

Ministerie van VWS

Onderzoek inkoop PBM

**(deel)Verslag van Handelingen inzake transacties
Relief Goods Alliance B.V.**

*(deel)Verslag van Handelingen d.d. 5 september 2022 (A&P versie 14 september 2022)
(dit verslag heeft 416 pagina's en 7 bijlagen)*

Kenmerk: MIN000624-001

Inhoudsopgave

Samenvatting	4
1 Opdracht	20
2 Normenkader	41
3 Tijdsgewricht	81
4 Inkopen PBM	97
5 Meldpunt PBM	109
6 Leeswijzer RGA-transacties	114
7 Achtergrond en oprichting Hulptroepen Alliantie en RGA	126
8 Inkoopbehoefte	138
9 VIP-team	157
10 Voorstellen tot samenwerking met het LCH	165
11 Voorstellen als leverancier van het LCH	199
12 RGA-orders	244
13 Prijsstelling en prijsopbouw	276
14 Vooruitbetalingen en leveringen	292
15 Kwaliteit	320
16 Vervolgaanbiedingen	352
17 Winstoogmerk	378
18 Communicatie mei 2021	406
19 Slotopmerking	416
Bijlagen	418

Samenvatting

Samenvatting

Deze samenvatting is niet bedoeld om allesomvattend te zijn, en dient in samenhang met het geheel van het (deel)Verslag van Handelingen te worden gezien. Na de samenvatting is een tijdslijn opgenomen waarin een aantal belangrijke feiten en omstandigheden is weergegeven inzake het LCH, het tijdsgewricht en de RGA-transacties.

Opdracht

- 1 VWS heeft aan Deloitte de opdracht verstrekt voor een 'breder en aanvullend onderzoek' inkoop persoonlijke beschermingsmiddelen ("PBM"). Deze opdracht is vastgelegd in een opdrachtbrief, d.d. 19 juli 2021. Na aanvang van het onderzoek zijn, op verzoek van de opdrachtgever, de onderzoeksvragen uitgebreid.
- 2 De totale inkoop PBM door VWS en door het Landelijk Consortium Hulpmiddelen ("LCH") in de periode van januari 2020 tot 1 juni 2021 omvat ruim 300 transacties met 106 leveranciers. De totale inkoop aan PBM bedraagt bijna € 1,4 miljard. Het onderzoek inkoop PBM richt zich op een risicogebaseerde selectie van deze inkopen, waarbij in ieder geval leveranciers in het onderzoek worden betrokken die transacties hebben uitgevoerd met een inkoopwaarde boven de € 100 miljoen.
- 3 VWS heeft Deloitte verzocht om ten aanzien van de inkooptransacties met leverancier Relief Goods Alliance B.V. ("RGA") als eerste verslag uit te brengen. Dit (deel)Verslag van Handelingen heeft betrekking op de totstandkoming en uitvoering van de inkooptransacties met RGA, waaronder de aanloop hiernaartoe met Hulptroepen Alliantie ("HA"). Om de transacties met RGA in de juiste context te kunnen plaatsen, wordt in dit verslag ook ingegaan op het 'Normenkader' en op het 'Tijdsgewricht', en wordt kort ingegaan op alle 'Inkopen PBM' in de onderzoeksperiode. In de volgende fase van het onderzoek zal verslag gedaan worden over het inkopen van PBM bij andere leveranciers.
- 4 De inkoop van PBM bij RGA heeft betrekking op twee orders van 22 april 2020:
  - 20 miljoen KN95-mondmaskers van de fabriek Ryzur, voor de prijs van € 2,26 per mondmasker; in totaal € 45.200.000.
  - 20 miljoen KN95-mondmaskers van de fabriek Shengquan, voor de prijs van € 2,78 per mondmasker; in totaal € 55.600.000.

5 De totale omvang van de RGA-orders van het LCH bedraagt € 100,8 miljoen. De RGA-orders vertegenwoordigen bijna een kwart van het inkoopbedrag van het LCH voor medische mondkmaskers van circa € 400 miljoen. Daarmee is RGA de grootste leverancier van medische mondkmaskers voor het LCH. RGA heeft over het verlengde boekjaar 2020-2021 een omzet behaald van circa € 103 miljoen. Daarmee vertegenwoordigen de transacties met het LCH 98% van de omzet van RGA over deze periode.

Onderzoek

6 Deloitte heeft, ten behoeve van het onderzoek, geïdentificeerd welke databronnen mogelijk van belang zijn bij VWS (en andere ministeries), het LCH, en de bij het LCH betrokken partijen. Deze databronnen betreffen onder andere financiële administraties, e-mails en chatgesprekken. Daarbij heeft Deloitte zich ingespannen om zoveel mogelijk relevante data veilig te stellen. Voor het gehele onderzoek inkoop PBM is de dataverzameling aan de kant van de overheid vrijwel afgerond. Om tot deze dataverzameling te komen, zijn met vele partijen afspraken gemaakt en is voldaan aan bepaalde noodzakelijke formaliteiten, om de mogelijk relevante data voor het onderzoek te kunnen verkrijgen.

7 Deloitte heeft naast deze dataverzameling aanvullende inspanningen verricht, zoals bijvoorbeeld het combineren van gegevens uit diverse bronnen en van gegevens die zijn verkregen na aanvullende informatieverzoeken, evenals toelichtingen die zijn verstrekt tijdens interviews en wederhoor. Dit leidde tot de informatieverzameling voor het onderzoek. Er is echter ook sprake van beperkingen in de beschikbaar gekomen gegevens, die wij in dit (deel)Verslag van Handelingen toelichten.

- Specifiek voor de belanghebbenden bij RGA en Hulptroepen geldt dat zij Deloitte eerst uitsluitend inzage hebben gegeven in de door hen geselecteerde documenten. In een later stadium van het onderzoek hebben zij kopieën verstrekt van deze selectie. De belanghebbenden bij RGA en Hulptroepen hebben Deloitte geen volledige toegang willen geven tot de (financiële) administraties en/of tot de (e-mail)-communicatie met betrekking tot de RGA-transacties.
- Enkele bij HA en RGA betrokken personen blijken, zonder medeweten van hun gesprekspartners, geluidsopnames van bepaalde (telefoon)gesprekken te hebben gemaakt, waarbij het zowel gaat om onderlinge gesprekken als om gesprekken met derden. De belanghebbenden bij RGA hebben onderzoekers van Deloitte selecties van deze opnames laten horen en hebben deels uitwerkingen van die gesprekken getoond, maar hebben deze opnames niet verstrekt aan Deloitte. Een teamlid van HA heeft een geluidsopname van een interne werksessie integraal aan Deloitte verstrekt.
- Gezien de onderzoeksvragen en de scope van het Onderzoek heeft Deloitte geen onderzoek gedaan naar interne aangelegenheden tussen SHA, HABV en RGA, noch naar de wijze waarop SHA en HABV zijn bestuurd door de initiatiefnemers, die ook aandeelhouder zijn bij RGA.

8 De informatieverzameling voor het onderzoek is in zijn totaliteit toereikend om in voldoende mate een beeld te kunnen krijgen van de feiten en omstandigheden die de grondslag vormen van de bevindingen in dit (deel)Verslag van Handelingen.

Inkopen PBM door het LCH

9 De inkoop van PBM door VWS en het LCH vond plaats in een periode die te kenmerken is als een mondiale crisis. Vooral in de periode tussen maart en mei 2020 wordt er maatschappij breed gesproken over de noodzaak tot het oplossen van de schaarste aan PBM in Nederland. Tijdens het onderzoek geven betrokkenen van VWS en het LCH aan dat voor hen de invloed van de maatschappelijke en politieke druk op het inkopen van PBM waarneembaar is, met een duidelijke piek medio april 2020.

10 Initieel vervult VWS de rol van centrale inkoper van PBM. Vanaf 18 maart 2020 bundelen medewerkers van zorgaanbieders, distributiebedrijven en PBM-leveranciers hun krachten, op verzoek van en gefaciliteerd door VWS, en wordt gewerkt aan het opzetten en inrichten van een inkoopcombinatie. Dit leidt tot de oprichting van het LCH, waarin onder meer professionele inkopers van marktpartijen de inkoop van PBM vanuit het LCH coördineren. VWS stelt een Project-DG LCH aan, die namens VWS de rol van opdrachtgever voor het LCH vervult. Bij het LCH werken personen en partijen samen op basis van afspraken die zijn vastgelegd in een Convenant.

11 In maart 2020 wordt een oproep gedaan aan de samenleving om mee te werken aan het verkrijgen van PBM. Het LCH ontvangt tot begin juli 2020 ruim 22.800 aanbiedingen en leads voor PBM, en handelt deze af. Hiervan worden 239 aanbiedingen en leads door een VIP-team opgepakt, welk team als doel heeft een persoonlijke aanpak te hanteren en *“reputatieschade te voorkomen en het imago van LCH & Ministerie te verbeteren”*. Dertien ‘VIP-leads’, waaronder die van *“Van Lienden”*, resulteren in een overeenkomst voor het leveren van PBM aan het LCH.

12 Het LCH zet in korte tijd een eigen inkoopproces op. Aangezien het LCH geen rechtspersoonlijkheid heeft, komen VWS en Mediq overeen dat Mediq formeel als inkoper optreedt namens het LCH.

13 Om de inkoopbehoefte te onderbouwen en te valideren, en om de vraag aan PBM in kaart te brengen, ontwikkelt en hanteert het LCH vanaf begin april 2020 een vraagprognosemodel. De prijsvolatiliteit van PBM is vanwege de sterk toegenomen wereldwijde vraag enorm toegenomen. Het LCH hanteert per week een bandbreedte voor de verwachte en maximale inkooprijzen van de verschillende soorten PBM.

14 VWS stuurt op 10 april 2020 een verduidelijkende ‘Opdrachtmail inzake LCH’, met onder meer de opdracht om maximaal PBM in te kopen, zonder rekening te houden met een vooraf begrensde voorraadomvang.

15 Veel bij de inkoop PBM betrokkenen van het LCH en VWS verwijzen tijdens hun interviews met Deloitte naar het belang van de tijdsdruk waaronder en het tijdsgewricht waarin de inkoop PBM en de RGA-transacties hebben plaatsgevonden. De opmerkingen *“kopen, kopen kopen”* en *“maximaal inkopen”* worden daarbij veel aangehaald als een uitgangspunt voor de inkoop PBM bij het LCH in het voorjaar van 2020.

16 Het tijdsgewricht vormt een belangrijke context bij de inkoop PBM. In de fase waarin de 'aandacht piekt', medio april 2020, te weten de periode waarin de aandacht van de media en de politiek een hoogtepunt bereikt wat betreft het in Nederland beschikbaar krijgen van voldoende PBM, vinden ook de gesprekken met de initiatiefnemers van Hulptroupen plaats.

Hulptroupen-initiatief

17 In maart 2020 wordt Van Lienden door VWS geïntroduceerd bij het LCH. Na oriënterende gesprekken volgt hieruit geen samenwerking tussen Hulptroupen en het LCH.

18 Op 10 april zoekt VWS wederom contact met Van Lienden, naar aanleiding van kritische berichten op Twitter van Van Lienden, onder andere over het inkoopbeleid PBM van de overheid.

19 In eerste instantie stellen de belanghebbenden bij RGA op 12 april 2020 voor om een samenwerking met het LCH aan te gaan voor de inkoop en distributie van PBM. Deze beoogde samenwerking zou dan plaatsvinden via het Hulptroupen-initiatief, waarvan zij de initiatiefnemers zijn. Het Hulptroupen-initiatief heeft als doelstelling om zonder winstoogmerk zoveel mogelijk PBM beschikbaar te krijgen voor de (eerstelijns)zorg, via een eigen inkoop- en distributiekanaal. Deze beoogde samenwerking komt niet tot stand, omdat zowel VWS als het LCH herhaaldelijk heeft aangegeven geen behoefte te hebben aan een tweede (concurrerend) inkoop- en distributiekanaal naast het LCH, en dit ook niet te willen faciliteren.

20 Wel bestaat de behoefte om maximaal PBM in te kopen. In de periode van 12 tot en met 18 april 2020 zijn door HA en RGA diverse voorstellen opgesteld betreffende het aan het LCH leveren van PBM. Deze voorstellen worden vervolgens besproken met VWS en met het LCH. VWS en het LCH geven feedback op het eerste voorstel van HA van 12 april 2020. Daarna wisselt de contracterende entiteit van HA naar RGA, en weer terug naar HA als contracterende entiteit. De belanghebbenden bij RGA geven aan dat hun voorkeursoptie was dat het Hulptroupen-initiatief zou samenwerken met het LCH, dat zij dit regelmatig hebben besproken met VWS en het LCH, medio april 2020. De overgang van het Hulptroupen-initiatief (zonder winstoogmerk) naar (het commerciële) RGA is ook besproken in een werksessie van betrokkenen bij HA op 12 april 2020, zoals blijkt uit een geluidsopname. Na het uitwisselen van meerdere voorstellen van HA en/of RGA komt het uiteindelijk tot overeenkomsten met RGA op 22 april 2020.

Overeenkomst RGA – LCH

21 Op 22 april 2020 sluit het LCH twee overeenkomsten met RGA, voor het leveren van 40 miljoen medische mondmaskers, voor een totaalbedrag van € 100,8 miljoen. Deze overeenkomsten worden gesloten in een periode waarin er zoveel (politieke en publieke) aandacht bestaat voor de schaarste aan PBM, dat VWS het LCH de opdracht geeft om maximaal PBM in te kopen. Ingegeven door het maximaal willen inkopen van PBM en het niet willen faciliteren van een tweede (concurrerend) inkoop- en distributiekanaal naast het LCH, heeft VWS, volgens

betrokkenen van het LCH, een doorslaggevende betrokkenheid gehad bij de totstandkoming van de overeenkomsten met RGA.

22 Binnen het LCH bestaat weerstand tegen zowel het aangaan van een overeenkomst met de belanghebbenden achter RGA, als tegen het zonder begrenzing inkopen van PBM. Vanwege de opdracht van VWS om maximaal PBM in te kopen en om daarbij alle aanbod van PBM op inhoud te beoordelen, neemt het LCH de aanbiedingen van RGA in behandeling. Hierover wordt vervolgens negatief geadviseerd door het LCH. Mediq ondertekent de formele Purchase Orders met RGA namens het LCH dan ook 'onder protest'.

23 Aangezien VWS een groter dan gemiddelde betrokkenheid heeft gehad bij de totstandkoming van de overeenkomsten met RGA, ook in vergelijking met de overeenkomsten die zijn afgesloten met de meeste andere leveranciers, is sprake van een verschil van inzicht tussen het LCH en VWS over de verantwoordelijkheid voor (een deel van) de met RGA gemaakte afspraken.

24 VWS heeft richting de belanghebbenden van RGA uitgesproken dat bij een aanbieding sprake zou moeten zijn van een scherpe prijs, en heeft verzocht om inzage in de prijsopbouw. Voor één van de aanbiedingen heeft RGA deze prijsopbouw verstrekt aan VWS. Hoewel de prijsstelling van de door RGA aangeboden mondmaskers binnen de door het LCH gehanteerde bandbreedte viel, is sprake van een verschil van inzicht tussen het LCH en VWS wat betreft de vraag of, en zo ja door wie, de door RGA verstrekte prijsopbouw beoordeeld had moeten worden.

25 Onderdeel van de gemaakte afspraken is dat RGA 100% vooruitbetaald krijgt: 50% bij het aangaan van de orders en 50% vier dagen voor het 'af fabriek' in China. RGA heeft haar inkoopcontracten met de fabrikanten een week na het tot stand komen van de verkoopcontracten met het LCH afgesloten.

26 Onderdeel van de tussen het LCH en RGA gemaakte afspraken is dat gestart zal worden met twee testleveringen. Na het uitvoeren van kwaliteitstesten op deze testleveringen zou dan besloten (kunnen) worden of de gehele order zou worden afgenomen. Door onder meer het besluit van het LCH om vanaf begin mei 2020 het transport voor meerdere leveranciers van PBM te wijzigen van luchtvracht naar zeevracht, heeft een kwaliteitstest op de eerste (test)leveringen van RGA niet plaatsgevonden. Op het moment dat de eerste kwaliteitstesten door het RIVM worden uitgevoerd, zijn alle bij RGA bestelde mondmaskers al geproduceerd en op transport gezet richting het LCH.

27 In eerste instantie is de uitkomst van de door het RIVM verrichte testen op de door RGA geleverde medische mondmaskers negatief. Dit negatieve advies inzake de mondmaskers van de ene fabrikant is het gevolg van de bevindingen bij de fittest en van de vermelding 'not for medical use' op de verpakking. Het afkeuren van de mondmaskers van de andere fabrikant is het gevolg van de vermelding op de verpakking dat in de mondmaskers grafeen is verwerkt. Op basis van nader onderzoek en een beleidslijn van VWS worden de mondmaskers van beide fabrikanten uiteindelijk goedgekeurd en vrijgegeven voor gebruik in september 2020. Daarna komen er nog (positieve) testresultaten binnen van andere notified bodies.

(Zonder) winstoogmerk

- 28 Zowel VWS als het LCH heeft aangegeven dat het wel of niet (mogen) maken van winst geen bepalende rol heeft gespeeld bij de totstandkoming van de overeenkomsten met RGA, omdat dit geen beoordelingscriterium was bij de keuze van de leveranciers. De criteria voor de inkopen PBM waren, gezien het tijdsgewricht, voor VWS en het LCH: *“prijs, kwaliteit en leveringszekerheid”*.
- 29 RGA heeft over het verlengde boekjaar 2020-2021 een omzet behaald van circa € 103 miljoen en, volgens de voorlopige aangifte Vpb van RGA over het verlengde boekjaar 2020-2021, een belastbare winst van ruim € 27 miljoen. Hiervan is € 20,5 miljoen als dividend aan de aandeelhouders van RGA uitgekeerd. Uit de (voorlopige) jaarcijfers van HA blijkt dat HA per eind 2021 een eigen vermogen heeft van € 1,6 miljoen en dat HA over 2020 en 2021 een omzet heeft behaald van € 13,6 miljoen.
- 30 In de beeldvorming zijn het Hulptroepen-initiatief en het opereren zonder winstoogmerk ‘gekoppeld’ aan de transacties die RGA heeft verricht met het LCH. Mede als gevolg van de wijze waarop de bij RGA betrokken personen, die ook de initiatiefnemers achter het Hulptroepen-initiatief zijn, zich in de voorstellen en vervolgaanbiedingen aan VWS en het LCH hebben voorgesteld, zich naar buiten toe hebben gepresenteerd en zich hebben geuit in de media, is deze beeldvorming tot stand gekomen. Meer specifiek stelt HA bijvoorbeeld in de vervolgaanbiedingen aan VWS en het LCH, na de order van RGA met het LCH het volgende: *“De stichting Hulptroepen Alliantie zorgt voor een gecontroleerde supply chain van China tot Nederland, zonder winstoogmerk. We hebben de afgelopen weken enkele miljoenen stuks mondmaskers geleverd. Komende week leveren we naast onze eigen netwerk en webshop, ook circa 40 miljoen stuks aan de overheid”* alsmede: *“Hulptroepen – Non-profit met volledig gecontroleerde supply-chain, 100% batch testen en meer dan 50M geplaatste bestellingen”*.
- 31 Tevens is door Van Lienden in diverse publieke uitingen aangegeven dat ‘zij’ zonder winstoogmerk handelden. In gesprekken met Deloitte is aangegeven dat in die gevallen gesproken werd over HA, en niet over RGA. De bij HA/RGA betrokken personen erkennen dat een duidelijkere communicatie deze verwarring wellicht had kunnen voorkomen, maar dat zij zich tegelijkertijd gebonden voelden aan de geheimhouding van het Convenant en aan de (contractuele) afspraken met VWS, het LCH en Mediq.

Introductie (deel)Verslag van Handelingen

- 32 De opdracht omvat een grondige reconstructie van de feiten en omstandigheden van alle PBM-transacties, inclusief de rollen en verantwoordelijkheden van alle betrokken personen en partijen. Dit is ook de reden dat in het kader van het verkrijgen van de onderzoeksinformatie door Deloitte navraag is gedaan naar de mogelijk relevante databronnen binnen het complexe en verspreide datalandschap. Wij hebben in samenwerking met VWS inspanningen verricht om zoveel mogelijk relevante data te verkrijgen van VWS, het LCH, andere ministeries en andere partijen, voor het (gehele) onderzoek. Daarnaast hebben tientallen personen en partijen vrijwillig meegewerkt aan het onderzoek. Tijdens de vele interviews en wederhoorreacties zijn toelichtingen verstrekt op één van de PBM-transacties die veel maatschappelijke aandacht heeft gehad en nog steeds heeft.

33 Deloitte heeft een drietal uitgangspunten gehanteerd tijdens het uitvoeren van het onderzoek: zorgvuldigheid, onafhankelijkheid en onpartijdigheid. VWS heeft ons verzocht om een grondige en objectieve reconstructie uit te voeren, om tot een zo groot mogelijke volledigheid van feiten en omstandigheden te komen. Deze wens is ook gebleken uit de aanvullende Kamervragen en over toezeggingen met betrekking tot het onderzoek na de start van de opdracht.

34 Wij hebben in overleg met VWS de doorlooptijd van het onderzoek regelmatig besproken, zonder dat wij concessies hebben gedaan aan de uitgangspunten voor ons onderzoek. Mede vanwege de belangen van de vele betrokken personen en partijen en vanwege de technische kenmerken van het onderzoek, hebben wij de uitgangspunten, en - meer specifiek - de zorgvuldigheid, hierbij altijd laten prevaleren.

35 Onze bevindingen in dit (deel)Verslag van Handelingen zijn, conform de opdracht daartoe, op functieomschrijving en organisatieniveau beschreven. Met VWS hebben wij afgesproken dat VWS verantwoordelijk is voor het anonimiseren en pseudonimiseren van het (deel)Verslag van Handelingen, conform de voor VWS gangbare normen, inclusief het daarbij betrekken van de gerechtvaardigde belangen van de personen en instellingen die in het (deel)Verslag van Handelingen worden genoemd en wier belangen als gevolg van het openbaar maken hiervan aan de Tweede Kamer geraakt kunnen worden. Het functioneren en groeperen, alsmede het anonimiseren en pseudonimiseren, heeft impact op de leesbaarheid van de bevindingen.

36 Om dit (deel)Verslag van Handelingen toegankelijker te maken, hebben wij hierna een tijdslijn opgenomen waarin diverse belangrijke feiten en omstandigheden inzake het LCH, het tijdsgewricht en de RGA-transacties zijn opgenomen. In hoofdstuk 6, 'RGA-transacties', is een leeswijzer opgenomen, waarin via deze tijdslijn is aangegeven in welke hoofdstukken deze feiten en omstandigheden worden beschreven. Ten slotte zijn in de hoofdstukken die de onderzoeksonderwerpen inzake de RGA-transacties beschrijven (chronologische) samenvattingen opgenomen.

Overzicht key moments

Onderstaande tijdslijn bevat een aantal belangrijke feiten en omstandigheden inzake het LCH, het tijdsgewricht en de RGA-transacties. Dit overzicht is niet bedoeld om allesomvattend te zijn, en dient in samenhang met het geheel van het (deel)Verslag van Handelingen te worden gezien.

Maart 2020

- 18 • Kamerdebat: partijen verlangen dat “alles op alles” wordt gezet om zorg te dragen voor PBM voor zorgpersoneel
- 20 • Van Lienden, Damme en Van Gestel vinden elkaar bij hun zoektocht naar mogelijkheden om PBM naar NL te halen
  - Eerste contact Van Lienden met Functionaris 1 VWS over aanbieding voor mondmaskers
- 21 • Groep van personen vormt zich rondom Van Lienden, Damme en Van Gestel, onder de werktitel ‘Corona Response NL’
  - Aanvang eerste orders voor mondmaskers van zorgorganisaties via entiteiten gelieerd aan Damme en Van Gestel
  - Van Lienden twittert over nieuwe lading mondkapjes. Functionaris 1 VWS laat Van Lienden weten geen ondersteuning te verwachten voor een apart inkoop- en distributiekanaal buiten het ROAZ om
- 22 • VWS start met mailbox voor aanbiedingen PBM
  - Van Lienden meldt aan VWS: ‘wij gaan door met de opzet van een parallelle structuur voor de eerstelijnszorg
  - VWS introduceert Van Lienden bij het LCH
- 23 • Start centrale inkoop PBM door het LCH
  - Aanstelling van een Project-DG LCH die namens VWS de rol van opdrachtgever LCH vervult
  - Van Lienden presenteert zijn supply chain concept aan het LCH in Leusden
- 24 • Van Lienden, Damme en Van Gestel slaan het verzoek tot aansluiting bij het LCH af
  - Afronding eerste orders voor mondmaskers van zorgorganisaties via entiteiten gelieerd aan Damme en Van Gestel
- 25 • GMT VWS zet een systeem op om opvolging te geven aan de politiek gevoelige leads (i.e. VIP-leads)
  - Oprichting SHA en HABV door Damme en Van Gestel als oprichters, met Van Lienden als mede-initiatiefnemer

Maart 2020

- 25 • LCH meldt aan Van Lienden: 'in tijden van schaarste kan geen concurrerend distributiekanaal bestaan naast het LCH'. Hulptroupen vertrekt bij het LCH
- 27 • Conceptversie LCH-Convenant wordt door VWS gedeeld met het LCH en wordt door het LCH gebruikt

April 2020

- 1 • Voor het bepalen van de inkoopbehoefte maakt het LCH gebruik van een vraagprognosemodel, gebaseerd op een verwacht weekverbruik van 3,7 miljoen medische mondmaskers en een voorraad van dertien weken
- 3 • Start vereiste toestemming VWS voor orders met een waarde van boven de € 5 miljoen
- 6 • Media-aandacht voor PBM-schaarste piekt tot en met 19 april 2020
- 7 • Start ontvangst en beoordeling LCH van circa 22.800 e-mails met leads en aanbiedingen PBM, waarvan er 239 door het VIP-team worden afgehandeld
- 9 • Registratie domeinnamen RGA en verzoek tot oprichting RGA aan notaris
- 10 • VWS stuurt 'Opdrachtmail inzake LCH' met nadere duiding aan **Functionaris 2 VWS** om maximaal PBM in te kopen, waarbij de verwijzing naar drie maanden voorraad is weggehaald
  - Van Lienden laat zich op Twitter kritisch uit over de reactie van de IGJ op het gebruik van mondmaskers door een thuiszorgorganisatie en plaatst kritische kanttekeningen bij het inkoopbeleid van de overheid
  - Naar aanleiding van voornoemd Twitterbericht van Van Lienden neemt **Functionaris 3 VWS**, op verzoek van **minister van VWS**, contact op met Van Lienden
- 12 • Van Lienden stuurt een eerste voorstel aan VWS: 'Hulptroupen koopt zonder winstoogmerk 120 miljoen mondmaskers in en distribueert deze via een (eigen) online bestelportal aan hulpverleners'. Prijs is € 2,88 incl. btw en kan mogelijk naar € 2,20 na overheidsinterventie
  - Functionaris 2 VWS** instrueert het LCH: 'maximaal PBM inkopen zonder rekening te houden met een vooraf begrensde voorraadomvang'
  - VWS en het LCH beoordelen eerste voorstel Hulptroupen. VWS stuurt reactie aan Van Lienden en wijst een tweede inkoop- en distributiekanaal af. VWS vraagt wat er nodig is om Hulptroupen te laten participeren in het LCH
  - Van Lienden en **Functionaris 3 VWS** hebben telefonisch contact over het voorstel van Hulptroupen en de reactie van VWS. **Functionaris 3 VWS** stelt voor als leverancier mondmaskers aan het LCH te leveren
  - Van Lienden, Damme, Van Gestel en **Teamlid Hulptroupen** verwerken ('s nachts) feedback van VWS in een nieuw voorstel om als leverancier PBM te leveren aan het LCH

April 2020

- 13**
- Tweede voorstel aan VWS: 'mondmaskers te leveren aan het LCH via RGA. Volgens dit voorstel zal de prijs iets hoger worden, in ruil voor het gebruik van één distributiekanaal. LCH financiert voor' en prijs € 2,88 excl. btw
  - Gesprek tussen Van Lienden en VWS (o.a. met minister voor MZS). VWS geeft aan geen tweede inkoop-en distributiekanaal te willen, maar een leverancier die PBM gaat leveren aan het LCH, met een afnamegarantie van VWS
- 14**
- Oprichting RGA met Van Lienden, Damme en Van Gestel als aandeelhouders
  - Gesprek tussen Van Lienden, Damme, Van Gestel en het LCH over o.a. volume, prijs en kwaliteit van de levering: de genoemde minimale afname bedraagt 40 miljoen stuks, aanbieding zou tussen 40 en 100 miljoen stuks mogen liggen
  - Interne vastlegging VWS dat gekoerst zal worden op het leveren van 40 miljoen mondmaskers aan het LCH, onder de voorwaarden van het LCH
- 15**
- Van Lienden komt op de VIP-lijst met referentie aan Hulptroepen als platform naast het LCH en contact tussen Van Lienden en VWS op 13 april 2020
  - Derde voorstel aan VWS en het LCH voor levering mondmaskers door RGA: 'minimaal 80 en maximaal 120 miljoen stuks, prijs € 2,88 excl. btw en afnamegarantie van VWS'
  - Bespreking derde voorstel door Van Lienden, Damme, Van Gestel, VWS en het LCH: 'risico's zijn voor rekening VWS en voorfinanciering door VWS'
  - Vierde voorstel aan VWS voor levering van 117 miljoen mondmaskers door Hulptroepen aan het LCH: optie A (levering in NL, prijs € 2,88 excl. btw) en optie B (levering in China, prijs € 2,29 excl. btw). Vooruitbetaling van 50% door VWS
  - VWS stelt vier scenario's op n.a.v. het vierde voorstel en heeft overleg met het LCH
- 16**
- Keuze door VWS en het LCH voor één scenario: Hulptroepen als 'preferred partner' van het LCH, waarbij het LCH 1 tot 2 miljoen mondmaskers zal bestellen bij twee fabrikanten. Hulptroepen geeft inzicht in prijsopbouw, VWS betaalt 50% vooruit
  - De GGD/GHOR tijdens technische briefing vaste Kamercommissie: *"De strategie [van het LCH] is nu om te kopen en te bestellen wat we kunnen"*
  - Tweede Kamerdebat, waarin minister van VWS aangeeft dat het LCH zonder begrenzing PBM inkoop ('zonder rem')
  - Na het Tweede Kamerdebat start het LCH met het uitwerken van de 'Inkoopstrategie LCH' om PBM in te kopen 'zonder rem'
  - Start verzoek VWS aan Functionaris 2 VWS om door het LCH afgewezen aanbiedingen te controleren op gebruik van het argument *"er is genoeg"*, naar aanleiding van het Tweede Kamerdebat
  - Lancering webshop Hulptroepen voor zorgverleners

April 2020

- 16** • Twitterbericht van Van Lienden: "*We zijn live met hulptroepen.nu! Ongelooflijk mooi dat het ons gelukt is samen een supply chain te bouwen waarmee we structureel mondkmaskers beschikbaar maken voor de zorg. Veel dank aan @Coolblue @KLM @Flexport @TU Delft.*"
- 17** • Gesprek bij VWS met Van Lienden, Damme, Van Gestel en het LCH over Hulpstroepen als 'preferred partner' van het LCH
  - Van Lienden, Damme en Van Gestel komen aan bij het LCH in Leusden en ondertekenen het LCH-Convenant, Damme en Van Gestel namens Hulpstroepen, en Van Lienden in persoon
  - Gesprek bij LCH met Van Lienden, Damme, Van Gestel en VWS: 'risico's zijn voor rekening van Hulpstroepen en winsttoegmerk is niet toegestaan'. Hulpstroepen besluit geen 'preferred partner' te worden van het LCH
  - VWS adviseert Van Lienden, Damme en Van Gestel om in gesprek te blijven met het LCH en stuurt op verzoek van het LCH blanco inkooporderformulieren aan Van Lienden, Damme en Van Gestel
  - Mediq dient onder verwijzing naar Coolblue bezwaar in tegen de rol van Van Lienden, Damme en Van Gestel binnen het LCH: 'ze gaan voor eigen gewin'
- 18** • LCH en VWS besluiten Van Lienden, Damme en Van Gestel te benaderen als leverancier en 'preferred partner'. LCH licht aan Van Gestel toe welke gegevens in een inkooporderformulier moeten worden opgenomen
  - Afronding van het uitwerken van de 'Inkoopstrategie LCH' om PBM in te kopen 'zonder rem'
- 19** • Van Lienden stuurt namens RGA twee ingevulde inkooporderformulieren naar het LCH en VWS. In totaal betreft de aanbieding de levering van 40 miljoen mondkmaskers van twee fabrikanten voor een totaalbedrag van € 100,8 miljoen
  - Van Lienden levert namens RGA aan LCH een 'indicatief leverschema' voor fabrikant Shengquan en een 'confirmed leverschema' voor fabrikant Ryzur
  - RGA biedt mondkmaskers aan voor € 2,26 (Ryzur) en voor € 2,78 (Shengquan) en verwacht dat het LCH gaat onderhandelen over de prijs. Met een prijsonderhandeling is rekening gehouden door RGA bij het aanbieden van de prijs
  - Eerste reacties binnen het LCH op de aanbiedingen van RGA: de voorraad en de aanvoerlijn voor mondkmaskers zijn voldoende en voorgesteld wordt om te starten met twee proeforders van 2 miljoen stuks per fabrikant
- 20** • LCH deelt RGA mee dat ze 'preferred partner' zijn, maar dat hun aanwezigheid op locatie niet gewenst is
  - **Functionaris 3 LCH** deelt RGA mee het management van het LCH negatief te zullen adviseren, vanwege mogelijk vervalste of onjuiste certificaten en vanwege het hoge prijsniveau bij fabrikant Shengquan
  - **Functionaris 2 VWS** bericht VWS over de door het LCH afgewezen aanbiedingen en over het controleren op het gebruik van het argument "*er is genoeg*"; naar aanleiding van het Tweede Kamerdebat
- 21** • Van Lienden reageert per e-mail op de afwijzing door het LCH en levert nieuwe documenten aan inzake de aangeboden mondkmaskers

April 2020

- 21** • De prijsbandbreedte voor de inkoop van mondklappers die het LCH hanteert voor week 17 van 2020, waarin de transactie met RGA plaatsvindt bedraagt € 2,50 (verwachte inkoopprijs) tot € 3,00 (maximale inkoopprijs)
- 22** • RGA bezoekt het LCH, en gezamenlijk worden de inkooporderformulieren doorgenomen, die door het LCH worden aangepast op basis van de nieuw verstrekte documentatie. In een bijlage worden aanvullende leverings- en betalingsvoorwaarden vastgelegd
  - Het LCH beoordeelt en accepteert de door RGA verstrekte certificaten
  - Van Lienden deelt de prijsopbouw behorende bij de aanbieding van de mondklappers van fabrikant Shengquan met Functionaris 4 VWS
  - Ondertekening door het LCH van de (aangepaste) inkooporderformulieren RGA
  - Aanpassen van de reeds ondertekende inkooporderformulieren en ondertekening van de Purchase Orders door Functionaris 1 Mediq. De prijzen van € 2,26 en € 2,78 passen binnen de bandbreedte van die week van € 2,50 tot maximaal € 3,00
- 23** • RGA stuurt de eerste facturen aan het LCH, waarop het LCH de bijlage met betalingsvoorwaarden en kwaliteitsafspraken aanpast en ondertekent
  - LCH verzoekt aan RGA een voorstel aangaande een prijsverlaging als gevolg van de latere levering door fabrikant Ryzur te delen
- 24** • Eerste van de 12 RGA-facturen aan het LCH en start betaling van deze facturen door het LCH
- 26** • Van Lienden reageert op verzoek prijsverlaging LCH: 'Dit betreft fabrikant Shengquan. Een voorstel wordt later gedeeld'
- 29** • Hulptroepen doet het voorstel voor een vervolgaanbieding voor het leveren van 80 miljoen mondklappers aan VWS, aanvullend op de 40 miljoen mondklappers die door het LCH zijn besteld bij RGA
  - RGA sluit inkoopcontracten met fabrikanten Ryzur en Shengquan
- 30** • Van Lienden deelt het finale leverschema en potentiële prijsverlaging van € 0,07 bij Shengquan in het geval de vooruitbetaling op de gehele order zou zijn opgehoogd naar 80%
  - Het LCH meldt tijdens technische briefing aan de TK: 'VWS bepaalt de scope en de prijzen, en het credo is nog steeds "blijf kopen", en naar aanleiding van berichten over tekorten: "Het is aanwezig. Ik zou zeggen: bestel het"
  - Van Lienden deelt finaal productie- en leveringsschema met het LCH

Mei 2020

- 3 • In reactie op kritiek op Twitter van een Nederlandse ondernemer in China op SHA (*"Wij kennen de prijzen goed in China. Er wordt door jullie winst gemaakt"*) schrijft van Lienden in een Twitterbericht: *"Er is nul eigen gewin in deze - doe het om niet en heb mijn werk opzij gezet. Incl. accountant die er toezicht op houdt."*
- 4 • Van Lienden deelt namens Hulptroepen een *"plan voor mondkapjes voor de 1,5 meter economie"* met minister van VWS
  - Start productie RGA-mondmaskers
- 5 • Twitterbericht van Van Lienden: *"Leuk he, hoe het groeit :) Bevrijdingsdag was overigens ook de dag dat ik ontslag heb genomen om mij volledig te kunnen focussen op Hulptroepen. Na de zomer wil ik gaan rondreizen door NL. Na paar jaar gemeente Amsterdam tijd voor nieuwe plannen en avonturen. Vrij mens weer kortom :)"*
  - Van Lienden zegt in een tv-programma over het bevoorraden van de zorg met PBM: het is *"keihard"* werken, *"zwemmen tussen de haai"* en een *"cowboymarkt"*
- 6 • LCH deelt aan RGA mee dat besloten is om de wijze van transport om te zetten van luchtvracht naar zeevracht
- 7 • Het LCH werkt voornamelijk samen met leveranciers waarmee zij reeds een relatie heeft opgebouwd en gaat niet meer in op nieuwe aanbiedingen in de inbox
- 11 • Van Lienden stuurt namens Hulptroepen een *"Overflow voorstel"* voor ruim 1 miljard mondkapjes naar het LCH met inkooporderformulieren waarop RGA als contractspartij is vermeld
- 12 • Het LCH reageert op het voorstel van Van Lienden met: *'de huidige voorraad is voldoende om aan de vraag te voldoen, maar de aanbieding wordt in overweging genomen'*
- 15 • Van Lienden doet namens Hulptroepen als 'preferred supplier' van het LCH het aanbod om de voorraad mondkapjes van een partner over te nemen
- 26 • RGA wordt, na overleg tussen het LCH en VWS, verzocht 2 miljoen mondkapjes alsnog via luchtvracht te versturen
- xx • Start dividend uitkeringen aan persoonlijke vennootschappen van Van Lienden, Damme en Van Gestel

Juni 2020

- 3 • Minister voor MZS: *'er is voldoende voorraad voor een tweede golf'*
- 7 • Functionaris 2 VWS meldt minister voor MZS dat gestopt kan worden met het maximaal inkopen van PBM
- 9 • Laatste van de 12 RGA-facturen naar het LCH (totaalbedrag van € 100,8 miljoen)
- 10 • Einde betaling van de facturen van RGA door het LCH
- 11 • LCH concludeert: *'het LCH heeft de RGA-orders volledig betaald, maar goederen zijn nog niet ontvangen en getest in Nederland'*

Juni 2020

- 19 • Reactie Van Lienden in een interview op de vraag of 'hij er ook aan verdient': "Nee, het is een stichting dus dat hebben we om niet gedaan"
- 21 • Einde van de productie van de RGA mondmaskers
- 22 • VWS besluit om de beoordeling door het LCH van nieuwe aanbiedingen uit China stop te zetten
- 24 • Het inkooploket LCH wordt gesloten
- 28 • Het RIVM adviseert aan het LCH negatief over de mondmaskers van Ryzur en Shengquan: het LCH deelt dit daarna mede aan RGA

Juli 2020

- 8 • Einde ontvangst en beoordeling LCH van circa 22.800 e-mails met leads en aanbiedingen PBM, waarvan 239 door het VIP-team worden afgehandeld. Bij de 'lead Van Lienden' staat dat het tot een deal is gekomen
  - Het LCH koopt niet meer actief in. Eerder ingekochte PBM worden nog wel geleverd. **Functionaris 2 VWS** meldt **minister voor MZS** dat gestopt kan worden met het maximaal inkopen van PBM
- 16 • **Functionaris 4 LCH** stuurt een memo aan **Functionaris 1 LCH**: 'kan zich niet vinden in de wijze waarop de orders met RGA tot stand zijn gekomen en voelt zich onder druk gezet'

Augustus 2020

- 14 • VWS besluit mondmaskers geproduceerd door Shengquan te laten vrijgeven en meldt dit aan het LCH en aan RGA op 17 augustus
- 18 • Het LCH volgt het kwaliteitsadvies RIVM deels niet op; mondmaskers van Ryzur worden vrijgegeven

September 2020

- 1 • Het LCH meldt aan RGA dat aan alle ordervoorwaarden voor de mondmaskers van Shengquan en Ryzur is voldaan

Mei 2021

- 17** • Van Lienden meldt in de media: 'er is in samenspraak' en om een 'veelvoud van redenen' voor gekozen om de deal van ruim € 100 miljoen met een 'alternatieve entiteit' af te sluiten. Dit heeft 'te maken met ondernemersrisico, wat de stichting niet kon dragen'.
- 19** • Van Lienden deelt een brief met VWS, ter opzegging van (de geheimhoudingsverklaring van) het LCH-Convenant
- 29** • De Volkskrant: *"De CDA-fractie was niet op de hoogte van enig winstoogmerk en wij zijn ervan uitgegaan dat het op non-profit basis gebeurde"*

Juni 2021

- 1** • Reactie op Kamervragen: *"Het type construct, zoals Stichting Hulptroepen of Relief Goods Alliance (RGA), maakte voor VWS niets uit"*

November 2021

- xx** • Einde dividend-uitkeringen aan persoonlijke vennootschappen van Van Lienden, Damme en Van Gestel van in totaal € 20,5 miljoen

December 2021

- 31** • Op basis van de (voorlopige) aangifte Vpb over het verlengde boekjaar 2020-2021 bedraagt de belastbare winst van RGA circa € 27,5 miljoen en betaalt RGA circa € 6,8 miljoen aan Vpb. De omzet van RGA bedraagt circa € 103 miljoen
  - Op basis van de (voorlopige) jaarrekening van HABV heeft HABV over 2020 en 2021 tezamen een omzet behaald van € 13,6 miljoen en heeft HABV per eind 2021 een eigen vermogen van € 1,6 miljoen

Opdracht

1 Opdracht

1.1 Aanleiding onderzoek

1.1.1 Aankondiging breder en aanvullend onderzoek

37 Op 8 juni 2021 informeert de minister voor Medische Zorg en Sport (hierna: “minister voor MZS”) de Tweede Kamer (hierna: “TK”) per brief¹ over een breder en aanvullend onderzoek naar de inkoop van persoonlijke beschermingsmiddelen (hierna: “PBM”) door het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (hierna: “VWS” of “Opdrachtgever”) en het Landelijk Consortium Hulpmiddelen (hierna: “LCH”) tijdens de COVID-19-crisis².

In deze Kamerbrief, die volgt op het TK-debat van 3 juni 2021, zijn twee onderdelen voor het onderzoek geformuleerd, zodat er “*volledige openheid komt over de gang van zaken*”:

- Ten eerste het openen van een loket om medewerkers van VWS en andere direct betrokken partijen de mogelijkheid te bieden om signalen van mogelijke onregelmatigheden bij de inkoop van PBM bij de onderzoekers te melden (hierna: “meldpunt PBM”).
- Ten tweede een “*breder en aanvullend onderzoek*”, gericht op “*alle*” inkoop van PBM en op ieders rol en verantwoordelijkheid tijdens de COVID-19-crisis, waarbij dit onderzoek aanvullend is op een onderzoek dat eerder is uitgevoerd door een ander bureau, naar twee specifieke overeenkomsten³ inzake de inkopen PBM.

38 Na een eerste toelichting op dit breder en aanvullend onderzoek aan Deloitte Forensic & Dispute Services B.V. (hierna: “Deloitte” of “wij”) op 9 juni 2021 en de afstemmingen daarna, brengen wij op 17 juni 2021⁴ onze offerte voor dit onderzoek uit aan VWS.

1.1.2 Aankondiging opdracht

39 Op 18 juni 2021 informeert minister voor MZS de TK over de gunning van de opdracht voor het breder en aanvullend onderzoek inkoop PBM aan Deloitte.⁵ Daarbij is de conceptopdracht van minister voor MZS voor het onderzoek verstrekt en toegelicht en worden de onderzoeksvragen zoals die zijn meegegeven aan Deloitte, gedeeld met de TK.

¹ Kamerstukken II 2020/21, 25295, nr. 1279.

² De onderzoeksperiode inzake de inkopen PBM betreft de periode vanaf 1 januari 2020 tot 1 juni 2021.

³ Waaronder de overeenkomst met Relief Goods Alliance B.V.

⁴ De opdrachtvoorwaarden worden, mede gelet op de versnelde offerteprocedure, na 17 juni 2021 afgesproken (zie de opdrachtbevestiging en de dienstverleningsovereenkomst paragraaf 1.2).

⁵ Kamerstukken II 2020/21, 32805, nr. 117.

1.2 Doelstelling onderzoek

1.2.1 Doelstelling onderzoek inkopen PBM

40 Op 14 oktober 2021 ontvangt de TK de opdrachtbevestiging van Deloitte⁶. De Dienstverleningsovereenkomst d.d. 20 juli 2021 tussen VWS en Deloitte en de opdrachtbevestiging van 19 juli 2021 (door VWS getekend op 20 juli 2021) vormen, samen met de aanvullende toezeggingen en wensen van de TK zoals hierna toegelicht, de contractuele basis voor de onderzoeksopdracht.

41 De doelstelling van het onderzoek volgens de opdrachtbevestiging van 19 juli 2021 (hierna: "Onderzoek") luidt als volgt:

"De doelstelling van het onderzoek

Deloitte voert in opdracht van het ministerie van VWS een gefaseerd onafhankelijk én onpartijdig feitenonderzoek uit naar de inkoop van PBM sinds de covid-19 uitbraak tot 1 juni 2021 door VWS en LCH. Daarbij is het onderzoek gericht op het (gefaseerd) verkrijgen van inzicht in de relevante feiten en omstandigheden op de navolgende onderwerpen:

- *de besturing, feiten en omstandigheden ten aanzien van de inkoopprocedures en –afspraken direct vóór 1 januari 2020 en gedurende de verschillende fases van inkoop na 1 januari 2020 sinds de covid-19 uitbraak;*
- *de besturing, feiten en omstandigheden van inkooptransacties met bedragen boven een 100 miljoen euro, waaronder de transactie met Relief Goods Alliance B.V.;*
- *de besturing, feiten en omstandigheden van andere inkooptransacties met betrekking tot PBM die in overleg met VWS (risico gericht) geselecteerd worden; en*
- *een analyse van publieke bronnen (inclusief media analyse) in de onderzoeksperiode,*

waarbij Deloitte gedurende het gehele onderzoek een meldpunt inricht en in werking houdt om signalen van mogelijke onregelmatigheden bij de inkoop van PBM bij de onderzoekers te kunnen melden en in het onderzoek te kunnen betrekken."

Figuur 1: Doelstelling Onderzoek uit opdrachtbevestiging 19 juli 2021

42 Dit (deel)Verslag van Handelingen heeft betrekking op het 'Normenkader', het 'Tijdsgewricht', het 'Meldpunt PBM' en de transacties met Relief Goods Alliance B.V. (hierna: "RGA").

⁶ Bijlage bij Aanhangsel Handelingen II 2021/22, nr. 326.

1.2.2

Onderzoeksvragen RGA-transacties

43 In de conceptopdracht⁷ zoals deze op 18 juni 2021 door minister voor MZS naar de TK is verzonden, zijn wat betreft de RGA-transacties⁸ de volgende specifieke onderzoeksvragen opgenomen:

"1) Hoe is de inkoop ten aanzien van RGA/HA⁹ geweest gedurende de verschillende fases van de inkoop vanaf het eerste contactmoment tot en met het laatste contactmoment over de afhandeling van de order. Met daarbij specifiek aandacht voor:

- a) Hoe kwam de samenwerking tussen RGA/HA, LCH en VWS tot stand?*
- b) Welke contacten heeft RGA/HA gehad met VWS, LCH en andere partijen gedurende de periode januari 2020-juni 2021. Wat was de inhoud van deze contacten en welke afspraken zijn er geweest, met of tussen wie vonden deze afspraken plaats?*
- c) Hoe is de prioritering/keuze gemaakt t.a.v. de aanbidding van RGA/HA en door wie?*
- d) Hoe is de overeenkomst tot stand gekomen? Wie (RGA, HA, natuurlijke personen, LCH, VWS) zat in welke fase tot de uiteindelijke overeenkomst aan tafel? Welke afwegingen, zoals mogelijke concurrentie, zijn hierin gemaakt? Is bij de totstandkoming van het uiteindelijke overeenkomst sprake geweest van voorkennis?*
- e) Welke procedure werd gebruikt voor de aanbidding van RGA/HA ook in vergelijking met alle andere aanbiddingen van vergelijkbare strekking (>100 miljoen euro)? En wat zijn overwegingen geweest indien hier van werd afgeweken? Wat was hierin de rol van VWS en LCH? Hoe verliepen de contacten met het veld en andere partijen? Op welke manier speelt de kwaliteitsdiscussie van de PBM een rol hierin?*
- f) Onder welke voorwaarden/condities is de opdracht verstrekt en wat waren hiervoor de overwegingen? Wat was hierin de rol van VWS en/of LCH of andere partijen?*

⁷ De conceptopdracht wijkt op onderdelen af van de getekende opdrachtbevestiging (en hiermee de scope). Verschillen tussen de conceptopdracht en de getekende opdrachtbevestiging zijn:

- Deloitte hanteert een risicogestuurde aanpak voor de transacties kleiner dan € 100.000.000, waarmee de gestelde onderzoeksvragen alleen beantwoord worden voor op basis van op risico-indicatoren geselecteerde transacties (in het geval van transacties kleiner dan € 100.000.000).
- In de conceptopdracht wordt gerefereerd aan de hoeveelheid aanbiddingen/leads, en aan de vraag of deze al dan niet geleid hebben tot een inkoop. Een voorbehoud hierbij is de beschikbaarheid van relevante data om deze vraag te kunnen beantwoorden.
- Deloitte heeft in haar offerte en in de definitieve opdracht aangegeven dat naast de bevindingen over de inkopen PBM ook het normenkader en het tijdsgewricht, waarin de inkopen PBM plaatsvonden, in het Onderzoek te betrekken en daarover een verslag uit te brengen.

⁸ Met RGA zijn twee orders van ieder 20 miljoen stuks inzake medische mondkmaskers afgesloten (zie hoofdstuk 12 'RGA-orders' hierna).

⁹ Zie paragraaf 1.7.2 voor een overzicht van gebruikte afkortingen en namen.

- g) *Hoe is de prijs waartegen de persoonlijke beschermingsmiddelen zijn ingekocht tot stand gekomen? Zijn in de overeenkomsten afspraken vastgelegd over kwaliteit, kwantiteit en prijs en is dat dan vervolgens ook daadwerkelijk geleverd.*
- h) *En andere vragen die de onderzoekers verder relevant achten.*
- 2) *Hoe verhoudt deze inkoop zich t.o.v. het reguliere inkoopproces van VWS?*

44 Daarnaast is in de conceptopdracht zoals deze op 18 juni 2021 naar de TK is gezonden, een aantal algemene onderzoeksvragen opgenomen over de inkoop van PBM, waarbij hier volstaan wordt met een verwijzing naar de Kamerbrief van 18 juni 2021 en de toelichting hierna bij scope van het Onderzoek.¹⁰

1.3 Uitbreiding opdracht

45 De opdracht betreft een grondige reconstructie van de feiten en omstandigheden van alle PBM-transacties, inclusief de rollen en verantwoordelijkheden van alle betrokken personen en partijen. Het doel – en de uitdaging zoals meegegeven in de conceptopdracht – is om dit in één keer en compleet te doen, en om alle vragen die er mogelijk zijn op basis van de onderzoeksresultaten te kunnen laten beantwoorden. Wij hechten eraan u vooraf mee te geven dat na de start van het Onderzoek de opdracht is uitgebreid en verdiept, en verwijzen u in dit kader naar bijlage B - 'Aanpak en verloop onderzoek'.

46 In de periode na 18 juni 2021 zijn er diverse momenten waarop bewindspersonen uitspraken doen en antwoorden geven op Kamervragen, met daarbij toezeggingen en wensen aangaande dit Onderzoek. Deze zijn verzameld en geanalyseerd, en zijn samengebracht in een overzicht van toezeggingen en wensen voor het Onderzoek. Deloitte heeft dit overzicht van toezeggingen en wensen gedeeld met VWS en heeft dit ter afstemming ingebracht in de voor dit Onderzoek ingerichte commissies (zie hiervoor Bijlage A 'Overzicht toezeggingen en wensen' en de wijze waarop deze zijn opgenomen in dit (deel)Verslag van Handelingen).

47 De toezeggingen en wensen zijn behandeld in de Onderzoekscommissie (hierna: "OC") van 20 december 2021 en in de Adviescommissie (hierna: "AC") van 14 februari 2022. VWS heeft ingestemd met het behandelen van de toezeggingen en wensen voor het Onderzoek zoals voorgesteld door Deloitte.

48 Tezamen met de onderzoeksvragen zoals gedeeld met de TK in de Kamerbrief van 18 juni 2021, de dienstverleningsovereenkomst, de opdrachtbevestiging van 19 juli 2021, en dit overzicht met toezeggingen en wensen, betreft dit de onderzoeksvragen voor het Onderzoek. Meer of andere vragen hebben wij niet behandeld.

¹⁰ Kamerstukken II 2020/21, 32805, nr. 117.

1.4 Toelichting (deel)Verslag van Handelingen

1.4.1 Gefaseerde aanpak Onderzoek

49 Dit Onderzoek is op verzoek van VWS gefaseerd ingedeeld, waarbij eerst verslag wordt uitgebracht over de transacties met RGA en vervolgens separaat verslag wordt uitgebracht over de andere transacties boven € 100 miljoen, en daarna de overige transacties onder € 100 miljoen.

50 Dit (deel)Verslag van Handelingen heeft betrekking op de transacties met RGA en sluit aan bij de overeengekomen gefaseerde aanpak van het Onderzoek naar de inkoop van PBM. Daarmee bevat dit (deel)Verslag van Handelingen de bevindingen van het Onderzoek naar de transacties met RGA, met een beschrijving van het tijdens de RGA-transacties geldende normenkader, alsmede een analyse van het tijdsgewricht waarbinnen de inkoop PBM heeft plaatsgevonden. Ten slotte bevat dit (deel)Verslag van Handelingen een toelichting met betrekking tot het meldpunt PBM.

51 In het vervolg van het Onderzoek wordt separaat verslag gedaan over de andere transacties met een transactiewaarde van meer dan € 100 miljoen, en daarna over de overige circa 100 transacties met een transactiewaarde onder € 100 miljoen (op basis van een risicogerichte aanpak, zoals beschreven in hoofdstuk 4 'Inkopen PBM').

1.4.2 Werkzaamheden Onderzoek

52 Bij aanvang van het Onderzoek is gestart met informatie inwinnende interviews, (nadere) informatievergaring en een analyse van de inkoopprocessen en -procedures bij VWS en bij het LCH, met als doel om inzicht te krijgen in de afspraken over de wijze van inkopen tijdens de COVID-19-crisis. Hoofdstuk 2 belicht het 'Normenkader' en de daarbij verrichte werkzaamheden.

53 Om de samenhangende gebeurtenissen en ontwikkelingen rondom de inkoop van PBM te kunnen duiden, is een analyse gemaakt van de publieke bronnen. Hierbij zijn uitingen meegenomen uit onder meer dagbladen, parlementaire documenten en televisieprogramma's (hierna: "Tijdsgewricht"). De analyse van het Tijdsgewricht en de daarvoor verrichte werkzaamheden, inclusief de inzet van een extern bureau daarbij, wordt in hoofdstuk 3 'Tijdsgewricht' en de bijbehorende bijlage besproken.

54 Wat betreft de inkoop van PBM hebben wij bij VWS, het LCH, Mediq en het CIBG financiële informatie verzameld, met als doel de inkoop PBM in kaart te brengen. Aan de hand van risicocriteria zijn de inkoop PBM vervolgens geselecteerd voor nader onderzoek. Dit voor wat betreft leveranciers met inkoop PBM kleiner dan € 100 miljoen. De werkzaamheden die hiervoor zijn uitgevoerd en de bevindingen hierbij vermelden wij in hoofdstuk 4 'Inkopen PBM'.

55 Hoofdstuk 5 'Meldpunt PBM' gaat in op het meldpunt PBM, waar meldingen zijn gedaan over mogelijke onregelmatigheden bij de inkoop PBM. Het meldpunt PBM is geopend op 9 augustus 2021 en gesloten op 31 januari 2022.

56 Voor de specifieke onderzoeksvragen ten aanzien van de overeenkomst tussen het LCH en RGA, hebben wij informatie verzameld bij diverse ministeries, het LCH, derden en RGA¹¹. Daarnaast hebben wij (verdiepende) interviews gehouden en zijn de verkregen data door ons geanalyseerd. De werkzaamheden en de uitkomsten daarvan zijn opgenomen in hoofdstuk 6 en verder, de 'De RGA-transacties'. Daarnaast verwijzen wij in dit verband naar Bijlage B 'Aanpak en verloop Onderzoek' en naar Bijlage C 'Onderzoeksinformatie'.

1.5 Reikwijdte en beperkingen

1.5.1 Aard van de opdracht

57 Wij hebben de opdracht uitgevoerd conform de daartoe strekkende overeenkomsten en in overeenstemming met Nederlands recht en de geldende regelgeving, binnen de hiervoor vermelde opdracht, aanpak en werkzaamheden, alsmede de hierna vermelde reikwijdte.

58 De aard van de opdracht en de uit te voeren werkzaamheden kennen een aantal beperkingen op basis van de relevante geldende regelgeving voor onderhavige opdrachten. Deze regelgeving en de wijze waarop wij de opdracht uitvoeren, houdt in dat wij geen accountantscontrole, beoordelingsopdracht of anderszins aan assurance verwante werkzaamheden hebben verricht, en daarmee ook geen zekerheid ('assurance') verschaffen. Dit geldt zowel voor de onderzochte bescheiden als voor de inhoud van dit document zelf.

¹¹ De twee transacties in scope zijn aangegaan met RGA. Wij verwijzen hierbij naar hoofdstuk 7 'Achtergrond en oprichting Hulptroepen Alliantie en RGA', waarin de rol en betrokkenheid van Stichting Hulptroepen Alliantie (hierna: "SHA") en van Hulptroepen Alliantie B.V. (hierna: "HABV") voorafgaand aan en na afloop van de RGA-transacties zijn toegelicht. Op basis van de gestelde onderzoeksvragen en de scope van het Onderzoek heeft Deloitte geen onderzoek gedaan naar interne aangelegenheden van SHA en HABV, noch naar de wijze waarop SHA en HABV zijn bestuurd door de personen die ook betrokken zijn bij RGA. RGA heeft een toelichting gegeven op het Hulptroepen-initiatief dat is opgezet met ondersteuning van vrijwilligers, freelancers en andere personen, alsmede enkele partners. Sommige van deze personen en partners betrokken bij HA hebben aangifte gedaan tegen SHA, HABV en/of RGA en haar (voormalige) bestuurders en/of hebben civiele procedures gestart tegen deze partijen (zie hiervoor paragraaf B.7). Uit de gestelde onderzoeksvragen en de scope van het Onderzoek volgt dat Deloitte geen onderzoek doet naar hetgeen gesteld is in deze aangiften en/of civiele procedures, noch naar de rol van deze vrijwilligers en/of partners bij SHA en/of HABV. Wij hebben derhalve deze personen en organisaties niet betrokken in het Onderzoek.

59 Tevens brengt de aard van het Onderzoek met zich mee dat wij met dit (deel)Verslag van Handelingen geen juridisch advies verstrekken en dat, en voor zover wij in dit (deel)Verslag van Handelingen verwijzen naar relevante wet- en regelgeving, dit niet beschouwd dient te worden als het verstrekken van een juridische opinie of een juridisch advies.

60 Onze opdracht betreft het verstrekken van feitelijke bevindingen, zonder daaraan conclusies te verbinden. Wij verwijzen naar onze offerte van 17 juni 2021 en naar de opdrachtbevestiging d.d. 19 juli 2021 voor de overeengekomen beperkingen.

1.5.2 Scope

61 Het Onderzoek waarop dit (deel)Verslag van Handelingen betrekking heeft, omvat de onderzoeksperiode van 1 januari 2020 tot 1 juni 2021. De (voorbereidende) werkzaamheden voor het Onderzoek zijn aangevangen op 18 juni 2021, en vanaf deze datum is (op verschillende momenten) in dat kader informatie verzameld.

62 Zoals hiervoor vermeld, behelst dit Onderzoek het in kaart brengen van de feiten en omstandigheden, alsmede het vergaren van onderliggende (administratieve) gegevens en bescheiden rondom de inkoop PBM sinds de COVID-19-uitbraak in Nederland tot 1 juni 2021 door VWS en het LCH. Eventuele zaken die niet uit de gehouden gesprekken en/of uit de onderzochte (administratieve) gegevens en bescheiden zijn af te leiden, zijn buiten onze waarneming en/of dit (deel)Verslag van Handelingen gebleven.

63 Ten opzichte van de in paragraaf 1.2 geformuleerde opdrachtomschrijving bevat dit (deel)Verslag van Handelingen als kern het onderzoek naar de transacties met RGA. Over een andere transactie met een waarde van meer dan € 100 miljoen en over de overige transacties met een transactiewaarde onder € 100 miljoen, wordt verslag gedaan na het afronden van genoemd deel van het Onderzoek.

64 Volledigheidshalve wijzen wij erop dat, indien wij aanvullende werkzaamheden zouden hebben verricht, er wellicht andere onderwerpen zouden kunnen zijn geconstateerd die voor rapportage in aanmerking zouden kunnen zijn gekomen. Binnen de reikwijdte van het Onderzoek voor dit (deel)Verslag van Handelingen hebben wij geen aanleiding gezien dergelijke aanvullende werkzaamheden te verrichten.

65 De gerapporteerde bevindingen zijn gebaseerd op: de verrichte werkzaamheden, de aan ons beschikbaar gestelde informatie tot en met 5 september 2022 en informatie die wij uit openbare bronnen hebben verkregen.

1.5.3 Aanpak en verloop Onderzoek

- 66 In de periode van 19 tot en met 22 juli 2021 zijn de overeenkomsten voor de opdracht voor het Onderzoek door VWS en door Deloitte ondertekend.¹² In deze eerste maand zijn wij gestart met de inrichting van de governance van het Onderzoek, met het inrichten van het meldpunt PBM, en met verkennende werkzaamheden ten aanzien van potentiële data(bronnen en -houders).
- 67 Het verzamelen van (elektronische) data¹³ voor dit (deel)Verslag van Handelingen heeft plaatsgevonden van juli 2021 tot en met mei 2022. Deze periode houdt verband met de complexiteit, zoals beschreven in Bijlage B 'Aanpak en verloop Onderzoek'¹⁴ en in Bijlage C 'Onderzoeksinformatie'¹⁵. Om de voor het Onderzoek benodigde onderzoeksinformatie te verkrijgen, heeft zowel VWS als Deloitte veel inspanningen geleverd. Wij zijn voor het kunnen doen van onderzoek afhankelijk van de toegankelijkheid en de beschikbaarheid van informatie, en ook van de vrijwillige medewerking van de betrokken personen en organisaties¹⁶. Van de zijde van VWS – en overigens ook door een aantal andere personen en organisaties – is dit onderkend en is extra inzet geleverd om informatie en personen voor Deloitte beschikbaar te maken. Daarbij zijn wij gehouden aan, zoals ook met VWS overeengekomen in de opdrachtbevestiging, onze standaarden voor onafhankelijkheid, onpartijdigheid én zorgvuldigheid, en hebben wij ook afgesproken deze te hanteren. In voorkomende gevallen heeft dat soms tot gevolg gehad dat wij partijen langer de tijd hebben gegeven om informatie te verstrekken en/of te reageren, teneinde de zorgvuldigheid van het Onderzoek te borgen en zoveel mogelijk relevante informatie te vergaren.
- 68 Daarnaast hebben zich gaande het Onderzoek niet voorziene omstandigheden voorgedaan die eerst moesten worden opgelost. Vanaf 20 juli 2021¹⁷ hebben wij daarover contact gehad met VWS en is mondeling en schriftelijk gecommuniceerd over de langere doorlooptijd, de hoger dan verwachte complexiteit van het totale Onderzoek, het zorgvuldig adresseren van opgekomen juridische obstakels, en de maatregelen van VWS en Deloitte die nodig waren om deze langere doorlooptijd te zoveel mogelijk te beperken. Wij hebben over deze omstandigheden regelmatig gecommuniceerd met VWS, die door VWS zijn onderschreven en ondersteund.
- 69 De verspreiding en het eigenaarschap van de data en de benodigde juridische waarborgen van het Onderzoek hebben daarbij significant afgeweken van de verwachtingen tijdens het formuleren van de onderzoeksaanpak aan het begin van het Onderzoek. Tijdens het uitvoeren van het Onderzoek hebben wij samen met VWS geconstateerd dat het gaat om een onderzoek waarin een meer dan verwachte zelfstandige informatievergaring, verspreid over

¹² Voor deze opdracht is met VWS een dienstverleningsovereenkomst met kenmerk 2846242 overeengekomen. Daarin is bepaald dat de overeenkomst bestaat uit: de dienstverleningsovereenkomst, arvodi-2018, de opdrachtbevestiging van Deloitte d.d. 19 juli 2021, de offerte van Deloitte d.d. 17 juni 2021, en de offerteaanvraag met de conceptopdracht van VWS.

¹³ VWS en Deloitte hebben een op 30 september 2021 ondertekende gegevensdelingsovereenkomst gesloten.

¹⁴ Bijlage B 'Bijlage – Aanpak en verloop Onderzoek' bevat een nadere beschrijving van de aanpak, de inrichting en het verloop van het Onderzoek. Gezien de complexiteit en de doorlooptijd van het Onderzoek geven wij daarin een nadere uitleg bij de governance van het Onderzoek, de inventarisatie van relevante personen en partijen (datahouders) en het datalandschap, de medewerking van RGA, alsmede de formaliteiten die zijn ingeregeld om (op basis van vrijwillige medewerking) de data voor het Onderzoek te kunnen verkrijgen en verwerken.

¹⁵ Bijlage C 'Bijlage – Onderzoeksinformatie' geeft nadere details bij en uitleg over de informatieverzameling die in het Onderzoek is betrokken.

¹⁶ Zie ook de hierboven beschreven schriftelijke vastlegging van de opdracht.

¹⁷ Op 20 juli 2021 is de planning besproken in de OC en op 26 juli 2021 in de AC.

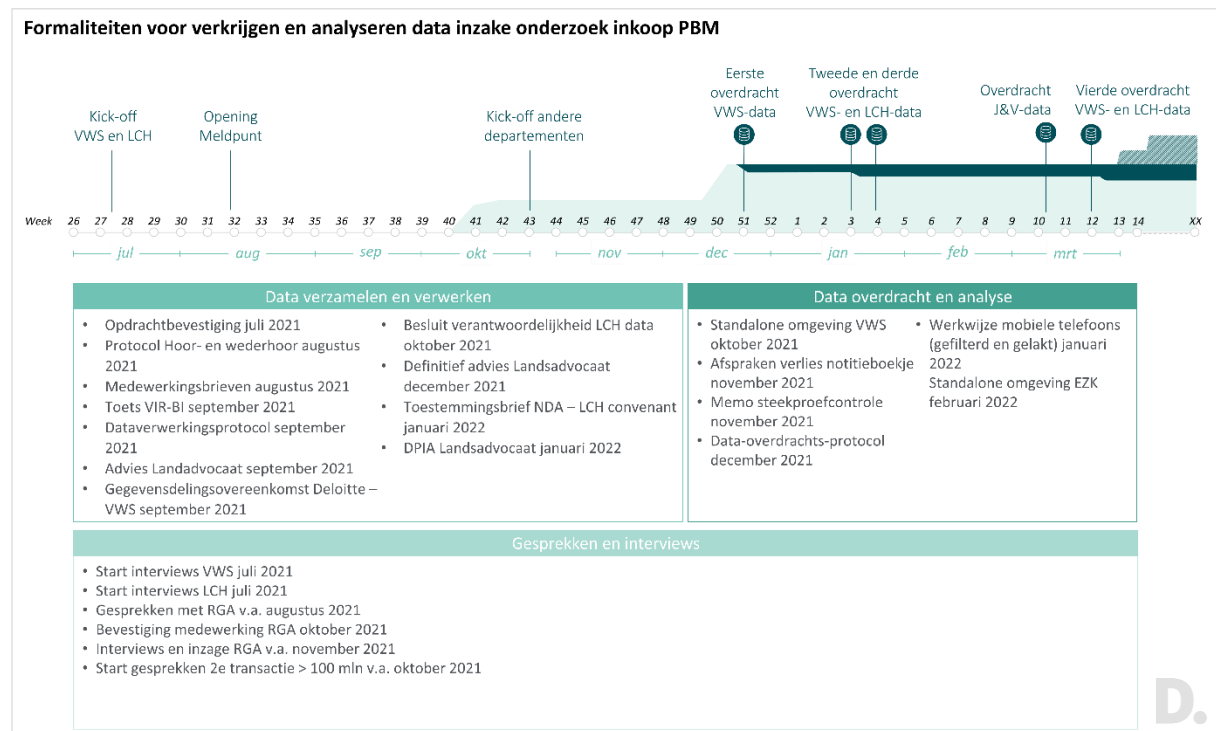
een groter dan verwacht aantal databronnen en -houders nodig is, zoals nader beschreven in Bijlage B 'Aanpak en verloop Onderzoek' en in Bijlage C 'Onderzoeksinformatie'. Het opstarten en uitvoeren van de onderzoekswerkzaamheden heeft, tot slot, ook de nodige tijd in beslag genomen.

70 Tevens hebben wij met RGA gesproken over de medewerking¹⁸ aan dit Onderzoek en zijn de afspraken daarover met RGA in oktober 2021 gefinaliseerd. Naast de interviews die met RGA zijn gehouden, vanaf begin november 2021 tot half april 2022, heeft Deloitte verschillende inzagesessies van documenten gehad bij RGA op kantoor. Ook voor deze interviews en inzagesessies zijn meerdere afstemmingen en formaliteiten ingeregeld.

71 De vermissing van een persoonlijk notitieboekje van een bij het Onderzoek betrokken medewerker van Deloitte, een door ons betreunde gebeurtenis, heeft geleid tot het tijdelijk pauzeren van een deel van de inhoudelijke (extern gerichte) werkzaamheden van het Onderzoek, gedurende enkele weken in november 2021.

72 Als gevolg van doorzoekingen en de inbeslagneming van documenten door het Openbaar Ministerie en door de FIOD in 2022 bij RGA zijn de beschikbaarheid van personen en partijen, evenals de toegang tot hun informatie, in de periode vanaf februari 2022 beperkt geweest.

73 Tijdens de technische briefing van de leden van de vaste Kamercommissie van VWS van de TK, zoals verzorgd door Deloitte op 5 april 2022, hebben wij onderstaand overzicht gebruikt om de verschillende formaliteiten en omstandigheden van het Onderzoek toe te lichten.

Figuur 2: Overzicht formaliteiten zoals getoond in technische briefing 5 april 2022

¹⁸ RGA was niet betrokken in het eerdere onderzoek dat is uitgevoerd door een ander bureau, naar twee specifieke overeenkomsten inzake de inkopen PBM, zie alinea 1.

1.5.4 Onderzoeksinformatie

1.5.4.1 Grondslag (deel)Verslag van Handelingen

74 Wij hebben dit (deel)Verslag van Handelingen gebaseerd op de verrichte onderzoekswerkzaamheden (zoals hiervoor toegelicht) en het feitenmateriaal, op de aan ons ter beschikking gestelde en de door ons opgevraagde en veiliggestelde documenten, alsmede op de aan ons verstrekte (mondelijke en schriftelijke) toelichtingen. In Bijlage C 'Onderzoeksinformatie' en Bijlage D 'Onderzoeksaanpak RGA' gaan wij nader in op de voor dit Onderzoek potentieel relevante data en op de wijze waarop data door Deloitte van partijen zijn verkregen.

75 Een Onderzoek als het onderhavige kent enkele inherente beperkingen. Deze zijn met name gelegen in de vrijwillige medewerking en in de beschikbaarheid en betrouwbaarheid van de informatie, waaronder ook onzekerheid over het bestaan en vervolgens de traceerbaarheid van niet alleen fysieke documenten, maar ook digitale gegevens. Dit geldt in het bijzonder voor het LCH. Het LCH is opgezet als samenwerkingsverband (zonder rechtspersoonlijkheid). Bij het LCH hebben personen en partijen ook via hun eigen (privé of zakelijke) e-mail en ICT-middelen gecommuniceerd.¹⁹ Deze persoonlijke of eigen zakelijke e-mailaccounts zijn niet betrokken in het Onderzoek, tenzij door betrokkenen dergelijke informatie aan ons is verstrekt.

76 Bij aanvang van het Onderzoek was er geen startdossier aanwezig van alle inkopen PBM. Deloitte heeft zelfstandig een reconstructie gemaakt van de inkopen PBM gedurende de onderzoeksperiode (zie hoofdstuk 4), en heeft zelf het informatielandschap in kaart gebracht voor de mogelijk relevante databronnen en -locaties.

77 Deloitte heeft, ter bevestiging van de volledigheid van de informatie, aan VWS gevraagd een 'letter of representation' te ondertekenen, waarin VWS bevestigt dat alle relevante data daadwerkelijk aan Deloitte beschikbaar zijn gesteld. Het ministerie van VWS heeft Deloitte bericht niet aan dit verzoek te willen voldoen. Deloitte onderkent dat VWS significante inspanningen heeft geleverd om alle verzochte relevante informatie over te dragen.

78 Wij hebben niet zelfstandig de juistheid en de volledigheid van de voor het Onderzoek beschikbare informatie onderzocht, anders dan beschreven in dit (deel)Verslag van Handelingen. Dit impliceert dat de juistheid en de volledigheid van de in dit (deel)Verslag van Handelingen opgenomen informatie afhankelijk is van de ons gedurende het Onderzoek ter beschikking gestelde (mondelijke, schriftelijke en digitale) informatie en van de informatie die openbaar verkrijgbaar is.

79 In aanvulling op het hiervoor vermelde is het mogelijk dat in de diverse (civiel- en strafrechtelijke) juridische procedures die nog lopen rond de inkopen van PBM aanvullende informatie beschikbaar kan komen die mogelijk ook relevant zijn voor de bevindingen in dit (deel)Verslag van Handelingen.

¹⁹ Het LCH betrof een samenwerkingsverband zonder rechtspersoonlijkheid, zie voor nadere toelichting paragraaf 2.4.3

80 Deloitte heeft op basis van de aanvullende inspanningen, waarbij bijvoorbeeld gegevens uit diverse bronnen zijn gecombineerd en aanvullende informatieverzoeken zijn gedaan, in voldoende mate een beeld kunnen vormen van de feiten en omstandigheden waarover in dit (deel)Verslag van Handelingen bevindingen worden beschreven. Daarbij is tijdens hoor en wederhoor een toelichting verkregen op de feitelijke gebeurtenissen, ook indien – vanwege het niet verkrijgen van een deel van de gevraagde informatie (zoals hierna toegelicht) – de context ontbreekt. Wel betekent datgene wat hiervoor is beschreven dat op een later moment, na het uitbrengen van dit (deel)Verslag van Handelingen, nog relevante feiten en omstandigheden beschikbaar kunnen komen.

81 Met inachtneming van onderstaande beperkingen zijn wij van mening dat er op basis van de ons beschikbaar gestelde informatie een voldoende deugdelijke grondslag bestaat voor onze bevindingen in dit (deel)Verslag van Handelingen. Zoals hiervoor vermeld, betreft de opdracht een grondige reconstructie van de feiten en omstandigheden van alle PBM-transacties, inclusief de rollen en verantwoordelijkheden van alle betrokken personen en partijen. Dit is ook de reden dat voor de onderzoeksinformatie bij verschillende datahouders door Deloitte navraag is gedaan naar de mogelijke relevante data en hebben wij de aanvullende inspanningen gedaan om zoveel mogelijk relevante data te verkrijgen. Het verkrijgen van data en de beperkingen daarbij lichten we hierna toe.

1.5.4.2 Verkrijgen van data

82 VWS heeft de wens uitgesproken om ten behoeve van het Onderzoek, alvorens data te delen met het onderzoeksteam van Deloitte, een proces in te richten om tot een zorgvuldige data-overdracht te kunnen komen, waarbij rekening wordt gehouden met het bij VWS aanwezig zijn van voor het Onderzoek niet relevante informatie die staatsgeheim is ofwel betrekking heeft op bijzondere persoonsgegevens. VWS en Deloitte hebben hiervoor afspraken vastgelegd. Daarbij heeft VWS, voordat zij data aan Deloitte zou overdragen, aan Deloitte gevraagd om een 'standalone-omgeving' ten kantore van VWS in te richten. Op deze standalone-omgeving heeft Deloitte de gevraagde data geplaatst die vervolgens door Deloitte aan de hand van zoekcriteria, zoals zoekwoorden, gefilterd is om mogelijk voor het Onderzoek relevante informatie te kunnen selecteren. Op deze selecties door Deloitte heeft VWS steekproeven uitgevoerd. Deze steekproeven betroffen het niet aan Deloitte verstrekken van (niet-relevante) gerubriceerde geheime data of bijzondere persoonsgegevens.²⁰ Deze werkwijze is vervolgens ook gehanteerd door een aantal andere ministeries.

83 Behoudens de uitzondering hierna inzake RGA, is de voor het Onderzoek verkregen data met forensische waarborgen veiliggesteld. Deloitte is door VWS en door andere ministeries niet in alle gevallen (volledig) in staat gesteld om zelfstandig toegang te krijgen tot de informatiesystemen om gegevens veilig te stellen, maar heeft bij VWS en bij andere ministeries wel grotendeels kunnen toezien op het veiligstellen en verwerken van gegevens, na de identificatie en selectie van de potentieel relevante data door Deloitte.

²⁰ Naar aanleiding van door VWS uitgevoerde steekproeven is een zeer gering aantal niet-relevant bevonden items, nadat Deloitte deze inhoudelijke heeft beoordeeld ten kantore van het ministerie, niet geleverd aan Deloitte vanwege voornoemde redenen.

84 Het met VWS en met de overige ministeries komen tot afspraken om de door hen gewenste waarborgen in te regelen, heeft plaatsgevonden in de periode van augustus 2021 tot en met mei 2022. Het eerste informatieverzoek is door Deloitte op 5 augustus 2021 ingediend bij VWS, en sindsdien zijn de informatieverzoeken via een iteratief proces aangevuld en aangescherpt, alsmede zijn waarborgen ingeregeld met betrekking tot de informatieoverdracht. Met een deel van de andere ministeries is Deloitte uiteindelijk half en eind april 2022 tot afspraken gekomen over het verstrekken van gegevens.²¹

85 Deloitte heeft geen (zelfstandige) toegang verkregen tot de informatiesystemen van RGA. Deloitte heeft van RGA selectief informatie overgedragen gekregen. Deloitte heeft inzage gekregen in de gegevens van RGA tijdens de interviews met RGA en op kantoor bij RGA. Vanaf mei 2022 heeft RGA data overgedragen aan Deloitte. In Bijlage D 'Onderzoeksplan RGA' en in paragraaf B.6 'Data en interviews RGA' geeft Deloitte een toelichting op de medewerking van RGA en de van RGA (ter inzage) verkregen informatie.

86 Het niet (volledig) zelfstandig door Deloitte kunnen veiligstellen van gegevens middels de door Deloitte gehanteerde forensische methoden en technieken heeft onder andere de volgende gevolgen:

- Deloitte heeft niet zelfstandig de selectie en collectie van data kunnen uitvoeren binnen de geautomatiseerde omgevingen van de betrokken partijen. Hierdoor kan Deloitte geen zekerheid verkrijgen over de volledigheid van de verkregen data.
- Deloitte kan (achteraf) de volledigheid van de door partijen verstrekte en veiliggestelde gegevens niet altijd vaststellen (denk hierbij aan het potentieel niet feitelijk veiligstellen van delen van de gevraagde informatie, zoals bijvoorbeeld de RGA-data).
- In een aantal gevallen zijn voor het Onderzoek relevante metadata (van de oorspronkelijke databron) verloren gegaan, zodat Deloitte hiervan geen gebruik heeft kunnen maken tijdens het onderzoek. Dit betreft bijvoorbeeld eigenschappen van (bron)documenten, zoals: datumkenmerken, wie het (bron)document heeft gemaakt en/of gewijzigd, of het een doorgestuurd bericht, een bericht van een ander of een zelf geschreven bericht betreft, en andere bestandsinformatie die alleen bij het (bron)document beschikbaar is (ten opzichte van bewerkte, gefilterde en gelakte kopieën van documenten).
- Deloitte heeft data verkregen in een formaat dat minder geschikt is voor een geautomatiseerde analyse. Voorbeelden hiervan zijn: berichtenverkeer dat is aangeleverd in het formaat van platte tekst, foto's in WhatsApp-berichten, schermafdrucken en non-tekst pdf-bestanden. Een deel van deze gegevens is lastiger doorzoekbaar, wat het onderzoeksproces aanzienlijk heeft bemoeilijkt.

²¹ Voor de overige ministeries is het maken van afspraken tot heden niet gefinaliseerd, gezien de prioriteiten binnen het Onderzoek, hetgeen betekent dat nog niet alle ministeries data met Deloitte hebben gedeeld. Zie hiervoor Bijlage C 'Onderzoeksinformatie'.

87 Zoals eerder vermeld is het datalandschap complex en verspreid gebleken. Een eerste grote²² data-overdracht (van VWS) naar Deloitte heeft eind 2021 plaatsgevonden en daarna heeft tot mei 2022 aanvullende data overdracht plaatsgevonden. Daartoe is een aanzienlijke inzet van VWS, van andere departementen en van Deloitte nodig geweest. Vanaf 13 mei 2022 heeft Deloitte van VWS geen nieuwe data meer in ontvangst genomen voor dit (deel)Verslag van Handelingen.

1.5.5 Medewerking betrokkenen

88 De medewerking aan het Onderzoek heeft door personen en partijen plaatsgevonden op basis van vrijwilligheid. Over de medewerking aan het Onderzoek, veelal gericht op het verkrijgen van – de toegang tot – informatie, zijn individuele afspraken gemaakt. Hiervoor verwijzen wij naar paragraaf 1.5.3 'Aanpak en verloop Onderzoek' en naar Bijlage B 'Aanpak en verloop Onderzoek' en Bijlage C 'Onderzoeksinformatie'.

1.5.5.1 Interviews

89 Gedurende het Onderzoek is 34 personen en partijen gevraagd hun vrijwillige medewerking aan het Onderzoek te verlenen in de vorm van een interview en/of wederhoor. In totaal zijn er 52 interviews gehouden in de periode van september 2021 tot juni 2022.

90 Voor het verkrijgen van onderzoeksinformatie zijn wij mede afhankelijk van de juistheid en volledigheid van de toelichtingen van de geïnterviewde personen en partijen, en de door hen verstrekte informatie. Wij hebben deze toelichtingen en de verstrekte informatie zoveel en waar mogelijk geanalyseerd en vergeleken met de andere, in het Onderzoek beschikbare, informatie.

91 Van interviews zijn door ons verslagen gemaakt. De geïnterviewden hebben via een beveiligde online portal inzage gekregen in hun concept-interviewverslag en hebben voorstellen kunnen doen voor aanvullingen en aanpassingen²³. Deloitte heeft deze interviewverslagen mede als basis gebruikt voor dit (deel)Verslag van Handelingen.

1.5.5.2 Inzage conceptbevindingen - wederhoor

92 Wij hebben vanaf 8 juni 2022 de gelegenheid tot wederhoor geboden aan 48 personen en partijen. Deze personen en partijen hebben ten behoeve van wederhoor de gelegenheid gekregen tot inzage van de voor hen relevante delen van de interne conceptwerkdocumenten met (voorlopige) conceptbevindingen van Deloitte en/of de interne conceptwerkdocumenten met feitelijke aantekeningen van Deloitte (hierna: "Inzage"). De Inzage vond deels ten kantore van Deloitte plaats, en deels via de online portal van Deloitte.

²² Zie Bijlage B 'Bijlage – Aanpak en verloop Onderzoek' en Bijlage C 'Bijlage – Onderzoeksinformatie' voor nadere details, waarbij is toegelicht dat er vóór december 2021 informatie is gedeeld ten behoeve van het identificeren van relevante datahouders en -bronnen in het informatielandschap, evenals financiële informatie over de inkopen PBM.

²³ Eén medewerker van VWS heeft om persoonlijke redenen het interviewverslag niet willen accorderen, maar heeft wel meegewerkt aan het Onderzoek. Met uitzondering van deze persoon hebben alle geïnterviewden hun verslag geaccordeerd. De interviewverslagen betreffen vertrouwelijke interne dossiernotities van Deloitte.

93 Wij hebben de wederhoorreacties naar aanleiding van de Inzage in gezamenlijkheid beschouwd, en hebben, daar waar relevant in het kader van de beantwoording van de onderzoeksvragen, deze verwerkt in dit (deel)Verslag van Handelingen.

94 In Bijlage F 'Interviews en wederhoor' hebben wij een (op basis van functie en/of organisatie ingedeeld) overzicht opgenomen van de personen die wij als onderdeel van het Onderzoek hebben geïnterviewd en personen en partijen die gelegenheid hebben gehad tot wederhoor.

95 Bij afronding van het wederhoor hebben betrokkenen van RGA een laatste schriftelijke reactie verstrekt met het verzoek deze reactie integraal op te nemen in het verslag. De 'slotreactie' van RGA-betrokkenen richt zich zowel op inhoudelijke punten uit het verslag, als ook op punten die geen deel uitmaakten van het Onderzoek. Deze 'slotreactie' van RGA hebben wij niet volledig verwerkt in ons verslag en is daarom opgenomen na dit (deel)Verslag van Handelingen.

1.5.5.3 Beperkingen in verband met beperkte medewerking

96 Enkele personen hebben geen gebruik willen maken van de gelegenheid tot inzage dan wel geen reactie willen geven na de inzage voor wederhoor. Zie hiervoor de voornoemde Bijlage F 'Interviews en wederhoor'.

97 Hoar en wederhoor heeft derhalve niet (of niet volledig) met alle personen en/of partijen plaats kunnen vinden. Dit heeft tot gevolg dat de voor ons Onderzoek relevante informatie waarover deze personen zouden kunnen beschikken, mogelijk niet beschikbaar is gekomen. Derhalve zijn wij mogelijk niet bekend met alle voor het Onderzoek relevante feiten en/of omstandigheden. Wij rapporteren uitsluitend die bevindingen die gebaseerd zijn op de beschikbare informatie en documenten. De grondslag voor onze bevindingen is vermeld bij deze bevindingen.

98 Nadrukkelijk wijzen wij erop dat de in dit (deel)Verslag van Handelingen opgenomen bevindingen gelezen dienen te worden de met inachtneming van de voornoemde beperkte medewerking van personen. Samen met de hiervoor in paragraaf 1.5.4 nader vermelde beperking dat wellicht niet alle relevante informatie beschikbaar is gekomen ten behoeve van het Onderzoek, kunnen onze bevindingen beperkter zijn dan wanneer voornoemde personen zouden hebben meegewerkt en er mogelijk aanvullende informatie beschikbaar zou zijn gekomen.

1.5.6 Gebruik (deel)Verslag van Handelingen en openbaarmaking

1.5.6.1 Gebruik (deel)Verslag van Handelingen

99 Dit (deel)Verslag van Handelingen vormt een weergave van onze feitelijke bevindingen en bevat geen conclusies of kwalificaties van Deloitte over het handelen (of nalaten daarvan) van betrokkenen. Het is de bedoeling dat de lezer zelf een oordeel vormt over de in het (deel)Verslag van Handelingen weergegeven bevindingen en op basis daarvan zijn/haar eigen conclusie kan trekken. De in dit (deel)Verslag van Handelingen opgenomen analyses dienen gelezen te worden in onderlinge samenhang en in zijn geheel, met inachtneming van voornoemde beperkingen.

100 Dit (deel)Verslag van Handelingen is uitsluitend bestemd voor het ministerie van VWS, aangezien anderen die niet op de hoogte zijn van het doel van de opdracht, de bevindingen op een onjuiste wijze kunnen interpreteren.

1.5.6.2 Verspreidingskring

101 Dit (deel)Verslag van Handelingen of delen daaruit mag/mogen niet voor een ander doel worden gebruikt, aan derden ter beschikking worden gesteld, noch mag eruit worden geciteerd of op andere wijze aan worden gerefereerd zonder onze voorafgaande schriftelijke toestemming, tenzij daartoe een wettelijke verplichting bestaat. Deloitte accepteert geen enkele verantwoordelijkheid voor het gebruik van haar werkzaamheden of verslaglegging voor enig ander doel dan het doel waarvoor het (deel)Verslag van Handelingen is opgesteld. Deloitte accepteert geen aansprakelijkheid ten opzichte van derden die dit (deel)Verslag van Handelingen inzien.

102 Voorts kunnen zich na het uitbrengen van dit (deel)Verslag van Handelingen belangrijke gebeurtenissen voordoen, die geen deel uitmaken van dit (deel)Verslag van Handelingen.

1.5.6.3 Functioneren en groeperen

103 Wij hebben met de Opdrachtgever afgesproken en aan de betrokken personen en partijen laten weten dat wij in het (deel)Verslag van Handelingen geen persoonsnamen vermelden, maar personen aanduiden met hun functieomschrijving en ze groeperen op organisatieniveau, bijvoorbeeld VWS of het LCH, tenzij op specifieke onderdelen met het oog op beter(e) inzicht en leesbaarheid voor een andere aanpak is gekozen.

104 De RGA-transacties waarover in dit deelverslag wordt gerapporteerd, betreffen transacties waarbij meerdere personen en/of partijen een handeling of handelingen hebben verricht. Over deze transacties zijn ten tijde van het uitbrengen van dit (deel)Verslag van Handelingen reeds publiekelijk documenten beschikbaar en zijn parlementaire en/of media-uitingen gedaan, waarin ook personen en/of functies (met namen) zijn geduid. De afspraak om in het (deel)Verslag van Handelingen personen aan te duiden met hun functieomschrijving en te groeperen op organisatieniveau, is onder meer gemaakt in verband met de belangen van personen en vanwege de wens van Opdrachtgever.

1.5.6.4 Anonimiseren

105 WWS en Deloitte hebben afspraken gemaakt over het mogelijk openbaar maken van het (deel)Verslag van Handelingen door WWS aan de TK. Die afspraken behelzen dat WWS uitsluitend na een schriftelijke toestemming van Deloitte een geanonimiseerde en gepseudonimiseerde versie van het (deel)Verslag van Handelingen met de TK mag delen. Tevens is afgesproken dat uitsluitend WWS verantwoordelijk is voor het anonimiseren en pseudonimiseren van het (deel)Verslag van Handelingen conform de voor WWS gangbare normen, inclusief het daarbij betrekken van de gerechtvaardigde belangen van personen en instellingen die in het (deel)Verslag van Handelingen worden genoemd en wier belangen door openbaarmaking daarvan aan de TK geraakt kunnen worden. Deloitte is niet verantwoordelijk voor openbaarmaking aan de TK, voor de wijze waarop het (deel)Verslag van Handelingen daartoe wordt geanonimiseerd/gepseudonimiseerd en zij aanvaardt daar dus ook geen aansprakelijkheid voor de gevolgen daarvan.

1.5.6.5 Wet open overheid

106 In het geval WWS een verzoek ontvangt op grond van de Wet Openbaarheid Bestuur (thans Wet open overheid geheten, hierna: "Woo-verzoek") ter zake van schriftelijke uitingen van Deloitte, hebben wij met WWS afgesproken ons hierover onverwijld schriftelijk te informeren (in ieder geval voorafgaand aan de te nemen beslissing op het Woo-verzoek en daarom voorafgaand aan eventuele openbaarmaking). Met WWS is afgesproken dat, waar relevant, Deloitte in de gelegenheid wordt gesteld haar zienswijze inzake een verzoek tot publicatie aan WWS kenbaar te maken.²⁴

1.6 Onafhankelijkheid

107 Deloitte voert de opdracht onafhankelijk en onpartijdig uit. In het offertetraject heeft Deloitte aangegeven een mogelijke belangenverstremming te constateren bij het doen van Onderzoek naar één van de drie leveranciers met een transactiewaarde van meer dan € 100 miljoen. Dit deel van het Onderzoek voert Deloitte derhalve niet uit. Hiervoor heeft WWS een ander onderzoeksbureau geselecteerd.

108 Bij het analyseren van de transacties kleiner dan € 100 miljoen was op het moment van de opdrachtovereenkomst nog niet bekend welke transactie(s) en leveranciers het betrof. Deloitte heeft, alvorens onderzoek te doen naar deze transacties, (telkens) onderzocht of Deloitte in voldoende mate onafhankelijk was om het Onderzoek naar de betreffende leverancier te kunnen uitvoeren. Wanneer Deloitte bij bepaalde transacties niet in voldoende mate onafhankelijk was, heeft Deloitte geen onderzoek gedaan naar deze transacties en maken deze transacties deel uit van een separaat aanbestedingstraject. Hiervoor heeft WWS een ander onderzoeksbureau geselecteerd.

---

²⁴ Opdrachtbevestiging 19 juli 2021 tussen Deloitte en WWS.

1.7 Leeswijzer

109 In dit hoofdstuk hebben wij de aanleiding, de doelstelling, de verrichte werkzaamheden en de beperkingen van het Onderzoek beschreven. De scope en de reikwijdte van dit (deel)Verslag van Handelingen beperkt zich tot de inkoop van PBM door het LCH; meer specifiek: de onderzoeksvragen die zien op de inkoop van mondmaskers bij RGA. Het LCH wordt in dit (deel)Verslag van Handelingen aangeduid als contractspartij voor de transacties met RGA. Formeel is Mediq de contractspartij voor alle transacties met het LCH. Het LCH heeft geen rechtspersoonlijkheid en kent geen zelfstandige rechten en plichten. Wanneer zonder nadere toelichting gesproken wordt over RGA-transacties van het LCH, dan dient hiervoor Mediq als contractpartij ten behoeve van het LCH in opdracht van VWS te worden gelezen.

110 De onderzoeksvragen beogen vooral het inzicht geven in het feitelijke verloop van de verschillende onderwerpen volgens de indeling van hoofdstuk 6 tot en met 18 'De RGA-transacties'. Op verzoek kan de Opdrachtgever de aan de bevindingen ten grondslag liggende stukken ontvangen, die overigens al grotendeels van VWS en het LCH (waarvan VWS ook de data heeft) afkomstig zijn en daarmee voor hen inzichtelijk zijn.

111 In deze leeswijzer geven wij een toelichting op de verdere opbouw van dit (deel)Verslag van Handelingen.

1.7.1 Indeling (deel)Verslag van Handelingen

Het (deel)Verslag van Handelingen bevat de volgende hoofdstukken:

Onderdeel	Toelichting
Hoofdstuk 1 'Opdracht'	beschrijft de aanleiding en de doelstelling van het Onderzoek, alsmede de aanpak, de reikwijdte en de beperkingen van het Onderzoek
Hoofdstuk 2 'Normenkader'	geeft de bevindingen voor het normenkader weer die relevant zijn voor de transacties met RGA
Hoofdstuk 3 'Tijdsgewricht'	beschrijft het tijdsgewricht rondom de RGA-transacties
Hoofdstuk 4 'Inkopen PBM'	bevat het overzicht van de inkopen PBM gedurende de onderzoeksperiode
Hoofdstuk 5 'Meldpunt PBM'	geeft nader inzicht in het voor het Onderzoek ingerichte meldpunt PBM
Hoofdstuk 6 - 18 'De RGA-transacties'	geeft per onderzoeksonderwerp de feitelijke bevindingen bij de RGA-transacties weer, voorafgegaan door leeswijzer RGA-transacties
Hoofdstuk 19 'Slotopmerkingen'	behandelt ons slotwoord

1.7.2 Afkortingen en gebruik namen

112 Zoals afgesproken met de Opdrachtgever, hebben wij in ons (deel)Verslag van Handelingen geen namen van personen opgenomen, maar zijn de personen aangeduid met (een algemene) functieomschrijving of gegroepeerd (op organisatieniveau; bijvoorbeeld VWS of het LCH).

113 De quotes zijn letterlijke weergaven van (onderdelen van) de afgenomen interviews of passages uit relevante documenten die ons in het kader van het Onderzoek beschikbaar zijn gesteld. Deze letterlijke weergaven zijn voorzien van aanhalingstekens en zijn cursief weergegeven. Ook de afbeeldingen van correspondentie zijn letterlijke weergaven. Hierbij hebben wij in deze quotes en afbeeldingen gefunctioneerd, op de wijze zoals hiervoor toegelicht. In enkele gevallen hebben wij hierin namen van personen of privacygevoelige informatie (zoals telefoonnummers en e-mailadressen) blanco gemaakt in deze quotes en afbeeldingen.

114 Daar waar in dit (deel)Verslag van Handelingen met betrekking tot e-mails en andere correspondentie wordt verwezen naar afzenders, zijn wij uitgegaan van de afzender zoals vermeld in de beschikbare digitale data.

115 Alle geldbedragen in dit (deel)Verslag van Handelingen betreffen euro's, tenzij anders aangegeven. Daarnaast zijn de bedragen afgerond op hele euro's. Omdat de telling gebaseerd is op de bedragen inclusief twee decimalen, kunnen de totaalbedragen afwijken. Derhalve kan in bepaalde gevallen de som van de cijfers in een kolom of rij niet helemaal overeenkomen met het totaalcijfer dat is weergegeven voor die specifieke kolom of rij. Alle bedragen zijn exclusief btw, tenzij de bedragen betrekking hebben op betalingen of indien anders vermeld.

116 Onderstaande tabellen vermelden de namen van de partijen, alsmede de terminologie en afkortingen die in het (deel)Verslag van Handelingen zijn opgenomen. Hierna zullen wij ten behoeve van de leesbaarheid alleen de afkorting vermelden. Dit betekent dat beleefdheids- en functieaanduidingen, alsmede titels, bewust achterwege zijn gelaten.

Organisatie (afkorting)

Volledige omschrijving

Organisatie (afkorting)	Volledige omschrijving
ADR	Auditdienst Rijk
AZ	Ministerie van Algemene Zaken
BZ	Ministerie van Buitenlandse Zaken
BZK	Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties
CIBG	Centraal Informatiepunt Beroepen Gezondheidszorg
Def	Ministerie van Defensie
Deloitte	Deloitte Forensic & Dispute Services B.V.
EZK	Ministerie van Economische Zaken en Klimaat

Organisatie (afkorting)**Volledige omschrijving**

Fin	Ministerie van Financiën
HABV	Hulptroepen Alliantie B.V.
IenW	Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat
IGJ	Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd
LCH	Landelijk Consortium Hulpmiddelen
NFU	Nederlandse Federatie van Universitair Medische Centra
OCW	Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap
RGA	Relief Goods Alliance B.V.
RIVM	Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu
SHA	Stichting Hulptroepen Alliantie
VWS	Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport

Tabel 1: Organisaties en afkortingen in (deel)Verslag van Handelingen

Afkorting**Volledige omschrijving**

PBM	Persoonlijke beschermingsmiddelen
ACM	Autoriteit Consument & Markt
CISO	Chief Information Security Officer
CZ	Directoraat Curatieve Zorg van VWS
DG	Directeur-Generaal
eDiscovery	Electronic Discovery
EDRM	Electronic Discovery Reference Model
FEZ	Directie Financieel-Economische Zaken van VWS
FG	Functionaris gegevensbescherming
GMT	Directie Geneesmiddelen en Technologie van VWS
MZS	Medische Zorg en Sport
ROAZ	Regionaal Overleg Acute Zorgketen

Afkorting	Volledige omschrijving
SG	Secretaris-Generaal
TK	Tweede Kamer der Staten Generaal
VIR-BI	Voorschrift Informatiebeveiliging Rijksoverheid – Bijzondere Informatie 2013
Wob	Wet openbaarheid bestuur
Woo	Wet open overheid

Tabel 2: Afkortingen in (deel)Verslag van Handelingen

Terminologie	Toelichting
AGB-code	Landelijke code waarmee een zorgaanbieder kan worden herkend
CE-markering	Een teken van overeenstemming met de richtlijnen van de Europese Unie, die aangeeft dat het product waarop het is bevestigd, gezond en veilig is voor mens, dier en milieu
Eerstelijnszorg	Zorg waar iedereen zonder verwijzing gebruik van kan maken
FFP	“Filtering Facepiece Particle”. FFP is de Europese certificering voor ademhalingsbeschermingsmaskers. Deze worden aangeduid als FFP1, FFP2 of FFP3, om de verschillen in de mate van filtratie aan te duiden
Inkooporderformulier	Intern registratieformulier van door het LCH ontvangen en beoordeelde aanbiedingen
KN-95	Chinese certificering, erkend als de gelijkwaardige variant van de Europese norm FFP2
Luchtbrug	Verbinding met vliegtuigen voor het transporteren van personen en goederen naar gebieden die vanwege politieke, militaire of ramptechnische redenen niet toegankelijk zijn via land of zee
Notified body	Een door de overheid aangewezen instelling voor het keuren van producten in het kader van de verplichtingen voor CE-markering
Supply & Demand tool	Zie vraagprognosemodel
Tweedelijnszorg	Zorg waarvoor een verwijzing (veelal uit eerstelijnszorg) nodig is
VIP-lead	Leads die binnenkomen via politieke ingangen
VIP-team	Team binnen het LCH die zijn belast met de afhandeling van politiek gevoelige leads
Vraagprognosemodel	Ook: Supply & Demand tool. Methode die binnen het LCH gebruikt werd voor het onderbouwen van de inkoopbehoefte en het valideren van de vraagprojectie

Tabel 3: Begrippen in (deel)Verslag van Handelingen

Bevindingen - Algemeen

2 Normenkader

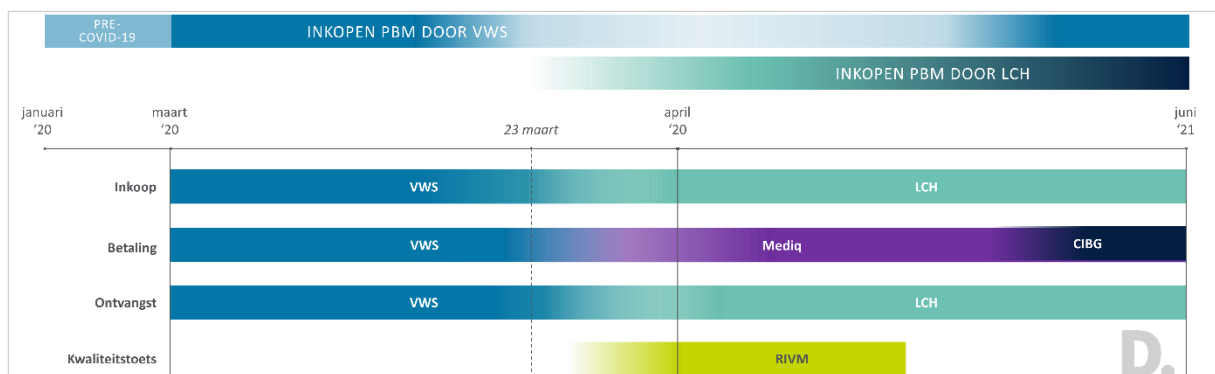
2.1 Inleiding en leeswijzer

2.1.1 Inleiding

117 Dit hoofdstuk beschrijft de processen en de procedures die van toepassing zijn bij het inkopen van PBM door het LCH in de periode waarin de RGA-transacties tot stand gekomen zijn. Ten behoeve van het normenkader kunnen voor wat betreft de inkoop van PBM twee fases onderscheiden worden. In die twee fases waren verschillende normenkaders van kracht en droegen verschillende partijen verantwoordelijkheid voor de inkoop van PBM:

- Fase 1 - van 6 maart 2020 tot en met 22 maart 2020: PBM worden ingekocht door het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport ('VWS').²⁵
- Fase 2 - van 23 maart 2020 tot en met 1 juni 2021:²⁶ PBM worden ingekocht door het samenwerkingsverband LCH, waarbij Mediq de feitelijke inkoop verricht.²⁷

118 Figuur 3 geeft de genoemde fases weer, waarbij tevens de periode voorafgaand aan de COVID-19-pandemie is weergegeven. De inkoopprocessen gedurende de twee fases zoals hiervoor benoemd, wijken af van het inkoopproces van VWS dat gevolgd werd tot 6 maart 2020.

Figuur 3: De drie verschillende fases van de inkoop van PBM

²⁵ OAKVC1-000069932.

²⁶ OAKVC1-000069932.

²⁷ Op 23 oktober 2020 heeft het CIBG, een uitvoeringsorganisatie van VWS, de opdracht gekregen om de operationele uitvoering en verdere ontwikkeling van het LCH tijdelijk bij het CIBG onder te brengen. In een interview is toegelicht dat het CIBG sinds de zomer 2020 betrokken is in het LCH, om de integratie van het LCH bij het CIBG te faciliteren. Zie OAKVC7-000031064.

119 Dit hoofdstuk beschrijft uitsluitend de processen rondom en het beheersingskader dat van toepassing is op het inkopen van PBM door het LCH in Fase 2, aangezien de RGA-transacties in die fase vallen.²⁸ Daarbij wordt onder de term ‘inkoopproces’ het proces verstaan dat het LCH als inkopende partij doorloopt om van een inkoopbehoefte te komen tot het in ontvangst nemen en betalen van de PBM van leverende partijen, waaronder RGA. Hierbij wordt tevens een onderdeel van de financiële afwikkeling tussen de inkopende en de leverende partij in ogenschouw genomen, aangezien de inkoop PBM voor het LCH, zelf geen rechtspersoon, wordt uitgevoerd door Mediq Nederland B.V. (hierna: “Mediq”) en de financiering daarvan door VWS (zie hiervoor hoofdstuk 4 ‘Inkopen PBM’, en paragraaf 183).

2.1.2 Leeswijzer Normenkader

120 De volgende paragraaf van dit hoofdstuk gaat in op de wet- en regelgeving die volgens de geïnterviewden van toepassing is op de reguliere inkopen PBM door overheden en/of overheidsinstanties, alsmede op datgene wat uit het Onderzoek naar voren komt met betrekking tot de toepasselijkheid van deze wet- en regelgeving op de inkoop van PBM door het LCH. In paragraaf 2.3 geven wij een korte toelichting op de partijen die betrokken zijn geweest bij (de inkoop van PBM door) het LCH. In paragraaf 2.4 zetten wij uiteen welk normenkader gold ten tijde van de inkoop van PBM door het LCH voor de RGA-transacties. In deze paragraaf wordt daarnaast achtereenvolgens beknopt ingegaan op: de totstandkoming van het LCH, de organisatiestructuur en juridische status van het LCH, de verhouding tussen VWS en het LCH, enkele (contractueel) vastgelegde afspraken die van kracht waren binnen het LCH, waaronder een convenant dat tot doel had de samenwerking tussen de partijen die waren aangesloten bij het LCH in goede banen te leiden (hierna: “Convenant”)²⁹, en ten slotte het door het LCH gevolgde proces bij het inkopen van PBM.

121 Zoals hiervoor is toegelicht, vinden de RGA-transacties plaats in de met Fase 2 aangeduide periode waarin PBM worden ingekocht door het LCH.³⁰ De scope en reikwijdte van dit hoofdstuk omvatten derhalve geen inkoop van andere goederen dan PBM, of inkoop van PBM door andere partijen en/of bij andere leveranciers.³¹ Deze beperking van de scope en de reikwijdte houdt tevens een beperking in ten aanzien van de wet- en regelgeving die in dit hoofdstuk wordt beschreven (zie ook paragraaf 2.2). Dit hoofdstuk bevat geen bevindingen met betrekking tot de wijze waarop de inkoop van PBM door het LCH, en de daarbij gevolgde werkwijze, afwijken van het destijds geldende normenkader van het LCH. Dit laatste is uitgewerkt in hoofdstuk 6 tot en met 18 ‘De RGA-transacties’.

²⁸ Aangezien dit (deel)verslag van Handelingen de RGA-transacties betreft.

²⁹ OAKBZK22-000002170.

³⁰ De RGA-transacties vinden plaats in de periode van 10 april 2020 tot 9 juni 2020. Laatstgenoemde datum is de datum van de laatste orderbetaling door Mediq aan RGA. Na 9 juni 2020 komen nog aspecten als transport en kwaliteitscontrole aan bod (zie voor meer informatie en onderliggende stukken het hoofdstuk 14 ‘Vooruitbetalingen en leveringen’).

³¹ Hoofdstuk 4 ‘Inkopen PBM’ is hierop een uitzondering. Dit hoofdstuk beschrijft het overzicht van de inkopen PBM gedurende de onderzoeksperiode. Voorts is een onderdeel van hoofdstuk 13 ‘Prijstelling en prijsopbouw’ een uitzondering op deze beperking van de scope en de reikwijdte, voor zover hierin de prijzen van de bij RGA ingekochte PBM worden beschreven, samen met de prijzen van vergelijkbare PBM in de betreffende periode.

122 Bij aanvang van het Onderzoek was er geen (formeel) schriftelijk vastgelegd en/of eenduidig afgebakend normenkader en/of inkoopproces beschikbaar ten aanzien van de inkoop van PBM door het LCH. Diverse betrokkenen hebben aan Deloitte toegelicht dat (onderdelen van) het normenkader dat van kracht was op de inkoop PBM door het LCH niet of niet volledig (schriftelijk) is vastgelegd, en dat het inkoopproces zich gaandeweg bij het LCH heeft ontwikkeld. Het Onderzoek is erop gericht geweest om het van kracht zijnde normenkader te reconstrueren op basis van de gevoerde gesprekken en verrichte analyses op de beschikbaar gekomen documentatie.³² De inhoud van hoofdstuk 2 'Normenkader' is daarnaast afgestemd met de diverse bij het inkoopproces betrokken personen en partijen, waarmee wij hebben gepoogd eventuele omissies met betrekking tot onze informatiepositie in kaart te brengen en aan te vullen. Hierbij past de opmerking dat het LCH een samenwerkingsverband is geweest dat tijdens de COVID-19-crisis is opgezet, waarbij wij bovendien verwijzen naar het hierna opgenomen hoofdstuk 3 'Tijdsgewricht'.

2.2 Wet- en regelgeving in het inkoopproces

2.2.1 Wet- en regelgeving

123 Uit de 'Administratieve Organisatie/Interne Controle' Inkoopbeheer VWS³³ (hierna: "AO/IC Inkoopbeheer") volgt dat op de inkoop door VWS (in Fase 1 van Figuur 3) de Aanbestedingswet 2012, het Aanbestedingsbesluit, en de Richtlijn 2014/24/EU (betreffende het plaatsen van overheidsopdrachten), onder voorwaarden³⁴, van toepassing zijn. Eén van de uitgangspunten van de genoemde wet- en regelgeving is dat inkoopopdrachten plaatsvinden door middel van een aanbesteding. Dit aanbesteden is erop gericht overheidsopdrachten in de markt te plaatsen met inachtneming van de beginselen van non-discriminatie, gelijke behandeling, transparantie en proportionaliteit.

124 Figuur 4 geeft (als achtergrondinformatie) het reguliere inkoopproces van VWS weer dat van kracht was in de periode vóór de COVID-19-pandemie. In dit hoofdstuk staat echter het inkoopproces bij het LCH centraal tijdens de periode van 23 maart 2020 tot en met 1 juni 2021 (Fase 2 van Figuur 3).

³² Zie hiervoor ook het 'Inspectierapport Landelijk Consortium Hulpmiddelen' van de Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd. d.d. 7 december 2020 (<https://www.igj.nl/publicaties/rapporten/2021/04/02/inspectierapport-over-het-landelijk-consortium-hulpmiddelen-lch>).

³³ OAKD04-0001-00000004.

³⁴ Voorwaarden zijn bijvoorbeeld: de kopende entiteit moet een aanbestedende dienst zijn, de inkoop moet een bedrag boven de drempelwaarde kosten en het goed moet aanbestedingsplichtig zijn (Aanbestedingswet 2012).

- 125 Personen die in het kader van het Onderzoek zijn geïnterviewd, lichtten toe dat - als gevolg van de uitzonderlijke omstandigheden gedurende de COVID19-pandemie³⁵ - het niet mogelijk en/of wenselijk was om PBM in te kopen met gebruikmaking van de reguliere inkoopprocessen en -procedures zoals die onder normale omstandigheden door VWS worden toegepast. Als toelichting hierbij is gemeld dat deze processen dermate vertragend zouden hebben gewerkt dat (veel van) de inkopen PBM niet of niet tijdig tot stand zouden zijn gekomen. Daaraan lag de groter dan gemiddelde vraag naar PBM ten grondslag, evenals de dominante(re) positie die de aanbieders van PBM als gevolg daarvan innamen jegens inkopers zoals het LCH.
- 126 In de interviews is toegelicht dat het LCH voor het inkopen van PBM gedeeltelijk gebruik heeft gemaakt van de ervaringen die VWS hiermee in de periode van 6 maart 2020 tot en met 22 maart 2020 had opgedaan. Deze ervaringen zijn door het LCH gebruikt bij het opzetten van het eigen inkoopproces. Hierbij is het volgens de geïnterviewde personen van belang te vermelden dat VWS in de periode van 6 maart 2020 tot en met 22 maart 2020 (Fase 1) gebruikmaakte van de uit de Aanbestedingswet 2012 voortvloeiende uitzonderingsprocedure op grond van 'dwingende spoed'.³⁶ Deze uitzonderingsprocedure houdt onder meer in dat het inkoopproces wordt vereenvoudigd en qua tijdsduur wordt verkort, aangezien bepaalde stappen niet meer hoeven te worden gevolgd. Tevens heeft het LCH, via [Functionaris 2 VWS](#), contact gehad met de ACM, om comfort te krijgen over de mededingingsrechtelijke aspecten van de samenwerking in het LCH, waarover de ACM positief heeft bericht aan het LCH.³⁷
- 127 Uit interviews is naar voren gekomen dat ook het LCH een proces volgde dat ten opzichte van het reguliere inkoopproces (van VWS) is vereenvoudigd en qua tijdsduur verkort. In de interviews is toegelicht dat het onduidelijk was of het LCH een aanbestedende dienst was. In paragraaf 2.4.3 'Juridische status van het LCH', wordt nader ingegaan op de status van het LCH en op de mogelijke invloed van deze status op de van toepassing zijnde wet- en regelgeving. Voorts beschrijft paragraaf 2.4.6 in meer detail het inkoopproces dat door het LCH is gevolgd. Het is mogelijk dat in dit hoofdstuk één of meerdere van de normen uit de Aanbestedingswet 2012, het Aanbestedingsbesluit en/of andere op aanbestedingen van toepassing zijnde wet- en regelgeving, niet worden beschreven, terwijl deze normen wel van kracht kunnen zijn op het inkopen van PBM door het LCH.
- 128 Hierna volgt een schematische weergave van het inkoopproces dat VWS volgde vóór de COVID-19-pandemie.³⁸

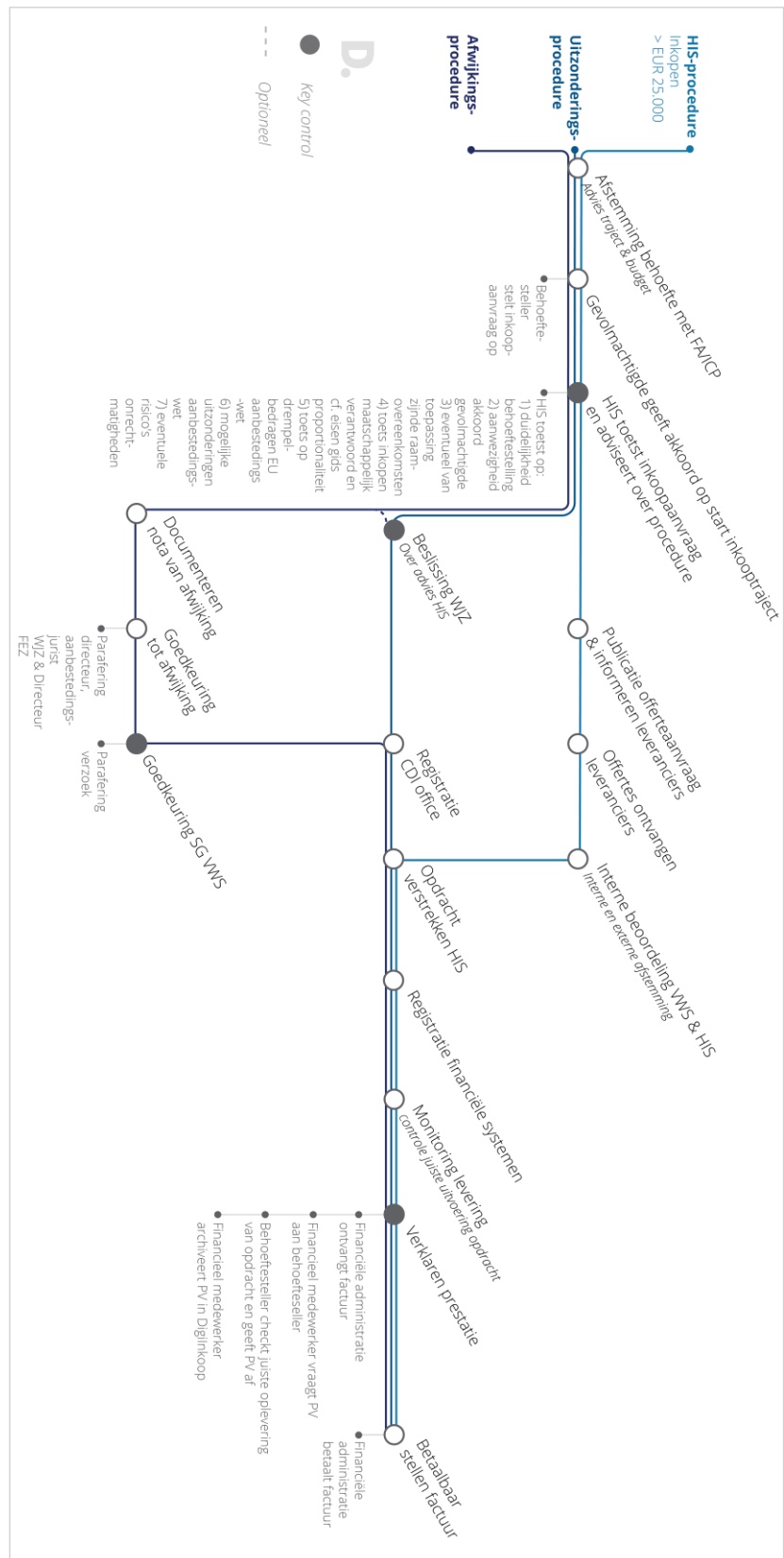
³⁵ Voor een nadere beschrijving van deze omstandigheden, zie onder meer hoofdstuk 3 'Tijdsgewricht' en de bijbehorende Bijlage E.

³⁶ Aanbestedingswet 2012, artikel 2.32 lid 1 sub c.

³⁷ OAKBZK22-000005848; OAKBZK22-000005848; OAKBZK22-000005596 van medio mei 2020.

³⁸ OAKBZK22-000007917; OAKD04-0001-00000003; OAKD04-0001-00000004. Deze schematische weergave is niet uitputtend; VWS had andere inkoopmogelijkheden ("Bestellen" en "Zelf inkopen onder het vastgestelde grensbedrag") die niet in deze visualisatie zijn weergegeven, omdat PBM niet zijn opgenomen in de standaard bestellijst van VWS en omdat blijkt dat de meeste aankopen van PBM door VWS een hogere waarde hadden dan het grensbedrag van € 25.000 (exclusief btw).

Figuur 4: Inkoopproces VWS voor PBM in de pre-COVID-19-fase, inclusief uitzonderingsprocedure en afwijkingsprocedure

2.3 Partijen betrokken bij inkoop PBM binnen het LCH

129 Uit door Deloitte geraadpleegde openbare bronnen, en uit gesprekken die Deloitte heeft gevoerd met VWS en met het LCH, volgt dat de verschillende partijen³⁹ een rol hebben gespeeld bij de inkoop van PBM door het LCH in de onderzoeksperiode (zie Fase 2 van Figuur 3). Wat betreft de partijen die later in de hoofdstukken 6 tot en met 18 'De RGA-transacties', genoemd worden, geven wij onderstaande korte toelichting:

- **VWS**

Het ministerie van VWS maakt overheidsbeleid op het terrein van de gezondheidszorg, de maatschappelijke zorg, en sport.⁴⁰ Op 18 maart 2020 komen de inkopers van diverse academische centra, het NFU-bestuur en een aantal leveranciers bij VWS met het idee om het LCH op te zetten.⁴¹ VWS steunt dit initiatief en benadert partijen voor een open samenwerkingsverband zonder winstoogmerk.⁴² Tussen 23 maart 2020 en september 2020 stelt VWS een Project-DG LCH aan die, namens VWS, de rol van opdrachtgever voor het LCH vervult. Verder accordeert de Project-DG LCH de voorschotten van VWS naar Mediq voor het betalen van de inkopen PBM van het LCH, en accordeert de Project-DG LCH de orders van het LCH van meer dan € 5 miljoen.⁴³

- **LCH**

Als publiek-privaat samenwerkingsverband (zonder rechtspersoonlijkheid) van verschillende partijen en personen (waaronder ziekenhuizen, distributiebedrijven en consultants) start het LCH op 23 maart 2020 met het centraal inkopen van PBM.⁴⁴ Het LCH is primair ingericht om te voorzien in de aanvullende vraag naar PBM die als gevolg van de COVID-19-uitbraak is ontstaan. Tevens was het voor zorginstellingen ook mogelijk om via hun reguliere inkoopkanalen beschermingsmiddelen te bestellen. Het LCH is daarmee bedoeld om te voorzien in de meervraag, die de normale kanalen niet aankonden. De paragrafen 2.4.2 en 2.4.3 in dit (deel)Verslag van Handelingen geven een nadere toelichting op onder andere de totstandkoming⁴⁵ en de (juridische) status van het LCH.

³⁹ Enkel de partijen die later in het hoofdstuk 2 'Normenkader' nog aan bod komen, zijn hieronder opgenomen. Dit overzicht van partijen is niet volledig. Wij verwijzen naar paragraaf 2.4 voor een toelichting bij de personen en partijen die na het ondertekenen van het Convenant een rol hebben gehad bij het LCH.

⁴⁰ <https://www.rijksoverheid.nl/ministeries/ministerie-van-volksgezondheid-welzijn-en-sport/organisatie>.

⁴¹ OAKVC1-000069932, p. 11.

⁴² OAKVC1-000069932, p. 11.

⁴³ OAKVC2-000528644, p. 7-8.

⁴⁴ OAKVC2-000528644, p. 5-6.

⁴⁵ <https://www.lchulpmiddelen.nl/over-het-lch>: "Het Landelijk Consortium Hulpmiddelen (LCH) is opgericht aan het begin van de coronacrisis op initiatief van de zorgsector, in opdracht van het ministerie van VWS. Het doel van het LCH is het waarborgen van de beschikbaarheid van persoonlijke beschermingsmiddelen voor de zorg."

- **RIVM**

Het RIVM draagt zorg voor de bevordering van de volksgezondheid en voor een gezond en veilig leefmilieu.⁴⁶ Het RIVM heeft, als agentschap van VWS, in de periode van eind maart 2020 tot oktober 2020 kwaliteitscontroles op PBM uitgevoerd.⁴⁷ Volgens het RIVM heeft het deze bevoegdheid om te testen verkregen, volgend op de Kamerbrief van 15 april 2020.⁴⁸

- **De Staat der Nederlanden** (hierna: "De Staat")

De Staat sluit verschillende contracten, met onder andere Mediq, OneMed en Centraal Boekhuis.

- **Mediq Nederland B.V.** (hierna: "Mediq")

Mediq is een groothandel voor geneesmiddelen en farmaceutische producten.⁴⁹ Voor het LCH was Mediq een belangrijke partner, en juridisch gezien was Mediq inkoper en eigenaar van de ingekochte PBM. Daarvoor heeft Mediq namens het LCH (zie paragraaf 2.4) de opdracht gekregen om PBM in te kopen en te distribueren. Daarnaast voerde Mediq de administratie voor de inkopen PBM van het LCH en verrichtte Mediq met behulp van de voorschotten van VWS de betalingen aan de leveranciers van het LCH.⁵⁰ Mediq en De Staat hebben een overeenkomst met verschillende addenda gesloten, waarin onder meer de onderlinge afspraken en verplichtingen zijn vastgelegd. Daarnaast hebben De Staat en Mediq in 2021 een overeenkomst gesloten inzake de overdracht van de door Mediq namens het LCH uitgevoerde activiteiten aan VWS. Meer informatie hierover is opgenomen in paragraaf 183.

- **OneMed B.V.** (hierna: "OneMed")

OneMed is een leverancier van zorgproducten en een groothandel in medische artikelen.⁵¹ Binnen het LCH heeft OneMed de opdracht gekregen de opslag van medische hulpmiddelen in te richten.⁵² OneMed en De Staat hebben een overeenkomst gesloten, waarin onder meer de onderlinge verplichtingen zijn vastgelegd.

- **Centraal Boekhuis B.V.** (hierna: "CB")

CB is actief in distributie, opslag en vervoer van, en informatieverstrekking over boeken en logistiek hieraan verwante artikelen.⁵³ Binnen het LCH is CB betrokken bij het inrichten van de logistieke stromen in Nederland, de bemensing van de logistieke operatie, de fysieke en IT-inrichting daarvan, en de

⁴⁶ <https://www.rivm.nl/over-het-rivm>, alsmede de betrokkenheid van inspectie SZW en IGJ bij markttoelating en gebruik van PBM.

⁴⁷ <https://www.rivm.nl/bibliotheek/rapporten/2021-0137.pdf>, p. 13; <https://www.rivm.nl/coronavirus-covid-19/professionals/binnen-ziekenhuis/beoordeling-kwaliteit-beschermingsmiddelen>.

⁴⁸ Kamerstukken II 2019/20, 25295, nr. 249.

⁴⁹ KVK 56038062.

⁵⁰ OAKBZK22-000000542.

⁵¹ KVK 17082092.

⁵² OAKVC1-000004187.

⁵³ KVK 11011108.

voorzieningen in en rond de opslaglocatie.⁵⁴ CB en De Staat hebben een overeenkomst gesloten waarin onder meer de onderlinge verplichtingen zijn vastgelegd.

- **HQTS Group Ltd.** (hierna: "HQTS")

HQTS voert, in heel Azië, onder andere kwaliteitscontrole-inspecties, fabrieksaudits en leveranciersevaluaties uit.⁵⁵ HQTS is tussen mei 2020 en november 2020 op verzoek van het LCH betrokken geweest bij het uitvoeren van visuele controles op het productieproces van PBM in Azië.⁵⁶

- **BSI Group The Netherlands B.V.** (hierna: "BSI")

BSI is gespecialiseerd in het opzetten en exploiteren van certificatiesystemen voor kwaliteits- en milieuzorg.⁵⁷ BSI heeft een rol gehad bij het als externe partij keuren van PBM in het geval van een dispuut tussen een leverancier en het LCH. Meer informatie over de rol van BSI is te vinden in hoofdstuk 15 'Kwaliteit', dat gaat over de RGA-transacties.

- **Koninklijke Luchtvaart Maatschappij N.V.** (hierna: "KLM")

KLM is actief op het gebied van personen- en goederenvervoer via de lucht.⁵⁸ KLM is betrokken geweest bij het LCH, vanwege de het transport van in Azië ingekochte PBM naar Nederland.⁵⁹ KLM en Mediq (namens het LCH) hebben een overeenkomst gesloten waarin onder meer de onderlinge verplichtingen zijn vastgelegd.⁶⁰

- **Federatie van Technologiebranches** (hierna: "FHI")

FHI had een faciliterende rol bij het LCH, vanwege het aan het LCH beschikbaar stellen van een kantoorpand in Leusden. Een aantal van de partijen die samenwerken in het LCH is ook aangesloten bij FHI. Daarnaast heeft FHI een rol gehad bij het opstellen van (een eerste versie van) het Convenant. Meer informatie over de rol van FHI met betrekking tot het Convenant is opgenomen in paragraaf 2.4.5.2.

---

⁵⁴ OAKLC14-000740297.

⁵⁵ <https://www.hqts.com/who-we-are/overview/>

⁵⁶ OAKLC14-003783160; OAKLC14-000175048.

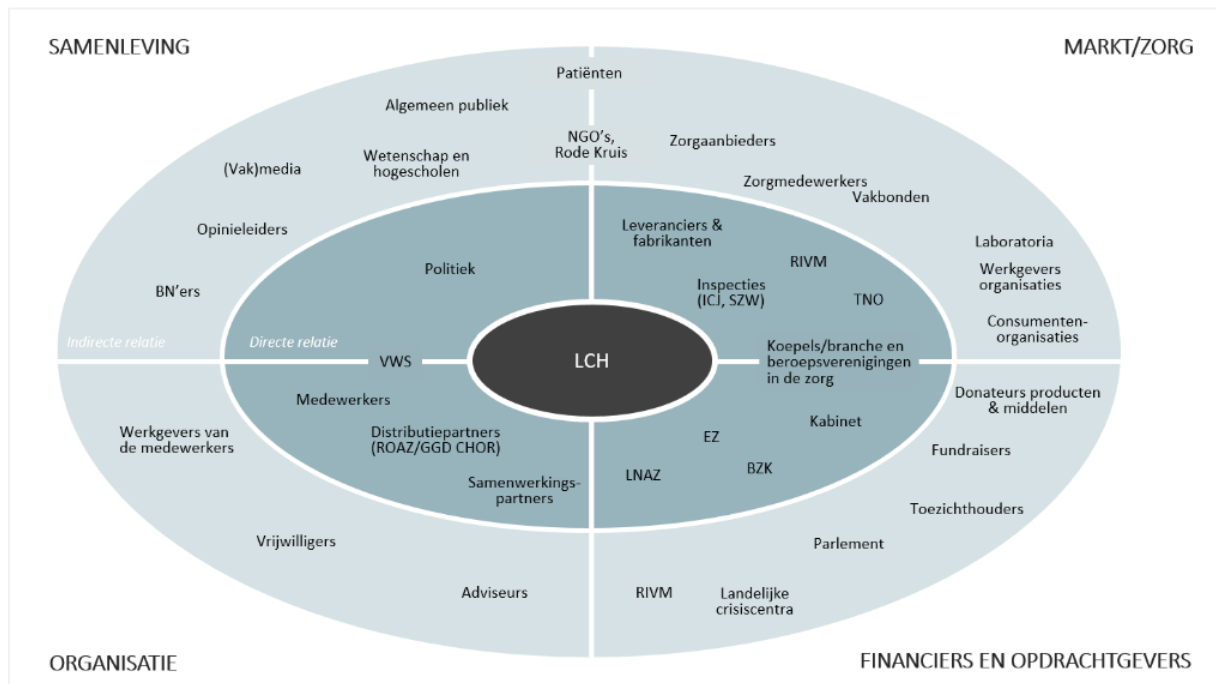
⁵⁷ KVK 33264284.

⁵⁸ KVK 33014287.

⁵⁹ OAKVC2-000664213; OAKBZK22-000020131; OAKBZK22-000007263; OAKVC2-000528644 p. 39.

⁶⁰ OAKVC3-000002216. Voor Mediq (namens het LCH) is tijdens de handtekeningen onder deze overeenkomst getekend door twee functionarissen van het LCH.

130 In aanvulling op het bovenstaande is door VWS in "LCH terugblik en situatie tot 1 september 2020 (fase 1) overdrachtsdocument" het volgende overzicht gegeven van het "krachtenveld en stakeholders" bij het LCH:⁶¹

Figuur 5: Overzicht stakeholders van het LCH

2.4 Normenkader ten tijde van inkoop PBM bij RGA

2.4.1 Achtergrond

131 Ten tijde van de inkoop van PBM bij RGA worden deze inkopen van PBM verricht door het LCH. Wij verwijzen voor de rol van het LCH naar de toelichting op het Convenant en naar de samenwerkingsovereenkomst tussen VWS en het LCH, waar hierna verder op wordt ingegaan.

132 Het LCH start op 23 maart 2020 met het centraal inkopen van PBM.⁶² In interviews is aan Deloitte toegelicht dat VWS de inkoop van PBM vanaf die datum heeft overgedragen aan het LCH.

133 De hiernavolgende paragrafen beschrijven achtereenvolgens:

- de totstandkoming van het LCH (een beknopte beschrijving) (zie paragraaf 2.4.2);
- de juridische status van het LCH (zie paragraaf 2.4.3);

⁶¹ OAKVC2-000528644, p.9.

⁶² OAKVC2-000528644, p.5.

- de partijen die betrokken zijn bij het inkoopproces van het LCH (zie paragraaf 2.4.4);
- enkele (contractueel) vastgelegde afspraken die van kracht waren binnen het LCH (zie paragraaf 2.4.5);
- de organisatiestructuur van het LCH en de teams binnen het LCH die zich bezighielden met het inkoopproces voor PBM (zie paragraaf 2.4.2 en 2.4.4);
- het inkoopproces dat gevolgd is door het LCH in de periode van 23 maart 2020 tot en met 1 juni 2021, en een korte verwijzing naar de inkoopopdracht van VWS voor het LCH (zie paragraaf 2.4.6).

134 Voor zover de inhoud van paragraaf 2.4 is gebaseerd op schriftelijke documentatie, bevat dit (deel)Verslag van Handelingen bronvermeldingen. Waar deze bronvermeldingen ontbreken, is de inhoud van paragraaf 2.4 gebaseerd op mededelingen die zijn gedaan tijdens één of meerdere interviews die wij in het kader van het Onderzoek hebben afgenomen bij diverse personen die betrokken waren bij de inkoop van PBM door het LCH.

2.4.2 Oprichting LCH

135 In ieder geval vanaf 18 maart 2020⁶³ hebben VWS, de zorgsector en marktpartijen gewerkt aan het opzetten en inrichten van een inkoopcombinatie.⁶⁴ Doel van deze inkoopcombinatie was onder meer het bundelen van de krachten en expertise, en het tegengaan of uitsluiten van prijsopdrijvende inkoop door Nederlandse partijen. Uit interviews volgt dat het initiatief voor het opzetten van een inkoopcombinatie is genomen door de ziekenhuizen, en is ingegeven op basis van diverse motieven, zoals hierna toegelicht.

136 De inkopers bij verschillende zorgverleners begeven zich op dezelfde (op dat moment overspannen) markt, met dezelfde transport- en distributiekanaalen, hetgeen resulteert in een prijsopdrijvend effect. Tot dat moment komt het voor dat verschillende ziekenhuizen, zonder dat zij dit van elkaar weten, bieden op eenzelfde partij PBM. Door de partijen met inkoopbehoeften te verenigen in het LCH, wordt onder andere beoogd dit prijsopdrijvende effect tegen te gaan.

137 Vanaf het moment dat de schaarste aan PBM op de wereldwijde markt zich begin maart 2020 duidelijk manifesteert, pakt VWS de rol op om PBM in te kopen voor de ziekenhuizen, ambulancediensten, huisartsen en GGD's. Het ontbreekt VWS echter aan de noodzakelijke relevante kennis en ervaring om de PBM op een effectieve manier in te kopen.⁶⁵

- Verschillende zorgverleners ervaren een gebrek aan sturing vanuit VWS.
- Onder de bij het inkopen van PBM betrokken partijen bestaat de behoefte om gezamenlijk de inkoopproblemen op te lossen.

⁶³ OAKVC1-000069932, p. 11.

⁶⁴ OAKVC1-000069932, p. 2-4.

⁶⁵ De afdeling WJZ VWS heeft aangegeven dat VWS ook nimmer de rol heeft gehad om PBM in te kopen, en derhalve niet is ingericht op het bezitten van de daarvoor relevante kennis en ervaring.

138 Het LCH start op 23 maart 2020 met het inkopen van PBM.⁶⁶ Voor de huisvesting van het LCH wordt gebruikgemaakt van een kantoorpand van FHI in Leusden. Op die locatie komen de betrokken partijen en personen bij elkaar om de inkoop van PBM te verzorgen.

2.4.3 Juridische status LCH

139 Het LCH is vanwege de COVID-19-pandemie opgericht als een (tijdelijk) publiek-privaat samenwerkingsverband zonder winsttoegmerk, waarin verschillende experts en partijen samenwerken om centraal de inkoop, het transport, de opslag en de distributie van PBM te coördineren en uit te voeren.⁶⁷

140 Omdat het LCH geen rechtspersoonlijkheid heeft,⁶⁸ wordt Mediq aangewezen als partij die formeel gezien als inkoper optreedt. Mediq en de Staat sluiten hiervoor op 23 maart 2020 een overeenkomst, waaruit onder meer naar voren komt dat de rol van Mediq primair faciliterend is.⁶⁹ Mediq wordt daarmee juridisch eigenaar van de ingekochte goederen en VWS wordt de economische eigenaar.⁷⁰ Alle met het inkopen van PBM verband houdende geldstromen lopen op verzoek van VWS via Mediq.⁷¹ De keuze valt op Mediq, omdat deze partij als inkoper van medische goederen bekend is met de administratieve structuur die daarbij nodig is. Om de inkoop van PBM te ondersteunen, stelt Mediq vanuit haar rol haar administratieve applicatie en functie aan VWS ter beschikking voor het voeren van de administratie van de inkoop PBM door het LCH.⁷² De Staat dekt het volledige financiële risico van de inkoop van PBM. Daarnaast stelt de Staat voorschotten voor de inkoop van PBM beschikbaar.⁷³

141 Op 26 juli 2021 laat Landsadvocaat zich in een document met als titel 'Advies LCH en convenant' uit over de (juridische) status van het LCH.⁷⁴ Hierin vermeldt Landsadvocaat: "Binnen het LCH en ook in de verhouding tussen de leveranciers en het LCH is sprake van een complex krachtenveld dat juridisch niet makkelijk valt te duiden. [...] Het LCH heeft geen rechtspersoonlijkheid. Dat houdt in dat zij geen zelfstandig drager van rechten en verplichtingen is." Eveneens is hierin de volgende tekst opgenomen:

1.6 De Staat (ministerie van VWS) maakte geen deel uit van het LCH.⁷ Het convenant is (dus) ook niet door het ministerie ondertekend. De opsteller(s) van het convenant zijn wel uitgegaan van het bestaan van een 'aparte samenwerkingsovereenkomst' tussen VWS en LCH maar deze is nooit tot stand gekomen. De Staat/het ministerie zal dus niet rechtstreeks rechten en verplichtingen aan het convenant kunnen ontlenen/op grond van het convenant hebben jegens een partij die het convenant (wel) heeft ondertekend.

Figuur 6: Paragraaf uit rapportage Landsadvocaat ten aanzien van het Convenant

⁶⁶ OAKVC1-000069932, p. 11; OAKVC2-000528644, p. 5; OAKVC3-000074844, p.18.

⁶⁷ OAKD03-0192-00000022, p. 9-10; OAKVC2-000528644, p. 5-6; OAKLC14-000243959.

⁶⁸ Zie de hiernavolgende alinea voor het advies hierover van [Landsadvocaat].

⁶⁹ In paragraaf 2.4.5.10 is meer informatie opgenomen over de samenwerkingsovereenkomst tussen de Staat en Mediq.

⁷⁰ OAKVC1-000069932, p. 18, OAKVC2-000528644, p. 6.

⁷¹ OAKVC1-000069932, p. 18.

⁷² OAKVC1-000069932, p. 18.

⁷³ OAKBZK22-000000542.

⁷⁴ OAKVC3-000083058.

142 Betrokkenen van het LCH hebben aangegeven zich niet te herkennen in de inhoud van de rapportage van Landsadvocaat, en geven aan dat binnen het LCH wel gevoeld werd dat VWS onderdeel uitmaakte van het LCH.⁷⁵

143 In reactie op vragen van een externe accountant – die de financiële verantwoording van het LCH controleert⁷⁶ – over de juridische status van het LCH, stelt de juridische afdeling bij VWS (hierna: “WJZ VWS”), het volgende:⁷⁷

- *“het LCH [is] juridisch gezien ‘niets’ [...], omdat het geen rechtspersoonlijkheid heeft. [...] Er kan in dat opzicht dan ook niet worden gesproken van een aanbestedingsplicht van het LCH. [...]”*
- *“VWS heeft met Mediq een overeenkomst gesloten [...] Mediq is geen aanbestedende dienst, dus zij zijn niet gehouden aan de Aw. Mediq heeft ook niet – op een enkele uitzondering na – namens VWS ingekocht. [...]”*
- *“Voor zover Mediq wel mede namens VWS heeft ingekocht, is er wel een beroep gedaan op dwingende spoed in de zin van de Aw. Bij mijn weten zijn die contracten ook door VWS zelf ondertekend. [...]”*
- *“LCH heeft geen rechtspersoonlijkheid en heeft dan ook niets ingekocht. Mediq heeft de inkopen gedaan op eigen naam maar is niet aanbestedingsplichtig.”*

144 De ADR laat zich in het interim-auditrapport van oktober 2020 uit over de juridische status van het LCH en over de financiering van de inkoop van PBM door Mediq namens het LCH.⁷⁸ De ADR schrijft daarin: *“VWS kreeg te maken met veel onbekende marktpartijen en een overvraagde markt die snelheid in handelen vereiste. Om de in- en verkoop te stroomlijnen is eind maart een speciaal daarvoor ingerichte publiek-private samenwerkings-constructie gevormd: het Landelijk Consortium Hulpmiddelen (LCH). Deze pps-constructie kent geen rechtspersoonlijkheid. Inkoop van hulpmiddelen vindt voornamelijk plaats via Mediq B.V., een private onderneming, die ook de verkoop van hulpmiddelen aan zorgverleners verzorgt. De financiering van deze activiteiten door VWS gebeurt door bevoorschotting. Inmiddels heeft VWS ruim €1 mld. aan voorschotten betaald. Met deze private onderneming is een garantie-overeenkomst afgesloten waarin de belangrijkste risico's beschreven zijn (zoals het prijsverschilrisico) waarvoor VWS zich garant heeft gesteld.”*

145 Deloitte heeft in het kader van het Onderzoek geen analyses of onderzoekswerkzaamheden uitgevoerd die gericht zijn op de vraag of het LCH kwalificeert als aanbestedende dienst in de zin van de Aanbestedingswet 2012. Evenmin zijn er analyses of onderzoekswerkzaamheden uitgevoerd die zijn gericht op de vraag of het LCH aanbestedingsplichtig was bij het inkopen van PBM.

⁷⁵ Ter onderbouwing daarvan is aangegeven dat [Functionaris 2 VWS] regelmatig bij het LCH was en ook inkopen boven een bepaalde drempelwaarde goedkeurde, diverse andere vertegenwoordigers van VWS nauw betrokken waren en er bemoeienis met de dagelijkse gang van zaken was vanuit VWS.

⁷⁶ Uit documenten OAKLC14-000215338 en OAKLC14-000215339 komt naar voren dat de externe accountant “de financiële verantwoording van LCH controleert”.

⁷⁷ OAKVC2-000487422.

⁷⁸ OAKVC1-000156854, p. 11.

2.4.4

LCH-teams betrokken bij het inkoopproces LCH

146 Kort na de oprichting van het LCH sluiten diverse partijen zich bij het samenwerkingsverband aan, vanwege de toegevoegde waarde van de expertise van deze partijen. Voorbeelden zijn: (academische) ziekenhuizen, overheidsinstanties, ministeries, logistieke, productie- en distributiebedrijven, consultancyorganisaties en zorgverzekeraars.⁷⁹

147 De partijen die zijn aangesloten bij het LCH werken samen in onder meer zes verschillende teams, die ieder een specifiek onderdeel van het inkoopproces begeleiden. Gezamenlijk werken deze teams aan de missie van het LCH, te weten: het centraal inkopen, transporteren en distribueren van PBM. De volgende teams spelen een rol bij het inkoopproces:⁸⁰

- **Inbox:** verantwoordelijk voor het beantwoorden van alle e-mails en telefoontjes van potentiële leveranciers.
  - **VIP-team:** binnen het team dat verantwoordelijk was voor het reageren op de voorstellen/aanbiedingen bestond een zogenaamd 'VIP-team', dat door middel van een snelle en persoonlijke behandeling en maatwerk, heeft getracht de reputatie en het imago van het LCH en van VWS te verbeteren.⁸¹ Hoewel wij geen nader onderzoek hebben verricht naar wat wordt verstaan onder een 'VIP', wordt in een interne presentatie van het LCH de volgende opsomming vermeld: *"Leads via politiek, grote organisaties en bedrijven & bekende Nederlanders"*.⁸²
- **Inkoop/Trade:** verantwoordelijk voor het contact met leveranciers uit het (eigen) netwerk, het afsluiten en verder afhandelen van de contracten met de leveranciers, en beheerder van de inkoopteam-inbox.
- **Logistiek:** verantwoordelijk voor het arrangeren en afhandelen van het transport van de ingekochte PBM naar Nederland.
- **Opslag en distributie:** verantwoordelijk voor het opslaan en distribueren van de bestelde PBM naar de betreffende zorginstellingen.
- **Kwaliteit:** verantwoordelijk voor het, in samenspraak met het RIVM, opstellen en/of achterhalen van kwaliteitsstandaarden voor de verschillende PBM. Daarnaast was dit team verantwoordelijk voor het inschakelen van keuringsinstanties in situaties waarin dit nodig was.
- **Finance en reporting:** verantwoordelijk voor de financiële afhandeling van de bestelde PBM, de financiële verantwoording aan VWS, en het opstellen van rapportages over de afgekeurde PBM.

⁷⁹ OAKVC2-000528644, p. 9.

⁸⁰ OAKD00-0002-00000014.

⁸¹ OAKD00-0002-00000014, p. 9; OAKLC14-001165316, p. 3.

⁸² OAKLC14-001165316, p. 3.

2.4.5 Afspraken en overeenkomsten LCH

148 Gelijktijdig aan het proces van oprichting – in de beginfase van het LCH – maken de partijen in en om het samenwerkingsverband verschillende afspraken. Deze worden op 23 maart 2020 in eerste instantie vastgelegd in de zogeheten ‘Fair Play regels’ en worden vanaf 27 maart 2020 opgenomen in het Convenant.

2.4.5.1 Fair Play regels

149 Onder leiding van een medewerker van Mediq zijn, in de dagen voorafgaand aan de oprichting van het LCH, op 23 maart 2020 de zogenaamde ‘Fair Play regels’ opgesteld.⁸³ Deze Fair Play regels zijn opgesteld omdat de partijen die deel uitmaken van het LCH-samenwerkingsverband onder normale omstandigheden concurrenten van elkaar zijn. De Fair Play regels zijn erop gericht te waarborgen dat er op een transparante manier en op basis van vertrouwen wordt samengewerkt. De aan het LCH deelnemende partijen en personen dienen zich te committeren aan deze regels. De Fair Play regels schrijven onder meer het beginsel van transparantie voor, en het werken zonder winstoogmerk. Geïnterviewden hebben toegelicht dat de Fair Play regels de basis hebben gevormd voor het later opgestelde Convenant.

2.4.5.2 Totstandkoming van (de eerste versie van) het Convenant

150 Om de samenwerking tussen de partijen die zijn aangesloten bij het LCH in goede banen te leiden, is het Convenant opgesteld.⁸⁴ Volgens het Convenant bevat dit de afspraken waar de partijen die zijn aangesloten bij het LCH zich aan moeten houden. Deze afspraken betreffen onder meer het op een transparante en belangeloze wijze meewerken aan het doel van het LCH,⁸⁵ het werken zonder winstoogmerk en het betrachten van geheimhouding. Het Convenant is vanaf 24 maart 2020, daags na de oprichting van het LCH, opgesteld.

151 In aanvulling op het Convenant is ook een samenwerkingsovereenkomst opgesteld in het kader van de inkoop door het LCH. Deze samenwerkingsovereenkomst betreft een overeenkomst tussen het LCH en VWS (‘de Samenwerkingsovereenkomst’). Ten aanzien van deze Samenwerkingsovereenkomst merken wij op dat deze vermeld wordt in het Convenant, maar dat uit de onderzoeksinformatie, waaronder de tijdens de interviews verkregen toelichtingen, blijkt dat deze nooit door VWS en het LCH is gefinaliseerd en ondertekend.

152 Uit de interviews volgt dat FHI en een externe advocaat een eerste ruwe conceptversie van het Convenant hebben opgesteld. FHI is de partij die haar kantoorpand in Leusden ter beschikking stelt aan het LCH in de periode van 20 maart 2020 tot 19 juli 2020. Uit interviews volgt dat het verzoek aan FHI tot het opstellen van een eerste versie van

⁸³ In de data-analyse zijn enkel verwijzingen naar de ‘Fair Play regels’ gevonden en geen formele vastlegging van deze regels (OAKVC2-000008389; OAKLC14-000738876). Mogelijk zijn met ‘Fair Play regels’ de ‘ground rules’ uit document OAKVC1-000579039 en OAKVC1-000579040 bedoeld.

⁸⁴ Versie gedateerd op 27 maart 2020. OAKBZK22-000002170.

⁸⁵ Met het LCH wordt beoogd om gezamenlijk tot oplossingen te komen en concrete maatregelen te treffen om tekorten op te heffen, zodat een binnenlandse humanitaire, gezondheids-, economische en maatschappelijke crisis als gevolg van de COVID-19-crisis kan worden voorkomen.

het Convenant op 22 maart 2020 wordt verstrekt door [Functionaris 6 LCH](#). Volgens [Functionaris 6 LCH](#) is dit verzoek gedaan door het LCH.

153 De eerste versie van het Convenant wordt opgesteld in de periode van 22 tot en met 24 maart 2020. [Functionaris 6 LCH](#) deelt deze eerste versie op 25 maart met VWS,⁸⁶ en schrijft daarbij: *“Dit is het concept voor het convenant dat wij hebben voorbereid. Als jullie juridische mensen hiernaar willen kijken, om een definitief convenant van te maken ... heel graag”*.⁸⁷ In dit kader heeft [Functionaris 5 LCH](#) toegelicht dat FHI nimmer de eigenaar van of de verantwoordelijke voor het Convenant is geweest. Toegelicht is dat FHI slechts een concept heeft opgesteld en dat het aan het LCH en/of VWS was om hier gebruik van te maken. Kort gezegd: het Convenant is een VWS-document, aldus [Functionaris 5 LCH](#). In wederhoor is door medewerkers van VWS opgemerkt dat zij het Convenant niet als zodanig zien; het is een door het LCH, FHI en VWS opgesteld document.

154 In de periode van 25 maart 2020 tot en met 27 maart 2020 vindt er binnen VWS afstemming plaats over de eerste versie van het Convenant en wordt deze door VWS aangepast.⁸⁸ Tevens stemt VWS het concept af met het LCH.⁸⁹ Inhoudelijke suggesties en verzoeken worden door (juristen van) VWS verwerkt.⁹⁰ Dit levert een nieuwe versie van het Convenant op (hierna: “200327 Convenant LCH def.pdf”).⁹¹

2.4.5.3 Bepalingen uit en ondertekening van het Convenant

155 Op 27 maart 2020 deelt VWS de nieuwe conceptversie ‘200327 Convenant LCH def.pdf’⁹² met [Functionaris 1 LCH](#).⁹³ De hierna in paragraaf 2.4.5.9 beschreven ‘Samenwerkingsovereenkomst VWS en LCH’ deelt VWS op diezelfde dag ook met [Functionaris 1 LCH](#), ter ondertekening.⁹⁴ In die overeenkomst is onder andere vermeld *“dat alle deelnemers aan het LCH het convenant moeten tekenen”*.⁹⁵

156 In (deze versie van) het Convenant van 27 maart 2020 komt naar voren dat er onder regie van VWS gesprekken hebben plaatsgevonden tussen producenten, distributeurs, zorgaanbieders, beleidsmakers en andere partijen die betrokken zijn bij de inkoop en bij het productie- en distributieproces van PBM.⁹⁶ Volgens het Convenant is in deze gesprekken de opzet van het LCH besproken en zijn er afspraken gemaakt tussen de gesprekspartijen. Het Convenant is de vastlegging van deze afspraken. Het doel van het Convenant is *“om de manier waarop Partijen binnen het LCH samenwerken, vast te leggen zodat zij op een open, transparante en op vertrouwen gebaseerde gesprekken kunnen voeren en plannen en concrete afspraken kunnen maken over de uitvoering van onder meer,*

⁸⁶ OAKVC2-000498041.

⁸⁷ OAKVC2-000498041.

⁸⁸ OAKVC2-000488002; OAKVC2-000492666; OAKVC2-000492623; OAKVC1-000580510.

⁸⁹ OAKVC2-000354009; OAKVC2-000354008.

⁹⁰ OAKVC2-000354005; OAKVC2-000354007.

⁹¹ OAKBZK22-000002170.

⁹² OAKBZK22-000002170.

⁹³ OAKBZK22-000002169; OAKBZK22-000002170.

⁹⁴ OAKVC1-000580717.

⁹⁵ OAKVC1-000580713.

⁹⁶ OAKBZK22-000002170.

maar niet uitsluitend beperkt tot, de inkoop, productie, het (internationale) transport, de (landelijke) distributie en de coördinatie van Hulpmiddelen”.

157 Onder de noemer ‘Kernafspraken’ beschrijft het Convenant het volgende:

Kernafspraken

1. Alle partijen die kunnen bijdragen aan de problematiek zijn welkom mits dit niet ten koste gaat van effectiviteit.
2. Alle deelnemende partijen onderschrijven transparantie met betrekking tot voorraden, leveringen en kosten.
3. Alle deelnemende partijen werken mee zonder winst oogmerk met betrekking tot de huidige problematiek.
4. Alle deelnemende partijen maken geen misbruik van onzekerheden en schaarste in de huidige situatie.
5. Alle partijen geven openheid en eerlijkheid die bijdraagt aan het verwezenlijken van het doel.
6. Alle partijen betrachten geheimhouding van (bedrijfs)gevoelige informatie die ten behoeve van het werk van het LCH wordt uitgewisseld en ondertekenen daartoe dit convenant met geheimhoudingsclausule.

Figuur 7: Kernafspraken opgenomen in het Convenant⁹⁷

158 Over de ‘Algemene uitgangspunten’ (artikel 2), waaronder het element ‘concurrentie en winst oogmerk’, is in het Convenant, in aanvulling op de reeds beschreven kernafspraken, het volgende vermeld (weergegeven over twee pagina’s):

Artikel 2 Algemene uitgangspunten en beginselen van samenwerking

- 2.1 Partijen werken en overleggen open, transparant en volstrekt belangeloos met elkaar – doch wel onder strikte geheimhouding.
- 2.2 Partijen zijn zich ervan bewust dat sommige Partijen bij dit Convenant in hun gebruikelijke activiteiten als concurrenten van elkaar opereren in de markt. Deze uitzonderlijke tijden vragen om uitzonderlijke maatregelen waarbij echter nog steeds de concurrerende positie van deze Partijen in het oog worden gehouden. Partijen beogen ook geen mededingingsrechtelijke bepalingen te overtreden.
- 2.3 Partijen beogen geen misbruik te maken van de onderhavige maatschappelijke nood situatie, die is terug te voeren op de pandemie, en uit dien hoofde (bijvoorbeeld) een toenemende vraag aan Hulpmiddelen van het toenemende aantal patiënten getroffen door COVID 19 niet te beantwoorden met hogere prijzen en/of anderszins tegenprestaties die niet horen bij een nood situatie als de onderhavige;

⁹⁷ OAKBZK22-000002170.

2.4 Ter realisatie van het Doel rust op Partijen een inspanningsverplichting om samen te werken, die berust op vertrouwen, openheid en transparantie. Hierbij beogen Partijen geen vigerende wet- en regelgeving te overtreden. Partijen conformeren zich aan de opgestelde verklaring, aangehecht als **Bijlage 1**.

2.5 De samenwerking tussen Partijen berust op het beginsel van belangeloosheid en de maatschappelijke verantwoordelijkheid die rust op Partijen ter bestrijding van de negatieve gevolgen van de pandemie.

2.6 Partijen komen overeen om de (gewijzigde) omstandigheden, onder meer gelegen in ontstane afhankelijkheden van Hulpmiddelen, (daarover) opgedane kennis en kunde of anderszins ter zake van, maar niet gelimiteerd tot, de pandemie en/of veranderde marktomstandigheden en/of overige relevante informatie dientengevolge niet – direct en/of indirect - te misbruiken voor eigen gewin.

Figuur 8: Artikel 2 Algemene uitgangspunten en beginselen van samenwerking⁹⁸

159 In aanvulling op artikel 3 van het Convenant, waarin afspraken over 'vertrouwelijke informatie' zijn opgenomen, is aan het Convenant een bijlage gehecht. Deze bijlage heeft als titel 'Bijlage 1 Verklaring tot geheimhouding'.⁹⁹ Uit deze verklaring¹⁰⁰ in de bijlage volgt onder meer het volgende: *"Omdat een rechtbank of overheidsinstantie zou kunnen concluderen (al dan niet terecht) dat personen die hebben gesproken over een onderwerp ook expliciet of impliciet overeenstemming hebben bereikt over dit onderwerp, dan wel zich schuldig maken aan onderling afgestemde feitelijke gedragingen, mogen vertegenwoordigers van Partijen in geen geval de volgende onderwerpen bespreken (of daaromtrent informatie uitwisselen) met hun concurrenten met uitzondering van gevallen waarin de betreffende discussie onder de omstandigheden volgens advies van juristen wel gepast is".*¹⁰¹

2.4.5.4 Versies en start van ondertekening van het Convenant

160 Over de geldigheid en looptijd van het Convenant¹⁰² bepaalt artikel 5.9 het volgende: *"Dit Convenant treedt in werking door ondertekening door Partijen en heeft een looptijd tot 1 september 2020. Partijen kunnen de looptijd van het Convenant verlengen."*

161 Opgemerkt moet worden dat er verschillende versies van het Convenant zijn opgesteld en ondertekend. De verschillen tussen deze versies hebben onder andere betrekking op de looptijd van het Convenant (i.e. tot 1 september 2020, tot 31 december 2020 en tot 1 juli 2021) en op het 'voor gezien' meetekenen¹⁰³ door FHI, en later door het LCH.¹⁰⁴ In interviews is aan Deloitte toegelicht dat voornoemde wijzigingen ten aanzien van de doorlooptijd en mede ondertekening voortvloeien uit de verhuizing van het LCH van Leusden naar Vianen in juli 2020. Tevens zijn rond 1 april 2020 door de bij het LCH betrokken organisaties vragen gesteld bij en opmerkingen

⁹⁸ OAKBZK22-000002170.

⁹⁹ OAKBZK22-000002170.

¹⁰⁰ Door de afdeling WJZ VWS is opgemerkt dat de verklaring tot geheimhouding niet is toegevoegd aan het Convenant op initiatief van VWS, maar op initiatief van één of meerdere van de andere betrokken partijen.

¹⁰¹ OAKBZK22-000002170. Deze bijlage somt de volgende onderwerpen op: informatie of afspraken over prijzen, leverings- en betalingsvoorwaarden, bedrijfsstrategieën, gedetailleerde informatie over winsten en marges, commercieel gevoelige informatie over onderzoek en ontwikkeling, en de coördinatie van offertes aan derden.

¹⁰² OAKBZK22-000002170.

¹⁰³ Dit betreft de bevestiging dat de ondertekening daadwerkelijk door de betreffende persoon is uitgevoerd.

¹⁰⁴ OAKLC14-003662629.

gemaakt over (het wijzigen van) het Convenant.¹⁰⁵ Deloitte heeft geen uitputtende inhoudelijke analyse uitgevoerd met betrekking tot de eventuele verschillen tussen de diverse versies van het Convenant.

162 Hoewel uit het Onderzoek niet naar voren is gekomen wanneer en door wie het Convenant voor het eerst is ondertekend, is in interviews toegelicht dat het document in ieder geval vanaf 31 maart 2020 werd ondertekend door personen die het LCH bezochten in het door FHI ter beschikking gestelde kantoorpand in Leusden. Tevens volgt uit correspondentie dat de conceptversie die op 27 maart 2020 door VWS met Functionaris 1 LCH werd gedeeld, dezelfde dag ook is gedeeld met Functionaris 7 LCH.¹⁰⁶ Deze medewerker heeft eerder die dag aangegeven dringend op zoek te zijn naar een geheimhoudingsverklaring, ter ondertekening.¹⁰⁷ Ook zijn op 28 maart 2020 leden van 'Team Algemeen' verzocht de definitieve versie van het Convenant (i.e. '200327 Convenant LCH def.pdf'), in verband met de geheimhouding, zo spoedig mogelijk te ondertekenen en het te versturen naar FHI (die op dat moment de ondertekening faciliteerde).¹⁰⁸ Op dat moment (i.e. 28 maart 2020) heeft Functionaris 1 LCH geen akkoord gegeven op de door VWS met het LCH gedeelde versie van het Convenant.

163 Voorts is toegelicht dat Functionaris 6 LCH en de beveiligers van het kantoorpand het Convenant met de tekst 'voor gezien' mede ondertekenden, naast de bezoekers van het LCH, en dat de getekende versies van het Convenant fysiek werden bewaard op de betreffende kantoorlocatie.¹⁰⁹ Ook heeft Functionaris 6 LCH een lijst met ondertekenaars bijgehouden.¹¹⁰ Tevens volgt uit correspondentie dat ambtenaren van VWS niet verplicht waren het Convenant te ondertekenen, in verband met de door hen afgelegde ambtseed.¹¹¹

2.4.5.5 Onjuiste ondertekening van het Convenant

164 Op 8 en 9 april 2020 wordt het voor VWS duidelijk op welke manier is omgegaan met de ondertekening van het Convenant, en gaat VWS daarover het gesprek aan met het LCH.¹¹² Niet alleen de bij het LCH betrokken rechtspersonen ondertekenen het stuk; ook natuurlijke personen ondertekenen het (in privé). Dat is echter, tenminste wat betreft WJZ VWS, niet de bedoeling.¹¹³ VWS neemt daarop contact op met het LCH en maakt kenbaar dat uitsluitend rechtsgeldige vertegenwoordigers van rechtspersonen het Convenant zouden moeten ondertekenen, namens de rechtspersonen die zij vertegenwoordigen.¹¹⁴

165 Er volgt een e-mailcorrespondentie, zowel intern binnen VWS als tussen VWS en het LCH, waarin wordt gesproken over de mogelijke consequenties van en oplossingen voor deze situatie.¹¹⁵ In dit kader wordt onder meer voorgesteld om de op dat moment bestaande documenten aan een juridische toets te onderwerpen en het LCH in

¹⁰⁵ OAKVC1-000580394; OAKVC1-000580220.

¹⁰⁶ OAKBZK22-000002175.

¹⁰⁷ OAKVC3-000111578.

¹⁰⁸ OAKLC14-000036753.

¹⁰⁹ OAKLC14-003662667.

¹¹⁰ OAKVC1-000533853.

¹¹¹ OAKVC1-000533853. Wij merken op dat uit een lijst (gedateerd op 12 mei 2020) met ondertekenaars van het Convenant (OAKVC1-000578358) volgt dat een aantal werknemers van VWS het Convenant heeft ondertekend. Vastgesteld is dat deze lijst wat betreft VWS niet compleet is; een aantal personen dat bij het LCH aanwezig is geweest, ontbreekt op de lijst.

¹¹² OAKVC1-000532201.

¹¹³ OAKVC1-000532201.

¹¹⁴ OAKVC1-000255931.

¹¹⁵ OAKVC1-000255931.

een andere (rechts)vorm te gieten.¹¹⁶ Een verzoek van Functionaris 1 LCH tot wijziging van de opgestelde juridische documenten (e.g., de Samenwerkingsovereenkomst en het Convenant) wordt opgepakt door VWS.¹¹⁷ Diezelfde dag, op 9 april 2020, vraagt VWS wie bij het LCH zorgdraagt voor het door deelnemende partijen c.q. rechtspersonen laten ondertekenen van het Convenant, in het licht van de eerdere e-mailcorrespondentie met VWS.¹¹⁸

166 In het kader van het doorvoeren van aanpassingen in onder andere het Convenant, geeft WJZ VWS op 16 april 2020 aan *“niet pernoerder van het Convenant te zijn [en niet te weten wie] in de lead is”, naast: “Wel is van belang dat voordat wij partijen die betrokken zijn bij het LCH vragen om het te ondertekenen, iedereen het eens is met de inhoud. Het kan dan ook niet zo zijn dat er straks verschillende versies in omloop zijn”, alsmede: “Ergens is het natuurlijk ook vreemd als VWS pernoerder is van een Convenant waar hij zelf geen partij bij is”.*¹¹⁹ In dit kader dient te worden opgemerkt dat VWS geen partij is bij het Convenant. Dit volgt uit de tekst van het Convenant en uit een door WJZ VWS opgesteld memorandum (zie ook hierna).¹²⁰ Echter, VWS heeft wel de rol van regievoerder van het Convenant gekregen en heeft ook op verzoek van FHI¹²¹, een eerste versie van het Convenant aangepast en het gedeeld met het LCH, ter ondertekening.¹²²

167 Eind april 2020 wordt bij VWS intern kritiek geuit op de wijze waarop vorm is en wordt gegeven aan de ondertekening van het Convenant. Het document wordt namelijk ondertekend door zowel individuen als natuurlijke personen, niet zijnde vertegenwoordiger(s) van een rechtspersoon.¹²³ Op dat moment hebben 227 personen het Convenant ondertekend en lijkt het niet haalbaar deze (allemaal) tot convenantpartij te maken. De ‘ondertekeningsdiscussie’ roept voorts binnen VWS vragen op over de wijze waarop moet worden omgegaan met ondertekening door (ook) natuurlijke personen en over de vraag welke risico's daarmee gepaard gaan. In dit kader wordt in een memorandum van VWS van 11 mei 2020¹²⁴ aangegeven dat onder meer de status van het LCH onduidelijk is. Deze wordt omschreven als een *“vrij ongeregelde samenwerkingsverband van vele betrokken partijen, die uiteindelijk direct of indirect voor rekening en risico van VWS handelen”*.¹²⁵

---

¹¹⁶ OAKVC1-000255931.

¹¹⁷ OAKVC1-000580091; OAKVC1-000546557; OAKVC1-000255736; OAKVC1-000255734.

¹¹⁸ OAKVC1-000532201.

¹¹⁹ OAKVC1-000580061.

¹²⁰ OAKBZK22-000002170; OAKVC3-000082770.

¹²¹ Volgens mededelingen van (sommige) betrokkenen van VWS.

¹²² OAKVC1-000275400; OAKVC1-000580577.

¹²³ OAKVC2-000487963.

¹²⁴ OAKBZK22-000003714.

¹²⁵ OAKBZK22-000003714, p. 1.

168 Dit memorandum bevat drie opties c.q. manieren waarop VWS met de situatie kan omgaan. Samengevat worden de volgende opties beschreven:¹²⁶ (1) het LCH onderbrengen in een daartoe op te richten rechtspersoon; (2) blijven streven naar de totstandkoming van een convenant en sturen op ondertekening hiervan door rechtspersonen, en (3) verder gaan op de huidige wijze (i.e. ondertekening door natuurlijke personen). Voor alle opties worden de te overwegen belangen, voordelen en nadelen in het memorandum uiteengezet. Na de uiteenzetting van de opties schrijft een [Functionaris 15 VWS] het volgende: *"Onder de voorwaarde dat er reëel uitzicht is op de afbouw van het LCH op korte termijn en de minister wordt geïnformeerd over de risico's die VWS hier loopt, verdient naar onze mening optie 3 de voorkeur"*.¹²⁷ Uit de interviews en wederhoor volgt dat er prioriteit is gegeven aan een overeenkomst met Mediq en dat daarom niet formeel voor een van de voornoemde opties is gekozen. Uit de onderzoeksinformatie volgt dat, op initiatief van het LCH, tot medio 2021 de bij het LCH betrokkenen het Convenant ondertekenen,¹²⁸ en dat dit rond begin juni 2021 is gestopt.¹²⁹

169 Op 25 mei 2020 wordt, in aanvulling op het eventueel aanpassen van de wijze van ondertekenen van het Convenant, het opstellen van een formulier voorgesteld.¹³⁰ Dit voorstel wordt gedaan vanuit WJZ VWS, om te voldoen aan een verzoek tot vrijwaring van [Functionaris 1 LCH].¹³¹ Tussen 25 mei 2020 en 10 juni 2020 wordt een vrijwaringsdocument opgesteld, dat (in afstemming met het LCH) wordt aangepast door VWS.¹³² In dit kader wordt onder andere het volgende opgemerkt door WJZ VWS: *"Juridisch/bestuurlijk gezien is het vrijwaren risicovol omdat de Staat (in beginsel) geen vrijwaringen afgeeft en omdat de omvang van de mogelijke schade niet op voorhand is in te schatten. Daarbij komt dat je je ook moet realiseren dat (zoals het format nu is ingestoken) ook vrijwaart voor situaties waarin niet 'netjes' is gehandeld."*¹³³ In dit kader adviseert WJZ VWS om bepaalde situaties (e.g., opzet, grove schuld) uit te sluiten. Het document wordt intern binnen VWS gedeeld en WJZ VWS voegt daaraan toe *"In algemene zin is VWS denk ik sowieso aanspreekbaar voor wat het LCH doet/heeft gedaan. Dus de aansprakelijkheid ligt toch al hier"*.¹³⁴

2.4.5.6 Archivering en vrijgifte van het ondertekende Convenant

170 Naast de in de voorgaande paragrafen beschreven discussie over de ondertekening van het Convenant, ontstaat er bij VWS, LCH en FHI ook discussie over het archiveren van de ondertekende stukken.¹³⁵ Deze discussie heeft onder meer betrekking op mogelijke Woo-verzoeken en op onderzoeken van de Ombudsman en de Rekenkamer. Tevens wordt verwezen naar de wijze waarop het LCH zich verhoudt tot VWS en naar het feit dat in de artikelen 3.10 en 5.3 – 5.4 van het Convenant is opgenomen dat bepaalde informatie onder bepaalde omstandigheden vernietigd c.q. verwijderd moet worden.¹³⁶ Ten aanzien hiervan is onder meer het volgende vermeld: *"Partijen werken in teams. Communicatie verloopt in persoon en via daartoe door LCH aangedragen ICT communicatie*

¹²⁶ OAKBZK22-000003714, p. 2 en 3.

¹²⁷ OAKBZK22-000003714 p. 3.

¹²⁸ OAKLC14-001170358.

¹²⁹ OAKLC14-003664423.

¹³⁰ OAKVC2-000492414.

¹³¹ OAKVC2-000492414.

¹³² OAKVC2-000530810; OAKVC2-000530787; OAKVC2-000353091; OAKVC2-000492334. In het kader van wederhoor heeft [Functionaris 1 Mediq] benoemd dat er een specifiek vrijwaringsdocument is opgesteld, afzonderlijk voor [Functionaris 1 Mediq] en [Functionaris 1 LCH].

¹³³ OAKVC2-000353091.

¹³⁴ OAKVC2-000353091.

¹³⁵ OAKLC14-003662669; OAKLC14-001700847; OAKVC1-000579910.

¹³⁶ OAKBZK22-000002170.

middelen en/of accounts (bijvoorbeeld Microsoft Teams). Wanneer de het COVID-19 virus en de daarmee gepaard gaande crisis is bezworen het bestaan van het LCH overbodig is zullen alle gegevens en alle gewisselde communicatie die via de in het voorgaande lid bedoelde middelen zijn opgeslagen, permanent worden verwijderd”.¹³⁷ Binnen WJZ VWS worden zorgen geuit over het nagaan wie namens welke rechtspersonen hadden moeten ondertekenen, in plaats van de 227 natuurlijke personen die op dat moment hebben getekend.¹³⁸

171 Ten aanzien van de wijze waarop het LCH zich verhoudt tot VWS wordt door VWS richting het LCH het volgende opgemerkt in het kader van een verzoek tot vrijgeven van een ondertekend convenant begin december 2020:¹³⁹ *“Uit de overwegingen van het convenant maak ik op dat het convenant onder regie van het ministerie van VWS is opgesteld. Een ieder die onderdeel uitmaakt van het consortium heeft dit (blijkens het convenant) onder regie van VWS gedaan. Met andere woorden, VWS is de initiatiefnemer van het consortium en daarmee het convenant. Ik kan dan ook goed begrijpen dat VWS vraagt om getekende convenanten daar VWS de regiehouder is van het LCH. De AVG speel hierbij geen rol omdat de partijen die dit convenant hebben getekend, daar akkoord mee zijn gegaan middels ondertekening van het document. Je kan met een gerust hart de convenanten aan VWS aanleveren.”*

172 Voorts wordt in mei 2021 tussen het LCH en VWS afgestemd op welke wijze wordt omgegaan met de overdracht van getekende documenten.¹⁴⁰ In dit kader wordt het volgende opgemerkt: *“LCH heeft de papieren versie van de Convenanten (staan inderdaad allemaal in Vianen) en een digitale versie van alle Convenanten (zijn allen gescand en staan in Teams). De papieren Convenanten vanuit Leusden (t/m 17 juli 2020) staan achter slot en grendel in een verzegelde doos [...]” en “De papieren Convenanten van ná 17 juli (dus alles wat in Vianen getekend is) zal ik verzamelen zodat je deze mee kunt meenemen. Graag wil ik een overdrachtsformulier tekenen als ik de Convenanten aan jou/CIBG overdraag.”*

2.4.5.7 Beschouwing achteraf door VWS

173 Op 23 januari 2021 wordt binnen VWS een overzicht gedeeld van de juridische documentatie die is opgesteld in het kader van het LCH.¹⁴¹ Hierin wordt beschreven dat de Samenwerkingsovereenkomst (waar in het Convenant naar wordt verwezen, ‘Samenwerkingsovereenkomst VWS – LCH’), nooit is gesloten, wegens het gebrek aan juridische status van het LCH. Opgemerkt wordt: *“De conclusie was dat het LCH niet een samenwerking tussen partijen is, maar een samenwerking van individuen, met specifieke deskundigheid. Om die reden is het convenant en de geheimhoudingsverklaring ook niet door bedrijven/ rechtspersonen getekend, maar door de individuen die op eigen titel deelnamen.” Tot slot wordt opgemerkt: “Er is niet 1 convenant dat door iedereen is getekend, maar van iedere persoon is er een separaat getekend document (dit zijn twee ordners met getekende stukken). Waarbij uitdrukkelijk moet worden opgemerkt dat VWS geen partij is in de betreffende overeenkomst.”*

¹³⁷ OAKBZK22-000002170.

¹³⁸ OAKVC1-000164775; OAKVC2-000487966.

¹³⁹ OAKLC14-001699853. Dit betreft de versie van 27 maart 2020.

¹⁴⁰ OAKLC14-003466442.

¹⁴¹ OAKVC1-000353354; OAKVC1-000105751.

2.4.5.8 Ondertekening van het Convenant door Van Lienden, Damme en Van Gestel

174 Op 17 april 2020 tekenen Van Lienden, Damme en Van Gestel het Convenant¹⁴² bij het LCH in Leusden. Van Lienden ondertekent het Convenant als natuurlijk persoon.¹⁴³ Van Lienden ondertekent daarbij de handtekeningenpagina en voorziet iedere pagina van het Convenant (i.e. pagina 1 – 5) van een paraaf. Van Lienden zet geen paraaf op pagina 6, zijnde de bijlage bij het Convenant, met daarin de geheimhoudingsverklaring. Damme ondertekent het Convenant als de vertegenwoordiger van Stichting Hulptroepen Alliantie.¹⁴⁴ Anders dan Van Lienden zet Damme op alle pagina's van het Convenant, dus met inbegrip van de bijlage, een paraaf of handtekening. Dit geldt ook voor Van Gestel, die het Convenant ondertekent als de vertegenwoordiger van 'Hulptroepen Alliantie'.¹⁴⁵ Van Gestel meldt niet namens welke entiteit (van Hulptroepen) hij tekent. Functionaris 6 LCH heeft de door Van Lienden, Damme en Van Gestel ondertekende convenanten namens FHI 'voor gezien' meegetekend op 20 april 2020.¹⁴⁶ Van de ondertekenaars is een overzicht bijgehouden.¹⁴⁷

175 In het in alinea 167 e.v. beschreven memorandum van WJZ VWS bevat de volgende tekst over de ondertekening van het Convenant: *"Uit navraag blijkt dat niet de deelnemende rechtspersonen, maar een paar honderd individuele natuurlijke personen de bijlage bij het convenant hebben ondertekend, waarin geheimhoudingsafspraken zijn opgenomen (in sommige gevallen bij toeval door een vertegenwoordigingsbevoegde). Deze personen zijn werkzaam bij meer dan 50 verschillende organisaties, bedrijven en instellingen. Daarnaast zijn er ook nog een aantal ZZP-ers werkzaam. FHI heeft alle personen die toegang wilden tot het pand en werkzaamheden verrichten voor het LCH, het de bijlage bij het convenant laten ondertekenen en heeft zelf medeondertekend. VWS is dus geen partij bij het convenant."*¹⁴⁸

176 In artikel 2.4 van het Convenant is het volgende opgenomen: *"Ter realisatie van het Doel rust op Partijen een inspanningsverplichting om samen te werken, die berust op vertrouwen, openheid en transparantie. Hierbij beogen Partijen geen vigerende wet- en regelgeving te overtreden. Partijen conformeren zich aan de opgestelde verklaring aangehecht als Bijlage 1".* In de interviews is toegelicht dat het Convenant zodanig is opgesteld dat het niet noodzakelijk is om (ook) de geheimhoudingsverklaring (bijlage) te ondertekenen; deze is onderdeel van het Convenant. Tevens is toegelicht dat, tenminste in de begintijd van het LCH, het doel van de ondertekening het

¹⁴² Van Lienden, Damme en Van Gestel hebben de in o.a. alinea 155 en 162 beschreven versie ondertekend (OAKBZK22-000002170). Van Lienden, Damme en Van Gestel lichten toe dat zij zich verplicht voelden om te tekenen, teneinde bij het LCH op 17 april 2020 naar binnen te kunnen gaan, waarna Functionaris 1 LCH een toelichting gaf op het getekende document. Zie voor verdere details hoofdstuk 11 'Voorstellen als leverancier van LCH'.

In wederhoor vult Van Lienden aan dat het ondertekenen als natuurlijk persoon ermee te maken had dat hij als vrijwilliger van Hulptroepen Alliantie geen formele positie had. Hij heeft de bijlage niet ondertekend omdat hij het oneens was met de inhoud, mede vanuit mededinging.

¹⁴³ OAKVC7-000026615. Van Lienden heeft aan Deloitte toegelicht dat hij het Convenant op persoonlijke titel heeft ondertekend, omdat hij op het moment van ondertekening vrijwilliger bij de Hulptroepen Alliantie was en geen formele rol had.

¹⁴⁴ OAKVC1-000198554.

¹⁴⁵ OAKVC1-000198555.

¹⁴⁶ OAKVC7-000026615.

¹⁴⁷ OAKLC14-003663261; OAKLC14-003663261. In dit document staan 473 registraties van ondertekeningen (versie 'definitief overzicht ondertekenaars LCH Convenant'. Van Lienden, Damme en Van Gestel geven aan geen kopie van het mede-ondertekende Convenant te hebben ontvangen.

¹⁴⁸ OAKD03-0192-00000041

bewerkstelligen van vertrouwelijkheid betrof (onder andere vanwege marktgevoelige informatie) en daarmee toegangsverschaffing tot het LCH-kantoor. In de interviews met Van Lienden, Damme en Van Gestel lichten zij toe dat de (in de bijlage van het Convenant¹⁴⁹ opgenomen) geheimhoudingsverklaring ondertekend moest worden, omdat dit (volgens de bewaking bij het LCH) vereist was voor het verkrijgen van toegang tot het LCH-kantoor op 17 april 2020.

177 Van Lienden, Damme en Van Gestel hebben in mei 2021 contact met VWS, om het Convenant op te zeggen. De aanleiding hiervoor zijn publicaties van onder andere de Volkskrant en Follow the Money (hierna: "FTM"). In hun bericht geven Van Lienden, Damme en Van Gestel aan dat zij als gevolg van (de geheimhoudingsverklaring in de bijlage van) het Convenant niet hun kant van het verhaal konden vertellen c.q. zich konden verdedigen tegen de voornoemde publicaties.

178 Op 20 mei 2021 deelt Van Lienden in dit kader een 'opzegbrief' met VWS, met het verzoek deze brief door te sturen aan eenieder aan wie de brief gericht zou moeten zijn.¹⁵⁰ Afgesproken wordt dat VWS in kaart brengt welke personen consortiumpartner zijn (i.e. het Convenant getekend hebben), teneinde de brief met al deze partijen te delen.¹⁵¹ Op 21 mei 2021 neemt VWS contact op met Van Lienden over de brief en stelt een aanpassing voor.¹⁵² Uit een e-mail van VWS blijkt dat Van Lienden dit weigert,¹⁵³ waarop VWS besluit de brief niet door te sturen aan de consortiumpartners.¹⁵⁴ Nadere details hierover zijn opgenomen in hoofdstuk 18 'Communicatie mei 2021'.

2.4.5.9 Samenwerkingsovereenkomst VWS en LCH en onderlinge verhouding VWS en LCH

179 VWS faciliteert de oprichting, vormgeving en aansturing van en de dagelijkse gang van zaken bij het LCH. Uit een op 27 maart 2020 gedateerde concept-samenwerkingsovereenkomst tussen VWS en het LCH komt daaromtrent onder meer het volgende naar voren:¹⁵⁵

- *"VWS erkent het LCH als samenwerkingseenheid en zijn werkzaamheden.*
- *VWS spant zich in om het LCH daar waar nodig in staat te stellen zijn werk uit te voeren en het LCH te helpen bij het in kaart brengen van risico's en het nemen van maatregelen om die risico's of nadelige gevolgen daarvan in financiële en organisatorische zin zoveel mogelijk te beperken [...].*

¹⁴⁹ Per e-mail van 20 april 2020 bericht [Functionaris 1 LCH] aan Van Lienden en Van Gestel dat zij een non-disclosure hebben getekend: *"wil in de relatie met LCH dan ook de huidige opzet van een preferred partner hanteren"*. (zie hoofdstuk 12 'RGA-Orders' en OAKLC14-001358770).

¹⁵⁰ OAKVC7-000019961.

¹⁵¹ OAKVC7-000019961; OAKVC1-000210551.

¹⁵² OAKVC1-000055135.

¹⁵³ Dit betreft het achterwege laten van de passage: *"Wij verzoeken alle betrokken leden alle informatie die beschikbaar is over onze contacten, contracten, onderling overleg, samenwerkingen (mondeling en schriftelijk) etc vooral niet te verwijderen en eventueel door te sturen naar het LCH/ministerie VWS. Dit geeft de mogelijkheid later tot een reconstructie te komen, als dat nodig is. Wij vinden art. 3.9 van het convenant belemmerend werken voor een eventueel later uit te voeren onderzoek voor b.v. een externe audit, de Algemene Rekenkamer of Tweede Kamer."* Dit wilden Van Lienden, Damme en Van Gestel niet achterwege laten, om de informatie beschikbaar te houden voor (later) onderzoek.

¹⁵⁴ OAKVC1-000055135.

¹⁵⁵ OAKVC1-000580714.

- *VWS bepaalt de scope van het LCH, door te bepalen voor welke hulpmiddelen het LCH de vraag en aanbod in kaart moet brengen, de inkoop en productie dient te begeleiden, en de organisatie waarmee het LCH de hulpmiddelen verdeelt en distribueert [...].*
- *LCH legt dagelijks verantwoording af aan VWS met cijfers over vraag, aanbod, inkoop, productie, verdeling en distributie van hulpmiddelen¹⁵⁶*
- *LCH overlegt dagelijks met VWS over scope, financiën en voortgang.”*

180 Uit de diverse interviews volgt dat de concept-samenwerkingsovereenkomst niet is gefinaliseerd en niet door VWS en/of LCH is ondertekend.¹⁵⁷

181 In een rapportage van de Onderzoeksraad voor Veiligheid over de ‘aanpak van de coronacrisis’ is over de verhouding tussen VWS en het LCH het volgende vermeld:¹⁵⁸

“VWS stemt hiermee in [oprichting LCH], geeft de opdracht daarvoor en faciliteert (financiert). Het ministerie [VWS] stuurt onder meer door het bepalen van de scope, door te overleggen over de voortgang, door te vragen om verantwoording over vraag, aanbod en ingekochte hoeveelheden. [...] Het [LCH] is wettelijk gezien geen onderdeel van het ministerie van VWS. Het LCH zelf heeft ook geen rechtspersoonlijkheid en kan daardoor geen rechtshandelingen verrichten. Voor de inkoop van de beschermingsmiddelen tekent de project directeur-generaal van het LCH met mandaat van de secretaris-generaal van VWS.”

182 In een door VWS in september 2020 opgesteld overdrachtsdocument wordt over de verhouding tussen VWS en het LCH geschreven:¹⁵⁹

- *“Er is een Project DG LCH door VWS benoemd, die namens VWS de rol van opdrachtgever/bestuurder voor het LCH vervult [...].*
- *Ondersteunt VWS het LCH, door middel van het verstrekken van werkkapitaal (via een garantieovereenkomst met Mediq) en het afdekken van de financiële risico's.*
- *Ondersteunt VWS het LCH, door aan te geven dat de activiteiten van het LCH in afstemming met en op verzoek van de Nederlandse overheid plaatsvinden (voorbeelden hiervan zijn de License to operate, voor de activiteiten van leveranciers in China en het aanwijzen van de vluchten van KLM/Skyteam als overheidsvluchten) [...].*
- *Geeft VWS al dan niet akkoord op orders met een orderwaarde van meer dan € 5 miljoen. Deze worden door de coördinator van het LCH, voordat deze worden afgesloten telefonisch voor akkoord voorgelegd aan de project DG LCH en vervolgens, door de coördinator van het LCH, per mail bevestigd”.*

¹⁵⁶ LCH heeft in de vorm van dag- en wekrapportages verantwoording aan VWS afgelegd. Voor voorbeelden hiervan zie: OAKVC2-000350521; OAKLC14-000238548; OAKVC3-000038576.

¹⁵⁷ In het kader van wederhoor heeft de afdeling WJZ VWS opgemerkt dat de reden voor het niet finaliseren is dat het LCH geen rechtspersoonlijkheid heeft.

¹⁵⁸ OAKD03-0002-00000001, p. 115.

¹⁵⁹ OAKVC2-000528644, p. 7-8.

183 Diverse geïnterviewde personen lichten aan Deloitte toe dat vanuit VWS onder meer de Directie CZ betrokken was bij de aansturing van het LCH.

2.4.5.10 Overeenkomst tussen De Staat en Mediq

184 In de interviews is aan Deloitte toegelicht dat VWS en het LCH, los van de hiervoor genoemde concept-samenwerkingsovereenkomst tussen VWS en LCH ook afspraken maakten over de financiële stromen en de bijbehorende financiële risico's. Deze afspraken zijn vastgelegd in een separate overeenkomst tussen de Staat en Mediq, die beschrijft welke onderlinge verplichtingen tussen beide partijen gelden. Relevante passages uit de overeenkomst zijn:¹⁶⁰

"Aanmerkingen: Mediq wil hierbij zoveel mogelijk open en transparant handelen en neemt hierbij als uitgangspunt dat zij deze diensten verleent zonder winstoogmerk [...].

Artikel 1: Deze Overeenkomst heeft tot doel om afspraken tussen de Minister en Mediq vast te leggen, zodat Mediq persoonlijke beschermingsmiddelen en andere relevante producten (Producten) die op dit moment in de gezondheidszorg benodigd zijn kan inkopen, waarbij de Minister het financieel risico hiervoor afdekt, zoals nader uitgewerkt in deze Overeenkomst [...].

Artikel 2.2: Mediq spant zich maximaal in om de risico's als genoemd in lid 1 [bestaande uit verschil in prijzen, kredietrisico, en andere financiële risico's] zoveel mogelijk te beheersen en te beperken en leveranciers tot nakoming te bewegen [...].

Artikel 3.2: Mediq is verplicht vanaf het moment van inwerkingtreding van deze Overeenkomst dagelijks aan de project DG en/of aan de waarnemend Directeur-Generaal Curatieve Zorg van VWS schriftelijk te rapporteren over de hoeveelheid en de kosten van de ingekochte persoonlijke beschermingsmiddelen [...].

Artikel 4.1: Mediq sluit voor de Producten rechtstreeks overeenkomsten af met leveranciers.

Artikel 4.2: Mediq neemt de distributie van de door haar ingekochte Producten op zich en sluit hiervoor overeenkomsten met afnemers [...].

Artikel 4.7: Partijen [Minister en Mediq] zijn zich ervan bewust dat Mediq en OneMed BV in hun gebruikelijke activiteiten als concurrenten van elkaar opereren in de markt. [...] Partijen beogen ook geen mededingingsrechtelijke bepalingen te overtreden. Partijen waken ervoor niet meer informatie met elkaar te delen dan strikt noodzakelijk voor de uitvoering van deze overeenkomst en de daaruit voortvloeiende overeenkomsten en handelingen.

Artikel 4.9: De Minister Mediq een voorschot ter hand stelt van twintig miljoen euro waarmee de eerste inkopen voor Producten door Mediq betaald kunnen worden. Aanvullende voorschotten zullen wanneer nodig aan Mediq worden overgemaakt¹⁶¹ [...].

¹⁶⁰ OAKBZK22-000000542. Ondertekende versie gedateerd op 23 maart 2020.

¹⁶¹ OAKVC1-000070705 (voorbeeld), [Functionaris 6 VWS] kon akkoord geven voor het verder ophogen van het mandaat.

Artikel 6: Mediq biedt de Minister de gelegenheid om te verifiëren of de in de Overeenkomst gemaakte afspraken nagekomen worden door Mediq. Indien daartoe verzocht, geeft Mediq per omgaande en zonder enig voorbehoud inzage in de door de Minister relevant geachte delen van de administratie van Mediq [...].

Artikel 7: Behoudens voor zover wettelijk vereist of voor zover in deze Overeenkomst daaromtrent anders is bepaald zijn Partijen gehouden om i) geheimhouding te betrachten ten aanzien van de inhoud van deze Overeenkomst en ii) geen informatie uit deze Overeenkomst te publiceren, openbaar te maken of aan derden ter beschikking te stellen.”

185 De overeenkomst is respectievelijk op 23 en 24 maart 2020 getekend door **Functionaris 6 VWS** namens de Staat, en door **Functionaris 1 Mediq** namens Mediq.¹⁶²

186 Op 23 april 2020 wordt een eerste addendum door **Functionaris 6 VWS** (namens de Staat) en **Functionaris 1 Mediq** (namens Mediq) ondertekend. In dit addendum staat beschreven dat het addendum integraal onderdeel is van de eerder gesloten overeenkomst tussen de Staat en Mediq. In het addendum worden onder andere wijzigingen in de productlijst vastgelegd, en een wijziging in de rol van OneMed¹⁶³ betreffende de status van OneMed bij het plaatsen van orders.¹⁶⁴ Op 23 juli 2020 wordt met een tweede addendum de aanvankelijke overeenkomst verlengd tot en met 24 juni 2021.¹⁶⁵

187 Op 26 november 2021 sluiten Mediq en De Staat der Nederlanden (namens VWS) een (overdrachts)overeenkomst *“tot de koop en verkoop van de Producten, Administratie, Vorderingen en Lopende Contracten die behoren tot of worden gebruikt in of voor Mediqs LCH-Activiteiten onder de Overeenkomst 2020.”* In deze overeenkomst zijn onder andere de activiteiten van Mediq bij het LCH (artikel 1), het juridisch en financieel-economisch eigendom (artikel 2) en de (ver)koop door Mediq aan VWS (artikel 3) van producten, administratie, vorderingen en lopende contracten, de koopprijs (artikel 4) en de toekomstige samenwerking tussen de partijen (artikel 18) vastgelegd. Deze (overdrachts)overeenkomst is ondertekend door **Functionaris 23 VWS** namens de Staat en **Functionaris 2 Mediq**.¹⁶⁶

2.4.6 Inkoopproces LCH

188 Een gedetailleerde beschrijving van de inkoopopdracht van het LCH is in hoofdstuk 8 ‘Inkoopbehoefte’ opgenomen. De hierna opgenomen figuur is een schematische weergave van het door het LCH gehanteerde inkoopproces.¹⁶⁷ In de hiernavolgende paragrafen gaan wij in meer detail in op dit inkoopproces bij het LCH.

¹⁶² OAKBZK22-000000542.

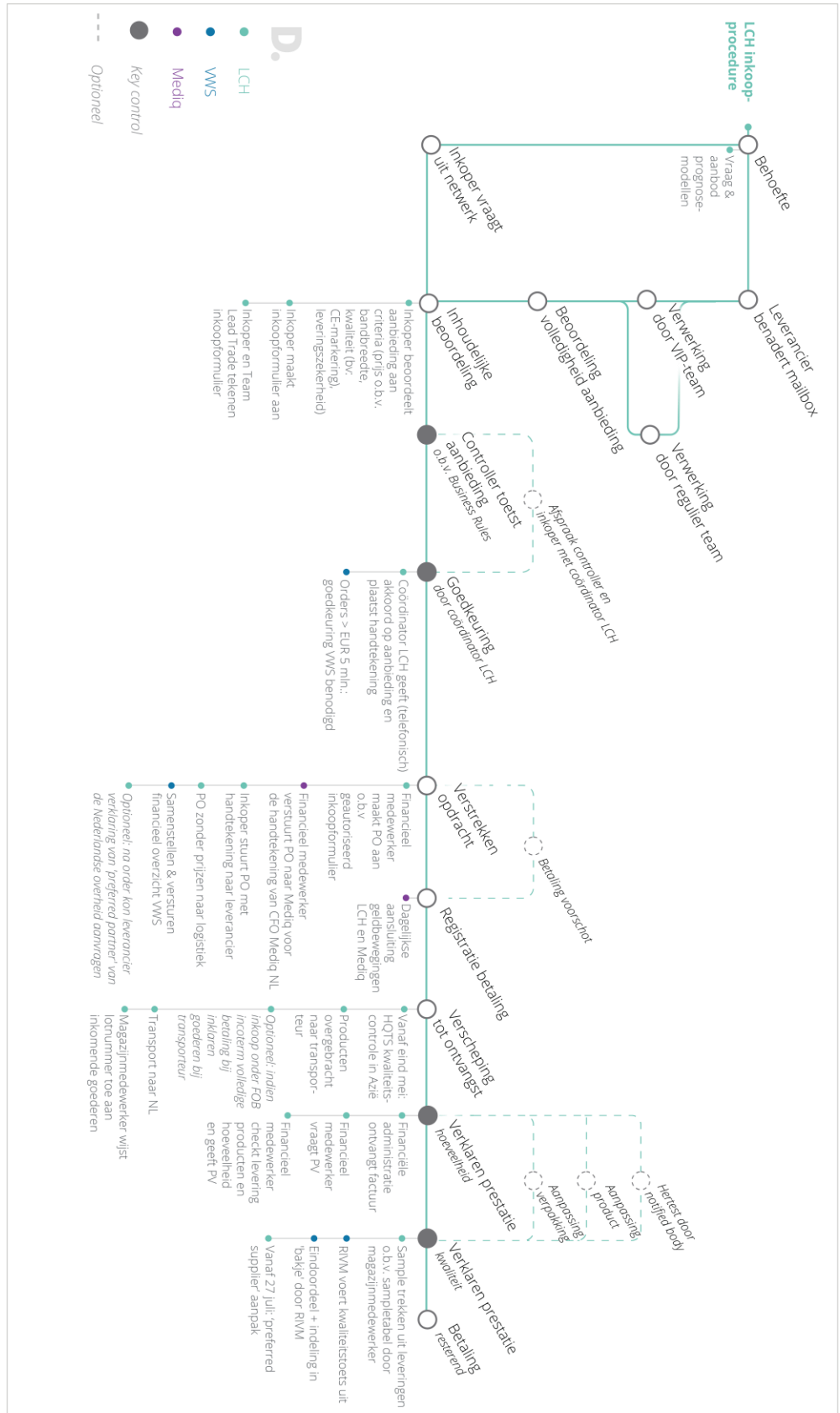
¹⁶³ In het addendum van 23 april 2020 op de overeenkomst tussen de Staat en Mediq wordt de rol van OneMed met terugwerkende kracht in zijn geheel vervangen. OneMed neemt de distributie van onder ander PBM aan ziekenhuizen en ambulances op zich. Mediq, die eerst de ingekochte producten aan OneMed zou verkopen, neemt volgens het addendum vanaf dat moment de facturatie aan de afnemers op zich. OneMed zal met betrekking tot de bestelde en geleverde producten een handling/service fee aan Mediq betalen (OAKBZK22-000001430; OAKVC1-000004134).

¹⁶⁴ OAKBZK22-000001430.

¹⁶⁵ OAKVC1-000107291.

¹⁶⁶ OAKD0000-00000001.

¹⁶⁷ Het inkoopproces van het LCH heeft zich tijdens de eerste weken na de oprichting (d.d. 23 maart 2020) ontwikkeld tot een proces dat in de weergegeven figuur is gevisualiseerd. Dit proces is gedurende het bestaan van het LCH doorlopend ontwikkeld. Als gevolg van de constante ontwikkeling is er geen peildatum voor een finaal inkoopproces aan te wijzen.

Figuur 9: LCH-inkoopproces

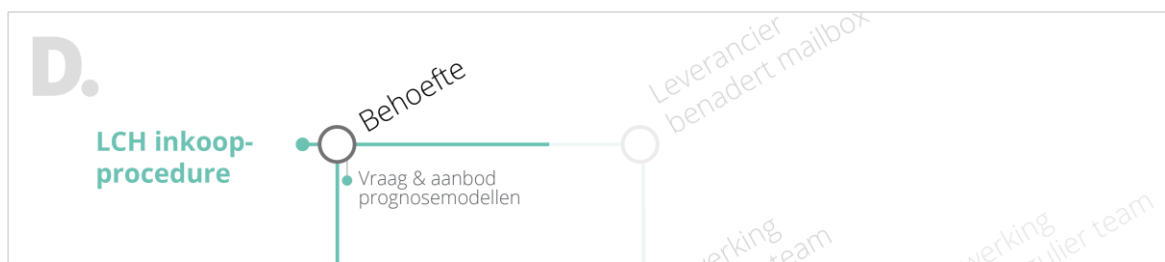
2.4.6.1 Tijdsgewricht en veranderlijkheid van het inkoopproces van het LCH

189 In diverse interviews is benadrukt dat het tijdsgewricht (zie hoofdstuk 3 'Tijdsgewricht') van belang is om te reflecteren op het inkoopproces en de PBM-transacties. Samengevat is in de interviews hierover het volgende opgemerkt:

190 Het inkoopproces van het LCH komt tot stand in een crisissituatie. De wereldwijde vraag naar PBM is vele malen groter dan de vraag voorafgaand aan de COVID-19-pandemie. Vooral in de periode tussen maart 2020 en mei 2020 is in Nederland sprake van een schaarste aan PBM. Uit meerdere interviews volgt dat het LCH zich, onder invloed van de schaarste aan PBM, de media- en politieke aandacht en de impact van de COVID-19-pandemie op de samenleving, tot het uiterste moet inspannen om aan de acute vraag naar PBM te kunnen voldoen. Om de inkoop hiervan te bewerkstelligen, heeft het LCH in korte tijd een eigen inkoopproces opgezet. Alle PBM die ingekocht (kunnen) worden en waar niet direct behoefte aan is, worden gebruikt om een zogenaamde 'ijzeren voorraad' op te bouwen. In de eerste weken bestaat er geen limiet op het aantal in te kopen PBM en krijgt het LCH, van maart tot en met in ieder geval mei 2020, de opdracht van VWS om maximaal in te kopen.¹⁶⁸

191 Voorts komt uit de diverse interviews naar voren dat in het inkoopproces veel veranderingen worden doorgevoerd gedurende de periode dat PBM worden ingekocht onder regie en verantwoordelijkheid van het LCH (van 23 maart 2020 tot en met 1 juni 2021). De beschrijving van de stappen in dit inkoopproces hierna betreft een samenvatting op basis van de toelichting die is verstrekt in de diverse interviews en op basis van de beschikbare informatie. Het betreft geen volledige reconstructie van alle aanpassingen aan en/of aanvullingen van het inkoopproces die in de genoemde periode plaatsvinden. Ter illustratie van dergelijke aanpassingen en/of aanvullingen wijzen wij op de hieronder nader beschreven inkooporderformulieren, die in de tijd variëren. Dit (deel)Verslag van Handelingen beschrijft overigens niet de verschillen die bestaan tussen alle aanvullingen op het inkoopproces en tussen de varianten van dit inkooporderformulier.

2.4.6.2 Behoeftte aan PBM

Figuur 10: Stap 'Inkoopbehoefte' in het LCH-inkoopproces

192 Om een inschatting te kunnen maken van de behoefte aan PBM, stelt het LCH prognosemodellen op. Hiervoor werkt het LCH - op initiatief van VWS - tussen 22 maart 2020 en 8 mei 2020 samen met een consultingbureau.¹⁶⁹ Gedurende deze samenwerking ontwikkelt het consultingbureau een vraagmodel en stelt het een overzicht op van

¹⁶⁸ OAKLC14-001515607; OAKVC4-000001436. Voor een verdere beschrijving van de omstandigheden waaronder dit inkoopproces is ontstaan, zie hoofdstuk 3, 'Tijdsgewricht'

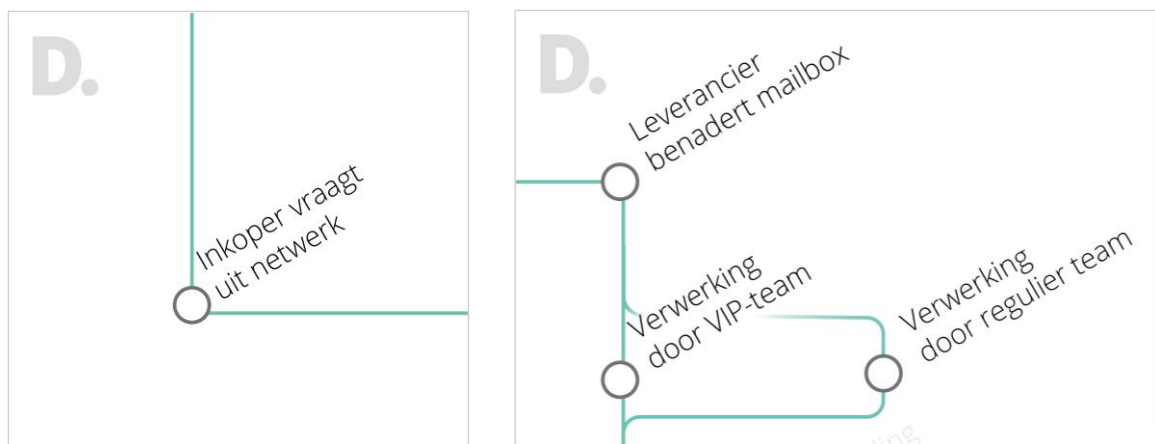
¹⁶⁹ OAKZLB1-000001392; OAKLC14-000739280; OAKLC14-001363019; OAKLC14-001363360; OAKLC14-001363362; OAKLC14-001363363.

vraag en aanbod.¹⁷⁰ Vanaf 7 april 2020 richt het consultingbureau zich voornamelijk op het opstellen van een wekelijkse vraagprognose voor de PBM.¹⁷¹ Deze vraagprognoses geven onder meer zicht op de vraagprojectie van het betreffende moment en op de hoeveelheid PBM in de verschillende stappen van het inkoopproces (inkoop, transport, opslag en distributie).¹⁷² Wekelijks wordt de prognose met de leiding van het LCH en VWS gedeeld.¹⁷³ Het LCH en VWS gebruiken de prognosemodellen tussen maart 2020 en januari 2021, om in te schatten hoeveel PBM nodig zijn in de zorg, en om de (minimale) inkoop hierop af te stemmen.¹⁷⁴

2.4.6.3

Inkoper vraagt uit netwerk en leverancier benadert mailbox

Figuur 11: Stap 'Inkoper vraagt uit netwerk' en 'Leverancier benadert mailbox' in het LCH-inkoopproces

193 Op het moment dat er in de zorg een tekort dreigt te ontstaan aan PBM, doet VWS (en doen andere ministeries) medio maart 2020 via de media een oproep aan de samenleving om mee te werken aan het verkrijgen van PBM.

Op 22 maart 2020 stelt het LCH een mailbox beschikbaar (eerst bij de NFU en later bij het LCH), via welke deze ideeën en het mogelijke aanbod uit de samenleving kan worden gemeld. Het team Inbox, dat bestaat uit minimaal 40 medewerkers, en het VIP-team, dat de 'VIP-mailbox' beheert, voeren op de binnengekomen voorstellen een check uit.¹⁷⁵ Wanneer een aanbod volledig is en alle benodigde documentatie, testrapporten en certificaten zijn aangeleverd, stuurt het team Inbox het voorstel door aan een inkoper van het team Trade.¹⁷⁶

194 Daarnaast maakt het LCH gebruik van een netwerk van professionele inkopers, die door het bedrijfsleven zijn uitgeleend aan het LCH. Dit netwerk van inkopers heeft ervaring met de inkoop van PBM uit China en andere Aziatische landen.¹⁷⁷ Vanuit hun professionele achtergrond kunnen de inkopers gebruikmaken van hun contacten en relaties met leveranciers van PBM. De rol van deze inkopers bij het LCH houdt in dat zij de markt actief benaderen met de opdracht om PBM in te kopen. De inkopers kunnen zodoende snel aanbiedingen van PBM identificeren en kunnen namens het LCH deze inkoopbehoefte kenbaar maken aan potentiële leveranciers.

¹⁷⁰ OAKLC14-000739280.

¹⁷¹ OAKLC14-000739280.

¹⁷² OAKLC14-001354224; OAKD00-0002-00000022; OAKLC14-001357455.

¹⁷³ OAKVC1-000540455.

¹⁷⁴ OAKLC14-001348314; OAKLC14-001184831.

¹⁷⁵ OAKLC14-001470409; OAKLC14-001537468; OAKVC2-000031554.

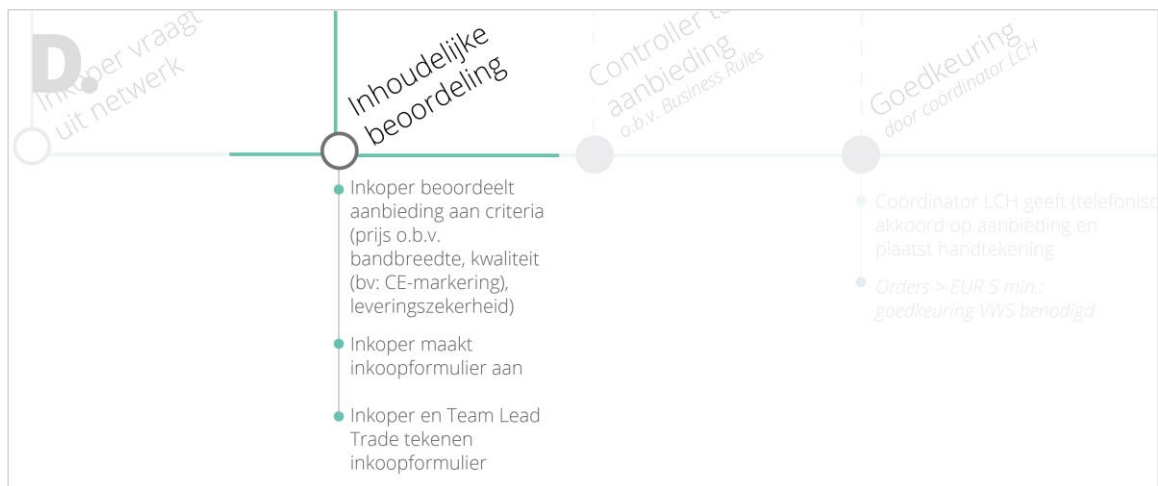
¹⁷⁶ OAKBZK22-000001055, p. 19-20; OAKLC14-001470409; OAKLC14-001537468.

¹⁷⁷ OAKVC1-000069932, p.3.

195 De criteria waaraan leveranciers moeten voldoen om voor een leveringsovereenkomst met het LCH in aanmerking te komen, worden vanwege de snel veranderende omstandigheden enkele keren aangepast gedurende de periode dat er PBM door het LCH worden ingekocht. Eén van deze aanpassingen vindt plaats op 7 mei 2020, als het LCH in zijn landelijke nieuwsbrief publiceert dat het contracten heeft afgesloten met een voldoende grote groep van betrouwbare leveranciers. Deze leveranciers voorzien in de behoefte aan PBM in de Nederlandse zorg, aldus de publicatie in de genoemde nieuwsbrief. Het LCH werkt vanaf dat moment voornamelijk samen met leveranciers waarmee het reeds een zakelijke relatie heeft opgebouwd en gaat niet meer in op nieuwe voorstellen die worden ontvangen in de mailbox.¹⁷⁸ Op 24 juni 2020 wordt ook het inkooploket van het LCH gesloten.¹⁷⁹ Per 22 juni 2020 besluit VWS voorts om het door het LCH laten beoordelen van nieuw aanbod uit China stop te zetten. Het LCH koopt vanaf 8 juli 2020 niet meer actief in.¹⁸⁰ Wel worden er na 8 juli 2020 nog eerder bestelde PBM aan het LCH geleverd.

196 In de interviews is toegelicht dat het LCH geen (volledig) inzicht had in de correspondentie tussen de inkopers en de marktpartijen waarmee zij in gesprek waren over PBM. Dit was onder meer het geval omdat de inkopers werkten met laptops en telefoons die aan hen ter beschikking waren gesteld door hun werkgever, en dus niet door het LCH als hun opdrachtgever. Het LCH had derhalve geen volledig inzicht in en/of kon geen volledige controle uitvoeren op de totstandkoming van alle inkooporders betreffende PBM en/of eventuele additionele (contractuele) afspraken die de inkopers daarbij maakten met de leveranciers van PBM.

2.4.6.4 Inhoudelijke beoordeling

Figuur 12: Stap 'Inhoudelijke beoordeling' in het LCH-inkoopproces

197 Nadat een inkoper een aanbod heeft ontvangen uit zijn netwerk of van het team Inbox, voert deze een inhoudelijke beoordeling uit. Deze beoordeling bestaat onder andere uit een controle op de prijs op basis van de vastgelegde bandbreedtes, kwaliteit en leveringszekerheid. Wekelijks worden de 'verwachte' en maximale inkooprijzen per PBM vastgesteld en met VWS gedeeld.¹⁸¹ Indien het aanbod aan de door het LCH gestelde

¹⁷⁸ OAKLC14-001470409; OAKLC14-001154444.

¹⁷⁹ OAKLC14-002055005.

¹⁸⁰ OAKVC1-000357314.

¹⁸¹ OAKLC14-001265024.

voorwaarden voor de prijs, kwaliteit en leveringszekerheid voldoet, maakt de inkoper een inkooporderformulier van het LCH, een zogenaamd 'Order Request Form LCH' op. Het LCH-inkooporderformulier is opgezet in een Excel format en bevat de informatie over de potentiële order. Hierna volgt een voorbeeld van een LCH-inkooporderformulier:¹⁸²

Order Request Form LCH			Order/PO number (by Finance)	FOB	Incoterm						
Please list every sub-delivery as a separate row			Order date	\$	Currency						
Product details LCH	Category LCH	Product details supplier	Quantity	Exp. delivery date	Price / unit	Total cost	VAT (%)	VAT	Betalingsvoorwaarden		
									Down payment (%) / J/N	Amount incl VAT	Payment date
									Payment agreement (in English)		
									Payment term (number of days)		
									Other agreed terms - if applicable (in English)		
Approval aanvraag door Indieners: Indieners: Indieners e-mail: Teamlead: Team: Procuratie:											
Aankoopcriteria inkoop goederen: Is de productkwaliteit getoet of gecheckt? Is de leverancier bekend? (ja/nee, nadere toelichting verplicht) Is er een leverancier credit check gedaan? (ja/nee, nadere toelichting) Is het budget toereikend voor deze order? (by finance)						J/N/mt		Toelichting		Approval aanvraag door Finance: C	
Plaats van goederenontvangst: Volledig adres (straat, stad, postcode, land)			Leveringsroute inkoop goederen: Van Via Naar			Supplier: Name: Address: Country: Contact person: Phone number: Contact e-mail:			Delivery address: Invoice address: In case of pro forma invoice, please double check that the invoice address is equal to the below		
Transportprijs indicatie (EXW, FOB): Transportmiddel Betaald door Amount			Centraal Boekhuis Mediq Nederland BV Op behalf of Landelijk Consortium Hulpmiddelen			Mediq Nederland BV Op behalf of Landelijk Consortium Hulpmiddelen			VAT nr: NL854913981801 KvK: 63077926		

Figuur 13: Voorbeeld Order Request Form LCH

C.Functionaris
1 LCH

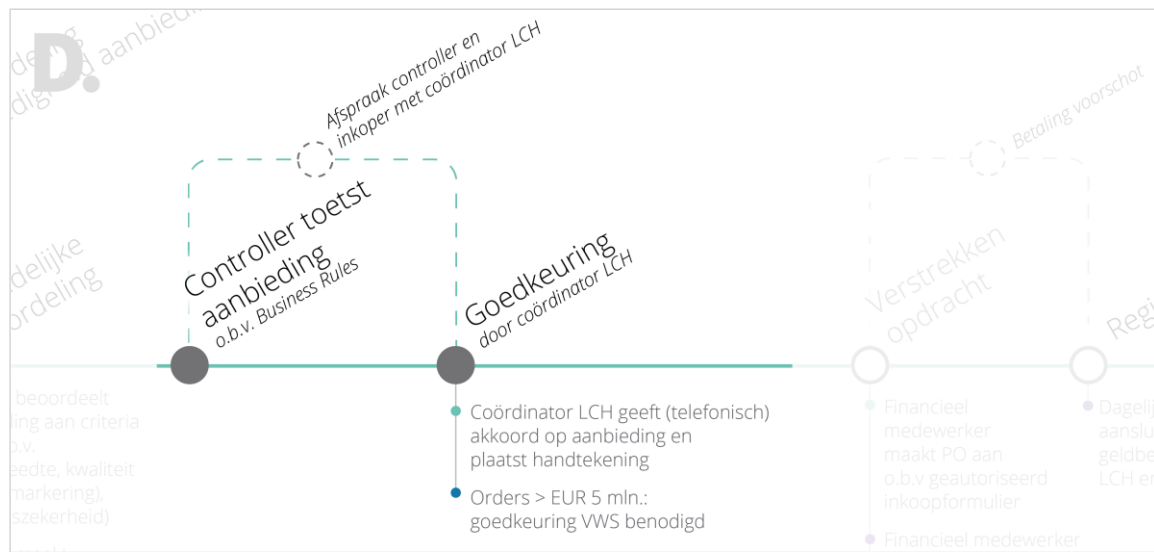
198 In dit LCH-inkooporderformulier worden onder andere de productdetails (inclusief de hoeveelheid te leveren goederen), de kosten voor transport, distributie en facilitaire voorzieningen, de verschillende ontvangstmomenten en de orderdata opgenomen. Verder geeft het inkooporderformulier zicht op de kosten die vooruitbetaald moeten worden, de betalingstermijn, de criteria die op een later moment door de controller getoetst moeten worden (zie paragraaf 2.4.6.5) en de handtekeningen die gezet moeten worden voordat de voorstellen kunnen worden doorgezet naar Mediq. Het LCH-inkooporderformulier werkt door naar het Purchase Order-formulier, dat vervolgens door Mediq worden ondertekend namens het LCH en de leverancier (zie paragraaf 2.4.6.6). De inkoper en het LCH-teamlead ondertekenen het LCH-inkooporderformulier en de inkoper stuurt het door naar de controller van het LCH.¹⁸³

¹⁸² OAKVC2-000531251 (betreft blanco Order Request Form LCH dat door VWS naar RGA is gestuurd, zie paragraaf 11.5.7 voor een nadere toelichting).

¹⁸³ OAKVC2-000531251.

2.4.6.5

Controller toetst aanbod en goedkeuring door coördinator LCH

Figuur 14: Stappen 'Controller toetst aanbod' en 'Goedkeuring door coördinator LCH' in het LCH-inkoopproces

199 De inkoper en de controller bij het LCH toetsen de order op de vooraf gedefinieerde 'business rules'. Deze 'business rules' bestaan onder meer uit een controle op de betrouwbaarheid van de leverancier, de prijs, de vooruitbetalingscondities, de kwaliteit van de PBM, alsmede uit een kredietwaardigheidscheck en een toets waarbij wordt nagegaan of het budget van het LCH toereikend is voor de order.¹⁸⁴ In interviews met Deloitte is toegelicht dat het LCH niet alle 'business rules' met dezelfde striktheid toepast. De kredietwaardigheidscheck is genoemd als een van de criteria die minder strikt werden getoetst. Wat betreft de redenen daarvoor is in de interviews aangegeven dat veel potentiële leveranciers deze toets niet zouden kunnen doorstaan, omdat zij ófwel pas kort geleden zijn opgericht en er derhalve geen historie is om de toets op te baseren, ofwel omdat zij nimmer in dergelijke grote volumes hebben gehandeld in het verleden.

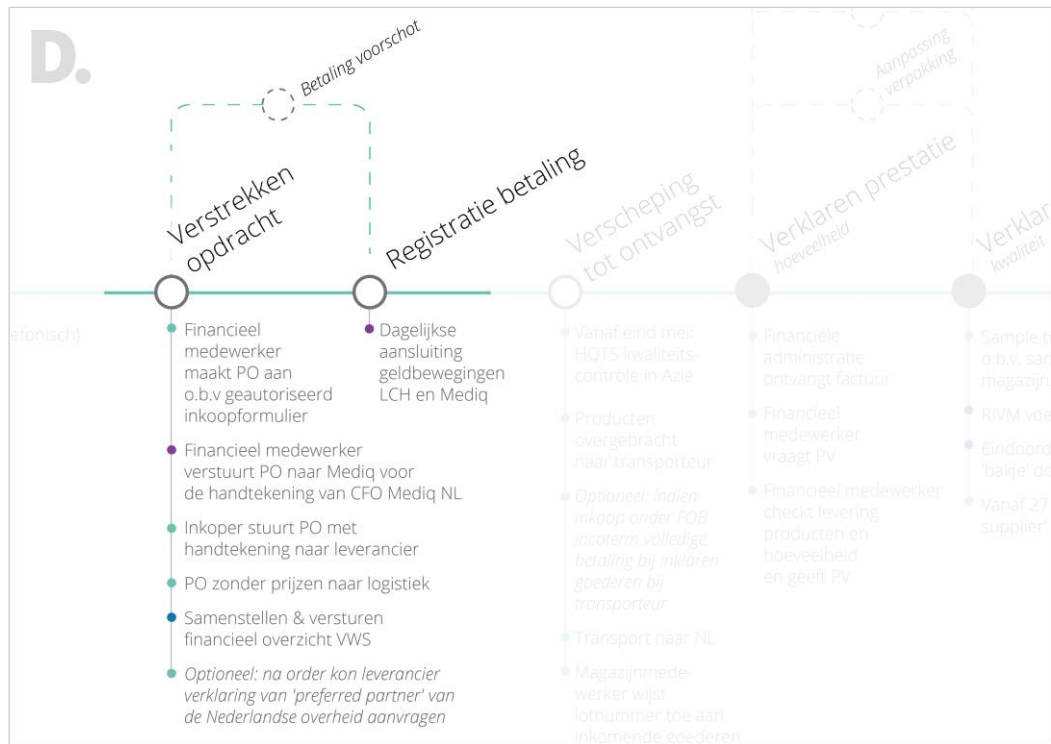
200 Uit de interviews met het LCH volgt dat de controller – indien hij op basis van de getoetste 'business rules' een positieve beoordeling geeft - het LCH-inkooporderformulier vervolgens ter goedkeuring voorlegt aan de coördinator van het LCH. Wanneer de controller en de inkoper niet tot een eenduidig oordeel komen, vervolgt het proces met het plannen van een afspraak tussen de coördinator van het LCH, de inkoper en de controller. Zowel de controller als de inkoper geeft de coördinator van het LCH tijdens deze afspraak een mondelinge toelichting bij de potentiële order. Op basis van deze toelichtingen maakt de coördinator van het LCH de keuze om de order al dan niet goed te keuren. Er vindt geen vastlegging plaats van dit overleg of van de hieruit resulterende besluitvorming; onder meer vanwege de tijdsdruk waarvan sprake is.

¹⁸⁴ OAKLC14-000975724; OAKLC14-000975725; OAKLC14-001184831.

201 Voor orders met een waarde boven € 5 miljoen moet sinds 3 april 2020 toestemming worden gegeven door VWS.¹⁸⁵ Geïnterviewden hebben aan Deloitte toegelicht dat dit accorderingsvereiste in de praktijk is ontwikkeld en wordt gehanteerd, zonder dat dit in de overeenkomsten is vastgelegd.¹⁸⁶

2.4.6.6

Verstrekken opdracht, vooruitbetaling en registratie betaling

Figuur 15: Stappen 'Verstrekken opdracht', 'Betaling Voorschot' en 'Registratie betaling' in het LCH-inkoopproces

202 Na de goedkeuring door de coördinator van het LCH wordt het LCH-inkooporderformulier overgezet naar een Purchase Order-formulier van Mediq. Hierna is een voorbeeld van een Purchase Order van Mediq opgenomen.¹⁸⁷ Via deze Purchase Order wordt Mediq dus formeel de inkopende partij (zie ook paragraaf 183), waarbij op het Purchase Order-formulier van Mediq is vermeld: "acting as part of the Landelijk Consortium Hulpmiddelen LCH)". Functionaris 1 Mediq controleert en tekent deze orders en zet het inkoopproces via Mediq in gang.

203 Op de LCH-orders die via Mediq lopen, zijn de algemene voorwaarden van Mediq van toepassing.¹⁸⁸

¹⁸⁵ OAKLC14-000982294; OAKVC1-000352284; OAKVC2-000535491; OAKBZK22-000001622.

¹⁸⁶ OAKD00-0002-00000015; OAKVC1-000004086.

¹⁸⁷ OAKLC14-003996382.

¹⁸⁸ OAKD03-0192-00000005.

worden, terwijl de formele stappen, zoals de orderregistratie en het betalingsproces, in Nederland in gang worden gezet. Op deze manier kan het productieproces in gang worden gezet, terwijl de administratieve stappen worden afgerond.

206 Uit verschillende interviews volgt dat veel inkopen van PBM gepaard gingen met een aanbetaling ter bevestiging van de order. Aan Deloitte is toegelicht dat aanbetalingen in korte tijd onderdeel zijn geworden van de standaardwerkwijze van het LCH, in verband met de schaarste van PBM en het risico op het mislopen van potentiële inkopen PBM. Ook is aangegeven in de interviews dat bij het LCH aanvankelijk de intentie bestond om geen of zo klein mogelijke aanbetalingen te doen, en dat het uitgangspunt dat er geen 100% vooruitbetalingen worden gedaan altijd van kracht is geweest.¹⁹⁰ Op deze manier tracht het LCH het financiële risico te mitigeren, en kan het, bijvoorbeeld in het geval van onvoldoende kwaliteit van de PBM, de mogelijkheid behouden de restbetaling niet te voldoen.¹⁹¹

207 In de interviews met Deloitte is voorts toegelicht dat er onder meer onder de Incoterm¹⁹² 'Free on Board' (FOB)-voorwaarden PBM zijn ingekocht.¹⁹³ Deze voorwaarden houden, volgens geïnterviewden die betrokken zijn bij het LCH, in dat de volledige factuur betaalbaar wordt gesteld zodra de goederen door de leverancier worden overgedragen aan de logistiek dienstverlener (in het buitenland). In een interview is aangegeven dat het LCH deze afspraken risicogericht maakt, en daarbij onder meer de betrouwbaarheid van de leverancier in ogenschouw neemt. Zonder het betalen van voorschotten of het toepassen van de Incoterm FOB-voorwaarden zou het in de bijzondere marktomstandigheden nagenoeg onmogelijk zijn geweest om orders voor PBM te plaatsen, zo is aan Deloitte toegelicht in de interviews.

Uit een interview en uit data-analyse blijkt dat binnen het LCH de registratie van de betalingen heeft plaatsgevonden in een intern Excel-overzicht. De afdeling Finance van het LCH maakte een regel aan en vulde die met informatie over onder andere: de leverancier, het type goederen, de (vooruit)betalingen, de hoeveelheid en de prijs.¹⁹⁴ Dagelijks stuurde de afdeling Finance van het LCH een financiële update naar VWS, Mediq en de coördinator van het LCH.¹⁹⁵ Naast deze dagelijkse financiële update ontvangt de Project-DG LCH ook een "*Weekrapportage vraag en aanbod LCH*", met daarin een overzicht op hoofdlijnen van onder andere: de inkopen van die week, belangrijke actualiteiten en de aantallen per PBM.¹⁹⁶

---

¹⁹⁰ OAKVC2-000531181.

¹⁹¹ OAKVC2-000572151.

¹⁹² Incoterms staat voor: 'International Commercial Terms'. De Incoterms zijn opgesteld door de internationale Kamer van Koophandel en leggen de internationale standaard inzake de rechten en plichten van de (ver)koper bij het internationale transport van goederen vast. In de incoterm FOB is de internationale standaard voor het risico van verlies of schade aan goederen, kosten en de transportrisico's voor koper en verkoper vastgelegd (<https://www.kvk.nl/advies-en-informatie/internationaal-ondernemen/incoterms-2020-alles-wat-je-moet-weten/>).

¹⁹³ OAKVC1-000141483.

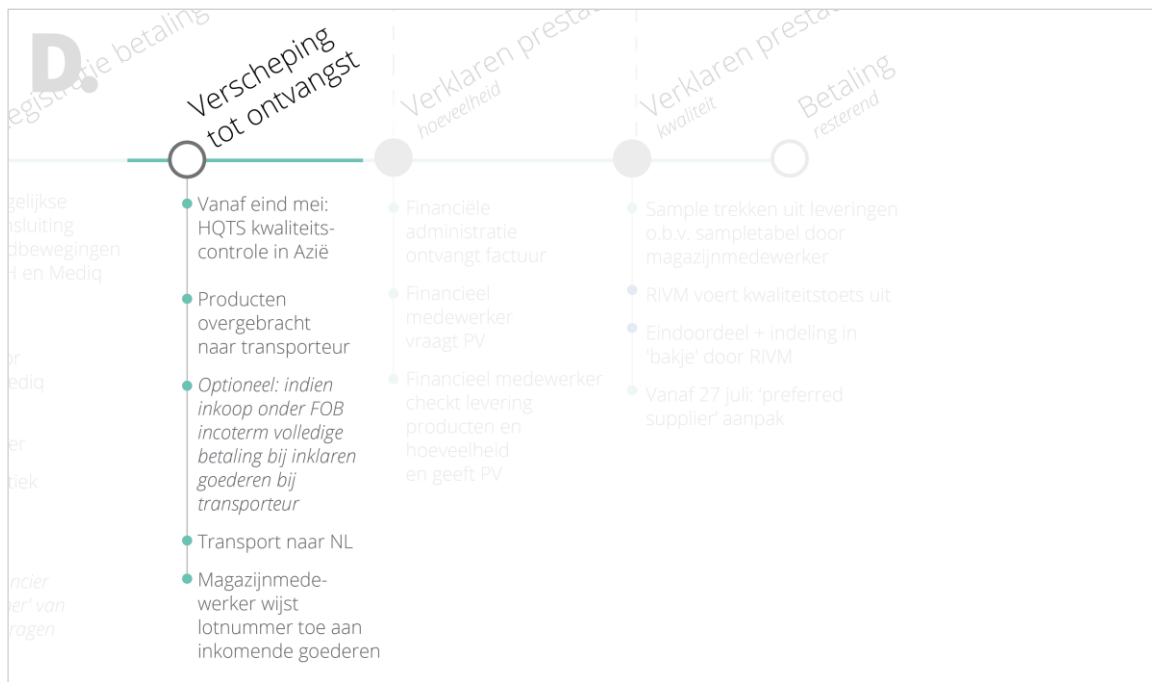
¹⁹⁴ OAKVC2-000286398. Voorbeeld van een financieel overzicht in Excel bij het LCH.

¹⁹⁵ OAKVC2-000350522; OAKLC14-000238549. In het kader van wederhoor heeft [Functionaris 8 LCH] aangegeven dat het percentage van vooruitbetalingen bij de orders deel uitmaakte van de dagelijkse financiële updates.

¹⁹⁶ OAKBZK22-000013604; OAKLC14-001351992. Voorbeelden van 5 en 11 april 2020.

2.4.6.7

Transport tot ontvangst

Figuur 17: Stap 'Transport tot ontvangst' in het LCH-inkoopproces

208 Vanwege de urgentie van het leveren van PBM aan Nederland, wordt voor het transport (in ieder geval tussen 26 maart 2020 en 5 juli 2020) gebruikgemaakt van een zogenaamde 'luchtbrug'; een directe vliegtuigverbinding tussen Azië¹⁹⁷ en Nederland.¹⁹⁸ Vanaf begin mei 2020 maakt het LCH ook gebruik van de trein en de boot voor het transport van PBM.¹⁹⁹ De luchtbrug wordt gereserveerd voor PBM die in Nederland nodig zijn. Uit interviews volgt dat de leverancier de bestelde PBM naar een opslagplaats bij een (lucht)haven of treinstation brengt, alwaar de goederen tot aan het moment van het transport worden opgeslagen.

209 Na aankomst in Nederland worden de PBM afgeleverd bij het LCH-magazijn in Vianen, dat beschikbaar is gesteld door CB.²⁰⁰ Ter plaatse worden de goederen gecontroleerd op logistieke criteria, zoals de afmetingen en de verpakking van de goederen, en wordt de levering vastgelegd in het inboekrapport. Hierbij worden de partijen opgesplitst in homogene eenheden. Een eenheid bevat één model, en een eenheid van PBM bevat één maat. Elke eenheid krijgt een uniek lotnummer toegewezen.²⁰¹ Lotnummers zijn de registratienummers in het magazijn van het LCH. Deze worden vermeld op een sticker op iedere doos. Elke pallet met lotnummers bevindt zich op een unieke locatie in het warehousemanagementsysteem.²⁰²

¹⁹⁷ China: Shanghai & Beijing; Maleisië: Kuala Lumpur; Singapore.

¹⁹⁸ OAKVC2-000664213; OAKBZK22-000020131; OAKBZK22-000007263.

¹⁹⁹ OAKLC14-001275109; OAKLC14-003834039.

²⁰⁰ OAKLC14-000740297, p. 1.

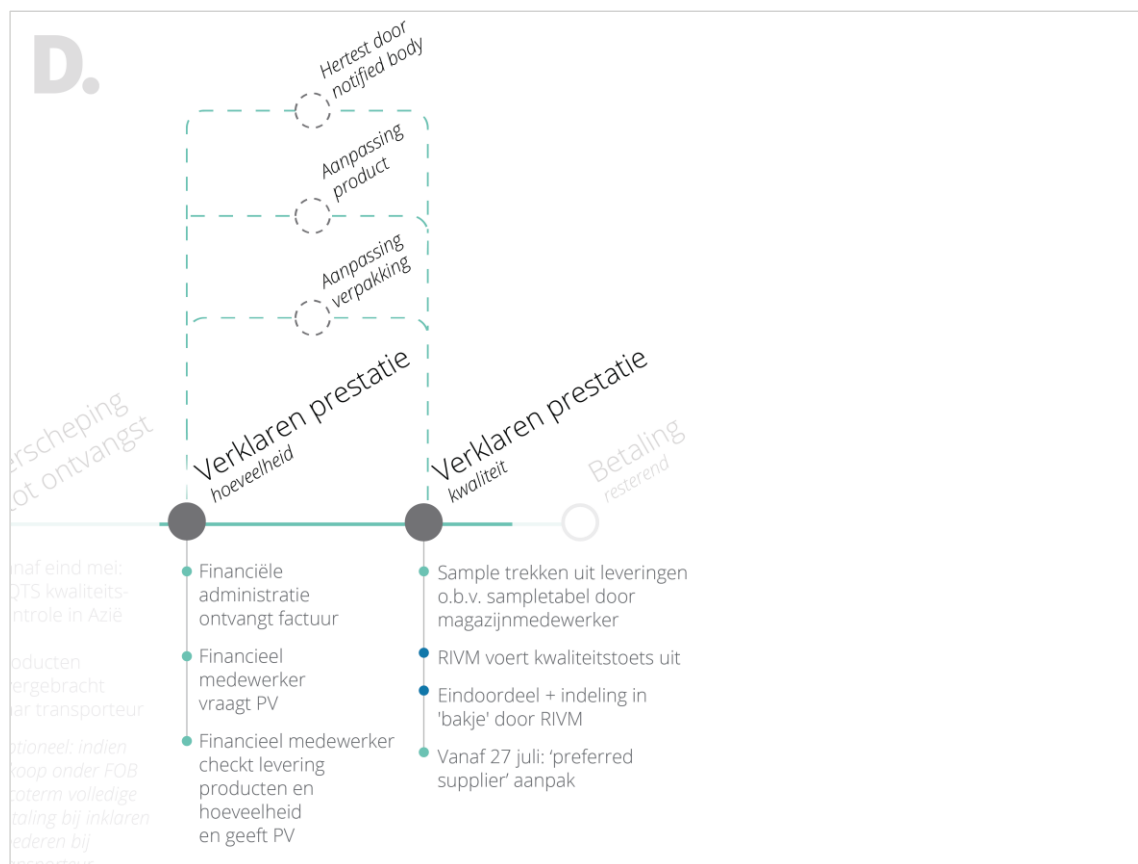
²⁰¹ OAKLC14-001982829.

²⁰² OAKD03-0192-00000022, p. 11-12.

2.4.6.8

Verklaren prestatie

Figuur 18: Stap 'Verklaren prestatie' in het LCH-inkoopproces

210 Een volgende stap in het inkoopproces is het controleren van de bestelde goederen op aantallen en kwaliteit. Uit de interviews en uit de data-analyse blijkt dat tijdens de controle op aantallen de geleverde PBM handmatig worden geteld. Voor dit proces worden de hoeveelheid pallets, het aantal dozen per pallet, en het aantal PBM per doos bepaald.²⁰³

211 Om de kwaliteit van de PBM te garanderen, besluit de Europese Commissie dat de markttoezichthouder moet nagaan of de PBM voldoen aan de hierbij geldende veiligheids- en gezondheidseisen. Om dit te waarborgen, zet het RIVM een testfaciliteit op en voert het tussen maart 2020 en oktober 2020 – nadat de inkopers bij het aanbod reeds de (aanwezigheid van) kwaliteitscertificaten²⁰⁴ hebben beoordeeld²⁰⁵ – kwaliteitstesten uit op de ontvangen PBM.²⁰⁶ Het kwaliteitsteam van het RIVM bestaat uit arbeidshygiënist, wetenschappelijk personeel, laboratorium- en backoffice medewerkers.²⁰⁷ In een notitie van het LCH is gesteld dat het RIVM ervaring heeft met

²⁰³ OAKLC14-001982829.

²⁰⁴ Kwaliteitscertificaten: Als een product aan de door de EU gestelde EN-normen of aan de door Nederland gestelde NEN-normen voldoet, kan een leverancier via een notified body een CE-markering krijgen. Kwaliteitscertificaten geven aan dat een product een CE-markering heeft.

²⁰⁵ OAKLC14-000085179.

²⁰⁶ <https://www.rivm.nl/coronavirus-covid-19/professionals/binnen-ziekenhuis/beoordeling-kwaliteit-beschermingsmiddelen>, <https://www.rivm.nl/bibliotheek/rapporten/2021-0137.pdf>, p. 13.

²⁰⁷ OAKLC14-002005568, p. 7.

het uitvoeren van indicatieve testen.²⁰⁸ Het RIVM voert de kwaliteitscontroles uit en vermeldt daarbij dat de uitslagen van de kwaliteitscontroles een advies zijn aan VWS en aan het LCH. Volgens een rapport van het RIVM besluiten VWS en het LCH uiteindelijk over de resterende betalingen en over de distributie van de PBM.²⁰⁹

212 Ten behoeve van de kwaliteitstoets selecteert een magazijnmedewerker steekproeven uit de levering.²¹⁰ Wij hebben niet kunnen nagaan of de omvang van de uit de levering geselecteerde steekproeven gedurende de tijd is gewijzigd. Op de steekproeven worden door het RIVM verschillende testen uitgevoerd. Deze testen sluiten zoveel mogelijk aan bij de verplichtingen zoals die zijn beschreven in de EN- en de NEN-normen, en hebben in het geval van mondmaskers onder andere gericht betrekking op de pasvorm en op de kwaliteit van het filtermateriaal.²¹¹ De kwaliteitseisen en -testen verschillen per soort PBM, en worden gaandeweg verder ontwikkeld.²¹² Vanwege de urgentie van het tekort aan PBM en de grote hoeveelheid testen die het RIVM moet uitvoeren, mogen er tussen 16 maart 2020 en 1 oktober 2021 op basis van de EU-aanbeveling ook PBM zonder CE-markering²¹³ worden ingekocht en – bij een voldoende kwaliteit – gedistribueerd.²¹⁴

213 Op basis van de testen wordt een levering ingedeeld in de categorie 'goedkeuring' of 'afkeuring'. Het kan ook voorkomen dat PBM na een aanpassing, zoals een clip, kunnen worden uitgeleverd.²¹⁵ Uit de interviews volgt dat het RIVM de testresultaten niet deelt met de leveranciers. Indien een aanpassing nodig is, wordt dit met de leverancier besproken en na de aanpassing kunnen de PBM alsnog worden geleverd. Een voorbeeld van een aanpassing is het omstikeren²¹⁶ van dozen of de aanbeveling om, ten behoeve van een betere pasvorm van het mondkapje, een neusbeugel te gebruiken.²¹⁷

214 In de situatie dat de leverancier de afkeuring door het RIVM niet accepteert, kan worden besloten dat er een zogenaamde 'hertest' door een notified body²¹⁸ moet worden uitgevoerd.²¹⁹ De leverancier en het LCH conformeren zich in dat geval aan de uitkomst van die test, die wordt verricht door de notified body.²²⁰ Een

²⁰⁸ OAKLC14-000241247; OAKLC14-000241248.

²⁰⁹ OAKLC14-000241248, <https://www.rivm.nl/bibliotheek/rapporten/2021-0137.pdf>, p. 3.

²¹⁰ OAKLC14-002005568, p. 15.

²¹¹ OAKLC14-000085179; OAKVC2-000471005; OAKVC2-000468745; <https://www.rivm.nl/bibliotheek/rapporten/2021-0137.pdf>, p. 15.

²¹² OAKVC2-000468052; OAKVC2-000076986; OAKD04-0007-00000015 (voorbeelden van het ontwikkelen van testen gedurende de tijd). <https://www.rivm.nl/bibliotheek/rapporten/2021-0137.pdf>, p. 13-14.

²¹³ CE-markering: De CE-markering is onderdeel van een pakket aan maatregelen van de Europese Commissie die gericht zijn op het standaardiseren van de goederen op de interne Europese Markt. Voor PBM betekent dit dat alle goederen met een CE-markering voldoen aan belangrijke gezondheids- en veiligheidseisen die in de Europese wetgeving zijn vastgelegd. De Europese regelgeving bepaalt ook voor welke productgroepen CE-keurmerken van toepassing zijn.

²¹⁴ OAKLC14-002059025; OAKBZK22-000016795. <https://www.nlarbeidsinspectie.nl/onderwerpen/algemeen-productveiligheid-en-certificatie>.

²¹⁵ OAKVC2-000467613.

²¹⁶ Omstikeren: Bij het omstikeren wordt de sticker op de doos met PBM die aangeeft welk product de doos bevat, door een nieuwe sticker vervangen. Omstikeren gebeurde als de kwaliteitscontrole liet zien dat de informatie op de sticker niet overeenkwam met de inhoud van de doos, waarbij de goederen in de doos wel van een voldoende kwaliteit waren om deze - volgens de richtlijnen die zijn verbonden aan de juiste informatie en kwaliteit - te gebruiken (voorbeeld: OAKLC14-001385932).

²¹⁷ OAKVC1-000276317; OAKD03-0192-00000022, p. 12.

²¹⁸ Notified body: Een notified body is een instantie die door een EU-lidstaat is aangewezen om de conformiteit van bepaalde producten te beoordelen voordat deze in de handel worden gebracht. Deze instanties voeren taken uit in verband met conformiteitsbeoordelingsprocedures die in de respectievelijke wet- en regelgeving zijn vastgelegd. De Europese Commissie publiceert een lijst van deze notified bodies (https://ec.europa.eu/growth/single-market/goods/building-blocks/notified-bodies_nl).

²¹⁹ OAKLC14-000738094.

²²⁰ In het kader van wederhoor heeft het RIVM aangegeven dat het RIVM altijd aangestuurd heeft op een test die volledig is, teneinde te voorkomen dat onvolledige en/of minder strikte testen de voorkeur zouden krijgen.

voorbeeld van een dergelijke notified body die hertesten uitvoert, is BSI.²²¹ Leveringen van PBM waarbij ook de hertest door een notified body een negatieve uitkomst heeft, worden niet geleverd aan zorginstellingen. Daarnaast worden in dat geval restbetalingen, wanneer daarvan sprake is, niet aan de leverancier voldaan.²²²

215 Naast de testen die worden uitgevoerd door het RIVM, en in sommige gevallen door een notified body, sluit VWS ook met andere partijen een contract om VWS te ondersteunen bij het toetsen van de kwaliteitstesten van PBM.²²³ Specifiek voor mondkmaskers voert Kalibra International B.V. sinds 27 maart 2020 zogeheten 'Particle Penetration'-tests²²⁴ uit.²²⁵

216 Vanaf eind mei 2020 maakt het LCH – in opdracht van VWS – voorts nog gebruik van lokale kwaliteitscontroles in fabrieken in China. Deze worden tussen mei 2020 en november 2020 uitgevoerd door HQTS. HQTS voert bij deze fabrieken inspecties uit op het productieproces van PBM. De resultaten van deze inspecties worden dagelijks gedeeld met het LCH en het RIVM. Op deze manier krijgen het LCH en het RIVM zicht op de kwaliteit van de PBM voorafgaand aan de verscheping van deze producten van China naar Nederland.²²⁶

217 Vanaf eind juli 2020 hanteert het RIVM op verzoek van VWS een gewijzigd systeem voor de kwaliteitscontroles van PBM (het LCH houdt hiervoor een overzicht bij van 'preferred suppliers'). VWS vraagt het RIVM om deze wijziging als gevolg van de grote hoeveelheid geleverde PBM die het continueren van het oorspronkelijke testbeleid onmogelijk maakt. In het 'preferred supplier'-systeem worden de leveranciers op basis van hun eerdere leveringen ingedeeld in risicocategorieën. Deze categorieën zijn: 'Top' (altijd goede levering), 'Goed' (>95% van de testen leidt tot een positief resultaat), 'Twijfel' (als een leverancier niet in een andere categorie kan worden geplaatst) en 'Slecht' (90% van de testen leidt tot een negatief resultaat). De categorie waartoe een leverancier behoort, resulteert in het uitvoeren van meer of minder testen door het RIVM. Het exacte aantal testen per categorie loopt uiteen gedurende de testperiode.²²⁷

218 Om de werkdruk bij het RIVM verder te verminderen, meldt VWS in augustus 2020 dat PBM met een geldige CE-markering geen kwaliteitstesten meer hoeven te ondergaan.²²⁸ Deze producten mogen net als de PBM uit de categorieën 'top' en 'goed' direct worden uitgeleverd aan de zorginstellingen.²²⁹

219 De registratie van de hoeveelheid ontvangen PBM wordt extracomptabel uitgevoerd. Hierbij wordt gebruikgemaakt van een Excel-document van het LCH, waarbij per lotnummer is opgenomen wat het aantal

²²¹ OAKLC14-002011298; OAKVC2-000530067.

²²² OAKLC14-000240270; OAKLC14-000240271; OAKLC14-000240273.

²²³ OAKVC2-000468858.

²²⁴ OAKLC14-002006314, p. 11-12; OAKVC2-000467621. Particle Penetration-test: De 'Particle Penetration'-test wordt vooral uitgevoerd bij FFP-maskers. Bij de 'Particle Penetration'-test wordt beoordeeld hoeveel van een gestandaardiseerde lading (deeltjes) wordt weggevangen door het filter van een FFP-masker. De resultaten van de test geven de filterefficiëntie aan. De geldende Europese norm hierbij is EN-149.

²²⁵ OAKLC14-003999765; OAKLC14-003999850.

²²⁶ OAKVC2-000572113; OAKLC14-002068712; OAKLC14-003783160; OAKLC14-001348846; OAKLC14-000175048; OAKLC14-000240597, p. 26.

²²⁷ OAKLC14-000127552, OAKD01-0008-00000002, OAKVC2-000528644, p. 48. Het RIVM heeft in wederhoor toegelicht dat het 'preferred supplier'-systeem is gebaseerd op een nota van VWS, en dat het RIVM daartegen geprotesteerd heeft vanwege de criteria die gelden om preferred supplier te worden.

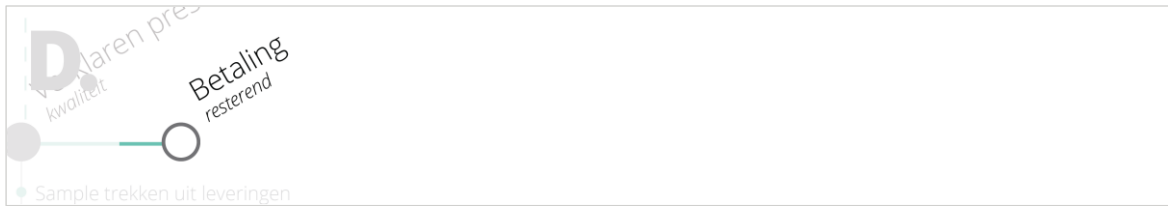
²²⁸ OAKLC14-003554332; OAKLC14-001927988; OAKLC14-001919288.

²²⁹ OAKLC14-001919288; OAKLC14-001479100.

ontvangen PBM is.²³⁰ In de interviews is aan ons toegelicht dat de registratie van de kwaliteit van de ontvangen PBM in een bij het LCH aanwezige interne database is uitgevoerd. Deze database was in ieder geval benaderbaar voor het RIVM en voor het team finance van het LCH. Volgens de procesomschrijving 'Kwaliteit bij LCH' was het team finance "verantwoordelijk voor het uitbetalen van facturen indien het geleverde product overeenkomt met de specificatie van de initiële order".²³¹

2.4.6.9

Betaling

Figuur 19: Stap 'Betaling' in het LCH-inkoopproces

220 Na de ontvangst van en de kwaliteitscontrole op een geplaatste (deel)order dient Mediq, indien de hoeveelheid en de kwaliteit overeenkomen met de order, namens het LCH over te gaan op het uitvoeren van de openstaande (rest)betaling aan de leverancier van de PBM.²³²

2.4.6.10

Overzicht rapporten inzake LCH

221 Tussen september 2020 en februari 2022 hebben verschillende organisaties de opzet, de procedures en de transacties van het LCH beschreven, geanalyseerd en onderzocht. De bevindingen van deze organisaties zijn onder andere vastgelegd in de volgende rapporten:

- LCH terugblik en situatie tot 1 september 2020 (fase 1) Overdrachtsdocument (beschrijving) (VWS, 23 september 2020).
- Special: Landelijk Consortium Hulpmiddelen (Publiek Denken, september 2020).
- Interim-auditrapport oktober 2020 (Auditdienst Rijk, 30 oktober 2020).
- Inspectierapport Landelijke Consortium Hulpmiddelen (Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd, 7 december 2020).
- Auditrapport ADR (Auditdienst Rijk, 24 maart 2021).
- Onderzoek naar mogelijk onregelmatigheden in relatie tot het Landelijk Consortium Hulpmiddelen – Relief Goods Alliance (Grant Thornton, 17 juni 2021).
- Overzicht kwaliteitsbeoordeling beschermende middelen in de COVID-19-crisis (RIVM, 2021).
- Aanpak coronacrisis – Deel 1: tot september 2020 (Onderzoeksraad voor Veiligheid, februari 2022).

²³⁰ OAKBZK22-000005322 (voorbeeld intern spreadsheet).

²³¹ OAKLC14-000240597, p. 8. De versie van dit document is 0.5 en de status is 'concept'. Door Deloitte is in de beschikbare data geen latere versie of definitieve versie van het document aangetroffen.

²³² OAKVC3-000115782; OAKD03-0192-00000028, p. 2.

3 Tijdsgewricht

3.1 Inleiding

222 De Onderzoeksraad voor Veiligheid schrijft in het deelrapport van haar onderzoek van februari 2022 naar de
aanpak van de coronacrisis dat de coronapandemie heeft geleid tot een internationale, langdurige crisis. Wat
begint als een gezondheids crisis, breidt zich in korte tijd uit tot een brede, maatschappelijke crisis, die zich op een
dergelijke schaal niet eerder heeft voorgedaan in naoorlogs Nederland.²³³

223 Veel van de bij de inkopen PBM betrokkenen verwijzen tijdens hun interviews naar het belang van de tijdsdruk
waaronder en het tijdsgewricht waarin de inkopen PBM en de RGA-transacties plaatsvonden.²³⁴ Het tijdsgewricht
vormt dan ook een belangrijke context bij het Onderzoek naar de inkopen PBM. Middels een analyse van open
bronnen, zoals media en debatten in de TK, schetsen wij een beeld van de omstandigheden waaronder de
inkopen van PBM plaatsvonden (hierna: “de Media-analyse”). De transacties die in het Onderzoek zijn betrokken,
kunnen zo beschouwd worden in het licht van de omstandigheden en toen geldende situatie: het Tijdsgewricht
inkoop PBM.

224 Om het tijdsgewricht te kunnen duiden, is er een kwalitatieve en kwantitatieve analyse uitgevoerd op de
mediaberichtgeving over (de inkoop van) PBM in een selectie van dagbladen en televisieprogramma's.²³⁵ Om een
beeld te geven van de wisselwerking tussen media en sociale media zijn de Twitteraccounts geanalyseerd van de
twaalf meest zichtbare deelnemers²³⁶ aan het publieke debat over (de inkoop van) PBM in de geselecteerde
media. De selecties uit de mediaberichtgeving zijn een weergave van de omstandigheden (het tijdsgewricht) in de
eerste zeven maanden van 2020. Daarnaast is een inhoudelijke analyse verricht op de parlementaire documenten
betreffende de beschikbaarheid en inkoop van PBM, zoals die documenten zijn verschenen in de periode januari
2020 tot en met mei 2021; de onderzoeksperiode van het Onderzoek Inkoop PBM.²³⁷

²³³ Aanpak coronacrisis – Deel 1: tot september 2020 / Onderzoeksraad voor Veiligheid. – 16 februari 2022, p. 7.

²³⁴ Zie Bijlage E 'Tijdsgewricht' voor de 'Detailanalyse – ervaringen betrokkenen', waarin uitgebreider wordt ingegaan op de ervaringen van betrokkenen.

²³⁵ Voor het onderzoek ten behoeve van de media-analyse hebben wij, in overleg met VWS, Publistat ingeschakeld. In Bijlage Tijdsgewricht is de rapportage van Publistat opgenomen.

²³⁶ Dit betreft de deelnemers aan het publieke debat in de media met drie of meer vermeldingen in de periode januari t/m juli 2020, zoals naar voren gekomen uit de analyse van Publistat. Zie paragraaf E.8.2.5 in Bijlage E 'Tijdsgewricht' voor een overzicht van geanalyseerde Twitteraccounts.

²³⁷ Zie paragraaf E.8.1 in Bijlage E 'Tijdsgewricht' met een nadere uitleg van de opzet en werkwijze van het onderzoek en paragraaf E.8.2 voor de geraadpleegde bronnen en gehanteerde zoektermen.

225 De bevindingen die voortkomen uit deze analyses zijn nader gedetailleerd in de 'Bijlage Tijdsgericht'. Deze 'Bijlage Tijdsgericht' belicht:

- de uitwerking van de analyse, met onder meer een gedetailleerde duiding van de teneur van de media-uitingen²³⁸;
- de PBM-tijdlijn met een chronologisch overzicht van de mogelijk relevante uitingen in media en parlementaire documenten;
- een beschrijving van de gehanteerde werkwijze, de onderzoeksperiode en de eventuele beperkingen van de analyse van open bronnen;
- detailanalyses, waarin nader wordt ingegaan op ervaringen van betrokkenen, op een aantal piekmomenten in de parlementaire documentatie in de week van 13 tot en met 19 april 2020, en op het begrip 'ijzeren voorraad'.²³⁹

226 Het onderhavige hoofdstuk geeft inzicht in het tijdsgericht waarin de transacties met RGA hebben plaatsgevonden. Na een korte beschrijving van de drie geconstateerde fases in de berichtgeving tijdens de onderzoeksperiode gaat dit hoofdstuk specifiek in op fase 2 'Aandacht piekt', omdat dit de periode betreft waarin de aandacht van de media en de politiek een hoogtepunt bereikte en waarin de transacties met RGA en de aanloop daar naartoe plaatsvonden. Daarna volgt een korte beschrijving van de ervaringen van de betrokkenen bij de inkoop van PBM in het tijdsgericht. Tot slot bevat de 'Analyse - RGA in de media' een overzicht van de momenten waarop Van Lienden, SHA of RGA in de publiciteit komen en/of waarop in de media aandacht is besteed aan de transactie met RGA.

3.2 De Media-analyse

227 Er bestaat een wisselwerking tussen de media en de politiek. Nieuws- en televisieprogramma's tonen bijvoorbeeld fragmenten van uitspraken van Kamerleden die zijn gedaan tijdens debatten, of nodigen Kamerleden uit aan de gesprekstafel. De Kamerleden refereren aan de berichtgeving in dagbladen als aanleiding of kapstok voor het stellen van Kamervragen of tijdens hun bijdrage aan debatten.

228 Bij de inkoop PBM betrokkenen maken tijdens de interviews melding van hun observaties bij en herinneringen aan de invloed van de berichtgeving in de media en de uitspraken in de politiek inzake het belang van de inkoop van PBM. De opmerkingen 'kopen, kopen, kopen' en 'maximaal inkopen' worden daarbij veel aangehaald als een uitgangspunt voor de inkoop PBM bij het LCH vanwege de uitingen in de media en de politiek. Op het

²³⁸ Wanneer gesproken wordt over media-uitingen betreft dit de berichtgeving in de openbare media, zoals dagbladen, televisieprogramma's en de Twitterberichten. De parlementaire berichtgeving of documentatie bestaat uit publicaties van het parlement.

²³⁹ De inkoop van PBM vond niet alleen plaats om de directe nood te lenigen, maar op een gegeven moment ook om problemen in de toekomst te voorkomen. Hierbij is het begrip 'ijzeren voorraad' gehanteerd.

hoogtepunt van deze aandacht vindt de RGA-transacties plaats.²⁴⁰ Daarbij merken wij op dat in die periode van april 2020 de meerderheid van de transacties van de FFP2/KN95-mondmaskers plaatsvindt.

229 In de Media-analyse vallen de volgende aspecten op, die hieronder nader worden toegelicht:

- de roep tot 'maximaal inkopen';²⁴¹
- media-aandacht;
- politieke druk;
- de teneur van de berichtgeving.

230 De berichtgeving in de Nederlandse media en de parlementaire documenten over (de inkoop van) PBM in de eerste maanden van de pandemie in 2020 zijn, op basis van het aantal (volume) mediaberichten, in te delen in drie fases:

- Fase 1: 20 januari t/m 15 maart 2020: **De aanloop**, waarin er nog relatief weinig aandacht is voor PBM.
- Fase 2: 16 maart t/m 10 mei 2020: De fase waarin de **aandacht piekt**. De media-aandacht neemt toe, met dagelijks meerdere items in landelijke dagbladen en op televisie, en met een piek in de media-uitingen in de weken van 6 tot en met 19 april 2020 en in de parlementaire documenten in de week van 13 tot en met 19 april 2020.^{242/243}
- Fase 3: 11 mei t/m 31 juli 2020: **Nabeschouwingen**, waarin de berichtgeving zichtbaar afneemt.

231 Onderstaand geven wij per fase een samenvatting van onze bevindingen op basis van de media-uitingen en parlementaire documenten, waarbij wij uitgebreider ingaan op fase 2, omdat in deze periode de transacties met RGA plaatsvinden. Voor een detailweergave van onze bevindingen met betrekking tot het tijdsgericht verwijzen wij naar Bijlage E 'Tijdsgericht'.

232 In **fase 1, De aanloop**, is er nog relatief weinig aandacht voor PBM. De berichtgeving is overwegend neutraal. Kranten beginnen eind januari 2020 over PBM te schrijven, naar aanleiding van de verslechterende situatie met betrekking tot het aantal coronabesmettingen in China en Italië. De berichtgeving richt zich voornamelijk op de beschikbaarheid van PBM. Bij de deelnemers aan het publieke debat in de media is weinig directe kritiek zichtbaar. Vanaf eind februari 2020 nemen in de zorgsector en de politiek de zorgen toe over dreigende tekorten aan PBM in de zorg.

²⁴⁰ Zie hoofdstuk 12 'RGA-orders', waarin is uitgelegd dat de purchase order op 22 april 2020 is ondertekend en de bijbehorende bijlage op 23 april 2020.

²⁴¹ De roep tot 'maximaal inkopen' is nader toegelicht in de Detailanalyse - piekmomenten 'kopen, kopen, kopen' in Bijlage E 'Tijdsgericht'.

²⁴² Zie ook Bijlage E 'Tijdsgericht', meer specifiek 'Detailanalyse - piekmomenten', met een overzicht van piekmomenten in de parlementaire berichtgeving in de week van 13-19 april 2020.

²⁴³ Zie hoofdstuk 12 'RGA-orders' waarin is toegelicht dat de inkooporders op 22 april 2020 zijn ondertekend en de bijbehorende bijlage op 23 april 2020.

233 In de politiek spreekt men in het begin van deze fase voornamelijk over het advies van het Outbreak Management Team ('OMT') inzake het gebruik van PBM. De TK wordt op de hoogte gehouden via OMT-adviezen, technische briefings aan de vaste commissie VWS, en (wekelijkse) Kamerbrieven. Half februari 2020 verschijnen daarin de eerste signalen van meldingen van fabrikanten en leveranciers over de toenemende vraag naar PBM. Vanaf maart 2020 worden in de Kamerdebatten vragen gesteld over mogelijke tekorten aan PBM en worden er moties ingediend om PBM beschikbaar te stellen aan zorgmedewerkers.

234 In **fase 2, Aandacht piekt**, neemt de media-aandacht toe, met dagelijks meerdere items in landelijke dagbladen en op televisie. De nadruk in de berichtgeving ligt in deze fase op de beperkte beschikbaarheid van PBM, de (dreigende) tekorten aan PBM, het gebruik van PBM, en het inkoopbeleid. De kosten en de kwaliteit van de PBM worden in deze fase nog weinig genoemd. Iets minder dan de helft van de media-uitingen van de deelnemers aan het publieke debat is afkomstig uit de zorgsector en het aantal kritische uitingen van deelnemers aan het publieke debat neemt in deze periode toe. Er is in de media-uitingen sprake van een aanhoudende kritiek op de gemelde tekorten.

235 De toenemende kritiek benoemt in toenemende mate dat er, naast de PBM voor ziekenhuizen, ook PBM nodig zijn in andere sectoren, zoals de jeugdzorg, de verpleeghuizen en vitale sectoren als wijkzorg, thuiszorg, geestelijke gezondheidszorg en gehandicaptenzorg, en bij de huisartsen en de politie.²⁴⁴

236 Ondernemers zijn eind maart 2020 kritisch op het inkoopbeleid van de overheid en melden in de media contact te hebben opgenomen met het ministerie van VWS, om te helpen de situatie op te lossen. Ze geven aan dat zij nog geen antwoord hebben gekregen.

237 De deelnemers aan het publieke debat op Twitter, actief in de politiek en in de zorg, zijn kritisch en vinden dat het te lang duurt voordat de PBM beschikbaar komen of zijn. In tweets is sprake van aandacht voor de beperkte beschikbaarheid van PBM. Vanaf eind maart 2020 is er veel aandacht voor het tekort aan PBM in de thuis- en verpleeghuiszorg, met een duidelijke piek in april 2020.

238 In april 2020 neemt de aandacht voor PBM in de televisieprogramma's, waaronder Buitenhof, Op1 en Nieuwsuur, sterk toe.

239 In de parlementaire documentatie is in deze fase een stijging van het aantal moties en gestelde Kamervragen zichtbaar, waarbij de nadruk ligt op de gesignaleerde tekorten aan PBM in alle zorgsectoren. Tijdens het Kamerdebat van 18 maart 2020 verlangen meerdere partijen dat "*alles op alles*" wordt gezet om te zorgen voor beschermingsmiddelen voor het zorgpersoneel. Zo worden eind maart en begin april 2020 meerdere moties²⁴⁵ aangenomen die de regering verzoeken het verwerven van PBM topprioriteit te geven, de binnenlandse productie van PBM op te zetten, en te zorgen voor voldoende beschermingsmiddelen voor elke zorgmedewerker.

²⁴⁴ Van Lienden, Damme en Van Gestel hebben in interviews tijdens het Onderzoek medegedeeld dat zij zich specifiek richtten op de eerstelijnszorg.

²⁴⁵ Op 18 maart 2020 motie Klaver c.s., op 26 maart 2020 motie Marijnissen c.s. en motie Wilders c.s., en op 8 april 2020 motie Wilders c.s.

240 Tevens worden er Kamervragen gesteld naar aanleiding van berichtgeving in de media²⁴⁶ over tekorten aan PBM, over de richtlijnen inzake het gebruik van PBM, de verdeling van de middelen en de werkwijze van het LCH.

241 Eind april en begin mei is er in de parlementaire documentatie ook aandacht voor de opdracht van het LCH om zoveel mogelijk PBM in te kopen. De Gouw (GGD/GHOR Hollands Midden) zegt tijdens de technische briefing van de vaste commissie VWS op 16 april 2020 in een reactie op het toepassen van mondkmaskers in de exit strategie: *“De strategie [van het LCH] is nu om te kopen en te bestellen wat we kunnen.”* Van der Kolk zegt tijdens de technische briefing op 30 april 2020: *“VWS bepaalt de scope en de prijzen, en het credo is nog steeds “blijf kopen””, en naar aanleiding van berichten over tekorten: “Het is aanwezig. Ik zou zeggen: bestel het.”*

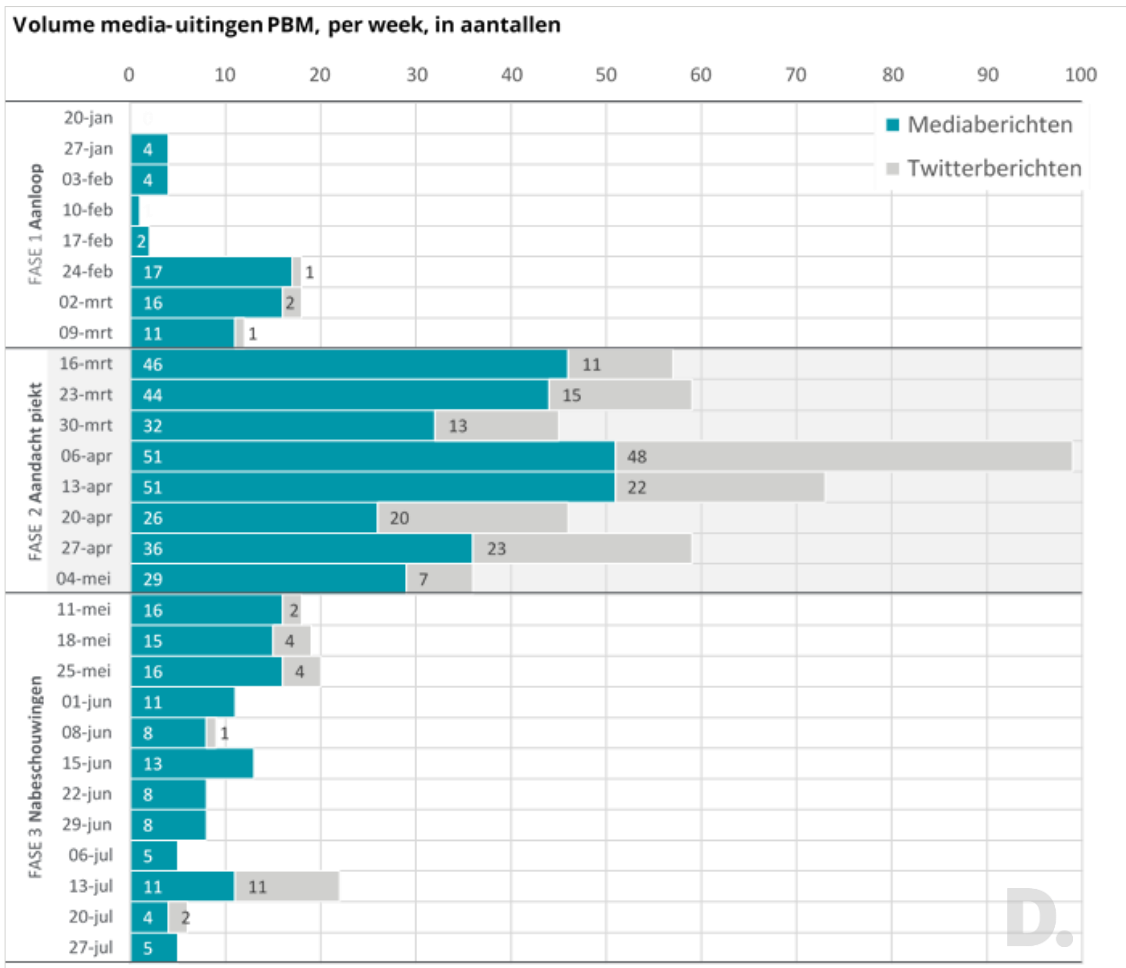
242 Naar aanleiding van Kamervragen antwoordt de minister voor MZ op 6 mei 2020: *“Het LCH handelt in opdracht van het Ministerie van VWS. Dat betekent dat de werkwijze van het LCH door VWS wordt vastgesteld. VWS bepaalt welke producten door het LCH worden gekocht en tegen welke maximumprijs. [...] VWS heeft het LCH opdracht gegeven om voor beschermingsmiddelen maximaal te blijven inkopen.”*

243 In **fase 3 Nabeschouwingen** neemt de berichtgeving zichtbaar af. In deze periode bestaat de mediaberichtgeving voornamelijk uit feitelijke nabeschouwingen en reconstructies van de coronacrisis sinds de uitbraak en van de schaarste aan PBM, waarbij er ook aandacht is voor de inrichting en werkwijze van het LCH. De artikelen zijn beschouwend en bevatten weinig urgente oproepen voor ‘meer mondkmaskers’. In deze fase is sprake van relatief meer aandacht voor de kosten en de kwaliteit van de PBM dan in fase 2. Ook in de TK is er meer aandacht voor de inrichting en de werkwijze van het LCH, en wordt gevraagd om ‘lessons learned’.

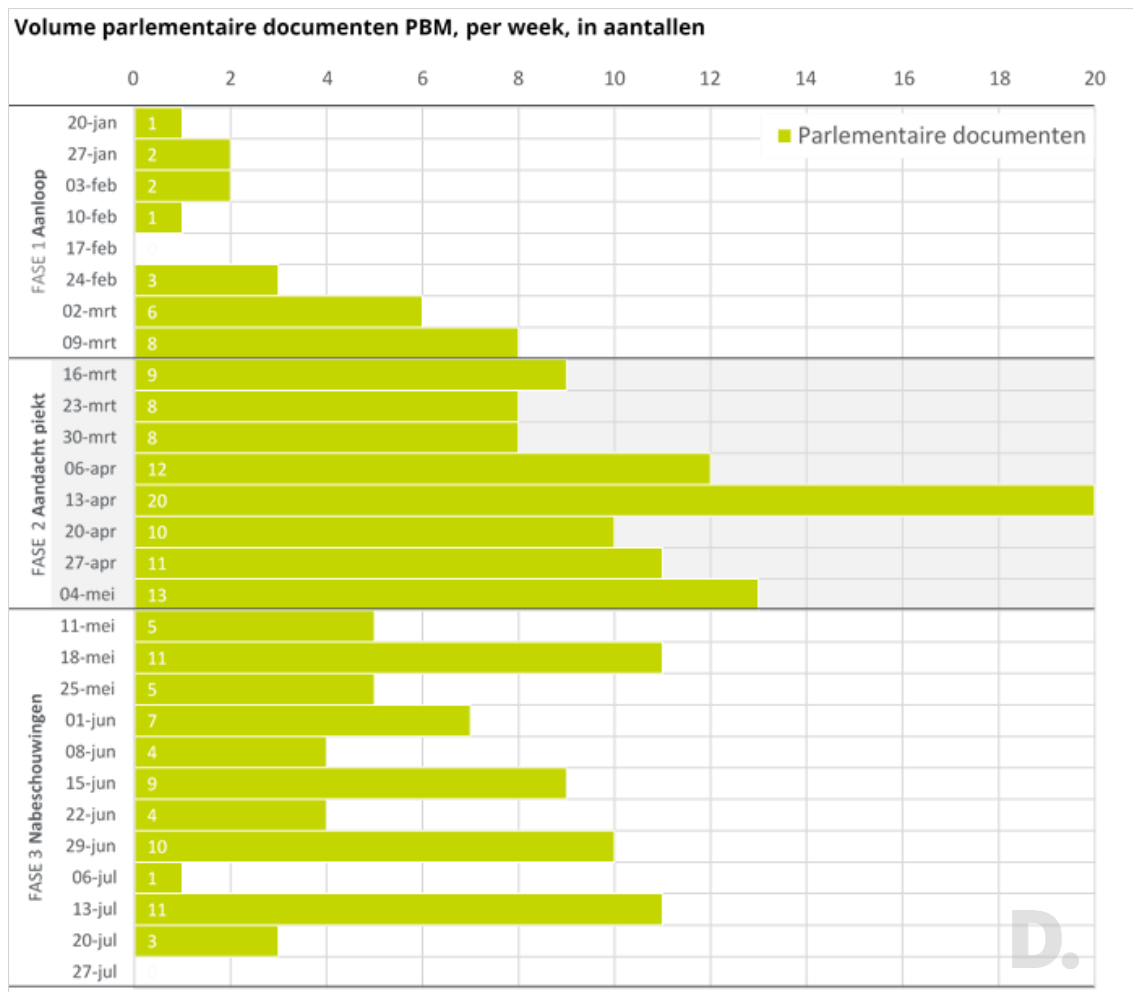
244 Onderstaande weergaven geven per fase een globaal beeld van het volume van de berichtgeving over (de inkoop van) PBM in de media-uitingen en parlementaire documenten. De media-uitingen bestaan uit de berichtgeving in de openbare media, zoals dagbladen en televisieprogramma’s, en uit de Twitterberichten van de accounts van de twaalf meest zichtbare deelnemers aan het publieke debat.²⁴⁷ Duidelijk zichtbaar is de piek in de media-uitingen en in de parlementaire documenten in april 2020.

²⁴⁶ 7-14 april 2020: Berichten in De Stentor, NRC, Nieuwsuur, De Telegraaf.

²⁴⁷ Dit betreft de deelnemers aan het publieke debat in de media met drie of meer vermeldingen in de periode januari t/m juli 2020, zoals naar voren gekomen uit de analyse van Publistat. Zie paragraaf E.8 in de Bijlage E ‘Tijdsgezicht’, met een nadere uitleg bij de opzet en werkwijze van het Onderzoek.

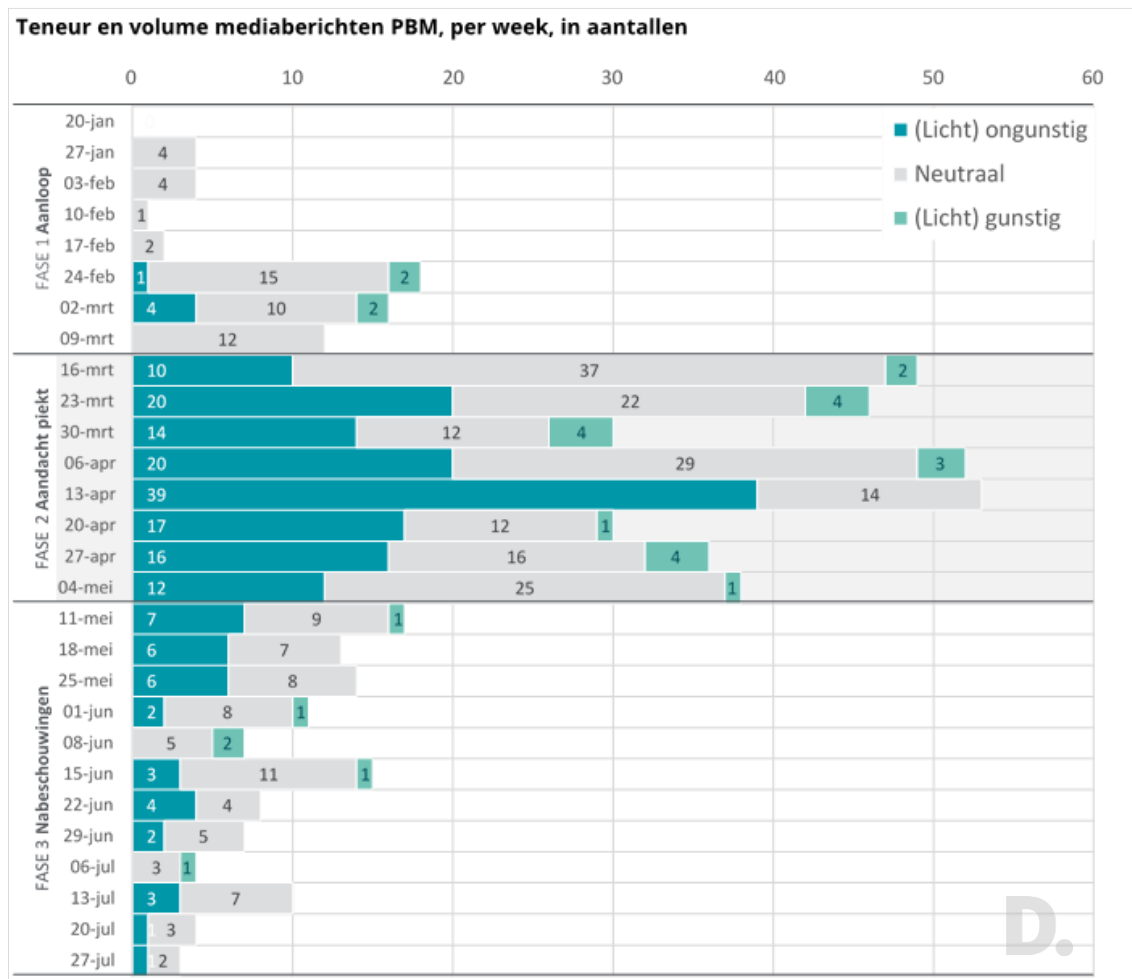

Figuur 20: Volume media-uitingen PBM, per week, in aantallen

Figuur 21: Volume parlementaire documenten PBM, per week, in aantallen

245 De weergave hierna geeft een globaal overzicht van de teneur en het volume van de mediaberichten over (de inkoop van) PBM.²⁴⁸

Figuur 22: Teneur en volume mediaberichten, per week, in aantallen

3.3 Ervaringen betrokkenen

246 Tijdens de interviews met de personen die betrokken zijn bij (de inkoop van) PBM refereren verschillende geïnterviewden aan het tijdsgezicht en geven zij aan druk te hebben ervaren vanuit de media en vanuit de politiek in relatie tot de beschikbaarheid en inkoop van PBM.

²⁴⁸ Zie paragraaf E.8.1.2 in Bijlage E 'Tijdsgezicht' voor een nadere uitleg bij de codering die door Publistat gehanteerd is om de teneur weer te geven. Mediaberichten betreffen de berichten in de media, niet zijnde Twitterberichten of parlementaire documenten.

247 Rode draad in de interviews is dat door geïnterviewden van het LCH maatschappelijke en politieke druk is ervaren om meer PBM in te kopen dan wellicht nodig was. De geïnterviewden benadrukken ook dat deze druk ook beleefd werd in de communicatie tussen VWS en het LCH. Een ander aspect dat zij benoemen, is dat het nodig bleek dat leidinggevendenden bij het LCH hun medewerkers ondersteunden en ze afschermden tegen deze maatschappelijke en politieke druk.²⁴⁹

248 Diverse (interne) publicaties en media-uitingen van na de onderzoeksperiode van het Onderzoek besteden aandacht aan het tijdsgezicht.

249 Tijdens een uitzending van Buitenhof op 20 juni 2021 schetsen Gerritsen en Frequin het jaar 2020, waarin de coronacrisis begon. Zij beschrijven hoe in hoog tempo een tekort aan allerlei PBM dreigde te ontstaan. Frequin geeft aan dat er van allerlei kanten maatschappelijke druk werd uitgeoefend, die erop gericht was zoveel mogelijk PBM in te kopen en te voorkomen dat er tekorten zouden ontstaan. Verder vertellen zij dat het LCH is doorgegaan met het regelmatig inkopen van mondmaskers. Gerritsen meldt: *“Maar vanuit de Tweede Kamer [...] en ook bij het ministerie, is gezegd: doe toch nog maar een extra bulk.”* Frequin: *“Is het nog nodig want we hebben al zoveel? [...] De Tweede Kamer en het kabinet heeft mij de opdracht gegeven om door te kopen.”*²⁵⁰

250 In een interview op 22 december 2021, gepubliceerd op de website ‘De Correspondent’, beschrijft Gerritsen de pandemie als een voorbeeld van een ‘ongetemd probleem’.²⁵¹ Daarbij benoemt hij dat ongetemde problemen inhoudelijk complex zijn, voortdurend van aard veranderen, en noch een duidelijk eindpunt, noch heldere oplossingen hebben.

251 De Programmadirectie Nafase COVID-19 van het ministerie van VWS stelt een Tijdlijn persoonlijke beschermingsmiddelen op.²⁵² Deze tijdlijn bevat een narratief over de eerste signalen van een tekort aan PBM, het beroep dat op het ministerie van VWS wordt gedaan, de markt van de PBM (*“De vergelijking met het wilde westen is snel gemaakt”*), het LCH, en het verdeelmodel. Over de aandacht vanuit de samenleving vermeldt dit narratief onder meer het volgende: *“De Nederlandse bevolking, de media en de Tweede Kamer kijken allemaal mee en vanuit diverse hoeken worden tips en leads voor PBM met het ministerie [van VWS] gedeeld. En dat gebeurt massaal.”* En *“De roep vanuit de Kamer is kraakhelder: het kabinet moet alles op alles zetten om zoveel mogelijk PBM te bemachtigen, indien noodzakelijk moet Minister Bruins van VWS zelfs PBM vorderen van partijen die ze niet acuut nodig hebben”*.

²⁴⁹ Zie paragraaf E.7.1 in Bijlage E ‘Tijdsgezicht’ voor de ‘Detailanalyse – ervaringen betrokkenen’.

²⁵⁰ Buitenhof - 20 juni 2021. (www.vpro.nl/buitenhof/kijk/afleveringen/2021/buitenhof-20-juni-2021.html).

²⁵¹ Amateurisme? Paniekvoetbal? Onkunde? Deze oud-baas van VWS laat je heel anders kijken naar de aanpak van de coronacrisis / Michiel de Hoog, Maurits Martijn, Anne de Blok, 22 december 2021. (decorrespondent.nl/13020/amateurisme-paniekvoetbal-onkunde-deze-oud-baas-van-vws-laait-je-heel-anders-kijken-naar-de-aanpak-van-de-coronacrisis).

²⁵² OAKD0311-00000012.

252 Het eerste deelonderzoek²⁵³ van de Onderzoeksraad voor Veiligheid beschrijft de Nederlandse voorbereiding op een pandemie en de crisisaanpak tot september 2020. Dit deelonderzoek gaat op meerdere momenten in op de toenemende aandacht, begin april 2020, van de media en de politiek, onder andere in de uitgebreide reconstructie van de wijze waarop de Nederlandse betrokken partijen omgaan met de coronacrisis.²⁵⁴ De Onderzoeksraad beschrijft ook dat er tijdens de eerste periode van de coronacrisis snel een intensief mediadebat ontstond, waarin *“experts en opiniemakers voortdurend uiteenlopende meningen inbrachten”*, en dat men zich geconfronteerd zag met vele, wisselende adviezen en meningen.²⁵⁵

3.4 Analyse – RGA in de media

253 Meerdere geïnterviewden hebben tijdens hun interviews verwezen naar de aanwezigheid van Van Lienden in de media gedurende de eerste helft van 2020. In deze Analyse is een overzicht opgenomen van Twitterberichten van Van Lienden²⁵⁶, evenals een selectie van andere media-uitingen van Van Lienden in de eerste zeven maanden van 2020. Deze analyse is aangevuld met een selectie uit de berichtgeving over de transacties met RGA, zoals deze bekend worden vanaf mei 2021.

3.4.1 Twitterberichten

254 Hieronder geven wij een overzicht van Twitterberichten van Van Lienden in 2020, afkomstig uit artikelen over de inkoop van PBM (verschenen in 2021) en uit onderzoeksinformatie:

255 20 maart 2020:

- *“Voor aantal zorgorganisaties aan het kijken of we gezamenlijk order uit China voor mondkapjes kunnen bundelen (minimale afname 1000, max. 100.000). Kostprijs €1,50 ps (ongeveer, mss nog wat douane), Levering volgende week via DHL. Interesse? DM.”²⁵⁷*
- *“(Type: KN95, CE-gecertificeerd, samples mogelijk per doos van 1000, bij niet al te grote orders betaling na ontvangen van mondkapjes – betrouwbaar kortom)”²⁵⁷*

²⁵³ Aanpak coronacrisis – Deel 1: tot september 2020 / Onderzoeksraad voor Veiligheid, 16 februari 2022.

²⁵⁴ Aanpak coronacrisis – Deel 1: tot september 2020 / Onderzoeksraad voor Veiligheid, p. 40-81.

²⁵⁵ Aanpak coronacrisis – Deel 1: tot september 2020 / Onderzoeksraad voor Veiligheid, p. 14.

²⁵⁶ De Twitterberichten uit 2020 op het Twitteraccount van Van Lienden zijn grotendeels door hem verwijderd. De informatie over Twitterberichten van Van Lienden is afkomstig uit andere bronnen en media. Hierdoor hebben we niet kunnen controleren of deze daadwerkelijk zo gepost zijn op Twitter. Ter verificatie hebben we de tweets opgevraagd bij Van Lienden, maar deze zijn, als gevolg van een inbeslagname door de FIOD, niet meer beschikbaar voor het Onderzoek.

²⁵⁷ Mondkapjesdeal leverde Sywert van Lienden c.s. tot € 30 miljoen op / Dennis Mijnheer, Jan-Hein Strop en Stefan Vermeulen. - 22 mei 2021 incl. correctie op 25 mei 2021. (www.ftm.nl/artikelen/sywerts-mondkapjesdeal-goed-voor-circa-30-miljoen).

256 21 maart 2020:

- *"Zicht op nieuwe lading. Nu ruimte tot miljoen gecertificeerde mondkapjes, binnen ongeveer een week. Zorgorganisaties die iets nodig hebben: DM. Nog steeds (ruim) onder de 2 EUR per masker (kostprijs)."*²⁵⁸

257 22 maart 2020:

- *"Vannacht vliegt de eerste lading. It works!"*²⁵⁹

258 10 april 2020:^{260/261}

- Naar aanleiding van een bericht in de NRC over het groeiende verzet bij verpleeghuizen tegen het tekort aan mondkapjes: *"Bij NRC meer achtergrondinformatie. Wat een toestand. [...] te weinig spullen, wachten op protocollen, overleg en nog eens overleg [...] Pfff."*²⁶²
- *"Waar verhaal: we geven grote thuiszorgorganisatie beschermende mondkapjes van niveau (je kan er duizenden werknemers wekenlang mee beschermen). Belletje van inspectie: of ze daarmee willen stoppen qua inkopen en spullen van lagere kwaliteit willen gebruiken."*²⁶³
- *"Ben echt stil van wat we tegenkomen afgelopen drie weken."*²⁶³
- *"Voor mensen het weer beter weten: privaat gefinancierd, aangeboden aan overheid (nooit gereageerd), werkgever die om z'n mensen geeft en toonaangevend is in de sector."*²⁶³
- *"Geloof mij: binnen 1-2 weken kan iedereen in Nederland goed beschermd werken in de zorg. Alles is getest en in kaart gebracht. Met mondkapjes, schorten, handschoenen, gels, brillen etc. [...] En als dat gebeurt, dan zal ik met plezier de afgelopen weken vergeten. Als het niet gebeurt, dan ben ik benieuwd naar de parlementaire nabeschuiving van de afgelopen periode";*²⁶²
- *"En als dat gebeurt, dan zal ik met plezier de afgelopen weken vergeten. Als het niet gebeurt, dan ben ik benieuwd naar de parlementaire nabeschuiving van de afgelopen periode. Waarschijnlijk wil de overheid de regie houden en weinig tot geen bemoeienis van derden bij de inkoop van dit soort beschermingsmiddelen?"*²⁵⁹

²⁵⁸ OAKD0305-000000749.

²⁵⁹ De geheime coronadeals van Sywert van Lienden / Frank Hendrickx en Tom Kreling. – IN: Volkskrant. – 15 mei 2021.

²⁶⁰ In het kader van wederhoor heeft [Functionaris 3 VWS] aangegeven dat de Twitter-berichten van 10 april 2020 de directe aanleiding vormden om contact op te nemen met RGA.

²⁶¹ In interviews licht Van Lienden aan Deloitte toe dat de tweets een uiting van frustratie zijn, die dienden om duidelijk te maken welke problematiek in Nederland speelde; het doel van publicatie was bijvoorbeeld ook om een journalist geïnteresseerd te krijgen om deze problematiek uit te zoeken.

²⁶² Zo dwong Sywert de Haagse kopstukken een verbijsterende deal af / Jan-Hein Strop, Stefan Vermeulen. – 7 april 2022. (www.ftm.nl/artikelen/hugo-de-jongen-en-de-mondkapjesdeal).

²⁶³ Tweets Sywert van Lienden waren vooropgezet plan om VWS tot miljoenenendeal te bewegen / Jan-Hein Strop, Stefan Vermeulen. – 16 oktober 2021. (www.ftm.nl/artikelen/sywert-van-lienden-hoe-hulptroepen-bij-vws-binnenkwam).

259 16 april 2020:

- *"We zijn live met hulptroepen.nu! Ongelooflijk mooi dat het ons gelukt is samen een supply chain te bouwen waarmee we structureel mondklappers beschikbaar maken voor de zorg. Veel dank aan @Coolblue @KLM @Flexport @TU Delft."*²⁶²

260 3 mei 2020:

- In reactie op kritiek op Twitter van een Nederlandse ondernemer in China op SHA (*"Wij kennen de prijzen goed in China. Er wordt door jullie winst gemaakt"*): *"Er is nul eigen gewin in deze - doe het om niet en heb mijn werk opzij gezet. Incl. accountant die er toezicht op houdt."*^{259/264}

261 5 mei 2020:

- *"Leuk he, hoe het groeit :) Bevrijdingsdag was overigens ook de dag dat ik ontslag heb genomen om mij volledig te kunnen focussen op Hulptroepen. Na de zomer wil ik gaan rondreizen door NL. Na paar jaar gemeente Amsterdam tijd voor nieuwe plannen en avonturen. Vrij mens weer kortom :)"*²⁵⁹

3.4.2 Andere media-uitingen

262 Behalve in Twitterberichten is Van Lienden ook zichtbaar in andere media over PBM en/of mondklappers vanaf begin mei 2020. Onderstaand volgt een selectie van een aantal van deze media-uitingen.

263 Op 5 mei 2020 is Van Lienden te gast bij Nieuwsuur, die hem aankondigt als initiatiefnemer van Hulptroepen.nu. Tijdens de uitzending vertelt Van Lienden over zijn werkzaamheden om mondklappers naar Nederland te halen en over de beschikbaarheid van mondklappers. Van Lienden vraagt begrip voor de situatie waarin de traders van het LCH hun werk moeten verrichten en benadrukt dat diegenen die de zorg bevoorraden *"keihard"* werken, maar *"zwemmen tussen de haaien"* en geeft aan dat het een *"cowboymarkt"* is.²⁶⁵

264 Naar aanleiding van de aangekondigde verplichting tot het dragen van niet-medische mondklappers in het openbaar vervoer is Van Lienden op 18 mei 2020 te gast bij Op1, die hem aankondigt als initiator Hulptroepen Alliantie. Van Lienden gaat nader in op de achtergrond van Hulptroepen Alliantie, op de samenwerking met partijen zoals Coolblue en KLM, en op de levering aan zorginstellingen. Van Lienden stelt ook een paar weken geleden een miljard mondklappers te hebben aangeboden aan de overheid. Als reactie kwamen alleen *"een paar regels op de mail"*, aldus Van Lienden.²⁶⁶

²⁶⁴ Het artikel vermeldt niet de precieze datum van de tweet. Navraag tijdens een interview leert dat de tweet van 3 mei 2020 is.

²⁶⁵ Nieuwsuur – 5 mei 2020. (www.npostart.nl/nieuwsuur/05-05-2020/VPWON_1310788).

²⁶⁶ Op1 – 18 mei 2020. (www.npostart.nl/op1-18-mei-2020/18-05-2020/POW_04596659).

265 Een interview met Van Lienden in de NRC van 29 mei 2020 beschrijft het samenwerkingsverband Hulptroepen Alliantie dat Van Lienden samen met Damme en Van Gestel en de partners Coolblue (distributie en opslag) en KLM (transport), heeft opgebouwd om mondkmaskers in China in te kopen, te importeren en in Nederland te verkopen.²⁶⁷

266 In een gesprek op 19 juni 2020 bij het Coronacafé van GeenStijl spreekt Van Lienden over verschillende onderwerpen. Een onderwerp is de organisatie Hulptroepen. Van Lienden wordt gevraagd of hij daar wat aan verdient (of verdiend heeft) en Van Lienden meldt daarop dat hij er niets aan heeft verdiend, omdat het een stichting is. Voorts geeft Van Lienden aan dat hij met nieuwe deals in juni 2020 wil proberen er aan te verdienen, omdat hij het in Nederland maanden lang "om niet" heeft gedaan "voor al die zorginstellingen". Nadat hem wordt gevraagd hoe hij op dat moment zijn geld verdient, antwoordt Van Lienden dat hij sinds hij gestopt is met zijn baan, leeft van zijn spaargeld. Hij is weggegaan bij de gemeente Amsterdam, omdat hij zichzelf geen ambtenaar vindt, aldus Van Lienden.²⁶⁸

3.4.3

Media-uitingen in 2021

267 In mei 2021 verschijnen verschillende artikelen over de RGA-transacties in de Volkskrant en op de website van FTM. Berichtgeving daaropvolgend vermeldt reacties van Van Lienden. Onderstaand volgt een aantal van deze reacties.

268 Een Volkskrantartikel, gepubliceerd op 17 mei 2021, meldt over de reden van Van Lienden om bij de mondkmaskersdeal te kiezen voor de commerciële vennootschap het volgende: *"In zijn verklaring stelt hij nu dat 'in samenspraak' en om een 'veelvoud van redenen' gekozen is om de deal van ruim 100 miljoen euro met een 'alternatieve entiteit' af te sluiten. Dat zou volgens Van Lienden te maken hebben met ondernemersrisico, wat de stichting niet kon dragen."* Het artikel gaat tevens nader in op kwaliteitsissues met de mondkmaskers: *"Daarover zegt Van Lienden nu dat de mondkapjes voldoen 'zowel qua prijs, kwaliteit als documentatie aan de wensen en eisen van het Consortium Hulpmiddelen'. 'De gemaakte kwaliteitseisen zijn vastgelegd, en bij het niet halen van enige eis konden deze leiden tot voortijdige beëindiging van het contract. Uit alle informatie die beschikbaar is over het product is gebleken dat deze volledig veilig bevonden zijn voor gebruik in de zorg.'*²⁶⁹

269 Naar aanleiding van de artikelen die zijn verschenen in de Volkskrant, zijn er Kamervragen gesteld over de mondkmaskersdeal. Een vervolgartikel in de Volkskrant van 22 mei 2021 gaat onder andere nader in op de prijsverschillen tussen de verschillende aanbiedingen die zijn gedaan door SHA en RGA, en op de transportkosten die voor rekening kwamen van het ministerie. De Blok van thuiszorgorganisatie Buurtzorg vindt dat de aandacht te veel is gericht op de fouten van Van Lienden en te weinig op de rol van de overheid: *"Dat er veel betaald is voor maskers staat voor De Blok wel vast. Zelf kocht hij naar eigen zeggen bij Hulptroepen maskers in voor een prijs 'ergens*

²⁶⁷ 'Chef mondkapjes' Sywert van Lienden: je moet in China ballen hebben en gewoon cash op tafel gooien / Jorg Leijten, Thijs Niemantsverdriet. - IN: NRC. - 29 mei 2020.

²⁶⁸ Coronacafe - 19 juni 2020 (www.youtube.com/watch?v=7_4Q9IPUM6Q).

²⁶⁹ Van Lienden weigert nog altijd opheldering te geven over mondkapjesdeal met ministerie / Frank Hendrickx, Tom Kreling. - IN: Volkskrant. - 17 mei 2021.

tussen de 1,25 en 1,50 euro' per stuk, op non-profit basis. Hij weet niet of dat dezelfde mondkapjes waren als die de overheid inkocht.²⁷⁰

270 Op 29 mei 2021 verschijnt er een artikel in de Volkskrant waarin staat dat Van Lienden via CDA-Kamerlid Omtzigt probeerde een extra order te verkrijgen en zo bij het ministerie van Algemene Zaken terecht kwam. De krant verwijst naar een intern document dat is opgesteld voor een ontmoeting van het Kamerlid, op 28 april 2020, met de minister-president. Kamerlid Omtzigt heeft laten weten: "De CDA-fractie was niet op de hoogte van enig winst oogmerk en wij zijn ervan uitgegaan dat het op non-profit basis gebeurde." Van Lienden meldt in een reactie dat Kamerlid Omtzigt niet wist van de leveringen via de commerciële B.V. [RGA] aan de overheid. Het artikel besteedt tevens aandacht aan de mogelijke verdiensten van RGA en aan de bezwaren die binnen het LCH leefden tegen de 'mondkapjesdeal'.²⁷¹

271 Nadat Van Lienden, Damme en Van Gestel zwart op wit²⁷² van VWS hadden gekregen dat zij niet aan de geheimhouding tussen VWS en RGA zouden worden gehouden, is de redactie van Buitenhof uitgenodigd bij RGA en heeft deze alle documentatie mogen inzien. Tijdens de uitzending van Buitenhof op 6 juni 2021 reageert Van Lienden op de onthullingen van de Volkskrant en van Follow the Money dat Van Lienden, Damme en Van Gestel miljoenen hebben verdiend aan de import van mondkapjes uit China. Van Lienden geeft aan dat er qua rechtmatigheid van de overeenkomst geen probleem bestaat en dat de overeenkomst transparant en navolgbaar heeft plaatsgevonden. Naar aanleiding van vragen over de onduidelijkheid over de goede doelen organisatie en de commerciële bv, beschrijft Van Lienden het onderscheid tussen Stichting Hulpverlening en Relief Goods Alliance B.V. Van Lienden vertelt onder andere dat zijn winst een maatschappelijke bestemming krijgt, en betuigt spijt. Tevens verhaalt Van Lienden over hoe de overeenkomst tot stand is gekomen.²⁷³

272 Op 7 juni 2021 is Van der Kolk te gast bij het radioprogramma Met het Oog op Morgen, waarin hij reageert op de berichtgeving rond de RGA-transacties en uitingen doet over Van Lienden. De transactie was volgens Van der Kolk niet nodig, omdat er inmiddels genoeg hulpgoederen waren geleverd, maar er was sprake van een verschil van inzicht tussen het ministerie VWS en het LCH. Het ministerie wilde zekerheid en zei: 'kopen, kopen, kopen'; het LCH zei: 'het is niet nodig', aldus Van der Kolk. Van der Kolk zegt dat het een rol heeft gespeeld dat er in de media veel aandacht was voor de tekorten aan onder meer mondkapjes.²⁷⁴

273 De Volkskrant beschouwt op 8 juni 2021 de kwaliteit van het type mondkapje dat Van Lienden leverde aan de Nederlandse overheid. De Franse zorgautoriteit ANSM en de Canadese autoriteiten adviseerden de

²⁷⁰ In kwestie-Van Lienden is er voor het ministerie van VWS geen makkelijke uitweg / Frank Hendrickx, Tom Kreling. – IN: Volkskrant. – 22 mei 2021.

²⁷¹ Van Lienden probeerde via Pieter Omtzigt extra order te krijgen / Frank Hendrickx, Tom Kreling. – IN: Volkskrant. – 29 mei 2021. In wederhoorreactie licht Van Lienden toe dat het CDA er wel van af wist, waarbij hij verwijst naar een CDA persbericht daarover (<https://www.cda.nl/actueel/nieuws/statement>).

²⁷² OAKD0326-00000051, tijdens interviews geven Van Lienden, Damme en Van Gestel aan dat Van Lienden op 3 juni 2021 een e-mail van VWS ontvangt. In deze e-mail geeft VWS aan dat VWS Van Lienden, Damme en Van Gestel niet aan geheimhouding zal houden. Deloitte merkt op dat de gecollecteerde data is begrensd tot 31 mei 2021.

²⁷³ Buitenhof - 6 juni 2021 (www.npostart.nl/buitenhof/06-06-2021/VPWON_1325464).

²⁷⁴ Met het oog op Morgen – 7 juni 2021 (<https://www.nporadio1.nl/fragmenten/nos-met-het-oog-op-morgen/5cc7c14f-1c0a-47bd-bf71-198e0c47b022/2021-06-07-baas-landelijk-consortium-hulpmiddelen-over-deal-sywert-van-lienden>).

desbetreffende mondkmaskers niet meer te dragen. Meerdere gezondheidsorganisaties hebben de Europese Commissie en de Zorgautoriteiten in de VS opgeroepen om de mondkmaskers in de ban te doen, omdat er eerst meer onderzoek zou moeten plaatsvinden naar de risico's van grafeen. Het RIVM oordeelt bij de aankoop volgens dit artikel dat er sprake was van een 'onaanvaardbaar gezondheidsrisico'. Volgens het artikel zijn de 'mondkapjes' allemaal opgeslagen, omdat de vraag vanuit de zorg is afgenomen. De mondkmaskers die verkocht zijn aan Buurtzorg zijn wel nog enige tijd gedragen. Het artikel meldt dat Van Lienden een e-mail heeft gestuurd aan Buurtzorg, waarin hij aangeeft dat VWS achter het gebruik van de mondkmaskers staat en refereert aan de besluitvorming op het ministerie.²⁷⁵

274 Een NOS-bericht op 18 juni 2021 meldt dat uit het forensisch rapport van Grant Thornton²⁷⁶ en uit aanvullend onderzoek door de NOS blijkt dat het ministerie van VWS de mondkmaskersdeal zelf heeft voorgesteld, mondeling heeft goedgekeurd, en met voorrang heeft laten uitvoeren. Druk vanuit de media en de politiek wordt daarbij als reden genoemd, alsmede het oogmerk om 'problemen met China' te voorkomen. Het artikel meldt dat Grant Thornton geen schriftelijke toestemming van VWS heeft aangetroffen voor de transactie met RGA en dat de toestemming begin 2021 alsnog schriftelijk is bevestigd. De NOS heeft daarnaast gesproken met Frequin en met Van der Kolk. Beiden zeggen dat de druk vanuit politiek en media destijds meewoog bij het sluiten van de deal met Van Lienden.²⁷⁷

275 Later in 2021 verschijnen wederom diverse artikelen die zijn gerelateerd aan de RGA-transacties. Onderstaand volgt een selectie uit deze berichtgeving.

276 In een artikel dat is gepubliceerd op 4 oktober 2021 gaat de Volkskrant in op de aandacht die Kamerlid Omtzigt heeft gevraagd voor een optie om nog eens 80 miljoen mondkmaskers extra te kopen via Van Lienden. Hierbij refereert de Volkskrant aan documenten die zijn opgevraagd via een beroep op de Woo. Het artikel verwijst ook naar het voorstel dat Hulp troepen aan premier Rutte heeft gedaan, aan de hand van een vijftien pagina's tellend document. Het artikel bevat een reactie van Kamerlid Omtzigt, evenals een reactie van Van Lienden en Damme. *"Van Lienden en Van Damme benadrukken verder dat het stuk voor Rutte op verzoek van Omtzigt werd geschreven en niet expliciet bedoeld was als commercieel aanbod"*. Ook refereren Van Lienden en Damme aan de mededeling van de minister voor MZ in juni 2021 dat VWS wist dat de mondkmaskersdeal werd gesloten via een commerciële bv.²⁷⁸

²⁷⁵ Groeiende zorgen over 'mogelijk giftige maskers' van Van Lienden / Frank Hendrickx, Tom Kreling. – IN: Volkskrant. – 8 juni 2021. In wederhoor heeft RGA een link meegestuurd van de Canadese autoriteiten waaruit blijkt dat bepaalde modellen mondkmaskers van Shengquan zijn vrijgegeven voor gebruik op 13 juli 2021: (<https://recalls-rappels.canada.ca/en/alert-recall/graphene-face-masks>).

²⁷⁶ Kamerstukken II 2020/21, 32805, nr. 117 *"Resultaten uit het rapport | Ik deel met u de conclusie op de hoofdvraag van het rapport. Grant Thornton concludeert: «Op basis van de door ons uitgevoerde werkzaamheden en de bevindingen die hieruit voortvloeien hebben wij geen indicaties verkregen dat zich mogelijk integriteitschendingen hebben voorgedaan in relatie tot de door LCH geplaatste orders bij RGA.»*.

²⁷⁷ Topambtenaar VWS gaf telefonisch akkoord voor 100 miljoen aan Van Lienden / Lars Geerts, Mitchell van de Klundert, Joost Schellevis. – NOS – 18 juni 2021 (nos.nl/artikel/2385683-topambtenaar-vws-gaf-telefonisch-akkoord-voor-100-miljoen-aan-van-lienden).

²⁷⁸ Omtzigt vroeg aandacht voor mondkapjes Sywert van Lienden, denkend dat die zonder winstoogmerk werkte / Frank Hendrickx, Tom Kreling. – IN: Volkskrant. – 4 oktober 2021.

277 Hulptroepen Alliantie B.V., de werkmaatschappij onder Stichting Hulptroepen Alliantie, heeft in 2020 een eigen vermogen van € 896.507. FTM schrijft op 16 november 2021 dat dit blijkt uit de jaarrekening die bij de Kamer van Koophandel is gedeponereerd.²⁷⁹

3.4.4 RGA in antwoorden op Kamervragen

278 Naar aanleiding van het bericht in de Volkskrant 'De geheime coronadeals van Sywert van Lienden' worden er op 19 mei 2021 Kamervragen gesteld, onder meer over de reden waarom in zee is gegaan met het commerciële RGA, in plaats van met SHA. De minister voor MZ antwoordt op 1 juni 2021: *"Het type construct, zoals Stichting Hulptroepen of Relief Goods Alliance (RGA), maakte voor VWS niets uit. Het enige dat namelijk telde was om de zorg in Nederland zo snel mogelijk te voorzien van voldoende, kwalitatief goede mondknaskers. Daarnaast waren binnen het LCH duidelijke procesafspraken gemaakt die richting gaven aan een aantal belangrijke aspecten bij de inkoop. Deze waren ook van toepassing op Relief Goods Alliance (RGA), net zoals dat ook bij andere (potentiële) leverancier(s) en order(s) het geval was. De kern daarvan was: is de kwaliteit goed, is de prijs redelijk en is de leverancier in staat de beoogde producten te leveren?"*²⁸⁰

279 En op de vraag of de minister erkent dat Van Lienden *"een oneigenlijke voorsprong had op andere bedrijven omdat zijn commercieel verdienmodel was verstoort onder de non-profit vlag van Relief Goods Alliance?"* antwoordt de minister: *"Nee, zoals ook in mijn antwoord op vraag 5 genoemd, voldeed het aanbod van de heer Van Lienden aan de drie criteria die werden gehanteerd bij het beoordelen van aanbiedingen [Deloitte: prijs, kwaliteit en leveringszekerheid]. Of de aanbieder wel of geen winst maakte en, zo ja, hoeveel, speelde geen rol in de overweging. Zowel VWS als LCH ging er niet van uit dat RGA een non-profitorganisatie was, omdat duidelijk was dat het hier een bv betrof."*²⁸¹

280 Tijdens het debat op 3 juni 2021, waarin Kamerleden vragen stellen over de transactie met RGA, stelt de minister voor MZ: *"Ze [RGA] hadden een substantieel aantal, ze hadden een CE-markering, ze konden snel leveren en ze voldeden qua prijs aan de benchmark. En wij hadden niet de luxe om te zeggen: doe maar niet. Wij zeiden: kom maar hierheen. En zij hadden als Relief Goods Alliance een overeenkomst, en zij hebben conform die voorwaarden geleverd. [...] Ik kan niet die overeenkomst nietig verklaren omdat erin de communicatie naar buiten toe iets is gezegd wat niet in die overeenkomst staat. In die overeenkomst was helder dat dit een bv was. Dus dat is mijn antwoord op die vraag."*²⁸²

281 In het vervolg van het debat, waarin wordt gesproken over de voorfinanciering van de transactie, herhaalt de minister: *"En als het een goede deal was, dan hadden we niet de luxe om te zeggen: dat doen we niet. Wij wisten dat RGA een bedrijf was. Wij gingen er bij VWS niet van uit dat RGA een non-profitorganisatie was. Daarom kan ik op dat aspect niet zeggen dat dat niet conform de afspraken was, want dat waren ze en dat wisten we ook."*²⁸³

²⁷⁹ Hulptroepen van Sywert van Lienden noteerde in 2020 bijna negen ton winst / Jan-Hein Strop, Stefan Vermeulen. – 16 november 2021 (www.ftm.nl/artikelen/stichting-hulptroepen-noteerde-in-2020-bijna-negen-ton-winst).

²⁸⁰ Aanhangsel Handelingen II 2020/21, 3038, p. 2.

²⁸¹ Aanhangsel Handelingen II 2020/21, 3038, p. 3.

²⁸² Handelingen II 2020/21, nr. 84, item 12, p. 35.

²⁸³ Handelingen II 2020/21, nr. 84, item 12, p. 35.

4 Inkopen PBM

4.1 Inleiding

282 Dit hoofdstuk bevat een uiteenzetting van de inkopen PBM die betrokken zijn in het Onderzoek. Eerst beschrijft dit hoofdstuk de data die ontvangen zijn van de betrokken instanties. Vervolgens gaat dit hoofdstuk nader in op de wijze waarop, op basis van deze ontvangen data, een overzicht is gegenereerd van de inkopen PBM die zijn betrokken in het Onderzoek. Ten slotte maakt dit hoofdstuk inzichtelijk waar deze inkopen PBM uit bestaan en op welke wijze de transacties zijn onderzocht.

283 Hoewel het (deel)Verslag van Handelingen uitsluitend het deelverslag inzake de transacties met RGA betreft en derhalve niet het totale Verslag van Handelingen inzake het Onderzoek naar inkoop PBM, beschrijft dit hoofdstuk, 'Inkopen PBM', meer dan alleen de transacties met RGA. Daarmee is de reikwijdte van dit hoofdstuk groter dan de reikwijdte van de andere hoofdstukken in dit deelverslag. Het doel van deze grotere reikwijdte is tweeledig. In de eerste plaats geven de hiernavolgende paragrafen inzicht in de wijze waarop de inkopen PBM zijn geïdentificeerd en geselecteerd ten behoeve van het gehele Onderzoek, waaronder zowel de inkopen PBM bij RGA als de inkopen PBM bij andere leveranciers. In de tweede plaats geeft de grotere reikwijdte inzicht in de wijze waarop de inkoop PBM bij RGA zich verhoudt tot (het totaal aan) inkopen PBM bij andere leveranciers.

4.2 Samenvatting inkopen PBM

284 Uit de beschikbare inkoopadministraties van VWS, het LCH en het CIBG blijkt dat deze drie partijen voor een totaal van € 1.361.974.991 PBM hebben ingekocht in de onderzoeksperiode.²⁸⁴

285 Van dit totaal zijn inkopen PBM bij 98 leveranciers en met een totale inkoopwaarde van € 1.194.632.509 betrokken in het Onderzoek. De overige inkopen PBM, die hebben plaatsgevonden bij acht leveranciers, voor een totale inkoopwaarde van € 167.342.482, zijn niet in scope van het Onderzoek, in verband met waarborgen die zijn getroffen met betrekking tot de onafhankelijkheid van Deloitte.

286 Dit (deel)Verslag van Handelingen heeft betrekking op de overeenkomst met RGA, die een inkoopwaarde heeft van € 100.800.000 (€ 101.067.611, inclusief gedeclareerde vrachtkosten). Verder heeft Deloitte een andere transactie groter dan € 100 miljoen in het Onderzoek betrokken, namelijk een transactie ten bedrage van € 149.319.086.²⁸⁵ Ook zijn inkopen PBM met een afzonderlijke inkoopwaarde kleiner dan € 100 miljoen in het Onderzoek betrokken.

²⁸⁴ De onderzoeksperiode loopt van 1 januari 2020 tot 1 juni 2021.

²⁸⁵ Zie paragraaf 1.6 voor de toelichting over transacties die niet in scope van het Onderzoek van Deloitte zijn.

Deze inkopen vonden plaats bij vijftien (van de eerdergenoemde 98) leveranciers en de totale waarde van deze inkopen bedraagt € 449.355.702. In totaal zijn inkopen PBM met een totale inkoopwaarde van € 494.890.110 (nog) niet geselecteerd voor verder onderzoek.²⁸⁶

4.3 De ontvangen data met betrekking tot de inkooptransacties

4.3.1 Introductie ontvangen financiële data

287 Deze paragraaf geeft de werkzaamheden weer die Deloitte heeft uitgevoerd om te komen tot een overzicht van ingekochte PBM die binnen de reikwijdte van het Onderzoek vallen.

288 De inkopen PBM zijn door ons voor het Onderzoek, conform de opdrachtbevestiging, verdeeld in drie groepen, namelijk: (i) transacties groter dan € 100 miljoen, (ii) transacties kleiner dan € 100 miljoen, en (iii) transacties die in verband met waarborgen die zijn getroffen met betrekking tot de onafhankelijkheid van Deloitte - geen deel uitmaken van het Onderzoek. Wij verwijzen hierbij naar hoofdstuk 1 'Opdracht', waarin wij uitleggen dat deze transacties niet in scope zijn van het Onderzoek.

289 Wij benadrukken dat dit (deel)Verslag van Handelingen uitsluitend de feiten en omstandigheden van de transactie met RGA beschrijft. De overige hierboven genoemde transacties zijn nog in onderzoek. Zie hiervoor hoofdstuk 1 'Opdracht'.

290 Een transactie PBM is door Deloitte gedefinieerd als: het totaalbedrag van (i) alle aangegane contractuele verplichtingen dan wel ontvangen facturen van een leverancier, voor zover het een nog 'lopende' transactie betreft, of (ii) het totaalbedrag van feitelijke betalingen aan een leverancier, voor zover het een 'afgeronde' transactie betreft, voor de inkoop van PBM in de onderzoeksperiode.

291 Een totaaloverzicht van de inkopen PBM in de onderzoeksperiode was bij aanvang van het Onderzoek niet beschikbaar. De daarvoor benodigde data waren aanwezig bij drie verschillende partijen, zoals bevestigd door betrokkenen. In de beginfase van de onderzoeksperiode (de eerste maanden van 2020) koopt VWS zelfstandig PBM in. De inkoopverplichtingen en de administratie daarvan worden verwerkt in het financiële systeem van VWS, te weten: 3F. Vanaf ongeveer 23 maart 2020 neemt het LCH de inkoop van PBM over van VWS. Mediq is in die periode verantwoordelijk voor (het voeren van) de administratie van de inkoopverplichtingen van het LCH en gebruikt hiervoor haar eigen administratieve en financiële systeem, te weten: SAP. Mediq heeft toegelicht dat voor de inkoopverplichtingen van het LCH een aparte code werd gehanteerd in de SAP-omgeving van Mediq. Hoewel het LCH in het najaar van 2020 onderdeel wordt van het CIBG, voert Mediq de inkoopadministratie tot 1 juni 2021.

²⁸⁶ Zie Bijlage G 'Totaaloverzicht PBM-leveranciers'.

Vanaf 1 juni 2021 voert het CIBG de administratie van de inkopen PBM in haar administratieve en financiële systeem, te weten: Exact.

4.3.2 Uitvraag en aanlevering van data

292 Om een totaaloverzicht te verkrijgen van alle inkopen PBM gedurende de onderzoeksperiode heeft Deloitte bij de relevante partijen een uitvraag om (financiële) data gedaan. Dit betreft de volgende partijen: (i) VWS – data in 3F, (ii) Mediq – data in SAP en (iii) het CIBG – data in Exact. Op basis van de data die met deze uitvraag zijn verkregen, heeft Deloitte een totaaloverzicht opgesteld van inkopen PBM in de onderzoeksperiode.

4.3.3 Leveranciersdata VWS (3F)

293 Deloitte heeft bij VWS meerdere uitvragen²⁸⁷ gedaan voor de financiële data die betrekking hebben op de inkopen PBM. In de administratie van VWS (3F) wordt geen separate registratie en/of worden geen aparte kenmerken gebruikt voor het aanduiden van de inkopen PBM. Deloitte heeft bij de eerste aanlevering van gegevens van VWS uit 3F geconstateerd dat deze niet volledig was. Teneinde dit na te gaan, heeft Deloitte steekproeven gedaan op de aangeleverde gegevens, waaruit bleek dat niet alle aan PBM gerelateerde inkooptransacties in de aangeleverde overzichten waren opgenomen. Uiteindelijk heeft Deloitte een overzicht ontvangen van betalingen aan leveranciers en aangegane verplichtingen van VWS, die door Deloitte zijn geanalyseerd met behulp van zoekwoorden die gerelateerd zijn aan PBM. De lijst met de resultaten van deze analyse betreft een eerste 'bruto-overzicht' van PBM-leveranciers die in de administratie van VWS (3F) voorkomen.

294 Deloitte heeft vervolgens de volgende werkzaamheden uitgevoerd met betrekking tot dit bruto-overzicht:

- Het maken van een vergelijking met de eerder van VWS ontvangen overzichten van PBM-leveranciers.
- Het maken van een vergelijking met de leveranciers van PBM die bekend zijn uit meldingen die Deloitte heeft ontvangen via het meldpunt PBM en met de leveranciers die zijn genoemd in interviews die Deloitte in het kader van het Onderzoek heeft gehouden.
- Het maken van een vergelijking met de leveranciers van PBM die bekend zijn geworden via open bronnen, bijvoorbeeld publicaties op basis van onderzoeksjournalistiek of via zoektermen op het internet.
- Het maken van een vergelijking met een lijst van PBM-leveranciers die zijn opgenomen in de administraties van Mediq en van het CIBG.

295 Deloitte heeft VWS, waar nodig, op basis van bovenstaande werkzaamheden om aanvullende informatie gevraagd en heeft nadere zoekslagen verricht op de van VWS ontvangen financiële data. Met deze aanvullende informatie is vervolgens het bruto-overzicht gecompleteerd.

---

²⁸⁷ Vanaf 20 augustus 2021.

296 Het bruto-overzicht is door Deloitte besproken met een medewerker van VWS. Deloitte heeft op basis van dit
gesprek en op basis van de extra gegevens die deze medewerker met Deloitte heeft gedeeld, enkele leveranciers
uit het bruto-overzicht verwijderd, omdat deze inkopen geen betrekking bleken te hebben op PBM.

297 Na deze werkzaamheden heeft Deloitte een 'netto-overzicht' opgesteld van alle PBM-leveranciers die ófwel een
betaling van VWS hebben ontvangen voor geleverde PBM, ófwel een leveringsverplichting zijn aangegaan met
VWS.

298 Op 3 december 2021 heeft Deloitte dit netto-overzicht van PBM-leveranciers aan VWS voorgelegd. De toegewezen
medewerker van VWS heeft op 14 december 2021 aan Deloitte bevestigd dat het netto-overzicht, gezien de diverse
bronnen en het proces van de totstandkoming hiervan, een volledige lijst is van de inkopen PBM die zijn verricht
door VWS en zijn geadministreerd in het systeem 3F.

299 Een medewerker van VWS heeft de onderliggende facturen en contracten van de transacties PBM op dit netto-
overzicht gedeeld met Deloitte.

300 Op basis van de verrichte werkzaamheden en de beschikbare informatie zijn bij Deloitte geen indicaties naar
voren gekomen die erop duiden dat gegevens van leveranciers van PBM en de bijbehorende inkoopverplichtingen
PBM ontbreken in de door VWS aangeleverde data uit 3F.

4.3.4 Leveranciersdata LCH (SAP Mediq)

301 Aan Deloitte is toegelicht dat medewerkers van het LCH de geplaatste bestellingen bijhouden in een Excel-
document bij het LCH. Op basis van dit Excel-document houdt Mediq de ontvangen facturen bij in een eigen Excel-
document. Pas nadat een factuur is goedgekeurd door een bevoegde persoon namens het LCH, administreert
Mediq de betreffende factuur in haar eigen administratie (SAP), op een aparte LCH-code. Ook voert Mediq voor
het LCH de betalingen uit van door het LCH ingekochte PBM en administreert Mediq die vervolgens in haar SAP-
administratie. Mediq stelt daarnaast haar eigen (controle)overzichten op, om achteraf te kunnen waarborgen dat
zij de administratie voor het LCH op de juiste wijze en volledig heeft uitgevoerd.

302 Op 10 augustus 2021 doet Deloitte bij het LCH een uitvraag naar een overzicht van alle gedane inkopen met
betrekking tot PBM. Op 17 augustus 2021 levert een medewerker van het LCH een door het LCH in Excel opgemaakt
overzicht aan van door het LCH uitgevoerde inkooporders (niet beperkt tot inkopen PBM).

303 Op 23 augustus 2021 doet Deloitte bij Mediq een uitvraag naar een overzicht van alle door Mediq voor het LCH
geadministreerde facturen en betalingen en de door hen bijgehouden (controle)overzichten. Op 23 september
2021 levert Mediq een export aan van de SAP-administratie die betrekking heeft op het LCH. Daarbij levert Mediq
een overzicht aan van de door haar voor het LCH geadministreerde inkoopfacturen en de betalingen daarvan. Ook
levert Mediq de interne (controle)overzichten aan die Mediq heeft opgesteld.

304 Deloitte heeft de door het LCH opgestelde Excel-overzichten en de door Mediq geleverde SAP-export, inclusief de (controle)overzichten, op elkaar aangesloten. Daarbij is vastgesteld dat ten aanzien van de geadmistreerde inkopen PBM van het LCH door Mediq de bijbehorende betalingen aan de betreffende leveranciers zijn verantwoord in de LCH-administratie van Mediq. Mediq heeft ook de onderliggende facturen gedeeld met Deloitte.

305 Op basis van de verrichte werkzaamheden en beschikbare informatie zijn bij Deloitte geen indicaties naar voren gekomen die erop duiden dat gegevens van de leveranciers van PBM en bijbehorende inkoopverplichtingen PBM ontbreken in de door Mediq aangeleverde data uit SAP.

4.3.5 Leveranciersdata CIBG (Exact)

306 Deloitte doet op 10 december 2021 bij het CIBG een uitvraag voor een export uit Exact waarin alle door het CIBG ingevoerde inkoopverplichtingen, de ontvangen inkoopfacturen en de betalingen met betrekking tot PBM zichtbaar zijn. Een medewerker van het CIBG levert op 16 december 2021 het volgende aan:

- Crediteurenkaarten uit Exact van PBM-leveranciers.
- De achterliggende inkoopcontracten met PBM-leveranciers.
- De achterliggende inkoopfacturen van PBM-leveranciers.
- Een overzicht uit Exact met de nog openstaande verplichtingen aan elk van PBM leveranciers per 13 december 2021.

307 Op basis van de analyse van de (dan) beschikbare onderzoeksinformatie was Deloitte bekend welke PBM-leveranciers aanwezig zouden zijn in de CIBG-aanlevering. Op basis van de verrichte werkzaamheden en beschikbare informatie zijn bij Deloitte geen indicaties naar voren gekomen die erop duiden dat gegevens van de leveranciers van PBM en bijbehorende inkoopverplichtingen PBM ontbreken in de door CIBG aangeleverde data uit Exact.

4.3.6 Resultaat werkzaamheden ontvangen data

308 Het resultaat van bovenstaande werkzaamheden is dat wij op basis van de aangeleverde gegevens een overzicht hebben kunnen opstellen van de inkopen PBM gedurende de onderzoeksperiode. Betrokken partijen hebben bevestigd dat dit overzicht van de inkopen PBM volledig is. De volgende paragraaf geeft een toelichting op dit overzicht van inkopen PBM.

4.4 Inkopen PBM betrokken in het Onderzoek

4.4.1 Inkopen PBM betrokken in het Onderzoek

309 Onderstaande overzichten geven weer welke inkopen PBM wel en niet betrokken zijn in het Onderzoek. Tevens is inzichtelijk gemaakt van welke verschillende inkoopkanalen gebruik is gemaakt, welke verschillende soorten PBM zijn ingekocht, en welk percentage van de inkopen betrekking heeft op RGA. Onderstaand overzicht geeft tevens weer voor welk bedrag er PBM zijn ingekocht door VWS, het LCH en het CIBG.

	VWS	LCH	CIBG	Totaal
<i>TOTALE INKOOP PBM</i>				
Transacties > € 100 mio	€ 0	€ 381.489.631	€ 0	€ 381.489.631
Transacties < € 100 mio	€ 117.234.780	€ 814.652.530	€ 48.598.050	€ 980.485.360
Totaal	€ 117.234.780	€ 1.196.142.161	€ 48.598.050	€ 1.361.974.991
Aantal leveranciers	35	73	5	106 ²⁸⁸
<i>INKOOP PBM BETROKKEN IN HET ONDERZOEK</i>				
Transacties > € 100 mio	€ 0	€ 250.386.697	€ 0	€ 250.386.697
Transacties < € 100 mio	€ 117.234.780	€ 778.412.982	€ 48.598.050	€ 944.245.812
Totaal	€ 117.234.780	€ 1.028.799.679	€ 48.598.050	€ 1.194.632.509
Aantal leveranciers	35	65	5	98
<i>INKOPEN PBM NIET BETROKKEN IN HET (DELOITTE) ONDERZOEK</i>				
Transacties > € 100 mio	€ 0	€ 131.102.933	€ 0	€ 131.102.933
Transacties < € 100 mio	€ 0	€ 36.239.549	€ 0	€ 36.239.549
Totaal	€ 0	€ 167.342.482	€ 0	€ 167.342.482
Aantal leveranciers	0	8	0	8

Tabel 4: Inkopen PBM

310 De inkopen PBM van VWS en het LCH zijn PBM waarvoor betalingen verricht zijn. De inkopen PBM van het CIBG betreffen inkoopverplichtingen, aangezien in de onderzoeksperiode geen betalingen zijn verricht door het CIBG

²⁸⁸ Vier partijen zijn leveranciers van zowel VWS als het LCH / Mediq en drie partijen zijn zowel leverancier van het LCH / Mediq als van het CIBG. Er zijn in totaal 98 verschillende leveranciers betrokken in het Onderzoek. Het totale aantal leveranciers is daarom lager dan de som van het aantal leveranciers, uitgesplitst over VWS, het LCH / Mediq en het CIBG.

voor de inkopen PBM. Er zijn in die periode wel inkoopverplichtingen aangegaan met vijf leveranciers, voor het produceren van mondmaskers in Nederland ('Productie NL').

4.4.2 Verschillende soorten PBM betrokken in het Onderzoek

311 WWS merkt de volgende goederen aan als PBM²⁸⁹: FFP1-mondmaskers, FFP2-mondmaskers (FFP2, N95, KN95), FFP3-mondmaskers, chirurgische mondmaskers (type 1, 2, 2R), handschoenen, beschermingsbrillen, spatschermen, isolatiejassen, schorten, (hand)desinfectans, overalls en gezichtsbedekkende spatschermen.²⁹⁰

312 WWS, het LCH en het CIBG kopen verschillende soorten PBM in en administreren deze. Onderstaande overzichten splitsen de verschillende type PBM uit die zijn ingekocht en die binnen de scope van het Onderzoek vallen.

Type PBM	VWS	LCH		CIBG	Totaal
		Transacties > € 100 mio	Transacties < € 100 mio		
Mondmaskers ²⁹¹	€ 108.534.001	-	-	-	€ 108.534.001
Medische mondmaskers	-	€ 100.800.000	€ 169.016.295	€ 48.598.050	€ 318.414.345
Clip t.b.v. medische mondmaske	-	-	€ 547.227	-	€ 547.227
Chirurgische mondmaskers	-	-	€ 274.600.837	-	€ 274.600.837
Isolatiejassen	€ 508.574	€ 149.230.000	€ 237.796.321	-	€ 387.534.895
Beschermingsbrillen	-	-	€ 1.999.090	-	€ 1.999.090
Halterschorten	-	-	€ 6.947.287	-	€ 6.947.287
Handschoenen	-	-	€ 83.455.163	-	€ 83.455.163
Desinfectiemiddelen	€ 3.835.465	-	-	-	€ 3.835.465
Diversen PBM	€ 4.356.740	-	-	-	€ 4.356.740
Transport ²⁹²	-	€ 356.697	€ 4.050.762	-	€ 4.407.459
Totaal	€ 117.234.780	€ 250.386.697	€ 778.412.982	€ 48.598.050	€ 1.194.632.509

Tabel 5: Inkopen PBM die geadmineistreerd zijn bij de verschillende inkoopkanalen

²⁸⁹ OAKVC1-000208873.

²⁹⁰ Eerste overzicht verstrekt door VWS op 23 juni 2021.

²⁹¹ Wij merken op dat uit de inkoopadministratie van VWS niet blijkt welk type mondmasker (medisch of chirurgisch) is ingekocht. Daarom is in het onderstaande overzicht, meer specifiek het gedeelte dat betrekking heeft op VWS, geen onderscheid gemaakt in het type mondmasker (medisch of chirurgisch).

²⁹² De tabel beschrijft uitsluitend de transportkosten die in voorkomende gevallen betaald zijn aan de leverancier.

4.5 Inkopen PBM betrokken in het Onderzoek

4.5.1 Introductie onderzoekswerkzaamheden transacties

313 Deze paragraaf zet de vervolgwerkzaamheden uiteen die uitgevoerd zijn of nog uitgevoerd moeten worden ten aanzien van de te onderzoeken transacties. Zoals weergegeven in de opdrachtbevestiging, zijn de transacties onderverdeeld in twee typen, te weten 'transacties groter dan € 100 miljoen', waaronder de transactie met RGA en 'transacties kleiner dan € 100 miljoen' die in overleg met VWS (risicogericht) geselecteerd worden voor het Onderzoek.

4.5.2 Transacties groter dan € 100 miljoen

314 Uit de verstrekte data komen drie transacties naar voren die groter zijn dan € 100 miljoen, namelijk: (i) RGA voor circa € 101 miljoen²⁹³, (ii) een leverancier die PBM heeft geleverd aan het LCH voor ongeveer € 149 miljoen²⁹⁴ en (iii) een leverancier die voor ongeveer € 131 miljoen PBM heeft geleverd aan het LCH.²⁹⁵

4.5.3 Transacties kleiner dan € 100 miljoen

315 In de opdrachtbevestiging is overeengekomen dat de te onderzoeken transacties van inkopen PBM kleiner dan € 100 miljoen risicogericht worden geselecteerd. Daarbij is overeengekomen om op basis van het totaaloverzicht van de PBM-transacties kleiner dan € 100 miljoen de mogelijk risicovolle transacties te identificeren op basis van risico-indicatoren. Op basis van de aanwezigheid van één of meerdere risico-indicatoren, is een eerste selectie gemaakt van transacties die worden betrokken in het Onderzoek. Hierna wordt uitgelegd hoeveel transacties zijn geselecteerd, hoe de transacties zijn geselecteerd en worden ten slotte de werkzaamheden vermeld die met betrekking tot de geselecteerde transacties worden uitgevoerd.

4.5.3.1 Aantal transacties voor verdiepend onderzoek

316 Bijlage G 'Totaaloverzicht PBM-leveranciers' geeft een uiteenzetting van de PBM-leveranciers en transacties die betrokken zijn in het Onderzoek van Deloitte.

317 Wij willen benadrukken dat in het Onderzoek de leveranciers worden geselecteerd, in plaats van de specifieke PBM-transacties met betrekking tot de leveranciers. Hiervoor is enerzijds gekozen omdat met een groot deel van de leveranciers slechts één transactie is afgesloten, en anderzijds omdat bepaalde relevante onderwerpen (zoals

²⁹³ Voor de onderzoekswerkzaamheden naar en de bevindingen inzake de transactie met RGA verwijzen wij naar hoofdstuk 6 tot en met 18 'De RGA-transacties'.

²⁹⁴ Voor de onderzoekswerkzaamheden naar en de bevindingen inzake de transactie met deze leverancier wordt op een later moment een (deel)Verslag van Handelingen uitgebracht.

²⁹⁵ Zie paragraaf 1.6 voor de toelichting over transacties die niet in scope van het Onderzoek van Deloitte zijn.

bijvoorbeeld het eerste contactmoment of discussies over de kwaliteit) niet kunnen worden gekoppeld aan één transactie en eerder betrekking hebben op de leveranciers en/of op meerdere transacties met bepaalde leveranciers.

318 Deloitte en VWS hebben afgesproken om de PBM-transacties met leveranciers te onderzoeken in batches. In elke batch zijn drie leveranciers opgenomen. Deloitte heeft vijf batches van drie leveranciers per batch en een reservelijst voorgelegd aan VWS. De batches 1 tot en met 5 zijn geprioriteerd op basis van een inschatting van de potentiële risico's. VWS en Deloitte hebben met elkaar afgesproken dat de leveranciers en de bijbehorende PBM-transacties uit batch 1 en batch 2 met voorrang nader worden onderzocht.

4.5.3.2 Geselecteerde transacties voor verdiepend Onderzoek

319 Zoals reeds beschreven, is in de opdrachtbevestiging overeengekomen dat de transacties risicogericht worden geselecteerd. Dat wil zeggen dat niet elke PBM-transactie geselecteerd is voor het verdiepend Onderzoek. Aan deze risicogerichte aanpak is invulling gegeven door de transacties te selecteren op basis van risico-indicatoren en selectiecriteria (het verdelen van verschillende soorten leveranciers en verschillende typen transacties).

320 De risico-indicatoren zijn ontleend aan een analyse van mediaberichten en andere publieke bronnen, informatie uit interviews, informatie verkregen via het meldpunt PBM en informatie uit documentatie die beschikbaar is gesteld door betrokken partijen.

321 Andere informatie die Deloitte heeft gebruikt bij het risicogericht selecteren van transacties is het document 'Corona-overeenkomsten en leverancierskwesties' van VWS.²⁹⁶ Uit de ontvangen data blijkt dat dit document tussen 15 juni 2020 en 14 oktober 2020 periodiek wordt rondgestuurd binnen WJZ VWS. Het onderdeel 'leverancierskwesties' van het document is gebruikt door Deloitte voor het selecteren van transacties. In het document van 14 oktober 2020 worden tien leveranciers genoemd waar blijkens het document 'kwesties' mee zijn. Uit mailcorrespondentie volgt dat dit document binnen VWS is opgesteld en periodiek wordt aangevuld. Het document fungeert als besprekdocument voor intern overleg binnen VWS, waaronder overleg met de afdeling Juridische Zaken van VWS.

322 Onder de noemer 'leverancierskwesties' beschrijft het document kwesties tussen enerzijds VWS en/of het LCH, en anderzijds een leverancier. Voorbeelden daarvan zijn: een geschil over afgekeurde mondkmaskers, problemen rond een PBM-levering en de betrokkenheid van (Lands)advocaten met betrekking tot verschillende disputen. RGA is een van de leveranciers die op dit overzicht 'Corona overeenkomsten en leverancierskwesties' worden vermeld.

323 Met het oogmerk om spreiding te bewerkstelligen in de verschillende soorten leveranciers en type transacties in de uiteindelijke selectie is een aantal selectiecriteria gebruikt, waaronder: omvang van de order, zetel van de partij waarbij PBM worden ingekocht (in Nederland of buiten Nederland), type PBM en inkopende instantie (VWS, LCH of CIBG).

---

²⁹⁶ OAKVC1-000008650.

324 Op basis van voornoemde selectiecriteria en risico-indicatoren zijn de PBM-inkopen die betrekking hebben op transacties kleiner dan € 100 miljoen geanalyseerd, zoals beschreven in paragraaf 4.4. Deze analyses hebben geresulteerd in een selectie die bestaat uit vijf batches met drie leveranciers per batch (vijftien leveranciers in totaal). Deze selectie is door Deloitte besproken met VWS.

325 De navolgende tabel geeft (samengevat) weer welke leveranciers geselecteerd zijn.²⁹⁷ Omdat Deloitte met prioriteit verdiepende onderzoekswerkzaamheden verricht op de batches 1 en 2, geeft de tabel alleen over deze batches aanvullende informatie.

Leveranciers

Batch	Leverancier	Administratie	Inkoopbedrag	Soort PBM
1	Leverancier D	LCH – Mediq & CIBG	€ 12.910.907	Mondmaskers
	Leverancier E	VWS	€ 45.835.000	Mondmaskers
	Leverancier F	LCH – Mediq	€ 17.717.646	Hanschoenen
2	Leverancier A	VWS & LCH - Mediq	€ 17.499.000	Mondmaskers
	Leverancier B	LCH – Mediq	€ 60.117.500	Mondmaskers
	Leverancier C	LCH – Mediq	€ 93.094.511	Mondmaskers/ Isolatiejassen

Tabel 6: Batch 1 en twee transacties kleiner dan € 100 miljoen:

4.5.4 Verhoudingen te onderzoeken transacties op totale inkoop PBM

326 Zoals hiervoor beschreven, worden niet alle transacties onderzocht binnen de scope van het Onderzoek. In onderstaand overzicht is weergegeven wat de dekking is van de transacties die (door ons) onderzocht worden ten opzichte van de totale inkoop van PBM.

²⁹⁷ Voorgelegd op 14 maart 2022 aan de AC.

	VWS	LCH	CIBG	Totaal
Totaalbedrag in scope onderzoek	€ 117.234.780	€ 1.028.799.679	€ 48.598.050	€ 1.194.632.509
% t.o.v. het totaal	10%	86%	4%	100%
Transacties > € 100 mio (bedrag)	€ 0	€ 250.386.697	€ 0	€ 250.386.697
Transacties > € 100 mio (leveranciers)	0	2	0	2
Transacties < € 100 mio € (bedrag) – Batch 1 en 2	€ 45.894.600	€ 187.492.845	€ 10.680.670	€ 244.068.115
Transacties < 100 € mio (leveranciers) – Batch 1 en 2	2	5	1	6 ²⁹⁸
Transacties < € 100 mio € (bedrag) – Batch 1 t/m 5	€ 51.723.720	€ 386.951.312	€ 10.680.670	€ 449.355.702
Transacties < € 100 mio (leveranciers) – Batch 1 t/m 5	3	13	1	15 ²⁹⁸
Verdeling transacties in onderzoek				
% te onderzoeken transacties (€) – Batch 1 en 2 en transacties >€ 100 mio	39%	43%	22%	41%
% te onderzoeken transacties (€) – Batch 1 t/m 5 + transacties >€ 100 mio	44%	62%	22%	59%

Tabel 7: Dekking van de te onderzoeken transacties ten opzichte van de totale inkoop PBM

327 Deloitte voert haar vervolgwerkzaamheden voor het verdiepend onderzoek uit per batch, en zal niet eerder starten met een volgende batch alvorens de vorige batch is afgerond, tenzij dit anders wordt afgesproken met VWS.

328 Onderstaande opsomming geeft een beknopte samenvatting van de werkzaamheden die betrekking hebben op het verdiepende onderzoek naar de transacties kleiner dan € 100 miljoen:

- Data-analyse: het nader analyseren van (financiële) data, waaronder e-mails, contracten en facturen.
- Openbare bronnen: het nader analyseren van openbare bronnen, zoals het Kadaster en Kamer van Koophandel.

²⁹⁸ Vier partijen zijn leveranciers van zowel VWS als van het LCH / Mediq en drie partijen zijn zowel leverancier van het LCH / Mediq als van het CIBG. Er zijn in totaal 98 verschillende leveranciers betrokken in het onderzoek.

- Interviews: het houden van interviews met leveranciers en betrokkenen vanuit de inkopende kant (dit kunnen betrokkenen zijn van WWS, het LCH, Mediq en het CIBG).
- Rapportage: het op basis van de informatie naar aanleiding van de bovenstaande werkzaamheden opstellen van een Verslag van Handelingen per leverancier en het toepassen van wederhoor alvorens het Verslag van Handelingen definitief wordt gemaakt.

329 In bijlage F is het totaaloverzicht opgenomen van de PBM-leveranciers, de geselecteerde PBM-leveranciers, en de (nog) niet geselecteerde PBM-leveranciers, dan wel de leveranciers die out of scope zijn bij Deloitte.

5 Meldpunt PBM

5.1 Inleiding

330 Op 8 juni 2021²⁹⁹ en op 18 juni 2021³⁰⁰ informeert **minister voor MZS** de TK over het aanvullend onderzoek dat zij door Deloitte laat uitvoeren naar de inkoop van PBM. Per brief³⁰¹ van 9 augustus 2021 informeert **staatssecretaris van VWS** de TK onder andere over de wijze waarop betrokkenen een melding kunnen doen bij de onderzoekers in het kader van dit onderzoek. **Staatssecretaris van VWS** benoemt in zijn brief dat **minister voor MZS** eerder, namelijk op 8 juni 2021 en 18 juni 2021, heeft aangegeven dat zij het belangrijk vindt dat zowel de direct betrokken partijen als de medewerkers van VWS signalen van mogelijke onregelmatigheden bij de inkoop van PBM kunnen melden, zodat deze signalen bij het Onderzoek betrokken kunnen worden. Op verzoek van **minister voor MZS** richt Deloitte hiervoor een meldpunt in (het 'meldpunt PBM'). Het meldpunt PBM wordt op 9 augustus 2021 geopend. Deloitte en VWS hebben na overleg besloten het meldpunt PBM per 1 februari 2022 te sluiten. Dit hoofdstuk geeft een toelichting op het meldpunt PBM (paragraaf 5.2), op de bekendheid die door het ministerie van VWS is gegeven aan het meldpunt PBM (paragraaf 5.3), en op de via het meldpunt PBM ontvangen meldingen (paragraaf 5.4).

5.2 Toelichting meldpunt PBM

331 In de brief van 9 augustus 2021 benadrukt **staatssecretaris van VWS** dat dit meldpunt zich, omwille van de voortgang van het onderzoek, specifiek richt op de inkoop van PBM. **Staatssecretaris van VWS** licht in de brief toe dat de onderzoekers per melding afwegen of, en zo ja hoe, deze wordt meegenomen in het Onderzoek.

332 In de opdrachtbevestiging (kenmerk: GL21-311524601/YvS-el, datum: 19 juli 2021) hebben VWS en Deloitte het volgende afgesproken over het meldpunt PBM: *“waarbij Deloitte gedurende het gehele onderzoek een meldpunt inricht en in werking houdt om signalen van mogelijke onregelmatigheden bij de inkoop van PBM bij de onderzoekers te kunnen melden en in het onderzoek te kunnen betrekken”.*

333 Het meldpunt PBM is zodanig ingericht dat de meldingen uitsluitend digitaal gedaan kunnen worden en rechtstreeks door het onderzoeksteam van Deloitte worden ontvangen. Een melding kan zowel met achterlating van contactgegevens als anoniem worden gedaan. Wie met de onderzoekers in gesprek wil treden, kan dit aangeven in de melding. Het kan ook voorkomen dat de onderzoekers op eigen initiatief contact opnemen met de

²⁹⁹ Kamerstukken II 2020/21, 25295, nr. 1279.

³⁰⁰ Kamerstukken II 2020/21, 32805, nr. 117.

³⁰¹ Kenmerk 3238656-1013655-NC19 / Kamerstukken II 2020/21, 32805, nr. 119.

melder – mits de melder contactgegevens heeft achtergelaten in de melding – om nadere vragen te stellen die relevant zijn voor het Onderzoek.

334 Het meldpunt PBM is door Deloitte ingericht in een online omgeving en is opengesteld in de periode van 9 augustus 2021 tot en met 31 januari 2022. Het meldpunt PBM was in deze periode bereikbaar via: www.meldpuntinkopenPBM.nl. Het meldpunt PBM is opengesteld voor iedereen die een melding heeft willen doen.

335 De applicatie waar Deloitte gebruik van heeft gemaakt ten behoeve van het meldpunt PBM is 'Conduct Watch'. Deze applicatie is door Deloitte ontwikkeld en wordt gebruikt door Deloitte. De inrichting van de applicatie Conduct Watch voldoet aan de wet: 'Algemene verordening gegevensbescherming'. De inhoudelijke invulling van de applicatie ten aanzien van het meldpunt PBM is met VWS besproken en afgestemd.

336 Naast het openstellen en inrichten van het meldpunt PBM heeft Deloitte, in samenwerking met VWS, een FAQ-lijst opgesteld. In deze FAQ-lijst is informatie over het meldpunt PBM opgenomen, zoals: het doel van het meldpunt PBM, een overzicht dat aangeeft waar meer informatie over het Onderzoek gevonden kan worden en antwoord op de vragen hoe wordt omgegaan met persoonsgegevens en wat de bewaartermijn is van meldingen.

5.3 Bekendheid en openstelling meldpunt PBM

337 In paragraaf 5.2 is toegelicht dat [staatssecretaris van VWS](#) de TK er per brief van 9 augustus 2021 over informeert dat het meldpunt PBM is geopend en hoe het meldpunt PBM te bereiken is. Nadat door verschillende melders kenbaar is gemaakt aan Deloitte dat het meldpunt PBM moeilijk vindbaar is, wordt dit door Deloitte in de vergadering van de OC op 23 september 2021³⁰² en daarna in de AC op 4 oktober 2021 besproken, met het verzoek om vanuit VWS meer kenbaarheid te geven aan het meldpunt PBM. In deze overleggen wordt het volgende met VWS afgesproken over het meldpunt PBM: (i) benoemen van het meldpunt PBM in de beantwoording van Kamervragen, (ii) een bericht over het meldpunt PBM plaatsten op sociale media, namelijk LinkedIn, via het account van VWS, en (iii) de openstelling van het meldpunt PBM verlengen tot minimaal 1 december 2021. Zoals eerder vermeld, is het meldpunt PBM per 1 februari 2022 gesloten.

³⁰² Agendapunt 3.3 Communicatie Meldpunt.

338 **Staatssecretaris van VWS** vermeldt in de beantwoording van Kamervragen op 14 oktober 2021³⁰³ bij de beantwoording van vraag 4, die luidt *“Kunt u, zoals toegezegd aan de Kamer, bevestigen daadwerkelijk alle signalen over mogelijke tekortkomingen diepgaand te laten onderzoeken (wat verder strekt dan een geclausuleerd onderzoek met beperkt mandaat) om een compleet beeld te krijgen van de gang van zaken rond de inkoop van PBM, met de keuzes die daarin zijn gemaakt en waarom, en dat aan de Kamer overleggen?”*; over het meldpunt PBM het volgende: *“Tot slot wijs ik u - zoals ik in mijn brief van 9 augustus jl. heb toegelicht - nogmaals op het in augustus jl. geopende online meldpunt - www.meldpuntinkopenPBM.nl - waar direct betrokken partijen signalen van mogelijke onregelmatigheden bij de inkoop van PBM aan het onderzoeksbureau kunnen melden.”*

339 In een brief van 25 oktober 2021³⁰⁴ informeert **staatssecretaris van VWS** de TK over de stand van zaken rondom het aanvullend onderzoek inkopen PBM. In deze brief is over het meldpunt PBM het volgende vermeld: *“Tot slot heeft het onderzoeksbureau laten weten dat wegens de toegevoegde waarde van het meldpunt (www.meldpuntinkopenPBM.nl) dit langer wordt opengesteld, namelijk tot 1 december a.s.”*

340 Een op het LinkedIn account van VWS geplaatst bericht van 25 oktober 2021 vermeldt dat **staatssecretaris van VWS** antwoorden op Kamervragen naar de TK heeft gestuurd over het aanvullend onderzoek naar de inkoop van PBM en dat de opdracht voor dit Onderzoek door de toenmalig **minister voor MZS** is verstrekt aan Deloitte. Over het meldpunt PBM vermeldt dit LinkedIn bericht het volgende: *“Het onderzoeksbureau heeft hiervoor een meldpunt ingericht. Hierbij kun je bijvoorbeeld denken aan signalen over of vermoedens van mogelijke afwijkingen bij de totstandkoming van PBM-orders door het LCH. Wanneer mensen een melding maken is het ook mogelijk om dit anoniem te doen. Het meldpunt is te bereiken via www.meldpuntinkopenPBM.nl.”*

341 In de AC van 13 december 2021 is besproken dat de openstelling van het meldpunt PBM niet verder wordt verlengd en dat het meldpunt PBM sluit per 1 februari 2022.³⁰⁵ Op 27 januari 2022 plaatst VWS op haar LinkedIn account een bericht over de sluiting van het meldpunt PBM. In dit bericht is onder andere het volgende vermeld: *“Na een halfjaar sluit per 1 februari 2022 het MeldpuntinkopenPBM.nl. Meldingen die hier zijn binnen gekomen, worden meegenomen in het onderzoek. Het meldpunt van het onderzoeksbureau is nog een aantal dagen te bereiken via www.meldpuntinkopenPBM.nl.”*

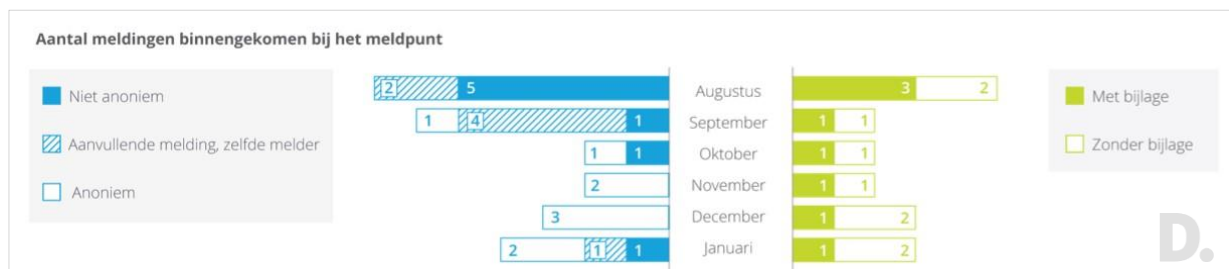
³⁰³ Kernmerk: 3266041-1017435-NC19 / Aanhangsel Handelingen II 2021/22, nr. 326.

³⁰⁴ Kamerstukken II 2020/21, 32805, nr. 122.

³⁰⁵ De domeinnaam van het meldpunt PBM wordt na afronding van het Onderzoek door Deloitte overgedragen aan VWS.

5.4 Ontvangen meldingen

342 Via het meldpunt PBM zijn in totaal 24 meldingen gedaan. De meldingen zijn als volgt te karakteriseren: negen anonieme meldingen en vijftien meldingen door acht melders die niet anoniem gemeld hebben (waarvan sommige melders meerdere meldingen hebben gedaan). Bij acht meldingen is gebruikgemaakt van de mogelijkheid om bij de melding (een) document(en) toe te voegen. Bij negen meldingen zijn geen bijlagen gevoegd. Met vijf melders is contact opgenomen om verdiepende vragen te stellen. Onderstaand Figuur 23 geeft de voornoemde karakteristieken weer.

Figuur 23: Toelichting op ontvangen meldingen

De ontvangen meldingen zijn geanalyseerd door Deloitte en betrokken in het Onderzoek. Middels triage van de meldingen hebben de onderzoekers de meldingen gekoppeld aan de werkstroom die betrekking heeft op de melding. In totaal zijn elf meldingen gekoppeld aan de RGA-transacties. Van deze elf meldingen zijn zeven meldingen anoniem en zijn vier meldingen niet anoniem.

Bevindingen – RGA-transacties

6 Leeswijzer RGA-transacties

6.1 Inleiding

344 Dit onderdeel van het (deel)Verslag van Handelingen bevat de bevindingen inzake de RGA-transacties op basis van de onderzoeksvragen en -werkzaamheden. Gezien de aard en omvang van de gebeurtenissen en omstandigheden inzake deze RGA-transacties, geven wij hierna eerst een toelichting op de opbouw, evenals een inleiding en een leeswijzer voor de volgende hoofdstukken.

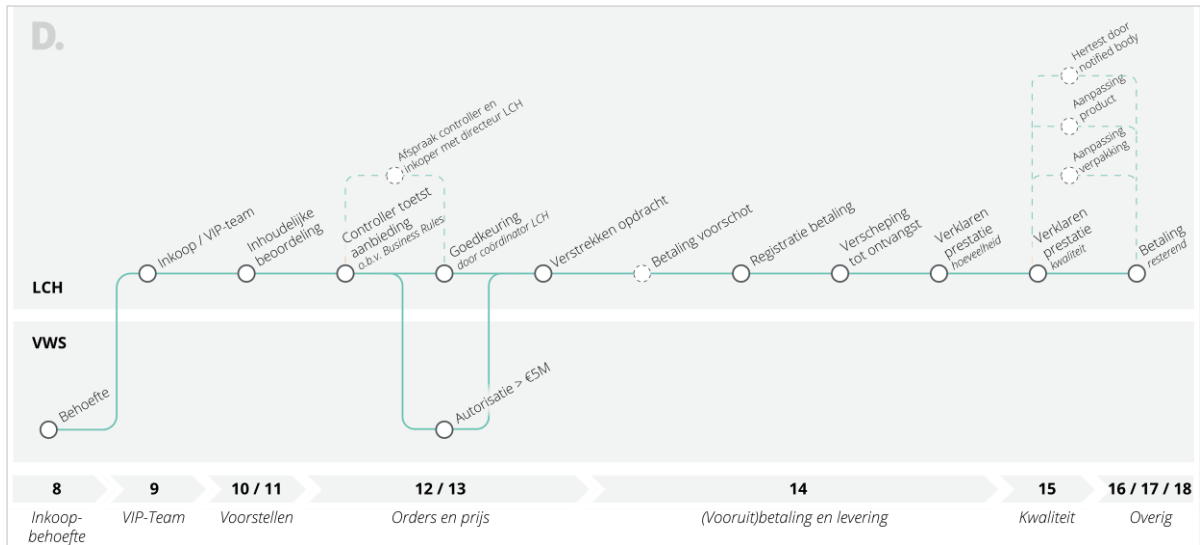
345 De bevindingen met betrekking tot de RGA-transacties zijn verdeeld in diverse onderzoeksonderwerpen, waarvan een deel direct verband houdt met het door het LCH gevolgde inkoopproces bij het inkopen van PBM. Deze onderwerpen worden op chronologische wijze belicht, in lijn met de inkoopprocedure. Daarna wordt een aantal onderzoeksonderwerpen behandeld dat weliswaar direct met de RGA-transacties verband houdt, maar niet binnen het LCH-inkoopproces geplaatst kan worden, vanwege onder meer de aard van de betreffende onderwerpen. Zie hierna bij paragraaf 6.3 voor een nadere toelichting.

346 De volgende delen worden onderscheiden met betrekking tot de RGA-transacties:

- Deel 1: achtergrond en oprichting van Hulptroepen Alliantie en RGA.
- Deel 2: onderzoeksonderwerpen gerelateerd aan de RGA-transacties in lijn met het LCH-inkoopproces.
- Deel 3: aanvullende onderzoeksonderwerpen, niet direct volgend op het LCH-inkoopproces.

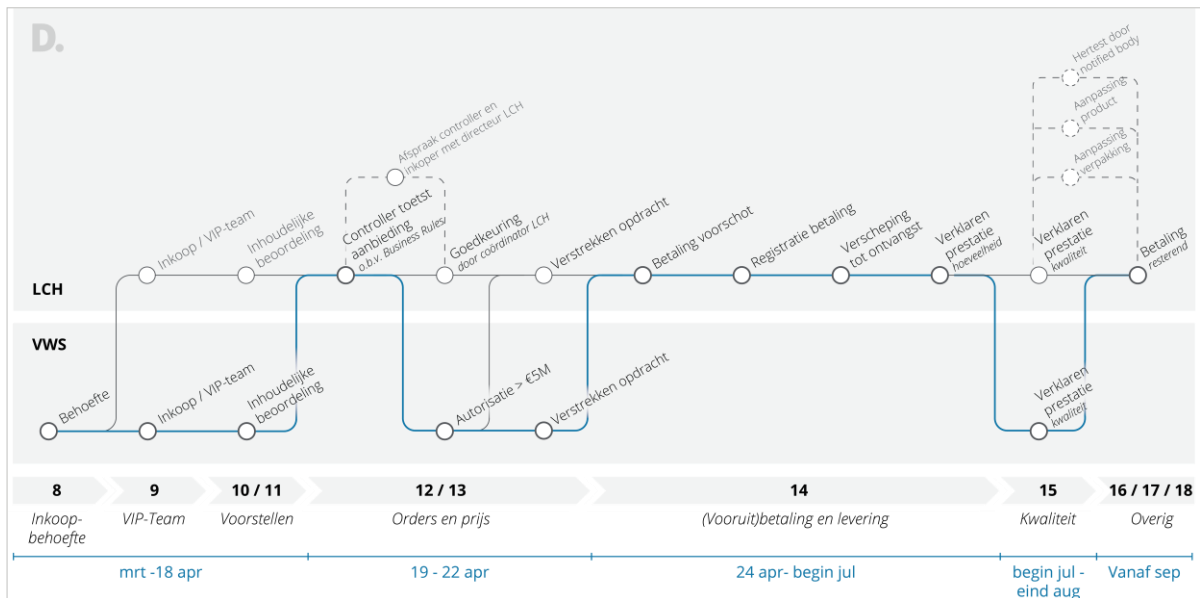
6.2 Het LCH-inkoopproces

347 Zoals volgt uit hoofdstuk 2, 'Normenkader', zijn er twee inkoopprocedures voor PBM te onderscheiden, namelijk de procedure zoals gevolgd door VWS in de periode tot begin maart 2020, en de procedure zoals gevolgd door het LCH vanaf maart 2020. De volgorde van de hoofdstukken hierna is gebaseerd op het LCH-inkoopproces, aangezien het LCH de transacties met RGA is overeengekomen. Een samenvattende schematische weergave van het LCH-inkoopproces, op basis waarvan de hoofdstukken in deel 2 van dit (deel)Verslag van Handelingen zijn gestructureerd, is opgenomen in Figuur 24 hierna.

Figuur 24: LCH-inkoopprocedure PBM (zie voor meer details hoofdstuk 2 'Normenkader')

348 De hoofdstukken in deel 2 beschrijven de feiten en omstandigheden van de RGA-transacties, waarbij uit de onderzoeksinformatie en uit de toelichtingen tijdens de interviews en het wederhoor volgt dat VWS op een aantal onderdelen betrokken is geweest bij de inkoopafwegingen aangaande de RGA-transacties. Figuur 25 hierna geeft samengevat weer hoe de betrokkenheid van VWS bij het inkoopproces rondom de RGA-transacties feitelijk verloopt. Een verwijzing naar de betreffende hoofdstukken en informatie over de chronologie van de RGA-transacties zijn terug te vinden aan de onderzijde van Figuur 25.

Figuur 25: Inkoopproces RGA-transacties

349 Wij merken hier alvast op dat VWS volgens geïnterviewden van het LCH een grotere betrokkenheid bij de RGA-transacties heeft gehad, dan de rol die VWS had bij andere transacties in de (reguliere) LCH-inkoopprocedure. Volgens de toelichtingen die zijn verstrekt tijdens de interviews met de betrokkenen van het LCH is deze rol van VWS doorslaggevend geweest voor het doorgaan van de RGA-transacties. Een meer gedetailleerde en inhoudelijke

toelichting op de verschillende stappen van het (doorlopen) van het inkoopproces bij de RGA-transacties en op de rollen van de hierbij betrokken personen en partijen volgt in de volgende hoofdstukken.

6.3 Opbouw hoofdstukken RGA-transacties

350 Zoals eerder opgemerkt, worden de bevindingen aangaande de RGA-transacties per onderzoeksonderwerp en aan de hand van het LCH-inkoopproces beschreven. De hoofdstukken hierna hebben de volgende opbouw:

Onderzoeksonderwerp	Hoofdstuk	Deel
Leeswijzer RGA-transacties	Hoofdstuk 6	
Achtergrond en oprichting van Hulptroepen Alliantie en RGA	Hoofdstuk 7	1
Inkoopbehoefte	Hoofdstuk 8	2
VIP-team	Hoofdstuk 9	
Voorstellen tot samenwerking met het LCH	Hoofdstuk 10	
Voorstellen als leverancier van het LCH	Hoofdstuk 11	
RGA-orders	Hoofdstuk 12	
Prijsstelling en prijsopbouw	Hoofdstuk 13	
Vooruitbetalingen en leveringen	Hoofdstuk 14	3
Kwaliteit	Hoofdstuk 15	
Vervolgaanbiedingen	Hoofdstuk 16	
Winstoogmerk	Hoofdstuk 17	
Communicatie mei 2021	Hoofdstuk 18	

6.4 Leeswijzer RGA-transacties

351 De hoofdstukken waarin de bevindingen met betrekking tot de RGA-transacties zijn beschreven, bevatten op onderdelen mogelijk herhalingen van bepaalde feiten en omstandigheden. Dit dient enerzijds ter ondersteuning van de zelfstandige leesbaarheid van het betreffende onderzoeksonderwerp. Anderzijds hebben diverse conversaties en handelingen inzake de onderzoeksonderwerpen gelijktijdig plaatsgevonden, zodat in een aantal paragrafen een herhaling van feiten kan voorkomen.

352 Opgemerkt dient te worden dat uit de onderzoeksinformatie niet altijd eenduidig volgt welke (rechts)persoon geduid of bedoeld wordt in de documenten, correspondentie en/of (mondelijke en/of schriftelijke) uitlatingen van personen. Dit geldt ook voor de hoedanigheid waarin deze uitspraken worden gedaan (e.g. is het een uitspraak op persoonlijke titel of namens een specifieke entiteit). Om deze reden wordt in het onderhavige (deel)Verslag van Handelingen de desbetreffende rechtspersoon uitsluitend genoemd indien deze duidelijk volgt uit de voornoemde brondocumenten en/of de reacties tijdens het (weder)hoor. Indien dat niet het geval is, wordt de naam van de betrokken (natuurlijke) persoon gebruikt.

353 De bevindingen zoals beschreven in dit (deel)Verslag van Handelingen, zijn gebaseerd op de beschikbare onderzoeksinformatie, op mededelingen die zijn gedaan tijdens interviews, en op de input vanuit het wederhoor. Wij benadrukken dat de verschillende personen uiteenlopende herinneringen (kunnen) hebben aan dezelfde gebeurtenissen. Deloitte geeft - waar mogelijk - deze verschillende herinneringen weer aan de hand van toelichtingen die zijn gegeven tijdens de interviews en het wederhoor. Ook geeft Deloitte het aan als de feiten volgen uit indirecte bronnen (bijvoorbeeld e-mails waarin verwezen wordt naar gesprekken).

354 De hoofdstukken zijn opgebouwd volgens eenzelfde structuur, zijnde:

- a Inleiding op en leeswijzer bij het hoofdstuk.
- b Samenvatting per onderdeel.
- c Feitelijke bevindingen (zoveel mogelijk chronologisch weergegeven).

355 Ten slotte dient te worden opgemerkt dat de samenvattingen in de afzonderlijke hoofdstukken niet bedoeld zijn om allesomvattend te zijn, en altijd in samenhang met het geheel van het (deel)Verslag van Handelingen te worden gezien.

356 Volledigheidshalve wijzen wij hier nogmaals op de opdracht, de aanpak, het verloop, de reikwijdte en de beperkingen zoals uiteengezet in hoofdstuk 1 'Opdracht'.

6.5 Overzicht key moments

357 Onderstaande tijdlijn bevat een aantal belangrijke feiten en omstandigheden inzake het LCH, het tijdsgewricht en de RGA-transacties. Dit overzicht is niet bedoeld om allesomvattend te zijn, en dient in samenhang met het geheel van het (deel)Verslag van Handelingen te worden gezien.

358 Onderstaand overzicht is bedoeld om inzicht te geven waar de belangrijke feiten en omstandigheden beschreven zijn in de navolgende hoofdstukken.

Datum	Key moment	Normenkader	Tijdsgewricht	Achtergrond	Inkoopbehoefte	VIP-team	Voorstel samenw.	Voorstel leverancier	RGA order	Prijs	Vooruitbetaling	Kwaliteit	Vervolg aanbidding	Winstoogmerk
		Hoofdstukken												
18-03-2020	Kamerdebat: 'partijen verlangen dat "alles op alles" wordt gezet om zorg te dragen voor PBM voor zorgpersoneel		X											
20-03-2020	Van Lienden, Damme en Van Gestel vinden elkaar bij hun zoektocht naar mogelijkheden om PBM naar NL te halen			X										
	Eerste contact Van Lienden met Functionaris 1 VWS over aanbidding voor mondmaskers			X			X							
21-03-2020	Groep van personen vormt zich rondom Van Lienden, Damme en Van Gestel, onder de werktitel 'Corona Response NL'			X										
	Aanvang eerste orders voor mondmaskers van zorgorganisaties via entiteiten gelieerd aan Damme en Van Gestel			X										
	Van Lienden twittert over nieuwe lading mondkapjes. Functionaris 1 VWS laat Van Lienden weten geen ondersteuning te verwachten voor een apart inkoop- en distributiekanaal buiten het ROAZ om							X						
22-03-2020	VWS start met mailbox voor aanbiddingen PBM	X					X							
	Van Lienden meldt aan VWS: 'wij gaan door met de opzet van een parallelle structuur voor de eerstelijnszorg'							X						
	VWS introduceert Van Lienden bij het LCH							X						
23-03-2020	Start centrale inkoop PBM door het LCH	X												
	Aanstelling van een Project-DG LCH die namens VWS de rol van opdrachtgever LCH vervult	X			X									
	Van Lienden presenteert zijn supply chain concept aan het LCH in Leusden							X						
24-03-2020	Van Lienden, Damme en Van Gestel slaan het verzoek tot aansluiting bij het LCH af							X						

Datum	Key moment	Normenkader	Tijdsgewricht	Achtergrond	Inkoopbehoefte	VIP-team	Voorstel samenw.	Voorstel leverancier	RGA order	Prijs	Vooruitbetaling	Kwaliteit	Vervolg aanbieding	Winstoogmerk	Hoofdstukken	
24-03-2020	Afronding eerste orders voor mondkmaskers van zorgorganisaties via entiteiten gelieerd aan Damme en Van Gestel			X												
25-03-2020	GMT VWS zet een systeem op om opvolging te geven aan de politiek gevoelige leads (i.e. VIP-leads)					X										
	Oprichting SHA en HABV door Damme en Van Gestel als oprichters, met Van Lienden als mede-initiatiefnemer			X											X	
	LCH meldt aan Van Lienden: 'in tijden van schaarste kan geen concurrerend distributiekanaal bestaan naast het LCH'. Hulptroepen vertrekt bij het LCH						X									
27-03-2020	Conceptversie LCH Convenant wordt door VWS gedeeld met het LCH en wordt gebruikt door het LCH	X														
01-04-2020	Voor het bepalen van de inkoopbehoefte maakt het LCH gebruik van een vraagprognosemodel, gebaseerd op een verwacht weekverbruik van 3,7 miljoen medische mondkmaskers en een voorraad van dertien weken				X											
03-04-2020	Start vereiste toestemming VWS voor orders met een waarde van boven de € 5 miljoen	X														
06-04-2020	Media-aandacht voor PBM-schaarste piekt tot en met 19 april 2020		X													
07-04-2020	Start ontvangst en beoordeling LCH van circa 22.800 e-mails met leads en aanbiedingen PBM, waarvan er 239 door het VIP-team worden afgehandeld					X										
09-04-2020	Registratie domeinnamen RGA en verzoek tot oprichting RGA aan notaris			X											X	
10-04-2020	VWS stuurt 'Opdrachtmail inzake LCH' met nadere duiding aan <u>Functionaris 2 VWS</u> om maximaal PBM in te kopen, waarbij de verwijzing naar drie maanden voorraad is weggehaald				X							X				
	Van Lienden laat zich op Twitter kritisch uit over de reactie van de inspectie IGJ op het gebruik van mondkmaskers door een thuiszorgorganisatie en plaatst kritische kanttekeningen bij het inkoopbeleid van de overheid		X				X								X	
	Naar aanleiding van voornoemd Twitterbericht van Van Lienden neemt <u>Functionaris 3 VWS</u> op verzoek van <u>minister van VWS</u> contact op met Van Lienden						X								X	
12-04-2020	Van Lienden stuurt een eerste voorstel aan VWS: 'Hulptroepen koopt zonder winstoogmerk 120 miljoen mondkmaskers in en distribueert deze via een (eigen) online bestelportal aan hulpverleners'. Prijs is € 2,88 incl. btw en kan mogelijk naar € 2,20 na overheidsinterventie						X	X								
	<u>Functionaris 2 VWS</u> instrueert het LCH: 'maximaal PBM inkopen zonder rekening te houden met een vooraf begrensde voorraadomvang'				X											
	VWS en het LCH beoordelen eerste voorstel Hulptroepen. VWS stuurt reactie aan Van Lienden en wijst een tweede inkoop- en distributiekanaal af. VWS vraagt wat er nodig is om Hulptroepen te laten participeren in het LCH						X	X								

Datum	Key moment	Normenkader	Tijdsgewricht	Achtergrond	Inkoopbehoefte	VIP-team	Voorstel samenw.	Voorstel leverancier	Hoofdstukken						
									RGA order	Prijs	Vooruitbetaling	Kwaliteit	Vervolg aanbidding	Winstoogmerk	
12-04-2020	Van Lienden en Functionaris 3 VWS hebben telefonisch contact over het voorstel van Hulptroepen en de reactie van VWS. Functionaris 3 VWS stelt voor als leverancier mondmaskers aan het LCH te leveren							X	X						X
	Van Lienden, Damme, Van Gestel en Teamlid Hulptroepen verwerken ('s nachts) feedback van VWS in een nieuw voorstel om als leverancier PBM te leveren aan het LCH								X						
13-04-2020	Tweede voorstel aan VWS: 'mondmaskers te leveren aan het LCH via RGA. Volgens dit voorstel zal de prijs iets hoger worden in ruil voor het gebruik van één distributiekanaal. LCH financiert voor' en prijs € 2,88 excl. btw								X						
	Gesprek tussen Van Lienden en VWS (o.a. met minister voor MZS). VWS geeft aan geen tweede inkoop-en distributiekanaal te willen, maar een leverancier die PBM gaat leveren aan het LCH, met een afnamegarantie van VWS								X						
14-04-2020	Oprichting RGA met Van Lienden, Damme en Van Gestel als aandeelhouders			X					X						X
	Gesprek tussen Van Lienden, Damme, Van Gestel en het LCH over o.a. volume, prijs en kwaliteit van de levering: de genoemde minimale afname bedraagt 40 miljoen stuks, aanbidding zou tussen 40 en 100 miljoen stuks mogen liggen								X						
	Interne vastlegging VWS dat gekoerst zal worden op het leveren van 40 miljoen mondmaskers aan het LCH onder de voorwaarden van het LCH								X						
15-04-2020	Van Lienden komt op de VIP-lijst met referentie aan Hulptroepen als platform naast het LCH en contact tussen Van Lienden en VWS op 13 april 2020					X									
	Derde voorstel aan VWS en het LCH voor levering mondmaskers door RGA: 'minimaal 80 en maximaal 120 miljoen stuks, prijs € 2,88 excl. btw en afnamegarantie van VWS'								X						
	Bespreking derde voorstel door Van Lienden, Damme, Van Gestel, VWS en het LCH: 'risico's zijn voor rekening VWS en voorfinanciering door VWS'								X						
	Vierde voorstel aan VWS voor levering van 117 miljoen mondmaskers door Hulptroepen aan het LCH: optie A (levering in NL, prijs € 2,88 excl. btw) en optie B (levering in China, prijs € 2,29 excl. btw). Vooruitbetaling van 50% door VWS								X						
	VWS stelt vier scenario's op n.a.v. het vierde voorstel en heeft overleg met het LCH								X						
16-04-2020	Keuze door VWS en het LCH voor één scenario: Hulptroepen als 'preferred partner' van het LCH, waarbij het LCH 1 tot 2 miljoen mondmaskers zal bestellen bij twee fabrikanten. Hulptroepen geeft inzicht in prijsopbouw, VWS betaalt 50% vooruit								X						
	De GGD/GHOR tijdens technische briefing vaste Kamercommissie: "De strategie [van het LCH] is nu om te kopen en te bestellen wat we kunnen"		X												
	Tweede Kamerdebat, waarin minister van VWS aangeeft dat het LCH zonder begrenzing PBM inkoopt ('zonder rem')		X												

Datum	Key moment	Normenkader	Tijdsgewricht	Achtergrond	Inkoopbehoefte	VIP-team	Voorstel samenw.	Voorstel leverancier	RGA order	Prijs	Vooruitbetaling	Kwaliteit	Vervolg aanbidding	Winstoogmerk	Hoofdstukken		
16-04-2020	Na het Tweede Kamerdebat start het LCH met het uitwerken van de 'Inkoopstrategie LCH' om PBM in te kopen 'zonder rem'				X												
	Start verzoek VWS aan Functionaris 2 VWS om door het LCH afgewezen aanbiedingen te controleren op gebruik van het argument "er is genoeg", naar aanleiding van het Tweede Kamerdebat				X												
	Lancering webshop Hulptroepen voor zorgverleners			X				X									
	Twitterbericht van Van Lienden: "We zijn live met hulptroepen.nu! Ongelooflijk mooi dat het ons gelukt is samen een supply chain te bouwen waarmee we structureel mondmaskers beschikbaar maken voor de zorg. Veel dank aan @Coolblue @KLM @Flexport @TU Delft."			X													
17-04-2020	Gesprek bij VWS met Van Lienden, Damme, Van Gestel en het LCH over Hulptroepen als 'preferred partner' van het LCH							X									
	Van Lienden, Damme en Van Gestel komen aan bij het LCH in Leusden en ondertekenen het LCH-Convenant, Damme en Van Gestel namens Hulptroepen en Van Lienden in persoon	X							X							X	
	Gesprek bij LCH met Van Lienden, Damme, Van Gestel en VWS: 'risico's zijn voor rekening van Hulptroepen en winstoogmerk is niet toegestaan'. Hulptroepen besluit geen 'preferred partner' te worden van het LCH								X								
	VWS adviseert Van Lienden, Damme en Van Gestel om in gesprek te blijven met het LCH en stuurt op verzoek van het LCH blanco inkooporderformulieren aan Van Lienden, Damme en Van Gestel								X								
	Mediq dient onder verwijzing naar Coolblue bezwaar in tegen de rol van Van Lienden, Damme en Van Gestel binnen het LCH: 'ze gaan voor eigen gewin'								X								
18-04-2020	LCH en VWS besluiten Van Lienden, Damme en Van Gestel te benaderen als leverancier en 'preferred partner'. LCH licht aan Van Gestel toe welke gegevens in een inkooporderformulier moeten worden opgenomen								X								
	Afronding van het uitwerken van de 'Inkoopstrategie LCH' om PBM in te kopen 'zonder rem'				X												
19-04-2020	Van Lienden stuurt namens RGA twee ingevulde inkooporderformulieren naar het LCH en VWS. In totaal betreft de aanbidding de levering van 40 miljoen mondmaskers van twee fabrikanten voor een totaalbedrag van € 100,8 miljoen								X								
	Van Lienden levert namens RGA aan LCH een 'indicatief leverschema' voor fabrikant Shengquan en een 'confirmed leverschema' voor fabrikant Ryzur								X		X						
	RGA biedt mondmaskers aan voor € 2,26 (Ryzur) en voor € 2,78 (Shengquan) en verwacht dat het LCH gaat onderhandelen over de prijs. Met een prijsonderhandeling is rekening gehouden door RGA bij het aanbieden van de prijs									X	X					X	

Datum	Key moment	Normenkader	Tijdsgewricht	Achtergrond	Inkoopbehoefte	VIP-team	Voorstel samenw.	Voorstel leverancier	RGA order	Prijs	Vooruitbetaling	Kwaliteit	Vervolg aanbidding	Winstoogmerk	Hoofdstukken	
19-04-2020	Eerste reacties binnen het LCH op de aanbiedingen van RGA; de voorraad en de aanvoerlijn voor mondmaskers zijn voldoende en voorgesteld wordt om te starten met twee proeforders van 2 miljoen stuks per fabrikant				X				X							
20-04-2020	LCH deelt RGA mee dat ze 'preferred partner' zijn, maar dat hun aanwezigheid op locatie niet gewenst is								X							
	Functionaris 3 LCH deelt RGA mee het management van LCH negatief te zullen adviseren vanwege mogelijk vervalste of onjuiste certificaten en vanwege het hoge prijsniveau bij fabrikant Shengquan								X			X				
	Functionaris 2 VWS bericht VWS over de door het LCH afgewezen aanbiedingen en over het controleren op het gebruik van het argument "er is genoeg", naar aanleiding van het Tweede Kamer-debat				X											
21-04-2020	Van Lienden reageert per e-mail op de afwijzing door het LCH en levert nieuwe documenten aan inzake de aangeboden mondmaskers								X			X				
	De prijsbandbreedte voor de inkoop van mondmaskers die het LCH hanteert voor week 17 van 2020, waarin de transactie met RGA plaatsvindt bedraagt € 2,50 (verwachte inkoopprijs) tot € 3,00 (maximale inkoopprijs)									X						
22-04-2020	RGA bezoekt het LCH en gezamenlijk worden de inkooporderformulieren doorgenomen, die door het LCH worden aangepast op basis van de nieuw verstrekte documentatie. In een bijlage worden aanvullende leverings- en betalingsvoorwaarden vastgelegd								X			X				
	Het LCH beoordeelt en accepteert de door RGA verstrekte certificaten											X				
	Van Lienden deelt de prijsopbouw behorende bij de aanbidding van de mondmaskers van fabrikant Shengquan met Functionaris 4 VWS									X					X	
	Ondertekening door het LCH van de (aangepaste) inkooporderformulieren RGA								X							
	Aanpassen van de reeds ondertekende inkooporderformulieren en ondertekening van de Purchase Orders door Functionaris 1 Mediq. De prijzen van € 2,26 en € 2,78 passen binnen de bandbreedte van die week van € 2,50 tot maximaal € 3,00								X	X						
23-04-2020	RGA stuurt de eerste facturen aan het LCH, waarop het LCH de bijlage met betalingsvoorwaarden en kwaliteitsafspraken aanpast en ondertekent								X		X	X				
	LCH verzoekt aan RGA een voorstel aangaande een prijsverlaging als gevolg van de latere levering door fabrikant Ryzur te delen									X						
24-04-2020	Eerste van de 12 RGA-facturen aan het LCH en start betaling van deze facturen door het LCH								X		X					
26-04-2020	Van Lienden reageert op verzoek prijsverlaging LCH: 'Dit betreft fabrikant Shengquan. Een voorstel wordt later gedeeld'									X						

Datum	Key moment	Normenkader	Tijdsgewricht	Achtergrond	Inkoopbehoefte	VIP-team	Voorstel samenw.	Voorstel leverancier	RGA order	Prijs	Vooruitbetaling	Kwaliteit	Vervolg aanbidding	Winstoogmerk
29-04-2020	Hulptroepen doet het voorstel voor een vervolgaanbidding voor het leveren van 80 miljoen mondmaskers aan VWS, aanvullend op de 40 miljoen mondmaskers die door het LCH zijn besteld bij RGA													X
	RGA sluit inkoopcontracten met fabrikanten Ryzur en Shengquan									X				X
30-04-2020	Van Lienden deelt het finale leverschema en de potentiële prijsverlaging van € 0,07 bij Shengquan in het geval de vooruitbetaling op de gehele order zou zijn opgehoogd naar 80%									X				
	Functionaris 1 LCH meldt tijdens technische briefing aan de TK: 'VWS bepaalt de scope en de prijzen, en het credo is nog steeds "blijf kopen", en naar aanleiding van berichten over tekorten: "Het is aanwezig. Ik zou zeggen: bestel het!"	X												
	Van Lienden deelt finaal productie- en leveringsschema met het LCH							X		X				
03-05-2020	In reactie op kritiek op Twitter van een Nederlandse ondernemer in China op SHA ("Wij kennen de prijzen goed in China. Er wordt door jullie winst gemaakt") schrijft van Lienden in een twitterbericht: "Er is nul eigen gewin in deze - doe het om niet en heb mijn werk opzij gezet. Incl. accountant die er toezicht op houdt."	X												X
04-05-2020	Start van de productie van de RGA mondmaskers										X			
	Van Lienden deelt namens Hulptroepen een "plan voor mondkapjes voor de 1,5 meter economie" met minister van VWS												X	
05-05-2020	Twitterbericht van Van Lienden: "Leuk he, hoe het groeit :) Bevrijdingsdag was overigens ook de dag dat ik ontslag heb genomen om mij volledig te kunnen focussen op Hulptroepen. Na de zomer wil ik gaan rondreizen door NL. Na paar jaar gemeente Amsterdam tijd voor nieuwe plannen en avonturen. Vrij mens weer kortom :)"	X												
	Van Lienden zegt in een tv-programma over het bevoorraden zorg met PBM: het is "keihard" werken, "zwemmen tussen de haaien" en een "cowboymarkt"	X												
06-05-2020	LCH deelt aan RGA mee dat besloten is om de wijze van transport om te zetten van luchtvracht naar zeevracht										X			
07-05-2020	Het LCH werkt voornamelijk samen met leveranciers waarmee zij reeds een relatie heeft opgebouwd en gaat niet meer in op nieuwe aanbiedingen in de inbox	X												
11-05-2020	Van Lienden stuurt namens Hulptroepen een "Overflow voorstel" voor ruim 1 miljard mondmaskers naar het LCH, met inkooporderformulieren waarop RGA als contractspartij is vermeld													X
12-05-2020	Het LCH reageert op het voorstel van Van Lienden met: 'de huidige voorraad is voldoende om aan de vraag te voldoen, maar de aanbidding wordt in overweging genomen'													X
15-05-2020	Van Lienden doet namens Hulptroepen als 'preferred supplier' van het LCH het aanbod om de voorraad mondmaskers van een partner over te nemen													X

Datum	Key moment	Normenkader	Tijdsgewricht	Achtergrond	Inkoopbehoefte	VIP-team	Voorstel samenw.	Voorstel leverancier	RGA order	Prijs	Vooruitbetaling	Kwaliteit	Vervolg aanbidding	Winstoogmerk	Hoofdstukken	
26-05-2020	RGA wordt, na overleg tussen het LCH en VWS, verzocht 2 miljoen mondmaskers alsnog via luchtvracht te versturen										X					
xx-05-2020	Start dividend uitkeringen aan persoonlijke vennootschappen van Van Lienden, Damme en Van Gestel														X	
03-06-2020	Minister voor MZS: 'er is voldoende voorraad voor een tweede golf'				X											
07-06-2020	Functionaris 2 VWS meldt minister voor MZS dat gestopt kan worden met het maximaal inkopen van PBM				X											
09-06-2020	Laatste van de 12 RGA-facturen naar het LCH (totaalbedrag van € 100,8 miljoen)										X					
10-06-2020	Einde betaling van de facturen van RGA door het LCH										X					
11-06-2020	LCH concludeert: 'het LCH heeft de RGA-orders volledig betaald, maar goederen zijn nog niet ontvangen en getest in Nederland'										X	X				
16-06-2020	Functionaris 4 LCH stuurt een memo aan Functionaris 1 LCH: 'kan zich niet vinden in de wijze waarop de orders met RGA tot stand zijn gekomen en voelt zich onder druk gezet'								X							
19-06-2020	Reactie Van Lienden in een interview op de vraag 'hij er ook aan verdient': "Nee, het is een stichting dus dat hebben we om niet gedaan"		X												X	
21-06-2020	Einde van de productie van de RGA maskers										X				X	
22-06-2020	VWS besluit om de beoordeling door het LCH van nieuwe aanbiedingen uit China stop te zetten	X														
24-06-2020	Het inkooploket LCH wordt gesloten	X														
28-06-2020	Het RIVM adviseert aan het LCH negatief over de mondmaskers van Ryzur en Shengquan: het LCH deelt dit daarna mede aan RGA												X			
08-07-2020	Einde ontvangst en beoordeling LCH van circa 22.800 e-mails met leads en aanbiedingen PBM, waarvan 239 door het VIP-team worden afgehandeld. Bij de 'lead Van Lienden' staat dat het tot een deal is gekomen					X										
	Het LCH koopt niet meer actief in. Eerder ingekochte PBM worden nog wel geleverd. Functionaris 2 VWS meldt minister voor MZS dat gestopt kan worden met het maximaal inkopen van PBM	X														
14-08-2020	VWS besluit mondmaskers geproduceerd door Shengquan te laten vrijgeven en meldt dit aan het LCH en aan RGA op 17 augustus												X			
18-08-2020	Het LCH volgt het kwaliteitsadvies RIVM deels niet op; mondmaskers van Ryzur worden vrijgegeven												X			
01-09-2020	Het LCH meldt aan RGA dat aan alle ordervoorwaarden voor de mondmaskers van Shengquan en Ryzur is voldaan												X			

Datum	Key moment	Normenkader	Tijdsgewricht	Achtergrond	Inkoopbehoefte	VIP-team	Voorstel samenw.	Voorstel leverancier	RGA order	Prijs	Vooruitbetaling	Kwaliteit	Vervolg aanbieding	Winstoogmerk
		Hoofdstukken												
17-05-2021	Van Lienden meldt in de media: 'er is in samenspraak' en om een 'veelvoud van redenen' voor gekozen om de deal van ruim € 100 miljoen met een 'alternatieve entiteit' af te sluiten. Dit heeft 'te maken met ondernemersrisico, wat de stichting niet kon dragen'.		X											
20-05-2021	Van Lienden deelt een brief met VWS, ter opzegging van (de geheimhoudingsverklaring van) het LCH-Convenant	X												
29-05-2021	De Volkskrant: "De CDA-fractie was niet op de hoogte van enig winstoogmerk en wij zijn ervan uitgegaan dat het op non-profit basis gebeurde"		X											
01-06-2021	Reactie op Kamervragen: "Het type construct, zoals Stichting Hulpstroepen of Relief Goods Alliance (RGA), maakte voor VWS niets uit"		X											X
xx-11-2021	Einde dividend-uitkeringen aan persoonlijke vennootschappen van Van Lienden, Damme en Van Gestel van in totaal € 20,5 miljoen													X
31-12-2021	Op basis van de (voorlopige) aangifte Vpb over het verlengde boekjaar 2020-2021 bedraagt de belastbare winst van RGA circa € 27,5 miljoen en betaalt RGA circa € 6,8 miljoen aan Vpb. De omzet van RGA bedraagt circa € 103 miljoen													X
	Op basis van de (voorlopige) jaarrekening van HABV heeft HABV over 2020 en 2021 tezamen een omzet behaald van € 13,6 miljoen en heeft HABV per eind 2021 een eigen vermogen van € 1,6 miljoen													X

7 Achtergrond en oprichting Hulptroepen Alliantie en RGA

7.1 Inleiding en leeswijzer

359 Dit hoofdstuk gaat in op de achtergrond en het ontstaan van Hulptroepen en de rechtspersonen SHA, HABV en RGA vanaf de tweede helft van maart 2020, inclusief de gebeurtenissen die hebben geleid tot de oprichting van deze rechtspersonen en tot de handelingen van de oprichters en bestuurders.

360 Paragraaf 7.2 hierna bevat eerst een samenvatting van de bevindingen met betrekking tot de feiten en omstandigheden aangaande de achtergrond en oprichting van Hulptroepen Alliantie en RGA. Daarna volgen de bevindingen inzake de volgende onderwerpen:

- De achtergrond en oprichting van SHA en HABV (zie paragraaf 7.3).
- De achtergrond en oprichting van RGA (zie paragraaf 7.4)
- De website Hulptroepen.nu (zie paragraaf 7.5).
- de organisatiestructuur Hulptroepen en RGA ten tijde van de oprichting en RGA-transacties' (zie paragraaf 7.6).
- De samenwerking bij Hulptroepen Alliantie (zie paragraaf 7.7).
- De perceptie van Hulptroepen bij buitenstaanders (zie paragraaf 7.8).

7.2 Samenvatting achtergrond en oprichting

Op basis van de beschikbare onderzoeksinformatie en de toelichtingen in interviews en wederhoor, kunnen de bevindingen in dit hoofdstuk 'Achtergrond en oprichting Hulptroepen en RGA' als volgt worden samengevat:

361 Op 20 en 21 maart 2020 vinden Van Lienden, Damme en Van Gestel elkaar bij hun zoektocht naar mogelijkheden om PBM naar Nederland te krijgen. Dit gezamenlijke initiatief om met een eigen inkoop- en distributiekanaal (kleine) zorgverleners van PBM te voorzien, start onder de werktitel 'Corona Response NL', en wordt het Hulptroepen-initiatief. Hulptroepen richt zich daarbij zonder winst oogmerk voornamelijk op de verleners van de eerstelijnszorg: de niet-acute zorg buiten de ziekenhuizen, zoals de ouderenzorg, de thuiszorg en de huisartsen. Voordat ze elkaar in dit kader vinden, hebben Van Lienden, Damme en Van Gestel separaat contact opgenomen met VWS, om mondklappers aan te bieden. Geen van deze aanbiedingen wordt geaccepteerd door VWS en deze aanbiedingen leiden niet tot een transactie.

362 Op 21 en 24 maart 2020 worden door enkele zorgorganisaties 'purchase orders' voor mondklappers geplaatst. Deze worden afgewikkeld via vennootschappen die zijn gelieerd aan Damme en Van Gestel. De betaling verloopt onder andere via PayPal en de financiering van deze orders wordt onder andere gerealiseerd met eigen financiële middelen. Van Lienden, Damme en Van Gestel concluderen na afloop van deze transacties dat deze werkwijze niet houdbaar is. Zij richten op 25 maart 2020 een bedrijfsstructuur op, passend bij het doel van het Hulptroepen-initiatief: SHA met daaronder HABV.

363 Via het Hulptroepen-initiatief verstrekken Van Lienden, Damme en Van Gestel PBM aan (kleine) zorgverleners. Voor dit initiatief wordt gebruikgemaakt van het logo 'HulpTroepen.nu' en van de slogan "Hulp voor de zorghelden". Diverse Nederlandse bedrijven en vrijwilligers verlenen hun medewerking aan het Hulptroepen-initiatief, waaronder Coolblue, KLM en Flexport. Als onderdeel van deze samenwerking verstrekt onder andere Coolblue kapitaal aan het Hulptroepen-initiatief. Op 16 april 2020 wordt de HulpTroepen-webshop, gericht op zorgverleners met een AGB-code, gelanceerd voor de verkoop van mondklappers.

364 Volgens toelichting van Van Lienden, Damme en Van Gestel zijn begin april 2020 het werkkapitaal en de financiering van het HulpTroepen-initiatief ongeschikt om aan de vraag uit de markt te kunnen voldoen. Zij worden op dat moment niet alleen meer benaderd door kleine zorgverleners; ook grotere partijen wensen PBM af te nemen. Dergelijke orders brengen, volgens Van Lienden, Damme en Van Gestel, andere voorwaarden met zich mee, onder andere ten aanzien van de financiering. Van Lienden, Damme en Van Gestel stellen vervolgens vast dat dergelijke verzoeken niet binnen de bestaande (financiële) afspraken van SHA en HABV passen. Besloten wordt een tweede entiteit op te richten, namelijk RGA. Van Lienden, Damme en Van Gestel lichten hierbij, na mediaberichtgeving medio 2021, op de website van HulpTroepen het volgende toe: "Deze entiteit is in tegenstelling

tot Stichting Hulptroepen commercieel van aard en is bedoeld om grootzakelijke aanvragen te verwerken die niet binnen de missie of het risicoprofiel vallen van de Hulptroepen.”

365 Op 9 april 2020 wordt de domeinnaam voor RGA geregistreerd en, wordt een notaris verzocht de vennootschap RGA op te richten. Van Lienden wordt bij de oprichting op 14 april 2020 benoemd als enige bestuurder. Van Lienden, Damme en Van Gestel zijn ieder (via een aan hun gelieerde rechtspersoon) voor één derde aandeelhouder van RGA. In de periode die volgt, worden door Van Lienden, Damme en Van Gestel via twee kanalen PBM aangeboden aan het LCH. Dit vindt plaats via het Hulptroepen-initiatief (zonder winst oogmerk) en via (het commerciële) RGA. Zowel Hulptroepen Alliantie als RGA verstrekt voorstellen aan het LCH. Uiteindelijk komen het LCH en RGA overeen dat er 40 miljoen mondmakers zullen worden geleverd.

366 Uit de onderzoeksinformatie en uit de toelichtingen die door betrokkenen van het LCH en VWS zijn verstrekt in interview volgt dat Hulptroepen en RGA in de beeldvorming vermengd zijn geraakt. Dit als gevolg van de wijze van presenteren van de verschillende voorstellen en (vervolg)aanbiedingen, alsmede op basis van diverse uitingen die zijn gedaan door Van Lienden, Damme en Van Gestel. Ook verwijzen de betrokkenen van het LCH en VWS (ten tijde van én na de RGA-transacties) naar ‘Hulptroepen’ of naar ‘Van Lienden’, terwijl de orders van het LCH bij RGA zijn geplaatst. In hoofdstuk 12 ‘RGA-Orders’, hoofdstuk 16 ‘Vervolgaanbiedingen’ en hoofdstuk 17 ‘Winst oogmerk’ is dit nader uitgewerkt.

7.3 Hulptroepen Alliantie

367 Onderstaande toelichtingen zijn gebaseerd op de gehouden interviews met Van Lienden, Damme en Van Gestel, alsmede (daar waar vermeld) op de documenten in de onderzoekinformatie.

7.3.1 Aanvang Hulptroepen Alliantie

368 In de interviews met Deloitte licht Van Lienden toe dat [Kamerlid Omtzigt] en Van Lienden op 17 maart 2020 via WhatsApp contact hebben over de coronacrisis, mede naar aanleiding van de tv-toespraak van [minister-president] op 16 maart 2020. Van Lienden en [Kamerlid Omtzigt] wisselen informatie uit en bespreken dat COVID-19 “alles gaat bepalen”, zo geeft Van Lienden aan. Van Lienden geeft bij Deloitte aan dat het contact met [Kamerlid Omtzigt] de directe aanleiding was om zich bezig te gaan houden met mondmaskers, na een eerder gesprek bij VWS.³⁰⁶

369 (P) Damme verstuurt op 20 maart 2020 in de WhatsApp-groep ‘Dertigers Defensie App’ een bericht over een mogelijkheid tot inkoop van PBM. Hierop zoekt Damme separaat contact met Van Lienden over het inkopen van PBM. Van Lienden en Damme besluiten zich te concentreren op PBM voor zorgverleners buiten de ziekenhuizen.

³⁰⁶ Zie voor de toelichting over de contacten tussen [Kamerlid Omtzigt] en Van Lienden in hoofdstuk 10 ‘Voorstellen tot samenwerking met het LCH’ en hoofdstuk 16 ‘Vervolgaanbiedingen’.

Van Lienden, Damme en Van Gestel schetsen dat in deze fase (tweede helft maart 2020) van de coronacrisis in Nederland de focus ligt op het leveren van PBM aan ziekenhuizen. Echter, ook bij andere zorgverleners dan ziekenhuizen (zoals fysiotherapeuten, huisartsenpraktijken, de thuiszorg en de verzorgingstehuizen) bestaat er volgens hen vraag naar PBM. Tevens heerst bij Van Lienden, Damme en Van Gestel het idee dat de levertijden van PBM uit China te lang zijn, vanwege een onvoldoende focus op het structureel versnellen van het transport bij de aanvoer van PBM uit China. Volgens hen is er geen schaarste aan productiecapaciteit voor PBM (voor mondkmaskers) in China. Om deze reden wordt op 22 maart 2020 door Van Lienden contact gezocht met KLM.

370 Op 20 maart 2020 vraagt Van Lienden via WhatsApp aan [Functionaris 1 VWS] waar hij zich kan melden met een aanbod voor mondkmaskers.³⁰⁷ [Functionaris 1 VWS] antwoordt dat dit kan via 'coronabeschermingsmidden@minvws.nl'.³⁰⁸ Op 20 maart 2020 biedt Damme KN95 mondkmaskers die "zijn CE goedgekeurd" aan.³⁰⁹ Op 24 maart 2020 ontvangt Damme een e-mail retour waarin wordt aangegeven dat de mondkmaskers van Damme niet aan de voorwaarden lijken te voldoen (verwezen wordt naar CE-gecertificeerde FFP1-, FFP2-, FFP3- of N95-mondmaskers), en dat daarom niet op het aanbod wordt ingegaan.³¹⁰

371 Van Gestel biedt op 20 maart 2020 via een e-mail aan 'middelencorona@NFU.nl' mondkmaskers van KN95 en 'single use' aan.³¹¹ Van Gestel licht in interviews met Deloitte toe dat hij op 20 maart 2020 geen kennis had van het reeds door Damme gedane aanbod. Na het doen van het aanbod ziet Van Gestel, op 21 maart 2020 (bij het tv-programma EenVandaag), een Twitter-bericht van Van Lienden voorbijkomen over het regelen van PBM voor de Nederlandse samenleving. Van Gestel neemt daarop contact op met Van Lienden. Op 22 maart 2020 biedt Van Gestel, ook via een e-mail bij 'coronabeschermingsmiddelen@minvws.nl', mondkmaskers aan.³¹² Van Gestel schrijft in deze e-mail ook bezig te zijn met het opstarten van een initiatief met Van Lienden. Op 23 maart 2020 ontvangt Van Gestel een bericht waarin wordt aangegeven dat primair wordt gezocht naar PBM die zich reeds in Noordwest-Europa bevinden, gezien de noodzakelijke snelheid en "beschikbaarheid binnen zéér korte termijn (dagen)".³¹³

372 Van Lienden, Damme en Van Gestel lichten in interviews toe dat op 21 maart 2020 een eerste groep personen, bestaande uit kennissen, wordt gevormd, onder de werktitel 'Corona Response NL'. De groep heeft als doel het uitwerken van ideeën ter verbetering van de inkoop van PBM. Bij Van Lienden ontstaat in dit kader het idee om KLM tegen betaling in te zetten voor het vliegen voor de overheid, en aldus PBM naar Nederland te vervoeren.

373 Van Lienden, Damme en Van Gestel lichten toe dat op 21 maart 2020 twee zorgorganisaties een 'purchase order' plaatsen voor de inkoop van mondkmaskers via een vennootschap van Damme (Laborare Omnia Vincit B.V.).

³⁰⁷ Zie hoofdstuk 10 'Voorstellen tot samenwerking met het LCH' voor nadere details over de contacten in de eerste dagen waaronder met [Functionaris 1 VWS].

³⁰⁸ OAKCHT-0001-00000236. Betreft een onjuiste spelling van het bedoelde e-mailadres 'coronabeschermingsmiddelen@minvws.nl' (met 'len').

³⁰⁹ OAKVC2-000015751, gestuurd naar: coronabeschermingsmiddelen@minvws.nl.

³¹⁰ OAKVC2-000033644.

³¹¹ OAKLC14-001581698.

³¹² OAKVC2-000507634.

³¹³ OAKVC2-000008391.

Damme plaatst via deze vennootschap op 21 maart 2020 een eerste bestelling van 20.000 stuks KN95-mondmaskers. Op 24 maart plaatst een zorgorganisatie een order van 500.000 mondmaskers (voor € 725.000). Deze order verloopt via ondernemingen van (dan wel gelieerd aan) Van Gestel (Noah Holding B.V. en Mediation Leiden EWA).

374 Van Lienden, Damme en Van Gestel geven aan dat na afloop van deze transacties een bedrijfsstructuur wordt opgesteld. De wijze waarop tot dan toe de (verzoeken tot) orders van PBM gedaan worden, is volgens hen niet langer verantwoord. Dit is het gevolg van de hoeveelheid verzoeken, de wijze waarop de betalingen verlopen (bijvoorbeeld via een persoonlijk PayPal account), en de wijze van het financieren van de orders (eigen financiële middelen en aanbetingen). Van Gestel schetst de context waarin toentertijd de bestellingen werden gedaan; er is veelal sprake van fraude met certificaten, de luchtcapaciteit is ontregeld, de prijzen van PBM fluctueren sterk, en het luchtruim van China zit dicht. Kortom, de transacties voltrekken zich op een risicovolle wijze en in een risicovolle situatie, aldus de toelichting van Van Gestel.

375 Damme geeft aan dat voorgaande ertoe leidt dat Damme advies bij een advocaat en een notaris inwint over een bedrijfsstructuur. Nadat eerst sprake was van een plan tot het oprichten van een besloten vennootschap (zonder stichting) volgt – om het maatschappelijke karakter (het werken zonder winstoogmerk) te borgen – een structuur met een stichting via SHA. Voor het inkopen van producten, het aangaan van verplichtingen en het importeren en exporteren richten zij een werkmaatschappij op; een besloten vennootschap onder de stichting, zijnde HABV.

7.3.2 Oprichting SHA en HABV

376 Blijkens de akte van oprichting is SHA op 25 maart 2020 opgericht door Damme en Van Gestel, die beiden per die datum aantreden als bestuurders. Van Gestel treedt af als bestuurder op 1 september 2020. Van Lienden treedt aan als bestuurder op 1 januari 2021.³¹⁴

377 De doelstelling van SHA is volgens de oprichtingsakte: *“Het bevorderen van het beschikbaar komen van medische hulpmiddelen en aanverwante producten voor de zorg in tijden van nood”*.³¹⁵ Dit wordt bewerkstelligd door: *“het ondersteunen van projecten en organisaties met eenzelfde doelstelling als die van de Stichting”* en door *“het oprichten van, het deelnemen in, het op andere wijze een belang nemen in en het voeren van beheer en bestuur over andere rechtspersonen, alsmede al hetgeen met het vorenstaande in de ruimste zin verband houdt of daartoe bevorderlijk kan zijn”*.³¹⁶ SHA beoogt niet het maken van winst.³¹⁷ Het bestuur van SHA bestaat uit ten minste drie en ten hoogste vijf bestuurders en vertegenwoordigt SHA, waarbij de bevoegdheid tot vertegenwoordiging toekomt aan

³¹⁴ Van Lienden is als mede-initiatiefnemer niet genoemd in de oprichtingsakten van SHA en HABV, waarvan Van Gestel en Damme de formele oprichters zijn. Van Lienden heeft toegelicht op het moment van oprichting van SHA en HABV geen bestuursfunctie te kunnen bekleden, vanwege zijn toenmalige functie als (gemeente)ambtenaar.

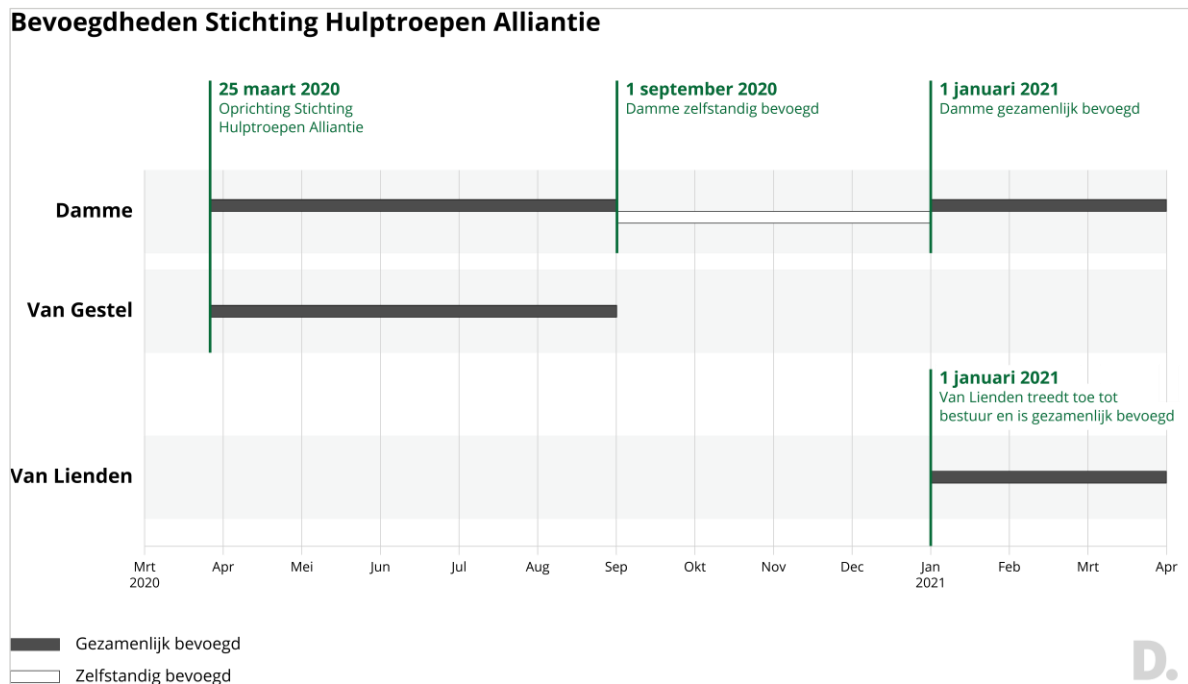
³¹⁵ Artikel 3.1 lid 1.

³¹⁶ Artikel 3.1 lid 1 sub a en sub b.

³¹⁷ Artikel 3.2.

twee bestuurders gezamenlijk.³¹⁸ Bij ontbinding en vereffening wordt het batig liquidatiesaldo van SHA "besteed ten behoeve van een algemeen nut beogende instelling met een gelijksoortige doelstelling".³¹⁹

378 Onderstaande figuur geeft een overzicht van de bestuurders en de vertegenwoordiging van SHA weer in de periode van maart 2020 tot en met januari 2021.³²⁰

Figuur 26: Overzicht bevoegdheden SHA

379 Op 25 maart 2020 wordt ook de vennootschap HABV opgericht. Blijkens de inschrijving bij de Kamer van Koophandel is SHA (sinds de oprichting) enig aandeelhouder en bestuurder van HABV.

380 Eén van de doelstellingen van HABV is volgens de statuten: "het importeren, exporteren, verkopen, distribueren, het handelen in, de marketing van medische hulpmiddelen en daaraan verwante producten, alsook andere producten die van belang zijn of kunnen zijn voor de Vennootschap".³²¹

7.4 Relief Goods Alliance B.V.

7.4.1 Achtergrond Relief Goods Alliance B.V.

381 Van Lienden, Damme en Van Gestel lichten in interviews toe dat het hen begin april 2020 duidelijk wordt dat het werkkapitaal van Hulptroepen Alliantie onvoldoende is om aan de vraag uit de markt te voldoen. Hulptroepen Alliantie is opgericht om kleine zorginstellingen en individuele zorgverleners te helpen. Ook van een toenemend

³¹⁸ Artikelen 4.1 en 10.1.

³¹⁹ Artikel 15.5.

³²⁰ Opgesteld door Deloitte op basis van gegevens van de Kamer van Koophandel.

³²¹ Artikel 3 sub a.

aantal andere partijen (o.a. medische groothandels, grote private zorginstanties en buitenlandse partijen) ontvangt Hulptroepen Alliantie echter verzoeken om PBM te leveren. Van Lienden, Damme en Van Gestel lichten toe dat dergelijke partijen met andere (betaal)voorwaarden werken en bovendien grotere volumes PBM wensen. Deze andere (betaal)voorwaarden en de grotere volumes aan PBM passen niet binnen de (financierings)afspraken van Hulptroepen Alliantie en evenmin bij het doel van Hulptroepen Alliantie. Hulptroepen Alliantie (via SHA) mag het door de financiers verstrekte kapitaal enkel inzetten voor de eerstelijnszorg. Om die reden richten zij RGA op. Van Lienden, Damme en Van Gestel geven aan dat een andere belangrijke reden voor de oprichting van RGA is dat RGA zich op andere productgroepen richt. Voorbeelden die zij noemen, zijn: isolatieschorten en handschoenen. Een van de financiers van het Hulptroepen-initiatief had geen toestemming verleend om deze artikelen in te kopen via Hulptroepen Alliantie.

382 In interviews met Deloitte lichten Van Lienden, Damme en Van Gestel toe voor de naam 'Relief Goods Alliance' gekozen te hebben omdat deze internationaal is. Deze is, aldus Van Lienden, Damme en Van Gestel, geïnspireerd op de 'Relief Goods Desk' van KLM en op de transportorganisatie 'Mission & Relief'.

383 Op 9 april 2020 wordt volgens Damme de eerste stap gezet; de domeinnaam 'www.reliefgoodsalliance.com' wordt geregistreerd. Daarnaast wordt een notaris gevraagd een besloten vennootschap op te richten. Tevens laten Van Lienden, Damme en Van Gestel zich adviseren over een ondernemingsstructuur, omdat Van Lienden op dat moment nog niet beschikt over een persoonlijke holding.

7.4.2

Oprichting Relief Goods Alliance B.V.

384 Blijkens de akte van oprichting is RGA opgericht op 14 april 2020, door vennootschappen die zijn gelieerd aan Van Lienden, Damme en Van Gestel. In een door Damme op 9 april 2020 gestuurde e-mail aan een notaris met het verzoek om een B.V. op te richten staat als toelichting vermeld:

Hoop dat alles wel is. Hier zijn we flinke stappen aan het maken. We leveren inmiddels steeds meer aan de zorg en begin volgende week verwachten we daadwerkelijk het B2B platform te gaan lanceren. Echter gaan we structuur wat aanpassen. Gezien hoe we gefinancierd (financiers zien het meer als donatie en zijn bereid een deel te doneren) zijn kunnen met de Hulptroepen Alliantie goed inzetten op levering van producten tegen kostprijs voor kleine zorginstellingen. Eventueel onvoorziene kosten vangen we daarmee op.

Echter krijgen we ook steeds meer verzoeken van andere medische organisaties / zorg instellingen die direct bij ons (grotere) bestellingen willen doen. Dat is nu lastig omdat we het werkkapitaal nodig hebben voor de leveringen aan de kleine instellingen. Inmiddels hebben we daar een oplossing voor bedacht. Het opzetten van een nieuw BV die wel deze koers kan varen met additioneel kapitaal uit andere bronnen.

Figuur 27: OAKD0326-00000227

385 Volgens de statuten is één van de doelstellingen van RGA: *"het importeren, exporteren, verkopen, distribueren, het handelen in, de marketing van medische hulpmiddelen en daaraan verwante producten, alsook andere producten die van belang zijn of kunnen zijn voor de vennootschap"*.³²² Het bestuur van RGA bestaat uit een door de Algemene

³²² Artikel 3 sub a.

Vergadering te bepalen aantal bestuurders.³²³ Het bestuur van RGA vertegenwoordigt de vennootschap, waarbij de bevoegdheid tot vertegenwoordiging toekomt aan iedere bestuurder afzonderlijk.³²⁴

386 Bij de oprichting wordt Van Lienden benoemd als bestuurder en nemen de drie oprichters (via de aan hen gelieerde vennootschappen), elk voor één derde, deel in het geplaatste kapitaal.³²⁵

7.5 Hulptroepen.nu

387 Na haar oprichting maakt Hulptroepen Alliantie gebruik van de website 'Hulptroepen.nu'³²⁶. Via deze website biedt Hulptroepen Alliantie iedereen de mogelijkheid om PBM te kopen. Wat betreft RGA is op de website 'Hulptroepen.nu' medio mei 2021 de volgende toelichting opgenomen over het verschil tussen RGA en Hulptroepen Alliantie: *"Deze entiteit is in tegenstelling tot Stichting Hulptroepen commercieel van aard en is bedoeld om grootzakelijke aanvragen te verwerken die niet binnen de missie of het risicoprofiel vallen van de Hulptroepen."*³²⁷

388 Tevens is, naar aanleiding van het verschijnen van een artikel in de Volkskrant medio mei 2021, de volgende verklaring over het ontstaan en bestaan van RGA naast Hulptroepen Alliantie opgenomen op de website van Hulptroepen.nu:

Verklaring	
<p>Naar aanleiding van het artikel in de Volkskrant van afgelopen weekend zien we ons genoodzaakt om te reageren op de berichtgeving.</p> <p>Sinds maart 2020 zet Hulptroepen Alliantie zich in om de medewerkers in de zorg veilig te kunnen laten werken door voldoende beschermingsmiddelen te leveren van hoge kwaliteit. Meer dan een jaar na het uitbreken van de COVID-19 crisis doen we dat nog steeds. Zo hebben wij meer dan op 4.500 zorgorganisaties geholpen met ons team. Naast de zorg leveren we inmiddels ook aan particulieren en het bedrijfsleven en is het aanbod verbreed naar o.a. (zelf)testen. Alle bestellingen die geplaatst zijn op de website van Hulptroepen Alliantie zijn zonder winstoogmerk uitgevoerd.</p> <p>In totaal zijn er meer dan 30 miljoen producten op deze wijze in Nederland terecht gekomen bij hen die dit nodig hadden waaronder huisartsen, fysiotherapeuten, mantelzorgers, ouderenzorg en ZZP-ers. En daar zijn we trots op.</p> <p>Daaronder zijn ook FFP2 producten waarin biomass grafeen verwerkt is. Naast onze eigen analyse en die van het Ministerie van VWS blijkt uit onafhankelijk onderzoek van gezaghebbende en bevoegde instanties zoals CCQS, SGS, DEKRA en HygCen dat het product veilig is voor gebruik in de zorg en door consumenten. Wij staan in voor de kwaliteit van deze producten, welke onderdeel van ons assortiment blijven uitmaken. Voor meer uitleg over grafeen en de onderzoeksresultaten kun je hier meer lezen: https://hulptroepen.nu/grafeen/</p>	<p>Voor projecten met een andere doelgroep en risicoprofiel dan waarvoor Hulptroepen Alliantie is opgericht is een alternatieve entiteit opgericht, Relief Goods Alliance B.V. Deze is organisatorisch, juridisch, financieel en bestuurlijk gescheiden van de stichting. En op die scheiding is ook altijd scherp toezicht gehouden. Wel zijn we van mening dat we dit duidelijker hadden kunnen maken via onze website. Dat is één van de vele lessen voor ons geweest in het uitdagende, afgelopen jaar.</p> <p>De missie van ons initiatief zullen we voortzetten.</p>

Figuur 28: Verklaring SHA op www.hulptroepen.nu³²⁸

³²³ Artikel 18.

³²⁴ Artikel 23.1.

³²⁵ Oprichtingsakte RGA.

³²⁶ Vanaf 16 april 2020 verliep dit via 'www.coolblue.nl/hulptroepen'. Vanaf 5 augustus 2020 heeft Hulptroepen haar eigen website.

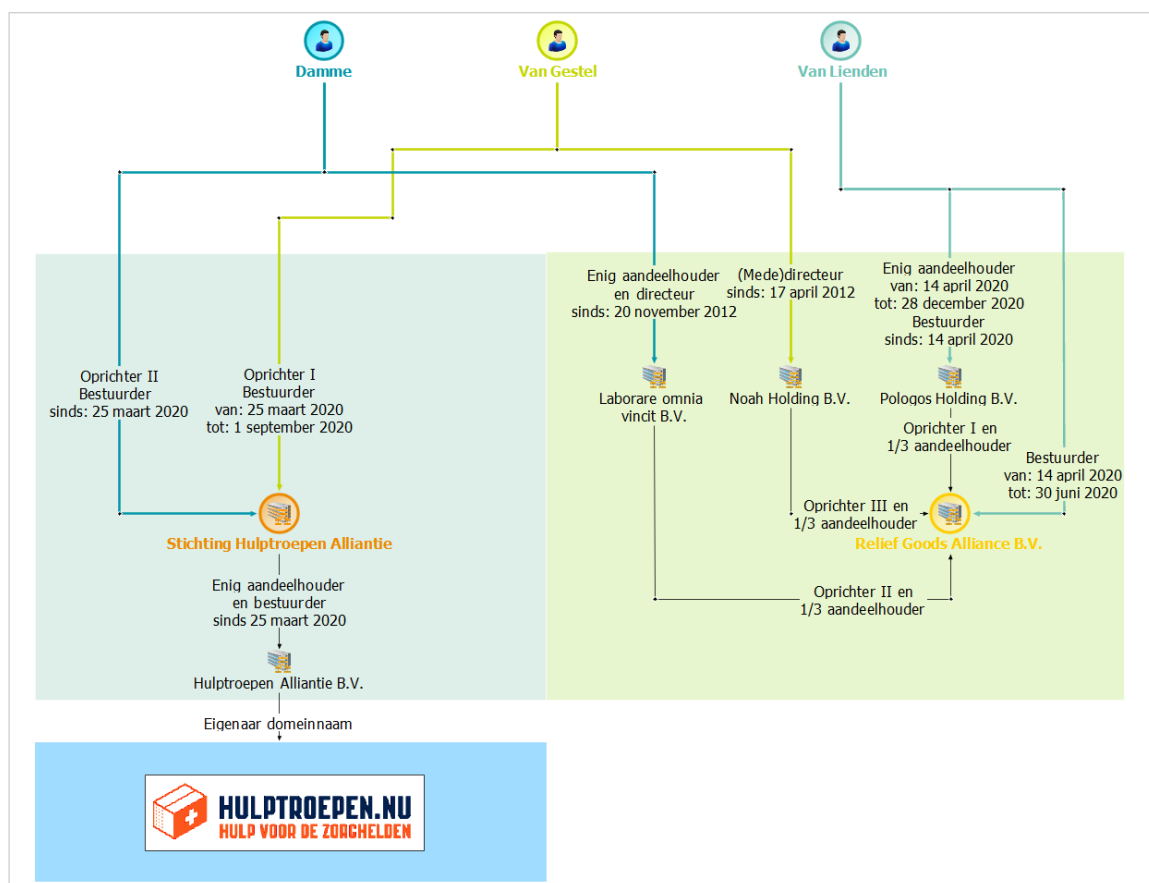
³²⁷ Deze toelichting en andere verwijzingen naar RGA zijn opgenomen op de website Hulptroepen.nu, na publicatie van het artikel in de Volkskrant op 15 mei 2021.

³²⁸ www.hulptroepen.nu, door Deloitte geraadpleegd op 27 oktober 2021.

7.6 Organisatiestructuur Hulptroepen en RGA

389 Zoals opgemerkt, geven Van Lienden, Damme en Van Gestel aan dat RGA door hen is opgericht om grootzakelijke klanten te kunnen bedienen en ook andere PBM dan mondmaskers te kunnen aanbieden. Volgens hen kent RGA een andere financieringsconstructie en bijbehorende risico's die niet voor rekening kunnen komen vanwege de reeds bestaande afspraken met de financiers van Hulptroepen Alliantie (volgens Van Lienden, Damme en Van Gestel betreft dit Coolblue en twee andere ondernemers³²⁹). Zo lichten Van Lienden, Damme en Van Gestel toe dat Hulptroepen Alliantie zich alleen richtte op mondmaskers.

390 Onderstaande figuur toont een schematische weergave van de oprichting van SHA, HABV en RGA, zoals deze naar voren komt uit het handelsregister, en zoals toegelicht in interviews³³⁰.

Figuur 29: Organisatiestructuur SHA, HABV en RGA ten tijde van oprichting en de RGA-transacties

³²⁹ De betreffende leningsovereenkomsten zijn getoond aan Deloitte.

³³⁰ Opgesteld op basis van de gegevens uit de Kamer van Koophandel (ten tijde van oprichting) en de website 'Hulptroepen.nu'.

- 391 Van Lienden, Damme en Van Gestel hebben naar aanleiding van vragen van Deloitte over de organisatiestructuur de hierna opgenomen weergave verstrekt.³³¹ Zoals volgt uit de structuur, worden twee kanalen onderscheiden. 'Kanaal I' betreft leveringen van PBM (mondmaskers) via Hulptroepen Alliantie, door middel van de webshop bij Coolblue. 'Kanaal II' betreft leveringen van PBM aan 'Overheid & grote zorginstellingen' via RGA.

Figuur 30: OAKD0315-00000068

7.7 De samenwerking bij Hulptroepen Alliantie

- 392 Van Lienden, Damme en Van Gestel lichten in interviews toe dat Hulptroepen Alliantie met verschillende partners samenwerkt. Ook vrijwilligers en freelancers dragen bij aan het op- en uitbouwen van Hulptroepen Alliantie.³³² Diverse betrokkenen van VWS en het LCH lichten in interviews met Deloitte toe dat Hulptroepen Alliantie bij het LCH ook aangeduid werd als "de jongens van Coolblue".³³³

- 393 Volgens Van Lienden, Damme en Van Gestel hebben zij op 22 maart 2020 voor het eerst contact met Coolblue over het Hulptroepen-initiatief. Naast het verstrekken van (eerst niet-risicodragend en later risicodragend) werkkapitaal aan Hulptroepen Alliantie, wordt een webshop voor de verkoop van PBM gebouwd. Zorgverleners

³³¹ Van Lienden, Damme en Van Gestel hebben daarbij toegelicht dat deze weergave van de structuur destijds door hen gebruikt werd 'richting stakeholders' in het voorjaar van 2020. Daarbij is niet expliciet beschreven wie deze stakeholders zijn. Zie ook OAKD0315-00000068.

³³² Van Lienden, Damme en Van Gestel lichten toe dat tot het moment van de lancering van de website (via Coolblue op 16 april 2020), naast Van Lienden, Damme en Van Gestel, een betaalde freelancer en beperkt (voor een korte periode en een beperkt aantal uren) vrijwilligers zijn ingezet voor Hulptroepen. Volgens hen is de organisatie daarna gaan draaien met betaalde professionals, op het onbezoldigde bestuur na.

³³³ Geïnterviewden geven aan dat Van Lienden, Damme en Van Gestel in een kamer zaten bij het LCH waar geen 'Hulptroepen Alliantie' op de deur stond, maar 'Coolblue'. Coolblue is, naast een aantal andere organisaties, één van de partners van Hulptroepen Alliantie. Van Lienden licht in wederhoor toe dat hij eerst 'Sywert' op de deur had gezet en dat dit vervolgens door het LCH is aangepast.

dienen zich bij deze webshop kenbaar te maken met hun AGB-code.³³⁴ Van Lienden, Damme en Van Gestel lichten toe dat zij willen voorkomen dat particulieren of handelaren PBM kunnen bestellen via de webshop. Zij willen aldus voorkomen dat de webshop een commercieel karakter krijgt.

394 Voor de lancering van de webshop van Hulptroepen Alliantie op 16 april 2020, wordt een introductiefilmpje opgenomen met Van Lienden. Dit filmpje wordt via Twitter gedeeld. Volgens Van Lienden, Damme en Van Gestel is de vraag zo groot dat de webshop bijna direct uitverkocht is en dat Hulptroepen Alliantie moet bijbestellen.

395 Een op 21 april 2020 gedateerde overeenkomst³³⁵ (inzake Hulptroepen.nu initiatief) tussen Coolblue en HABV beschrijft de achtergrond van deze samenwerking tussen partijen als volgt:

Overeenkomst inbreng vermogen inzake Hulptroepen.nu Initiatief

Datum: 21 april 2020

Partijen:

- 1) Coolblue B.V. ("Coolblue"); en
- 2) Hulptroepen Alliantie B.V. ("Hulptroepen.nu"), (hierna gezamenlijk "Partijen"),

In aanmerking nemende dat:

- Het (burger)initiatief Hulptroepen.nu is gestart om bij te dragen aan het creëren van een betrouwbare non-profit markt voor persoonlijke beschermingsmiddelen in Nederland. Dit is een samenwerking tussen onder andere Flexport, KLM, TU Delft, GreenCycl en Coolblue (hierna: het "Hulptroepen.nu Initiatief");
- Het Hulptroepen.nu Initiatief werkt zonder winstoogmerk;
- Coolblue binnen het Hulptroepen.nu Initiatief de orderverwerking en distributie operationeel voor haar rekening zal nemen;
- Voor het Hulptroepen.nu Initiatief financiële middelen benodigd zijn;
- Coolblue bereid is een deel van dit kapitaal ter beschikking te stellen, te weten

Figuur 31: OAKD0307-000000061

7.8 Perceptie Hulptroepen bij buitenstaanders

396 Hoewel Van Lienden bij de oprichting van SHA niet aantreedt als bestuurder, is hij naast Damme en Van Gestel één van de drie initiatiefnemers van het Hulptroepen-initiatief.³³⁶ De hierna opgenomen figuur geeft de drie initiatiefnemers van Hulptroepen en RGA (met stippellijnen) weer. Op de website Hulptroepen.nu zijn na 15 mei 2021 verwijzingen naar en toelichtingen bij RGA opgenomen (zie hiervoor). Uit onderzoeksinformatie en interviews volgt dat Hulptroepen en RGA in de beeldvorming vermengd zijn geraakt, als gevolg van de wijze van presenteren

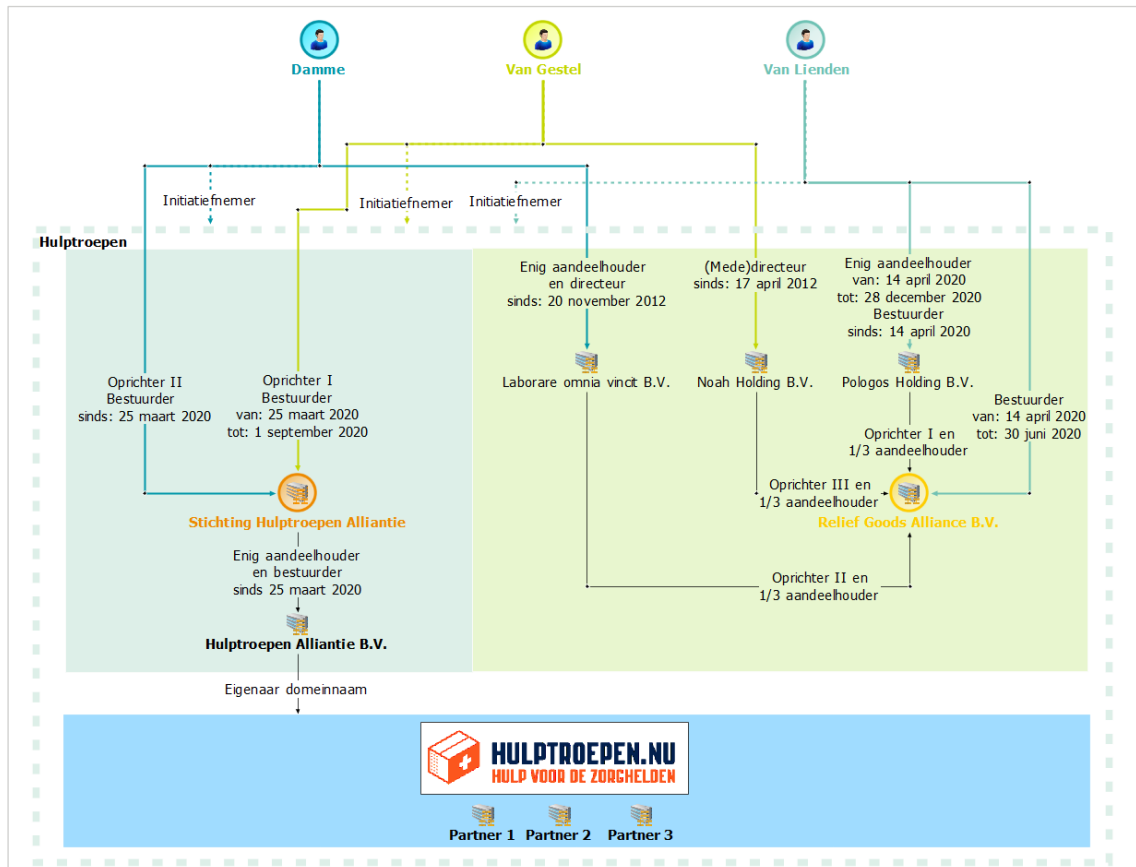
³³⁴ Identificatiesleutel voor zorgverleners.

³³⁵ OAKD0307-000000061, pagina 6.

³³⁶ Blijkens diverse uitingen, o.a. OAKVC3-000050325 en op Hulptroepen.nu.

en vanwege diverse uitingen, dan wel dat de betrokkenen bij het LCH en VWS verwijzen naar ‘Hulptroepen’ of ‘Van Lienden’, terwijl het een order van het LCH met RGA betreft.³³⁷

397 Voorgaande is in de hierna opgenomen figuur weergegeven, waarbij ‘Hulptroepen’ het geheel van de activiteiten van SHA, HABV en RGA en de bijbehorende website ‘Hulptroepen.nu’ omvat.³³⁸

Figuur 32: Perceptie organisatiestructuur ten tijde van de RGA-transacties

398 Zie voor een nadere toelichting bij de ontstane beeldvorming hoofdstuk 17 ‘Winstoogmerk’.

³³⁷ Zie hoofdstuk 17 ‘Winstoogmerk en hoofdstuk 16 ‘Vervolgbaanbiedingen’.

³³⁸ Door Deloitte opgesteld op basis van de onderzoeksinformatie.

8 Inkoopbehoefte

8.1 Inleiding en leeswijzer

399 Het voorgaande hoofdstuk beschrijft het ontstaan van het Hulptroepen-initiatief, met inbegrip van de oprichting van SHA, HABV en RGA. Dit hoofdstuk begint met het schetsen van het ontstaan van het LCH en van de opdracht van VWS aan het LCH. Vervolgens belicht dit hoofdstuk het onderwerp 'Inkoopbehoefte' en markeert dit het eerste hoofdstuk van deel 2 van het (deel)Verslag van Handelingen, dat betrekking heeft op de RGA-transacties (i.e. de onderzoeksonderwerpen die direct zijn gerelateerd aan de RGA-transacties en het LCH inkoopproces).

400 De Inkoopbehoefte is de eerste stap in c.q. aanleiding tot het LCH-inkoopproces. Vervolgens behandelen wij de bevindingen aangaande (de totstandkoming van) de RGA-transacties met het LCH.

401 Paragraaf 8.2 bevat een samenvatting van de bevindingen op basis van de feiten en omstandigheden aangaande de inkoopbehoefte. Daarna volgen de bevindingen inzake de volgende onderwerpen:

- De totstandkoming van het LCH en de opdracht van het LCH in maart 2020 (zie paragraaf 8.3).
- De aanscherping van de opdracht aan het LCH door VWS om maximaal in te kopen op 10 april 2020 (zie paragraaf 8.4).
- De werkwijze van het LCH, gebaseerd op een vraagprognosemodel (zie paragraaf 8.5).
- De inkoopstrategie van het LCH, in afstemming met VWS, medio april 2020 (zie paragraaf 8.6).
- Een inventarisatie van PBM en de opvolging hiervan: "er is genoeg" (zie paragraaf 8.7).
- Een voorraad mondmaskers en de marktvaart ten tijde van de RGA-transacties (zie paragraaf 8.8).

8.2 Samenvatting inkoopbehoefte

Op basis van de beschikbare onderzoeksinformatie en de toelichtingen in interviews en wederhoor, kunnen de bevindingen in dit hoofdstuk 'Inkoopbehoefte' als volgt worden samengevat:

402 Het LCH start op 23 maart 2020 met het centraal inkopen van PBM. Gedurende de periode van 23 maart 2020 tot 1 september 2020 stelt VWS Functionaris 2 VWS aan, die namens VWS de rol van opdrachtgever voor het LCH vervult. De opdracht die Functionaris 2 VWS meekrijgt, is: "het zo snel mogelijk inkopen" van PBM, voornamelijk mondmaskers. Functionaris 2 VWS licht daarbij toe dat op dat moment geen concrete kaders gelden, zoals bijvoorbeeld ten aanzien van de hoeveelheden PBM en de daarvoor beschikbare budgetten.

403 Voor het onderbouwen van de inkoopbehoefte en het valideren van de vraagprojectie ontwikkelt en hanteert het LCH vanaf begin april 2020 een vraagprognosemodel. Dit model gaat uit van een verwacht verbruik van 3,7 miljoen FFP1-/FFP2-/KN95-maskers per week (na aftrek van een ingeschat percentage aan kwaliteitsverlies). Tevens houdt het LCH bij de inkoop rekening met een (voorraad)periode van dertien weken, om in de behoefte aan PBM te kunnen voorzien.

404 Op 10 april 2020 stuurt VWS een verduidelijkende 'Opdrachtmail inzake LCH' aan Functionaris 2 VWS. Dit betreft een nadere duiding van de eerder gegeven opdracht van *"zo snel en zo veel mogelijk inkopen"* naar onder meer: *"maximaal inkopen"*, *"streven naar het gewenste kwaliteitsniveau"* en *"verkorten van de doorlooptijd van behandeling van binnenkommende aanbiedingen"*. VWS geeft in de 'Opdrachtmail inzake LCH' aan dat, op verzoek van minister voor MZS, de verwijzing naar drie maanden voorraad uit de opdrachtmail is gehaald. De verwijzing naar deze periode zou onbedoeld een drempel kunnen creëren voor het maximaal inkopen van PBM. Minister voor MZS licht tijdens de interviews toe dat het onduidelijk was of met het toenmalige verbruik ook de toekomstige behoefte zou kunnen worden voorspeld, terwijl het daarnaast niet duidelijk was of er een algemene verplichting zou gaan gelden tot het dragen van mondklappers in de openbare ruimte. In dezelfde periode wordt door VWS het financiële mandaat van Functionaris 2 VWS verruimd, om de inkoopinspanningen niet te temperen (*"better safe than sorry"*).

405 Op 12 april 2020 stuurt Functionaris 2 VWS de 'Opdrachtmail inzake LCH' van VWS door aan het LCH, met de opdracht om maximaal in te kopen zonder rekening te houden met een vooraf begrensde voorraadomvang. Binnen het LCH ontstaan vervolgens vragen over onder andere: (i) de wijze waarop aan deze opdracht invulling kan worden gegeven binnen het, door het LCH gehanteerde, vraagprognosemodel, (ii) het tijdelijke karakter van het LCH, en (iii) de vraag of er een ijzeren voorraad moet worden aangelegd. Functionaris 1 LCH licht in de interviews met Deloitte toe dat hij deze opdracht aan het LCH uitlegt als: het voldoende snel reageren op kansrijke deals, waarbij hij persoonlijk vindt dat daar wel grenzen aan zitten en dat iedereen wel moet blijven nadenken.

406 Na het TK-debat van 16 april 2020, stelt het LCH een 'Inkoopstrategie LCH' op voor het zonder rem inkopen van PBM. Deze 'Inkoopstrategie LCH' van 18 april 2020 beschrijft het maximaal inkopen van PBM. Volgens deze inkoopstrategie moeten aanbieders voldoen aan bepaalde, door het LCH gestelde, criteria, zoals betrouwbaarheid, kredietwaardigheid, leveringszekerheid, volume, snelheid, prijs en kwaliteit. Voor de toekomst blijft het LCH maximaal inkopen, waarbij het LCH onder meer aangeeft dat de op dat moment samengestelde groep van ongeveer 50 leveranciers daarvoor voldoende lijkt. Tegelijkertijd blijft het LCH onderzoeken of er meer leveranciers zijn waarmee afspraken gemaakt kunnen worden.

407 In het TK-debat van 16 april 2020 wordt een voorbeeld opgevoerd van een leverancier die door het LCH zou zijn afgewezen met het argument dat er al genoeg PBM waren ingekocht. In de periode 17 april 2020 tot en met 20 april 2020 stuurt VWS diverse e-mails met afwijzingen van aanbieders van PBM door aan Functionaris 2 VWS, met het verzoek om voor deze afwijzingen na te (laten) gaan of daarbij door het LCH het argument *"er is genoeg"* is gebruikt. Functionaris 2 VWS laat deze analyse uitvoeren binnen het LCH en koppelt het resultaat hiervan terug aan VWS. Op verzoek van VWS bekijkt het LCH in de periode na 20 april 2020 een aantal afgewezen aanbiedingen

opnieuw. Dit leidt zowel tot herhaalde afwijzingen als tot nieuwe inkoopopdrachten. Herhaalde afwijzing vindt plaats op basis van het beoordelen van de prijs en/of de kwaliteit, en niet op basis van het uitgangspunt *“er is genoeg”*.

408 Ook de aanbiedingen die RGA op 19 april 2020 aan het LCH doet voor de levering van 40 miljoen mondmaskers leiden op 20 april 2020 in eerste instantie tot de reactie dat de voorraad (en de aanvoerlijn van) mondmaskers voldoende is. Onder anderen **Functionaris 3 VWS** en **minister voor MZS** geven bij Deloitte in dit kader aan dat het de missie is om zoveel mogelijk PBM in te kopen ('oversupply'), en dat het argument van *“voldoende voorraad”* geen valide argument is om aanbiedingen, waaronder die van RGA, af te wijzen.

409 Op 3 juni 2020 deelt **minister voor MZS** tijdens een persconferentie in het distributiecentrum van het LCH mee dat de voorraad aan PBM eind juni 2020 groot genoeg zal zijn om een eventuele tweede besmettingsgolf te kunnen opvangen. Op 7 juni 2020 stuurt **Functionaris 2 VWS** een e-mail aan **minister voor MZS** over het beëindigen van de 'crisisorganisatie LCH'. **Functionaris 2 VWS** licht aan Deloitte toe dat hij met deze e-mail heeft aangegeven dat de inkoop van PBM kan stoppen, omdat de inkoop en voorraadposities dusdanig zijn dat voldaan kan worden aan de maximale vraag, zelfs wanneer rekening wordt gehouden met een nieuwe pandemiegolf.

410 De opdracht aan het LCH om maximaal PBM in te kopen, is in de interviews met Deloitte en in de onderzoeksinformatie ook wel genoemd en beschreven als *“kopen, kopen, kopen”* en *“inkopen zonder rem”*. Uit de analyse die in hoofdstuk 3, 'Tijdsgewricht' is beschreven, blijkt dat het piekmoment waarop de aandacht van zowel de media als de TK voor (de schaarste aan) PBM het hoogst is, samenvalt met het moment waarop de overeenkomsten met RGA tot stand komen (medio april 2020).

8.3 Opdracht LCH eind maart 2020

411 Het LCH start op 23 maart 2020 met het centraal inkopen van PBM.³³⁹ Gedurende de periode van 23 maart 2020 tot 1 september 2020 stelt VWS **Functionaris 2 VWS** aan die, namens VWS, de rol van opdrachtgever voor het LCH vervult. **Functionaris 2 VWS** accordeert voorschotten aan Mediq en orders van het LCH van boven € 5 miljoen.

412 **Functionaris 2 VWS** licht tijdens de interviews met Deloitte toe dat hij de opdracht meekreeg om zo snel en zo veel mogelijk PBM (mondmaskers in het bijzonder) in te kopen. Deze opdracht beschrijven anderen als: *“vraag geen toestemming vooraf, maar maak excuses achteraf.”*

413 Hoofdstuk 2 'Normenkader', bevat een uitvoerige uitleg bij de rollen van het LCH, Mediq en VWS tijdens het inkopen van PBM en bij de in het Convenant, de Samenwerkingsovereenkomst en de overeenkomst tussen (VWS namens) de Staat en Mediq vastgelegde afspraken (voor de inkoop PBM door het LCH).

³³⁹ Zie ook hoofdstuk 2 'Normenkader'.

8.4 Opdracht LCH vanaf 10 april 2020

8.4.1 Opdrachtmail 10 april 2020

414 Op 10 april 2020 uit [Functionaris 7 VWS] per WhatsApp haar zorgen richting [minister voor MZS] over het gegeven dat het LCH nog steeds koopt wat nodig lijkt, in plaats van voorraden aan te leggen. [Minister voor MZS] bevestigt aan haar dat het LCH moet kopen wat kan en dat er voorraden moeten worden aangelegd. [Functionaris 7 VWS] stelt voor om de opdracht aan [Functionaris 2 VWS] en het LCH te expliciteren.³⁴⁰ [Functionaris 7 VWS] geeft in een eerdere e-mail aan [Functionaris 2 VWS], op 9 april 2020, al aan dat geldt “hoe meer hoe beter”, waarbij het “overshooten van de vraag” geen probleem is of mag zijn voor het LCH.³⁴¹

415 Aansluitend verstuurt [Functionaris 7 VWS] op 10 april 2020 een ‘Opdrachtmail inzake LCH’ aan [Functionaris 2 VWS], met onder anderen [minister voor MZS] in de CC.³⁴² De begeleidende tekst luidt als volgt:
“Hierbij de “verduidelijkende opdrachtmail” waarin we - zoals net besproken en op verzoek van de minister - de verwijzing naar 3 maanden voorraad uit de mail hebben gehaald omdat dit onbedoeld een hobbel zou kunnen creëren bij het steeds maximaal inkopen van PBM.”

416 De opdrachtformulering benoemt onder meer: “maximaal in te kopen”, “streven naar het gewenste kwaliteitsniveau” en “de doorlooptijd van behandeling van binnenkomende aanbiedingen wordt verkort”. Deze opdrachtformulering luidt als volgt³⁴³:

³⁴⁰ OAKCHT-0001-00000537.

³⁴¹ OAKVC4-000001437.

³⁴² OAKVC2-000047695.

³⁴³ OAKVC2-000047695.

Op 23 maart jl. is bij de start van het Landelijk Consortium Hulpmiddelen met Mediq bijgaande overeenkomst gesloten. Doel van deze overeenkomst is dat het Consortium persoonlijke beschermingsmiddelen en andere relevante producten kan inkopen, waarbij de minister het financieel risico afdekt. Gezien de ontwikkeling van tekorten aan persoonlijke beschermingsmiddelen (PBM) in de zorg afgezet tegen de tot op heden door het Consortium ingekochte en afgeleverde PBM wil ik de opdracht aan u nader verduidelijken:

1. Het Consortium heeft zich bereid verklaard op grote schaal PBM in te kopen en door te leveren en te factureren aan zorgaanbieders. Het streven hierbij dient steeds te zijn om maximaal in te kopen (ook kleinere partijen).
2. Bij de kwaliteit van de in te kopen PBM te blijven streven naar het gewenste kwaliteitsniveau (i.e. CE-certificering) maar indien onvoldoende aanbod van dit kwaliteitsniveau ingekocht kan worden, zoals thans gebeurt in het geval van wereldwijde vraag, u hier van af kunt wijken. Dan kunnen ook producten met een Amerikaanse keurmerk (FDA) of Chinees certificaat ingekocht worden mits deze producten voldoende bescherming bieden. Met behulp van de beschikbare testfaciliteiten kan dit kwaliteitsniveau op basis van de geldende RIVM criteria bij proefzendingen worden vastgesteld. Voor mondkapjes heeft VWS in samenwerking met ISZW hier al eerder een brief over doen uitgaan.
3. Het primaire proces bij het Consortium dient zodanig ingericht te zijn dat de doorlooptijd van behandeling van binnenkomende aanbiedingen wordt verkort zodanig dat met elke aanbieder binnen 24 uur contact wordt gelegd en dat na ontvangst van de gevraagde aanvullende informatie binnen 48 uur de aanbieder wordt geïnformeerd over het al dan niet overgaan tot inkoop. Dat betekent in ieder geval dat bij aanbiedingen waarbij uit de Nederlandse testresultaten blijkt dat een product aan de kwaliteitscriteria voldoet, het LCH binnen 48 uur een opdracht verleent. Ik verwacht dat u indien nodig daartoe de capaciteit bij het Consortium (met name bij het onderdeel trade) verder zult opschalen. Vanuit VWS/GMT zal de inzet van capaciteit ter ondersteuning van de communicatie met kansrijke aanbieders in de komende twee weken gecontinueerd worden waarna met u een afspraak gemaakt zal worden over het vervolg.

Figuur 33: OAKVC2-000047695

417 Wat betreft het aanleggen van een voorraad licht **Functionaris 7 VWS** aan Deloitte toe dat **minister voor MZS** hiermee aangaf dat het uitgangspunt was dat er genoeg voorraad PBM zou zijn voor alle situaties. **Functionaris 7 VWS** licht aan Deloitte toe dat er veel onzekerheden bestonden over onder andere de kwaliteit van de geleverde PBM, de behoefte aan PBM in de toekomst, en het gebruik van PBM in bijvoorbeeld het openbaar vervoer. Vanwege deze onzekerheden prefereert **minister voor MZS** het inkopen van te veel PBM boven te weinig PBM. Tevens geeft **Functionaris 7 VWS** in interviews aan dat er vanwege de onzekerheden over de aanvoer van PBM geen goede inschatting van de inkoopbehoefte kon worden gemaakt.

418 **Functionaris 2 VWS** licht in interviews aan Deloitte toe dat in de 'verduidelijkende opdrachtmail' is vermeld dat het gaat om een combinatie van kwaliteit en kwantiteit, maar dat alles gekocht moet worden. **Functionaris 2 VWS** vermeldt verder bij VWS aan te geven dat niet alle aanbieders nodig zijn en dat maximaal inkopen ook bij de huidige leveranciers kan gebeuren.

419 Op 10 april 2020 verzoekt [Functionaris 5 VWS](#), op verzoek van [Functionaris 2 VWS](#), de afdeling FEZ van VWS om het mandaat tot € 350 miljoen te verhogen voor [Functionaris 2 VWS](#), om inkoop PBM te financieren.³⁴⁴ In datzelfde verzoek vermeldt [Functionaris 2 VWS](#) dat de behoefte tot voorfinanciering zal pieken tot € 550 miljoen eind juni 2020. Daarbij wordt onder meer als onderbouwing meegegeven dat er risico's bestaan die ertoe leiden dat er boven op de huidige inschattingen van de korte-termijnbehoefte nog meer moet worden ingekocht: *"better safe than sorry"*. De afdeling FEZ stuurt dit verzoek, met een positief advies wat betreft de gevraagde ophoging van het mandaat, door naar [Functionaris 6 VWS](#).³⁴⁵

"Uit het voorstel wordt duidelijk dat de behoefte aan beschermingsmaterialen met vele onzekerheden is omgeven, maar dat het – gelet op verschillende risico's en de noodzaak om over voldoende beschermingsmaterialen te beschikken – van belang is de komende periode de inkoopinspanningen niet te temperen. Eens met better safe than sorry."

420 [Functionaris 6 VWS](#) geeft vervolgens per e-mail akkoord op de gevraagde ophoging van het mandaat van [Functionaris 2 VWS](#).³⁴⁶

421 Op 12 april 2020 stuurt [Functionaris 2 VWS](#) de formulering van de opdracht LCH die hij op 10 april 2020 heeft ontvangen van [Functionaris 7 VWS](#), per e-mail toe aan de twee coördinatoren van het LCH, met de volgende begeleidende tekst:³⁴⁷

"Hierbij in de mail de bevestiging van de afspraak die wij vrijdag al maakten mbt de inzet van het LCH. Op verzoek van de minister is expliciet bij 1 opgenomen dat de wens is maximaal in te kopen zonder daar op dit moment een datum aan te verbinden. Het is een opdracht aan mij zoals jullie zien, die ik zal hanteren in de aansturing en facilitering door mij van het LCH."

422 [Functionaris 2 VWS](#) licht aan Deloitte toe dat reeds in het begin van het LCH de opdracht luidde: *"maximaal inkopen"* en dat, binnen de kaders die voor de inkoop bestaan, elke aanbieder moet worden aangenomen. [Functionaris 2 VWS](#) licht verder toe dat het verkrijgen van een zo groot mogelijk volume slaat op twee componenten, namelijk de hoeveelheid PBM en de hoeveelheid aanbieders.³⁴⁸

423 [Functionaris 1 LCH](#) stuurt de 'verduidelijkende opdrachtmail' op 12 april 2020 door binnen het LCH. De opdracht om maximaal in te kopen zonder beperking in deze periode leidt tot diverse vragen. Het team Instroom-LCH legt deze vragen per e-mail aan [Functionaris 1 LCH](#) voor.³⁴⁹ Daarbij worden vragen gesteld over:

- Welke termijn gehanteerd moet worden, aangezien het LCH werkt met een vastgestelde inkoopbehoefte van dertien weken (zoals gebruikt in de Supply & Demand tool)?

³⁴⁴ OAKVC2-000319000, pagina 1-2.

³⁴⁵ OAKVC2-000319000, pagina 4.

³⁴⁶ OAKVC2-000319000, pagina 3.

³⁴⁷ OAKLC14-001515504.

³⁴⁸ OAKVC2-000353656.

³⁴⁹ OAKLC14-001515504.

- Hoe dit zich verhoudt tot het tijdelijke doel van het LCH en tot de samenloop met de reguliere inkoopstromen die weer op gang komen?
- Of een ijzeren voorraad aangelegd moet worden en wie eigenaar wordt van de ijzeren-voorraad?
- Of het gehanteerde systeem van plafondprijzen losgelaten moet worden?
- Wat de gevolgen zijn voor de eigen productie in Nederland en de opschaling door 'A-leveranciers'?

424 Daarnaast worden vragen gesteld over aandachtsgebieden zoals kwaliteit; bijvoorbeeld hoe het proces voor alle PBM ingericht moet worden, wat er gedaan moet worden met afgekeurde partijen, voor wiens rekening en risico dit is, en hoe moet worden omgegaan met de opdracht om een aanbieding binnen 48 uur te hebben afgehandeld.

425 **Functionaris 1 LCH** reageert hierop als volgt:³⁵⁰

“Het is belangrijk dat we de letterlijke opdracht en de achterliggende reden van deze opdracht (verlies van controle bij VWS, te weinig vertrouwen dat LCH voldoende snel reageert op kansrijke deals) uit elkaar trekken. Uiteindelijk moeten we antwoord geven op het tweede en niet op de letterlijke opdracht.”

426 **Functionaris 1 LCH** licht hierbij in de interviews toe dat hij de opdracht aan het LCH om maximaal in te kopen uitlegt als het voldoende snel reageren op kansrijke deals, waarbij hij persoonlijk vindt dat er wel grenzen aan zitten en dat iedereen wel moet blijven nadenken.

427 **Functionaris 4 VWS** geeft als reactie op de 'verduidelijkende opdracht' en op de reactie van **Functionaris 1 LCH** in een interview met Deloitte de volgende toelichting:

*“**Functionaris 4 VWS** licht toe dat de beleving van de inkoopbehoefte tussen VWS en de betrokkenen bij het LCH verschilt. Volgens de interpretatie van **Functionaris 4 VWS** was de aanpak van VWS, gebaseerd op het publiek en de Kamerdebatten, “kopen, kopen, kopen.” **Functionaris 2 VWS** vertaalde de uitspraak “kopen, kopen, kopen” uit zijn gesprekken met **minister voor MZS** naar “kopen zonder handrem.” Dat betekende niet dat het LCH alles moest kopen. VWS bedoelde met deze uitspraken dat het LCH met gezond verstand zo veel mogelijk PBM moest inkopen. Er waren gesprekken tussen **Functionaris 1 LCH** en **Functionaris 2 VWS**, waarbij **Functionaris 4 VWS** aanwezig was en waarin **Functionaris 2 VWS** aangaf dat het LCH nog “met handrem” inkoopt. Het perspectief van het LCH was dat er genoeg was ingekocht. Volgens **Functionaris 4 VWS** was de uitspraak van **Functionaris 1 LCH** gedaan vanuit een commercieel perspectief, dat het politieke sentiment weersprak.”*

428 **P** In de aanloop naar de transacties met RGA is het door het LCH gehanteerde uitgangspunt van drie maanden voorraad (dertien weken) als volgt aan de orde. Volgens Van Lienden geeft **Functionaris 1 LCH** op 14 april 2020 telefonisch aan dat er de komende drie maanden geen sprake is van tekorten aan mondmaskers. Ook geeft **Functionaris 1 LCH** aan dat er geen formeel besluit is genomen met betrekking tot oversupply of een ijzeren voorraad. Nadat Van Lienden hierover navraag doet bij **Functionaris 3 VWS**, antwoordt **Functionaris 3 VWS** via

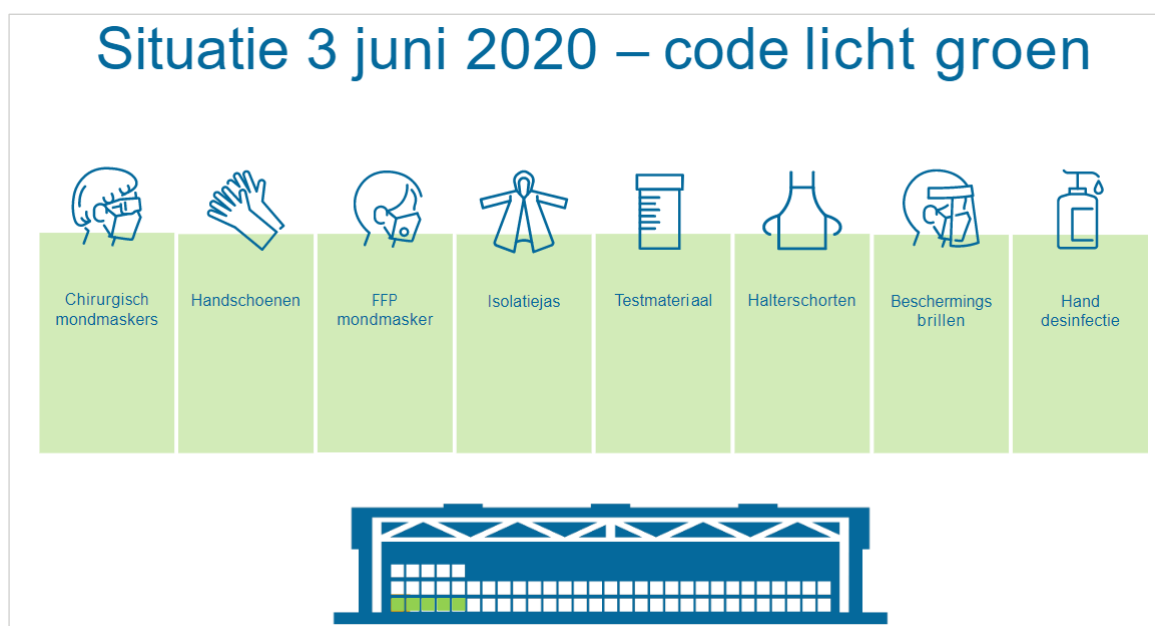
³⁵⁰ OAKLC14-001515504.

Inkoopbehoefte VIP-team Voorstel samenwerking Voorstel leverancier RGA-orders Prijs Vooruitbetaling & Levering Kwaliteit

WhatsApp het volgende aan Van Lienden: "Er ligt wel een opdracht voor oversupply!! Zoveel als mogelijk dus zowel qua kapjes (zeker ook ffp2) maar ook schorten en jassen!!!"³⁵¹

429 Op 14 april 2020 stuurt Functionaris 3 VWS het WhatsAppbericht van Van Lienden over de "oversupply (of ijzeren voorraad)" door aan minister voor MZS.³⁵²

430 Op 3 juni 2020 deelt minister voor MZS tijdens een persconferentie in het distributiecentrum van het LCH in Vianen mee dat eind juni 2020 de voorraad aan PBM groot genoeg zal zijn om een eventuele tweede besmettingsgolf te kunnen opvangen. In een LCH-presentatie van diezelfde datum³⁵³ is de situatie met betrekking tot de schaarste aan PBM als volgt weergegeven:

Figuur 34: OAKLC14-001169531

431 In deze presentatie is de code 'lichtgroen' omschreven als een situatie met minimale schaarste (> vier weken voorraad PBM) ten opzichte van een bestaande situatie bij oprichting van het LCH van kritieke schaarste (< 72 uur voorraad PBM).

432 Op 7 juni 2020 stuurt Functionaris 2 VWS een e-mail aan minister voor MZS³⁵⁴ over het beëindigen van de crisisorganisatie LCH. Functionaris 2 VWS heeft aan Deloitte toegelicht dat hij met die e-mail aangeeft dat de inkoop van PBM kan stoppen, omdat de inkoop en de voorraadposities dusdanig zijn dat voldaan kan worden aan de maximale vraag, zelfs wanneer rekening wordt gehouden met een nieuwe besmettingsgolf. Bij de beslissing om het inkoop van PBM te stoppen, spelen ook zaken mee als de gerealiseerde productie aan PBM in Nederland en de herstelde marktomstandigheden, volgens Functionaris 2 VWS.

³⁵¹ OAKZLB1-000001649, pagina 5.

³⁵² OAKCHT-0001-00000961.

³⁵³ OAKLC14-001169531, slide 12.

³⁵⁴ OAKBZK22-000005350.

8.4.2

Terugblik op opdracht LCH

433 Over de eerste fase van het LCH is een op 23 september 2020 gedateerd 'Overdrachtsdocument' opgesteld: 'LCH terugblik en situatie tot 1 september 2020 (fase 1)'.³⁵⁵ In dat document gaat het onderdeel 'Strategie/Opdracht' over de onderwerpen "maximaal inkopen" en "inkopen zonder rem".

3.1 strategie / opdracht

3.1.1 Persoonlijke beschermingsmiddelen

VWS wil dat zorgprofessionals in de Nederlandse zorg veilig kunnen werken tijdens de COVID-19 pandemie. Hiertoe heeft VWS het LCH als doelstelling meegegeven te zorgen dat zo snel mogelijk voldoende kwalitatief goede persoonlijke beschermingsmiddelen (PBM) beschikbaar zijn voor alle zorgverleners. Omdat er sprake was van een mondiale schaarste, die helaas ook in de Nederlandse gezondheidszorg tot uiting komt, heeft VWS het LCH om deze reden ook bij herhaling de opdracht gegeven om in te zetten op het maximaal inkopen van de benodigde hulpmiddelen.

Ook de 2de kamer heeft dit uitgangspunt onderstreept door de stelling in te nemen dat het LCH persoonlijke beschermingsmiddelen (PBM) zou moeten inkopen zonder rem³.

³ Zie ook het Kamerdebat 16-04-2020.

Bij het geven van de opdracht om maximaal in te kopen is naast het voorzien in de acute nood naar aanleiding van het tekort ook rekening gehouden met mogelijke toekomstige schaarste en behoefte als gevolg van een 2de of een 3de golf. Daarnaast is rekening gehouden met een mogelijke hogere vraag als gevolg van veranderende richtlijnen voor gebruik van persoonlijke beschermingsmiddelen.

Figuur 35: OAKD03-0192-00000021

434 Functionaris 4 VWS stuurt op 23 februari 2021 een tijdlijn aan) Functionaris 2 VWS, betreffende de contacten met Van Lienden, Damme en Van Gestel, die ófwel via e-mail ófwel in de vorm van besprekingen bij VWS en LCH hebben plaatsgevonden.³⁵⁶ In de begeleidende e-mail geeft Functionaris 4 VWS als algemene context aan dat de "opdracht minister en tweede kamer was om maximaal (zonder rem) in te kopen." Functionaris 4 VWS geeft aan dat "een belangrijk verschil tussen uitvoering en politieke opdracht zat hem in voldoende in aanvoer en voldoende in Nederland van voldoende kwaliteit om uit te kunnen leveren." In een conversatie tussen Functionaris 2 VWS en Functionaris 4 VWS licht de laatstgenoemde toe dat zolang er in Nederland niet voldoende PBM van voldoende kwaliteit beschikbaar waren om te distribueren c.q. er voldoende zekerheid bestond dat deze op korte termijn beschikbaar kwamen, de opdracht bleef bestaan om meer PBM in te kopen. Daar komt volgens Functionaris 4 VWS bij dat de afkeuringspercentages in die periode heel hoog zijn. In een reactie op deze e-mail bevestigt Functionaris 2 VWS aan Functionaris 4 VWS dat de tekst van deze e-mail conform zijn herinnering is.³⁵⁷ Minister voor MZS, Functionaris 3 VWS en Functionaris 7 VWS geven in interviews met Deloitte, als reactie hierop, aan dat bij de opdracht om maximaal in te kopen heeft meegespeeld dat het bestellen van PBM niet gelijk staat aan het ook daadwerkelijk ontvangen en beschikbaar komen van PBM: veel spullen komen niet of niet op tijd aan, of zijn kwalitatief niet in orde.

³⁵⁵ OAKD03-0192-00000021.

³⁵⁶ OAKVC4-000000805; OAKVC4-000000806.

³⁵⁷ OAKVC2-000524922.

435 In een door VWS opgestelde 'Tijdelijk persoonlijke beschermingsmiddelen'³⁵⁸ is het volgende vermeld ten aanzien van het LCH en de inkoopbehoefte PBM:

Het Landelijk Consortium Hulpmiddelen

Op 18 maart vergadert de Tweede Kamer over de aanpak van de coronacrisis en de tekorten van persoonlijke beschermingsmiddelen. De roep vanuit de Kamer is kraakhelder: het kabinet moet alles op alles zetten om zoveel mogelijk PBM te bemachtigen, indien noodzakelijk moet minister voor MZS 2 zelfs PBM vorderen van partijen die ze niet acuut nodig hebben. Tijdens dit debat wordt de minister onwel. Hierop volgt zijn besluit om afstand te nemen van zijn functie. Diezelfde avond is er een overleg tussen de ambtenaren van VWS, inkopers van academische ziekenhuizen en groothandels. Hoewel er veel contact is, komt het toch voor dat diverse Nederlandse instanties op dezelfde lading PBM bieden, waardoor ze in feite tegen elkaar concurreren. De krachten moeten gebundeld worden om een gezamenlijke vuist te maken. Zo wordt het idee van het Landelijk Consortium Hulpmiddelen (LCH) in het leven geroepen.

Op 23 maart wordt het LCH officieel opgericht met [redacted] Functionaris 1 LCH als coördinator. Vanuit VWS is P aangesteld als P om de ondersteunende taken van het ministerie te leiden. Het LCH heeft een helder doel: de gezamenlijke inkoop en distributie van verschillende medische hulpmiddelen waaraan een tekort dreigt voor zorgmedewerkers, zonder winst oogmerk. VWS staat garant voor de financiële middelen, kijkt mee om ervoor te zorgen dat de prijzen die betaald worden voor de PBM marktconform zijn (zowel voor de inkoop als de verkoop) en bepalen op basis van signalen uit het zorgveld, welke middelen wel of niet aangekocht moeten worden door het LCH. Zorginstellingen kunnen uiteraard nog steeds zelf PBM inkopen, maar kloppen bij het LCH aan als er alsnog tekorten dreigen te ontstaan. Ter illustratie, op 7 april is er een geschatte behoefte per week van 4,5 miljoen FFP2-maskers en 8 miljoen chirurgische maskers.

Kopen, kopen, kopen.

Het LCH zet alles op alles om aan de groeiende vraag te voldoen. Maar het is een onmogelijke opgave om te weten wat er waar precies in voorraad is. In bestelling is namelijk iets heel anders dan daadwerkelijk in bezit. Vaak komen ladingen aan die minder producten bevatten dan beloofd, komen ladingen zelfs helemaal niet aan, of blijken ze van onvoldoende kwaliteit. Daarnaast is de vraag ook constant in ontwikkeling omdat er steeds meer zorgprofessionals aan het werk gaan, maar ook doordat het aantal COVID-19-patiënten non-stop in beweging is. Er zijn momenten dat het LCH berekent dat er genoeg in bestelling is, maar dat de politiek de beslissing maakt om alsnog extra PBM aan te kopen om geen risico's te lopen op nieuwe tekorten. Die roep is er niet alleen vanuit de Kamer. Omdat het over het welzijn van zorgmedewerkers gaat, heeft de minister er uiteindelijk liever miljoenen te veel, dan honderd te weinig. Iedereen moet immers voldoende veilig kunnen werken en zich veilig voelen.

P.
Functionaris
2 VWS

Figuur 36: OAKD0311-00000012

436 Hierin wordt onder de noemer 'kopen, kopen, kopen' onder meer aangegeven dat "de politiek de beslissing maakt om alsnog extra PBM aan te kopen om geen risico's te lopen op nieuwe tekorten."

437 Hoofdstuk 3 en bijbehorende bijlage beschrijven het onderwerp 'Tijdsgezicht'. De volgende alinea's zijn daaraan ontleend, waarbij in de voetnoot de verwijzingen naar dit hoofdstuk en de bijlage zijn opgenomen.

438 Uit de interviews volgt dat de bij de inkopen PBM betrokkenen melding maken van hun observaties met betrekking tot en herinneringen aan de invloed van de berichtgeving in de media en uitspraken in de politiek wat betreft het belang van het inkopen van PBM. De opmerkingen "kopen, kopen, kopen" en "maximaal inkopen" worden daarbij veelvuldig aangehaald als een principe dat gehanteerd werd vanwege de uitingen in de media en de politiek. Op het hoogtepunt van deze aandacht vinden de gesprekken plaats met Van Lienden, Damme en Van Gestel. Dit betreft de periode van 10 april 2020 tot en met 22 april 2020, waarbij op 22 april 2020 de RGA-orders zijn ondertekend.³⁵⁹

³⁵⁸ OAKD0311-00000012.

³⁵⁹ Paragraaf 3.2 Media-analyse; Bijlage E.7.2 'Detailanalyse – piekmomenten kopen, kopen, kopen'.

439 Ook refereren verschillende geïnterviewden aan het tijdsgewricht en geven zij aan druk te hebben ervaren vanuit de media en de politiek in relatie tot het beschikbaar krijgen en de inkoop van PBM.³⁶⁰

440 In interviews met Deloitte lichten de bij het LCH betrokken medewerkers (in algemene context) toe dat er door VWS druk is uitgeoefend om bepaalde deals te sluiten. In deze interviews is herhaaldelijk verwezen naar het credo "kopen, kopen, kopen". Diverse bij VWS betrokken medewerkers geven aan dat dit credo op de politieke en maatschappelijke druk was gebaseerd. Tot slot is benadrukt door LCH betrokken medewerkers dat deze druk ook gevoeld is in de communicatie tussen VWS en het LCH.

8.5 Vraagprognosemodel LCH

441 Voor een onderbouwing van de inkoopbehoefte ontwikkelt en hanteert het LCH vanaf april 2020, met externe ondersteuning, een vraagprognosemodel. Het uitgangspunt van dit model is als volgt:³⁶¹

Om inzicht te kunnen krijgen in de mate waarin LCH kan voorzien in de behoefte aan schaarse zorgmiddelen in Nederland, is het noodzakelijk om een projectie te maken van de verwachte vraag naar deze middelen in de volledige gezondheidszorg in Nederland. Deze vraagprojectie is opgebouwd uit twee componenten:

1. Basisbehoefte gebaseerd op huidig verbruik (gemeten in week 14 2020)
2. Verwachte extra behoefte o.b.v. de verwachte extra patiënten en het verbruik per patiënt bovenop huidig verbruik van schalende producten

Figuur 37: OAKLC14-001348347

442 Een deel van de externe ondersteuning ziet op het ontwikkelen bij het vraagprognosemodel en (aanvullend) het valideren van de vraagprojectie versus het aantal patiënten en zorgmedewerkers.³⁶² Uitgangspunt (initieel) daarbij is een vraag van 4,5 miljoen FFP1-/FFP2-/KN95-maskers per week, rekening houdend met een kwaliteitsverliespercentage van 25% (= 3,4 miljoen netto).

443 In een update van het vraagprognosemodel van 18 april 2020³⁶³ hanteert het LCH een verbruik van 3,7 miljoen FFP1-/FFP2-/KN95-maskers per week (na aftrek van het kwaliteitsverlies). Daarbij zijn diverse vraagprojecties uitgewerkt, rekening houdend met verschillende scenario's wat betreft de inschatting van (de groei van) het aantal ziekenhuispatiënten.

444 Minister voor MZS licht aan Deloitte toe dat er op zijn verzoek overzichten worden opgesteld op basis van het verbruik van PBM en dat wordt geschat hoeveel PBM nog nodig zouden zijn op basis van verschillende scenario's, zoals het optreden van een nieuwe besmettingsgolf. Volgens minister voor MZS is het echter onduidelijk of met het verbruik ook de toekomstige behoefte kan worden voorspeld. Dit leidt tot discussies over het inkopen van mondmaskers. Volgens minister voor MZS geeft de overheid tussen maart en mei 2020 aan dat er meer

³⁶⁰ Paragraaf 3.3 Ervaringen betrokkenen.

³⁶¹ OAKLC14-001348347.

³⁶² OAKVC1-000255523.

³⁶³ OAKLC14-001348395.

mondmaskers ingekocht moeten worden, waarbij meespeelt dat het destijds niet duidelijk was of er een algemene verplichting zou gaan gelden tot het dragen van mondmaskers in de openbare ruimte. Volgens diverse geïnterviewden wordt er daarom meer ingekocht dan waar de prognosemodellen van uitgaan (namelijk van het - op dat moment - verwachte verbruik in de zorg). [Functionaris 2 VWS](#) geeft aan dat de inkoop van PBM wel gebaseerd is op de prognosemodellen. Daarbij is volgens [Functionaris 2 VWS](#) wel sprake van verschillende opvattingen over de voorraden die moeten worden aangelegd.

8.6 Inkoopstrategie LCH

445 In de periode van 16 april 2020 tot en met 18 april 2020 stelt het LCH een document 'Inkoopstrategie LCH' op en vindt daarover afstemming plaats binnen het LCH.³⁶⁴ In dit document wordt aangegeven dat het TK-debat van 16 april 2020, waarin gesteld is dat het LCH PBM moet inkopen zonder rem, de directe aanleiding is geweest voor het opstellen van de inkoopstrategie. Bovendien blijkt dat er een e-mail in omloop is waarin is vermeld dat het LCH gezegd heeft dat er voldoende is ingekocht.

446 Dit document beschrijft als inkoopstrategie van het LCH het maximaal inkopen van PBM. Voorts wordt in dit document toegelicht dat er veel aanbieders zijn en dat die aanbieders moeten voldoen aan criteria als: betrouwbaarheid, kredietwaardigheid, leveringszekerheid, volume, snelheid, prijs en kwaliteit. In de opstartfase van het LCH wordt vanwege deze criteria voorrang gegeven aan bekende partijen die grote volumes kunnen aanbieden. Aanbiedingen van nieuwe en kleinere partijen worden daarnaast ook opgevolgd, waarbij veel aanbieders in het proces van screening niet kunnen voldoen aan de minimale eisen van betrouwbaarheid en kwaliteit. Voor de toekomst wordt als inkoopstrategie aangegeven dat het LCH maximaal blijft inkopen. Daarover meldt het document 'Inkoopstrategie LCH' onder meer het volgende:

- Het LCH streeft naar een breed en divers palet aan aanvoerlijnen om volumes te maximeren en risico's te spreiden en mitigeren. De op dat moment samengestelde groep van circa 50 leveranciers lijkt daarvoor voldoende.
- Het LCH blijft nieuwe leveranciers onderzoeken en het screeningsproces zorgvuldig doorlopen. Er worden geen concessies gedaan aan het doorlopen van de benodigde processtappen en het voldoen aan minimumvereisten. Ook prijsstelling en ethisch handelen blijven belangrijke items.

³⁶⁴ OAKLC14-001353495; OAKLC14-001347883; OAKLC14-001347878.

447 In het document 'Inkoopstrategie LCH' is bij het laatste onderdeel, 'Toekomst', het volgende vermeld:³⁶⁵

Toekomst

Het LCH blijft maximaal inkopen, ook de komende tijd, om tot het einde van het jaar voldoende PBM voor alle zorgverleners te realiseren:

- LCH streeft naar een breed en divers pallet aan aanvoerlijnen om volumes te maximeren en risico's te spreiden en mitigeren. LCH heeft inmiddels een grote, divers samengestelde groep leveranciers voor PBM's opgelijnd. Komende weken worden met deze leveranciers afspraken gemaakt voor vervolgoorders, op geleide van de ervaringen met de eerste leveringen. Als de eerste ervaringen in de praktijk goed zijn, dan lijkt de huidige groep van ~ 50 leveranciers voldoende om te voldoen aan de opdracht van maximaal inkopen met voldoende risicospreiding.
- LCH blijft continu onderzoeken of er nieuwe leveranciers zijn waarmee afspraken gemaakt kunnen worden. Het LCH neemt conform afspraak met het ministerie van VWS binnen 48 uur contact op met nieuwe leveranciers, nadat uit certificaatcontrole is gebleken dat het aanbod op papier kwalitatief klopt, met als doelstelling om tot een zakelijke afspraak te komen.
- LCH blijft het proces van screening van alle leveranciers zorgvuldig doorlopen, er wordt geen concessie gedaan aan het doorlopen van de benodigde processtappen en het voldoen aan minimum vereisten. Ondanks de overspannen markt en de urgentie blijven ook de prijsstelling en ethisch handelen belangrijke items in het handelen van het trade team. In het geval van twijfel of dilemma wordt afgestemd met het management van LCH.
- LCH zal de communicatie over 'maximaal inkopen' strak monitoren en de 48 uur afspraak inregelen in de organisatie.

Figuur 38: OAKLC14-001347878

448 Op 19 april 2020 stuurt Functionaris 2 VWS een conceptversie van deze 'Inkoopstrategie LCH' per e-mail naar Functionaris 6 VWS, met het verzoek om "mee/tegen lezen".³⁶⁶ Bij het aanbieden hiervan stelt Functionaris 2 VWS onder andere de volgende vraag: *"..de vraag is of we met elke aanbieder verder in zee moeten gaan (dat doen we nog steeds) of dat het niet effectiever is met de beproefde (50) lijnen door te gaan. Bedoeling is toch zoveel mogelijk kapjes en niet zoveel gelijk traders?"*

449 Functionaris 6 VWS reageert nog dezelfde dag met zijn overweging om te wachten met het voorstel om verder te gaan met de beproefde leverancierslijnen totdat er ervaring is opgedaan met die vaste lijnen (zie 1^e aandachtspunt in Figuur 38). Functionaris 6 VWS wil voorkomen dat onbedoeld de indruk wordt gewekt dat (gedeeltelijk) de rem wordt gezet op het inkopen van PBM.³⁶⁷

450 Functionaris 2 VWS licht met betrekking tot de inkoopstrategie tijdens interviews toe dat die betrekking heeft op het sturen in volumes, aanbieders, leveringen en kwaliteit. Sturing op prijs was niet mogelijk; de wereldmarkt bepaalde de prijs en het LCH had zich daarnaar te voegen. Er werd, met behulp van modellen en berekeningen, wel gekeken naar prijsontwikkeling en bandbreedten. De bandbreedten voor de prijs werden per week bepaald.

³⁶⁵ OAKLC14-001347878.

³⁶⁶ OAKVC1-000074508.

³⁶⁷ OAKLC23-000001335.

8.7 Analyse 'er is genoeg'

451 In een e-mail die Functionaris 2 VWS op 12 april 2020 stuurt aan zijn team³⁶⁸ schrijft hij dat hij de aanscherping van de opdracht aan het LCH heeft gestuurd, met als kernboodschap om alles te kopen; ook kleine partijen, en alle serieuze leads op te volgen binnen 24 uur. Tevens geeft Functionaris 2 VWS aan dat leads niet meer afgewezen mogen worden met de toelichting dat "het niet nodig is" en dat het LCH bij monde van beide coördinatoren van het LCH ook heeft bevestigd dat dit niet meer wordt aangegeven.

452 Op 17 april 2020 communiceren Functionaris 6 VWS en Functionaris 2 VWS via WhatsApp.³⁶⁹ Functionaris 6 VWS geeft daarbij aan dat minister voor MZS een garantie wil op het maximaal inkopen door alle LCH-medewerkers, mits verantwoord, dat "er genoeg is" of dat een partij te klein is niet meer gezegd mogen worden, en dat er een concrete reactie moet komen op alle klachten inzake VIP-leads³⁷⁰. Functionaris 2 VWS geeft aan dat hij op die dag iedereen bij het LCH indringend heeft toegesproken, met de boodschap om door te gaan met inkopen. Functionaris 6 VWS informeert Functionaris 7 VWS er via WhatsApp over dat Functionaris 2 VWS de "troepen" heeft toegesproken en in afwachting is van alle voorbeelden (van afwijzingen door het LCH op basis van het uitgangspunt 'er is genoeg' die Functionaris 7 VWS hem kan leveren, en die ófwel afgehandeld worden volgens het uitgangspunt 'alsnog kopen', ófwel helder maken dat dit niet verantwoord is.³⁷¹

453 In de periode van 17 tot en met 20 april 2020 stuurt zowel Functionaris 7 VWS als Functionaris 6 VWS diverse e-mails aan Functionaris 2 VWS. Dit betreft e-mails van partijen die een aanbieding aan het LCH hebben gedaan zonder dat deze tot een inkooporder heeft geleid. Functionaris 7 VWS en Functionaris 6 VWS verzoeken Functionaris 2 VWS om na te gaan bij welke aanbieders het LCH het argument heeft gebruikt dat er al genoeg PBM zijn ingekocht. Naar aanleiding van de ontvangst van deze e-mails van Functionaris 7 VWS en Functionaris 6 VWS verzoekt Functionaris 2 VWS zijn team op 19 april 2020 om al deze e-mails in een bestand te zetten en na te (laten) gaan of door het LCH de reactie "er is genoeg" is gegeven.³⁷²

454 Op 20 april 2020 wordt de inventarisatie van de afwijzende reacties op basis van 'er is genoeg' aan VWS gestuurd.³⁷³ In dit overzicht zijn veertien doorgestuurde berichten opgenomen, waarvan onder meer is nagagaan en vastgelegd of sprake is van een afwijzing en, zo ja, of daarbij als reden is aangegeven dat er 'genoeg' zou zijn, met een inhoudelijke toelichting op de afwijzing door het LCH. In dit overzicht is bij drie afwijzingen vastgelegd dat daarbij door LCH telefonisch zou zijn aangegeven dat er 'genoeg' was. Ook zijn er aanvullende commentaren en/of andere (mogelijke) redenen voor het afzeggen vermeld.

³⁶⁸ OAKVC2-000353656.

³⁶⁹ OAKCHT-0001-00000189.

³⁷⁰ Zie hoofdstuk 9 'VIP-team'.

³⁷¹ OAKCHT-0001-00000533.

³⁷² OAKVC2-000538276; OAKCHT-0001-00000533.

³⁷³ OAKVC1-000255067; OAKVC1-000255068.

455 Op 21 april 2020 verzoekt [Functionaris 7 VWS](#) aan [Functionaris 2 VWS](#) de nagezochte meldingen nog verder op te volgen, contact te (laten) zoeken met diverse partijen, het beeld recht te zetten en na te gaan of het aankopen van mondkmaskers die aan de noodzakelijke vereisten voldoen nog mogelijk is.³⁷⁴

456 In de periode na 20 april 2020 volgt het LCH een aantal afgewezen leads alsnog op. Dit leidt zowel tot herhaalde afwijzingen alsook tot een inkoopopdracht. Herhaalde afwijzing vindt plaats op basis van een beoordeling van de prijs en/of de kwaliteit en niet op basis van het uitgangspunt "er is genoeg".

8.8 Voorraad mondkmaskers rond de inkoop bij RGA

8.8.1 'Voldoende voorraad' geen argument voor afwijzen

457 De (verduidelijking van de) opdracht van VWS aan het LCH op 10 april 2020 om maximaal in te kopen en de communicatie hierover in de dagen daarna valt in de tijd samen met het (hervatte) contact met Van Lienden dat leidt tot de uiteindelijke orders bij RGA op 22 april 2020.

458 De eerste reacties die het LCH geeft op de aanbiedingen van RGA van 19 april 2020 zijn afwijzend, onder meer omdat het vanuit de vraagbehoefte niet nodig is om 40 miljoen mondkmaskers in te kopen. Door zowel [Functionaris 3 LCH](#)³⁷⁵ als door Mediq³⁷⁶ wordt aan [Functionaris 1 LCH](#) aangegeven dat er voldoende voorraad is en dat er voldoende PBM in bestelling (aanvoerlijn) zijn. Na goedkeuring van beide orders van RGA³⁷⁷ op 22 april 2020 geeft Mediq nogmaals aan dat deze hoeveelheden buiten proportie zijn, dat ze niet nodig zijn volgens het LCH vraag-aanbod model, en dat er ruim voldoende PBM in de pijplijn zitten. Volgens Mediq zijn de orders vanuit de markt vraagbehoefte niet nodig.³⁷⁸

459 Mediq verwijst hiervoor ten eerste naar de wekelijkse rapportages die het LCH aan VWS stuurt. Specifiek verwijst Mediq naar de wekrapportage die is gedateerd op 22 april 2020.³⁷⁹ Daarbij wijst Mediq op de voorraad op 22 april 2020, en naar wat er binnenkomt in de drie daaropvolgende weken. Volgens Mediq blijkt daaruit dat er in die weken (weken 18 tot en met 20) al meer binnen zal komen dan er uitgaat, waardoor de feitelijke voorraad dus al toe zal nemen. Zie ook de hierna opgenomen figuur, waarin in de weken 18 tot en met 20 per saldo meer medische mondkmaskers aan het LCH worden geleverd (in totaal circa 13,3 miljoen) dan door het LCH worden geleverd of gedistribueerd aan andere partijen (driemaal 3.534.500 = circa 10,6 miljoen).

³⁷⁴ OAKVC2-000531201.

³⁷⁵ OAKVC3-000021522.

³⁷⁶ OAKVC2-000538077.

³⁷⁷ Zie hoofdstuk 12 'RGA-orders' voor nadere details.

³⁷⁸ OAKVC1-000533870.

³⁷⁹ OAKVC2-000528033.

Volume verwachting LCH

	Ontvangen 22-4	Week 17*	Week 18	Week 19	Week 20	Vraag p/w
Mondmaskers	6.230.785	750.000	4.763.200	6.150.000	2.400.000	3.534.500

Figuur 39: OAKVC2-000528033

460 Ten tweede wijst Mediq op de voorraad van geplaatste orders (inclusief RGA) ten opzichte van de gemiddelde vraag per week. Deze bedraagt inclusief de RGA-order meer dan 27 weken voor medische mondmaskers en zou exclusief de RGA-order meer dan 15 weken bedragen.³⁸⁰

LCH artikelen

(exclusief VWS bestellingen, donaties & productie, scope = 8 producten)

	Ordered	Vraag per week*	Aantal weken
Mondmaskers	95.818.200	3.534.500	27,1

Figuur 40: OAKVC2-000528033

461 Volgens Mediq heeft het LCH met de bestaande leveranciers een solide pijplijn, en is de RGA-order "vanuit de marktvraag behoefte niet nodig geweest".³⁸¹

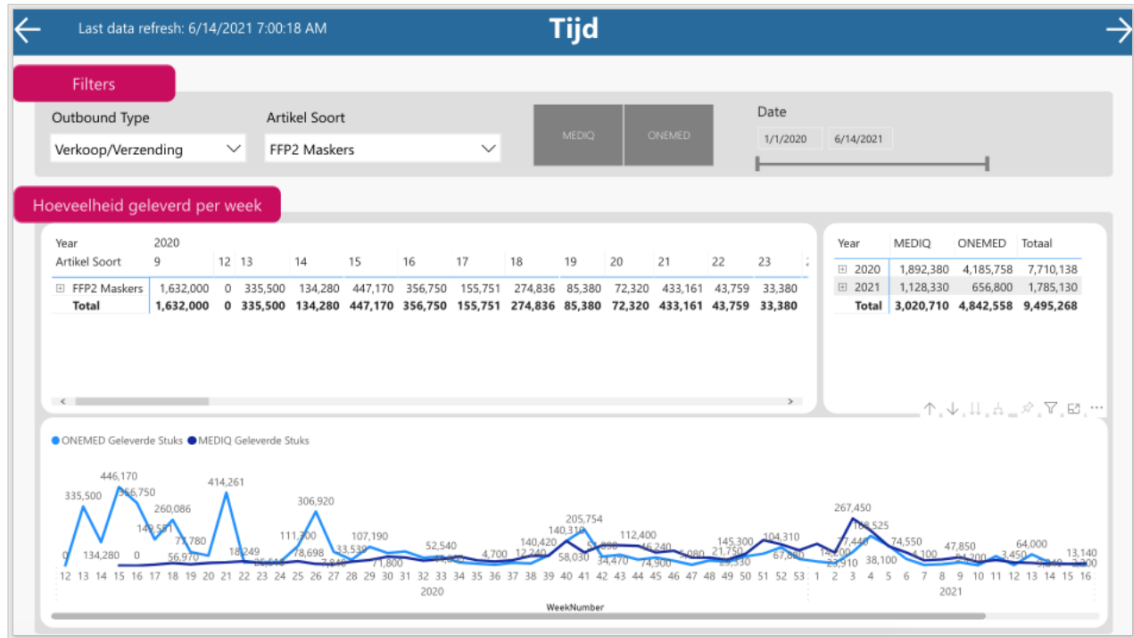
462 Onder anderen Functionaris 3 VWS en minister voor MZS lichten in interviews aan Deloitte toe dat het de missie was om zoveel mogelijk PBM in te kopen ('oversupply') en dat het argument van "voldoende voorraad" geen valide argument was om aanbiedingen, waaronder die van RGA, af te wijzen. Minister voor MZS licht voorts aan Deloitte toe dat de opdrachtmail aan LCH om maximaal in te kopen om die reden verstuurd is zonder verwijzing naar het streven van een voorraad voor drie maanden. Volgens minister voor MZS is zo beoogd te voorkomen dat een ongewenste drempel of beperking zou ontstaan bij het maximaal inkopen van PBM. Minister voor MZS vult bij Deloitte aan dat de eerste pandemie-ervaringen leerden dat bij een pandemie de wereldwijde productie, het vervoer en/of de distributie kunnen stilvallen, ongeacht het antwoord op de vraag of er al bestellingen liepen of niet. Daarnaast zijn de cijfers inzake het gebruik geen goede indicator voor het toekomstige gebruik: dit hangt mede af van de inzichten in het verloop van de besmettingen, de noodzaak of wens tot preventief gebruik, kwaliteitsissues en/of het uitvallen van bestellingen.

³⁸⁰ Deze rapportages vanuit Mediq zijn exclusief inkopen door VWS en ProductieNL.

³⁸¹ OAKVC1-000533870.

8.8.2 Werkelijk gebruik lager dan prognosemodel

463 Met betrekking tot de uitlevering van FFP2-mondmaskers is ten behoeve van dit onderzoek door het LCH de onderstaande leveringsgrafiek aangeleverd:³⁸²

Figuur 41: OAKD01-0002-00000004

464 Uit deze grafiek volgt dat de daadwerkelijke uitlevering door LCH van mondmaskers op een lager niveau ligt dan de geprognosticeerde vraag per week van 3,5 tot 3,7 miljoen zoals opgenomen in het vraagprognosemodel van het LCH (Supply & Demand tool). De hoogste piek in 2020 bedraagt een wekelijkse uitgifte van 446.170 mondmaskers in week 15. De gemiddelde uitlevering van mondmaskers per week bedraagt in 2020 circa 193.000 (gemiddelde over 40 weken).

465 Een overzicht van de aantallen door het LCH bestelde 'FFP2-/KN95-mondmaskers' per week kan als volgt worden weergegeven. Dit overzicht geeft het aantal bestelde mondmaskers, de bijbehorende inkoopwaarde en de gemiddelde inkoopprijs van een mondmasker weer per week (als resultante van totale inkoopwaarde/aantallen mondmaskers). Separaat geeft het overzicht de transacties met RGA weer, evenals een overzicht van de mondmaskers die zijn besteld via ProductieNL:

³⁸² OAKD01-0002-00000004.

Inkoopbehoefte VIP-team Voorstel samenwerking Voorstel leverancier RGA-orders Prijs Vooruitbetaling & Levering Kwaliteit

Week	%	Totaal	Week 13	Week 14	Week 15	Week 16	Week 17	Week 18	Week 19	Week 20	Week 22	Week 24	Week 25	Week 28	Week 29	Week 33	Week 2
#FFP2/KN95 Maskers	100%	126.405,040	8.030,000	11.390,000	11.091,000	4.027,360	67.200,000	27.280	5.500,000	3.032,000	24.320	176.880	115.400	1.200,000	10.580,000	10.800	4.000,000
EUR	100%	C 264.378.334	C 20.495.966	C 30.709.335	C 24.567.686	C 8.674.100	C 156.753.431	C 60.901	C 6.818.200	C 2.275.249	C 37.618	C 191.030	C 202.007	C 1.300.147	C 8.358.200	C 14.462	C 3.920.000
Gem. Prijs EUR		C 2,09	C 2,55	C 2,70	C 2,22	C 2,15	C 2,33	C 2,23	C 1,24	C 0,75	C 1,55	C 1,08	C 1,75	C 0,79	C 1,34	C 0,98	
waaraan RGA																	
#FFP2/KN95 Maskers	32%	40.000,000					40.000,000										
EUR	38%	100.800,000					C 100.800,000										
Gem. Prijs EUR		C 2,52					C 2,52										
waaraan Prod.NL																	
#FFP2/KN95 Maskers	21%	26.580,000				4.000,000			5.000,000	3.000,000				10.580,000		4.000,000	
EUR	10%	26.807,787				C 6.576,150			C 5.723,200	C 2.230,237				C 8.358,200		C 3.920,000	
Gem. Prijs EUR		C 1,01				C 1,64			C 1,14	C 0,74				C 0,79		C 0,98	

Figuur 42: Overzicht opgesteld door Deloitte op basis van 'bronorderbestand LCH'

466 De gegevens uit dit overzicht zijn ontleend aan het zogeheten 'bronorderbestand LCH', waarvan is vastgesteld dat dit aansluit op de door Mediq voor het LCH gevoerde financiële administratie. In deze registratie zijn niet opgenomen de mondmaskers die VWS zelf heeft ingekocht, zowel voorafgaand aan de oprichting van het LCH als na de overdracht/inbedding van het LCH aan/bij het CIBG.

467 Door het LCH zijn in de periode maart 2020 tot en met januari 2021 in totaal 126,4 miljoen FFP2-/KN95-mondmaskers ingekocht, waarvan 40 miljoen bij RGA en ca. 26,6 miljoen via ProductieNL. Na het afsluiten van de transacties met RGA zijn door het LCH voornamelijk nog mondmaskers ingekocht via ProductieNL.

9 VIP-team

9.1 Inleiding en leeswijzer

468 Dit hoofdstuk heeft betrekking op het onderwerp 'VIP-team'. Belicht worden: het ontstaan van het VIP-team en de wijze waarop daarin opvolging wordt gegeven aan de politiek gezien gevoelige leads. Tevens gaan wij in op de wijze waarop "Sywert van Lienden" op de VIP-lijst terechtkomt.

469 Paragraaf 9.2 bevat allereerst een samenvatting van de bevindingen naar aanleiding van de feiten en omstandigheden met betrekking tot het VIP-team. Daarna volgen bevindingen inzake de volgende onderwerpen:

- Het ontstaan van het VIP-team (zie paragraaf 9.3.1).
- Het resultaat van het VIP-team (zie paragraaf 9.3.2).
- Van Lienden als onderdeel van de VIP lijst (ze paragraaf 9.4).

9.2 Samenvatting VIP-team

Op basis van de beschikbare onderzoeksinformatie en de toelichtingen in interviews en wederhoor, kunnen de bevindingen in dit hoofdstuk 'VIP-team' als volgt worden samengevat:

470 Op 22 maart 2020 stelt WWS een e-mailbox beschikbaar via welke de aanbiedingen van PBM gemeld kunnen worden. Dit volgt op de landelijke oproep om het dreigende tekort aan PBM op te lossen. Op 25 maart 2020 zet GMT WWS een systeem op om opvolging te geven aan de politiek gevoelige leads die binnenkomen via politieke ingangen. Deze krijgen een "VIP-treatment". De afhandeling van de instroom van aanbiedingen is overgenomen door het LCH.

471 In totaal heeft het LCH circa 22.800 e-mails met leads en aanbiedingen ontvangen en afgehandeld, waarvan 239 zijn aangemerkt als "complexe dossiers" in de periode van 7 april 2020 tot en met 8 juli 2020. Deze 239 dossiers worden opgenomen op een VIP-lijst en worden door een apart team, het VIP-team, behandeld. Het VIP-team heeft als doel een persoonlijke aanpak te hanteren voor bijzondere leads, naast "reputatieschade voorkomen en het imago van LCH & Ministerie verbeteren". Uit de documentatie van WWS blijkt dat de aanpak van deze 239 VIP-leads verschilt van de behandeling van andere aanbiedingen. Het VIP-team neemt namelijk telefonisch contact op over de leads en biedt een persoonlijke aanpak en maatwerk in de begeleiding van de aanbieder gedurende door het proces. Dertien van de 239 VIP-leads hebben geresulteerd in een inkooptransactie PBM. De overige 226 aanbiedingen zijn afgewezen (208) of zijn doorverwezen naar een ander team of naar het RIVM (18).

472 Op 15 april 2020 stuurt het VIP-team een voortgangsbericht over de politieke leads aan VWS en het LCH. Aan deze e-mail is een versie van de VIP-lijst gehecht. Op deze lijst wordt "Sywert van Lienden" genoemd als aanbieder, op het tabblad "VWS&Politiek gevoelig". Voorts is onder andere vastgelegd; "hulptroepen alliantie om tekorten PBM op te lossen". In het overzicht is vermeld dat Van Lienden op 13 april 2020 contact heeft gehad met **Functionaris 3 VWS** en met **minister voor MZS**. In de kolom "bijzonderheden" is opgenomen: "zeer politiek gevoelig. voorstel voor een platform naast LCH. Betrokken partijen KLM, Flexport, TU Delft en Coolblue." Naast Van Lienden staan nog 97 aanbieders op de lijst op het tabblad "VWS&Politiek gevoelig".

473 Op 8 juli 2020 wordt een laatste update van de VIP-lijst per e-mail verstuurd. Hieruit blijkt dat alle 239 VIP-leads zijn afgehandeld. In de aangehechte lijst is ook de lead van Van Lienden aangemerkt als "afgehandeld" en is vastgelegd dat het tot een inkooptransactie heeft geleid.

474 Uit de beschikbare onderzoeksinformatie en interviews blijkt dat op wisselende wijze wordt gekeken naar de (uiteindelijke) behandeling van de RGA-aanbieding door het VIP-team. Enerzijds wordt opgemerkt dat het VIP-team de aanbidding van RGA op dezelfde manier behandelde als de andere (VIP-)aanbiddingen. Anderzijds wordt toegelicht dat bepaalde personen wel betrokken waren bij de aanbidding van RGA, terwijl deze personen niet betrokken waren bij de overige (VIP-)aanbiddingen. In hoofdstuk 10 'Voorstellen tot samenwerking met het LCH' en hoofdstuk 11 'Voorstellen als leverancier van het LCH' hebben wij de behandeling van de verschillende voorstellen van RGA nader uitgewerkt.

9.3 Ontstaan VIP-team

9.3.1 Ontstaan VIP-team

475 Medio maart 2020 wordt, in verband met het dreigende tekort aan PBM, de Nederlandse samenleving opgeroepen om mee te werken aan het verkrijgen van PBM. Hiertoe wordt op 22 maart 2020 door het LCH een mailbox beschikbaar gesteld waar ideeën en mogelijke aanbiedingen uit de samenleving gemeld kunnen worden. Een van de teams die deze mailbox beheert is het zogenaamde 'VIP-team' dat de 'VIP-mailbox beheert' en op de aanbiddingen checks uitvoert.

476 Aan Deloitte is in interviews toegelicht dat het VIP-team is opgericht om zorg te dragen voor aanbiddingen en leveranciers die mogelijk veel aandacht krijgen in de media (bijvoorbeeld omdat het aanbod afkomstig is van invloedrijke personen) of die een grote orderomvang hebben. Het VIP-team betreft een samenwerking tussen betrokkenen van het LCH en medewerkers van GMT.

477 Een door VWS opgesteld document, getiteld 'LCH terugblik en situatie tot 1 september 2020 (fase 1) Overdrachtsdocument (beschrijving)' omschrijft deze leads als *"complexe dossiers"*.³⁸³ Uit (input op) een door het LCH opgestelde presentatie (ten behoeve van een werkbezoek van **minister voor MZS** aan het LCH op 28 mei 2020) blijkt dat het VIP-team als doel heeft een persoonlijke aanpak te hanteren voor bijzondere leads. Het moet daarnaast *"reputatieschade voorkomen en het imago van LCH & Ministerie verbeteren"*.³⁸⁴ Tevens wordt in de presentatie beschreven dat de leads op de VIP-lijst aan de volgende kenmerken kunnen voldoen: (i) 'politiek gevoelige', (ii) 'grote organisaties, corporates of ambassades', of (iii) 'bekende Nederlanders'. Ook wordt beschreven dat het VIP-team een werkwijze hanteert waarbij deze leads met een persoonlijke aanpak en maatwerk door het proces worden geleid.

478 Uit documentatie van het LCH uit september 2020 volgt dat het LCH ruim 22.800 aanbiedingen (per e-mail) heeft ontvangen.³⁸⁵ Hiervan zijn 239 contacten aangemerkt als 'complex dossier'. Uit de LCH-documentatie blijkt hierbij het volgende: *"Deze dossiers werden door een apart team (ook wel VIP team genoemd) behandeld. Het grootste verschil met 'gewone' mails was dat er telefonisch contact werd opgenomen en relatiebeheer een belangrijk aandachtspunt was."*³⁸⁶ Uit LCH-documentatie van eerdere datum blijkt dat in mei 2020 ongeveer 1,5% van bij het LCH binnengekomen leads door het VIP-team wordt behandeld.³⁸⁷ Dat staat op dat moment gelijk aan ongeveer 200 klantrelaties.³⁸⁸

479 Op 25 maart 2020 zet GMT VWS een systeem op om opvolging te geven aan de politiek gevoelige leads die binnenkomen via politieke ingangen, zoals (oud-)ministers, de premier of het koningshuis.³⁸⁹ Deze krijgen een *"VIP-treatment"*. Het LCH correspondeert met deze leads via het e-mailadres 'coronaleads@minvws.nl'.

480 Op 20 april 2020 informeert **Functionaris 2 VWS** onder anderen **minister van VWS** en **minister voor MZS** over de afhandeling van deze (politiek) gevoelige leads.³⁹⁰ **Functionaris 2 VWS** geeft per e-mail het volgende aan: *"Het LCH heeft de afgelopen tijd heel veel vragen gekregen om naar tips/voorstellen/contacten te kijken. In de beginperiode was het LCH daar nog niet helemaal klaar voor. Want er bleek veel aan vast zitten. Het was heel veel meer dan een telefoon aannemen, het ging om doorvragen, info opvragen, aanwijzingen aan de traders geven, in contact blijven met de vragenstellers, etc."*³⁹¹ Tevens geeft **Functionaris 2 VWS** aan dat het VIP-team op dat moment de (politiek) gevoelige leads afhandelt en dat daardoor het proces beter op orde is.³⁹² **Functionaris 2 VWS** voegt drie bijlages toe aan de e-

³⁸³ OACKD03-0192-00000021.

³⁸⁴ OAKLC14-001165316; OAKLC14-001165315.

³⁸⁵ OAKBZK22-000001055.

³⁸⁶ OAKBZK22-000001055.

³⁸⁷ OAKLC14-001165314.

³⁸⁸ OAKLC14-001165314.

³⁸⁹ OAKVC3-000077309.

³⁹⁰ OAKBZK22-000015315.

³⁹¹ OAKBZK22-000015315.

³⁹² OAKBZK22-000015315.

mail: (i) een memo over 'indruk en proces van politiek gevoelige leads'³⁹³, (ii) een Excelbestand met opvallende leads³⁹⁴ en (iii) het 'POL-stroomschema'.³⁹⁵

481 In het aan de e-mail toegevoegde memo is het volgende opgenomen over het proces bij het LCH en bij VWS met betrekking tot de (politiek) gevoelige leads:³⁹⁶

Indruk en proces politiek gevoelige leads

Eind maart is de mailbox [redacted]@minvws.nl aangemaakt momenteel zijn er 120 politieke leads in behandeling of afgehandeld door het 'VIP team' van het Landelijk Consortium Hulpmiddelen (LCH). Tot nu toe zijn er 500 mails gelezen en verwerkt. Dagelijks komen er ook tientallen telefoontjes en whatsapp berichten, zowel intern als van andere contactpersonen.

Eerste 2 weken

De meeste leads kwamen binnen via bewindspersonen, de [redacted] Functionarissen van VWS. Deze werden meestal nog op dezelfde dag telefonisch benaderd, waarna het aanbod werd doorgestuurd naar het LCH. Hier bleek het contact vaak te stranden. Door de hoeveelheid mails was het LCH niet in staat om de voortgang erin te houden. Vanaf 1 april is het coronaleads team fysiek bij het LCH aanwezig. Door de kortere lijnen en een extra 'dedicated persoon' vanuit LCH is het proces verbeterd.

Getallen

Van de 11.000 mail die sinds 1 april bij het LCH zijn binnen gekomen gaat 70% over het aanbieden van PBM's. Van die 70% blijkt 40% van de aangeboden PBM's ongeschikt te zijn (certificaat vervalst, essentiële informatie onleesbaar gemaakt). Van de 11.000 betreft 30% vragen over de productie, distributie, desinfectantia, leveranciers en andere vragen. Van het totaal betreft 250 de zgn grote spelers die dan naar de VIP-inbox worden doorgestuurd. Dat zijn meestal de (mogelijk) politiek gevoelige mails die veel tijd kosten. Daarvan zijn er 120 die extra aandacht en tijd vergen.

Sinds 1 april

Er komen ook veel (politiek) gevoelige leads binnen via Webcare VWS. Aanbiedingen die eerder zijn afgewezen door het LCH zoeken nu via andere kanalen contact. Dit vergt zeer veel uitzoekwerk. Team VIP reageert er meestal binnen 24 uur op.

De aard en inhoud van de leads, en de tijd en inspanning die nodig is, is zeer uiteenlopend. Meeste leads betreffen het aanbod van een product, mondkapjes maar ook protectiejassen, desinfectantia en testkits. Recentelijk komen relatief meer 'open aanbiedingen' binnen met vragen over welke producten, aantallen en voor welke richtprijs het LCH wil inkopen. Ook het aanbieden van productiefaciliteiten komen binnen, deze sturen we door naar team productie. De categorie 'overige' kost doorgaans veel tijd, zoals de aanbieding van een internationaal inkoopplatform, en klachten en zorgen over het proces binnen LCH. Innovaties worden doorgestuurd naar het ZonMw loket waar men de technologie of onderzoeksresultaten beoordeelt.

De leads die nog niet zijn afgehandeld, betreft:

- in afwachting van aanvullende informatie van de aanbieder: geldige certificaten, foto's, betalingsvoorwaarden, etc.
- lopende leads in behandeling bij andere teams, zoals trade, productie, en ZonMw die door VIP team wordt gevolgd.

Uitzoeken en evt. afwijzen

Ook leads betreffende producten die nog niet op de markt zijn, maar waar nog (wetenschappelijk) onderzoek nodig is om een stap verder te brengen, zoals een filtersysteem met een Decathlon snorkelmasker, nieuwe testmethoden, of een geneesmiddel gebaseerd op bleekmiddel (afgevoerd gezien de negatieve gevolgen van bleekmiddel voor de patiënt) kosten veel uitzoekwerk. De meeste aanbiedingen worden afgewezen omdat ze niet van goede kwaliteit zijn, het CE-certificaat ontbreekt of vervalst is. Veel 'CE-certificaten' die door een Europese instantie lijken te zijn uitgegeven en in omloop zijn, betreffen instanties die niet bevoegd zijn om een CE-certificaat af te geven voor deze hulpmiddelen. Op het moment wordt er gewerkt met 50% vooruitbetaling en de resterende 50% na de kwaliteitscheck in Vianen een vooruitbetaling van 100% wordt niet gehonoreerd. Daarnaast kosten aanbiedingen die veelbelovend lijken maar uiteindelijk niks op leveren veel tijd. bv beademingsmachine dat machine voor de behandeling van acne bleek te zijn.

Figuur 43: OAKBZK22-000015316

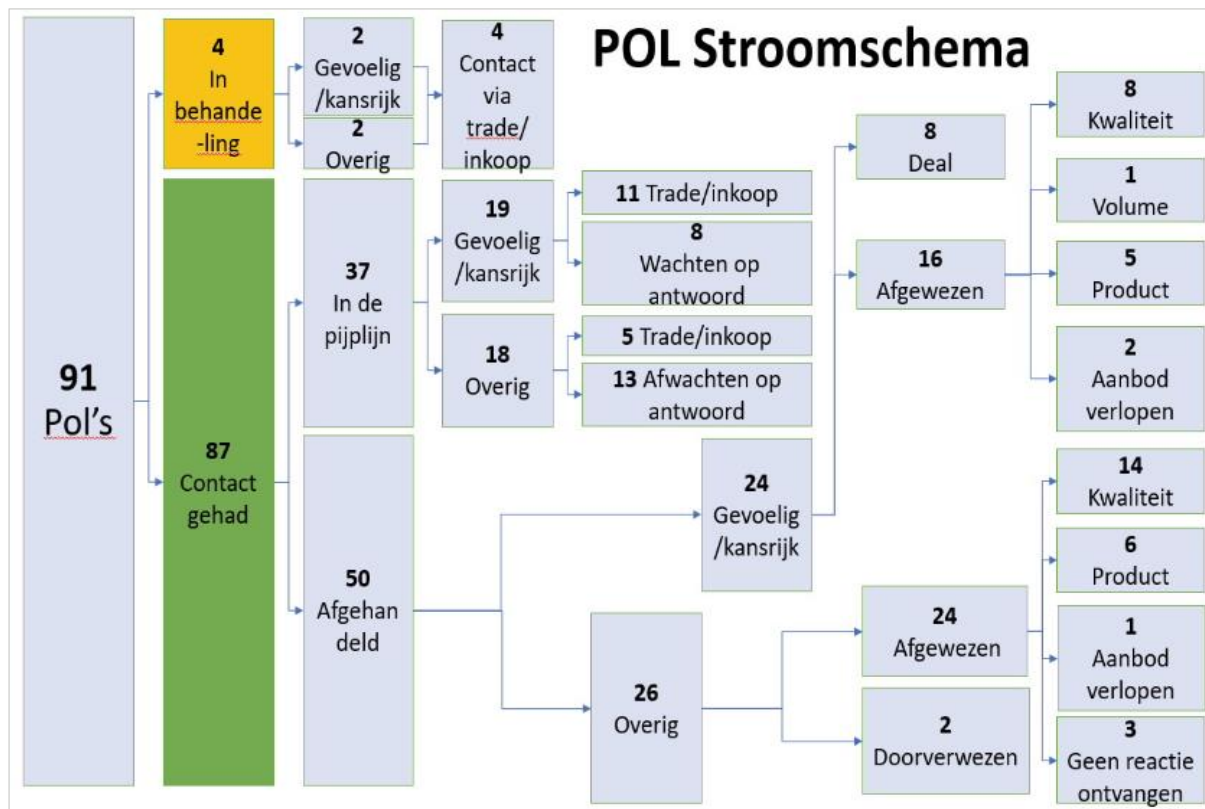
³⁹³ OAKBZK22-000015316.

³⁹⁴ OAKBZK22-000015317.

³⁹⁵ OAKBZK22-000015318.

³⁹⁶ OAKBZK22-000015316.

482 Het in de e-mail bijgevoegde stroomschema bevat het hieronder weergegeven overzicht van de 91 VIP-leads/POL-leads per 15 april 2020:³⁹⁷

Figuur 44: OAKBZK22-000015318

9.3.2 Resultaat VIP-team

483 Uit interne communicatie bij VWS en bij het LCH volgt dat in de periode tussen 7 april 2020³⁹⁸ en 8 juli 2020³⁹⁹ de VIP-lijst meerdere keren rondgaat tussen de hierbij betrokkenen bij het LCH en bij VWS (inclusief het VIP-team) en dat deze wordt bijgewerkt.

484 Op 8 juli 2020 stuurt (een lid van) het VIP-team (middels 'vip@lchulpmiddelen.nl') de laatste versie van de VIP-lijst naar de betrokkenen van VWS en het LCH.⁴⁰⁰ In deze e-mail wordt beschreven dat de laatste politieke leads zijn afgehandeld en de verwachting dat er geen nieuwe politieke leads meer zullen komen. Tevens wordt vermeld dat dit voorlopig de laatste rapportage is.

³⁹⁷ OAKBZK22-000015318.

³⁹⁸ OAKVC2-000107032.

³⁹⁹ OAKVC2-000603300. Zoals aangetroffen binnen de voor dit onderzoek beschikbaar gekomen data.

⁴⁰⁰ OAKVC2-000603300.

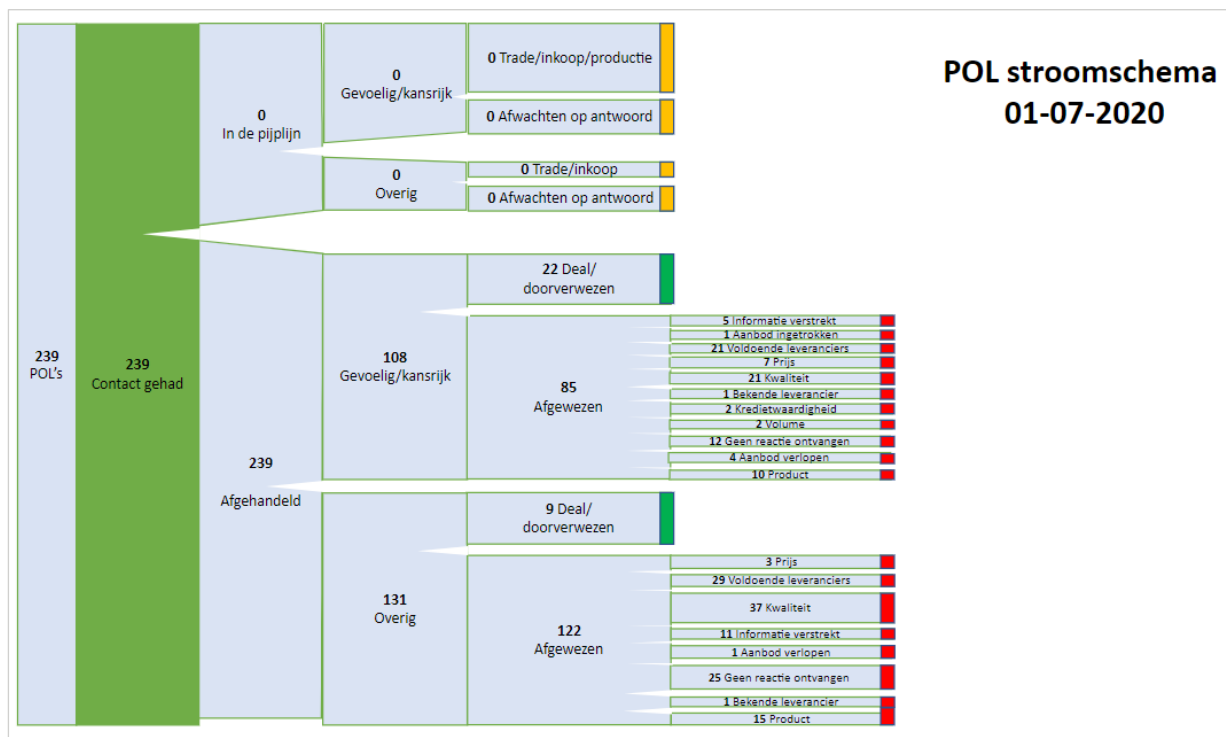
Inkoopbehoefte **VIP-team** Voorstel samenwerking Voorstel leverancier RGA-orders Prijs Vooruitbetaling & Levering Kwaliteit

485 In voornoemde e-mail wordt tevens de laatste stand van zaken aangaande de POL's/VIP contacten per 8 juli 2020 gedeeld.⁴⁰¹ Deze stand van zaken is als volgt:

- er zijn 239 POL's afgehandeld (i.e. 100%);
- het aantal POL's is ten opzichte van de voorgaande week gegroeid met één;
- bij 13 POL's is een deal gesloten;
- 18 POL's zijn doorverwezen naar het productieteam of naar het RIVM;
- 208 POL's (i.e. 87%) zijn afgewezen, waarvan er 86 als 'gevoelig' en 122 als 'overig' zijn bestempeld.

486 Wat betreft de voornoemde afwijzing wordt opgemerkt dat "De voornaamste reden voor afwijzing blijft vooral te maken te hebben met de kwaliteit van de producten."⁴⁰²

487 Ten slotte bevat de voornoemde e-mail twee bijlagen: een Excelbestand, getiteld '200708 Overdracht deals VWS naar teams 2 april 2020.xlsx' en een PDF-document, getiteld '200708 POL stroomschema.pptx'. Het Excelbestand bevat een overzicht van de VIP-leads, waarbij wordt vermeld hoe deze VIP-leads zijn afgehandeld.⁴⁰³ Het stroomschema betreft de 239 afgehandelde POL's. Het geeft de bovenstaande informatie uit het Excelbestand als volgt weer.⁴⁰⁴

Figuur 45: OAKVC2-000603302

⁴⁰¹ OAKVC2-000603300.

⁴⁰² OAKVC2-000603300.

⁴⁰³ OAKVC2-000603301.

⁴⁰⁴ OAKVC2-000603302.

9.4 Van Lienden op VIP-lijst

488 Op 14 april 2020 wordt vanaf het e-mailadres 'coronaleads@minvws.nl' het (tweede) voorstel⁴⁰⁵ doorgestuurd naar het VIP-team (via 'vip@lchulpmiddelen.nl').⁴⁰⁶ Dit betreft het voorstel tot de inkoop bij RGA. Zie hoofdstuk 11 'Voorstellen als leverancier van het LCH' voor een nadere toelichting op deze aanbieding.

489 Op 15 april 2020 stuurt het VIP-team aan VWS en het LCH een voortgangsbericht over de politieke leads, met onder andere een VIP-lijst als bijlage.⁴⁰⁷ Deze VIP-lijst bevat een vermelding onder de naam "Sywert van Lienden", evenals 'POL103' met "hulpverlening alliantie om tekorten PBM op te lossen." Deze lead onder de naam Van Lienden is opgenomen op het tabblad 'VWS & Politiek gevoelig'. Onderstaand figuur is een weergave van de vermelding op deze lijst (ten behoeve van de weergave is deze verdeeld in drie delen).⁴⁰⁸

Dossier nummer	Naam bedrijf	Gevoelig/overig	Indeling update bestand	Beoordeling (afgehandeld?) Indien deal afgeketst, waarom?	Contactpersoon VWS/LCH
POL103	Sywert van Lienden	Gevoelig	in behandeling, gevoelig,	nee, C zou contact opnemen met dhr Van Lienden op 14/4	

Verantwoordelijke binnen LCH	Crux achtergrond aanbod	Product	Aantal	Prijs	
	Stond in direct contact met R en Z van Lienden.	Op 13 april hebben R en Z een call gehad met Sywert van Lienden.	hulpverlening alliantie om tekorten PBM op te lossen	meerdere	

Bron contact gehad	Bijzonderheden	Overgedragen?	Vervolgstappen	Contact	Status
ja, call gehad op 13/4 met Z en D	zeer politiek gevoelig, voorstel voor een platform naast LCH. Betrokken partijen KLM, Flexport, TU Delft en Coolblue.	ja, P en C	contact gehad met C contact opnemen met Sywert vd Lienden		

C. Functionaris 1 LCH
R. Functionaris 3 VWS
Z. minister voor MZS
P. Functionaris 2 VWS
D. Functionaris 7 VWS

Figuur 46: OAKLC14-001154186

490 In deze VIP-lijst is 'POL103' rood gearceerd. In de legenda bij deze VIP-lijst staat de volgende uitleg bij de rode arcering: "Zeer politiek gevoelig. Vinger aan de pols houden door het vip-team."⁴⁰⁹ Verder is in de VIP-lijst bij 'POL103' in de kolom 'Bijzonderheden' het volgende terug te lezen: "zeer politiek gevoelig, voorstel voor een platform naast LCH."⁴¹⁰

⁴⁰⁵ Dit voorstel met RGA als leverancier volgt op het eerste voorstel van Hulpverlening Alliantie van 12 april 2020. In zijn e-mail van 12 april 2020 schrijft Van Lienden het volgende als toelichting op het voorstel "N.a.v. ons prettige telefoongesprek gisteravond hierbij een link naar een Google Drive omgeving met een presentatie van het voorstel dat de Hulpverlening Alliantie doet aan de overheid. We zijn blij dat de vraag gesteld is, en we hebben met alle partijen vandaag hard gewerkt om alles in concept op papier te zetten." Zie hoofdstuk 11 'Voorstellen als leverancier van het LCH' voor nadere details.

⁴⁰⁶ OAKVC2-000507005; OAKVC2-000507006; doorgestuurd met de reactie van [Functionaris 3 VWS] aan Van Lienden op dit voorstel en de notitie naar aanleiding van het opvolgende contact door [minister voor MZS] en [Functionaris 3 VWS] met Van Lienden.

⁴⁰⁷ OAKLC14-001154185.

⁴⁰⁸ OAKLC14-001154186.

⁴⁰⁹ OAKLC14-001154186.

⁴¹⁰ OAKLC14-001154186.

Inkoopbehoefte **VIP-team** Voorstel samenwerking Voorstel leverancier RGA-orders Prijs Vooruitbetaling & Levering Kwaliteit

491 'POL103' maakt deel uit van de versie van de VIP-lijst die **Functionaris 2 VWS** op 20 april 2020 rondstuurt aan o.a. **minister van VWS** en **minister voor MZS**.⁴¹¹ Onderstaande figuur geeft weer hoe 'POL103' is opgenomen op de lijst, waarbij de vermelding over "extra platform naast LCH" in de kolom 'Aanbod product' is opgenomen.⁴¹²

Doss.nr	Organisatie	Binnengekomen via	Aanbod product	Deal aantal	Bijzonderheden?
POL103	Sywert van Lienden	R en Z	extra platform naast LCH: hulptroepen alliantie (KLM, TU Delft, Coolblue en Flexport)	Nee	17-04 overleg tussen de verschillende partijen. Ligt bij VWS en LCH

R.
Functionaris
3 VWS

Z. minister
voor MZS

Figuur 47: OAKBZK22-000015317

492 In de versie van voornoemde VIP-lijst die het VIP-team op 8 juli 2020 rondstuurt, wordt 'POL103' nog steeds vermeld op het tabblad 'VWS&Politiek gevoelig'.⁴¹³ De legenda bij deze VIP-lijst geeft de toelichting 'Afgehandeld' bij de groene arcering. Onderstaande figuur toont het vermelde 'POL103' op deze (laatste) versie van de VIP-lijst.⁴¹⁴ Hierbij moet worden opgemerkt dat op 8 juli 2020 de deal met RGA reeds tot stand gekomen is. Dat vond plaats op 22 april 2020, toen de inkooporders zijn ondertekend.

Dossier nummer	Naam bedrijf	Gevoelig/overig dropdown	Processtap	Stavaza dropdown nieuw	Beoordeling (afgehandeld?)
POL103	Sywert van Lienden	gevoelig/kansrijk	contact gehad: afgehandeld	deal	Indien deal afgeketst, waarom? nee, [ ] zou contact opnemen met dhr Van Lienden op 14/4 15/4 [ ] zou bellen met sywert van Lienden? 22/4 nadere kennismaking geweest [ ] met een link die verwijst naar het aanbod van coolblue/ hulptroepen alliantie 29-5 mail gedeeld met [ ] Met vriendelijke glimlach...
Contactpersoon VWS/LCH	Crux achtergrond aanbod	Schatting tijdsinvestering (in uren)	Product	Aantal	Prijs
[ ]	Stond in direct contact met [ ] R en [ ] Z op 13 april hebben [ ] R en [ ] Z een call gehad met Sywert van Lienden.	[ ]	hulptroepen alliantie om tekorten PBM op te lossen	meerdere	[ ]
Bron contact gehad	Bijzonderheden	Overgedragen?	Vervolgstappen	Contact	Status
ja, call gehad op 13/4 met [ ] Z en [ ] D	zeer politiek gevoelig, voorstel voor een platform naast LCH. Betrokken partijen KLM, Flexport, TU Delft en Coolblue. Dit aanbod ligt op verschillende tafels. S C	ja, [ ] D contact gehad met [ ] C	contact opnemen met Sywert vd Lienden	[ ]	[ ]

C.
Functionaris
1 LCH

P.
Functionaris
2 VWS

R.
Functionaris
3 VWS

Z. minister
voor MZS

S.
Functionaris
4 VWS

D.
Functionaris
7 VWS

Figuur 48: OAKVC2-000603301

493 Ten aanzien van de behandeling van Van Lienden door het VIP-team worden hiervan in de diverse interviews verschillende lezingen gegeven. Enerzijds wordt toegelicht dat bepaalde personen een rol speelden bij de aanbieding door RGA en dat deze personen geen rol speelden bij de andere aanbieders op de VIP lijst. Deze betrokkenheid zou het gevolg zijn van de omvang van de aanbieding en van de opgelopen spanning die te maken had met de media-aandacht die toentertijd bestond voor het tekort aan PBM, en met de druk vanuit de politiek op de inkoop van PBM. Anderzijds wordt toegelicht dat binnen de groep van ongeveer 200 aanbiedingen aan het VIP-team, het RGA aanbod niet op een andere wijze behandeld werd.

494 De voorstellen van Hulptroepen Alliantie en RGA zijn nader uitgewerkt in hoofdstuk 11 'Voorstellen als leverancier van het LCH'.

⁴¹¹ OAKBZK22-000015315.

⁴¹² OAKBZK22-000015317.

⁴¹³ OAKVC2-000603300.

⁴¹⁴ OAKVC2-000603301.

10 Voorstellen tot samenwerking met het LCH

10.1 Inleiding

495 Dit hoofdstuk gaat in op de wijze waarop Van Lienden, Damme en Van Gestel in contact komen met VWS en het LCH, in maart 2020. Verder beschrijft dit hoofdstuk het eerste voorstel dat Hulptroepen doet aan VWS op 12 april 2020, voor een inkoop- en distributiekanaal van Hulptroepen, naast het kanaal van het LCH. In het volgende hoofdstuk 11 'Voorstellen tot leverancier van het LCH', wordt ingegaan op de voorstellen die worden gedaan na 12 april 2020.

496 Paragraaf 10.2 hierna bevat eerst een samenvatting. Daarna volgen de bevindingen inzake de volgende onderwerpen:

- Het eerste contact tussen Van Lienden, Damme en Van Gestel en VWS en het LCH in maart 2020 (zie paragraaf 10.3).
- De periode na 25 maart 2020, waarin Hulptroepen verder wordt gevormd (zie paragraaf 10.4).
- De aanloop naar het vervolcontact tussen Hulptroepen, VWS en het LCH vanaf 10 april 2020 (zie paragraaf 10.5).
- Het eerste voorstel tot samenwerking van 12 april 2020, vanuit Hulptroepen (zie paragraaf 10.6).

Deze gebeurtenissen zijn van belang voor het begrip van de totstandkoming van de transacties die uiteindelijk met RGA plaatsvinden (zie daarvoor hoofdstuk 12 'RGA-orders').

497 In Tabel 8 hierna is een overzicht opgenomen van de kernelementen uit de voorstellen van Hulptroepen die in dit hoofdstuk aan bod komen. Deze voorstellen zijn in de kolom 'Voorstelnummer' genummerd. De eerste voorstellen door Van Lienden, Damme en Van Gestel, die zijn gedaan tussen 23 en 25 maart 2020, zijn niet schriftelijk gedaan. In deze periode zijn er oriënterende gesprekken gevoerd tussen Hulptroepen (dat op dat moment als initiatief gevormd werd), VWS en het LCH. De kolom 'Voorstel gedaan door' beschrijft welke entiteit is opgenomen op het achterblad van het voorstel, onder de contactgegevens. Voor een toelichting op de later gedane voorstellen, waaronder de voorstellen die een verwijzing bevatten naar RGA, wordt verwezen naar het volgende hoofdstuk 11

'Voorstellen als leverancier van het LCH'. De kolom 'Contractspartij' toont de entiteit die als contracterende partij in het voorstel is vermeld. De kolom 'Aard voorstel' beschrijft bondig de aard van het voorstel, naast de rol van Hulptroepen Alliantie in kolom 'Rol HA'. Hierin zijn op hoofdlijnen twee varianten te onderscheiden: 1) Het betreft een voorstel voor het leveren van PBM of 2) het betreft een voorstel om, naast het eventueel leveren van PBM, (met hulp van de overheid) een tweede inkoop- en distributiekanaal voor PBM op te zetten. De laatste kolom verwijst naar de paragraaf in dit hoofdstuk waarin het voorstel nader is toegelicht.

Voorstel- nummer	Periode /datum	Omschrijving/ titel voorstel	Voorstel gedaan door	Contract partij	Aard voorstel	Wijze van financiering	Prijs per mond-masker (inclusief btw)	Aantal mond-maskers	Rol HA	Paragraaf
n.v.t.	23-25 maart 2020	Hulptroepen (in wording) en het LCH verkennen mogelijke samenwerking	n.v.t.	n.v.t.	Opzetten van een inkoop- en distributiekanaal voor eerstelijns-zorg naast het LCH	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	Als distributiekanaal naast het LCH	10.3
1	12 april 2020	Voorzien in persoonlijke beschermingsmiddelen voor zorgverleners in Nederland	Hulptroepen Alliantie	Hulptroepen Alliantie	Opzetten van een inkoop- en distributiekanaal naast het LCH	Afname-garantie	€ 2,88; na overheids-interventie € 2,20	120 miljoen	Als distributiekanaal naast het LCH, gefaciliteerd door de overheid	10.6

Tabel 8: Voorstellen Hulptroepen

10.2

Samenvatting voorstellen samenwerking

Op basis van de beschikbare onderzoeksinformatie en de toelichtingen in interviews en wederhoor, kunnen de bevindingen in dit hoofdstuk 'Voorstellen tot samenwerking' als volgt worden samengevat:

498 Op 20 maart 2020 vraagt Van Lienden via WhatsApp aan Functionaris 1 VWS waar een aanbod voor het leveren van mondknaskers gemeld kan worden. Dezelfde dag verstuurt Van Lienden een tweet waarin hij aangeeft zicht te hebben op een nieuwe lading mondknaskers en doet hij een oproep aan zorgorganisaties die mondknaskers nodig hebben. Naar aanleiding van deze tweet meldt Functionaris 1 VWS, na navraag binnen VWS, op 21 maart 2020 aan Van Lienden dat niet wordt verwacht dat VWS een apart inkoop- en distributiekanaal buiten het ROAZ zal ondersteunen. Het ROAZ is het door VWS aangewezen distributiekanaal van (op dat moment schaarse) PBM. Op 21 maart 2020 geeft Van Lienden buiten VWS aan dat VWS de noodzaak van dit soort initiatieven ziet en dat VWS

adviseert om, vanwege de bureaucratie, juist buiten de ROAZ-structuur te blijven. Van Lienden meldt op 22 maart 2020 aan VWS te zullen doorgaan met het opzetten van een parallelle structuur voor de eerstelijnszorg.

499 Op 22 maart 2020 introduceert VWS Van Lienden bij het LCH. Van Lienden ontvangt vervolgens een uitnodiging om op 23 maart 2020 bij het kantoor van LCH langs te gaan. Op 23 maart 2020 presenteert Van Lienden in een brainstormsessie met Functionaris 9 LCH zijn supply chain concept, naast de supply chain van het LCH. In dit concept werkt Van Lienden samen met enkele partners uit zijn netwerk, voor de sourcing, het transport en de distributie van PBM voor de eerstelijnszorg. Van Lienden koppelt in de avond van 23 maart 2020 per WhatsApp aan VWS terug dat zijn eigen supply chain vorm begint te krijgen. Daarin geeft hij aan dat hij mogelijkheden ziet om deze op onderdelen te laten samenkomen met het LCH. Ook ziet hij vooral kansen voor een luchtbrug.

500 Op 24 maart 2020 reizen Van Lienden, Damme en Van Gestel af naar het kantoor van het LCH. Functionaris 9 LCH is niet aanwezig. Datgene wat de dag ervoor is besproken, slaat volgens Van Lienden, Damme en Van Gestel niet aan bij Functionaris 10 LCH. Wel krijgen Van Lienden, Damme en Van Gestel de vraag om zich aan te sluiten bij het LCH. Van Lienden, Damme en Van Gestel besluiten, na intern overleg bij Hulptroepen, om zich niet bij het LCH aan te sluiten. Als reden noemen zij onder andere het verschil tussen de eigen doelgroep (eerstelijnszorg) en de doelgroep van het LCH (tweedelijnszorg), naast het gebrek aan steun van de groep rondom Hulptroepen voor aansluiting bij het LCH.

501 Op 25 maart 2020 melden Van Lienden, Damme en Van Gestel zich wederom bij het LCH. Functionaris 10 LCH informeert Van Lienden erover dat het LCH van mening is dat er in tijden van schaarste geen tweede concurrerend distributiekanaal mag bestaan naast het LCH. Deze mening wordt gedeeld door VWS. Functionaris 2 VWS meldt dit nogmaals aan Van Lienden, Damme en Van Gestel. Ook zijn Van Lienden, Damme en Van Gestel niet meer welkom op locatie van het LCH vanwege gezondheidsrisico's in verband met COVID-19. Daarop volgend heeft Functionaris 2 VWS contact met Van Lienden en met twee personen van het Hulptroepen-initiatief over het gedeelde VWS- en LCH -standpunt: dat er geen sprake kan zijn van concurrerende kanalen.

502 Na deze eerste contacten tussen Hulptroepen en VWS en het LCH, eind maart 2020, komt het niet tot een samenwerking. In de periode tussen eind maart en 10 april 2020 neemt het initiatief Hulptroepen verdere concrete vormen aan en heeft Hulptroepen met VWS en het LCH contact over het tot stand komen van een luchtbrug en het testen van PBM.

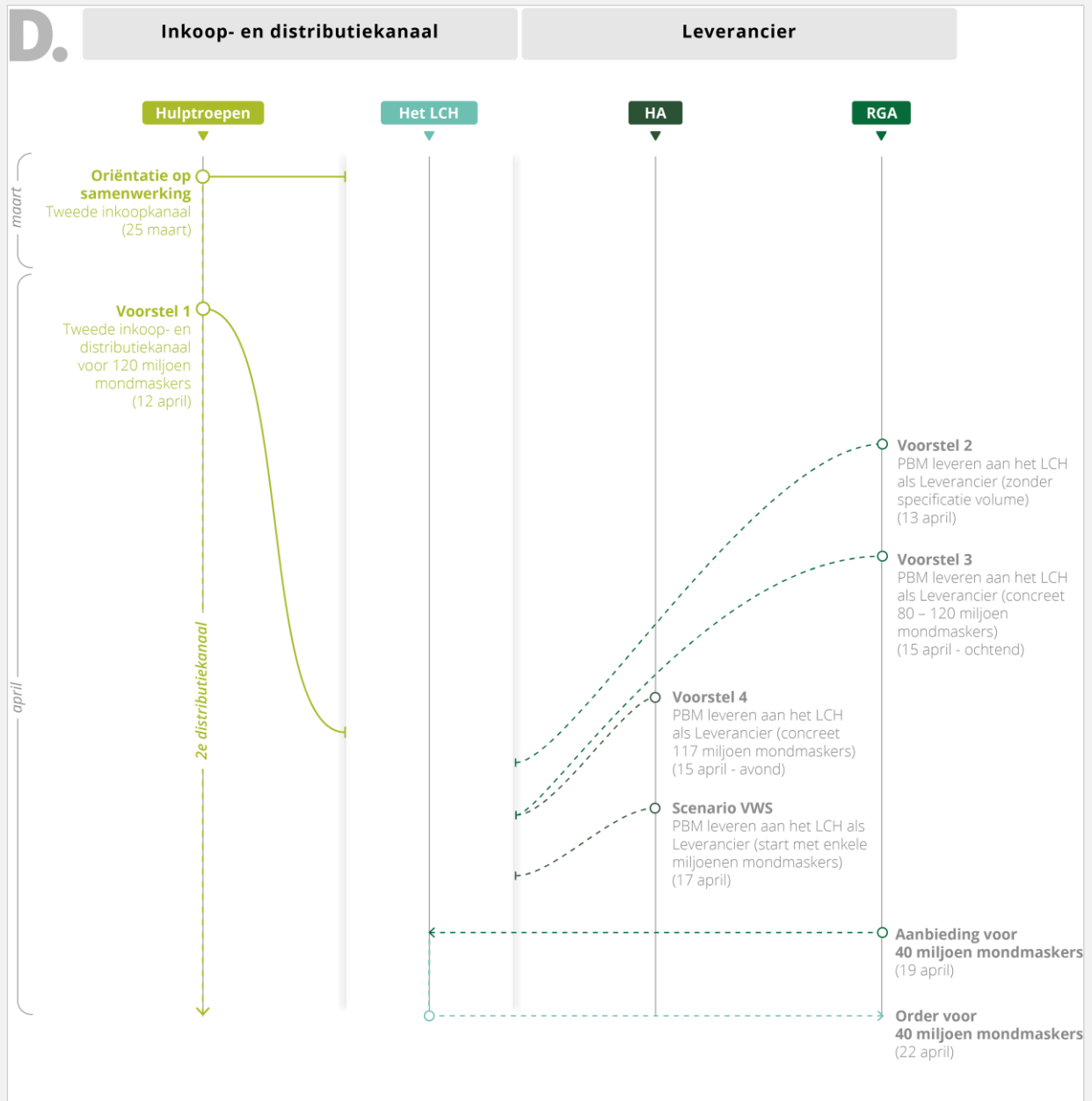
503 Op 10 april 2020 twittert Van Lienden kritisch over de reactie van de Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd op het gebruik van mondklappers door thuiszorgorganisaties. Ook plaatst hij kritische kanttekeningen bij het inkoopbeleid van de overheid. Naar aanleiding van deze Twitterberichten neemt VWS op verzoek van minister van VWS op 10 april 2020 opnieuw contact op met Van Lienden. Hieruit volgt een oriënterend gesprek tussen Van Lienden en Functionaris 3 VWS, op 10 april 2020. Naar aanleiding van dit gesprek werkt Hulptroepen een voorstel uit.

504 In de nacht van 11 op 12 april 2020 stuurt Van Lienden een voorstel van Hulptroepen, gericht aan de overheid, naar Functionaris 3 VWS. Dit voorstel lijkt volgens betrokkenen van VWS en het LCH sterk op de eerder voorgestelde samenwerking tussen Hulptroepen en het LCH: Hulptroepen stelt voor om zonder winstoogmerk 120 miljoen mondmaskers in China in te kopen, en deze via transport en distributie door (partners van) Hulptroepen in vier tot vijf weken via een online bestelportal aan hulpverleners te leveren. In deze supply chain werkt Hulptroepen samen met diverse partners voor inkoop, transport, inkleding, testen, distributie en financiering.

505 Dit eerste voorstel van Hulptroepen wordt door VWS op 12 april 2020 doorgestuurd aan het LCH. Vervolgens hebben VWS en het LCH op 12 april 2020 onderling contact over dat voorstel. Afsluitend wordt door VWS op die dag geconcludeerd dat in het door Hulptroepen gedane voorstel geen samenwerking met het LCH wordt voorgesteld, maar wederom een separaat initiatief, met een tweede inkoop- en distributiekanaal naast het LCH. Uit mails blijkt dat noch het LCH noch VWS 'enthousiast' is over het starten van een tweede kanaal door Hulptroepen. VWS benadrukt op 12 april 2020 per e-mail aan Van Lienden dat het LCH is opgericht om één gezamenlijk inkoopkanaal voor PBM te realiseren, en één model om ervoor te zorgen dat de PBM gedistribueerd worden. VWS vraagt in deze e-mail wat er voor nodig is om Hulptroepen te laten participeren in het LCH en vraagt een antwoord hierop voor te bereiden voor het reeds geplande overleg met minister voor MZS op 13 april 2020.

506 Van Lienden heeft in de avond van 12 april 2020, naar aanleiding van deze afwijzing, telefonisch contact met Functionaris 3 VWS. Tijdens dit gesprek zou Van Lienden bij Functionaris 3 VWS hebben aangegeven een BV in oprichting te hebben die niet geraakt zou worden door de randvoorwaarden van Hulptroepen. Volgens Van Lienden zou Functionaris 3 VWS gevraagd hebben om via de in oprichting zijnde commerciële (nieuwe) rechtspersoon de behoefte van VWS aan mondmaskers in te vullen. Functionaris 3 VWS geeft in de interviews aan een andere herinnering aan dit gesprek te hebben. Dit gesprek zou volgens hem meer gericht zijn geweest op het toelichten van de redenen voor het afwijzen van het voorstel van Hulptroepen. Daarbij zou Functionaris 3 VWS aan Van Lienden hebben voorgesteld om, in plaats van een tweede inkoop- en distributiekanaal, als 'regulier' leverancier mondmaskers aan het LCH te leveren.

507 De eerste oriëntatie op de samenwerking, in de periode 23 tot en met 25 maart 2020, en het eerste voorstel van Hulptroepen van 12 april 2020 zijn in Figuur 49 hierna links weergegeven. De andere voorstellen (als leverancier van het LCH) zijn nader beschreven in het volgende hoofdstuk 11 'Voorstellen als leverancier van het LCH'.

Figuur 49 – Overzicht voorstellen en orders

10.3 Eerste contacten bij LCH (maart 2020)

10.3.1 Voorafgaande contacten

508 Op 11 maart 2020 vindt een gesprek plaats tussen minister van VWS, Functionaris 1 VWS, en Van Lienden, met als onderwerp het verkiezingsprogramma van het CDA.⁴¹⁵ Dit gesprek volgt op een eerder contact tussen Van Lienden

⁴¹⁵ OAKVC2-000201590; OAKVC2-000264675; OAKVC2-000264680.

en Functionaris 1 VWS, begin 2020⁴¹⁶. Dit gesprek ging over het verzoek van Van Lienden om zich aan te sluiten bij het CDA.

509 Van Lienden stelt dat hij in de marge van dit gesprek gesproken heeft over de tekorten aan PBM in de niet-ziekenhuiszorg. Minister van VWS en Functionaris 1 VWS spreken dit met klem tegen. Zij geven bovendien aan dat het thema van tekorten aan PBM begin maart 2020 minder manifest was. Ook was nog geen sprake van een initiatief of verzoek tot de oprichting van een LCH en werd minister van VWS pas op 19 maart 2020 aangesteld voor het bestrijden van de coronacrisis. Hij werd aangesteld tezamen met minister voor MZS, die eindverantwoordelijk werd voor de inkoop van PBM. Volgens minister van VWS was hij niet betrokken bij de inkoop van PBM (inzake RGA), hetgeen Van Lienden op 17 mei 2021 bevestigt aan minister van VWS.⁴¹⁷

510 Van Lienden heeft inzage gegeven in zijn WhatsApp contact met Kamerlid Omtzigt. Het eerste contact is zichtbaar op 26 februari 2020 en gaat over Kamervragen van onder andere Kamerlid Omtzigt over de coronacrisis.⁴¹⁸ Op 17 maart 2020 hebben Kamerlid Omtzigt en Van Lienden verder WhatsApp contact over de coronacrisis. Van Lienden geeft bij Deloitte aan dat het WhatsApp contact met Kamerlid Omtzigt voor hem de directe aanleiding is geweest om zich bezig te gaan houden met de inkoop en distributie van mondklappers⁴¹⁹.

10.3.2 Eerste contacten Van Lienden en VWS over PBM

511 (P) Na een verzoek van Damme in de WhatsApp groep 'Dertigers Defensie App',⁴²⁰ waarin Van Lienden ook deelneemt⁴²¹, vraagt Van Lienden op 20 maart 2020 via WhatsApp aan Functionaris 1 VWS waar een "vriend" zich kan melden met een aanbod voor mondklappers. Functionaris 1 VWS antwoordt dat Van Lienden zijn aanbod kenbaar kan maken via 'coronabeschermingsmidden@minvws.nl'⁴²².

512 (P) Op 21 maart 2020 stuurt Functionaris 1 VWS via WhatsApp een screenshot van een Twitterbericht van Van Lienden van die dag aan Functionaris 8 VWS.⁴²³ Functionaris 1 VWS vraagt of Functionaris 8 VWS met Van Lienden wil bellen. In dit Twitterbericht geeft Van Lienden het volgende aan:

⁴¹⁶ OAKCHT-0001-00000236.

⁴¹⁷ OAKCHT-0001-00000361. Blijkens het volgende WhatsApp bericht van Van Lienden aan [minister van VWS] op 17 mei 2021: "Goedemorgen [minister van VWS], mocht je (kort) willen overleggen n.a.v. extreem beschadigende VK-artikel afgelopen zaterdag", "[...]", "(geen verwachtingen naar jou gezien je ook niet betrokken bent geweest, maar [minister voor MZS]. Gr. Sywert".

⁴¹⁸ OAKD0306-00000158.

⁴¹⁹ Zie voor de toelichting over de contacten tussen [Kamerlid Omtzigt] en Van Lienden in hoofdstuk 10 'Voorstellen tot samenwerking met het LCH' en hoofdstuk 16 'Vervolgaanbiedingen', waarin wordt vermeld dat [Kamerlid Omtzigt] aangeeft dat Van Lienden (altijd) gesteld heeft dat Hulptroepen geen winstoogmerk heeft. In wederhoor vult [Kamerlid Omtzigt] aan dat het contact met Van Lienden plaatsvond in breder verband, om de PBM-problematiek zichtbaar te krijgen.

⁴²⁰ OAKD0307-00000042.

⁴²¹ Dit verzoek luidt als volgt "Gezien alle berichten over tekort aan mondkapjes. Heeft er iemand contacten in de top van VWS? Via mijn zakelijke netwerk in China kan ik er nog 100.000 stuks laten overvliegen namelijk (mogelijk meer indien nodig, met enige levertijd). Voor de duidelijkheid verdien er niks aan maar wil graag helpen, zit niet graag op mijn handen toe te kijken..."

⁴²² Betreft een onjuiste spelling van het bedoelde e-mailadres 'coronabeschermingsmiddelen@minvws.nl' (met 'len').

⁴²³ OAKCHT-0001-00000238.

“Zicht op nieuwe lading. Nu ruimte tot miljoen gecertificeerde mondkapjes, binnen ongeveer een week. Zorgorganisaties die iets nodig hebben: DM. Nog steeds (ruim) onder de €2 per masker (kostprijs).”⁴²⁴

- 513 Functionaris 1 VWS heeft bij Functionaris 8 VWS navraag gedaan of de distributie van mondkapjes mogelijk buiten het Regionaal Overleg Acute Zorgketen (‘ROAZ’)⁴²⁵ om zou kunnen lopen.⁴²⁶ Functionaris 8 VWS antwoordt daar ontkennend op. Functionaris 1 VWS stuurt vervolgens op 21 maart 2020 via WhatsApp het volgende bericht over ‘geen aparte lijn vanuit VWS buiten ROAZ om’ aan Van Lienden:⁴²⁷

Figuur 50: OAKCHT-0001-00000236

- 514 Van Lienden antwoordt op dit bericht via WhatsApp aan Functionaris 1 VWS dat het bij hem vorm begint te krijgen, inclusief enkele partijen die het initiatief steunen. Van Lienden geeft aan: *“hoeft elkaar ook allemaal niet in de weg te zitten”*.⁴²⁸

- 515 Voordat Van Lienden het bovenstaande bericht ontvangt van Functionaris 1 VWS meldt Van Lienden op 21 maart 2020 (om 20:18 uur) via WhatsApp het volgende aan Kamerlid Omtzigt: *“Zit tot over mn oren in poging NL te overspoelen met mondkapjes”*, waarbij hij aangeeft dat hij die dag een telefoongesprek met VWS zal hebben. Van Lienden geeft ook aan: *“Team minister van VWS lijkt positief”*.⁴²⁹

- 516 Op 21 maart 2020 (om 21:26) uur communiceert Van Lienden via e-mail met de KLM over het gebruik van KLM-vluchten voor PBM. Hierbij geeft Van Lienden het volgende aan:

*“Vanavond heb ik hierover ook contact gehad met de staf van minister [VWS]. Zij zien ook wel de noodzaak van dit soort initiatieven, die om de bestaande keten heen ook verpleeghuizen/GGZ-instellingen/thuishulp etc snel van spullen voorziet tegen kostprijs (dus zonder woekermarges) waarbij zorgondernemers en directeuren zelf zowel financiering als afzet regelen.”*⁴³⁰

⁴²⁴ OAKD0305-000000749.

⁴²⁵ Door VWS aangewezen distributiekanaal van (op dat moment schaarse) PBM

⁴²⁶ De [Functionaris 1 VWS] licht aan Deloitte toe meerdere aanbiedingen van PBM door te sturen aan [Functionaris 8 VWS] op 20 en 21 maart 2020, waaronder de aanbiedingen van Van Lienden.

⁴²⁷ OAKCHT-0001-00000236.

⁴²⁸ OAKCHT-0001-00000236.

⁴²⁹ OAKD0306-00000158 Van Lienden geeft in wederhoor aan dat dit bericht volgt op eerdere (telefoon)gesprekken met [Functionaris 1 VWS].

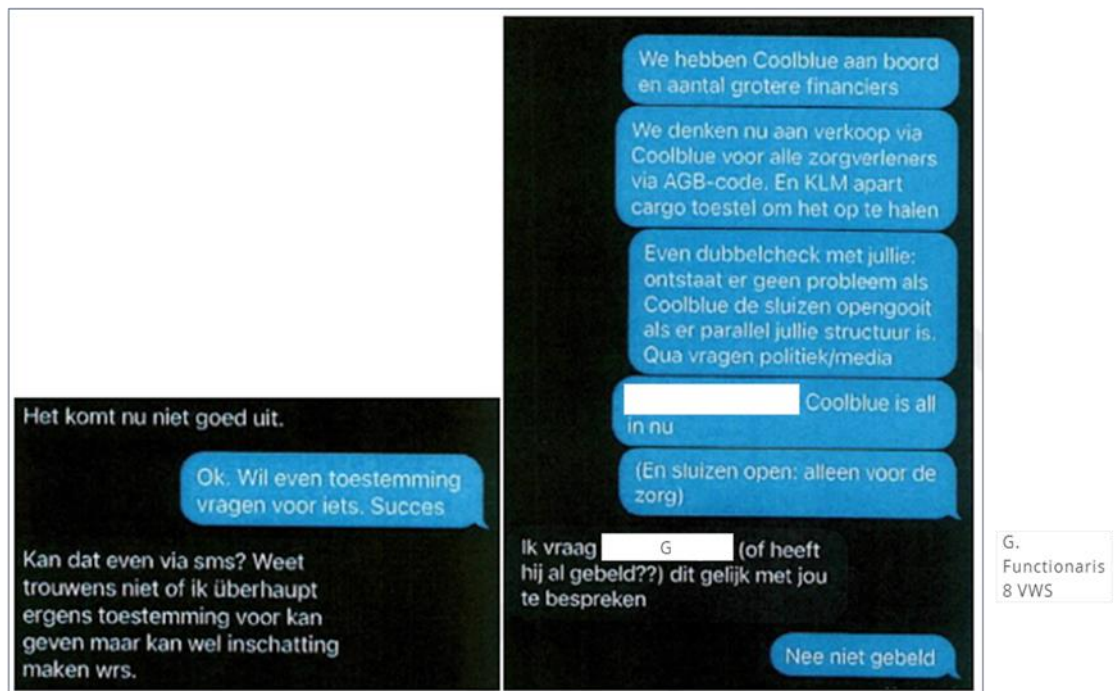
⁴³⁰ OAKD0307-000000037 Van Lienden geeft in wederhoor aan dat dit bericht volgt op eerdere (telefoon)gesprekken met [Functionaris 1 VWS].

- 517 Op 22 maart 2020 vervolgt van Lienden zijn e-mailcontact met de KLM over het meevliegen van PBM op KLM-vluchten. In dit contact geeft Van Lienden onder andere over de 'ROAZ-structuur' aan:⁴³¹

"We hebben daarover zo contact met [Functionaris 8 VWS]. Doel van deze lijn is juist tweedelijnszorg⁴³² te voorzien. Denk aan de honderden coronapatiënten die komende weken thuiszorg nodig hebben en verplegers in verzorgingshuizen. [Functionaris 1 VWS] adviseert vanwege bureaucratie juist buiten de roaz-structuur te blijven."

- 518 Op 22 maart 2020 communiceren Van Lienden en [Functionaris 1 VWS] het volgende via sms (Van Lienden in blauw):⁴³³

Figuur 51: OAKD0307-000000027

- 519 Op 22 maart 2020 stuurt [Functionaris 8 VWS] een e-mail aan Van Lienden. [Functionaris 8 VWS] refereert aan een telefoongesprek eerder die dag met Van Lienden, en geeft aan daaruit te begrijpen dat Van Lienden, samen met een aantal grote bedrijven, in staat is om een volume aan mondklappers met eigen voorfinanciering naar Nederland te brengen. [Functionaris 8 VWS] deelt daarbij de contactgegevens van [Functionaris 9 LCH], en adviseert Van Lienden om met [Functionaris 9 LCH] contact op te nemen. Daarnaast verzoekt [Functionaris 8 VWS] of Van Lienden wil bellen met het:

"GGD/GHOR/ROAZ team die over de prioritaire verdeling gaat [telefoonnummer] hoe je het beste jullie volume kunt (laten) distribueren!"⁴³⁴

⁴³¹ OAKD0307-000000037.

⁴³² Van Lienden licht in verduidelijking toe hier foutief de term tweedelijnszorg te gebruiken, in plaats van eerstelijnszorg.

⁴³³ OAKD0307-000000027

⁴³⁴ OAKVC1-000276519.

520 Op 22 maart 2020 (einde van de dag) bericht Van Lienden via WhatsApp over de huidige stand van zaken aan Functionaris 1 VWS.⁴³⁵

A.
Functionaris
1 VWS

F. staats-
secretaris
van Financiën

Figuur 52: OAKCHT-0001-00000236

521 Op 23 maart 2020 stuurt Functionaris 1 VWS het WhatsApp bericht van Van Lienden van 22 maart 2020 door aan Functionaris 9 LCH.⁴³⁶ Op 23 maart 2020 stuurt Functionaris 1 VWS het WhatsApp bericht van Van Lienden van 22 maart 2020 (ook) door aan minister van VWS, waarbij hij het volgende aangeeft: "Berichten v Sywert die ik gekoppeld heb. Alleen TKN jij hoeft er niks mee te doen". Minister van VWS antwoordt daarop met: "Moet je niet even met Functionaris 8 VWS schakelen?"⁴³⁷

10.3.3 Gesprekken Hulptroepen met het LCH

10.3.3.1 23 maart 2020 – eerste bezoek bij het LCH

522 Van Lienden krijgt op 23 maart 2020 aan het begin van de middag het verzoek om naar het LCH te komen.⁴³⁸ Van Lienden geeft in gesprekken met Deloitte aan bij het LCH een chaotische situatie aan te treffen. Die avond heeft Van Lienden bij het LCH een gesprek met Functionaris 9 LCH. Samen brainstormen zij over een gezamenlijke supply chain voor PBM in Nederland, naast de supply chain bedacht door Van Lienden⁴³⁹ en de supply chain van het LCH.⁴⁴⁰ Volgens Van Lienden wordt er gepolst of hij wil deelnemen aan het LCH. Van Lienden twijfelt hierover, omdat het LCH chaotisch overkomt en een andere doelgroep verzorgt (de tweedelijnszorg). Van Lienden wordt uitgenodigd om op 24 maart 2020 weer langs te komen. Van Lienden zou extra mensen kunnen meenemen, te weten Damme en Van Gestel.

⁴³⁵ OAKCHT-0001-00000236. In wederhoor geven Van Lienden, Damme en Van Gestel aan hier foutief de termen eerstelijnszorg en tweedelijnszorg te gebruiken.

⁴³⁶ OAKCHT-0001-00000235.

⁴³⁷ OAKCHT-0001-00000237.

⁴³⁸ OAKD0307-000000024.

⁴³⁹ Gericht op het beschikbaar maken van PBM voor de eerstelijnszorg.

⁴⁴⁰ Van Lienden heeft de flip-overs van zijn uitwerkingen van de supply chains getoond aan Deloitte.

523 In de avond van 23 maart 2020 bericht Van Lienden via WhatsApp het volgende aan Functionaris 1 VWS over zijn bezoek bij het LCH:⁴⁴¹

Figuur 53: OAKCHT-0001-00000236

524 Geïnterviewden van VWS lichten toe dat er rond 23 maart 2020 bij VWS gestart is met een dagelijks afstemmingsoverleg. Tijdens dat afstemmingsmoment was een wisselend gezelschap aanwezig, onder wie Functionaris 6 VWS, Functionaris 9 VWS, Functionaris 7 VWS, Functionaris 2 VWS, Functionaris 3 VWS, minister voor MZS en minister van VWS, Minister van VWS licht aan Deloitte toe dat in een VWS-afstemmingsoverleg zorgen zijn geuit over een initiatief van Van Lienden dat concurrerend was met dat van het LCH en een eigen luchtbrug van Hulptroepen vanuit China.

10.3.3.2 24 maart 2020 – tweede bezoek bij het LCH

525 Van Lienden, Damme en Van Gestel reizen op 24 maart 2020 af naar het LCH. Van Lienden, Damme en Van Gestel spreken met een andere LCH-medewerker dan degene die ze de dag ervoor hebben gesproken, namelijk met Functionaris 10 LCH, Functionaris 10 LCH slaat volgens Van Lienden, Damme en Van Gestel niet aan op hetgeen Van Lienden de avond daarvoor heeft besproken met Functionaris 9 LCH. Wel vraagt Functionaris 10 LCH of Van Lienden, Damme en Van Gestel zich bij het LCH willen aansluiten. Van Lienden, Damme en Van Gestel twijfelen erover om zich aan te sluiten bij het LCH. Deze twijfel van hen houdt hoofdzakelijk verband met het gegeven dat het LCH een specifieke doelgroep bedient (de tweedelijnszorg – acute zorg i.e. ziekenhuizen), terwijl Van Lienden, Damme en Van Gestel voornemens zijn een breder publiek te bedienen en zich vooral op de eerstelijnszorg (zoals huisartsen, thuiszorg en verpleeghuizen) te richten.

⁴⁴¹ OAKCHT-0001-00000236.

526 Van Lienden, Damme en Van Gestel lichten aan Deloitte toe het aansluiten bij het LCH met de klankboordgroep van Hulptroepen te bespreken. Na dit interne gesprek wordt door Hulptroepen vastgesteld dat er geen animo bestaat voor een samenwerking met het LCH. In aanvulling hierop lichten Van Lienden, Damme en Van Gestel in wederhoor het volgende aan Deloitte toe:

“Naast de doelgroep waren er nog drie discussiepunten: 1) LCH wilde geen aanbatalingen verrichten voor het halen van ladingen in China, maar pas de inkooprij vergoeden na een goede test in Nederland (waardoor afgekeurde spullen voor eigen risico waren). Daarmee moest Hulptroepen Alliantie geleend werkkapitaal riskeren voor een overheidsoperatie 2) wij konden goedkoper inkopen dan de verkoopprijs van het LCH (die van het LCH lag ruim boven de €3). Dat vonden wij raar. LCH wilde niet aangeven wat er met dat verschil zou gebeuren tussen de inkooprij en verkoopprijs, als wij slechts de inkooprij vergoed zouden krijgen. Het versterkte ons idee dat er iets gek aan de hand was met het LCH, omdat het sterk leek op een soort gedoogd inkoopkartel (buiten mededinging) van marktpartijen en de overheid die de markt verdeelde, prijzen bepaalde en niet transparant was. Dat maakte huivering 3) er werd bedreigd binnenkomende (en el betaalde voorraden) in beslag te nemen als we niet zouden meewerken 4) ondanks alles ben ik (Sywert) uiteindelijk overstag gegaan aan het eind van de dag en heb ik gepoogd het initiatief in oprichting onder te brengen bij het LCH. De groep om Hulptroepen i.o. wilde dit niet, waardoor dit mislukte. 5) LCH bedient een specifieke doelgroep, de tweedelijns- en acute zorg (ziekenhuizen, ambulances etc) terwijl Hulptroepen zich richtte op de eerstelijns zorg waar zij tekorten zagen (huisartsen, thuiszorg, fysiotherapeuten, tandartsen etc)”

527 Op 24 maart 2020 vraagt [Functionaris 2 VWS] per WhatsApp aan [Functionaris 10 LCH] om te bellen over het initiatief van Van Lienden en een te houden telefoongesprek met de KLM.⁴⁴² Op 24 maart 2020 communiceren [Functionaris 2 VWS] en Van Lienden per WhatsApp met elkaar. Uit deze communicatie volgt dat het [Functionaris 2 VWS] niet lukte om in te bellen op de conference call met de KLM.⁴⁴³

528 Op 24 maart 2020 informeert Van Lienden [Kamerlid Omtzigt] via WhatsApp dat hij sinds 24 maart 2020 is aangesloten “op inkoopcrisisteam VWS” en dat op 25 maart 2020 moet blijken of een grote supply chain kan worden opgezet, met “dagelijks vluchten vol medische spullen”. Van Lienden vraagt daarbij of [Kamerlid Omtzigt] een rol kan spelen bij het zorgen voor een invoer- en btw-vrijstelling. [Kamerlid Omtzigt] vraagt daarop of Van Lienden een brief naar de douane wil sturen met [Kamerlid Omtzigt] in de cc.⁴⁴⁴

529 Ook op 24 maart 2020 vraagt Van Lienden via WhatsApp aan [Kamerlid Omtzigt] “Wil je erbij in ons team?”. [Kamerlid Omtzigt] geeft bij Deloitte aan dat deze rol nooit gerealiseerd is en dat hij dit ook niet van plan was.⁴⁴⁵

⁴⁴² OAKCHT-0001-00000931.

⁴⁴³ OAKCHT-0001-00000208.

⁴⁴⁴ OAKD0306-00000158, [Kamerlid Omtzigt] licht in wederhoor toe dat dit verzoek betrekking had op een bredere problematiek inzake de individuele formulieren en verklaringen die per (kleine) order nodig waren op dat moment.

⁴⁴⁵ OAKD0306-00000158, Zie voor de toelichting over de contacten tussen [Kamerlid Omtzigt] en Van Lienden in hoofdstuk 10 ‘Voorstellen tot samenwerking met het LCH’ en hoofdstuk 16 ‘Vervolgaanbiedingen’, waarin is vermeld dat [Kamerlid Omtzigt] heeft uitgelegd dat Van Lienden (altijd) gesteld heeft dat Hulptroepen geen winstoogmerk heeft.

10.3.3.3

25 maart 2020 – vertrek Hulptroepen bij het LCH

530 In de ochtend van 25 maart 2020 stuurt Functionaris 10 LCH via WhatsApp het volgende bericht aan Van Lienden over de positie en rol van het LCH en VWS, en over het initiatief van Van Lienden, Damme en Van Gestel:⁴⁴⁶

P.
Functionaris
2 VWS

Figuur 54: OAKCHT-0001-00000931

531 Van Lienden, Damme en Van Gestel geven in interviews aan dat zij op 25 maart 2020 wederom afreizen naar het LCH. Daar aangekomen blijkt Van Lienden bovenstaand bericht gemist te hebben. Van Lienden geeft aan dat er bij het verlaten van het pand onenigheid ontstaat met de bewakers. Van Lienden geeft aan dat hij de bewakers heeft gevraagd waarom deze houding werd aangenomen; zij waren immers aanwezig op uitnodiging. De bewakers gaven volgens Van Lienden, Damme en Van Gestel aan dat verwijdering van het terrein in opdracht was van

⁴⁴⁶ OAKCHT-0001-00000931.

Functionaris 2 VWS. Later vernamen Van Lienden, Damme en Van Gestel dat dit op verzoek van Functionaris 1 LCH was gebeurd.

532 Hierop volgend communiceren Functionaris 2 VWS en Van Lienden met elkaar via WhatsApp, op 25 maart 2020. In dit contact geeft Functionaris 2 VWS aan dat hij begrijpt dat sprake is van samenwerking ten aanzien van de luchtbrug, maar dat samenwerking voor de distributie niet is gelukt. Van Lienden meldt dat hij die ochtend bruut aan de kant is gezet bij het LCH en de beveiliging van het terrein is afgevoerd, terwijl *“Wij al vier dagen bezig zijn ook voor de gezamenlijke inkoop tegen inkoop prijs (eigenlijk eronder) te werken”*. Na contact over de luchtbrug van KLM en een telefonisch gesprek met Functionaris 2 VWS meldt Van Lienden *“kou is zo uit de lucht lijkt mij”*.⁴⁴⁷ Na deze contacten wordt door Functionaris 2 VWS nog contact gezocht met enkele partijen die betrokken zijn bij het LCH en/of het Hulptroepen-initiatief, om te spreken over ‘(geen) concurrerende kanalen’.⁴⁴⁸

533 Later op 25 maart 2020 communiceren Functionaris 10 LCH en Van Lienden nogmaals via WhatsApp. Van Lienden vraagt of Functionaris 10 LCH een liaison met PostNL heeft. Functionaris 10 LCH geeft aan de vraag niet te begrijpen en meldt: *“zoals vanochtend aangegeven is voor mij niet acceptabel om twee netwerken bij schaarste te creëren”*. Functionaris 10 LCH stelt daarbij voor dat Hulptroepen tot het eind van de daaropvolgende week partijen PBM aandraagt bij het LCH, en dat deze partijen meelopen in de bestaande verdeling. Daarna wil Functionaris 10 LCH ruimte bieden aan overige initiatieven. Van Lienden geeft daarop aan: *“Wanneer deze financiering van het NLS bedrijfsleven gebruikt wordt om de facto de overheid voor te financieren en dat daardoor bijvoorbeeld zorginstelling nog steeds geen mondkapjes kunnen krijgen, dan stopt die financiering direct (dat was immers de doelstelling). Dat betekent dat er minder mondkapjes naar NL komen. Wanneer de overheid bereid is risicokapitaal te verschaffen, waarmee wij 100% vooruit betalingen kunnen doen in China, wordt het een ander verhaal. Dat hebben wij ook aangegeven bij jou en vanmiddag bij Functionaris 2 VWS”*.⁴⁴⁹

534 Van Lienden stelt vervolgens voor om wat betreft de leveringen tot eind volgende week onder de radar te blijven en enkel business-to-business te leveren aan zorginstellingen *“die wij via-via kennen”*. Voor ladingen van hoge kwaliteit die Hulptroepen niet kan financieren of opslaan, biedt Van Lienden aan om deze door te leiden naar het LCH. Functionaris 10 LCH antwoordt daarop dat hij de contactpersoon zal zijn voor het goed bij het LCH laten landen van deze partijen.⁴⁴⁹

⁴⁴⁷ OAKCHT-0001-00000208.

⁴⁴⁸ OAKCHT-0001-00000189.

⁴⁴⁹ OAKD0306-00000194; OAKD0306-00000195; OAKD0306-00000196; OAKD0306-00000197; OAKD0306-00000198; OAKD0306-00000199; OAKD0306-00000200.

535 [Functionaris 10 LCH] informeert [Functionaris 2 VWS] via WhatsApp over deze contacten met Van Lienden. Dit bericht luidt als volgt:⁴⁵⁰

Ik heb al een appje van Sywert gehad. Hij blijft maar draaien om zn zin te krijgen. Het begint nu wel een beetje vervelend te worden. Ben een halve dag met Sybert BV bezig. Ik heb wel andere dingen te doen. Nu vraagt hij contactgegevens verbindingman van Postnl om politiebegeleiding van eigen vrachten naar Coolbleu te regelen. Dus hij wil luchtbrug KLM cargo met garanties van de overheid, hij wil overheid om zn maskers te keuren. hij heeft ontheffing BTW en importheffing en hij wil politiebegeleiding naar de warehouse van Coolbleu. Om dan vervolgens winkeltje te gaan spelen. Ik vraag me af of we dit allemaal moeten willen. Ik heb liever dat hij concreet serieuze partijen middelen via ons laat lopen om de manier die wij nu hebben ingericht van China tot instelling. Gr

Figuur 55: OAKCHT-0001-00000931

10.3.4 Communicatie met VWS en het LCH over het initiatief van Van Lienden

536 Op 25 maart 2020 communiceren [Functionaris 2 VWS] en [minister van VWS] het volgende via WhatsApp:⁴⁵¹

Functionaris 2 VWS 5:57 PM

V Op jouw verzoek ben ik gaan knuffelen met Sywert. Dat is bijna een dagtaak. Voor een deel is het gelukt om goede samenwerking af te spreken. Voor een deel niet. Kan zijn dat dat ergens in het nieuws komt. Sywert heeft gezegd dat hij dat niet zou doen. Hou je op de hoogte. P, dit is mijn 2de 06 nr voor appen

minister van VWS 6:08 PM

V. minister van VWS

P. Functionaris 2 VWS

Figuur 56: OAKCHT-0001-00000923

537 [Minister van VWS] licht aan Deloitte toe zich niet meer precies te herinneren waar de uiting "Op jouw verzoek ben ik gaan knuffelen met Sywert." betrekking op heeft. [Minister van VWS] geeft aan te denken dat het in een van de afstemmingsoverleggen binnen VWS over Van Lienden is gegaan en dat [minister van VWS] toen een keer bij [Functionaris 2 VWS] heeft gesuggereerd dat ze Van Lienden bij het LCH zouden kunnen betrekken, zodat Van Lienden geen aan het LCH parallel initiatief en geen parallelle luchtbrug zou opzetten.

538 [Functionaris 2 VWS] geeft in wederhoor aan dat hij op 25 maart 2020 door [minister van VWS] is gebeld met het verzoek om contact op te nemen met Van Lienden. [Functionaris 2 VWS] geeft aan dat dit verzoek voortkwam uit media-aandacht na het verzoek van het LCH aan Van Lienden, Damme en Van Gestel op 25 maart 2020 om het LCH te verlaten.

⁴⁵⁰ OAKCHT-0001-00000931.

⁴⁵¹ OAKCHT-0001-00000923.

539 Op 26 maart 2020 stuurt **Functionaris 2 VWS** bovenstaande WhatsApp berichten, gericht aan **minister van VWS**, door naar **Functionaris 10 VWS**. **Functionaris 10 VWS** antwoordt dat het **minister voor MZS** toch een goed idee lijkt als **minister van VWS** met Van Lienden belt voor: *“beetje knuffelen en beetje drukken”*. **Functionaris 2 VWS** geeft daarop bij **Functionaris 10 VWS** aan dat, naar zijn mening, **minister van VWS** daarmee moet wachten en geeft daarbij aan: *“Wat later kan ik **minister van VWS** hoop ik wat knuffelstof geven”*.⁴⁵²

540 Op 26 maart 2020 adviseert **Functionaris 2 VWS** **minister van VWS** via WhatsApp om, tegen het advies van **minister voor MZS** in, niet te bellen met Van Lienden of om dit pas te doen nadat **Functionaris 2 VWS** **minister van VWS** heeft bijgepraat. **Minister van VWS** antwoordt: *“Ok, ik laat me graag registreren”*.⁴⁵³

541 Op 26 maart 2020 stuurt **Functionaris 7 VWS** een e-mail aan **Functionaris 2 VWS** en **Functionaris 10 VWS**, met de titel *“Consortium en coolblue”*, waarin **Functionaris 7 VWS** het volgende aangeeft:

*“[...] Ik heb er nog even over nagedacht. Ik heb toch echt problemen met iemand die in tijden van schaarste kapjes aan - ik neem aan - iedereen gaat verkopen via coolblue. Of de spullen zijn schaars en het loopt via het ROAZ of ziekenhuizen of ze zijn niet schaars en dan hoeven wij er geen garanties voor te geven aan een consortium. Belangrijk dat we hier snel een eenduidige lijn in hebben, naar partijen en voor het debat. [...]”*⁴⁵⁴

542 In de notulen van een crisisstafvergadering van **minister voor MZS** op 26 maart 2020 is het volgende opgenomen ten aanzien van het initiatief van Van Lienden:

*“[...] Coolblue is met een bekende Nederlander aangesloten bij het landelijk inkoopconsortium. Echter, de beschermingsmiddelen die deze bekende Nederland gekocht heeft wil hij verkopen via Coolblue. Hier is bezwaar tegen. MMZS zal aan MVWS vragen contact op te nemen met deze bekende Nederlander. GMT zal enkele regels leveren [...]”*⁴⁵⁵

543 Geïnterviewden van het LCH en VWS geven over deze periode (de tweede helft van maart 2020) aan dat er, naast het bespreken hiervan in afstemmingsoverleggen binnen VWS, ook binnen het LCH gesproken is over het ‘concurrerende initiatief’ van Van Lienden. De intentie was om Hulptroepen bij het LCH te betrekken, zodat Van Lienden geen aan het LCH parallel initiatief (voor een andere doelgroep en een ander distributienetwerk) en geen parallelle luchtbrug zou gaan opzetten. Van Lienden, Damme en Van Gestel geven in interviews aan dat het LCH op 25 maart 2020 met klem vraagt om het voorgenomen eigen (digitale) distributiekanaal van Hulptroepen (in oprichting) te sluiten. Daarbij is volgens hen bedreigd met inbeslagname van de goederen van Hulptroepen indien niet zou worden meegewerkt met het LCH. Tevens voegen Van Lienden, Damme en Van Gestel toe dat het LCH en Hulptroepen allebei een eigen ‘kanaal’ bedienden. Het LCH had de focus op de tweedelijnszorg en Hulptroepen op de eerstelijnszorg. Ten slotte geven Van Lienden, Damme en Van Gestel aan dat er geen sprake was van schaarste aan PBM in China, maar dat de schaarste in Nederland kwam door de problemen met het transport vanuit China.

⁴⁵² OAKCHT-0001-00000191.

⁴⁵³ OAKCHT-0001-00000923.

⁴⁵⁴ OAKVC1-000543014.

⁴⁵⁵ OAKVC11-000004534.

10.4 Periode na vertrek bij LCH

10.4.1 Btw-vrijstelling en verklaring zorginstelling PBM

544 Van Lienden neemt op 25 maart 2020 via WhatsApp contact op met [Kamerlid Omtzigt] over een vrijstelling van douaneheffingen en btw op de invoer van PBM (waaronder mondkmaskers) ten behoeve van levering aan zorginstellingen.⁴⁵⁶

545 Op 25 maart 2020 stuurt Van Lienden namens Stichting Hulptroepen aan [Kamerlid Omtzigt] een e-mail met de bijlagen: 'Verzoek Belastingdienst', 'Verklaring zorginstelling PBM artikel 74 Vo 1186-2009', 'Vergunning Vrijstelling voor goederen Professionals in NAH', '2020 03 25 KVK Hulptroepen Alliantie BV' en '2020 03 25 KVK Stichting Hulptroepen Alliantie'. Van Lienden vraagt [Kamerlid Omtzigt] in deze e-mail, zoals telefonisch besproken, om de bijlagen op de juiste plek te laten neerkomen.⁴⁵⁷ [Kamerlid Omtzigt] stuurt op 26 maart 2020 deze e-mail inzake Stichting Hulptroepen door aan [staatssecretaris van Financiën]. [staatssecretaris van Financiën] antwoordt aan [Kamerlid Omtzigt] dat hij de e-mail heeft doorgestuurd naar de douane en geeft daarbij aan dat de douane weer contact zal opnemen met de betreffende ondernemer. [Kamerlid Omtzigt] stuurt het antwoord van [staatssecretaris van Financiën] door aan Van Lienden.⁴⁵⁸

546 Damme licht aan Deloitte toe dat op 1 april 2020 de eerste 'Vrijstelling voor goederen', afgegeven door de douane en de Belastingdienst, inzake de btw-vrije levering (van mondkmaskers verkocht door de persoonlijke holding van Damme) is ontvangen. Damme heeft aan Deloitte verstrekt een brief van de douane, gedateerd op 25 maart 2020, met betrekking tot deze vrijstelling.⁴⁵⁹

10.4.2 KLM-luchtbrug

547 Op 25 maart 2020 bericht Van Lienden via WhatsApp aan [Functionaris 2 VWS] "Kan ik je kort storen over mondkapjes cargo op KLM (die mee moet)? KLM vraagt naar onze verhouding". [Functionaris 2 VWS] antwoordt via WhatsApp dat Van Lienden daarover met [Functionaris 10 LCH] moet spreken.⁴⁶⁰

⁴⁵⁶ OAKD0306-00000158, Zie ook hoofdstuk 16 'Vervolgaanbiedingen' voor de toelichting over de contacten tussen [Kamerlid Omtzigt] en Van Lienden.

⁴⁵⁷ OAKD0306-00000141, [Kamerlid Omtzigt] licht in wederhoor toe dat dit verzoek betrekking heeft op een bredere problematiek inzake de individuele formulieren en verklaringen die per (kleine) order nodig waren op dat moment. Van Lienden licht in wederhoor toe dat hij hiervoor in maart 2020 aan [Kamerlid Omtzigt] heeft uitgelegd hoe de Hulptroepen structuur is opgezet.

⁴⁵⁸ OAKD0306-00000147.

⁴⁵⁹ OAKD0326-00000152.

⁴⁶⁰ OAKCHT-0001-00000208.

548 Vervolgens vindt er op 25 maart 2020 WhatsApp contact plaats tussen Van Lienden en Functionaris 10 LCH over vluchten van KLM en de vraag of Hulptroepen daarop mag meevliegen. Functionaris 10 LCH geeft aan dat de coördinatie van de luchtvracht via een contactpersoon van KLM binnen het LCH verloopt en deelt contactgegevens met Van Lienden.⁴⁶¹

549 Van Lienden vraagt op 26 maart 2020 via WhatsApp aan Functionaris 2 VWS of ze "los of samen optrekken richting cargo KLM" ten aanzien van de luchtvracht. Van Lienden geeft daarbij aan dat de KLM een specifiek akkoord zoekt, namens de overheid, waaruit blijkt dat Hulptroepen op de vlucht mee mag.⁴⁶²

550 Van Lienden, Damme en Van Gestel lichten aan Deloitte toe dat op 26 maart 2020 duidelijk wordt dat KLM de luchtbrug met het LCH lukt. Als dank voor de liaisonfunctie ontvangt Hulptroepen een LCH-nummer. Met dit nummer (LCH-2020-CB01) kan de lokale cargopartner van Hulptroepen op de KLM-vluchten tegen betaling PBM laten meevliegen, volgens Van Lienden, Damme en Van Gestel.

551 Op 27 maart 2020 wordt door KLM de volgende e-mail aan Van Lienden gestuurd.⁴⁶³

P.
Functionaris
2 VWS

Figuur 57: OAKD0326-00000034

552 Op 31 maart 2020 communiceren minister van VWS en Van Lienden via WhatsApp met elkaar. Van Lienden geeft aan dat hij heeft begrepen dat minister van VWS is uitgenodigd voor het binnenhalen van het eerste toestel van de 'KLM-luchtbrug'. Minister van VWS antwoordt dat minister voor MZS dit gaat doen.⁴⁶⁴

553 Van Lienden, Damme en Van Gestel lichten aan Deloitte toe dat de KLM-luchtbrug mede dankzij de werkzaamheden van Van Lienden, Damme en Van Gestel tot stand is gekomen. Van Lienden, Damme en Van Gestel geven aan dat Functionaris 1 LCH daar in een gesprek op 14 april 2020 het volgende over zou hebben gezegd: "we hebben die charter geregeld met hulp van jullie, of hoe dat gegaan is, weet ik niet precies. We hebben het samengedaan in ieder geval. Dus dat ligt er".

10.4.3 Testprotocol TNO

554 Op 30 maart 2020 vraagt Van Lienden via een e-mail aan Functionaris 2 VWS om een 'go ahead' voor het opzetten van een testprotocol⁴⁶⁵ in samenwerking met TNO. Na interne afstemming binnen VWS, antwoordt Functionaris 4 VWS op 2 april 2020 per e-mail aan Van Lienden dat het niet aan het LCH is om toestemming te geven voor een

⁴⁶¹ OAKD0306-00000201; OAKD0306-00000202.

⁴⁶² OAKCHT-0001-00000208.

⁴⁶³ OAKD0307-000000036; OAKD0326-00000034.

⁴⁶⁴ OAKCHT-0001-00000361.

⁴⁶⁵ Zie voor een uitgebreide weergave van dit onderdeel het hoofdstuk 15 'Kwaliteit'.

testprocedure voor de door Van Lienden verkregen PBM, maar dat het LCH en VWS daar geen bezwaar tegen hebben.⁴⁶⁶ Van Lienden antwoordt op 3 april 2020 per e-mail dat er in de tussentijd met privaat geld apparatuur is aangeschaft en dat Van Lienden de TU Delft een teststraat heeft laten bouwen, die operationeel is.⁴⁶⁷ Zie voor nadere details het hoofdstuk 15 'Kwaliteit'.

10.4.4 Contact met Nederlandse ambassade in China en Hong Kong

555 Op 3 april 2020 stuurt een medewerker van de Nederlandse ambassade in China een e-mail aan Functionaris 4 VWS, waarin deze medewerker aangeeft in Guangzhou en Hongkong door vertegenwoordigers van Hulptroepen Alliantie te zijn benaderd. De medewerker van de Nederlandse ambassade in China vraagt of Hulptroepen Alliantie bekend is bij VWS en, zo ja, wat de status van Hulptroepen Alliantie is.⁴⁶⁸ De medewerker van de Nederlandse ambassade in China voegt als bijlage bij de e-mail een brief van 28 maart 2020 van SHA toe die is ondertekend door Van Lienden, Damme en Van Gestel. In deze brief geeft SHA aan een initiatief zonder winst oogmerk te zijn, dat wordt ondersteund door KLM, Coolblue, het Rode Kruis en VWS, en dat op zoek is naar KN95-mondmaskers.⁴⁶⁹

556 Functionaris 4 VWS antwoordt op 3 april 2020 aan een medewerker van de Nederlandse ambassade in China dat het particuliere initiatief bekend is bij VWS en niet is gelieerd aan het LCH.⁴⁷⁰

10.5 Vervolgcontact met VWS vanaf 10 april 2020

10.5.1 Twitterberichten Van Lienden op 10 april 2020

557 Op 10 april 2020 plaatst Van Lienden de volgende twee berichten op Twitter:

"Waar verhaal: we geven grote thuiszorgorganisatie beschermende mondkapjes van niveau (je kan er duizenden werknemers wekenlang mee beschermen). Belletje van inspectie: of ze daarmee willen stoppen qua inkopen en spullen van lagere kwaliteit willen gebruiken. Hoe dan?!"

⁴⁶⁶ OAKVC2-000539141; OAKVC2-000539364.

⁴⁶⁷ OAKVC2-000539141.

⁴⁶⁸ OAKVC2-000276645.

⁴⁶⁹ OAKVC2-000539167. Van Lienden, Damme en Van Gestel geven aan geen contact met een medewerker van de ambassade te hebben gehad. De brief is geschreven om in contact te komen met deze fabrikant en is geschreven door een teamlid van Hulptroepen.

⁴⁷⁰ OAKVC2-000276645.

“Voor mensen het weer beter weten: privaat gefinancierd, aangeboden aan overheid (nooit gereageerd), werkgever die om z'n mensen geeft en toonaangevend is in de sector. Ben echt stil van wat we tegenkomen afgelopen drie weken.”⁴⁷¹

558 Op 10 april 2020 voegt Van Lienden daar later het volgende aan toe:

“Geloof mij: binnen 1–2 weken kan iedereen in Nederland goed beschermd werken in de zorg. Alles is getest en in kaart gebracht. Met mondmaskers, schorten, handschoenen, gels, brillen etc.”

“En als dat gebeurt, dan zal ik met plezier de afgelopen weken vergeten. Als het niet gebeurt, dan ben ik benieuwd naar de parlementaire nabeschouwing van de afgelopen periode.”⁴⁷²

559 Van Lienden licht in interviews toe dat de bovenstaande Twitterberichten zijn geplaatst naar aanleiding van een gesprek tussen Van Lienden en de Directeur van Buurtzorg. Volgens Van Lienden zou in dit gesprek zijn toegelicht dat de Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd contact had opgenomen met de Directeur van Buurtzorg, met het verzoek of zijn organisatie zou kunnen stoppen met het gebruiken van mondmaskers van 'goede kwaliteit', omdat deze mondmaskers elders in de zorg nodig waren. Van Lienden geeft aan dat hij middels zijn Twitterberichten, als gevolg van een reeks gebeurtenissen, waaronder verhalen over zogenaamde tekorten aan mondmaskers en het overheidsfalen bij het ROAZ en de GGD, zijn mening en verbazing kon delen. Het was volgens Van Lienden een uiting van frustratie, die diende om duidelijk te maken welke problematiek in Nederland speelde. Daarnaast was het doel ook om journalisten geïnteresseerd te krijgen in het uitzoeken van deze problematiek.

10.5.2 Reactie op Twitterberichten

560 In de avond van 10 april 2020 bericht Van Lienden in een WhatsAppgroep, genaamd 'operation crisis relief', met daarin Van Lienden, Damme, Van Gestel, en diverse betrokkenen bij Hulptroepen, het volgende:

“Heb even noodkreet op Twitter geslingerd”, “Om politiek deurtje te openen”, Functionaris 1 VWS is inmiddels in de app” en “Dat jullie niet denken: wat doet ie nou”⁴⁷³

561 In interviews met Deloitte licht Van Lienden toe met 'politiek deurtje'⁴⁷⁴ te bedoelen: ergens aandacht voor vragen, proberen iets in beweging te krijgen en hopen dat iets wordt opgepakt.⁴⁷⁵ Van Lienden geeft ook aan dat het

⁴⁷¹ OAKD0305-000000249.

⁴⁷² OAKD0315-000000065.

⁴⁷³ OAKD0315-000000065, om 19:41 uur.

⁴⁷⁴ Van Lienden licht in wederhoor toe voorheen als adviseur public affairs te hebben gewerkt, waar een dergelijke taalgebruik vakmatig regelmatig werd gebruikt.

⁴⁷⁵ Van Lienden licht toe dat FTM in een artikel schrijft dat de tweets van Van Lienden onderdeel waren van een vooropgezet plan om VWS tot 'een miljoenendeal te bewegen'. Van Lienden stelt dat FTM de tweets uit hun verband trekt en dat het ten tijde van de tweets niet duidelijk was dat er een vervolgvraag van VWS zou komen. Van Lienden geeft aan dat een sterk verhaal te vinden, alsof een particulier de overheid door middel van tweets kan bewegen tot het plaatsen van een order van € 100 miljoen via een commerciële entiteit, terwijl het product als non-profit wordt aangeboden en RGA nog niet eens bestond. Verder vult Van Lienden aan dat de tweet over Buurtzorg vóór het contact met Functionaris 1 VWS was, en dat het bericht uit de groepsapp vóór het gesprek met Functionaris 3 VWS was. Van Lienden geeft aan dat dit volgens hem ook een belangrijk feit is, omdat hiermee duidelijk wordt dat het effect totaal niet duidelijk was, wat FTM er wel van maakt.

versturen van het WhatsApp bericht inzake een 'politiek deurtje' pas plaatsvindt nadat **Functionaris 1 VWS** via WhatsApp contact heeft opgenomen met Van Lienden, op 10 april 2020.⁴⁷⁶

562 **Minister van VWS** geeft in interviews met Deloitte aan dat zijn contact met derden over Van Lienden wat betreft PBM startte toen Van Lienden een tweet had verstuurd waarin Van Lienden blijkt gaf van zijn afkeur van het feit dat een thuiszorgorganisatie door de Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd was aangesproken op het gebruik van PBM die volgens de richtlijnen niet nodig waren. **Minister van VWS** licht toe dat onder meer de langdurige zorg en de thuiszorgorganisaties binnen zijn portefeuille vielen, en dat hij vanwege zijn rol in Kamerdebatten alert was op dat soort type berichtgeving. **Minister van VWS** geeft aan dat hij van **Functionaris 1 VWS** vernam dat Van Lienden zich negatief uitliet over het LCH. **Minister van VWS** licht aan Deloitte toe dat deze publiekelijke negatieve uitlatingen van Van Lienden toentertijd niet in het voordeel van het LCH en van het slagen van de centrale inkoop en distributie van PBM waren, en dat VWS daar 'wel iets mee moest', gezien het mogelijke parallelle systeem. **Minister van VWS** licht toe dat VWS 'wel iets mee moest', nadat het onderwerp 'Van Lienden' op 10 april 2020 in 'het ochtendoverleg' naar voren was gekomen en **minister van VWS** hierover bevestigd zou worden tijdens het Kamerdebat. **Minister van VWS** licht toe dat hij op 10 april 2020 aan **Functionaris 1 VWS** heeft gevraagd om contact op te nemen met Van Lienden.

563 Op 10 april 2020 stuurt **minister van VWS** via WhatsApp een screenshot van de Twitterberichten van Van Lienden van 10 april 2020 aan **Functionaris 1 VWS**. **Minister van VWS** vraagt of **Functionaris 1 VWS** met Van Lienden wil bellen om hem aan te horen. **Functionaris 1 VWS** reageert op **minister van VWS** met de mededeling dat hij Van Lienden via WhatsApp een bericht heeft gestuurd.⁴⁷⁷

564 Op 10 april 2020, binnen een uur na het plaatsen van de Twitterberichten, vraagt **Functionaris 1 VWS** via WhatsApp aan Van Lienden of Van Lienden de achtergrond van zijn Twitterbericht kan toelichten. Van Lienden geeft in zijn reactie daarop aan dat de genoemde thuiszorgorganisatie 'Buurtzorg' is, en dat de betreffende mondmaskers ook aan het LCH zijn aangeboden. Van Lienden geeft aan "Overweeg inmiddels maar te stoppen met de stichting en commercieel te gaan. Kennelijk wil de overheid niet meer geholpen worden zonder winstoogmerk en net als ons zijn er vele anderen".⁴⁷⁸ Van Lienden geeft aan dat **de Directeur van Buurtzorg** is gebeld door de Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd, omdat de medewerkers van Buurtzorg FFP2-mondmaskers gebruiken. Dit type mondmaskers was volgens de inspectie bedoeld voor de zorgverleners die werken in de ziekenhuizen. Ook schrijft Van Lienden aan **Functionaris 1 VWS** dat hij 50.000 mondmaskers van het merk 3M heeft aangeboden aan het LCH, maar dat hier niet op is gereageerd door het LCH.

565 Van Lienden licht aan Deloitte toe zijn frustratie richting **Functionaris 1 VWS** te hebben geuit over het proces en over het feit dat het non-profit initiatief van Van Lienden, Damme en Van Gestel niet wordt opgepakt en zelfs

⁴⁷⁶ OAKD0315-00000065.

⁴⁷⁷ OAKCHT-0001-00000237, om 20:06 uur.

⁴⁷⁸ OAKCHT-0001-00000236.

wordt tegengewerkt, terwijl commerciële handelaren vrij spel krijgen. Van Lienden geeft aan dat dit het laatste contact is tussen Van Lienden en [Functionaris 1 VWS] in de aanloop naar het RGA-orderproces.

566 (P) Op 10 april 2020 stuurt [Functionaris 1 VWS] via WhatsApp screenshots van het gesprek met Van Lienden naar [minister van VWS]. [Minister van VWS] stelt vervolgens voor om contact op te nemen met [minister voor MZS] en hem voor te stellen [Functionaris 3 VWS] te vragen om met Van Lienden te bellen en zijn verhaal aan te horen. [Minister van VWS] meldt aan [Functionaris 1 VWS]: *“De kritiek is te massief”*. [Functionaris 1 VWS] geeft aan het daarmee eens te zijn, maar geeft ook aan: *“wel weer verdere lijnervaging maar beter wel aanhoren”*.⁴⁷⁹ Vervolgens vraagt [minister van VWS] via WhatsApp of [Functionaris 1 VWS] Van Lienden erover kan informeren dat [Functionaris 3 VWS] contact met hem gaat opnemen.⁴⁸⁰ [Functionaris 1 VWS] stuurt een WhatsApp bericht naar Van Lienden en geeft aan dat [Functionaris 3 VWS] contact zal opnemen met Van Lienden om zijn verhaal aan te horen.⁴⁸¹

567 Op 10 april 2020 stuurt [minister van VWS] via WhatsApp screenshots van het gesprek tussen [Functionaris 1 VWS] en Van Lienden⁴⁸² aan [minister voor MZS].⁴⁸³ [Minister van VWS] verstuurt ook een link naar een Twitterbericht aan [minister voor MZS], en geeft daarbij aan:

“Dit was zn tweet overigens waar ik op aansloeg. Maar dat verhaal zegt jou dus niks? (Dacht even dat dat t zelfde was als jouw verhaal van Inspectie szw...”

568 [Minister voor MZS] antwoordt dat het hem niks zegt en dat IGJ waarschijnlijk heeft gezegd dat een FFP2-mondmasker niet nodig is en dat men chirurgische mondmaskers moet gebruiken.⁴⁸⁴

569 In interviews met Deloitte licht [minister van VWS] toe in de periode rond 10 april 2020 op de hoogte te zijn gehouden van de contacten met Van Lienden, naar aanleiding van tweets van Van Lienden. [Minister van VWS] licht toe in deze periode zelf geen contact met Van Lienden te hebben gehad.

570 (P) [Functionaris 3 VWS] licht toe dat hij er op het moment van het contact leggen met Van Lienden in april 2020 niet mee bekend was dat het LCH en Van Lienden op een eerder moment contact hadden gehad over een eerder voorstel en dat dit niet had geleid tot een samenwerking. Ook was [Functionaris 3 VWS] er niet van op de hoogte dat Van Lienden, Damme en Van Gestel de toegang tot het kantoor van het LCH was ontzegd. [Functionaris 3 VWS] is als tussenpersoon tussen het LCH en Van Lienden gaan fungeren. Zodra het contact tussen het LCH en Van Lienden

⁴⁷⁹ OAKCHT-0001-00000237; OAKD0305-000000250; OAKD0305-000000251.

⁴⁸⁰ OAKCHT-0001-00000237, om 21:39. [Minister van VWS] licht aan Deloitte toe dat hij voorafgaand aan de opmerking *“de kritiek is te massief”* een schermafbeelding van [Functionaris 3 VWS] ontving waarin berichten van Van Lienden aan [Functionaris 3 VWS] stonden. [Minister van VWS] licht toe dat de berichten gingen over het door Van Lienden opzetten van een eigen importlijn voor PBM. De kritiek van Van Lienden was in deze berichten ook gericht op het traag acteren van het LCH en op het afwijzen van een aanbod door het LCH. [Minister van VWS] licht toe dat hij met zijn opmerking *“de kritiek is te massief”* doelde op de kritiek van Van Lienden op het LCH en geeft aan dat de kritiek van Van Lienden te zwaar was aangezet. [Minister van VWS] licht toe eerst overleg te hebben gehad met [minister voor MZS], alvorens deze vraag aan [Functionaris 1 VWS] te stellen.

⁴⁸¹ OAKCHT-0001-00000236.

⁴⁸² OAKD0299-00000054; OAKD0299-00000055.

⁴⁸³ OAKCHT-0001-00000973.

⁴⁸⁴ OAKCHT-0001-00000973.

hersteld was, heeft [Functionaris 3 VWS] alles aan het LCH overgedragen en was de logische hiërarchie hersteld, aldus de toelichting door [Functionaris 3 VWS].

571 Enkele geïnterviewden lichten toe dat naar hun mening Van Lienden gebruik heeft gemaakt van zijn CDA-netwerk om een ingang bij VWS te krijgen. Daarbij wordt ook aangegeven dat Van Lienden daar niet alleen in stond en dat er ook andere ondernemingen zijn die via een politieke ingang of een 'BN'er' bij VWS zijn binnengekomen.⁴⁸⁵ In wederhoor licht Van Lienden toe dat [minister van VWS] en [Functionaris 1 VWS] niet tot zijn netwerk behoorden, dat hij hen persoonlijk niet heeft ontmoet vóór 11 maart 2020, noch dat hij een sterk ontwikkeld netwerk had binnen het CDA, waar hij vanaf 12 februari 2020 lid van was.

10.5.3 Werksessie Hulptroepen tijdens het Paasweekend

572 Van Lienden, Damme en Van Gestel lichten toe in de gesprekken met Deloitte dat Van Lienden en Damme op 10 april 2020 naar Van Gestel in Friesland reizen voor een werksessie, om te werken aan de lancering van de Coolblue webshop. Van Lienden licht toe dat hij rond half 10 's avonds wordt gebeld door [Functionaris 3 VWS]. Van Lienden kende tot dat moment [Functionaris 3 VWS] niet. Van Lienden voegt hieraan toe dat [Functionaris 3 VWS] op 10 april 2020 een tweeledige vraag had aan Van Lienden: (i) Welke ideeën heb je om het een en ander te verbeteren bij het LCH? en (ii) Kun je een concreet voorstel doen voor het leveren van mondmaskers? Van Lienden geeft aan dat in dit eerste gesprek niet gesproken is over het niet mogen concurreren met het LCH.

573 [Functionaris 3 VWS] licht toe dat het gesprek met Van Lienden op 10 april 2020 vooral oriënterend van aard was en dat [Functionaris 3 VWS] het gesprek op gang wilde brengen. In dat gesprek is er geen strak kader qua aanbod aan Van Lienden meegegeven; het gesprek ging meer om het aanhoren van het verhaal van Van Lienden. Na dit gesprek met [Functionaris 3 VWS] volgt het eerste voorstel van Hulptroepen op 12 april 2020 aan VWS en het LCH, zie hierna bij paragraaf 10.6.

574 In de avond van 10 april 2020 bericht Van Lienden via WhatsApp aan [Functionaris 3 VWS]: *"Gaan aan de slag, roepen direct wat mensen bij elkaar"*.⁴⁸⁶

575 Op 10 april 2020 stuurt [minister van VWS] via WhatsApp een screenshot van zijn WhatsApp gesprek met [Functionaris 3 VWS] aan [Functionaris 1 VWS].⁴⁸⁷ [Functionaris 1 VWS] vraagt of [Functionaris 3 VWS] weet dat Van Lienden eerder door [Functionaris 2 VWS] uit het pand van het LCH is gezet. [Functionaris 1 VWS] deelt daarbij een screenshot van zijn WhatsApp gesprek met Van Lienden op 25 maart 2020, waarin Van Lienden aangeeft: *"zijn per beveiliging afgevoerd"* van het LCH.⁴⁸⁸ [Functionaris 1 VWS] geeft aan geen reden hiervoor te hebben gehoord en merkt op dat [minister van VWS] Van Lienden een dag vóór 25 maart 2020 aan [Functionaris 2 VWS] had gekoppeld, en dat het

⁴⁸⁵ Zie voor een uitgebreide weergave van dit onderdeel het hoofdstuk 9 'VIP team'.

⁴⁸⁶ OAKZLB1-000001649.

⁴⁸⁷ OAKD0305-000000254.

⁴⁸⁸ OAKD0305-000000255.

tussen hen goed leek te gaan. **Minister van VWS** geeft aan dat **Functionaris 3 VWS** niet weet dat Van Lienden het LCH is uitgezet en dat hij het zelf ook niet wist.⁴⁸⁹

576 In de late avond van 10 april 2020 communiceren **Functionaris 3 VWS** en **Functionaris 7 VWS** via WhatsApp met elkaar. In dit contact geeft **Functionaris 3 VWS** aan dat hij uitvoerig met Van Lienden heeft gesproken naar aanleiding van een Twitterbericht dat **minister van VWS** heeft doorgestuurd. **Functionaris 3 VWS** geeft aan dat het verhaal van Van Lienden "to good to be true" is. **Functionaris 3 VWS** schrijft dat Van Lienden aangeeft dat hij veel mondmaskers naar Nederland kan halen, een supply chain met Coolblue heeft opgebouwd en geen voet aan de grond krijgt bij het LCH. **Functionaris 7 VWS** reageert aan **Functionaris 3 VWS** dat zij het ongemakkelijk vindt dat **minister van VWS** eerst **Functionaris 2 VWS** koppelt aan Van Lienden en nu **Functionaris 3 VWS**, **Functionaris 7 VWS** schrijft dat er eerst contact moet worden opgenomen met **Functionaris 2 VWS**. **Functionaris 3 VWS** vraagt of hij dit in de ochtend van 11 april 2020 met **Functionaris 7 VWS** kan bespreken. Het idee is om aan het einde van de dag op 11 april 2020 een call op te zetten tussen Van Lienden, **minister voor MZS**, **Functionaris 2 VWS** en "plus mensen van ons".⁴⁹⁰

10.6 Voorstel 1 – 12 april 2020: Hulptroepen Alliantie

10.6.1 Aanloop naar het eerste voorstel

577 Van Lienden, Damme en Van Gestel geven in interviews aan dat het plan dat in het weekend van 11 en 12 april 2020 is uitgewerkt een non-profit initiatief van Hulptroepen betrof. Dit initiatief wordt gesteund door diverse partners en door een bank die zou kunnen meefinancieren op basis van een onvoorwaardelijke afnamegarantie van VWS. Het kernidee is een supply chain tot en met de distributie naar de eindgebruiker in de zorg. Van Lienden heeft Damme en Van Gestel gevraagd, als bestuurders van Stichting Hulptroepen Alliantie, of zij het zagen zitten om het gevraagde plan uit naam van Hulptroepen op te stellen. Damme en Van Gestel hebben dit vervolgens toegezegd.

578 Op 11 april 2020 bericht Van Lienden via WhatsApp aan **Functionaris 1 VWS** het volgende: "Je link heeft eea in gang gezet". Van Lienden geeft daarbij aan: "Half corporate NL is nu finaal voorstel aan het maken voor 100 miljoen maskers in een maand om deze toestand voor eens en altijd op te lossen" en "Morgen bij minister".⁴⁹¹

579 Op 11 april 2020 maakt **Functionaris 7 VWS** via WhatsApp de groepsapp "Voorstel Sywert" aan, waar diverse betrokkenen van VWS aan worden toegevoegd. Deze groepsapp is actief van 11 tot en met 13 april 2020. Aan deze

⁴⁸⁹ OAKCHT-0001-00000237.

⁴⁹⁰ OAKCHT-0001-00000532.

⁴⁹¹ OAKCHT-0001-00000236.

groepsapp nemen deel: Functionaris 10 VWS, Functionaris 3 VWS, Functionaris 8 VWS, Functionaris 2 VWS en Functionaris 11 VWS.⁴⁹²

580 Functionaris 7 VWS licht aan Deloitte toe dat Functionaris 2 VWS in deze groepsapp zit, omdat hij de link is tussen VWS en het LCH en omdat het contact met Van Lienden tot 10 april 2020 via Functionaris 2 VWS is verlopen. Functionaris 7 VWS geeft aan dat Functionaris 8 VWS en Functionaris 10 VWS vanuit GMT zijn toegevoegd. Het toevoegen van Functionaris 11 VWS is door Functionaris 10 VWS voorgesteld.

581 Functionaris 7 VWS geeft in de groepsapp aan dat er naar aanleiding van een (te ontvangen) voorstel van Van Lienden een interne VWS-call gepland staat op 11 april 2020. Functionaris 7 VWS geeft vervolgens aan dat Van Lienden het voorstel later zal aanleveren en stelt voor de call te verplaatsen naar 12 april 2020. Functionaris 3 VWS geeft 's avonds in de groepsapp aan nog geen voorstel van Van Lienden te hebben ontvangen en deelt mee dat hij de afspraak met Van Lienden op 12 april 2020 cancelt.⁴⁹³

582 In de nacht van 11 op 12 april 2020 stuurt Van Lienden een e-mail aan Functionaris 3 VWS met het voorstel dat Hulptroepen doet aan de overheid.⁴⁹⁴ Dit is het eerste voorstel, zoals hierna in paragraaf 10.6.2 verder wordt toegelicht. Van Lienden neemt onder andere diverse partners en relaties van Hulptroepen mee in de cc. Van Lienden geeft in de mail aan dat het een presentatie betreft van het voorstel dat Hulptroepen doet aan de overheid. Van Lienden geeft aan dat het in essentie hetzelfde plan is als het plan dat eerder bij het LCH is gepitcht door Van Lienden, Damme en Van Gestel. Van Lienden vraagt het voorstel vertrouwelijk te behandelen (onder andere vanwege de fabrieksnamen en leveranciers die in het voorstel worden genoemd) en deelt ook een link naar de webshop van Hulptroepen. Van Lienden geeft daarnaast het volgende aan in de mail:

*"Dat doen we met hart voor de mensen in de zorg, zonder winstoogmerk, vrij van belangen en zonder direct geld te vragen aan de Rijksoverheid."*⁴⁹⁵

583 Op 12 april 2020 vraagt Van Lienden via WhatsApp aan Functionaris 3 VWS of de stukken in goede orde zijn ontvangen en of er al meer bekend is over de dag van morgen. Tevens bericht Van Lienden dat de Rabobank op groepsniveau de indicatie heeft afgegeven dat het proces zoals beschreven in de verzonden presentatie gefinancierd kan worden. Functionaris 3 VWS reageert met de opmerking dat de stukken goed zijn ontvangen en dat hij zo snel mogelijk laat weten hoe de dag van morgen er uit komt te zien. Verder bericht Van Lienden dat andere relaties van Hulptroepen klaarstaan om eventueel een rol te spelen.⁴⁹⁶

⁴⁹² OAKCHT-0001-00000264.

⁴⁹³ OAKCHT-0001-00000264.

⁴⁹⁴ De e-mail bevat een link naar een Google Drive.

⁴⁹⁵ OAKVC2-000192464.

⁴⁹⁶ OAKZLB1-000001649.

10.6.2 Inhoud van het eerste voorstel: Hulptroupen Alliantie

584 Hulptroupen Alliantie biedt via dit voorstel van 69 slides, getiteld 'Voorziening persoonlijke beschermingsmiddelen voor zorgverleners in Nederland', aan om via de Hulptroupen supply chain PBM vanuit China naar zorginstellingen in Nederland te krijgen.⁴⁹⁷ Het voorstel is voorzien van het logo van Hulptroupen.nu, en vermeldt als kernteam: Van Lienden (*"initiatiefnemer en bruggenbouwer"*), Damme (*"initiatiefnemer, serial entrepreneur, ervaring met internationale handel"*) Van Gestel (*"23 jaar inkoopervaring China"*) en Teamlid Hulptroupen (*"operationele coördinatie"*).

585 Het voorstel bevat samengevat de volgende elementen: zonder winsttoegmerk worden 120 miljoen mondmaskers aangeboden die in vier tot vijf weken geleverd kunnen worden. De mondmaskers worden op basis van een online portal beschikbaar gemaakt voor hulpverleners. In deze supply chain wordt samengewerkt met KLM (luchtbrug), Flexport (vervoer, inklaring en onboarding), GreenCycl en TU Delft (testen), Coolblue (distributie via webshop) en Rabobank (financiering). In het voorstel wordt aangegeven dat de overheid op deze wijze naast het LCH een tweede betrouwbaar PBM-platform faciliteert. Het voorstel bevat een introductie van de ketenpartners van Hulptroupen en achtergrondinformatie over Stichting Hulptroupen Alliantie en over een team van adviseurs. Tevens omvat het voorstel een probleemanalyse, een voorgestelde oplossing, risicobeheersing en de gevraagde beslissing. Ten slotte is in de bijlage informatie opgenomen over de testmethodiek, naast een voorbeeld van een prijsopbouw en informatie over air cargo.

586 In de presentatie vraagt SHA daarbij de volgende besluiten van de Rijksoverheid:

- *"Een afname garantie (voor x stuks tegen y prijs) af te geven voor resterende partijen zodat de Rabobank werkkapitaal ter beschikking kan stellen;*
- *Overnemen van het risico op de 'laatste lading'; ovb minimaal testresultaat conform TU Delft-protocol;*
- *Faciliteren met diplomatie, communicatie en teststandaarden."*

587 Na de gevraagde beslissing is de volgende zin opgenomen:

"Nederlandse bedrijven zijn bereid de rest van de operatie uit te voeren en de overheid hiermee met zeer beperkt risico in staat te stellen gecontroleerd de tekorten m.b.t. PMB's weg te werken."

588 Ook zijn er in de presentatie bijlagen van partners opgenomen.⁴⁹⁸

589 In het voorstel wordt onderstaande prijsopbouw als voorbeeld gegeven. Deze prijsopbouw van € 2,88 heeft betrekking op de levering van PBM in Nederland door Hulptroupen. Daarnaast is in de presentatie vermeld dat Hulptroupen Alliantie, na 'interventie' door de overheid, de prijs kan laten dalen naar € 2,20. In de presentatie is

⁴⁹⁷ OAKD0315-00000091.

⁴⁹⁸ Van Lienden, Damme en Van Gestel geven in interviews aan dat deze bijlagen zijn opgesteld door de partners van Hulptroupen.

aangegeven dat daarmee bedoeld wordt op: (i) "grootschalig inkopen", (ii) "effectievere invulling bestaande belasting- (21%) en douaneheffing (6,3%)", en (iii) "garantie op 'laatste lading' na doorlopen van het 5 laags-distributiemodel".

590 De prijsopbouw in het eerste voorstel van 12 april 2020 is als volgt:

Bijlage B1: Prijsopbouw, voorbeeld

Kostprijs FFP2 - FOB SHANGHAI		Bedrag	Omschrijving
Inkoop China	US\$1,800	€1,646 p.st.	
Verzekeringen	US\$0,012	€0,011 p.st.	
Kwaliteitscontrole	US\$0,0260	€0,0260 p.st.	SGS & Lab test Nederland.
Luchtvracht	US\$0,285	€0,260 p.st.	US\$15,00 Per KG.
Origin charges	US\$0,006	€0,005 p.st.	US\$241,62 Per 100.000 stuks.
Destination charges	US\$0,018	€0,017 p.st.	US\$738,03 Per 100.000 stuks.
Inklaring	US\$0,0007	€0,0006 p.st.	US\$66 Stelpost per zending.
Invoer (6,3%)	US\$0,131	€0,120 p.st.	
BTW (21%)	US\$0,438	€0,400 p.st.	
Transport & Distributie Nederland	US\$0,008	€0,007 p.st.	€715 Stelpost per zending.
Bankkosten 0,2%	US\$0,004	€0,003 p.st.	
Onvoorzien 20%	US\$0,417	€0,381 p.st.	
Totaal ex BTW (excl. marge)		€2,88	
Totaal incl. BTW		€3,48	
Aantal stuks per levering:	100.000		

Figuur 58: OAKD0315-00000091

591 Van Lienden, Damme en Van Gestel lichten in interviews toe dat bovenstaande prijsopbouw een momentopname is geweest, gebaseerd op een voorbeeldberekening van alle in dit voorstel betrokken fabrikanten van mondkmaskers.⁴⁹⁹ Deze prijsopbouw kan daarom volgens Van Lienden, Damme en Van Gestel niet vergeleken worden met de prijsopbouw van de uiteindelijke transactie die tot stand is gekomen (zie hiervoor hoofdstuk 13 'Prijstelling en prijsopbouw'). Van Lienden, Damme en Van Gestel lichten aan Deloitte toe dat in het voorstel van 12 april 2020 het idee was om met zes tot acht fabrikanten te werken. De uiteindelijke fabrikanten, Ryzur en Shengquan, zaten nog niet bij deze selectie.

10.6.3 Communicatie binnen VWS en het LCH over het eerste voorstel van Hulptroepen

592 De bij VWS en het LCH geïnterviewden lichten toe dat VWS en het LCH opmerkten dat Hulptroepen een distributiekanaal naast het LCH wilde starten, dat uiteindelijk zou concurreren met het LCH. VWS heeft steeds aangegeven aan Van Lienden dat een concurrerend model niet de wens was van VWS en heeft Van Lienden vervolgens gevraagd om een concreet voorstel voor het leveren van mondkmaskers aan het LCH. Hierbij speelde volgens geïnterviewden ook mee dat een aanvullend aanbod van PBM geen zin heeft wanneer geen additionele transportcapaciteit beschikbaar is vanuit China.

⁴⁹⁹ Ook lichten Van Lienden, Damme en Van Gestel in interviews toe dat de dubbele post aan btw in het overzicht een fout is geweest, en dat rente of financieringskosten geen deel uitmaakten van de opgenomen prijsopbouw.

593 [Functionaris 3 VWS] stuurt de e-mail met de link naar het voorstel, zoals ontvangen van Van Lienden, in de ochtend van 12 april 2020 door aan [Functionaris 7 VWS], [Functionaris 2 VWS], [Functionaris 8 VWS], [Functionaris 10 VWS] en [Functionaris 11 VWS], allen van VWS.⁵⁰⁰ In de WhatsApp groep 'Voorstel Sywert' laat [Functionaris 3 VWS] vervolgens weten het voorstel per e-mail te hebben doorgestuurd, waarbij hij vraagt wanneer het mogelijk is om een call te hebben over het voorstel. [Functionaris 3 VWS] geeft aan dat het idee is om op 13 april 2020 een call met [minister] voor MZS te hebben.⁵⁰¹

594 Op 12 april 2020 berichten [Functionaris 8 VWS] en [Functionaris 11 VWS] in de groepsapp 'Voorstel Sywert' het voorstel te hebben gelezen. [Functionaris 8 VWS] geeft aan dat het voelt als een soort kopie van het LCH. [Functionaris 11 VWS] beaamt de zienswijze van [Functionaris 8 VWS] en geeft aan dat Hulptroepen Alliantie van een veel grotere vraag lijkt uit te gaan. [Functionaris 11 VWS] vindt het interessant om te kijken of Hulptroepen Alliantie 'leaner' kan opereren en of het mogelijk is dat zij *"beter in staat zijn de rommel die wordt aangeboden er aan de voorkant uit te filteren en (uitsluitend) kwalitatief goede producten uit China te halen"*.⁵⁰²

595 Op 12 april 2020 stuurt [Functionaris 7 VWS] een e-mail aan [Functionaris 11 VWS], [Functionaris 8 VWS], [Functionaris 3 VWS] en [Functionaris 2 VWS], met daarin een aantal vragen naar aanleiding van het lezen van het voorstel van Hulptroepen Alliantie. [Functionaris 7 VWS] geeft aan zich onder meer af te vragen: of Hulptroepen Alliantie met het LCH concurreert in China, op basis van welke veronderstellingen Hulptroepen Alliantie tot de prijzen komt, en of belastingvrijstellingen daarin zijn verdisconteerd. Ook vraagt [Functionaris 7 VWS] zich af of een afnamegarantie via het LCH kan werken, waarbij het distributiecentrum van Coolblue benut kan worden. In dat geval zou het ROAZ gaan over de verdeling van de goederen. [Functionaris 7 VWS] vraagt verder waarom Hulptroepen Alliantie niet met het LCH wil samenwerken.⁵⁰³

596 Uit de groepsapp 'Voorstel Sywert' blijkt dat [Functionaris 3 VWS], [Functionaris 7 VWS], [Functionaris 8 VWS], [Functionaris 11 VWS] en [Functionaris 2 VWS] elkaar op 12 april 2020 telefonisch spreken over het van Hulptroepen ontvangen voorstel.⁵⁰⁴

597 Op 12 april 2020 stuurt [Functionaris 7 VWS] een e-mail aan [Functionaris 8 VWS] (in opvolging van haar vorige e-mail van 12 april 2020 met vragen ten aanzien van het voorstel van Hulptroepen Alliantie). In de e-mail geeft [Functionaris 7 VWS] aan: *"Ik zat een beetje mee te typen"* en deelt de volgende notities:⁵⁰⁵

⁵⁰⁰ OAKVC2-000592267.

⁵⁰¹ OAKCHT-0001-00000264.

⁵⁰² OAKCHT-0001-00000264.

⁵⁰³ OAKVC1-000540602.

⁵⁰⁴ OAKCHT-0001-00000264.

⁵⁰⁵ OAKVC1-000274573.

Hij vraagt 7 a 8 x een 747
 Nu zitten er 150 miljoen kapjes
 Het is niet een open model
 Lange termijn strategie?
 Garanties prijs en volume, dan prijs omlaag
 R : wat is additioneel?

Hij moet door dezelfde flessenhals; additioneel.
 Wordt het een concurrent van LCH op vliegtuig en in China
 Supply chain opzetten op kosten
 China is op zoek naar government to government
 Bol.com is gestopt met kapjes aanbieden op ons verzoek

Eisen: extra vliegcapaciteit: mag niet kanibaliseren
 Eisen: meedoen in onze verdeelsystematiek en distributie
 Wat heeft hij nodig om mee te doen.

Hij kanibaliseert niet op vluchtcapaciteit productie
 Afwegingskader

Hoe
 NB steun overheid
 NB steun fiscaal
 NB mag niet meedoen

R.
 Functionaris
 3 VWS

Figuur 59: OAKVC1-000274573

598 Op 12 april 2020 geeft **Functionaris 3 VWS** in de groepsapp 'Voorstel Sywert' aan dat het belangrijk is om na te denken welke 'hoge omes' (buiten VWS) benaderd kunnen worden om Van Lienden in het gareel te krijgen.⁵⁰⁶

599 **Functionaris 2 VWS** stuurt **Functionaris 2 VWS** het voorstel van Hulptroepen Alliantie, ontvangen van **Functionaris 3 VWS**, door aan **Functionaris 1 LCH** en **Functionaris 2 LCH**. **Functionaris 2 VWS** verzoekt daarbij het voorstel "zoals afgesproken" vertrouwelijk te behandelen en het niet door te sturen. **Functionaris 2 VWS** vraagt **Functionaris 1 LCH** en **Functionaris 2 LCH** om vóór 16:30 uur te reageren. **Functionaris 1 LCH** antwoordt het voorstel niet geopend te hebben, maar wel de e-mail van Van Lienden aan **Functionaris 3 VWS** te hebben gelezen. **Functionaris 1 LCH** geeft verder aan:

"- Mijn eerste vraag zou zijn: Wat is er anders dan het LCH? Ook het LCH heeft aanvoer vanuit China, heeft een webshop en kan thuiszorg en bejaardenzorg beleveren en sneller dan in 2/3 dagen.

⁵⁰⁶ OAKCHT-0001-00000264.

- Wat Sybert niet heeft is aansluiting met alle partijen in het veld (inclusief Actiz, Roaz en GGD/GHOR, Ziekenhuizen etc).
- Kennelijk is er geen vraag voor garantie stelling, wat is dan precies het verzoek aan VWS. Als dit toch een garantiestelling is zou ik zeggen dat jullie dat liever bij een partij (LCH) laten liggen.
- Ook is mij niet helder hoe het zit met de borging van een kwaliteitsgarantie.
- Overigens staan wij wel degelijk open voor samenwerking, maar wel onder de voorwaarden van transparantie (dus open boek) waar Sywert toen ze bij ons waren niet voor open stond. Als dit verandert is, kunnen we de samenwerking weer openen en deze week nog een gesprek arrangeren.
- Verder is het ons model wel iets anders, omdat wij graag de bestaande partijen (Mediq, OneNet Brocasesf) de gelegenheid geven dit op te lossen omdat we dan weer sneller naar normaal kunnen. Maar we willen niet protectionistisch overkomen dus als CoolBlue onder de voorwaarde van open boek en dezelfde kwaliteitscriteria wil aansluiten is dat prima.
- Verder staat het hen natuurlijk vrij iets op te starten.⁵⁰⁷

600 Van Lienden, Damme en Van Gestel lichten in wederhoor aan Deloitte toe dat [Functionaris 1 LCH] of een ander bij het LCH nooit om een open boek heeft gevraagd en dat Van Lienden, Damme en Van Gestel dit verzoek daarom niet kunnen hebben afgewezen. Van Lienden, Damme en Van Gestel geven daarbij ook aan dat Hulptroepen zonder winstooigmerk opereerde en dat een open boek daarom geen probleem zou zijn geweest.

601 In het e-mailcontact dat volgt tussen [Functionaris 1 LCH] en [Functionaris 2 VWS] geeft [Functionaris 1 LCH] aan ook niet te weten wat de toegevoegde waarde is van een tweede platform, maar dat hij redenerend vanuit de overheid kan bedenken dat sprake is van een spreiding van risico's en dat het vanuit het oogpunt van mededinging beter is. Als tegenargumenten noemt [Functionaris 1 LCH] onder andere dat voor een noodmaatregel je focus wilt hebben en geen concurrentie, alsmede dat het LCH werkt. [Functionaris 2 VWS] antwoordt vervolgens dat het LCH is opgericht om concurrentie tegen te gaan en dat aan Hulptroepen Alliantie is aangeboden om mee te doen aan het LCH, maar dat dit aanbod niet is aangenomen. [Functionaris 2 VWS] vraagt of het LCH even snel als Hulptroepen Alliantie kan leveren. [Functionaris 1 LCH] bevestigt dit met "LCH is volgens mij gewoon sneller".⁵⁰⁸

602 Op 12 april 2020 stuurt [Functionaris 2 VWS] een e-mail aan medewerkers van VWS, waarin [Functionaris 2 VWS] de stand van zaken deelt naar aanleiding van overleg met het LCH. [Functionaris 2 VWS] geeft hierin aan dat een voorstel van Van Lienden "voor een tweede platform" bij de top van VWS ligt, met daarin het verzoek om garanties en steun van de overheid. [Functionaris 2 VWS] geeft aan hier later die dag met [Functionaris 7 VWS], [Functionaris 3 VWS] en [Functionaris 8 VWS] over te zullen spreken.⁵⁰⁹

⁵⁰⁷ OAKVC1-000540597.

⁵⁰⁸ OAKVC1-000540597.

⁵⁰⁹ OAKVC2-000353656.

603 Op 12 april 2020 communiceren Functionaris 5 VWS en Functionaris 2 VWS via WhatsApp over het voorstel van Hulptroepen Alliantie. Functionaris 5 VWS geeft aan veel vraagtekens te hebben bij het voorstel. Zo vraagt Functionaris 5 VWS zich af hoe, over de platforms heen, de mondkmaskers op de juiste wijze verdeeld moeten worden, en waarom Hulptroepen Alliantie het LCH niet gewoon komt versterken. Functionaris 2 VWS geeft aan deze punten bij Functionaris 3 VWS en Functionaris 7 VWS duidelijk te hebben gemaakt.⁵¹⁰

604 Aan het einde van de middag op 12 april 2020 stuurt Functionaris 8 VWS een e-mail aan Functionaris 3 VWS, Functionaris 7 VWS en Functionaris 2 VWS, waarin Functionaris 8 VWS aangeeft op basis van een call een concepttekst te hebben geschreven, die Functionaris 3 VWS kan versturen. Onderdeel van deze concepttekst zijn de onderstaande detailvragen:

“- Waarom ligt er zoveel nadruk ook in jullie inkoop op FFP2 maskers, terwijl een groot deel van de zorg volgens de RIVM richtlijnen genoeg heeft aan IIR chirurgische maskers?

- Wij zien nog vrij veel ruimte in de post ‘onvoorzien’ in jullie prijsmodel. Waarom is dat?”⁵¹¹

605 Functionaris 2 VWS geeft per e-mail aan het eens te zijn met de concepttekst, maar *“Detailvragen laten zitten.”⁵¹²* Functionaris 2 VWS licht aan Deloitte toe de conceptmail te hebben gelezen als de algemene vraag aan Van Lienden hoe Hulptroepen zou gaan samenwerken met het LCH. Het was niet zo dat de detailvragen niet belangrijk waren, maar door zijn interpretatie van de e-mail had Functionaris 2 VWS het gevoel nog niet aan detailvragen toe te zijn. Ook, zo voegt Functionaris 2 VWS hieraan toe, wilde Functionaris 2 VWS eerst de basisafspraken gereed hebben, alvorens zou worden gepraat over de details.

606 Op 12 april 2020 bericht Functionaris 3 VWS via WhatsApp aan minister van VWS druk te zijn met Van Lienden. Minister van VWS vraagt daarop of Functionaris 3 VWS de zorgen van Van Lienden over het LCH deelt. Functionaris 3 VWS antwoordt dat die zorgen drie weken geleden terecht waren, maar dat het LCH nu een stuk verder is. Functionaris 3 VWS geeft aan dat het risico bestaat dat Van Lienden een concurrerend initiatief opzet. Functionaris 3 VWS geeft aan dat er op 13 april 2020 een call tussen Van Lienden, minister voor MZS, Functionaris 2 VWS en Functionaris 3 VWS plaatsvindt. Minister van VWS antwoordt daarop met: *“Heel goed - en true, concurrerend initiatief slaat nergens op. Je kunt die Sywert beter inside pissing out hebben dan outside pissing in. Met een klein beetje verdraagzaamheid moet dat lukken. Hoop echt dat t lukt.”⁵¹³*

⁵¹⁰ OAKCHT-0001-00000415.

⁵¹¹ OAKVC2-000616424.

⁵¹² OAKVC2-000616424.

⁵¹³ OAKCHT-0001-00000315.

607 Minister van VWS geeft aan dat de quote “Je kunt die Sywert beter inside pissing out hebben dan outside pissing in” vooral voortkomt uit een poging om te voorkomen dat Van Lienden een tweede, met het LCH concurrerend, initiatief zou opzetten. Minister van VWS licht nog toe dat hij onder meer aansloeg op de tweet omdat hij in een eerder afstemmingsoverleg gehoord had dat Van Lienden probeerde om een voor het LCH concurrerend initiatief of systeem op te zetten. Minister van VWS geeft aan met de quote “Hoop echt dat t lukt” te bedoelen dat minister van VWS hoopte dat het zou lukken ervoor te zorgen dat Van Lienden geen concurrerend initiatief zou opzetten.

608 In de avond van 12 april 2020 stuurt Functionaris 8 VWS een e-mail aan Functionaris 10 VWS en aan een andere VWS-functionaris, waarin Functionaris 8 VWS een samenvatting van de dag geeft. Hierin geeft Functionaris 8 VWS aan dat Functionaris 3 VWS, Functionaris 7 VWS, Functionaris 2 VWS, Functionaris 11 VWS en Functionaris 8 VWS eerder die dag hebben gesproken over het voorstel van Hulptroepen Alliantie. Daarover bericht Functionaris 8 VWS het volgende:

“[...] Sywert wil niet met LCH samen, maar een eigen netwerk met Coolblue openen. Is niemand enthousiast van eerlijke gezegd. Hij heeft wel een invloedrijk netwerk. Morgen belt minister voor MZS met Sywert (samen met Functionaris 3 VWS en Functionaris 2 VWS).[...]”⁵¹⁴

10.6.4

Communicatie met Hulptroepen over het eerste voorstel

609 In de avond van 12 april 2020 meldt Functionaris 3 VWS per WhatsApp aan Van Lienden dat het voorstel is besproken en dat Functionaris 3 VWS een aantal vragen per e-mail aan Van Lienden zal sturen. Functionaris 3 VWS geeft daarbij aan dat die vragen in een call met minister voor MZS, Functionaris 2 VWS en Functionaris 3 VWS op 13 april 2020 aan de orde zullen komen.⁵¹⁵

610 Op 12 april 2020 stuurt Functionaris 3 VWS per e-mail de volgende reactie aan Van Lienden, naar aanleiding van het ontvangen voorstel van Hulptroepen Alliantie.⁵¹⁶

⁵¹⁴ OAKVC2-000176853.

⁵¹⁵ OAKZLB1-000001649.

⁵¹⁶ OAKVC2-000507005.

Beste Sywert

Dank voor het delen van je plan en de onderliggende informatie. Mooi dat jullie op deze wijze meedenken over de wijze hoe we de schaarste aan persoonlijke beschermingsmiddelen in Nederland op korte termijn kunnen oplossen.

Wij delen de analyse die jullie maken op een groot aantal punten. In de situatie van een wereldwijde vraag en daarmee schaarste zijn alle partijen in de zorg (VWS, Zorgaanbieders en ervaren leveranciers in deze markt) tot de conclusie gekomen dat samenwerking en prioritering van cruciaal belang zijn. We willen op de wereldmarkt onze inkoopmacht bundelen en voorkomen dat we onnodig met elkaar concurreren vanuit Nederland. Wij vinden het mooi om te zien dat organisaties en bedrijven die in "normale tijden" elkaars concurrent zijn nu de handen in elkaar hebben geslagen en hun verschillen opzij hebben gezet voor het grotere doel: zorgen voor voldoende persoonlijke beschermingsmiddelen voor medewerkers in de zorg in Nederland. Wat we ook merken is dat landen als China op zoek zijn naar een gouvernement to government relatie, zij zitten dus niet te wachten op meerdere partijen uit 1 land. Dat zijn juist ook de belangrijkste redenen waarom de overheid heeft besloten te komen tot samenwerking in één gezamenlijk inkoopkanaal voor schaarse middelen en één model om ervoor te zorgen dat de schaarse middelen die er zijn op de plekken terecht komen in de zorg waar die het meest nodig zijn. Het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport heeft daarom met een team van professionals uit ziekenhuizen, academische centra, en leveranciers die al jaren een bestand netwerk op orde hebben om dergelijke spullen te sourcen en te leveren een open consortium opgericht met de mogelijkheid voor nieuwe spelers om toe te treden: het LCH. Wij zijn altijd op zoek naar de manier waarop we de samenwerking in Nederland verder kunnen versterken.

Tegen deze achtergrond hebben we aantal preliminaire vragen die voor ons wezenlijk zijn om jullie voorstel goed te kunnen duiden.

- In welke mate kunnen jullie garanderen dat jullie supply lines niet concurrerend zijn ten opzichte van de nu lopende NL inkoop van het LCH?
- In het plan worden grote volumes aan vrachtluchten genoemd, meer dan er thans tussen China en NL mogelijk zijn. In hoeverre zijn jullie in staat om het aantal vrachtluchten te laten toenemen zonder dat dit ten koste gaat van de huidige en toekomstige goederenstroom van het LCH?
- Om een eerlijke verdeling van middelen naar de zorg te garanderen willen we de verdeling en distributie via één kanaal laten lopen. Wat is ervoor nodig om jullie initiatief hierop te laten aansluiten? Dit in plaats van eigen distributiekanaalen te openen?
- Wat hebben jullie nodig om in het samenwerkingsmodel van het LCH te kunnen participeren op een manier waar bij de volumes die jullie in staat zijn naar Nederland te halen kunnen worden afgenomen? En is er ook een bereidheid aan jullie kant om te participeren in het LCH, danwel jullie expertise beschikbaar te stellen aan het LCH.

Daarnaast leven er nog diverse detailvragen n.a.v. het lezen van jullie voorstel, echter ons inziens is het essentieel tot een eensluidende visie te komen op bovenstaande vragen alvorens we verder de diepte in kunnen gaan.

Morgen spreken we om 14.00 met . Het zou fijn zijn als je in dat gesprek bovenstaande vragen van een antwoord kan voorzien.

Z. minister voor MZS

Figuur 60: OAKVC2-000507005

611 Wij merken op dat de bovengenoemde vier 'preliminaire vragen' meermaals in de interviews met betrokkenen van VWS en het LCH zijn benoemd, en zijn samengevat als: concurrer niet met het LCH en zet geen tweede inkoop- en distributiekanaal op naast dat van het LCH.

612 In de avond van 12 april 2020 delen Van Lienden en het volgende via WhatsApp:⁵¹⁷

⁵¹⁷ OAKZLB1-000001649.

[12-04-2020 21:09:11] Sywert van Lienden: Mag ik je bellen?

[12-04-2020 21:09:20] Sywert van Lienden: Om risico te voorkomen dat we terug bij af zijn

[12-04-2020 21:09:35] Sywert van Lienden: Alle vragen hebben nml twee weken geleden ook de revue gepasseerd met

[12-04-2020 21:09:42] Sywert van Lienden: Dat gaat nml niet vliegen

[12-04-2020 21:10:23] Sywert van Lienden: zonde om elkaars tijd te verdoen

[12-04-2020 21:11:34] : Probeer je nu te bellen

[12-04-2020 21:20:33] Sywert van Lienden: aan de lijn met team - bel je daarna

[12-04-2020 21:26:31] Sywert van Lienden: Gemist videogesprek

[12-04-2020 21:58:09] : Kern is ben je bereid om samen te werken. In tijden van schaarste moeten we samen alles doen om het beste resultaat te leveren. Iedereen zal moeten bewegen in het grotere belang.

[12-04-2020 21:59:45] : Heb nu nog een call en dan voor vanavond even klaar. Prima om als je dat wil morgen voor gesprek met nog te bellen.

R.
Functionaris
3 VWS

Z. minister
voor MZS

Figuur 61: OAKZLB1-000001649

613 Van Lienden licht in de gesprekken met Deloitte toe dat uit zijn gegevens blijkt dat Van Lienden in de avond van 12 april 2020 rond 22.00 uur ongeveer 30 minuten met heeft gebeld.⁵¹⁸ Van Lienden heeft geprobeerd zich de inhoud van dit gesprek te herinneren en heeft hiervan een uitwerking opgesteld.⁵¹⁹ Zie ook hoofdstuk 17 'Winstoogmerk' voor nadere details.

614 Van Lienden geeft aan dat het in dit gesprek ging over de eerder die avond verzonden e-mail van , met daarin vragen naar aanleiding van het ontvangen voorstel (zie hiervoor bij alinea 610). Volgens Van Lienden geeft in het gesprek aan dat er een crisis gaande is, de overheid een plan heeft, inclusief een verdeelsleutel en consortium, en dat Van Lienden het met zijn voorstel te ingewikkeld maakt. Van Lienden vraagt in het gesprek of anderen bij de call met aanwezig mogen zijn. reageert daarop met de opmerking dat Van Lienden het ook daarmee te ingewikkeld maakt. Van Lienden legt daarbij uit dat hijzelf niet alles kan beslissen, maar dat er een heel netwerk van partners om het initiatief heen zit. Van Lienden geeft daarbij ook aan dat er een BV in oprichting is, waarmee ze zich gaan richten op meer grootzakelijke orders. Van Lienden heeft hierbij aangegeven dat deze BV niet geraakt werd door financieringsvragen in relatie tot de leningen van de partners van Hulptroepen, de distributie of andere afspraken met de partners. zou daar positief op hebben gereageerd volgens Van Lienden. Van Lienden geeft aan zich te herinneren dat ongeveer als volgt antwoordde (op basis van de uitwerking van het gesprek achteraf door Van Lienden)⁵²⁰:

"nou, als dat het simpeler voor ons en voor jou maakt.. denk er maar over na. Doe dát dan Sywert (zin die ik mij letterlijk herinner). Wij willen mondkapjes. Het maakt ons niet zoveel uit hoe, als het maar simpel is. Ik wil gewoon met jou een afspraak kunnen maken. Als jij dat doet zoals alle anderen, dan vind ik dat prima. Je kan ook wat commerciëler gaan denken. Als we maar producten krijgen. En wij over het beleid gaan. Ik snap dat je het lastig

⁵¹⁸ OAKD0315-00000069.

⁵¹⁹ Desgevraagd heeft Van Lienden medegedeeld dit gesprek niet te hebben opgenomen.

⁵²⁰ OAKD0315-00000071.

vindt om je plan los te laten, maar het vliegt inderdaad niet zo. Denk er zelf maar over na vanavond of morgenochtend en bespreek het met je mensen [...] of er een 'scenario B' mogelijk is zoals jij dat noemt als dat makkelijker uitvoerbaar is [...]. Het lijkt mij inderdaad praktisch dat je daarvoor dat bedrijfje in oprichting zou inzetten, als je weinig kan met mijn vragen. En laat mij dan nog even weten morgen hoe je erin zit, ook met je mensen. [...]. Wij willen het zo makkelijk mogelijk houden. Kijk om je heen, hoe doet ieder ander het. En dan doe je dat ook. We doen daar op die manier gewoon dagelijks snel zaken mee. Dat doen Functionaris 2 VWS en ik elke dag."

615 Functionaris 3 VWS licht aan Deloitte toe zich niet te kunnen vinden in de herinnering van Van Lienden aan de inhoud van dit telefoongesprek. Functionaris 3 VWS geeft aan niet te hebben gesproken over een nieuw op te richten BV, maar zegt Van Lienden te hebben voorgesteld om, in plaats van een tweede inkoop- en distributiekanaal, als leverancier mondkapjes aan het LCH te leveren. Functionaris 3 VWS geeft aan enkel aan volgende fragmenten een herinnering te hebben: 'Wij willen mondkapjes. Het maakt ons niet zoveel uit hoe, als het maar simpel is. Ik wil gewoon met jou een afspraak kunnen maken. Als jij dat doet zoals alle anderen, dan vind ik dat prima' [...], 'Als we maar producten krijgen. En wij over het beleid gaan. Ik snap dat je het lastig vindt om je plan los te laten, maar het vliegt inderdaad niet zo. Denk er zelf maar over na vanavond of morgenochtend en bespreek het met je mensen'. En: 'Wij willen het zo makkelijk mogelijk houden. Kijk om je heen, hoe doet ieder ander het. En dan doe je dat ook. We doen daar op die manier gewoon dagelijks snel zaken mee. Dat doen Functionaris 2 VWS en ik elke dag'.

616 Van Lienden licht aan Deloitte toe dat het gesprek met Functionaris 3 VWS aanleiding was om een nieuw voorstel aan VWS en het LCH te doen via een nog op te richten BV: RGA.

617 In gesprekken met Deloitte geeft Functionaris 3 VWS aan dat VWS een opening heeft gehouden waarin Van Lienden als leverancier kon optreden. Wanneer Van Lienden zich daar niet in had kunnen vinden, zou het niet tot een overeenkomst zijn gekomen.

618 In interviews met Deloitte is door betrokkenen van VWS en het LCH toegelicht dat, indien zou zijn vastgehouden aan het oorspronkelijke plan (Hulptroepen) of wanneer op er inhoudelijke gronden geen goed voorstel voor mondkapjes zou zijn gedaan, deze voorstellen zouden zijn afgewezen. Het eerste plan (van Hulptroepen) is daarbij als "te veel een concurrerende supply-chain voor het LCH" benoemd.

11 Voorstellen als leverancier van het LCH

11.1 Inleiding

619 Dit hoofdstuk bevat de feiten en omstandigheden met betrekking tot de voorstellen van Hulptroepen en RGA om als leverancier PBM aan het LCH te leveren. Deze voorstellen volgen op het eerste voorstel van Hulptroepen om in samenwerking met het LCH een tweede distributiekanaal op te zetten, dat in het vorige hoofdstuk is beschreven.

620 Paragraaf 11.2 hierna bevat eerst een samenvatting. Daarna volgen de bevindingen inzake de volgende onderwerpen:

- Voorstel 2 van 13 april, waarin RGA als leverancier is genoemd (zie paragraaf 11.3).
- Voorstel 3 van 15 april 2020 (in de ochtend) met wederom RGA als leverancier (zie paragraaf 11.4).
- Voorstel 4 van 15 april 2020 (in de avond), waarin Hulptroepen als leverancier wordt genoemd, en de daarop volgende afstemming met VWS en het LCH op 17 april 2020 (zie paragraaf 11.5).
- De interne bezwaren binnen Hulptroepen op 16 en 17 april 2020 (zie paragraaf 11.6).
- De bezwaren van het LCH van 17 april 2020 (zie paragraaf 11.7).

621 Deze gebeurtenissen zijn van belang voor het begrip van de totstandkoming van de transacties die uiteindelijk met RGA plaatsvinden (zie daarvoor het hoofdstuk 12 'RGA-orders' hierna). Wij gaan in dit hoofdstuk in op de voorstellen vanaf 13 april 2020 van Hulptroepen en RGA, die uiteindelijk leiden tot de orders met RGA op 22 april 2020. In Tabel 9 hierna zijn de kernelementen uit de verschillende voorstellen opgenomen die in dit hoofdstuk aan bod komen. In de eerste kolom van deze tabel, 'Voorstelnummer', is aangegeven om welk voorstel het gaat tussen 13 en 17 april 2020. In de tweede kolom is de datum van het voorstel vermeld en in de derde kolom drie is de titel van het voorstel vermeld. De vierde kolom, 'Voorstel gedaan door', laat zien welke entiteit is opgenomen op het achterblad van het voorstel, onder de contactgegevens. In de vijfde kolom wordt zichtbaar welke entiteit is vermeld in het voorstel, als het gaat om de contracterende partij. In de zesde kolom wordt de aard van het voorstel bondig weergegeven, naast de rol van Hulptroepen Alliantie in kolom 'Rol HA'. Hierin zijn op hoofdlijnen twee varianten te onderscheiden: 1) Het betreft een voorstel voor het leveren van PBM of 2) het betreft een voorstel om, naast het eventueel leveren van PBM, (met hulp van de overheid) een tweede inkoop- en distributiekanaal voor PBM op te zetten. De laatste kolom verwijst naar de paragraaf in dit hoofdstuk waarin het voorstel nader wordt toegelicht.

Inkoopbehoefte VIP-team Voorstel samenwerking Voorstel leverancier RGA-orders Prijs Vooruitbetaling & Levering Kwaliteit

Voorstel nummer	Datum	Omschrijving/ titel voorstel	Voorstel gedaan door	Beoogde contractspartij	Aard voorstel	Wijze van financiering	Prijs per mondmaskers (inclusief btw)	Aantal mondmaskers	Rol HA en partners	Beschreven in
n.v.t.	23-25 maart 2020	Hulptroepen (in wording) en het LCH verkennen mogelijke samenwerking	n.v.t.	n.v.t.	Opzetten van een Inkoop- en distributiekanaal voor eerstelijnszorg naast het LCH	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	Als distributiekanaal naast het LCH	Uitgewerkt in hoofdstuk 10 Voorstellen tot samenwerking met het LCH'
1	12 april 2020	Voorzien in persoonlijke beschermings- middelen voor zorgverleners in Nederland	Hulptroepen Alliantie	Hulptroepen Alliantie	Opzetten van een Inkoop- en distributiekanaal naast het LCH	Afamegarantie	€ 2,88; na overheids- interventie € 2,20	120 miljoen	Als distributiekanaal naast het LCH, gefaciliteerd door de overheid	Uitgewerkt in hoofdstuk 10 Voorstellen tot samenwerking met het LCH'
2	13 april 2020	Voorstel tot samenwerking met LCH	Hulptroepen Alliantie	RGA	PBM leveren aan het LCH als leverancier	Voorfinanciering	Niet genoemd	Niet genoemd	Als eigen distributiekanaal	Paragraaf 11.3
3	15 april 2020 ochtend	Voorstel tot samenwerking tussen LCH & Hulptroepen Alliantie	Hulptroepen Alliantie	RGA	PBM leveren aan het LCH als leverancier	Afamegarantie	€ 2,88	80 – 120 miljoen	Als eigen distributiekanaal	Paragraaf 11.4
4	15 april 2020 avond	Voorstel tot samenwerking tussen LCH & Hulptroepen Alliantie	Hulptroepen Alliantie	Hulptroepen Alliantie	PBM leveren aan het LCH als leverancier	Voorfinanciering of afame- garantie	€ 2,88 (levering Nederland) of € 2,29 (levering Shanghai)	117 miljoen	Als eigen distributiekanaal	Paragraaf 11.5
Inkooporder- formulieren	19 april 2020	LCH-Order- formulieren	RGA	RGA	PBM leveren aan het LCH als leverancier	Vooruitbetaling	€ 2,26 (fabrikant 1) en € 2,78 (fabrikant 2)	40 miljoen	Niet genoemd	Nader uitgewerkt in hoofdstuk 12 'RGA-orders'

Tabel 9: Voorstellen Hulptroepen en/of RGA

11.2 Samenvatting voorstellen leverancier

Op basis van de beschikbare onderzoeksinformatie en de toelichtingen in interviews en wederhoor, kunnen de bevindingen in dit hoofdstuk 'Voorstellen als leverancier van het LCH' als volgt worden samengevat:

622 In het vorige hoofdstuk 10 'Voorstellen tot samenwerking met het LCH' is beschreven hoe Van Lienden, Damme en Van Gestel voorstellen doen om via Hulptroepen tot een samenwerking met het LCH te komen. Hierin is beschreven dat zij het voorstel doen om naast het LCH een tweede inkoop- en distributiekanaal op te zetten, teneinde de eerstelijnszorg van PBM te voorzien. Tot tweemaal toe worden deze voorstellen voor een tweede kanaal door VWS en het LCH afgewezen, waarna op 12 april 2020 door VWS aan Van Lienden, Damme en Van Gestel wordt gevraagd een voorstel te doen om als leverancier te komen tot een samenwerking met het LCH.

623 Uit een geluidsopname blijkt dat Van Lienden, Damme, Van Gestel en Teamlid Hulptroepen in de nacht van 12 op 13 april 2020 aan een tweede voorstel werken, na de van VWS (schriftelijk en telefonisch) ontvangen feedback op het eerste voorstel. In deze werksessie bespreken Van Lienden, Damme, Van Gestel en Teamlid Hulptroepen dat zij op dat moment het liefst bij het eerste voorstel blijven (i.e. gebruik van Hulptroepen, zonder winstoogmerk en eigen distributiekanaal). Gezien de feedback van VWS menen zij dat dit niet houdbaar is. Van Lienden, Damme, Van Gestel en Teamlid Hulptroepen besluiten daarom om VWS een concreet (commercieel) voorstel te gaan doen voor het leveren van PBM via een nieuw op te richten entiteit: RGA.

624 Volgens Van Lienden belt hij op 13 april 2020 met VWS en vraagt hij daarbij of het toch mogelijk is dat, onder andere voorwaarden Hulptroepen, gedeeltelijk met kapitaal van de overheid, een tweede inkoop- en distributiekanaal zonder winstoogmerk kan opstarten. VWS geeft in dit gesprek nogmaals aan dat zij geen initiatief zal financieren dat niet de gekozen beleidslijn ondersteunt. Binnen VWS wordt besproken dat getracht zal worden om Van Lienden concreet mondmaskers aan het LCH te laten leveren, in plaats van het door hem opzetten van een tweede inkoop- en distributiekanaal.

625 Later die dag, op 13 april 2020, verstuurt Van Lienden (mede namens Damme, Van Gestel en Teamlid Hulptroepen) een tweede voorstel aan VWS. In dit tweede voorstel wordt aangeboden om PBM aan het LCH te leveren via een op te richten entiteit: RGA. In dit voorstel staat het volgende: *"in de driehoek kwaliteit, snelheid, prijs nu vooral gekozen voor snelheid en kwaliteit. De prijs zal iets hoger worden. In ruil terug blijft er wel één distributiekanaal behouden in een tijd van schaarste."* Hulptroepen blijft separaat via Coolblue kleine zorgverleners van PBM voorzien, volgens het tweede voorstel. Het LCH dient aan te geven welke producten het LCH, met welke volumes en tegen welke prijs wil kopen. RGA zal vervolgens besluiten of zij daaraan kan voldoen. Indien dit het geval is, plaatst het LCH een purchase order voor een vaste prijs per product voor de benodigde volumes voor vier tot acht weken, waarbij het LCH de order voorfinanciert. Het tweede voorstel wordt verstuurd in een template van Hulptroepen.

626 Naar aanleiding van het tweede voorstel vindt op 13 april 2020 een (telefonisch) gesprek plaats tussen Van Lienden en VWS (onder wie minister voor MZS en Functionaris 3 VWS). In dit gesprek geeft VWS (wederom) aan geen mogelijkheid te zien voor een tweede inkoop- en distributiekanaal naast het LCH: VWS stelt voor om als reguliere leverancier PBM aan het LCH te verkopen. Blijkens een geluidsopname van dit gesprek geeft Van Lienden in het gesprek aan het initiatief Hulptroepen te willen splitsen, door zowel een inkoopcontract met het LCH te sluiten als separate inkoop en distributie door Coolblue te organiseren. In dit gesprek wordt niet gesproken over de entiteit die als leverancier van het LCH zal optreden. VWS geeft via WhatsApp aan contact op te nemen met het LCH, om te kijken of er op de kortst mogelijke termijn verdere afstemming kan plaatsvinden. Voorts wordt in het WhatsApp-bericht vermeld dat gebruikgemaakt zal moeten worden van het distributiekanaal van het LCH, dat VWS geen werkkapitaal zal verstrekken, maar een afnamegarantie van een bepaald volume tegen een reële prijs waarin het ondernemersrisico is verdisconteerd.

627 Functionaris 2 VWS bevestigt deze verschuiving van Hulptroepen naar levering van PBM door RGA en geeft aan dat hij wist dat de transactie met RGA via een commerciële B.V. zou gaan verlopen. Functionaris 2 VWS geeft ook aan dat hij aan het einde van het gehele afstemmingstraject dacht zaken te gaan doen met Van Lienden, Damme en Van Gestel via een besloten vennootschap genaamd 'RGA', en met betrokkenheid van hun partners. Ook Functionaris 4 VWS geeft aan dat het voor hem duidelijk was dat de transactie niet met een stichting gesloten werd.

628 Ten aanzien van dit tweede voorstel wordt bij VWS intern een aantal opmerkingen geplaatst. Allereerst wordt opgemerkt dat de indruk blijft bestaan dat het voorstel een samenwerking met de distributiepartijen van Hulptroepen betreft, zodat er alsnog een tweede inkoop- en distributiekanaal ontstaat, in plaats van dat uitsluitend als leverancier van mondkmaskers wordt opgetreden. Daarnaast wordt opgemerkt dat de stukprijs per mondk masker hoog is en dat het als onduidelijk wordt ervaren wat het LCH daar in termen van kwaliteit voor terugkrijgt. De vaste prijs lijkt te zijn gericht op het inbouwen van een winsttoogmerk, zo wordt binnen VWS opgemerkt. Als laatste wordt binnen VWS opgemerkt dat het onduidelijk is hoe de verschillende BV's en de stichting zich tot elkaar verhouden, en met wie nu welke afspraken worden gemaakt. Ten aanzien van het tweede voorstel wordt binnen het LCH opgemerkt dat het LCH op basis daarvan voldoende ruimte ziet voor een gesprek, maar dat het wel vragen heeft over onder meer: de luchtbrug, de hogere prijs, het tweede distributiekanaal en de kwaliteit van de mondkmaskers.

629 Naar aanleiding van het gesprek op 13 april 2020 tussen Van Lienden en VWS vindt op 14 april 2020 een vervolgesprek plaats tussen Van Lienden, Damme, Van Gestel en het LCH. Daarbij wordt gesproken over onder andere de onderwerpen 'volume', 'prijs' en 'kwaliteit'. Zo geeft Van Lienden aan dat minimaal 40 miljoen mondkmaskers moeten worden afgenomen. Hierbij wordt door het LCH aangegeven dat een aanbod voor een volume tussen de 40 en de 100 miljoen mondkmaskers goed is. Op basis van dit gesprek bereiden Van Lienden, Damme en Van Gestel een derde voorstel voor. Van Lienden, Damme en Van Gestel geven aan dit te zien als een gezamenlijk voorstel met het LCH, op basis waarvan ook de naam van Functionaris 1 LCH in het derde voorstel wordt genoemd. Functionaris 1 LCH is van mening dat het geen gezamenlijk voorstel betreft.

630 Uit interne VWS-communicatie op de avond van 14 april 2020 blijkt dat op 15 april 2020 wederom een gesprek met Van Lienden, Damme en Van Gestel zal plaatsvinden, waarbij gekoerst wordt op *“Aansluiten bij LCH met het regelen van 40mln mondkapjes tot aan de voordeur van LCH onder voorwaarden van LCH”*.

631 In de ochtend van 15 april 2020 verstuurt Van Lienden (mede namens Damme en Van Gestel) een derde voorstel aan het LCH en VWS. In dit voorstel wordt aangeboden om PBM aan het LCH te leveren via RGA. In dit voorstel staat het volgende: *“in de driehoek kwaliteit, snelheid, prijs nu vooral gekozen voor snelheid en kwaliteit. De prijs zal iets hoger worden. In ruil terug blijft er wel één distributiekanaal behouden in een tijd van schaarste.”* De prijs bedraagt exclusief btw ‘circa’ € 2,88. Hulptroepen blijft separaat via Coolblue kleine zorgverleners van PBM voorzien volgens het derde voorstel. De bestelde producten zullen meevliegen via de KLM-luchtbrug en zullen door het LCH worden gedistribueerd. Als vluchten door RGA zelf georganiseerd dienen te worden, worden de kosten daarvan doorberekend per aangeboden product. Het minimaal af te nemen aantal mondkmaskers bedraagt 80 miljoen en het maximale aantal bedraagt 120 miljoen stuks. Rabobank kan financieren op basis van een afnamegarantie van de overheid, waarbij er 48 uur na levering in Nederland betaald moet worden. Dit voorstel wordt verstuurd in een template van Hulptroepen.

632 Naar aanleiding van het derde voorstel vindt in de ochtend van 15 april 2020 een gesprek plaats tussen Van Lienden, Damme, Van Gestel, VWS en het LCH. Van Lienden, Damme en Van Gestel lichten toe dat in dit gesprek door VWS zou zijn aangegeven dat VWS bereid was alle risico's op zich te nemen en dat het mogelijk was dat VWS ging voorfinancieren. Van Lienden, Damme en Van Gestel zien op basis hiervan genoeg ruimte voor risicobeperkingen en doen een nieuw voorstel, dit keer vanuit Hulptroepen als contractspartij (in plaats van RGA, zoals in het derde voorstel).

633 In de avond van 15 april 2020 verstuurt Van Lienden (mede namens Damme en Van Gestel) een vierde voorstel aan het LCH en VWS. In dit voorstel wordt middels een optie 'A' en een optie 'B' aangeboden om PBM aan het LCH te leveren via Hulptroepen. Beide opties gaan uit van een vooruitbetaling door VWS van 50%. In optie A worden 117 miljoen mondkmaskers aangeboden voor € 2,88 (exclusief btw) per stuk, waarbij Hulptroepen de cargo voor haar rekening neemt. In optie B worden 117 miljoen mondkmaskers aangeboden voor € 2,29 (exclusief btw) per stuk, waarbij Hulptroepen levert in Shanghai en het LCH verantwoordelijk is voor de cargo naar Nederland. Verder biedt Hulptroepen onder andere een distributiekanaal via haar partners aan voor leveringen binnen en buiten de zorg, volgens dit vierde voorstel.

634 Naar aanleiding van de verschillende ontvangen voorstellen stelt VWS in de avond van 15 april 2020 vier scenario's op inzake Hulptroepen. Na overleg tussen VWS en het LCH blijft op 16 april nog één scenario over. Dit scenario is het uitgangspunt voor een vervolgesprek met Van Lienden, Damme, Van Gestel, VWS en het LCH op 17 april 2020. Voornoemd scenario heet *“Hulptroepen als 1 van de preferred partners van het LCH”*. In dit scenario plaatst het LCH een inkooporder met een omvang van 1 tot 2 miljoen mondkmaskers (als eerste order) bij de twee beste fabrieken van Hulptroepen. De levering loopt via de KLM-luchtbrug. Hulptroepen maakt inzichtelijk hoe de verschillende prijzen zijn opgebouwd, en 50% van de order wordt vooruitbetaald. Na de eerste levering zal in onderling overleg gekeken worden onder welke condities opschalen mogelijk is.

635 Op 15 april 2020 informeren Van Lienden, Damme en Van Gestel VWS erover dat op 16 april 2020 de webshop van Hulptroupen (bij Coolblue) live zal gaan. Op verzoek van VWS wachten zij tot na het Kamerdebat van 16 april 2020 met de livegang van deze webshop.

636 Op 17 april 2020 vindt een gesprek plaats tussen Van Lienden, Damme, Van Gestel, VWS en het LCH. Na afloop van dit gesprek wordt binnen VWS per e-mail bekendgemaakt dat Hulptroupen een selectie van de beschikbare fabrieken met de beste kwaliteit en de beste levertijden zal voorstellen. Daarnaast zal Hulptroupen inzichtelijk maken hoe de prijzen in de voorstellen zijn opgebouwd. Op basis van deze informatie zal door het LCH een inkooporder worden aangemaakt. De uiteindelijke beslissing om een order te plaatsen ligt bij het LCH. Van Lienden, Damme en Van Gestel lichten toe dat VWS en het LCH in het gesprek aangeven dat voorfinanciering en een afnamegarantie mogelijk zijn, maar dat het risico van het afkeuren van de mondkmaskers deels bij Hulptroupen ligt. In dit gesprek zou wederom een volume van 40 miljoen mondkmaskers zijn genoemd. Daarnaast worden volgens Van Lienden, Damme en Van Gestel in dit gesprek geen afspraken gemaakt over kwaliteit, en blijft Coolblue als optie voor de distributie op tafel liggen. In het gesprek zou volgens Van Lienden, Damme en Van Gestel door VWS zijn aangegeven dat het tot een contract zou komen. Van Lienden, Damme en Van Gestel lichten toe dat zij worden uitgenodigd om die middag het plan samen met het LCH verder uit te werken. Uit correspondentie binnen VWS blijkt dat sprake zou zijn van een 'gentlemen's agreement'.

637 In de middag van 17 april 2020 reizen Van Lienden, Damme en Van Gestel af naar het LCH. Daar aangekomen, tekenen zij alle drie het LCH-convenant, Damme en Van Gestel namens Hulptroupen en Van Lienden op persoonlijke titel.

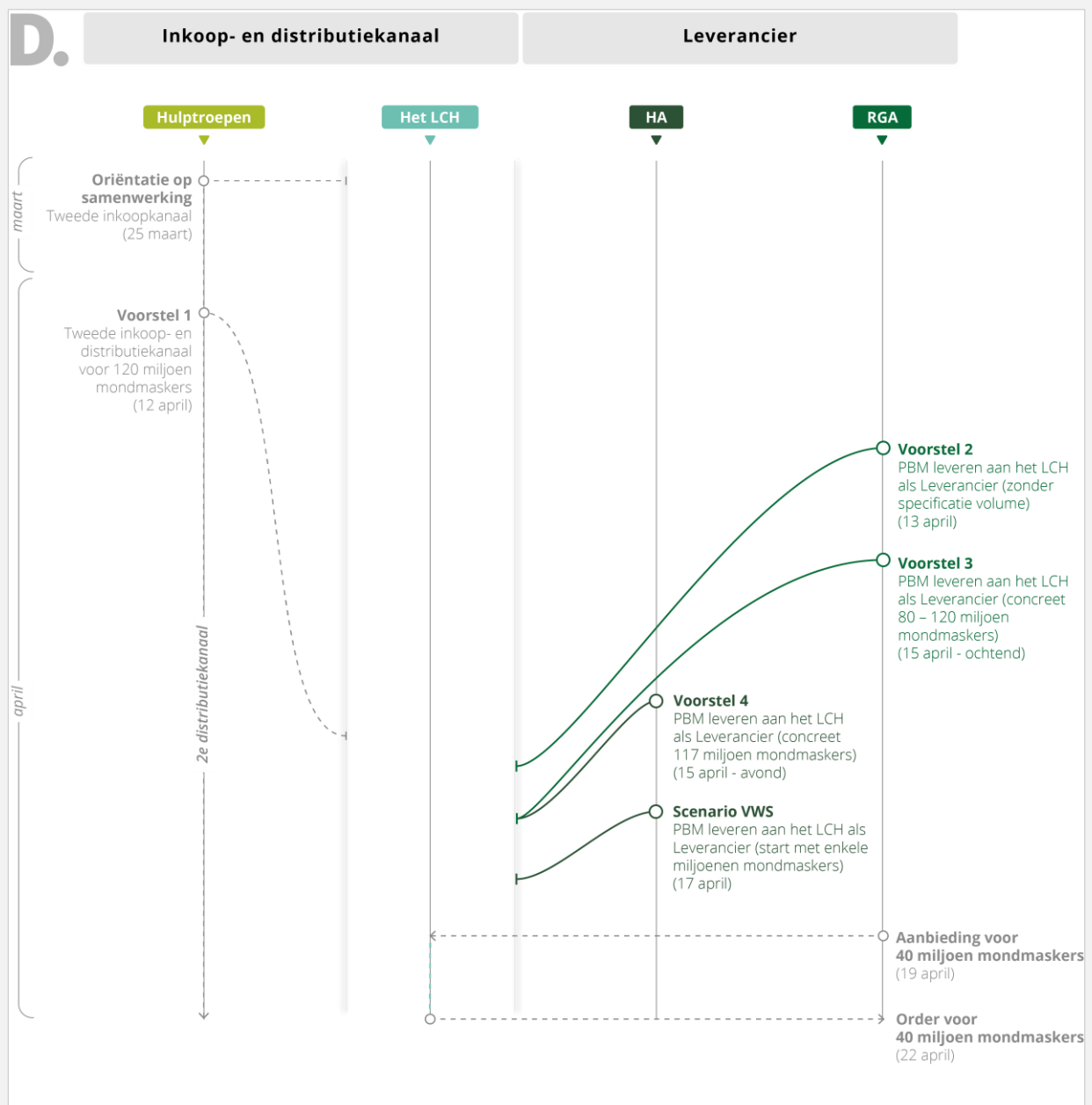
638 Het LCH geeft in het gesprek aan 40 miljoen mondkmaskers bij twee fabrieken te willen afnemen. Volgens Van Lienden, Damme en Van Gestel heeft het LCH aangegeven een voorkeur te hebben voor de fabrikant Shengquan. Van Lienden, Damme en Van Gestel hebben een vrije keuze om de tweede fabrikant te kiezen. Diverse betrokkenen van VWS en het LCH bestrijden dat het LCH een voorkeur voor fabrikant Shengquan heeft uitgesproken en geven aan dat Hulptroupen een aanbod zou doen van hun twee beste fabrikanten. Het LCH geeft aan geen gebruik te willen maken van een samenwerking met de partners van het Hulptroupen-initiatief. Volgens Van Lienden, Damme en Van Gestel komen afgekeurde mondkmaskers ten laste van de post onvoorzien van Hulptroupen. Het LCH geeft aan eerst met een testorder van 2 miljoen mondkmaskers per fabrikant te willen beginnen. Indien de kwaliteit niet voldoende blijkt, moet de rest van de bestelling kunnen worden stopgezet. In het gesprek wordt door het LCH aangegeven dat het niet toegestaan is om winst te maken via de transactie met het LCH en dat een batig saldo voor Hulptroupen moet terugvloeiën naar het LCH. Van Lienden, Damme en Van Gestel geven aan zich in het gesprek af te vragen waarom zij zouden meewerken aan een plan waarin geen zicht is op een positief resultaat, maar waar wel risico's en de mogelijkheid van een negatief resultaat aan zitten. Hierop ontstaat onvrede bij het LCH en wordt het gesprek door het LCH gestaakt. Damme en Van Gestel besluiten als bestuurders van Hulptroupen om niet met het LCH in zee te gaan. Van Lienden, Damme en Van Gestel geven aan na de breuk bij het LCH nog met VWS te spreken. Die raadt hen aan om met het LCH in gesprek te blijven. Op verzoek van het LCH stuurt VWS later die avond lege inkooporderformulieren aan Van Lienden. Deze formulieren

worden door Van Lienden ingevuld en verstuurd naar het LCH (zie hiervoor het volgende hoofdstuk 12 'RGA-orders').

639 Op 17 april 2020 dient Mediq bezwaar in tegen de rol van 'Coolblue' binnen het LCH. Dit bezwaar betreft de houding van 'Coolblue', die zich niet zou houden aan de 'Fair play regels', en voor eigen gewin zou gaan. Deloitte merkt op dat met 'Coolblue' bedoeld wordt op Van Lienden, Damme en Van Gestel; volgens mededelingen van de geïnterviewden werden Van Lienden, Damme en Van Gestel gezien als 'de jongens van Coolblue'.

640 De door Hulptroepen en/of RGA gedane voorstellen zijn rechts weergegeven in de figuur hierna, evenals de uiteindelijke orders die gesloten zijn met RGA in de periode van eind maart 2020 tot 22 april 2020.

Figuur 62: Overzicht voorstellen en orders

11.3 Voorstel 2 – 13 april 2020: RGA

11.3.1 Omslag naar RGA

641 Op 12 april 2020 ontvangt van Lienden van [Functionaris 3 VWS] een reactie op het eerste voorstel van Hulpverlening Alliantie. Tevens hebben Van Lienden en [Functionaris 3 VWS] telefonisch contact op die avond. Wij verwijzen naar het vorige hoofdstuk 10 'Voorstellen tot samenwerking met het LCH' (paragraaf 10.6.4) voor nadere details. Deze gebeurtenissen gaan vooraf aan de voorstellen vanaf 13 april 2020, die in dit hoofdstuk worden toegelicht.

642 Deloitte heeft van [Teamlid Hulpverlening] een geluidsopname ontvangen van een interne Hulpverleningssessie. Deze opname is van de nacht van 12 op 13 april 2020 (hierna: "geluidsopname van 12 april 2020").⁵²¹ In de geluidsopname van 12 april 2020 is te horen hoe Van Lienden, Damme, Van Gestel en [Teamlid Hulpverlening], na de van [Functionaris 3 VWS] ontvangen feedback, gezamenlijk werken aan een nieuw voorstel voor VWS. Gedurende deze sessie worden twee opties besproken. De optie van de Hulpverleningversie, zoals die op 12 april 2020 is aangeboden aan [Functionaris 3 VWS], heeft de voorkeur van de aanwezigen. De andere optie is een "commercieel voorstel", waarbij geen tweede distributiekanaal wordt aangeboden, maar enkel als leverancier van het LCH mondmaskers worden geleverd.

643 In de geluidsopname van 12 april 2020 is daarover onder andere het volgende te horen:⁵²²

[...] Van Lienden: *ja maar we hebben twee oplossingsrichtingen of we gaan ons voorstel verdedigen wat ik wél voor ben want het is beter voor de zorg*

Van Gestel: *natuurlijk*

Van Lienden: *als ze er niet toe in staat zijn laat ze maar een prijs quoten en we gaan gewoon de shit naar Nederland halen en we worden alle vier miljonair*

Damme: *ja en maar voor mij betreft is dat plan B*

Van Lienden: *tuurlijk*

Damme: *plan A is morgen [minister voor MZS] glashelder schetsen wat hier fout gaat*

Van Lienden: *ja*

Damme: *take it or leave it*

Van Lienden: *ja daar ben ik ook voor voorstander van*

[...]

Van Lienden: *als jullie nu ons forceren commercieel te gaan denken dan gaan we commercieel denken prima*

⁵²¹ OAKD03-0004-00000001. Op basis van een uitgewerkt transcript van de geluidsopname van 12 april 2020. De geluidsopname duurt ongeveer 195 minuten.

⁵²² Van Lienden, Damme en Van Gestel hebben van [Teamlid Hulpverlening] geen toestemming gekregen om de volledige geluidsopname te beluisteren. Daardoor kennen Van Lienden, Damme en Van Gestel niet de context van de volledige geluidsopname. Deloitte heeft voor de vragen aan hen delen van het uitgewerkte transcript met hen gedeeld.

[...]

Van Gestel: *maar goed aangezien dit een commercieel voorstel is kan dit niet langer onder Hulpstroepen dit*

Damme: *ja dat veranderen we daarom tekenen we pas de deal als we een nieuw BV'tje hebben gemaakt*

Van Lienden: *ja dus dan doen we gewoon een structuur*

Van Gestel: *dan moet hier dus ook geen Hulpstroepen in voorkomen*

Damme: *jawel, mag wel het daarop versturen maar de uiteindelijke deal wordt niet getekend door Stichting Hulpstroepen*

Van Gestel: *nee, je kan wel zeggen Hulpstroepen blijft de zorg bedienen met eigen privaat kapitaal, ik bedoel ja ik zou niet zeggen in kleine volumes*

Damme: *waar staat ergens Coolblue*

Van Gestel: *onder distributie, voor de kleine*

Van Lienden: *wat zou een goede naam zijn voor die nieuwe entiteit?*

Damme: *die had ik al bedacht twee dagen geleden toch of een dag geleden, Relief Goods Alliance. Ja Relief Goods Alliance, hartstikke leuk. Als we nog een keer naar het buitenland willen Teamlid Hulpstroepen hebben we al gelijk een naampje [...]"*

644 Van Lienden, Damme en Van Gestel geven bij Deloitte aan dat uit deze opname hun voorkeur blijkt voor het verdedigen van het eerder gedane voorstel van 12 april 2020 ('optie A' van Hulpstroepen). Daarbij blijkt volgens hen dat zij zich haast gedwongen voelen om uit te wijken naar het (enige haalbare) alternatief dat zij kunnen bedenken: 'optie B' als leverancier van het LCH. Zij verwijzen daarvoor naar de volgende feedback van Functionaris 3 VWS op het eerste voorstel van 12 april 2020: "Om een eerlijke verdeling van middelen naar de zorg te garanderen willen we de verdeling en distributie via één kanaal laten lopen. Wat is ervoor nodig om jullie initiatief hierop te laten aansluiten? Dit in plaats van eigen distributiekanaalen te openen?"⁵²³

645 Van Lienden, Damme en Van Gestel geven aan dat het op basis van deze feedback, vanwege het uitsluiten van de distributie via de partners van Hulpstroepen en in relatie tot afspraken die zijn gemaakt over de lopende financieringen, vrijwel onmogelijk is om met een nader voorstel van Hulpstroepen tot overeenstemming te komen met VWS en het LCH. Zij geven aan dat het niet onlogisch zou zijn te veronderstellen dat er een aardig bedrag zou kunnen overblijven indien men tot een alternatieve (commerciële) overeenkomst met RGA zou komen, met name gezien het grote volume.⁵²⁴

⁵²³ OAKVC2-000507005.

⁵²⁴ OAKD0315-00000041; OAKD0315-00000038; OAKD0315-00000034. Zie hoofdstuk 17 'Winstoogmerk' voor een verdere uitleg van Van Lienden, Damme en Van Gestel bij dit onderwerp. Van Lienden, Damme en Van Gestel lichten toe dat het gesprek laat op de avond plaatsvindt, waarbij frustraties de boventoon voeren en vermoeidheid een rol speelt.

11.3.2 Aanloop naar het tweede voorstel

646 In de avond van 12 april 2020 bericht Van Lienden per e-mail aan KLM: *“Zouden we toch nog even contact kunnen hebben? De overheid wil dat we e.e.a. wat commerciëler gaan aanpakken voor LCH.”*⁵²⁵

647 In de ochtend van 13 april 2020 bericht Van Lienden per WhatsApp aan Functionaris 3 VWS dat de op 12 april 2020 door Functionaris 3 VWS gestuurde vragen zijn besproken met *“alle betrokkenen”*, en dat er een strategie en een antwoord klaarliggen.⁵²⁶ Van Lienden, Damme en Van Gestel hebben aan Deloitte een uiteenzetting verstrekt van de contacten met de betrokkenen bij Hulptroepen na de vragen van Functionaris 3 VWS op 12 en 13 april 2020.⁵²⁷ In deze contacten wordt volgens hen een alternatief scenario geschetst, waarbij de overheid (naast de partners van Hulptroepen) ook risicodragend kapitaal bij Hulptroepen inlegt. Een tweede inkoopkanaal (zonder winst oogmerk) zou dan worden gericht op de eerstelijnszorg, zodat beide doelgroepen (eerste- en tweedelijnszorg) konden worden afgedekt.

648 Van Lienden geeft in interviews met Deloitte aan dit alternatieve scenario op 13 april 2020 telefonisch aan Functionaris 3 VWS te hebben voorgelegd. Functionaris 3 VWS zou hebben aangegeven dat de overheid geen initiatieven zou financieren die niet de gekozen beleidslijn zouden ondersteunen. Functionaris 3 VWS geeft volgens Van Lienden aan dat het gesprek van de avond ervoor veel kansrijker was, namelijk het als leverancier aanbieden van PBM.⁵²⁸

649 Voordat Functionaris 3 VWS het tweede voorstel ontvangt van Van Lienden, bericht hij via WhatsApp over het gesprek met Van Lienden het volgende aan minister voor MZS:⁵²⁹

Figuur 63: OAKCHT-0001-00000961

⁵²⁵ OAKD0307-000000030.

⁵²⁶ OAKZLB1-000001649.

⁵²⁷ OAKD0315-000000086.

⁵²⁸ OAKD0315-000000086.

⁵²⁹ OAKCHT-0001-00000961.

11.3.3 Inhoud van het tweede voorstel

650 Op 13 april 2020 om 17:05 uur stuurt Van Lienden een e-mail aan Functionaris 3 VWS, waarin Van Lienden aangeeft: *“Ter info straks bij gesprek – we hebben hierin de antwoorden staan op de gestelde vragen.”*⁵³⁰ Van Lienden voegt het pdf-bestand 'Voorstel LCH' hieraan toe.⁵³¹

651 Dit betreft het tweede voorstel, dat uit twaalf pagina's bestaat, met als titelpagina 'Voorstel tot samenwerking met LCH'.⁵³² Samengevat omvat het tweede voorstel het leveren van PBM aan het LCH via een nieuw op te richten entiteit: RGA. In de introductie is de verandering ten opzichte van het eerste voorstel als volgt toegelicht:

Introductie

N.a.v. de mail en het telefoongesprek met Functionaris 3 VWS op 12 april geven we hieronder aan hoe we gevraagde samenwerking met LCH zouden kunnen vormgeven. Hoewel een forse aanpassing van het voorstel, kan dit voor ons ook werken mits met onderstaande aanpak wordt gewerkt.

Figuur 64: OAKVC2-000507006

652 Van Lienden, Damme en Van Gestel lichten aan Deloitte toe dat de 'forse aanpassing' betrekking heeft op het verlaten van het Hulptroepen-initiatief en het aanbieden van PBM als leverancier van het LCH via een nieuwe (commerciële) entiteit. Daarbij merken zij op dat het voorstel in het moment van toen gelezen moet worden; hectiek en druk om PBM naar Nederland te krijgen, in combinatie met een zeer korte voorbereidingstijd.

653 Het voorstel geeft de volgende toelichting bij de wijzigingen ten opzichte van het voorstel van 12 april 2020: *“in de driehoek kwaliteit, snelheid, prijs nu vooral gekozen voor snelheid en kwaliteit. De prijs zal iets hoger worden. In ruil terug blijft er wel één distributiekanaal behouden in een tijd van schaarste.”* Volgens het voorstel geeft het LCH aan welke producten het wil kopen, met welke volumes en tegen welke prijs. Dit zal geaccepteerd worden wanneer producten binnen de 'requirements' vallen. Daarbij plaatst het LCH een purchase order voor een vaste prijs per product voor de benodigde volumes voor vier tot acht weken, waarbij het LCH de order voorfinanciert. De bestelde producten zullen meevliegen via de KLM-luchtbrug en zullen door het LCH worden gedistribueerd. Het testprotocol van GreenCycl en de TU Delft ten aanzien van de kwaliteit is leidend. Ook is aangegeven dat het tweede distributiekanaal via Coolblue blijft bestaan om kleine zorgverleners van PBM te voorzien, waarbij Coolblue klaar blijft staan om de overheid te ondersteunen bij de distributie.

⁵³⁰ OAKVC2-000507005, dit voorstel stuurt Van Lienden ook naar een partner van Hulptroepen.

⁵³¹ OAKVC2-000507006.

⁵³² OAKVC2-000507006.

654 Het voorstel draagt het logo van Hulpstroepen.nu.⁵³³ Op het achterblad van het voorstel is bij de contactgegevens opgenomen: "Hulpstroepen Alliantie B.V. is 100% eigendom van de Stichting Hulpstroepen Alliantie". Dat het voorstel in het template van Hulpstroepen is opgemaakt, lichten Van Lienden, Damme en Van Gestel aan Deloitte als volgt toe:

- 1 RGA is op dat moment nog niet formeel opgericht en daarom kan er geen voorstel vanuit deze entiteit worden verstuurd. De oprichtingsdatum van RGA is 14 april 2020.
- 2 Een vriend van Van Lienden die meehielp met het eerste voorstel is niet meer beschikbaar om te helpen met de vervolgvorstellen. Daarom is er geen template beschikbaar voor RGA.
- 3 Het voorstel is verstuurd door Van Lienden, niet door het bestuur van Hulpstroepen.
- 4 De feedback van VWS betreft het voorstel van Hulpstroepen, het ligt dan ook voor de hand om een reactie te sturen vanuit diezelfde entiteit.
- 5 Het doel was om mondmaskers te importeren op het moment dat die schaars waren. Daar ging alle aandacht en focus naartoe. In die zin is er ook niet lang stilgestaan bij allerlei vormgevingsvraagstukken en is er vooral gehandeld in het moment, met hetgeen voorhanden was.

655 Volgens de geluidsopname van 12 april 2020 wordt er als volgt gesproken over de contacten en informatie die is verkregen bij Hulpstroepen:

- "[...] Van Lienden: wat ik wel kan zeggen doordat we non-profit hebben gewerkt hebben we een ongelooflijke schat aan informatie gehad*
- Teamlid: ja maar daarom zit ik te denken we moeten fijn dat er een papertrail is want we hebben als non-profit hebben we gebruik gemaakt van van de van de goedheid van anderen en vervolgens zetten we dat nu om*
- Van Gestel: wat zei je net Sywert?*
- Van Lienden: dat we afgelopen twee drie weken alle alle contacten en dergelijke en informatie hebben opgedaan als non profit*
- Van Gestel: ja dus?*
- Van Lienden: ja dus dat wij helemaal weten hoe het werkt met [redacted] en Sky Team bijvoorbeeld, zal geen marktpartij kunnen weten*
- Van Gestel: nee*
- Teamlid: ja we hadden dit ook allemaal nooit kunnen opzetten als we niet non-profit waren geweest. [...]"*

⁵³³ Het voorstel vermeldt op de eerste pagina het logo van Hulpstroepen.nu en de tekst 'copyright Stichting Hulpstroepen Alliantie 2020', waarna op pagina 11 te lezen is dat de inkoop via RGA zal plaatsvinden. Op de laatste pagina zijn de gegevens van de Kamer van Koophandel vermeld van SHA en HA.

656 Van Lienden, Damme en Van Gestel lichten aan Deloitte toe niet goed te kunnen plaatsen waar deze opmerkingen over gaan. Zij geven aan dat de uitspraken met name lijken te gaan over informatie die betrekking heeft op de betaalde dienstverlening van Flexport en de luchtbrug. Tevens geven zij aan dat deze diensten niet zijn voorgesteld, noch zijn ingezet, voor RGA.

657 Op slide 11 van het tweede voorstel is vermeld dat de inkoop voor het LCH plaatsvindt via een nieuw op te richten entiteit: RGA. Tevens wordt daarbij aangegeven dat Hulpverleners Alliantie zich op non-profit basis zal blijven richten op zorgverleners die geen PBM kunnen verkrijgen via het reguliere kanaal.

Structuur:

- Inkoop voor LCH vindt plaats via nieuw op te richten entiteit: Relief Goods Alliance B.V. welke separaat gefinancierd zal worden;
- Bestaande stichting Hulpverleners Alliantie en Hulpverleners Alliantie B.V. blijven zich op non-profit basis richten op levering van PBM's aan zorgverleners die geen spullen kunnen verkrijgen via het reguliere kanaal.

Figuur 65: OAKVC2-000507006

658 Op de geluidsopname van 12 april 2020 inzake het gesprek tussen Van Lienden, Damme, Van Gestel en   is het volgende hoorbaar ten aanzien van de structuur van het voorstel:⁵³⁴

[...] Damme: oké mensen wat moet er nog gebeuren voordat we ons mandje gaan opzoeken

Teamlid: even nog een keer doorlezen wacht effen

Van Gestel: even doorheen lopen ik ga pdfje openen, kijk voorstel tot samenwerking met LCH kijk eens effen, huppakee

Van Gestel: kan er niet een ander plaatje op want nu is het verwarrend dat die twee presentaties lijken een beetje op elkaar

Damme: dat is de bedoeling, is dezelfde stijl

Van Lienden: hoort bij elkaar hè

Van Gestel: juist oké hebben niet een ander poppetje, na jah goed

Teamlid: maar ik denk dat het wel want het is nu een klein beetje verwarrend de zin we zouden het waarderen als bestaande afspraken en beloftes daar voor Stichting Hulpverleners in stand blijven, maar overal staat het logo Hulpverleners en dan denk je ja maar, want je schrijft nu letterlijk

Van Gestel: ja

Teamlid: je gooit het nu een beetje door elkaar want wij weten dat het een ander bedrijf gaat zijn maar zij hebben hier nog geen idee bij slide vier

Damme: jawel jawel dat staat verderop

Van Gestel: ja dat is ook waar staat er heel duidelijk

Teamlid: ja maar niet bij slide vier

Damme: hoeft ook niet, kijk ze krijgen straks gewoon een andere overeenkomst op op huppelepup huppelepup BV

⁵³⁴ Geluidsopname van 12 april 2020 (start 1:54:00).

Van Gestel: je moet het maar gewoon lezen, op het moment dat we gaan gas geven dan gewoon een overeenkomst op een andere BV

Teamlid: als eindredacteur had ik het teruggestuurd maar oké, zijn slimme jongens ze onthouden dat wel

Van Gestel: ook nog een keer tactisch

Teamlid: ik bedoel meer dat het onduidelijkheid geeft in slide vier

Damme: nee maar nee maar anders ben je vooringenomen, wij zeggen dat de overheid ons dwingt om dit te doen in plaats van onze non-profit koers

Van Gestel: wij zijn ook gewoon nu op dit moment Hulptroepen, als zij ja zeggen moet er een BV worden opgezet die is er nu nog helemaal niet

Teamlid: maar dan is slide vier nog steeds chaotisch onduidelijk

Van Gestel: ze spreken Hulptroepen aan op de presentatie die ze gestuurd hebben

Teamlid: maar dan zouden we kunnen zetten buiten deze afspraken zouden we het waarderen als bestaande afspraken en beloftes voor Stichting Hulptroepen in stand blijven dat je het apart dat je zegt oké dit is dit is dit is hoe we dit gaan regelen maar de bestaande afspraken daarnaast, nou ja maakt niet uit want het wordt toch nog helemaal doorgesproken [...]”

659 Van Lienden, Damme en Van Gestel lichten aan Deloitte toe dat deze discussie over de “bestaande afspraken” gaat over “slide vier” uit het voorstel, waarmee zij wilden voorkomen dat Hulptroepen Alliantie geraakt zou worden in het transport als RGA leverancier zou worden van het LCH. Deze pagina in het tweede voorstel ziet er als volgt uit:

Voorstel

VOORWAARDEN OM MET LCH SAMEN TE KUNNEN WERKEN

Transport:

We vliegen mee met bestaande KLM-luchtbrug, die o.a. mede door KLM/Hulptroepen Alliantie is geïnitieerd. De ruimte die KLM ziet voor Hulptroepen Alliantie op de additionele 747-combi's van KLM/Philips (uitgevraagd op 11 april bij KLM) wordt daarbij gebruikt voor deze stromen. Wij organiseren zelf extra vluchten als op deze kanalen geen ruimte is (met beslisstructuur van max. 12-24 uur - planning vooruit van circa 10 dagen). Eerst via maximaal gebruik capaciteit & landingsrechten KLM, aan te vullen indien nodig met charters uit de vrije markt. Richtprijzen daarvan: €1.500 - €2.000 per CBM (+-1,5-2 keer de prijs die nu geboekt wordt door LCH). Deze hogere cargo-tarieven worden doorberekend per aangeboden product (en kunnen gefinancierd worden door te werken met betaling bij opdracht - werkkapitaalbesparingen). Beschikbare vrije ruimte die overblijft op deze extra kisten bieden we eerst aan bij LCH, daarna vullen we deze met commerciële partijen. Snelheid in de operatie van LCH is belangrijk - liefst via

LCH boekt verder haar eigen vluchten via bestaande route /Skyteam. We zouden het waarderen als bestaande afspraken en beloftes daar voor stichting Hulptroepen in stand blijven.

Resultaat: hogere totale cargo capaciteit voor Nederland + maximale efficiency

4

Figuur 66: OAKVC2-000507006

660 [Teamlid Hulptroupen] is door Deloitte gevraagd welke overwegingen de doorslag hebben gegeven bij de wijze van presenteren van het aangepaste voorstel, waar een nieuwe BV (RGA) onderdeel van werd. [Teamlid Hulptroupen] geeft aan bij Deloitte dat de wijze van presenteren besproken is door Van Lienden, Damme en Van Gestel, en dat niet de 'snelheid' van het proces heeft geleid tot deze uitkomst. [Teamlid Hulptroupen] geeft aan dit geluidsfragment zo te interpreteren dat Van Lienden, Damme en Van Gestel het bewust vaag gehouden hebben. [Teamlid Hulptroupen] benoemt bij Deloitte dat [Teamlid Hulptroupen] heeft 'meegepraat' met Van Lienden, Damme en Van Gestel, en dat [Teamlid Hulptroupen] hier achteraf spijt van heeft.

661 Van Lienden, Damme en Van Gestel herkennen zich niet in deze interpretatie van [Teamlid Hulptroupen]. Zij geven aan dat uit het gesprek juist duidelijk volgt dat zij de keuze willen maken om voor het non-profit initiatief te blijven gaan (zie met betrekking tot de voorkeur voor optie A 'Hulptroupen', het gesprek met VWS op 13 april 2020 en hierna paragraaf 11.3.5). Daarbij geven zij aan dat in de daaropvolgende dagen voorstellen worden gedaan aan en gesprekken worden gevoerd met VWS en het LCH, waarbij Hulptroupen (weer) wordt voorgesteld, zoals toegelicht in paragraaf 11.5 en volgende.

662 [Functionaris 2 VWS] heeft een toelichting gegeven aan Deloitte over de verschuiving van Hulptroupen naar RGA. [Functionaris 2 VWS] geeft daarbij aan dat hij wist dat de transactie met RGA via een commerciële BV zou gaan verlopen en dat dat voor hem duidelijk was. Wel waren zaken als de wijze van financieren en het volume nog onderwerp van gesprek volgens hem. [Functionaris 2 VWS] geeft aan dat de namen 'RGA' en 'Hulptroupen' in de gebruikte sheets door elkaar heen liepen en dat ook het partnerschap met Coolblue hierin was vermengd. [Functionaris 2 VWS] geeft aan dat hij aan het einde van het gehele afstemmingstraject dacht zaken te gaan doen met Van Lienden, Damme en Van Gestel, met een BV, genaamd 'RGA', en met betrokkenheid van hun partners.

11.3.4 Communicatie tussen VWS en het LCH over het tweede voorstel

663 Op 13 april 2020 wordt het tweede voorstel binnen VWS gedeeld.⁵³⁵ Intern wordt bij VWS door meerdere personen feedback gegeven op het ontvangen voorstel. Hierbij wordt opgemerkt dat de indruk blijft bestaan dat het gaat om een samenwerking met de partners van Hulptroupen Alliantie en dat het onduidelijk is wat VWS en het LCH terugkrijgen voor het betalen van een opslag op de reeds bekende prijs, in termen van kwaliteit.⁵³⁶

664 [Functionaris 2 VWS] mailt op 13 april 2020: *"het doet afbreuk aan de kern van samenwerken in LCH en het doet een beroep op garanties en luchtcapaciteit."*⁵³⁷ In de reactie van [Functionaris 4 VWS] in de ochtend van 14 april 2020 is onder meer opgenomen dat het toepassen van een vaste prijs gericht lijkt op het inbouwen van een winstmarge, waarbij de gekozen structuur met verschillende BV's en een stichting vragen oproept over hoe het

⁵³⁵ OAKVC1-000272904; OAKVC11-000005071.

⁵³⁶ OAKVC1-000272904.

⁵³⁷ OAKVC1-000255883.

een en ander zich tot elkaar verhoudt, en met wie welke afspraken worden gemaakt.⁵³⁸ Deze reactie luidt onder meer als volgt:

- Zie de meerwaarde van een tweede initiatief naast het LCH niet, het voelt eerder contra productief;
- De insteek van het voorstel (ook het tweede) is vooral in het belang van de "hulptroepen";
- De vaste prijs voor een purchase order per product categorie voor 4-8 weken lijkt gericht op het inbouwen van een marge (winst oogmerk);
- Voorstel bevat een behoefte aan/vraag voor werkkapitaal vanuit de overheid (inclusief vooruitbetaling), terwijl elders wordt gesteld dat het werkkapitaal door Coolblue geleverd zou worden. Dit roept ook de vraag voor risico dekking op, en indien risico toch geheel bij de overheid komt te liggen is dit dus in feite een tweede LCH (maar dan met mogelijk winstoogmerk);
- Op de ene slide staat Duty Delivered Paid, terwijl de slide daarna aangeeft dat gebruik gemaakt wordt van de luchtbrug (waarvoor het lijkt dat de kosten bij het LCH terecht komen) of dat er eigen transport wordt georganiseerd voor een hoger tarief (eveneens voor rekening van het LCH), indien onvoldoende capaciteit voor hen beschikbaar is in de luchtbrug. De vraag is hoe de claim dat dit kan zich verhoudt tot het beperkte luchtverkeer op dit moment. En of ze dit kunnen waarmaken;
- De claim dat de luchtbrug mede door de hulptroepen alliantie is opgezet, wordt weersproken door het contact van Skyteam;
- De punten met betrekking tot distributie, roepen vragen op ten aanzien van de afspraak binnen/met het LCH dat dit zou verlopen door partijen die reeds in deze sector actief zijn. Dit roept de vraag op wat de rol van Coolblue in de distributie zal zijn;
- Verkoop van producten die te veel zouden zijn ingekocht (overflow) verkopen via Coolblue, roept vragen op ten aanzien van de landelijke verdeling, de behoefte aan het opbouwen van enige reserve en de relatie met internationale hulpverzoeken.
- De eisen rondom de productie en het delen van informatie over locaties waar wordt ingekocht (met als oog dat die niet over en weer benaderd kunnen worden), levert risico's op voor de bestaande productielijnen (mede in het kader van de vertrouwelijkheid die hierbij is afgesproken) en legt tegelijkertijd direct een beperking op voor het LCH in haar handelingsruimte. In die zin creëert deze werkwijze dus wel tot concurrentie voor het LCH en tot minder slagvaardigheid;
- Er wordt veel rapportage gevraagd over de activiteiten van het LCH, wat is de reden dat ze deze behoefte hebben;
- Er wordt aangegeven dat de geleverde producten geaccepteerd moeten worden als ze door de eigen opgezette kwaliteitscontrole heen komen. Daarbij reist de vraag hoe dit zich verhoudt tot de afspraken rondom kwaliteit die door VWS met de betrokken inspecties is gemaakt. Of de voorgestelde steekproef daarbij als representatief bestempeld kan worden durf ik niet te zeggen;
- De gekozen structuur, met diverse BV's en een stichting roept bij mij vragen op hoe een en ander zich tot elkaar verhoudt en met wie welke afspraken worden gemaakt. Ook hier komt duidelijk een verstoring naar voren van de schaarse verdeling die door de ROAZ wordt gemaakt, doordat blijvend wordt ingezet op de levering aan partijen die niet via de reguliere verdeling in aanmerking komen;
- Ze geven aan een beperkte beschikbaarheid te hebben voor afstemming met het LCH, op vaste tijden, zodat de rest van de tijd gebruikt kan worden voor de operatie. Dit verhoudt zich niet tot de mate van controle en contact die er is tussen VWS en het LCH. De "Hulptroepen" lijken hiermee zelf volledig is rust, uit ongewenst aandacht en met geen of beperkte controle te kunnen opereren.

Figuur 67: OAKVC2-000538557

665 In interviews met Deloitte heeft Functionaris 4 VWS een toelichting gegeven op de opmerking in zijn mail over de "gekozen structuur". Functionaris 4 VWS geeft aan dat Van Lienden meerdere partijen representeerde: SHA, HABV, RGA en andere BV's. VWS gaf destijds aan dat helder moest zijn met welke partij een overeenkomst gesloten werd, om een eventuele order te kunnen plaatsen. Er werd binnen VWS, volgens Functionaris 4 VWS, verder niet gesproken over de partij waarmee de transactie gedaan zou worden. Functionaris 4 VWS herinnert zich dat op een bepaald moment in de presentatie RGA werd benoemd als de primaire partij. Van Lienden wilde SHA niet belasten met grote geldstromen en SHA zou na de coronacrisis actief blijven. Zij wilden zich ook op andere doeleinden richten. Van Lienden wilde voorkómen dat het beeld ontstond dat SHA deze activiteiten faciliteerde met de financiering van VWS. Functionaris 4 VWS geeft bij Deloitte aan dat voor hem duidelijk was dat de transactie niet met SHA gesloten werd.

666 Ten slotte noemt Functionaris 4 VWS in de e-mail van 14 april 2020 de optie, als 'ze' geen onderdeel van het LCH willen zijn, ze dan als 'tussenpersoon' te beschouwen voor goede deals:

- Waarom naast het LCH, in plaats van als onderdeel van. Immers het LCH is bedoeld om de krachten te bundelen en te voorkomen dat er geconcurrereerd wordt. De suggestie dat zij zich zouden kunnen richten op waar het LCH geen tijd voor heeft sluit aan bij het idee dat ze voor een capaciteits uitbreiding zouden kunnen zorgen, bij het team trade en inkoop;
- Als dit geen optie is kunnen we ze beter beschouwen als tussenpersoon. Zoals het LCH nu ook al gebruikt maakt van tussenpersonen, dan kan er geprofiteerd worden van de goede deals die zij wellicht is staat zijn om af te sluiten, maar wel onder de voorwaarden zoals die door het LCH / ons worden gesteld.

Figuur 68: OAKVC2-000538557

⁵³⁸ OAKVC2-000538557.

667 Op 13 april 2020 stuurt Functionaris 2 VWS via e-mail het tweede voorstel door aan Functionaris 1 LCH, Functionaris 2 VWS geeft daarbij aan dat het voorstel is voortgekomen uit de vraag of Van Lienden wil samenwerken met het LCH.⁵³⁹ Op 13 april 2020 meldt Functionaris 1 LCH aan Functionaris 2 VWS via WhatsApp het volgende:⁵⁴⁰

Figuur 69: OAKCHT-0001-00000207

11.3.5 Gesprek VWS en Van Lienden – 13 april 2020

668 Uit de groepsapp 'Voorstel Sywert' van VWS blijkt dat op 13 april 2020 rond 17:00 uur, naar aanleiding van het tweede voorstel, een telefoongesprek plaatsvindt tussen minister voor MZS, Functionaris 3 VWS en Van Lienden.⁵⁴¹ Het idee is dat Functionaris 2 VWS hierbij ook aansluit, maar het lukt niet om in te bellen, zodat Functionaris 2 VWS niet aansluit.⁵⁴²

669 Minister voor MZS licht aan Deloitte toe dat in het telefoongesprek geen gebruik is gemaakt van de (een halfuur daarvoor) ontvangen presentatie. Verder geeft minister voor MZS aan dat in het gesprek niet is gesproken over de entiteit waarmee dit voorstel tot stand zou moeten komen. Volgens minister voor MZS had ook Hulptroepen Alliantie leverancier van het LCH kunnen worden.

670 Minister voor MZS licht aan Deloitte toe dat het telefoongesprek met Van Lienden op 13 april 2020 het eerste contact is tussen Van Lienden en minister voor MZS. Daarna heeft minister voor MZS, aldus minister voor MZS, nog twee keer contact gehad met Van Lienden.

671 Van Lienden, Damme en Van Gestel benoemen bij Deloitte dat in het gesprek door minister voor MZS en Functionaris 3 VWS (weer) wordt aangegeven dat er geen tweede inkoop- en distributiekanaal kan worden opgezet. Van Lienden, Damme en Van Gestel mogen wel als reguliere leverancier PBM aan het LCH aanbieden. Daarbij vindt via Mediq, op basis van de afgesproken verdeelsleutels, de distributie plaats. Van Lienden, Damme en Van Gestel financieren de order voor, op basis van een afnamegarantie van het LCH. De risico's van Van Lienden, Damme en Van Gestel worden verdisconteerd in de verkoopprijs aan het LCH. Zij lichten toe bij Deloitte dat in het gesprek niet is gesproken over de entiteit waarmee dit voorstel tot stand zou moeten komen: in het gesprek wordt niet expliciet gesproken over Hulptroepen of over RGA. Wel volgt hieruit volgens Van Lienden, Damme en Van Gestel dat Hulptroepen, vanwege de LCH-voorwaarden, niet kan leveren.

⁵³⁹ OAKLC14-001353658.

⁵⁴⁰ OAKCHT-0001-00000207.

⁵⁴¹ OAKCHT-0001-00000264.

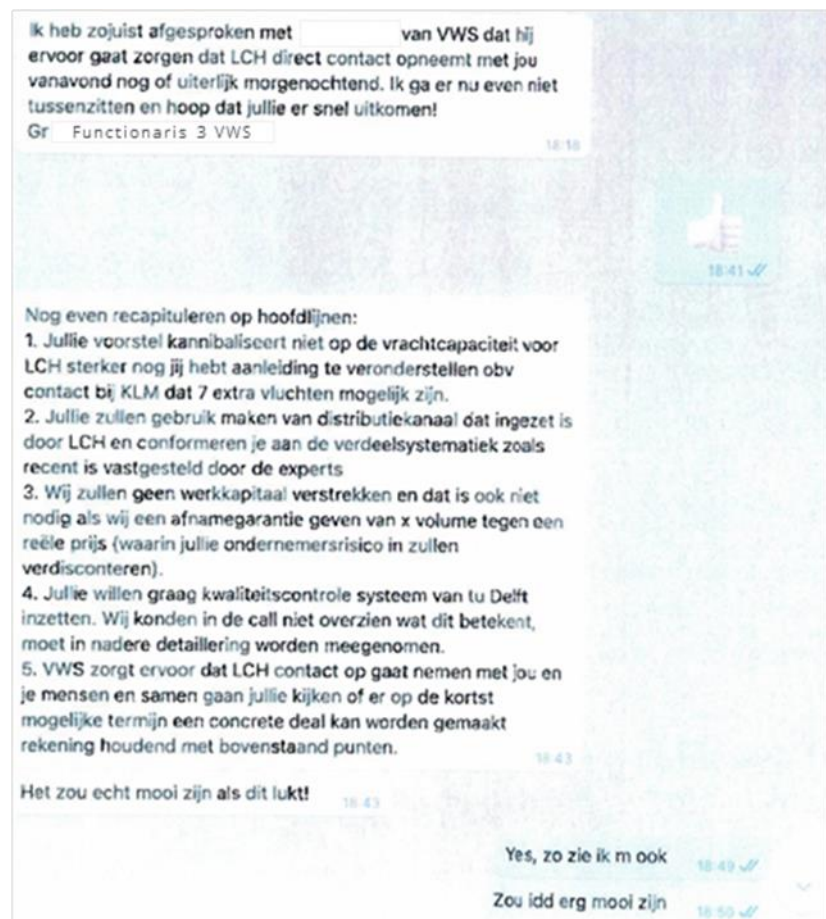
⁵⁴² OAKCHT-0001-00000199.

672 In het kader van het onderzoek hebben Van Lienden, Damme en Van Gestel een geluidsoptname van het onderhavige gesprek aan Deloitte laten horen en is tevens een transcript daarvan ter beschikking gesteld.⁵⁴³ In de opname van het gesprek tussen Van Lienden, minister voor MZS, Functionaris 3 VWS is te horen dat Van Lienden het volgende aangeeft over het splitsen van zijn initiatief:

“En eigenlijk mijn voorstel zou zijn, om dit initiatief even te splitsen. Namelijk dat we een inkoopcontract met LCH maken en daar de grote bulk doorheen loodsen op basis van een afnamegarantie. En dat we met Coolblue, dat is eigenlijk gewoon een stichting uit de liefdadigheid gewoon met privaat donatiegeld zorgen dat voor de mensen die op één of andere manier buiten de boot vallen dat die mensen toch via dat webshopje honderd, tweehonderd, driehonderd stuks kunnen afnemen, maar dat gaat dan niet van de stapel van het LCH af. Dus dat zou dan denk ik de meest werkbare variant zijn. Euhm en dat we niet de honderd miljoen bij Coolblue stoppen.”⁵⁴⁴

673 In de avond van 13 april 2020 hebben Functionaris 3 VWS en Van Lienden, na het gesprek met minister voor MZS, via WhatsApp contact.⁵⁴⁵ Ook in deze communicatie wordt niet gesproken over een entiteit, maar over de opzet van het voorstel:

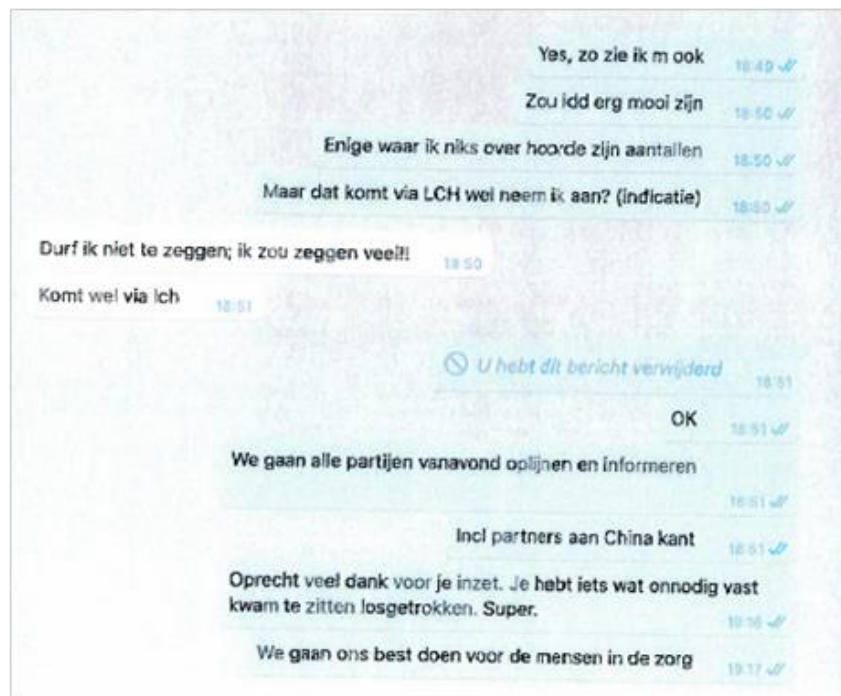

Figuur 70: OAKD0307-000000034

⁵⁴³ Deze geluidsoptname is, ondanks een herhaald verzoek hiertoe van Deloitte, niet aan Deloitte verstrekt.

⁵⁴⁴ OAKD0306-00000001.

⁵⁴⁵ OAKD0307-000000034. Dit WhatsApp gesprek betreft de versie die is aangeleverd door Van Lienden. Opgemerkt dient te worden dat in de versie die is aangeleverd door VWS (OAKD0298-00000002) de berichten “Enige waar ik nog over...” tot en met “OK” ontbreken.

Figuur 71: OAKD0307-000000034

674 **Functionaris 3 VWS** licht aan Deloitte toe dat VWS niet ging helpen bij het opzetten van een voor het LCH concurrerend initiatief (o.a. geen verstrekking van werkkapitaal). **Functionaris 3 VWS** geeft aan dat hij er ook voor probeerde te zorgen dat Van Lienden niet zelfstandig, zonder steun van VWS, een concurrerend initiatief zou gaan opzetten.

675 Op 13 april 2020 wordt binnen VWS en het LCH aangegeven dat **minister voor MZS** en **Functionaris 3 VWS** eerder die dag een gesprek met Van Lienden hebben gehad. Hierbij worden de vijf punten gedeeld zoals die door **Functionaris 3 VWS** aan Van Lienden zijn verstuurd per WhatsApp, en wordt het volgende aangegeven: “*volgende stap is dat vanuit het LCH uiterlijk morgenoctend contact met hem wordt opgenomen, Functionaris 2 VWS schakelt daarover met het LCH* **Functionaris 1 LCH**”.⁵⁴⁶

676 In de avond van 13 april 2020 bericht Van Lienden via WhatsApp aan **Functionaris 2 VWS** dat hij eerder die dag een goed gesprek heeft gehad met **minister voor MZS** en **Functionaris 3 VWS**. Van Lienden geeft aan dat VWS of het LCH op de lijn komen voor een afspraak. **Functionaris 2 VWS** antwoordt aan Van Lienden met **Functionaris 1 LCH** te hebben gesproken. **Functionaris 2 VWS** informeert Van Lienden erover dat **Functionaris 1 LCH** Van Lienden in de ochtend van 14 april 2020 zal bellen. **Functionaris 2 VWS** geeft daarbij aan na het gesprek tussen Van Lienden en **Functionaris 1 LCH** zelf met Van Lienden te willen spreken en stelt daarbij de ochtend van 15 april 2020 voor.⁵⁴⁷

⁵⁴⁶ OAKVC2-000507005.

⁵⁴⁷ OAKCHT-0001-00000208.

11.3.6 Vervolggesprek met het LCH – 14 april 2020

677 Op 14 april 2020 stuurt [Functionaris 7 VWS] van VWS een e-mail binnen VWS rond, met als titel 'Hulpmiddelen in Ministerstaf vandaag'. Hierin schrijft [Functionaris 7 VWS] van VWS: "Zetten in op bundelen lijn Sywert en LCH. Actie [...] en [Functionaris 2 VWS]".⁵⁴⁸

678 Op 14 april 2020 bericht Van Lienden via WhatsApp aan [Functionaris 2 VWS] nog geen contact te hebben gehad met het LCH, of met een VWS functionaris of [Functionaris 1 LCH]. [Functionaris 2 VWS] antwoordt daarop [Functionaris 1 LCH] te zullen vragen om Van Lienden te bellen.⁵⁴⁹ Vervolgens communiceren [Functionaris 1 LCH] en [Functionaris 2 VWS] op 14 april 2020 via WhatsApp met elkaar. In dit contact vraagt [Functionaris 2 VWS]: "wil jij zsm nu Sywert bellen. In lijn met onze afspraak gister." [Functionaris 1 LCH] antwoordt Van Lienden niet te pakken te krijgen. [Functionaris 2 VWS] geeft daarop aan op 15 april 2020 een afspraak te hebben met Van Lienden. [Functionaris 1 LCH] antwoordt daarop dat hij om 18:00 uur die dag een afspraak heeft met Van Lienden.⁵⁵⁰

679 Uit het WhatsApp-contact van 14 april 2020 tussen [Functionaris 3 VWS] en Van Lienden blijkt dat [Functionaris 1 LCH] later die dag met Van Lienden heeft afgesproken. In deze conversatie laat Van Lienden [Functionaris 3 VWS] ook weten dat [Functionaris 1 LCH] aangeeft dat er in de komende drie maanden geen sprake is van tekorten aan mondmaskers en dat er geen formeel besluit is genomen over het aanleggen van oversupply of een ijzeren voorraad. [Functionaris 3 VWS] antwoordt: "Er ligt wel een opdracht voor oversupply!!⁵⁵¹ Zoveel als mogelijk dus zowel qua kapjes (zeker ook ffp2) maar ook schorten en jassen!!!"⁵⁵² Op 14 april 2020 stuurt [Functionaris 3 VWS] het WhatsAppbericht van Van Lienden over de ijzeren voorraad door aan [minister voor MZS].⁵⁵³

680 Op 14 april 2020 spreken Van Lienden, Damme en Van Gestel op het kantoor van Hulptroepen ongeveer anderhalf uur met [Functionaris 1 LCH] en met [Functionaris 1 LCH]. Van Lienden, Damme en Van Gestel geven aan dat [Functionaris 2 VWS] voorafgaand aan dit gesprek zou hebben aangegeven dat het doel van de afspraak was om met het LCH tot een gezamenlijk voorstel te komen. [Functionaris 2 VWS] geeft aan dit ook aan [Functionaris 1 LCH] te hebben meegegeven. Gedurende de bijeenkomst tonen Van Lienden, Damme en Van Gestel een presentatie, in lijn met datgene wat op 13 april 2020 is besproken met [minister voor MZS] en [Functionaris 3 VWS]. In het gesprek komen onder andere de onderwerpen 'volume', 'prijs' en 'kwaliteit' aan bod. Van Lienden, Damme en Van Gestel geven aan dat [Functionaris 1 LCH] in het gesprek vraagt hoeveel mondmaskers Van Lienden, Damme en Van Gestel minimaal kunnen leveren. Van Lienden, Damme en Van Gestel geven daarop aan dat het minimale aantal mondmaskers 40 miljoen bedraagt. [Functionaris 1 LCH] zou daarop hebben geantwoord dat het goed zou zijn als Van Lienden, Damme en Van Gestel een hoeveelheid tussen de 40 en 100 miljoen mondmaskers zouden aanbieden. In het gesprek geven Van Lienden, Damme en Van Gestel aan voor € 2,88 inclusief een risicomarge, te kunnen leveren. Ook wordt in het gesprek afgesproken dat op fabrieksniveau niet tussen het LCH en Van Lienden,

⁵⁴⁸ OAKVC2-000339127.

⁵⁴⁹ OAKCHT-0001-00000208.

⁵⁵⁰ OAKVC1-000540597.

⁵⁵¹ Zie ook hoofdstuk 8 'Inkoopbehoefte'.

⁵⁵² OAKZLB1-000001649.

⁵⁵³ OAKCHT-0001-00000961.

Damme en Van Gestel zal worden geconcurrerd.⁵⁵⁴ Van Lienden, Damme en Van Gestel geven aan dat in de avond van 14 april 2020, naar aanleiding van dit gesprek, een volgend voorstel wordt opgesteld voor de bespreking met VWS op 15 april 2020. Van Lienden, Damme en Van Gestel geven aan dat [Functionaris 1 LCH] en Van Lienden de afzenders zijn van deze presentatie, en dat de presentatie naar [Functionaris 1 LCH] en [Functionaris 11 LCH] zal worden gestuurd, ter check.

681 [Functionaris 1 LCH] licht toe dat hij op 14 april 2020 voor het gesprek [Functionaris 11 LCH] heeft meegenomen als onafhankelijke derde. [Functionaris 1 LCH] geeft aan dat het eerste voorstel een voorstel betrof voor 120 miljoen mondmaskers, geproduceerd door twaalf fabrieken. [Functionaris 1 LCH] geeft aan dat hij toen aan Van Lienden, Damme en Van Gestel heeft gevraagd wat het minimale voorstel was dat zij konden doen. Dat voorstel bedroeg 40 miljoen mondmaskers. [Functionaris 1 LCH] geeft aan dat hij dit nog steeds niet nodig vond, omdat het al bijna zeker was dat er genoeg was ingekocht. [Functionaris 1 LCH] geeft aan dat hij toen wel al dacht dat de kans groot was dat deze transactie zou gaan plaatsvinden. [Functionaris 1 LCH] geeft aan dat er op dat moment nog niet gesproken werd over de samenstelling van de fabrieken. [Functionaris 1 LCH] geeft aan dat hij het met Van Lienden, Damme en Van Gestel op dat moment niet over de prijs heeft gehad. [Functionaris 1 LCH] benadrukt dat het LCH geen voorkeur voor een fabriek heeft gehad.

682 [Functionaris 11 LCH] bevestigt aan Deloitte op 14 april 2020 door [Functionaris 1 LCH] gevraagd te zijn om mee te gaan naar de afspraak met Van Lienden, Damme en Van Gestel. [Functionaris 11 LCH] licht toe dat hij geen voorkennis over Van Lienden, Damme of Van Gestel had en ook niet bekend was met hun eerdere voorstellen. Wel kende [Functionaris 11 LCH] Van Lienden, Damme en Van Gestel als 'de heren van Coolblue'. Zo werden Van Lienden, Damme en Van Gestel wel eens genoemd in een managementteamvergadering van het LCH, volgens [Functionaris 11 LCH]. [Functionaris 11 LCH] geeft aan uit dit gesprek te begrijpen dat Van Lienden, Damme en Van Gestel geen onderdeel waren van Coolblue, maar dat Coolblue wel onderdeel van het voorstel was. [Functionaris 11 LCH] legt uit dat de drie heren zich als een eenheid presenteerden, maar dat het voor hem onduidelijk was vanuit welke entiteit ze dat deden. Ook geeft [Functionaris 11 LCH] aan dat Van Lienden, Damme en Van Gestel in het gesprek aangaven dat zij geen winst wilden maken.

683 [Functionaris 11 LCH] geeft aan dat hij direct na het gesprek met Van Lienden, Damme en Van Gestel met [Functionaris 1 LCH] een overleg heeft gehad. Daarin kwam naar voren dat zowel [Functionaris 11 LCH] als [Functionaris 1 LCH] zeer sceptisch was over het voorstel van Van Lienden, Damme en Van Gestel. Dat had er onder andere mee te maken dat ze, naar de mening van [Functionaris 11 LCH], onbekenden waren in de wereld van het inkopen van PBM, en geen garanties bij de kwaliteit konden geven.

⁵⁵⁴ Van Lienden, Damme en Van Gestel hebben aan Deloitte aangegeven over een geluidsopname te beschikken van dit gesprek. Deze geluidsopname is, ondanks herhaalde verzoeken hiertoe van Deloitte, niet aan Deloitte verstrekt.

11.4 Voorstel 3 - 15 april 2020 (ochtend): RGA

11.4.1 Aanloop naar het derde voorstel

684 In de avond van 14 april 2020 laat Functionaris 2 VWS in de groepsapp 'Team Hulpmiddelen' weten dat hij op 15 april 2020 om 11:00 uur, samen met Functionaris 1 LCH, een afspraak heeft met Van Lienden, en dat wordt gekoerst op een "aangeklede lead van 40 mln mondkapjes". Functionaris 2 VWS vraagt of Functionaris 4 VWS en/of Functionaris 5 VWS bij het gesprek aanwezig kunnen zijn. Uit de groepsapp volgt dat Functionaris 4 VWS en Functionaris 5 VWS ook aansluiten bij een voorgesprek met Functionaris 1 LCH en Van Lienden. Functionaris 2 VWS geeft verder nog aan: "Gaat over 40mln kapjes garantie". Functionaris 5 VWS vraagt wat het doel is van het gesprek met Van Lienden: "laten aansluiten bij LCH of toch tweede kanaal? Of als tussenpersoon?". Hierop antwoordt Functionaris 2 VWS: "Aansluiten bij LCH met het regelen van 40mln mondkapjes tot aan de voordeur van LCH onder voorwaarden van LCH".⁵⁵⁵

685 In de nacht van 14 op 15 april 2020 bericht Van Lienden via WhatsApp aan Functionaris 1 LCH dat Van Lienden het een goed gesprek vond, eerder die avond. Van Lienden geeft aan dat hij Functionaris 1 LCH op 15 april om 10:00 uur bij VWS ziet en dat Damme en Van Gestel ook aansluiten. Verder zal Van Lienden ervoor zorgen dat om 09:00 uur een "korte update van de slides" bij Functionaris 1 LCH ligt. Van Lienden vraagt daarbij ook of hij de stukken per e-mail met Functionaris 11 LCH zal delen. In de ochtend van 15 april 2020 antwoordt Functionaris 1 LCH op het voornoemde bericht van Van Lienden. Functionaris 1 LCH geeft aan dat Van Lienden in korte tijd mooie stappen heeft gezet, en deelt daarbij de contactgegevens van Functionaris 11 LCH.⁵⁵⁶

686 Uit de WhatsApp communicatie tussen Functionaris 2 VWS en Functionaris 1 LCH op 15 april 2020 volgt dat ook Functionaris 11 LCH zal aansluiten bij het gesprek met Van Lienden. Functionaris 1 LCH geeft daarover aan: "Kan je ook Functionaris 11 LCH aanmelden? Hij is Functionaris 11 LCH binnen LCH en was ook gisteren bij het gesprek met Sywert."⁵⁵⁷

687 In de ochtend van 15 april 2020 vraagt Van Lienden aan Functionaris 2 VWS of ook Functionaris 3 VWS uitgenodigd moet worden voor het gesprek, waarbij hij vermeldt: "Voor de vraag buiten mandaat LCH? Was gisteravond nog de vraag". Waarop Functionaris 2 VWS aangeeft: "Nee, ik vertegenwoordig VWS".⁵⁵⁸

⁵⁵⁵ OAKCHT-0001-00000918.

⁵⁵⁶ OAKD0306-00000166; OAKD0306-00000167.

⁵⁵⁷ OAKCHT-0001-00000207.

⁵⁵⁸ OAKCHT-0001-00000208.

- 688 In de ochtend van 15 april 2020 stuurt Van Lienden Functionaris 1 LCH via WhatsApp een WeTransfer link met het 'Voorstel_LCH_Hulptroepen_def.key and 1 more file'.⁵⁵⁹ In de ochtend van 15 april 2020 stuurt Van Lienden via WeTransfer het 'Voorstel_LCH_Hulptroepen_def.key' en het 'Voorstel_LCH_Hulptroepen_def.pdf.pdf' aan Functionaris 11 LCH.⁵⁶⁰ Op 15 april 2020 om 10:15 uur stuurt Van Lienden in (een verder lege e-mail) de WeTransfer link naar Functionaris 4 VWS. De titel van deze e-mail luidt: 'presentatie'.⁵⁶¹

11.4.2

Inhoud van het derde voorstel

- 689 Van Lienden, Damme en Van Gestel⁵⁶² bieden via het derde voorstel, van 18 pagina's, getiteld 'Voorstel tot samenwerking tussen LCH & Hulptroepen Alliantie' op 15 april 2020 'Versie 2', aan om PBM voor het LCH te leveren via een nieuw op te richten entiteit: RGA.⁵⁶³ Het voorstel draagt het logo van Hulptroepen.nu. Op het achterblad van het voorstel is onder de contactgegevens de volgende tekst opgenomen: "Hulptroepen Alliantie B.V. is 100% eigendom van de Stichting Hulptroepen Alliantie". Op de introductiepagina zijn de namen van Van Lienden (namens Hulptroepen) en van Functionaris 1 LCH (namens het LCH) vermeld. Verder is op de introductiepagina de volgende achtergrond bij de totstandkoming van dit voorstel en de mogelijke samenwerking tussen het LCH en Hulptroepen vermeld:

Voorstel

Samen een succes maken van inkoop persoonlijke beschermingsmiddelen

Introductie

Op uitnodiging van de Nederlandse overheid heeft Hulptroepen Alliantie tijdens Pasen een voorstel gemaakt om o.a. een aantal van circa 120 miljoen mondmaskers naar NL te halen via een alliantie van bedrijven, die de overheid en LCH graag helpen het bestaande tekort in te lopen. Doel is de mensen in de zorg te voorzien van voldoende persoonlijke beschermingsmiddelen als de vorming van een strategische ijzeren voorraad (b.v. voor afbouw intelligente lockdown). Doel is de kracht van zowel de opgebouwde LCH-keten te gebruiken (waaronder distributie) i.c.m. privaat initiatief (sourcing, cargo etc).

Volgend op een gesprek met Z hebben LCH en Hulptroepen dinsdagavond 14 april overleg gehad mbt een mogelijke samenwerking.

Deze beknopte presentatie is de high level uitkomst van die beoogde samenwerking. Doel van het gesprek is te komen tot een afnamegarantie waarmee de tekorten aan PBM's kunnen worden verminderd, of zelfs opgelost.

De presentatie aan de minister d.d. 11 april j.l. vormt de basis voor de uitgangspunten van deze samenwerking. De bijgevoegde slides vormen een raamwerk in aanvulling hierop voor een succesvolle samenwerking.

Hulptroepen - Sywert van Lienden
LCH - Functionaris 1 LCH

2

Z. minister voor MZS

Figuur 72: OAKVC3-000038506

⁵⁵⁹ OAKD0306-00000166; OAKD0306-00000167.

⁵⁶⁰ OAKD0306-00000135.

⁵⁶¹ OAKVC2-000538502.

⁵⁶² Het voorstel bevat ook de naam van [Teamlid Hulptroepen]. Volgens Van Lienden, Damme en Van Gestel heeft zij niet meer meegewerkt aan dit voorstel en is het vermelden van haar naam op de presentatie een foutje geweest in de haast.

⁵⁶³ OAKVC3-000038506.

690 [Functionaris 1 LCH] licht toe niet aan dit voorstel te hebben meegewerkt en geeft aan dat het gebruik van zijn naam in het voorstel voelt als misbruik van zijn goede naam. [Functionaris 1 LCH] geeft aan dit voorstel via WhatsApp van Van Lienden te hebben ontvangen, maar het niet te hebben geopend. Ook geeft [Functionaris 1 LCH] aan dat de presentatie op 15 april 2020 slechts vluchtig is doorlopen.⁵⁶⁴

691 Het voorstel geeft (net als het tweede voorstel) de volgende toelichting bij de wijzigingen ten opzichte van het voorstel van 12 april 2020: *“in de driehoek kwaliteit, snelheid, prijs nu vooral gekozen voor snelheid en kwaliteit. De prijs zal iets hoger worden. In ruil terug blijft er wel één distributiekanaal behouden in een tijd van schaarste.”* Daarbij geeft ‘de overheid (VWS/LCH)’ een afnamegarantie af voor een vaste prijs per product voor de benodigde volumes voor een leverprogramma van acht tot twaalf weken met een betaling 48 uur na levering in Nederland. Voor de prijs wordt verwezen naar het eerste voorstel *“Prijs ex. BTW (‘duty delivered paid’ circa €2,88 incl. opslag dedicated cargo-operatie (zie slidedeck 11 april j.l.)”*. De bestelde producten zullen meevliegen via de KLM-luchtbrug en zullen door het LCH worden gedistribueerd. Als er zelf vluchten georganiseerd dienen te worden, worden de kosten daarvan doorberekend per aangeboden product. Het minimaal af te nemen aantal mondmaskers bedraagt 80 miljoen en het maximale aantal bedraagt 120 miljoen stuks. Rabobank kan dit financieren op basis van een afnamegarantie van de overheid, waarbij er 48 uur na de levering in Nederland betaald moet worden. Het testprotocol van GreenCycl en de TU Delft ten aanzien van de kwaliteit blijft leidend.

692 Over de post (on)voorzien kosten is het volgende opgenomen:

Voorstel

(On)voorzien

In de post (on)voorzien kosten hebben we rekening gehouden met de volgende zaken:

- Bepaalde batches halen de quality control niet (ondanks onze strenge selectie) en worden afgekeurd;
- Kosten voor het inhuren van professionals om de operatie te laten draaien;
- Valutaschommelingen;
- Mogelijke hogere luchtvrachtkosten vanwege dedicated charters;
- Schommelingen (tot een zekere hoogte) op het gebied van grondstoffen en inkooprij;
- Rente kosten (Rabobank voorziet in kapitaal, maar over deze lening betalen we rente);
- Eventuele recall en exposure op dat gebied;
- Overige onvoorzien kosten.

Figuur 73: OAKVC3-000038506

⁵⁶⁴ Voor de start van het gesprek op 15 april 2020 bij VWS wordt met [Functionaris 1 LCH] en [Functionaris 11 LCH] naar de presentatie van de vorige avond gekeken volgens Van Lienden, Damme en Van Gestel. Volgens hen geven [Functionaris 1 LCH] en [Functionaris 11 LCH] aan dat de inhoud van de presentatie aan hun wensen voldoet. Van Lienden, Damme en Van Gestel geven aan dat huns inziens de presentatie vervolgens feitelijk gezamenlijk met het LCH aan VWS wordt gegeven.

693 Daarnaast wordt het volgende aangegeven over de sleutelvoorwaarden en over de inkoop voor het LCH via een nieuw op te richten entiteit: RGA:

Voorstel

Sleutelvoorwaarden operatie

Structuur:

- Inkoop voor LCH vindt plaats via nieuw op te richten entiteit: Relief Goods Alliance B.V. welke separaat gefinancierd zal worden;
- Bestaande stichting Hulptroepen Alliantie en Hulptroepen Alliantie B.V. blijven zich op non-profit basis richten op levering van PBM's aan zorgverleners die geen spullen kunnen verkrijgen via het reguliere Coolblue-kanaal.
- Distributie geschiedt volgens LCH-model. De minister krijgt de optie qua distributie bij/op te schalen via Coolblue zodra daar behoefte aan is

Figuur 74: OAKVC3-000038506

694 Onder 'Distributie' is onder andere over het blijven bedienen van Hulptroepen voor de kleine zorgverleners het volgende aangegeven:

Voorstel

Distributie

- Distributie wordt verzorgd door Mediq of andere partijen die door LCH worden aangewezen; wij leveren op 1 locatie in Nederland af (voor operatie LCH);
- Mocht de aanvoer te groot zijn voor de verwerking binnen Nederland, dan staat Coolblue klaar om de overflow voor haar rekening te nemen. Dit kan voor zowel de zorg als niet-zorg - het staande aanbod blijft staan (*om niet*); aan de minister om besluit daarover t.z.t. te nemen
- Hulptroepen blijft de zorg bedienen met eigen privaat kapitaal via Coolblue gericht op de kleine zorgverleners (bestaande operatie wordt niet verstoord - livegang 15 april en bestaande voorraden). Afnamegarantie overheid wordt niet gebruikt voor onderlinge financiering van de entiteiten tussen stichting Hulptroepen en Relief Goods Alliance B.V. (twee separate trajecten met eigen risico's en inkoop).

Figuur 75: OAKVC3-000038506

11.4.3 Gesprek met VWS en het LCH – 15 april 2020

695 In de ochtend van 15 april 2020 hebben Van Lienden, Damme en Van Gestel een gesprek bij VWS, met Functionaris 1 LCH, Functionaris 11 LCH, Functionaris 4 VWS, Functionaris 2 VWS en Functionaris 5 VWS. Van Lienden, Damme en Van Gestel geven bij Deloitte aan dat het volgende hun afdrank is van de vergadering bij VWS, waarbij zij in de aan Deloitte verstrekte toelichting op specifieke onderdelen citeren uit een door hen gemaakte geluidsopname van deze vergadering:⁵⁶⁵

- VWS neemt alle risico's voor haar rekening en verzorgt de voorfinanciering.
- VWS is geen voorstander van een tweede inkoop-/distributiekanaal, maar Coolblue blijft een optie als achtervang.
- Men komt tot de principe-afspraken dat Hulptroepen partner wordt van het LCH.

⁵⁶⁵ Van Lienden, Damme en Van Gestel hebben aan Deloitte aangegeven over een geluidsopname van dit gesprek te beschikken. Deze geluidsopname is, ondanks herhaalde verzoeken hiertoe van Deloitte, niet aan Deloitte verstrekt.

- De kwaliteitseisen blijven onduidelijk.

696 Op basis van dit gesprek bij VWS op 15 april 2020 zijn Van Lienden, Damme en Van Gestel van mening dat ze
genoeg ruimte zien om een nieuw voorstel te doen vanuit Hulptroepen in plaats van RGA: VWS geeft immers aan
697 bereid te zijn alle risico's voor haar rekening te nemen.

697 Functionaris 1 LCH licht aan Deloitte toe dat het hem niet uitmaakte of er een deal werd gesloten met een
commerciële BV, omdat het LCH nou eenmaal zakendeed met commerciële BV's.

698 Functionaris 2 VWS licht aan Deloitte toe dat in het gesprek op 15 april 2020 is aangegeven dat een samenwerking
met Coolblue geen optie is: geen tweede inkoop-/distributiekanaal.

11.4.4 Communicatie tussen VWS en het LCH over het derde voorstel

699 In de notulen van 15 april 2020 van 'Team Functionaris 2 VWS'⁵⁶⁶ is onderstaande tekst opgenomen ten aanzien van
Van Lienden:⁵⁶⁷

6. Sywert van Lienden.
Aangepast voorstel vanuit Hulptroepen mondkapjes. Evt 40 mln. Kapjes. Minimale order zou 80 mln stuks, 2,88 per mondkap incl vervoer. Nu achtergesteld, willen iedere dag vliegen. Afname order 2 mln. Hoe concreet? Rabobank geeft krediet 20 mln. Vragen nationale reserve. Binnen 24 uur akkoord om deal met Rabobank te kunnen doen. Geen concurrentie, zoveel mogelijk samen. Versie A 80 mln stuks, versie B in steeds paar weken levering 18 weken. Welke criteria? Waar afgeleverd? Shanghai – Vianen. Laatste optie niet Rabobank, maar overheid. Aanbetaling doen, periodiek herhalen. 120 mln stuks, 3,06? per stuk. Welke middelen zijn nodig? Willen 7 vluchten erbij per week (plus nu 4). Willen samen vluchten organiseren en combineren. Willen ondernemerschap. Opereren los van consortium. Uitzoeken wat mogelijk is dus team maakt plan, wat is inpasbaar. Wat is volume? 17-4 vervolgesprek.

Figuur 76: OAKVC3-000071245

700 Functionaris 2 VWS geeft in interviews aan dat "Willen ondernemerschap. Opereren los van consortium. Uitzoeken
wat mogelijk is" betekent dat Van Lienden, Damme en Van Gestel geen integratie met het LCH wilden. Van Lienden,
Damme en Van Gestel lichten in wederhoor toe dat deze samenvatting volgens hen niet volledig en niet geheel
correct is. Zo had de Rabobank een kredietmogelijkheid van € 115 - 120 miljoen en kwam 'het ondernemerschap'
voort uit het gesprek met minister voor MZS en Functionaris 3 VWS, waarin deze laatste aangaf dat het
'ondernemersrisico' in de prijs verdisconteerd diende te worden en dat de deal moest worden uitgevoerd zoals
werd gedaan met alle andere leveranciers van het LCH.

⁵⁶⁶ Het team dat [Functionaris 2 VWS] ondersteunt.

⁵⁶⁷ OAKVC3-000071245.

701 Op 15 april 2020 bericht Functionaris 4 VWS via WhatsApp aan Functionaris 1 LCH graag afstemming te hebben na het gesprek met Van Lienden eerder die dag. Functionaris 4 VWS geeft daarbij aan dat Functionaris 2 VWS behoefte heeft aan een voorstel “dat hij met de minister kan bespreken”. Hierin moet duidelijk zijn onder welke voorwaarden en voor welke prijs een samenwerking mogelijk is.⁵⁶⁸

11.5 Voorstel 4 – 15 april 2020 (avond): Hulptroepen

11.5.1 Aanloop naar het vierde voorstel

702 Op 15 april 2020 stuurt Functionaris 4 VWS een e-mail aan Van Lienden waarin hij aangeeft, zoals afgesproken, de contactgegevens van Functionaris 5 VWS en Functionaris 4 VWS zelf te zullen delen. Van Lienden antwoordt op de e-mail van Functionaris 4 VWS het volgende:⁵⁶⁹

“[...] Beste Functionaris 2 VWS, Functionaris 4 VWS en Functionaris 5 VWS en LCH, hierbij nog de opties zoals we die vandaag besproken hebben. We begrijpen nog niet helemaal de denkrechting, maar hebben het uitgewerkt zoals gewenst. Zal Functionaris 4 VWS zo bellen om e.e.a. door te nemen. Laten we proberen er samen een mooi succes van te maken voor NL. [...]”

703 Van Lienden deelt daarbij een presentatie, getiteld ‘LCH – voorstel 15 april – 19:00’.⁵⁷⁰

11.5.2 Inhoud van het vierde voorstel

704 In dit vierde voorstel, getiteld ‘Voorstel tot samenwerking tussen LCH & Hulptroepen Alliantie’ van 15 april 2020 ‘Versie 3’, biedt Hulptroepen Alliantie aan om PBM voor het LCH te leveren.⁵⁷¹ Het voorstel draagt het logo van Hulptroepen.nu.⁵⁷² Dit vierde voorstel gaat uit van Hulptroepen Alliantie als leverancier van PBM (het voorstel vermeldt RGA niet), en volgt op het overleg bij VWS op 15 april 2020 in de ochtend. Dit voorstel bevat twee opties, waarbij optie A (levering in Nederland) en optie B (FOB Shanghai) allebei vanuit Hulptroepen Alliantie worden gedaan.

⁵⁶⁸ OAKCHT-0001-00000821.

⁵⁶⁹ OAKVC1-000532884.

⁵⁷⁰ OAKVC1-000532885.

⁵⁷¹ OAKVC1-000532885.

⁵⁷² Het voorstel vermeldt op de eerste pagina het logo van Hulptroepen.nu en de tekst ‘copyright Stichting Hulptroepen Alliantie 2020’. Pagina 2 vermeldt: “Rabobank financiert de Hulptroepen Alliantie voor obv afnamegarantie VWS” en “VWS financiert de Hulptroepen Alliantie voor”. Op de laatste pagina zijn de gegevens van de Kamer van Koophandel vermeld van SHA en HA.

705 Optie A bevat samengevat de volgende elementen: Hulptroepen Alliantie levert in Nederland aan het LCH, verdeeld over zeven weken, 117 miljoen mondmaskers voor € 2,88 exclusief btw per stuk. Hierin is een testorder opgenomen van negen miljoen stuks, verdeeld over zes verschillende fabrieken. Het testprotocol van de TU Delft is leidend. Hulptroepen Alliantie boekt zelf cargo via Flexport/KLM en Rabobank financiert voor, op basis van een afnamegarantie van VWS. Voor zowel de testorder als de restorder wordt 50% aanbetaald. Voor de testorder wordt na drie tot zeven dagen de overige 50% betaald. Voor de restorder wordt telkens een tweede 50% aanbetaald voor de volgende batch. Het volgende is opgenomen over de post (on)voorzien kosten:

Optie A. In de post (on)voorzien kosten hebben we rekening gehouden met de volgende zaken:

- Bepaalde batches halen de quality control niet (ondanks onze strenge selectie) en worden afgekeurd;
- Kosten voor het inhuren van professionals om de operatie te laten draaien;
- Valutaschommelingen;
- Mogelijke hogere luchtvrachtkosten vanwege dedicated charters;
- Schommelingen (tot een zekere hoogte) op het gebied van grondstoffen en inkoopprijs;
- Eventuele recall en exposure op dat gebied en overige onvoorzien kosten.

Figuur 77: OAKVC1-000532885

706 Optie B bevat samengevat de volgende elementen: Hulptroepen Alliantie levert van FOB Shanghai aan het LCH over zeven weken 117 miljoen mondmaskers voor € 2,29 exclusief btw per stuk. Hierin is een testorder begrepen van negen miljoen stuks, verdeeld over zes verschillende fabrieken. Het LCH is verantwoordelijk voor de cargo van Shanghai naar Nederland. Het LCH levert in Nederland test samples aan Hulptroepen. VWS of Rabobank financiert Hulptroepen. Voor zowel de testorder als de restorder wordt 50% aanbetaald. Voor de testorder wordt na drie tot zeven dagen de overige 50% betaald. Voor de restorder wordt per batch het overige gedeelte aanbetaald. Het volgende is opgenomen over de post (on)voorzien kosten:

Optie B. In de post (on)voorzien kosten hebben we rekening gehouden met de volgende zaken:

- Bepaalde batches halen de quality control niet (ondanks onze strenge selectie) en worden afgekeurd;
- Kosten voor het inhuren van professionals om de operatie te laten draaien;
- Valutaschommelingen;
- Schommelingen (tot een zekere hoogte) op het gebied van grondstoffen en inkoopprijs;

Figuur 78: OAKVC1-000532885

707 Naast optie A en optie B biedt Hulptroepen aan om samen met het LCH te kijken naar het optimaliseren van onderdelen van de supply chain van het LCH. Hierbij biedt Hulptroepen Alliantie onder andere een distributiekanaal via Coolblue aan voor leveringen binnen en buiten de zorg.

11.5.3 Communicatie tussen VWS en het LCH over het vierde voorstel

11.5.3.1 Vier scenario's VWS – 15 april 2020

708 Op 15 april 2020 om 21:00 uur bericht Functionaris 4 VWS per e-mail het volgende aan Functionaris 2 VWS:

"[...] Zie bijgaand het overzicht van scenario's waar we het vandaag over hebben gehad met betrekking tot het voorstel van Hulptroepen.

Daarnaast de beide bijgewerkte voorstellen van Sywert van Lienden (in het scenario document opgenomen als voorstel hulpstroepen en alternatief voorstel).

Zojuist sprak ik met Sywert en hij gaf aan dat zij graag voor uiterlijk morgen 09:00 uur een willen horen welke kant VWS op wil. Dit in verband met hun deadline van morgen 12:00 uur voor de bespreking met de Rabobank. [...]"⁵⁷³

709 Functionaris 4 VWS voegt bij de e-mail een Word-bestand, getiteld 'Scenario's voor mogelijke samenwerking tussen LCH en Hulptroepen Alliantie'. In het overzicht zijn vier scenario's opgenomen met daarbij de kern van het voorstel, de voorwaarden en de overwegingen. Behalve aan de vier scenario's wordt afzonderlijk aandacht besteed aan de vraag 'Waar is voordeel te halen?', en wordt een 'Algemene reflectie' toegevoegd. Hierna worden de verschillende scenario's van VWS uiteengezet.⁵⁷⁴

710 Het eerste scenario heet 'Voorstel Hulptroepen (15 april)'.⁵⁷⁵ In dit scenario levert Hulptroepen op basis van een afnamegarantie voor een vaste prijs van € 2,88 per product in een periode van acht tot twaalf weken 80 miljoen FFP2-mondmaskers. Hierbij beheert Hulptroepen de gehele keten tot aan de aflevering bij het LCH. De betaling vindt plaats binnen 48 uur na aflevering in Nederland. De Rabobank is verantwoordelijk voor de financiering. Een aantal overwegingen van VWS ten aanzien van dit scenario:

- Leidt effectief tot een tweede inkoopkanaal.
- Hoge aantallen voor een afnamegarantie.
- Aanzienlijk risico bij een vooruitbetaling van 50% tot 100%. Duidelijk moet worden afgesproken dat het risico bij Hulptroepen ligt indien de producten vanwege de kwaliteit worden afgekeurd.
- Voorgestelde kwaliteitseisen moeten worden vergeleken met die van het RIVM. De kwaliteitseisen van het RIVM moeten leidend zijn.
- Indien de wens bestaat om de producten te gebruiken voor een nationale voorraad, dienen de kwaliteitscriteria te voldoen aan de reguliere criteria voor markttoelating.

⁵⁷³ OAKVC2-000531271.

⁵⁷⁴ OAKVC2-000531273.

⁵⁷⁵ Betreft het derde voorstel van 15 april 2020, in de ochtend.

711 Het tweede scenario heet 'Alternatief voorstel Hulptroepen (15 april)'.⁵⁷⁶ In dit scenario richt Hulptroepen een leverprogramma in voor vijf à zes batches van 18 miljoen mondmaskers. Elke batch heeft een levertijd van twee tot drie weken. Per batch is sprake van een beslismoment, waarop wordt besloten of een volgende batch in bestelling gaat. 50% wordt vooruitbetaald en 50% wordt betaald bij levering. Er is een optie om voor € 2,88 per mondmasker te leveren in Nederland of om voor € 2,29 per mondmaskers te leveren in Shanghai. Een aantal overwegingen van VWS ten aanzien van dit scenario:

- Gezien de mogelijkheid om per batch te kiezen of een bestelling wordt geplaatst, is het risico op te veel afnemen beperkt tot 18 miljoen stuks.
- Wanneer wordt gekozen voor de optie om te leveren in Nederland, is nog steeds sprake van een tweede inkoopkanaal.
- De prijs per mondmasker bij levering in Shanghai is onduidelijk.
- Het is onduidelijk wie verantwoordelijk is indien de mondmaskers op basis van de kwaliteit in Nederland worden afgekeurd wanneer Hulptroepen levert in Shanghai.
- De overheid heeft een financieel risico bij geen levering of bij het afkeuren vanwege de kwaliteit wanneer 50% vooruit wordt betaald.

712 Het derde scenario heet 'Participatie aan het LCH als tussenpersoon'. In dit scenario treedt Hulptroepen op als 'bemiddelaar/tussenpersoon' bij het bestellen van mondmaskers. Hierbij biedt Hulptroepen partijen mondmaskers aan bij het LCH. Twee opties ten aanzien van de prijs zijn mogelijk: óf Hulptroepen biedt producten tegen een vooraf niet bekende prijs aan, waar het LCH ja of nee tegen kan zeggen, óf het LCH geeft een weerprijs af, waarbinnen Hulptroepen orders mag aanbieden. De levering kan plaatsvinden in Shanghai of in Nederland. Het testbeleid van het RIVM is leidend. Een aantal overwegingen van VWS ten aanzien van dit scenario:

- De bestaande kanalen en processen van het LCH worden gebruikt, maar Hulptroepen neemt een grotere rol in dan de reguliere tussenpersoon.
- Wanneer een weerprijs wordt afgegeven waarbinnen Hulptroepen kan aanbieden, wordt extra ruimte geboden aan Hulptroepen voor ondernemerschap.
- Het LCH heeft meer regie om op orderniveau aanbiedingen aan te nemen of af te wijzen.

713 Het vierde scenario heet 'Participatie als deelnemer aan het LCH'. In dit scenario richt Hulptroepen zich op het vinden van leads van mondmaskers voor het LCH. Deze leads worden door Hulptroepen voorgelegd aan het LCH. Hulptroepen legt purchase orders voor ter bestelling bij het LCH. De inkoop vindt vervolgens plaats via het huidige proces zoals dat is ingericht bij het LCH. Een overweging van VWS ten aanzien van dit scenario:

- Dit scenario sluit het meest aan bij de opzet, intentie en inrichting van het LCH.

⁵⁷⁶ Betreft het vierde voorstel van 15 april 2020, in de avond.

714 Onder het kopje 'Waar is voordeel te halen?' wordt aangegeven dat er op basis van een uitbreiding van de luchtvrachtcapaciteit sprake kan zijn van een uitbreiding van de capaciteit van de 'instroom in Nederland'.

715 Onder het kopje 'Algemene reflectie' wordt aangegeven dat het LCH een groot aantal mondkapjes in de pijplijn heeft en dat het mogelijk is om met de bestaande leveranciers op te schalen, om "dezelfde aantallen extra mondkapjes te bestellen". Het is daarnaast onduidelijk of er overlap bestaat tussen de fabrieken van het LCH en die van Hulptroepen. Daarnaast wordt aangegeven dat het sterk de vraag is of de mondkapjes die gedurende de crisis kunnen worden ingekocht, wat betreft kwaliteitscriteria kunnen volstaan voor het aanleggen van een ijzeren voorraad. Opgemerkt wordt dat de productie in Nederland daarvoor een betere optie kan zijn.

11.5.3.2 Eén scenario – 16 april 2020

716 In de avond van 16 april 2020 bericht Functionaris 4 VWS per e-mail het volgende aan Functionaris 2 VWS, Functionaris 1 LCH en Functionaris 5 VWS:

"[...] Hierbij de samenvatting van het voorstel zoals we het morgen bespreken met Hulptroepen (Sywert en Bernd). Functionaris 1 LCH heeft het meegelezen en is akkoord met het stuk als vertrekpunt voor de bespreking morgen. [...]"⁵⁷⁷

717 Functionaris 4 VWS licht aan Deloitte toe dat hij met Functionaris 2 VWS over het Word-bestand met de vier scenario's (zoals uiteengezet in paragraaf 11.5.3.1) heeft gesproken. Functionaris 2 VWS heeft in dit gesprek feedback gegeven op deze scenario's en heeft naar het voorkeursscenario van het LCH gevraagd. Functionaris 4 VWS heeft op verzoek van Functionaris 2 VWS aan Functionaris 1 LCH gevraagd wat de voorkeur van het LCH zou zijn. Functionaris 4 VWS heeft het antwoord van Functionaris 1 LCH in de samenvatting verwerkt en heeft deze (zoals hiervoor weergegeven) met Functionaris 2 VWS gedeeld. Het scenario dat Functionaris 1 LCH had aangegeven, bevatte de oplossing met twee fabrikanten, zoals die later ook is voorgesteld aan Van Lienden, Damme en Van Gestel. Functionaris 1 LCH licht in interviews toe dat hij de e-mail van Functionaris 4 VWS en de bijlage met de samenvatting van het voorstel ter inzage heeft ontvangen.

718 Functionaris 4 VWS voegt bij de e-mail een Word-bestand met de titel 'Voorstel voor samenwerking LCH en Hulptroepen'. De opmaak van dit overzicht vertoont overeenkomsten met het overzicht dat op 15 april 2020 door Functionaris 4 VWS met Functionaris 2 VWS is gedeeld, waarbij in dit overzicht slechts één scenario is uitgewerkt.⁵⁷⁸ Het voorstel zoals genoemd in het overzicht heeft de titel 'Hulptroepen als 1 van de preferred partners van het LCH'. De 'kern van het voorstel' is dat Hulptroepen aanbiedt om met twee fabrieken die het beste uit de kwaliteitstest komen een productielijn op te zetten voor het LCH. Hierbij is sprake van de volgende 'intenties/nadere voorstellen voor samenwerking':

- Hulptroepen maakt inzichtelijk op basis van welke selectiecriteria de twee fabrieken zijn gekozen en deelt de testresultaten.

⁵⁷⁷ OAKVC2-000531259.

⁵⁷⁸ OAKVC2-000531260.

- Het LCH plaatst een purchase order met een omvang van 1 tot 2 miljoen bij elke fabriek.
- De levering verloopt via de KLM-luchtbrug.
- Hulptroepen kan leveren in Shanghai of in Nederland.
- De prijs wordt voorafgaand aan de bestelling vastgesteld (prijs bij levering in Nederland is nog niet bekend, prijs bij levering in Shanghai bedraagt € 2,29).
- Hulptroepen maakt inzichtelijk hoe de verschillende prijzen zijn opgebouwd.
- 50% van de order wordt vooruit betaald, op het moment dat een batch in productie gaat. Het restant van de order wordt betaald na de kwaliteitstest in Nederland.
- Na de eerste levering zal in onderling overleg worden gekeken onder welke condities verdere opschaling mogelijk is.

719 Onder andere de volgende 'vragen/overwegingen' zijn hierbij opgenomen:

- Wat is het exacte volume waarvoor een order geplaatst kan/moet worden?
- Passen de kaders voor financiering binnen de verwachtingen van het LCH en Hulptroepen?

720 Verder is in het overzicht aangegeven dat Hulptroepen aanbiedt om te helpen bij het continue verbeterproces van de luchtbrug, de expediteur en de testcapaciteit.

721 Deloitte heeft aan Functionaris 2 VWS de vraag voorgelegd of het scenario van Hulptroepen als 'preferred partner van het LCH' een keuze van het LCH is geweest of dat dit scenario na de afstemming binnen VWS als beste naar voren is gekomen. Functionaris 2 VWS licht toe dat Van Lienden, Damme en Van Gestel wilden opereren als onderneming. De onderneming van Van Lienden, Damme en Van Gestel (RGA) heeft de status van 'preferred partner' gekregen, net als alle andere ondernemingen waarmee het LCH een contract heeft afgesloten, volgens Functionaris 2 VWS. De status van 'preferred partner' werd gebruikt om aan te geven dat een partij zakendeed met de Nederlandse overheid. Door de Nederlandse overheid werd aan de Nederlandse ambassade in China doorgegeven welke partijen 'preferred partner' waren.

722 Van Lienden, Damme en Van Gestel geven in wederhoor aan dat de bovenstaande interne scenario's, noch de vragen over de prijsopbouw, indertijd gedeeld zijn met Van Lienden, Damme en Van Gestel.

11.5.4 Livegang webshop Coolblue – 16 april 2020

723 Op 16 april 2020 geeft Van Lienden per WhatsApp bij Functionaris 4 VWS aan dat het slidedeck⁵⁷⁹ "dat naar minister" is gegaan, is gaan zwerven, en dat Van Lienden hier persvragen over krijgt. Van Lienden geeft daarbij aan dat er vermoedelijk verwarring kan ontstaan wanneer later die dag de webshop van Coolblue online gaat. Van Lienden

⁵⁷⁹ Wij merken op dat het ons onduidelijk is welk slidedeck dit betreft.

vraagt later op de dag of [Functionaris 4 VWS] een tijdslijn heeft, en of het nodig is dat er op 17 april 2020 bij het gesprek met VWS en het LCH een jurist aansluit om een raamovereenkomst op te zetten. [Functionaris 4 VWS] antwoordt dat dit niet nodig is, omdat de purchase order via het LCH zal lopen, waarbij Mediq als juridische entiteit zal optreden als koper. In de avond geeft Van Lienden aan dat het Kamerdebat is afgelopen en dat de webshop van Coolblue en Hulptroupen (www.coolblue.nl/hulptroupen) online gaat.⁵⁸⁰

724 Van Lienden, Damme en Van Gestel lichten toe dat [Functionaris 4 VWS] op 15 april 2020 heeft gevraagd om de livegang van de webshop van Coolblue uit te stellen tot na het Kamerdebat van 16 april 2020, waarin ook het onderwerp 'mondmaskers' zou worden besproken.

725 Op 16 april 2020 bericht [minister van VWS] via WhatsApp aan [minister voor MZS] *"Is Sywert nu toch solo gegaan"* en stuurt hij daarbij een link naar een Twitterbericht van Van Lienden. [Minister voor MZS] antwoordt: *"Nee(nog niet). Hij zou leverancier worden aan LCH. Geen concurr op inkoop, vliegen en distributie. Afnamegarantie afhankelijk van mate levering aan LCH. Morgen duidelijkheid of dit lukt."*⁵⁸¹

726 [Minister van VWS] licht in interviews toe dat het hem opviel dat Van Lienden direct aan de zorg zou gaan leveren met zijn webshop, dat Van Lienden daarmee een leverancier voor de zorg zou worden, en dat het dus een concurrerend initiatief ten opzichte van het LCH was geworden. [Minister van VWS] legt uit dat hij verbaasd was dat het LCH Van Lienden aan boord had gekregen, maar dat Van Lienden toch een eigen kanaal had opgestart. [Minister van VWS] benadrukt bij Deloitte dat het belangrijkste was dat Van Lienden geen tweede inkoop- en distributiekanaal naast het LCH zou opzetten.

727 [Minister voor MZS] geeft bij Deloitte aan dat hij de tekst van [minister van VWS] zo interpreteert alsof [minister van VWS] vraagt of Van Lienden niet meer met het LCH of VWS samenwerkte, maar zelf PBM ging (ver)kopen.

728 Op 16 april 2020 communiceren [Functionaris 1 VWS], [Functionaris 3 VWS] en [minister van VWS] via WhatsApp in de groepsapp 'VWS Afstemmingsoverleg'. [Functionaris 1 VWS] deelt daarbij de link naar de webshop van Hulptroupen en vraagt daarbij of dit een positieve uitkomst is. [Functionaris 3 VWS] antwoordt daarop met Van Lienden te hebben gebeld.⁵⁸² Van Lienden had daarbij aangegeven dat het om een 'eigen toko' ging. Het gesprek met het LCH is nog niet afgerond, maar gaat de goede kant op. [Minister van VWS] stuurt vervolgens een foto van de opening van de webshop, waarop [Functionaris 3 VWS] antwoordt:

*"Daar hebben we hem niet van kunnen weerhouden. Wisten we ook wel. Belangrijker dat hij een grote deal sluit met Ich. Ook voor Ffp2. Daarover lopen gesprekken nog, en signalen zijn niet slecht, maar zoals ik zei we moeten het zien. Het is een bijzondere jongen."*⁵⁸³

⁵⁸⁰ OAKCHT-0001-00000142.

⁵⁸¹ OAKCHT-0001-00000973.

⁵⁸² Van Lienden heeft aangegeven bij Deloitte op deze dag niet met [Functionaris 3 VWS] gebeld te hebben en het dus ook niet over een 'eigen toko' gehad te hebben. Van Lienden geeft aan op dat moment slechts vrijwilliger geweest te zijn bij Hulptroupen.

⁵⁸³ OAKCHT-0001-00000366.

729 Minister van VWS licht aan Deloitte toe dat deze toelichting door Functionaris 3 VWS opnieuw een update is geweest.

730 Op 16 april 2020 vraagt Functionaris 1 LCH via WhatsApp aan Functionaris 2 VWS: "Heeft een gesprek nog zin morgen ochtend?". Functionaris 1 LCH verstuurt daarbij een screenshot van een Twitterbericht van Van Lienden over de livegang van de webshop van Coolblue⁵⁸⁴. In dit Twitterbericht kondigt Van Lienden de livegang van de website van Coolblue aan.⁵⁸⁵

11.5.5 Gesprek bij VWS – 17 april 2020

731 Op 16 april 2020 vraagt Functionaris 2 VWS in de groepsapp 'Team Hulpmiddelen' of Functionaris 4 VWS kan aangeven wat de inhoud van het gesprek op 17 april 2020 zal zijn. Functionaris 4 VWS antwoordt daarop het volgende:⁵⁸⁶

Figuur 79: OAKCHT-0001-00000257

732 Van Lienden licht aan Deloitte toe dat over de actie om (op 17 april 2020) de opbouw van de voorgestelde prijs aan te leveren niet met hem is gecommuniceerd.

733 Van Lienden, Damme en Van Gestel lichten aan Deloitte toe in de ochtend van 17 april 2020 een afspraak bij VWS te hebben. Bij deze afspraak zijn aanwezig: Functionaris 1 LCH, Functionaris 11 LCH, Functionaris 4 VWS, Functionaris 2 VWS en Functionaris 5 VWS. Van Lienden, Damme en Van Gestel lichten in de gesprekken met Deloitte toe dat VWS en het LCH in dit gesprek aangeven dat voorfinanciering en een afnamegarantie mogelijk zijn, maar dat het risico van het worden afgekeurd van goederen bij Hulptroepen ligt, in tegenstelling tot de uitspraken van VWS op 15 april 2020. Later zou in het gesprek door VWS zijn aangegeven dat de risico's alsnog bij VWS liggen, maar dat Hulptroepen dit verder met het LCH moet afstemmen.⁵⁸⁷ Daarover zou Functionaris 5 VWS volgens Van Lienden,

⁵⁸⁴ OAKCHT-0001-00000207.

⁵⁸⁵ OAKD0296-00000256.

⁵⁸⁶ OAKCHT-0001-00000257.

⁵⁸⁷ Van Lienden, Damme en Van Gestel gebruiken hiervoor citaten van een geluidsopname die zouden zijn gemaakt op 17 april 2020.

Damme en Van Gestel gezegd hebben: *“het risico van te veel afgekeurde maskers ligt bij Hulptroepen Alliantie”*.⁵⁸⁸ Er worden in het gesprek geen afspraken gemaakt over de kwaliteit en Coolblue blijft als optie op tafel liggen. In het gesprek bij VWS zou door VWS zijn aangegeven dat het tot een contract zou komen, aldus Van Lienden, Damme en Van Gestel.

734 [Functionaris 2 VWS] licht aan Deloitte toe dat in het gesprek op 17 april 2020 is aangegeven dat een samenwerking met Coolblue geen optie was.

735 In het gesprek op 17 april 2020 bij VWS is over meerdere aantallen mondmaskers gesproken, variërend van 10 tot 120 miljoen mondmaskers, zo volgt uit gesprekken met diverse betrokkenen binnen VWS en het LCH en met Van Lienden, Damme en Van Gestel. Volgens Van Lienden, Damme en Van Gestel is de voornaamste oorzaak van de variërende hoeveelheden dat het LCH geen concrete inkoopbehoefte deelt tijdens de gesprekken. VWS wil, volgens Van Lienden, Damme en Van Gestel, maximaal inkopen, omdat ze een ijzeren voorraad willen aanleggen, terwijl het LCH tegelijkertijd terughoudend is. Gebaseerd op de citaten uit de geluidsopname zou [Functionaris 2 VWS] hebben aangegeven 120 miljoen een te groot volume te vinden, maar vond hij 40 miljoen een reële propositie.⁵⁸⁹

736 Nadat [Functionaris 2 VWS] de hoeveelheid van 40 miljoen mondmaskers reëel had genoemd en [Functionaris 1 LCH] later op 17 april 2020 tijdens de bespreking bij het LCH (zie paragraaf 11.5.6 hierna) had gesproken over twee fabrikanten, kwam daar volgens Van Lienden, Damme en Van Gestel uit voort dat er twee keer een order van 20 miljoen mondmaskers bij twee verschillende fabrikanten zou worden geplaatst door RGA. Van Lienden, Damme en Van Gestel geven aan dat zij zijn meegegaan met het voorstel van 40 miljoen mondmaskers, waarbij zij het aantal van 120 miljoen mondmaskers hebben losgelaten.

737 In de gesprekken met Deloitte citeren Van Lienden, Damme en Van Gestel uit de geluidsopname van 17 april 2020, waarin te horen zou zijn dat [Functionaris 2 VWS] aangeeft de besproken punten ‘af te tikken’. [Functionaris 4 VWS] zal dit doen volgens [Functionaris 2 VWS]. Gebaseerd op de citaten van de geluidsopname zou Van Lienden daarop hebben gevraagd of er sprake was van een ‘gentlemen’s agreement’ of dat er nog een ‘advocaat of iets dergelijks’ mee moest kijken. Nadat Damme in het gesprek zou hebben aangegeven dat alle belangrijke afspraken in de inkooporderformulieren zouden komen te staan, zou [Functionaris 2 VWS] hebben aangegeven dat ‘daar een handtekening onder komt’.

738 In gesprekken met Deloitte lichten Van Lienden, Damme en Van Gestel toe dat na het gesprek bij VWS op 17 april 2020 duidelijk was dat Hulptroepen ook beperkte en gecontroleerde risico’s zou dragen vanwege de orders bij de fabrikanten, maar dat nog niet geheel duidelijk was welke risico’s dat waren. Op verzoek van [Functionaris 2 VWS]

⁵⁸⁸ Van Lienden, Damme en Van Gestel hebben aan Deloitte aangegeven over een geluidsopname van dit gesprek te beschikken. Deze geluidsopname is, ondanks een herhaald verzoek hiertoe van Deloitte, niet aan Deloitte verstrekt.

⁵⁸⁹ Van Lienden, Damme en Van Gestel hebben aan Deloitte aangegeven over een geluidsopname van dit gesprek te beschikken. Deze geluidsopname is, ondanks een herhaald verzoek hiertoe van Deloitte, niet aan Deloitte verstrekt.

nodigt Functionaris 1 LCH Van Lienden, Damme en Van Gestel uit om dezelfde dag nog naar het LCH te komen, om concrete afspraken over onder andere de risicoverdeling te bespreken.

739 In de middag van 17 april 2020 stuurt Functionaris 4 VWS een e-mail aan Functionaris 2 VWS,⁵⁹⁰ met daarin een samenvatting van het gesprek dat in de ochtend van 17 april 2020 met Van Lienden, Damme en Van Gestel heeft plaatsgevonden. Later op 17 april 2020 stuurt Functionaris 4 VWS de e-mail door aan Mediq⁵⁹¹ en aan Functionaris 3 LCH,⁵⁹² De e-mail is een weergave van de kern van het gesprek:

Hierbij zoals besproken een samenvatting van het gesprek dat vandaag plaats vond met Hulptroepen en het LCH.

Kern van het gesprek:

Hulptroepen beschikt over en grote database van fabrieken in China waarvan zij de kwaliteitseisen in kaart hebben gebracht. Hulptroepen bied aan om als preferred partner van het LCH productielijnen voor FFP2 maskers in China op te starten.

Figuur 80: OAKVC3-000029217

740 De "Gedeelde uitgangspunten voor de samenwerking tussen Hulptroepen en het LCH" zijn daarna als volgt benoemd in de e-mail:

Gedeelde uitgangspunten voor de samenwerking tussen Hulptroepen en het LCH:

- Belangrijk is om te zorgen dat expertise gedeeld wordt en dat wordt voorkomen dat Hulptroepen en LCH concurrent van elkaar zijn in China, waardoor de prijzen en kwaliteit daar onder druk komen te staan;
- Het opschalen van lopende goede productielijnen is belangrijk en geeft de meeste zekerheid dat de gewenste kwaliteit in Nederland beschikbaar komt voor de zorg;
- De bestaande luchtbrug wordt versterkt en uitgebreid, door expertise en inspanningen te bundelen, zodat de luchtbrug blijvend kan voorzien in de (toegenomen) goederen stroom naar Nederland;
- Hulptroepen bied daarnaast aan om bij te dragen aan het continue verbeterproces van de huidige keten door hun ervaringen met expediteur en de opgebouwde test capaciteit ter beschikking te stellen aan het LCH;
- Hulptroepen en LCH zullen op korte termijn nadere concrete afspraken maken over het via Hulptroepen opstarten van een aantal productielijnen in China;
- In de communicatie zal gericht zijn op de positieve aspecten van de samenwerking => alleen samen krijgen we Corona onder controle;

Figuur 81: OAKVC3-000029217

741 Uit de specifieke punten met betrekking tot de op te starten productielijnen in China die zijn beschreven in de samenvatting blijkt dat Hulptroepen een selectie van fabrikanten en gegevens zal aanleveren, waarna LCH een purchase order aanmaakt en besluit of een order al dan niet geplaatst zal worden. Hulptroepen zal bij de 'productielijnen' proefbestellingen plaatsen met een vooruitzicht op vervolgbestellingen. De cyclus per bestelling zal vijftien dagen zijn en na elke cyclus kan worden besloten om op of af te schalen:

Specifieke punten met betrekking tot de op te starten productielijnen in China: (de details hiervan worden in onderling overleg tussen het LCH en Hulptroepen op korte termijn nader uitgewerkt)

- Hulptroepen maakt een selectie uit hun data base van fabrieken, die op basis van hun informatie de beste kwaliteit met de beste levertijden kunnen realiseren;
- Hulptroepen geeft inzicht in de geselecteerde fabrieken en de kwaliteit die geleverd kan worden, zodat LCH kan nagaan of dit de gewenste kwaliteit is en het geen fabrieken betreft waar reeds mee wordt samengewerkt;
- Hulptroepen geeft inzicht in hoe de prijs voor de aanbiedingen van de FFP2 maskers is opgebouwd;
- Op basis van deze informatie zal door het LCH (Mediq) een purchase order worden aangemaakt;
- De uiteindelijke beslissing of een order geplaatst wordt ligt in het LCH;
- Hulptroepen zal bij deze productielijnen eerst een proefbestelling plaatsen, met in het vooruitzicht vervolg bestellingen met steeds een doorlooptijd / cyclus van 15 dagen;
- In onderling overleg kan steeds per cyclus worden bepaald of er behoefte is om de productie op of af te schalen (cut off points);

Figuur 82: OAKVC3-000029217

⁵⁹⁰ OAKVC3-000029217.

⁵⁹¹ OAKVC1-000550232.

⁵⁹² OAKVC2-000531249.

742 Functionaris 1 LCH licht in de gesprekken met Deloitte toe dat het vragen om een prijsopbouw een advies van het LCH aan VWS is geweest. Functionaris 1 LCH geeft aan dat Van Lienden, Damme en Van Gestel het LCH geen inzage wilden geven in de prijsopbouw, maar wel in de prijs. Functionaris 1 LCH geeft verder aan dat een prijsopbouw gewenst was, omdat de risico's voor Hulptroepen werden weggenomen door de aanbidding en de garantstelling. Aan de hand van de prijsopbouw zou bekeken kunnen worden of bepaalde risico's in de prijs werden meegenomen die eigenlijk al door de aanbidding en/of de garantstelling werden afgedekt. Van Lienden, Damme en Van Gestel lichten toe dat er niet over het delen van een prijsopbouw is gesproken tijdens het gesprek bij VWS in de ochtend van 17 april 2020.

743 Op 17 april 2020 bericht Functionaris 11 LCH via WhatsApp het volgende aan Functionaris 4 VWS:⁵⁹³

"[...] nu constructie met Rabo verval, advies om nog wel naar prijsopbouw te kijken. Valt 2% van 200m euro rente weg die nu niet gedekt hoeft te worden. Wellicht openboek met cap op Max prijs ook een optie." [...]"

744 Functionaris 10 VWS stuurt op 17 april 2020 een e-mail binnen VWS. Bijgevoegd is een document met de titel 'Stavaza Hulpmiddelen en verdeling van persoonlijke beschermingsmiddelen 17-04'. In het document wordt verwezen naar een 'gentlemen's agreement' en is onder andere de volgende tekst opgenomen:⁵⁹⁴

- **Hulptroepen.NU**; Sywert van Lienden is een initiatief opgestart genaamd Hulptroepen.Nu. Het initiatief richt zich op de inkoop en distributie van persoonlijke beschermingsmiddelen. Er is een samenwerkingsverband aangegaan met KLM, Coolblue en Flexport. Het initiatief is reeds online en zorgaanbieders kunnen hier onder meer mondkapjes bestellen. Het is van belang dat de initiatieven die er zijn, elkaar niet gaan beconcurreren bij dezelfde leveranciers, de luchtbrugcapaciteit en distributie. Op vrijdag 17 april is er meer in detail gesproken over een mogelijke samenwerking tussen Hulptroepen.NU en het Landelijk Consortium Hulpmiddelen. Er lijkt op dit moment sprake te zijn van een *gentlemen's agreement*. De details van de samenwerking worden nog nader uitgewerkt.

11.5.6 Functionaris 10 VWS Gesprek bij het LCH – 17 april 2020

745 Van Lienden, Damme en Van Gestel gaan op verzoek van het LCH later die middag op 17 april 2020 naar het LCH in Leusden. Bij aankomst bij het LCH wordt hen door de bewaking gevraagd om het LCH-convenant te ondertekenen (zie hoofdstuk 2 'Normenkader' voor nadere details over het ondertekenen door Van Lienden, Damme en Van Gestel).⁵⁹⁵

⁵⁹³ OAKZLB1-000000214.

⁵⁹⁴ OAKVC2-000605093; OAKVC2-000605094.

⁵⁹⁵ OAKVC7-000026615; OAKVC1-000198555; OAKVC1-000198554.

746 Van Lienden, Damme en Van Gestel geven in de gesprekken met Deloitte aan dat [Functionaris 1 LCH], [Functionaris 11 LCH], [Functionaris 4 VWS] en [Functionaris 2 VWS] vervolgens aanwezig zijn bij het gesprek op 17 april 2020 bij het LCH⁵⁹⁶. Bij aanvang van het gesprek stellen Van Lienden, Damme en Van Gestel vragen over het zojuist ondertekende LCH-convenant. Van Lienden, Damme en Van Gestel lichten in de interviews toe dat [Functionaris 1 LCH] aangeeft dat het maken van winst voor deelnemers aan het LCH-convenant niet mogelijk is, en dat een batig saldo moet terugvloeien naar het LCH. Daarnaast geeft [Functionaris 1 LCH] aan dat de geheimhouding strikt is, wat betekent dat er formeel en informeel niks gedeeld mag worden, mede vanwege het mededingingsrecht.

747 [Functionaris 1 LCH] geeft aan niet te hebben gezegd dat het convenant geen batig saldo toestaat of dat een batig saldo moet terugvloeien naar het LCH.⁵⁹⁷ [Functionaris 1 LCH] geeft aan, in overeenstemming met het LCH-convenant, te hebben aangegeven dat ondertekening van het LCH-convenant inhoudt dat de deelnemende partijen meewerken zonder winstoogmerk.

748 Van Lienden, Damme en Van Gestel lichten toe dat [Functionaris 1 LCH] leidend is in het gesprek. [Functionaris 1 LCH] zou in het gesprek aangeven 40 miljoen mondkmaskers bij twee fabrieken te willen afnemen. [Functionaris 11 LCH] geeft in het gesprek aan een voorkeur te hebben voor een fabrikant die op de MOFCOM-lijst staat. Fabrikant Shengquan staat op deze lijst. De keuze voor de tweede fabriek was een vrije keuze⁵⁹⁸ voor Van Lienden, Damme en Van Gestel. Diverse betrokkenen van VWS en het LCH bestrijden dat het LCH een voorkeur voor fabrikant Shengquan heeft uitgesproken en geven aan dat Hulptroepen een voorstel zou doen van haar twee beste fabrikanten.

749 VWS geeft aan dat er geen contract zal worden opgesteld maar dat er gebruikgemaakt zal worden van een Purchase Order, aldus Van Lienden, Damme en Van Gestel in de gesprekken met Deloitte. [Functionaris 1 LCH] verzoekt VWS daarna om een format van het inkooporderformulier (een blanco, nog niet ingevulde versie) te delen met Van Lienden, Damme en Van Gestel. [Functionaris 1 LCH] geeft in gesprekken met Deloitte aan het blanco inkooporderformulier is gedeeld, om daarmee een administratieve handeling over te slaan en snelheid te behouden (zie paragraaf 11.5.7 voor een nadere beschrijving).

750 [Functionaris 1 LCH] geeft volgens Van Lienden, Damme en Van Gestel aan geen gebruik te willen maken van een samenwerking met de partners van het Hulptroepen-initiatief. [Functionaris 1 LCH] geeft aan dat een voorfinanciering van 50% mogelijk is. Afgekeurde mondkmaskers komen ten laste van de post 'onvoorzien', volgens Van Lienden, Damme en Van Gestel. [Functionaris 1 LCH] geeft aan te willen beginnen met een testorder van 10%, oftewel 2 miljoen mondkmaskers per fabrikant. Indien de kwaliteit niet voldoende blijkt, moet de overige bestelling stopgezet kunnen worden. Eerder gedane uitspraken dat VWS en/of het LCH de risico's zou afdekken voor Hulptroepen Alliantie krijgen geen inhoudelijke opvolging, en bij navraag daarnaar wordt aangegeven dat deze risico's geacht worden voor de leverancier te zijn.

⁵⁹⁶ In wederhoor geven [Functionaris 2 VWS] en [Functionaris 4 VWS] aan dat [Functionaris 2 VWS] niet aanwezig was tijdens dit gesprek bij het LCH in Leusden.

⁵⁹⁷ Hierbij geeft [Functionaris 1 LCH] ook aan dat dit praktisch onmogelijk is, omdat het LCH geen juridisch entiteit is.

⁵⁹⁸ Mits deze fabrikant niet een partij was waar het LCH reeds contact mee had.

751 Van Lienden, Damme en Van Gestel geven aan dat het LCH geen gebruik wil maken van de partners en dat Coolblue als achtervang ook niet wenselijk is. Dit zorgt ervoor dat de financiering van Coolblue niet gebruikt kan worden voor de deal met het LCH. Daarnaast brengt het voorstel van het LCH enkel risico's voor Hulptroepen mee en is er geen sprake van een upside. Een eventueel batig saldo moet immers terugvloeien naar het LCH, maar bij afkeuring zijn de risico's wel voor Hulptroepen. Van Lienden, Damme en Van Gestel geven aan tijdens het gesprek bij het LCH op 17 april 2020 zeer groot contrast te ervaren, in vergelijking met het gesprek bij VWS op 15 april 2020.

752 Van Lienden, Damme en Van Gestel geven aan zich in het gesprek hardop te hebben afgevraagd waarom ze zouden meewerken aan een plan waarin er geen zicht is op een positief resultaat, maar waar wel risico's aan kleven voor Hulptroepen. Functionaris 1 LCH reageert hier volgens Van Lienden, Damme en Van Gestel boos op, en verlaat de bijeenkomst. Van Lienden, Damme en Van Gestel geven daarop in een gesprek met Functionaris 4 VWS aan dat de beoogde samenwerking er niet lijkt te komen. Functionaris 4 VWS stelt Van Lienden, Damme en Van Gestel voor om in gesprek te blijven en zegt toe de situatie intern te zullen bespreken. Functionaris 4 VWS geeft in de gesprekken met Deloitte aan dit vooral te hebben gedaan om de situatie te de-escaleren.

753 Van Lienden, Damme en Van Gestel geven bij Deloitte aan dat Damme en Van Gestel als bestuurders van de stichting besluiten om niet met het LCH in zee te gaan; er bestaat geen upside (het convenant dicteert dat er geen ruimte is voor winst), maar wel het risico van een downside (mogelijk faillissement). Daarnaast zou een en ander in strijd zijn met de gesloten leningsovereenkomsten, er wordt geen gebruik gemaakt van de partners, en de doelstellingen van de Hulptroepen worden nu niet langer gediend met het aannemen van deze mogelijke opdracht door Hulptroepen Alliantie. Van Lienden, Damme en Van Gestel voegen hieraan toe dat de uitleg van het convenant door Functionaris 1 LCH erop neerkomt dat het convenant geen batig saldo toestaat voor de stichting.

11.5.7 Het versturen van een blanco 'LCH Order Request Form'

754 Van Lienden, Damme en Van Gestel geven aan na de breuk bij het LCH nog met Functionaris 4 VWS te spreken. Die raadt hen aan om met het LCH in gesprek te blijven en stelt daarbij op verzoek van Functionaris 1 LCH voor om Van Lienden, Damme en Van Gestel een blanco 'LCH Order Request Form' te doen toekomen. Het LCH Order Request Form is een intern werkdocument van het LCH. Zie hoofdstuk 12 'RGA-orders' voor een nadere toelichting.

755 Functionaris 4 VWS geeft aan een inkoper bij het LCH te hebben gevraagd om hem een blanco LCH Order Request Form toe te sturen. Aan het eind van de dag op 17 april 2020 stuurt Functionaris 4 VWS een e-mail aan Van Lienden. In deze e-mail geeft Functionaris 4 VWS het volgende aan: "Hierbij het purchase order formulier". Het bestand met de titel '20200414 LCH Order request form' is bijgevoegd.⁵⁹⁹ Functionaris 4 VWS licht aan Deloitte toe destijds niet geweten te hebben dat het LCH Order Request Form een intern LCH-document betrof, dat was bedoeld voor de traders van het LCH en niet om met leveranciers te delen.⁶⁰⁰

756 Van Lienden stuurt de e-mail met het blanco LCH Order Request Form intern door, waarna Damme aan Functionaris 4 VWS vraagt om de algemene inkoopvoorwaarden van Mediq.⁶⁰¹ Functionaris 4 VWS stuurt Damme daarop de algemene inkoopvoorwaarden⁶⁰² van Mediq toe.⁶⁰³

757 In gesprekken met Deloitte geven Van Lienden, Damme en Van Gestel aan dat de risico's voor Hulptroepen groter werden, vanwege het van toepassing zijn van de algemene inkoopvoorwaarden van Mediq. Zo geven zij aan dat uit artikel 3-C van de Algemene Voorwaarden van Mediq blijkt dat ook wanneer Mediq te laat zou betalen, een leverancier moet leveren: "MEDIQ will pay after errorless invoicing within the agreed payment. The agreed payment term is not a strict deadline. The supplier shall not withhold deliveries if MEDIQ fails to make any payment when due."⁶⁰⁴

758 In de avond van 17 april 2020 communiceren Functionaris 4 VWS en Functionaris 1 LCH via WhatsApp met elkaar. Functionaris 4 VWS geeft aan Van Lienden te hebben gesproken en hem te hebben geadviseerd, conform het voorstel van Functionaris 1 LCH, om een inkooporderformulier in te vullen voor 'twee lijnen'. Verder geeft Functionaris 4 VWS aan geprobeerd te hebben om verder te de-escaleren, maar hij twijfelt eraan of dit is gelukt.⁶⁰⁵

11.5.8 Aan boord houden

759 In de avond van 17 april 2020 meldt Van Lienden via WhatsApp het volgende aan Functionaris 3 VWS:⁶⁰⁶

⁵⁹⁹ OAKVC2-000531250.

⁶⁰⁰ Deloitte heeft op basis van de bestandsnaam '20200414 LCH Order request form' en de tekst uit het inkooporderformulier door middel van review op de gecollecteerde dataset vastgesteld dat blanco LCH Order request forms niet standaard werden verzonden naar leveranciers, maar bij uitzondering naar enkele leveranciers zijn verzonden.

⁶⁰¹ Dit naar aanleiding van de verwijzing naar de algemene inkoopvoorwaarden van Mediq op het tabblad 'Instructie'.

⁶⁰² OAKVC2-000531248.

⁶⁰³ OAKVC2-000531247.

⁶⁰⁴ OAKVC2-000531248.

⁶⁰⁵ OAKCHT-0001-00000821.

⁶⁰⁶ OAKZLB1-000001649.

[17-04-2020 21:50:33] Sywert van Lienden: Hi R , weekje later en weer thuis van hele dag op VWS en LHC. Terugkoppeling P gehad? (hij wilde dat liever zelf doen dat ik zou bellen/appen)

[17-04-2020 21:52:46] Sywert van Lienden: Door dat laatste heb ik getwijfeld of ik je wel zou moeten appen. Maar goed: we stonden vanavond weer met lege handen. LHC minimaliseert de opdracht verder en verder, tot vanavond een opdracht overbleef van 1-2 fabrieken van 1-2 miljoen stuks. We hadden tien fabrikanten opgelijnd voor de overheid, die twee keer uitgesteld en nu alles over het weekend wordt getrokken voor de derde keer. Ben bang dat ze ons hierna niet vertrouwen en we die contacten verliezen

[17-04-2020 21:55:06] Sywert van Lienden: Nog steeds begrijp ik niet waarom we van een maximum naar een minimumscenario gaan. De rest van alle afspraken en details van wat minister heeft gevraagd is feitelijk ingevuld (van onderdeel worden van LHC, tot additionele luchtcapaciteit gecoördineerd door club tot het niet langer privaat financieren van de hele operatie met rabobank maar via bevoorschotting etc etc)

[17-04-2020 21:56:07] Sywert van Lienden: We hebben hiermee maximaal ons ingespannen om tot een goede samenwerking te komen. Wat nu feitelijk wordt gevraagd is om 6-8 fabrikanten op te geven om het met 2 te laten slagen (wat forse risico's oplevert)

[17-04-2020 21:56:53] Sywert van Lienden: Daarnaast hebben we fors ingespannen om comfort te bieden: de hele media gedownplayed rondom Hulptroepen, late lancering vanwege Kamerdebat, geen commentaar gegeven op LCH (vijf journalisten zitten erop)

[17-04-2020 21:56:59] Sywert van Lienden: Etc etc

[17-04-2020 21:57:07] Sywert van Lienden: Ik wil er graag een succes van gaan maken met elkaar

[17-04-2020 21:57:47] Sywert van Lienden: Maar ik weet even niet hoe verder. Zie nog twee opties: klein beginnen met LCH en die andere fabrikanten dan proberen via kleine orders via Coolblue warm te houden (lastig!).

[17-04-2020 21:58:32] Sywert van Lienden: Of gewoon even terug naar de opdrachtgever: wat is nu feitelijk het doel, en zo samen via een gezamenlijke doelstelling (maar met autonomie) het goede doen

[17-04-2020 21:59:28] Sywert van Lienden: Hopelijk kan ik je in vertrouwen om advies hierover vragen. We doen het voor de zorg, dat is de kern. Hoe maakt mij weinig uit, voor overheid veel meer. Help graag mee, maar ik ben een beetje verloren geraakt hoe.

[17-04-2020 21:59:31] Sywert van Lienden: Gr. Sywert

R.
Functionaris
3 VWS

P.
Functionaris
2 VWS

Figuur 83: OAKZLB1-000001649

760 Functionaris 3 VWS geeft in gesprekken met Deloitte aan dat hij vanwege privéomstandigheden geen inhoudelijke reactie aan Van Lienden heeft gegeven op bovenstaande berichten en merkt op dat uit de berichtgeving van Van Lienden blijkt dat er nog steeds een spanningsveld tussen het LCH en Van Lienden bestaat.

761 Op 17 april 2020 meldt Functionaris 1 LCH via WhatsApp aan Functionaris 2 VWS: "Twijfel of Sywert aan boord blijft. Doe mijn best." Functionaris 2 VWS antwoordt daarop met: "Ja hou hem aan boord!"⁶⁰⁷ In de avond van 17 april 2020 bericht Functionaris 4 VWS het volgende in de groepsapp 'Team Hulpmiddelen':⁶⁰⁸

⁶⁰⁷ OAKCHT-0001-00000207.

⁶⁰⁸ OAKCHT-0001-00000918.

Functionaris 4 VWS 10:32 PM

zojuist weer een half uur Sywert aan de telefoon gehad. Hij heeft met C gesproken en kan zich niet vinden in het idee van starten met 2 productielijnen. Wat in zijn ogen door C is gepresenteerd als take it or leave it. Hij gaat intern overleggen of hij überhaupt nog deze twee lijnen wil aanbieden. Verder is hij van plan om rond te bellen om toch het geld bij elkaar te krijgen om 8 of 10 lijnen op te zetten, die dan via het Coolblue kanaal gaan lopen. (In dat geval dus toch volledig via het model zoals hij eerder presenteerde met de eigen luchtbrug). Hij wil R of Z hier over benaderen, heb hem op het hart gedrukt de afspraak met jou in ere te houden, dit niet te doen zonder afstemming met jou. Verder gaf hij aan te willen bellen om het eventueel via de zorgverzekeraars te regelen.

C. Functionaris 1 LCH

R. Functionaris 3 VWS

Z. minister voor MZS

Functionaris 4 VWS 10:38 PM

Heb hem geadviseerd dat als hij iets wil veranderen/verbeteren, dat hij er verstandig aan doet om met C in gesprek te blijven. Nu de purchase orders voor twee lijnen te maken. Om dan als hij iets wil veranderen of verbeteren, dat hij dit beter van binnenuit met een goede relatie kan doen dan van buiten

Functionaris 4 VWS 10:39 PM

Betwijfel of het me voldoende gelukt is hem te deëscaleren.

Figuur 84: OAKCHT-0001-00000918

11.6 Communicatie Hulptroepen Alliantie – 16/17 april 2020

762 Op 16 april 2020 stuurt Teamlid Hulptroepen de volgende e-mail aan Van Lienden, Damme en Van Gestel:⁶⁰⁹

Beste Sywert, Bernd en Camille,

Naar aanleiding van ons gesprek van gisteren en ergisteren heb ik nagedacht. Ik heb afgelopen weken een essentiële bijdrage geleverd aan het team, maar ben feitelijk geen onderdeel. Zeker naar aanleiding van een aantal opmerkingen, blijft dat zeer doen. Om mij voor 100% in te blijven zetten, zijn dit mijn voorwaarden:

1. Ik word onderdeel van het bestuur van de BV's en de stichting.
2. Jullie voorstel, maar voor de duidelijkheid nog vermeld: Voor ieder een basissalaris van 2500 euro per maand - zodra geld beschikbaar is en tot dit project loopt. Mocht geld overblijven loopt het basissalaris ook zes maanden daarna door, zodat we allemaal de kans hebben om de contacten voor onze bedrijven opnieuw op te bouwen.
3. Voor de duidelijkheid nog vermeld: de volledige overige winst die overblijft (van alle activiteiten die tijdens de pandemie hieruit voortvloeien) vloeit via de stichting terug naar zorginstellingen.

Onder deze drie voorwaarden werk ik graag met jullie verder als 1 team. Zo niet, dan stap ik uit dit initiatief.

Ik hoor graag zsm vandaag van jullie. Ik zie jullie e-mail tegemoet.

Figuur 85: OAKD03-0007-00000439

⁶⁰⁹ OAKD03-0007-00000439.

763 Van Lienden, Damme en van Gestel geven aan dat, volgend op de e-mail van [Teamlid Hulptroepen], Van Gestel een conceptmail als antwoord stuurt aan Van Lienden en Damme. Van Lienden, Damme en Van Gestel hebben op 14 april 2020 al besloten om afscheid te nemen van [Teamlid Hulptroepen]. Gezien de drukte rondom de livegang van de webshop bij Coolblue op 16 april 2020 wordt besloten om [Teamlid Hulptroepen] op 17 april 2020 te mailen.

764 In de ochtend van 17 april 2020 stuurt [Teamlid Hulptroepen] de volgende e-mail aan Van Lienden, Damme en Van Gestel.⁶¹⁰

Gefeliciteerd met de webshop. Fijn dat zorgverleners op deze wijze wel aan hun mondkapjes komen.

Uit jullie stilte trek ik zelf mijn conclusies. Het verbaast me; ik dacht dat dit eerder een formaliteit dan een breekpunt zou zijn.

Bij deze scheiden onze wegen. Ik ben niet geïnteresseerd in het bijdragen aan een deels (geheime) commerciële organisatie, die steunt op de ruggengraat van een stichting in tijden van crisis.

Mijn doel was het distribueren van mondkapjes bij zorgverleners. Met deze webshop beschouw ik mij daarmee als voldaan.

Ik weet dat jullie een goed hart hebben. Ik hoop dat jullie alsnog inzien dat Nederland in deze tijd de behoefte heeft aan altruïsme. En dat dit niet de tijd is voor commerciële ondernemingen.

Figuur 86: OAKD03-0007-00000437

765 Van Lienden, Damme en Van Gestel lichten aan Deloitte toe niet te weten wat [Teamlid Hulptroepen] bedoelt met haar uitspraak "een deels geheime commerciële organisatie die steunt op de ruggengraat van een stichting". Volgens hen was [Teamlid Hulptroepen] aan het voorsorteren op het uit de organisatie gezet worden. Van Lienden, Damme en Van Gestel geven aan dat [Teamlid Hulptroepen] reeds enkele dagen niet meer betrokken was, en geen deelgenoot was van de (laatste) gesprekken met VWS en het LCH. Zij kende de aanloop naar RGA wel en niet de opvolging met voorstellen weer vanuit Hulptroepen na het Paasweekend in Friesland. Van Lienden geeft aan dat [Teamlid Hulptroepen] dus niet wist waar Hulptroepen stond, al was ze wel op de hoogte van de intentie om RGA op te richten en wist zij dat RGA in het voorstel van 13 april 2020 was vermeld. Volgens Van Lienden gebruikt zij hier een oneigenlijk argument en gaat zij voorbij aan het feit dat ze om geld en om een bestuurspositie vroeg in de e-mail van 16 april 2020.

766 [Teamlid Hulptroepen] licht in wederhoor toe geen aanwijzingen te hebben gehad dat zij door Van Lienden, Damme en Van Gestel uit de organisatie zou worden gezet. Ook geeft [Teamlid Hulptroepen] aan niet bij alle gesprekken van 11 op 12 april 2020 aanwezig te zijn geweest. [Teamlid Hulptroepen] geeft aan bij Deloitte de financiële afspraken schriftelijk te hebben willen vastleggen.

⁶¹⁰ OAKD03-0007-00000437.

767 Van Lienden, Damme en Van Gestel geven in wederhoor aan dat de enige toezegging die gedaan was een vergoeding van € 2.500 betrof (zodra dit mogelijk was vanuit SHA). Van Lienden, Damme en Van Gestel geven aan dat Van Lienden een paar dagen later, en daarna eind april 2020, met Teamlid Hulptroepen heeft gesproken. Volgens hen zijn de persoonlijke omstandigheden van Teamlid Hulptroepen hierbij van belang en was sprake van wantrouwen richting Teamlid Hulptroepen wat betreft het omgaan met vertrouwelijke gegevens van Hulptroepen. Zij hebben Teamlid Hulptroepen in mei 2020 een vergoeding verstrekt voor de gewerkte uren bij Hulptroepen Alliantie.

11.7 Bezwaar binnen het LCH – 17 april 2020

768 Op 17 april 2020 stuurt Mediq het volgende bericht per e-mail naar Functionaris 1 LCH en Functionaris 2 LCH.⁶¹¹

Wij willen graag onze zorg uiten over de rol die Coolblue speelt binnen het consortium. Namens Onemed en Mediq wil ik aangeven dat dit een onacceptabele situatie is, om de volgende redenen:

- Wij hebben fair play regels opgesteld met de deelnemers. Dat zijn grondregels waar alle partijen zich aan houden. Dit is de basis van onze open samenwerking en heeft geleid tot het punt waar we nu zijn. Coolblue houdt zich hier niet aan en heeft een heel ander belang. Zij gaan immers voor eigen gewin. Zo is reeds gebleken. Dat kan echt niet.
- Zij mogen prima helpen sourcen binnen het consortium als zij goede bronnen hebben, maar dan sourcen, transporteren, distribueren en factureren we ook via het consortium en niet via een eigen portal.
- De sources die wij in het consortium gebruiken voor onze inkoop zijn van grote waarde: zowel de leveranciers waar wij kopen, als de inkooprijzen die wij betalen. Het is voor ons onacceptabel dat een commerciële partij van buiten de zorg, voor eigen gewin, toegang heeft tot deze informatie en rondloopt in Leusden. Ik heb dit niet afgestemd met de andere deelnemers (Brocacef, King, e.a.), maar weet heel zeker dat zij er net zo over denken. Zij horen als niet FHI lid, niet thuis in dit geheel.
- Uiteraard staat het hen vrij om zelf in- en verkopen te doen net als iedere andere partij in de markt. Maar hun gedrag past niet binnen het LCH.

Voor zowel Onemed als Mediq is dit een zeer belangrijk punt. Wij hebben het LCH, met jullie, met ziel en zaligheid opgezet en er erg veel tijd in geïnvesteerd. Ik wil jullie vragen om spoedig een heldere beslissing te nemen rondom hun rol binnen het LCH. Wij zijn te allen tijde beschikbaar voor afstemming indien nodig.

Figuur 87: OAKVC2-000538077

769 Mediq licht toe dat de term 'eigen gewin' in de bovenstaande e-mail betrekking heeft op het gegeven dat 'de jongens van Coolblue'⁶¹² gebruik wilden maken van de infrastructuur van het LCH zonder zich te conformeren aan de spelregels die golden binnen het LCH. De fair play regels waar in de e-mail aan gerefereerd wordt, houden volgens Mediq in dat je geen winst nastreeft en transparant bent, zoals ook is verwoord in het Convenant.

⁶¹¹ OAKVC2-000538077.

⁶¹² Wij merken op dat met 'Coolblue' bedoeld wordt op de heren Van Lienden, Damme en Van Gestel; volgens mededelingen van de geïnterviewden van het LCH werden zij gezien als 'de jongens van Coolblue'.

770

Op 18 april 2020 antwoordt Functionaris 1 LCH Mediq als volgt:⁶¹³

Dank voor dit signaal, dat stel ik enorm op prijs. En ik ben het volledig eens met al jullie punten. De afgelopen week is met een aantal hele goede deals van jullie kant, een uitstekend werkende portal, een prachtige introductie op de lokatie Bleiswijk en het blijvend vertrouwen dat jullie uitstralen in ons (ook als het soms niet zo loopt als we zouden willen), weer eens gebleken dat er geen enkele reden is om iets tussen onze samenwerking te laten komen.

Hulptroupen (samenwerking van o.a. Sywert van der Linde en Camille van Gestel) heeft via een deal met thuiszorg en een bestaande leverancier en Coolblue de indruk gewekt bij een aantal politiek invloedrijke mensen dat zij wel even de zorg gaan redden. En dat zij een soort verbeterde LCH2 kunnen oprichten die sneller en minder bureaucratisch tot een resultaat leidt. De werkelijkheid is heel dun, maar de politieke invloed niet minder groot. En de mogelijkheid om LCH in een kwaaddaglicht te zetten (waar natuurlijk niet alles vlekkeloos loopt) is vrij eenvoudig. P. citeerde daarbij President Lyndon Johnson toen hij het had over een gevaarlijke concurrent: "It's probably better to have him **inside** the tent **pissing out** than **outside** the tent **pissing in**."

Ofwel, ze blijven "kloten" in de buitenwereld slecht sprekend over LCH of je probeert het onder controle te krijgen op het moment dat ze "meedoen".

Ik realiseer me dat dit meedoen heel spannend is om een aantal redenen. 1. Ze stralen totaal geen transparantie uit, 2. zetten mogelijk een concurrent kanaal op. 3. Kunnen met de informatie mogelijk nog gevaarlijker worden etc.

Ik ben in het charme offensief om ze binnenboord te halen iets te ver gegaan en was blij dat   mij daar op wees. Even wilde ik ze binnenboord trekken door de pasjes te geven en zelfs een verhaal te laten vertellen in de stand-up. Maar ik heb hier op het laatste moment gelukkig van afgezien. Excuus voor deze actie. Dat was mijn fout en hopelijk op tijd hersteld.

Hoe nu verder is precies zoals jullie schetsen.

- Voor het Cool-Blue deel: Business to Consumer staan ze vrij te handelen en hebben daarin niets met ons te maken. Mogelijk dat er vlucht informatie wordt gedeeld, omdat we allebei met KLM vliegen. Hopelijk blijft hun prijsstelling en productrange zoals die is, dan zie ik geen enkele concurrentie tov onze portals.

- Daarnaast kunnen ze (op het moment dat ze interessante fabrieken hebben gecontracteerd) meedoen als leverancier in het consortium met dezelfde regels als alle andere leveranciers. Dus gewoon een PO, normale checks (die mogelijk op aangeven van VWS iets soepeler doorlopen worden, het is balanceren) en aflevering in Shanghai. S. helpt om er voor te zorgen dat dit normale hoeveelheden en prijzen zijn. En dat de fabrieken die zij selecteren niet concurreren met die van ons.

NB: Ze hebben wel een NDA getekend, maar ik realiseer me (gezien ook hun opstelling) dat dit dun is.

P.
Functionaris
2 VWS

S.
Functionaris
4 VWS

Figuur 88: OAKVC2-000538077

771

Functionaris 1 LCH licht toe dat de eerste weerstand tegen Coolblue niet zozeer te maken had met het oprichten van een tweede kanaal, maar meer met het algemene gebrek aan vertrouwen in deze partij. Functionaris 1 LCH licht toe dat hij met Coolblue de heren van Hulptroupen bedoelt, te weten: Van Lienden, Damme en Van Gestel.

772

In het hoofdstuk 12 'RGA-orders' gaan wij nader in op de opvolging en de reacties, alsmede op de bezwaren die geuit zijn vanaf 19 april 2020, na het indienen van de door RGA ingevulde LCH-inkooporderformulieren.

⁶¹³ OAKVC2-000538077.

12

RGA-orders

12.1

Inleiding

773 Een onderdeel van het inkoopproces van het LCH is het op de LCH-inkooporderformulieren en de (Mediq) Purchase Orders vastleggen van de overeenkomsten met RGA voor het inkopen van PBM. Dit hoofdstuk beschrijft de feiten en omstandigheden inzake de RGA-orders⁶¹⁴, die op 22 april 2020 zijn ondertekend. Deze orders volgen op de voorstellen van Hulptroepen en RGA aan het LCH (zie hiervoor de voorgaande hoofdstukken 10 'Voorstellen tot samenwerking met het LCH' en 11 'Voorstellen als leverancier van het LCH').

774 Paragraaf 12.2 hierna bevat eerst een samenvatting, waarna de bevindingen inzake de volgende onderwerpen aan de orde komen:

- Een beschrijving van het (interne) inkooporderformulier van het LCH (zie paragraaf 12.3).
- De communicatie met VWS en het LCH over mogelijke opties om tot een overeenkomst te komen (zie paragraaf 12.4).
- De formele aanbieding van RGA, middels het aan het LCH toesturen van twee ingevulde LCH-inkooporderformulieren (zie paragraaf 12.5).
- Het finaliseren van de orders bij het LCH op 22 april (zie paragraaf 12.6).
- Het ondertekenen van de overeenkomsten met RGA (zie paragraaf 12.7).
- De bijlage bij de RGA-orders (zie paragraaf 12.8).
- De Licence to operate – RGA als preferred partner (zie paragraaf 12.9).
- Een memo van Functionaris 4 LCH over (de totstandkoming van) de RGA-orders (zie paragraaf 12.10).
- Contracten van RGA met de fabrikanten Ryzur en Shengquan (zie paragraaf 12.11).

---

⁶¹⁴ RGA-Orders zijn vastgelegd in een inkoopovereenkomst tussen RGA als leverancier en Mediq namens het LCH als koper met betrekking tot PBM. Dit is vastgelegd in de vorm van door leverancier en koper getekende Purchase Orders en het door het LCH getekende LCH-inkooporderformulier op 22 april 2020 en de bijlage van 23 april 2020, dat is voorafgegaan door de door RGA ingevulde LCH-inkooporderformulieren op 19 april 2020.

12.2 Samenvatting RGA-orders

Op basis van de beschikbare onderzoeksinformatie en de toelichtingen in interviews en wederhoor, kunnen de bevindingen in dit hoofdstuk 'RGA-orders' als volgt worden samengevat:

775 Op 18 april 2020 hebben Van Lienden en **Functionaris 4 VWS** contact via WhatsApp, waarbij Van Lienden voorstelt dat het LCH zelf gaat inkopen bij de twee fabrikanten die eerder zijn voorgesteld. Hulptroepen gaat dan zelfstandig inkopen bij andere fabrikanten en ontvangt daarvoor een financiële ondersteuning van VWS.

Functionaris 4 VWS wijst dit voorstel af, omdat het volgens hem feitelijk neerkomt op het ondersteunen van een tweede distributiekanaal, waarvan al eerder is aangegeven dat dit geen optie is.

776 Op 18 april 2020 hebben **Functionaris 4 VWS** en **Functionaris 1 LCH**, op verzoek van **Functionaris 2 VWS**, contact met elkaar over 'de casus Hulptroepen'. In dat gesprek wordt besloten Van Lienden, Damme en Van Gestel te benaderen als leverancier. Daarbij wordt de term 'preferred partner' gebruikt. **Functionaris 4 VWS** vraagt Van Lienden om contact op te nemen met **Functionaris 3 LCH**. Van Gestel belt daarna met **Functionaris 3 LCH**, die een toelichting geeft op het verschil tussen consortiumpartners en preferred partners. Ook geeft **Functionaris 3 LCH** aan welke gegevens in een inkooporderformulier moeten worden opgenomen.

777 Van Lienden stuurt op 19 april 2020 namens RGA twee ingevulde inkooporderformulieren en aanvullende (product)informatie naar het LCH en (in cc) VWS. Het betreft aanbiedingen voor de levering van mondmaskers van de fabrikanten Ryzur en Shengquan. Bij Ryzur betreft dit 20 miljoen KN95-mondmaskers voor de prijs van € 2,26 per mondmasker, voor een totaalbedrag van € 45.200.000. Bij Shengquan betreft dit 20 miljoen KN95-mondmaskers voor de prijs van € 2,78 per mondmasker, voor een totaalbedrag van € 55.600.000. Als leverancier is 'Relief Goods Alliance BV' vermeld en als contactpersoon is Van Lienden vermeld.

778 **Functionaris 3 LCH** geeft op 19 april 2020, als reactie op de ontvangen inkooporderformulieren, in interne e-mails aan geen akkoord te willen geven op deze orders of op de samenwerking met Van Lienden en Van Gestel. Volgens hem zijn er niet zoveel mondmaskers nodig. Ook zijn er volgens **Functionaris 3 LCH** voldoende leveranciers die tegen een lagere prijs aanbieden. **Functionaris 3 LCH** licht in gesprekken met Deloitte toe dat hij de werkwijze van VWS en de manier waarop VWS de order oplegde aan het LCH, niet vond passen, en dat hij daar gefrustreerd over was. In aanvulling op zijn eerdere e-mails doet **Functionaris 3 LCH** op 19 april 2020 uiteindelijk het voorstel aan **Functionaris 1 LCH** om bij beide fabrikanten een proeforder te plaatsen van twee miljoen stuks per fabrikant.

779 Op 20 april 2020 laat **Functionaris 1 LCH** per e-mail aan Van Lienden, Damme en Van Gestel weten dat de aanbiedingen in behandeling zijn genomen en dat zij 'preferred partner' van het LCH zijn. Ook deelt hij hen mee dat hun aanwezigheid op de locatie van het LCH niet passend is, gezien hun blijvende betrokkenheid bij een tweede kanaal. Kort daarna deelt **Functionaris 3 LCH** eveneens per e-mail aan Van Lienden, Damme en Van Gestel (met LCH en VWS in cc) mee een negatief advies te zullen geven aan het management van het LCH wat betreft het plaatsen van een order bij RGA. Als reden hiervoor vermeldt **Functionaris 3 LCH** de mogelijk vervalste of onjuiste

certificaten van de fabrikanten en het hoge prijsniveau bij fabrikant Shengquan. [Functionaris 2 VWS] meldt daarop zowel bij [Functionaris 4 VWS] als [Functionaris 1 LCH] dat gekeken moet worden hoe er nog wel een succes van gemaakt kan worden en vraagt hoe dit op een positieve manier kan worden benaderd.

780 Op 21 april 2020 stuurt Van Lienden per e-mail een reactie op het negatieve advies, waarbij hij ook nieuwe documentatie aanlevert ten aanzien van de certificaten bij en de kwaliteit van de mondkmaskers. Op 22 april 2020 komen Van Lienden en Van Gestel langs bij het LCH voor een gesprek met het LCH, waarbij VWS aansluit. Nadat [Functionaris 1 LCH], Van Lienden en Van Gestel door de inkooporderformulieren heen zijn gelopen, vertrekt [Functionaris 1 LCH] naar de dagelijkse stand-up van het LCH. Daar vraagt [Functionaris 1 LCH] wie er tijd heeft om de orders te controleren, waarop [Functionaris 4 LCH] zich meldt. [Functionaris 4 LCH] neemt samen met Van Lienden en Van Gestel de inkooporderformulieren door en merkt op dat er geen kwaliteitseisen zijn vermeld. Na een discussie over het gebruik van de RIVM-richtlijnen wordt besloten om de DEKRA-conformiteitstest aan te houden. [Functionaris 4 LCH] maakt vervolgens aangepaste inkooporderformulieren op. Ook maakt [Functionaris 4 LCH] een bijlage op met daarin aanvullende voorwaarden met betrekking tot de kwaliteitscontrole, leverings- en betalingsvoorwaarden.

781 De door [Functionaris 4 LCH] aangepaste inkooporderformulieren worden op 22 april 2020 ondertekend door [Functionaris 4 LCH] (indiener), [Functionaris 12 LCH] (tekent met 'i.o.' in afwezigheid van [Functionaris 3 LCH]), [Functionaris 9 LCH] en [Functionaris 1 LCH].

782 Op 22 april 2020, aan het einde van de middag, doet [Functionaris 4 VWS] bij de afdeling financiën van het LCH navraag naar de stand van zaken, samen met Van Lienden en Van Gestel. [Functionaris 8 LCH] geeft bij Deloitte aan er verbaasd over te zijn geweest dat de inkooporderformulieren niet via het standaardproces waren gelopen. Na een toelichting op de order en op de rol van RGA, en na een controle bij de Kamer van Koophandel meldt [Functionaris 8 LCH] dat [Functionaris 1 Mediq] geconsulteerd moet worden, omdat die de Purchase Orders moet ondertekenen. Op 22 april 2020 heeft [Functionaris 4 VWS] contact met [Functionaris 1 Mediq], om te vragen of hij de Purchase Orders wil ondertekenen. [Functionaris 8 LCH] voert de inkooporderformulieren in de systemen van het LCH in, en plaatst daarbij de volgende opmerkingen "Betalingsovereenkomsten Overruled door VWS. Geen credit check gedaan" en "VWS Accepteert risico mbt creditcheck".

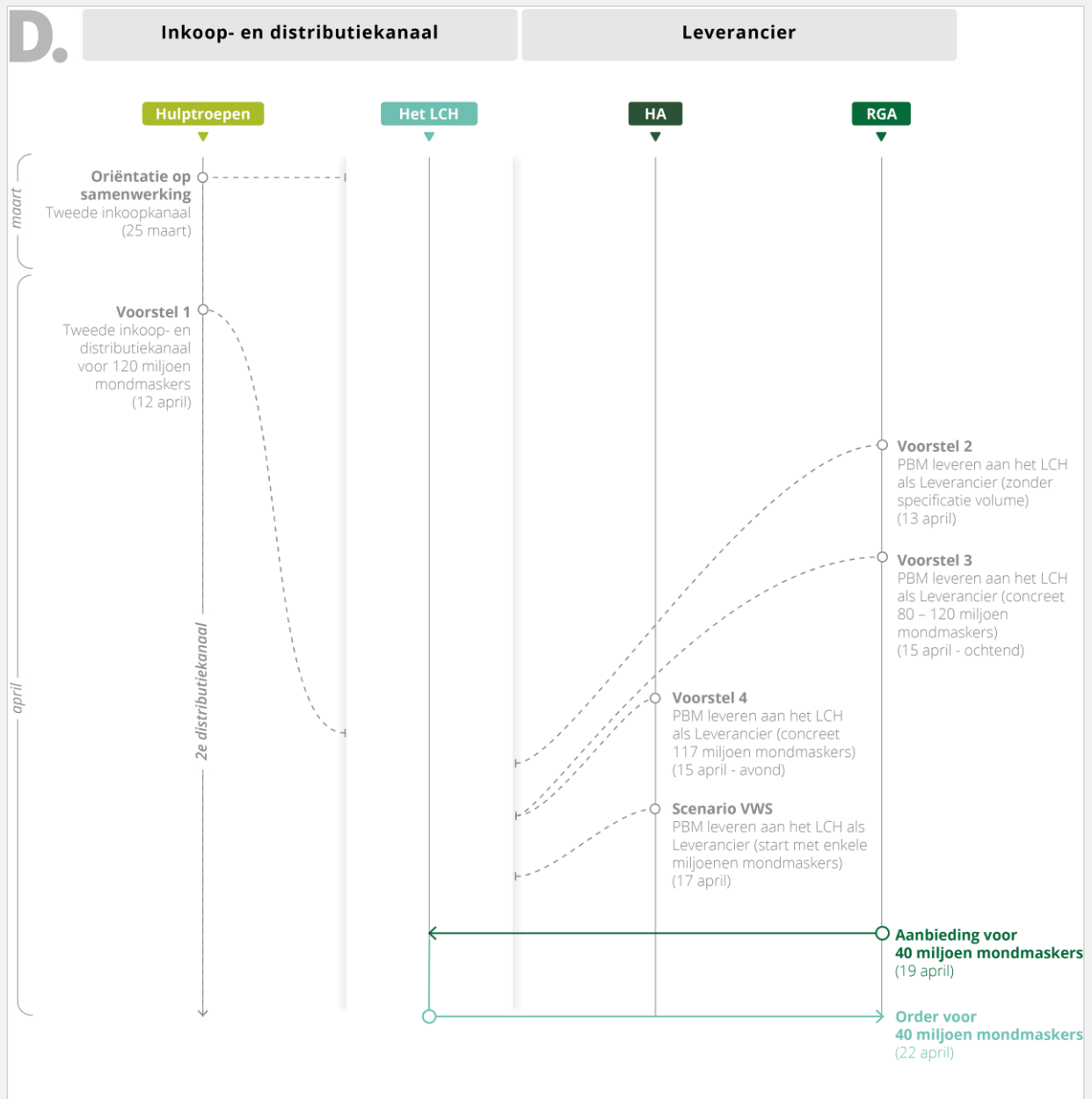
783 Vervolgens worden deze inkooporderformulieren en Purchase Orders op 22 april 2020 naar [Functionaris 1 Mediq] verstuurd door het LCH, met het verzoek deze te ondertekenen. [Functionaris 1 Mediq] weigert, na eerdere bezwaren van Mediq over de RGA-orders, in eerste instantie te ondertekenen, en tekent uiteindelijk onder protest. [Functionaris 1 Mediq] geeft in gesprekken met Deloitte aan dat hij op uitdrukkelijk verzoek van VWS heeft getekend.

784 Op 23 april 2020 stuurt RGA de eerste facturen naar het LCH. Daarop past [Functionaris 4 LCH] de bijlage met de betalingsvoorwaarden en kwaliteitsafspraken aan, op basis van de op de facturen van RGA vermelde betalingsvoorwaarden, alvorens [Functionaris 1 LCH] de bijlage ondertekent. [Functionaris 4 LCH] stuurt per e-mail de ondertekende bijlage toe aan Van Lienden, onder vermelding dat de betalingsvoorwaarden zijn aangepast op basis van de tekst op de facturen van RGA.

785 Op 16 juli 2020 stuurt **Functionaris 4 LCH** een memo aan **Functionaris 1 LCH**, waarin hij aangeeft zich niet te kunnen vinden in de wijze waarop de orders met RGA tot stand zijn gekomen en dat hij zich onder druk gezet voelt.

786 De door Hulptroepen en/of RGA gedane voorstellen zijn rechts weergegeven in de figuur hierna, evenals de uiteindelijke orders die gesloten zijn met RGA op 22 april 2020.

Figuur 89: Overzicht voorstellen en orders

12.3 Beschrijving inkooporderformulier

787 Bij het doen van de aanbieding aan het LCH maakt RGA gebruik van het 'LCH Order Request Form' (hierna: "inkooporderformulier"). Dit document heeft RGA op 17 april 2020 ontvangen van [Functionaris 4 VWS](#), die dit document heeft toegestuurd op verzoek van [Functionaris 1 LCH](#). Voor een goed begrip van dit hoofdstuk volgt hieronder een korte toelichting op de samenstelling van het inkooporderformulier. Voor nadere details verwijzen wij naar hoofdstuk 2 'Normenkader', paragraaf 2.4.6.4.

788 Het inkooporderformulier⁶¹⁵ is een intern werkdokument in Excel van het LCH. Dit document wordt binnen het LCH gebruikt voor het vastleggen van de voorstellen inzake en het beoordelen van PBM, inclusief een akkoord van de daartoe bevoegde personen. Het inkooporderformulier bestaat uit vier tabbladen.⁶¹⁶ Het eerste tabblad is een instructie voor het gebruik van het inkooporderformulier.⁶¹⁷

789 Het tweede tabblad van het inkooporderformulier is het 'Order Request Form LCH'. In het Order Request Form LCH dient informatie te worden opgenomen ten aanzien van de leverancier, type goederen, de hoeveelheden en de prijzen (hierna: "LCH-inkooporderformulier"). Ook wordt hierin vastgelegd of voldaan is aan de aankoopcriteria, zoals bijvoorbeeld criteria met betrekking tot de kwaliteit en het uitvoeren van een creditcheck op de leverancier. Het LCH-inkooporderformulier dient ondertekend te worden door vier LCH functionarissen: de verantwoordelijke trader (die de gegevens invult), de teamlead van de trader, de procuratiehouder van het LCH, en de coördinator van het LCH.

790 Het derde tabblad is het 'Purchase Order Form' (hierna: "Purchase Order"). De Purchase Order is het formulier dat de leverancier ontvangt en dat door zowel de leverancier als door Mediq (als juridische entiteit namens het LCH) ondertekend moet worden. De Purchase Order wordt pas naar een leverancier verzonden nadat deze is ondertekend door [Functionaris 1 Mediq](#). De gegevens in de Purchase Order worden automatisch overgenomen vanuit het LCH-inkooporderformulier.⁶¹⁸

791 Het vierde tabblad, met de titel 'Distribution sheet', bevat een distributielijst die is gekoppeld aan het LCH-inkooporderformulier, waarvan de gegevens automatisch worden overgenomen.⁶¹⁹

⁶¹⁵ Wij merken op dat in e-mails en interviews de betrokkenen van het LCH, VWS en Mediq en Van Lienden, Damme en Van Gestel de term 'purchase order' gebruiken, waarmee soms ook bedoeld wordt op het inkooporderformulier.

⁶¹⁶ OAKVC2-000531251.

⁶¹⁷ Daarin is onder andere vermeld dat orders alleen in behandeling worden genomen wanneer de indiener van het formulier (de betrokken LCH-trader) het tweede tabblad volledig invult en de vereiste handtekeningen daarop aanwezig zijn.

⁶¹⁸ Het is mogelijk om de automatisch ingevulde gegevens handmatig te overschrijven.

⁶¹⁹ Het is mogelijk om de automatisch ingevulde gegevens handmatig te overschrijven.

12.4 Communicatie met VWS en het LCH - 18 april 2020

12.4.1 Alternatief voorstel

792 Op 18 april 2020 communiceren Van Lienden en Functionaris 4 VWS over een alternatief voorstel via WhatsApp, na de eerdere voorstellen tot het fungeren als leverancier van het LCH, zoals beschreven in het voorgaande hoofdstuk:

The screenshot shows a WhatsApp chat with the following messages:

- Sywert Van Lienden** (10:33 AM): Goedemorgen S, even een gedachte onder de douche
- Sywert Van Lienden** (10:33 AM): Is het geen optie dat LCH die 2 fabrieken doet, rest kopen we in via Coolblue (alles regelen we zelf) en dat VWS de stroppenpot faciliteert voor die batches. Zodat de spullenstream op gang is. Kijken we volgende week wat LCH doet met de aanvullende opties
- Sywert Van Lienden** (10:34 AM): Mss is dat wel gewoon een dirty quick fix
- Sywert Van Lienden** (10:34 AM): Het is een stichting zonder winstoogmerk met accountantscontrole (EY) en notaris erop (CMS). Dus overheid hoeft niet bang te zijn dat er ergens iets blijft kleven.
- Sywert Van Lienden** (10:36 AM): Plus mensen als (NS), en Prins Constantijn die oogje in het zijl houden
- Sywert Van Lienden** (10:36 AM): Naja, just a morning thought
- Sywert Van Lienden** (10:37 AM): Moeten alleen privé mensen bereid zijn om dit weekend fors werkkapitaal op de plank te gaan leggen. Maar met stroppenpot kan dat mss wel
- Functionaris 4 VWS** (10:39 AM): Goedemorgen Sywert, het is zeker creatief gedacht, ben alleen bang dat dat geen optie is. Omdat dit feitelijk terug is naar een tweede samenwerkingsverband dat samen met de overheid wordt ingericht. Daarvan gaf P eerder aan dit niet als optie te zien.
- Sywert Van Lienden** (11:16 AM): Ja, I know

Sidebars on the right show: S. Functionaris 4 VWS and P. Functionaris 2 VWS.

Figuur 90: OAKCHT-0001-00000142

793 Van Lienden, Damme en Van Gestel lichten in gesprekken met Deloitte toe dat zij in de bovenstaande WhatsApp communicatie 'feitelijk' de twee geselecteerde fabrieken aanbieden aan het LCH, in ruil voor een garantstelling voor Hulptroepen. Dit doen ze om ervoor te zorgen dat er voor Hulptroepen nog iets uit de gesprekken van die week volgt, nu het LCH zonder verdere tussenkomst van Hulptroepen of van RGA zelf de spullen kan inkopen, laten produceren en laten transporteren.

794 [Functionaris 4 VWS] licht in gesprekken met Deloitte toe dat Van Lienden hiermee nogmaals een pitch deed voor "LCH 2.0". Dit alternatieve voorstel is verder niet opgevolgd.

12.4.2 Preferred partner van het LCH

795 Op 18 april 2020 bericht [Functionaris 4 VWS] via WhatsApp het volgende aan [Functionaris 1 LCH]:⁶²⁰

Figuur 91: OAKCHT-0001-00000821

796 [Functionaris 4 VWS] belt daarna met Van Lienden. Volgens Van Lienden herinnert [Functionaris 4 VWS] hem in dit gesprek aan een optie die op 13 april 2020 met [minister voor MZS] is besproken. Die optie hield volgens Van Lienden in dat er niet samengewerkt wordt onder het Convenant, maar als een preferred partner van het LCH via een separate entiteit; te weten RGA. [Functionaris 4 VWS] vraagt Van Lienden om contact op te nemen met [Functionaris 3 LCH], aldus Van Lienden.

797 [Functionaris 4 VWS] herkent zich niet in de door Van Lienden geschetste weergave van het gesprek, behoudens het voorstel om het begrip 'preferred partner' te gebruiken. [Functionaris 4 VWS] is niet aanwezig geweest bij het gesprek op 13 april 2020 en is ook niet bekend met hetgeen toen besproken is. [Functionaris 4 VWS] geeft bij Deloitte aan daarom ook niet de verwijzing naar RGA gemaakt te kunnen hebben.⁶²¹

798 [Functionaris 4 VWS] bericht naar aanleiding van het telefonisch contact met Van Lienden dat "twee purchase orders (voor iedere lijn 1)" aangeleverd worden aan het LCH. Dit bericht [Functionaris 4 VWS] als volgt via WhatsApp aan [Functionaris 1 LCH]:⁶²²

Figuur 92: OAKCHT-0001-00000821

⁶²⁰ OAKCHT-0001-00000821.

⁶²¹ Zie voor de communicatie tussen VWS en het LCH over het tweede voorstel van 13 april 2020, inclusief de reactie van de [Functionaris 4 VWS] in paragraaf 11.3.4.

⁶²² OAKCHT-0001-00000821.

799 Daarnaast bespreken Functionaris 4 VWS en Functionaris 2 VWS het volgende in de groepsapp 'Team Hulpmiddelen':⁶²³

Figuur 93: OAKCHT-0001-00000918

800 Van Lienden, Damme en Van Gestel lichten aan Deloitte toe dat Van Gestel op 18 april 2020 belt met Functionaris 3 LCH. Functionaris 3 LCH legt in dit gesprek aan van Gestel uit dat er bij het LCH een verschil bestaat tussen consortiumpartners en preferred partners.⁶²⁴ Ook legt Functionaris 3 LCH uit dat traders bij het LCH aanbiedingen beoordelen en geeft hij aan welke gegevens ten minste in een inkooporderformulier vermeld moeten worden.

12.4.3 Wachten op inkooporderformulieren

801 In de avond van 18 april 2020 delen Functionaris 4 VWS en Functionaris 1 LCH het volgende via WhatsApp:⁶²⁵

Figuur 94: OAKCHT-0001-00000821

⁶²³ OAKCHT-0001-00000918.

⁶²⁴ Zie hoofdstuk 11 'Voorstellen als leverancier van het LCH' voor een beschrijving van deze verschillen.

⁶²⁵ OAKCHT-0001-00000821. Dit betreft geen integrale weergave van het WhatsApp gesprek.

802 In de nacht van 18 op 19 april 2020 geeft Functionaris 4 VWS in de groepsapp 'Team Hulpmiddelen' inzake Hulptroepen aan: "nog steeds geen purchase order voorbij zien komen"⁶²⁶

Figuur 95: OAKCHT-0001-00000918

12.5 Aanbiedingen RGA – 19 april 2020

12.5.1 Ontvangst aanbiedingen op 19 april 2020

803 Op 19 april 2020 stuurt van Lienden per e-mail, met als onderwerp "PO Relief Goods Alliance (RGA)", twee ingevulde inkooporderformulieren aan Functionaris 1 LCH en Functionaris 3 LCH, met in de cc Functionaris 4 VWS. Het betreft inkooporderformulieren voor het leveren van in totaal 40 miljoen mondmaskers van de fabrikanten Ryzur en Shengquan.⁶²⁷ Zie paragraaf 12.5.2 hierna voor de inhoud van deze aanbieding.

804 Functionaris 3 LCH geeft in gesprekken met Deloitte aan dat RGA de enige leverancier is geweest waarbij gebruik is gemaakt van een door de leverancier ingevuld inkooporderformulier.⁶²⁸

805 Functionaris 4 VWS communiceert op 19 april 2020 met Functionaris 1 LCH over de ontvangen "PO's"⁶²⁹

Figuur 96: OAKCHT-0001-00000821

⁶²⁶ OAKCHT-0001-00000918.

⁶²⁷ OAKVC3-000117056.

⁶²⁸ Deloitte heeft op basis van de bestandsnaam '20200414 LCH Order request form' en tekst uit het inkooporderformulier, door middel van een review op de gecollecteerde dataset, vastgesteld dat blanco LCH Order request forms niet standaard werden verzonden naar leveranciers, maar bij uitzondering naar enkele leveranciers zijn verzonden.

⁶²⁹ OAKCHT-0001-00000821.

806 [Functionaris 4 VWS] stuurt de e-mail van Van Lienden (e-mail 'PO Relief Goods Alliance (RGA)' met bijlagen) door naar [Functionaris 2 VWS] en naar twee andere collega's binnen VWS, en geeft daarbij het volgende aan:⁶³⁰

Zie bijgaand de twee purchase orders die Sywert zojuist aan het LCH heeft gestuurd.

Totale omvang 40M stuks vanuit twee fabrieken.

Aflevering in Shanghai:

prijs per masker 2,26 voor de ene helft

Prijs per masker 2,78 voor de andere helft

Onderbouwing prijs opbouw lijkt niet te zijn bijgevoegd. Wel de test rapportage

Ik doe vooralsnog niets, en kom alleen in actie als er spanning op de lijn komt met LCH.

Groet,

Figuur 97: OAKVC1-000545111

807 [Functionaris 2 VWS] bedankt [Functionaris 4 VWS] en vraagt: "Hou jij wel de vinger a d pols bij het LCH?"; waarop [Functionaris 4 VWS] aangeeft: "Natuurlijk, ik zorg voor opvolging en terug koppeling."⁶³¹

12.5.2 Inhoud aanbiedingen

808 Op het inkooporderformulier⁶³² en in de begeleidende e-mail⁶³³ van RGA is ten aanzien van fabrikant Ryzur opgenomen dat het gaat om een order van 20 miljoen KN95-mondmaskers voor de prijs van € 2,26 per mondmasker. De totaalprijs voor 20 miljoen Ryzur mondmaskers komt daarmee op € 45.200.000. Als leverancier is 'Relief Goods Alliance BV' vermeld. Als contactpersoon is Van Lienden vermeld. Bij de contactinformatie zijn Van Liendens persoonlijke e-mailaccount en persoonlijke telefoonnummer vermeld.

809 Op het inkooporderformulier⁶³⁴ en in de begeleidende email⁶³⁵ van RGA is ten aanzien van fabrikant Shengquan opgenomen dat het om een order gaat van 20 miljoen KN95-mondmaskers voor de prijs van € 2,78 per mondmasker. De totaalprijs voor 20 miljoen Shengquan mondmaskers komt daarmee op € 55.600.000. Als leverancier is vermeld: 'Relief Goods Alliance BV'. Als contactpersoon is Van Lienden vermeld. Als contactinformatie zijn Van Liendens persoonlijke e-mailaccount en persoonlijke telefoonnummer vermeld.

810 Door de fabrikant Ryzur is volgens Van Lienden een productieschema bevestigd, dat is opgenomen in het inkooporderformulier voor mondmaskers van Ryzur. Het leverschema van fabrikant Shengquan is indicatief, zo schrijft Van Lienden.⁶³⁶ Bij fabrikant Shengquan is sprake van een testorder van 3 miljoen stuks. Over fabrikant

⁶³⁰ OAKVC1-000545111.

⁶³¹ OAKVC1-000545111. Met betrekking tot de opmerking "Onderbouwing prijs opbouw lijkt niet te zijn bijgevoegd." zou [Functionaris 1 LCH] met Van Lienden een afspraak gemaakt hebben om een prijsopbouw mee te sturen, aldus [Functionaris 4 VWS]. Van Lienden, Damme en Van Gestel ontkennen dat er een afspraak bestond over het meesturen van een prijsopbouw en geven aan dat er geen contact is geweest met [Functionaris 1 LCH] tussen 17 en 19 april 2020. [Functionaris 1 LCH] geeft aan geen herinnering te hebben aan het maken van een afspraak over de prijsopbouw.

⁶³² OAKVC3-000117057.

⁶³³ OAKVC3-000117056.

⁶³⁴ OAKVC3-000117058.

⁶³⁵ OAKVC3-000117056.

⁶³⁶ OAKVC3-000117056.

Ryzur staat in de begeleidende e-mail: "test-batches al gedaan". Met betrekking tot de deelleveringen van de mondmaskers van beide fabrikanten zijn de volgende gegevens opgenomen in de respectievelijke inkooporderformulieren:

Onderdeel	Ryzur ⁶³⁷	Shengquan ⁶³⁸
Quantity	20 deelleveringen, variërend van 100.000 tot 1.500.000	22 deelleveringen. Eerste vier 500.000, de 18 daarna 1.000.000.
Exp. Delivery date	Van 29 april 2020 tot en met 24 juni 2020	Van 5 mei 2020 tot en met 26 mei 2020
Transportmiddel	Luchtvracht	Luchtvracht
Betaald door	LCH	LCH
Transportvoorwaarde	FOB	FOB

Tabel 10: deelleveringen 19 april 2020

811 Met betrekking tot de deelleveringen van Ryzur schrijft Van Lienden in de begeleidende e-mail:

*"Vanmiddag spraken we de CEO van Ryzur. Hij liet ons weten 10 productielijnen in bestelling te hebben. Hij verwacht deze in de eerste helft mei operabel te hebben. Wij verwachten dat we vanaf dat moment beschikking kunnen hebben over deze volledige productiecapaciteit van ca. 1 miljoen stuks per dag. De PO zal dan significant sneller geleverd worden."*⁶³⁹

812 Met betrekking tot de deelleveringen van Shengquan schrijft Van Lienden in de begeleidende e-mail:

*"Met een getekende PO kan het leverschema definitief worden afgestemd, as dinsdag face to face in de fabriek. Het huidige leverschema is derhalve indicatief, op basis van informatie die vandaag is verstrekt. We verwachten dat het leverschema verbeterd kan worden zodra onze contactpersoon in de fabriek aanwezig is."*⁶⁴⁰

813 Met betrekking tot de betalingsvoorwaarden voor de mondmaskers van de beide fabrikanten heeft RGA de volgende gegevens opgenomen in de respectievelijke inkooporderformulieren:

Onderdeel	Ryzur ⁶⁴¹	Shengquan ⁶⁴²
Down payment (%)	50%	50%
Payment date:	20/Apr/20	20/Apr/20
Payment agreement (in English)	50% with PO, 50% against SGS inspection on each batch, 4 days in advance	50% with PO, 50% against SGS inspection on each batch, 4 days in advance
Payment term (number of days)	1	1

Tabel 11: betalingsvoorwaarden

⁶³⁷ OAKVC3-000117057.

⁶³⁸ OAKVC3-000117058.

⁶³⁹ OAKVC3-000117056.

⁶⁴⁰ OAKVC3-000117056.

⁶⁴¹ OAKVC3-000117057.

⁶⁴² OAKVC3-000117058.

814 In de e-mail is met betrekking tot de mondmaskers van fabrikant Ryzur het volgende vermeld:

Wel belangrijk dat wij o.b.v. elk goedgekeurd SGS rapport per omgaande de 50% balance payment uit kunnen voeren, daarvoor is het van belang dat wij 4 dagen voorafgaand aan de (definitief) geplande SGS inspecties al beschikking hebben over de financiële middelen om direct te kunnen betalen.

Figuur 98: OAKVC3-000117056

815 Met betrekking tot de mondmaskers van fabrikant Shengquan is in de e-mail het volgende opgenomen:

Wij stellen voor om na akkoord PO het volgende betaalschema met jullie af te spreken:

- test order van 3 mln stuks : 100% bij opdracht
- 5 dagen (incl weekend) voor de laatste levering van de test order, na gebleken geschiktheid en performance, 50% betaling voor de vervolg order van 17 miljoen stuks.
- 50% balance per dagelijkse hoeveelheid, minimaal 4 dagen voor de (definitief) geplande SGS inspectie

Figuur 99: OAKVC3-000117056

816 Zie voor verdere details over de leverings- en betalingsvoorwaarden het hoofdstuk 14, 'Vooruitbetalingen en leveringen'.

817 RGA heeft diverse tabbladen toegevoegd aan het oorspronkelijke format van het inkooporderformulier.⁶⁴³ Dit betreft onder andere een tabblad 'Order LCH signed'. Op dit tabblad is een door Van Lienden ondertekende versie van het LCH-inkooporderformulier van 19 april 2020 opgenomen. Van Lienden heeft daarbij een handtekening geplaatst in het kader 'approval aanvraag door indiener'. In dit kader dient normaal gesproken de LCH-trader die een ontvangen aanbieding beoordeelt en vastlegt een handtekening te plaatsen. Van Lienden geeft in wederhoor aan niet geweten te hebben dat het inkooporderformulier een intern LCH-document betrof. Een soortgelijke toevoeging heeft plaatsgevonden op het tabblad 'PO signed', waar een door Van Lienden ondertekende versie van de Purchase Order is toegevoegd.

818 Als bijlage bij de e-mail, maar ook op de toegevoegde tabbladen in de inkooporderformulieren zijn diverse (afbeeldingen van) testrapporten, kredietwaardigheidsrapporten en certificaten van de mondmaskers gevoegd.

⁶⁴³ Zoals beschreven in paragraaf 12.3, zijn de overige tabbladen in de inkooporderformulieren gekoppeld aan het tabblad 'Order Request Form LCH' en worden daarmee de ingevulde gegevens automatisch overgenomen op onder andere het tabblad Purchase Order. De gegevens in de Purchase Orders komen dan ook overeen met de hiervoor beschreven gegevens in de 'Order Request Form LCH' tabbladen.

12.5.3 Reactie LCH op aanbiedingen

819 Op 19 april 2020 stuurt **Functionaris 3 LCH** een afwijzende reactie op de e-mail van Van Lienden (e-mail 'PO Relief Goods Alliance (RGA)' met bijlagen) naar **Functionaris 1 LCH** en **Functionaris 3 Mediq**. **Functionaris 3 LCH** geeft aan:⁶⁴⁴

van jullie beide heb ik de communicatie ontvangen over de samenwerking met "CoolBlue"
Ik begrijp dat het beter is dat we ze aan boord hebben en zoals **C** citeerde -Let them pie in our tent- maar nu krijg ik een order van 40 miljoen stuk! dit betekend dus dat ze onze tent overnemen, bezetten, kapen of hoe je het ook wil noemen. Ik vind dit een keuze waar ik niet achter kan staan ook de impact die dit heeft op leveranciers die afgelopen week hun volledige commitment hebben gegeven aan het LC waar we blokorder commitments mee hebben afgesproken en toekomstige opties. Kortom ik kan en wil geen akkoord geven voor deze order en of deze samenwerking in deze vorm, ik vind dit onverantwoord en ga belangrijke relaties schade, relaties die LHC enorm hebben gelopen.

Ik ga ook niet reageren aan Sywert of Camille

C.
Functionaris
1 LCH

Figuur 100: OAKVC3-000021522

820 In gesprekken met Deloitte geeft **Functionaris 3 LCH** aan dat hij van mening was dat een akkoord op deze inkooporders relaties zou schaden, en geschaad heeft, omdat deelorders bij bestaande leveranciers niet werden geplaatst.⁶⁴⁵ Ten aanzien van de zinsnede "dit betekent dus dat ze onze tent overnemen, bezetten, kapen of hoe je het ook wilt noemen" geeft **Functionaris 3 LCH** aan hiermee te doelen op VWS. **Functionaris 3 LCH** legt uit dat hij de werkwijze van VWS en de wijze waarop VWS de order oplegde aan het LCH, niet vond passen en dat hij daar gefrustreerd over raakte.

821 Als vervolg op zijn eerdere bericht stuurt **Functionaris 3 LCH** later op de dag een aanvullend e-mailbericht naar **Functionaris 1 LCH** en **Functionaris 3 Mediq**, met een, zoals **Functionaris 3 LCH** zelf omschrijft, 'rationele aanvulling'. **Functionaris 3 LCH** schrijft dat de volumes van de RGA-order op basis van het overzicht van vraag en aanbod overzicht niet nodig zijn, en dat er nog andere grote orders in het overzicht verwerkt moeten worden. Daarnaast zijn er volgens **Functionaris 3 LCH** voldoende andere leveranciers die dezelfde hoeveelheid kunnen bieden, maar dan voor een lagere prijs. **Functionaris 3 LCH** herhaalt niet te zullen reageren op Van Lienden of Van Gestel.⁶⁴⁶

⁶⁴⁴ OAKVC3-000021522.

⁶⁴⁵ Zie hoofdstuk 8, 'Inkoopbehoefte' voor nadere details

⁶⁴⁶ OAKVC3-000021522.

822 Enkele minuten daarna stuurt Functionaris 3 LCH nogmaals een aanvulling naar Functionaris 1 LCH en Functionaris 3 Mediq.⁶⁴⁷

Excuses nog een laatste aanvulling deze note vergat ik nog:

Laten we voor beide sources een proeforder plaatsen voor 2.0 miljoen stuks,
Dan hebben we inzicht in de kwaliteit, leverbetrouwbaarheid etc.

Op basis van de toekomstige demand kunnen we dan evt vervolg orders plaatsen in de mix met de overige suppliers, op basis van prijs/ kwaliteit en levertijd

Figuur 101: OAKVC3-000021522

12.5.4 Afspraken binnen LCH vanwege bezwaar Mediq

823 Op 20 april 2020 stuurt Mediq een reactie naar Functionaris 1 LCH, naar aanleiding van het al eerder op 17 april 2020 geuite bezwaar en de reactie van Functionaris 1 LCH daarop op 18 april 2020. Zie hiervoor hoofdstuk 11, 'Voorstellen als leverancier van het LCH'. In de reactie van 20 april 2020 wordt een aantal uitgangspunten geformuleerd door Mediq en wordt om het akkoord van Functionaris 1 LCH gevraagd.⁶⁴⁸

Bedankt voor je antwoord en fijn dat je de basisgedachte ook bevestigt. Ik snap terdege dat het lastig is om een goede uitweg te vinden in deze situatie, maar dit lijkt mij wel te kunnen.

Ik denk dat wij hetzelfde zeggen, maar zou dat graag helder willen hebben:

- Inkoopleads kunnen zij, net als anderen, aanreiken bij het inkoopteam. Het is alleen maar aan te moedigen immers. Het LCH moet hen hierin omarmen: "fijn dat jullie willen bijdragen in deze landelijke crisis". De vervolgstappen zijn net als bij alle anderen conform het reguliere inkoopproces en uitleverproces. Dus niet inkopen via het LCH en vervolgens via je eigen website verkopen.....
- We blijven wel het Supply and Demand rekenmodel volgen: zomaar 40 miljoen maskers kopen terwijl we meer dan voldoende in de pijplijn hebben zitten, lijkt niet zinvol. De Auping productie komt er immers ook nog bij.
- Alles wat via het LCH wordt ingekocht, wordt ook via het LCH uitgeleverd, eens?
- Alles wat niet via het LCH wordt ingekocht, wat iedereen mag doen in de markt, kan vrij worden verkocht tegen een vrije marktprijs, maar dan heb je ook niets te zoeken in Leusden....
- De gestelde VVP, een gesubsidieerde prijs, geldt alleen voor het LCH. Marktpartijen, ook Mediq en OneMed, moeten hun eigen broek ophouden en komen hier niet voor in aanmerking. Dat geldt ook voor vlieggkosten.
- Gegeven bovenstaande, veronderstel ik ook dat zij geen toegang hebben tot MS-Teams en het gebouw in Leusden, tenzij zij eenmalig een meeting hebben om over leveranciers te praten. De reden waarom wij dit belangrijk vinden is dat zij anders morgen alle sources van de andere artikelen hebben. Leusden is geen leerschool voor markttoetreders in de zorg.

Sluit ik hiermee inderdaad aan bij jouw gedachten en kunnen we dit ook zo afspreken?

Figuur 102: OAKVC2-000538077

824 Functionaris 1 LCH antwoordt eveneens op 20 april 2020 op bovenstaande e-mail met: "Akkoord op alle punten", en neemt daarbij onder anderen Functionaris 2 VWS, Functionaris 4 VWS, Functionaris 3 LCH en Functionaris 1 Mediq mee in de cc.⁶⁴⁹

⁶⁴⁷ OAKVC3-000021522.

⁶⁴⁸ OAKVC2-000538077.

⁶⁴⁹ OAKVC2-000538077.

825 **Functionaris 1 Mediq** geeft in de gesprekken met Deloitte aan dat de in deze e-mail beschreven punten de reden zijn waarom hij onder protest de orders heeft ondertekend (zie ook paragraaf 12.7.3 hierna).

12.5.5 Negatief advies LCH

826 **Functionaris 1 LCH** in reactie op de ontvangst van de ingevulde LCH-inkooporderformulieren onderstaande e-mail aan Van Lienden en Van Gestel:⁶⁵⁰

Beste Sywert en Camille,
 Dank voor jullie order. Hij wordt nu in behandeling genomen. Jullie krijgen terugkoppeling van N over de inhoud ervan.

Gezien onze grondregels van transparant/open boek, geen winst oogmerk en FairPlay had ik jullie uitgenodigd om kantoor te houden in Leusden. Echter hebben jullie aangegeven ook actief te blijven in de Business to Consumer kanaal met Coolblue en het product van Fox. Dit kan ik me goed voorstellen gezien de mogelijk toekomstige consumer markt op dit gebied. Ik begrijp ook dat jullie consumer breder definiëren. Hier vallen ook wat jullie betreft individuele zorgverleners (ZZPers)

Ook al hebben jullie een Non-disclosure getekend, denk ik dat de volledige transparantie die wij hier betrachten niet past bij dit tweede kanaal.

Ik wil in de relatie met LCH dan ook de huidige opzet van een preferred partner hanteren. Dat houdt in dat we met extra aandacht jullie aanbiedingen zullen behandelen, maar dat aanwezigheid op lokatie niet past. Los van een bezoek als preferred partner.

Ik reken op jullie begrip.

N.
 Functionaris
 3 LCH

Figuur 103: OAKLC14-001358770

827 Van Lienden, Damme en Van Gestel geven in gesprekken met Deloitte aan dit bericht te interpreteren als het stopzetten van de mogelijkheid voor Hulptroepen om als consortiumpartner op te treden.

828 Enkele minuten daarna stuurt **Functionaris 1 LCH** de door hem verzonden e-mail intern binnen het LCH door, met de volgende begeleidende tekst:⁶⁵¹

Ter info,
 Niet aanwezigheid hulptroepen op lokatie Leusden.

Hartelijke groet,

Figuur 104: OAKLC14-001358770

⁶⁵⁰ OAKLC14-001358770.

⁶⁵¹ OAKLC14-001358770.

829 Kort hierna, op 20 april 2020, stuurt Functionaris 3 LCH een e-mail aan Van Lienden, Damme en Van Gestel (met VWS en het LCH in de cc) waarin Functionaris 3 LCH onderstaand negatief advies meldt ten aanzien van de aanbiedingen van RGA:⁶⁵²

Goedemorgen Sywert,

This morning I did a double check on the certificates, but unfortunately I have to inform you the follow:

- PO1 - Ryzur;
  - the CE certificate is NOT correct, and is stated by GTS as a fake document
  - the CE certificate is also stated on an NON European norm
  - the supplier credibility audit --> contains even an other FAKE CE certificate
- PO2 - Shengquan
  - we are checking the CE certificate with a third party
  - but the notified body number on the mask is NOT in line with the notified body number of CCQS
  - to summarize there is a serious doubt
  - pricing level is far before average
- Credit Check - relief goods alliance BV
  - Will be negative due the date of incorporation

based on the above information I have to give a NEGATIVE advise to the LCH management to place this commitment, based on the received information

regards

Figuur 105: OAKVC1-000577624

830 Van Lienden, Damme en Van Gestel geven in de interviews aan het negatieve advies inzake de orders te hebben gezien als het 'buiten werking' stellen van RGA. Het bericht komt namelijk twintig minuten nadat Van Lienden, Damme en Van Gestel te horen hebben gekregen dat Hulptroepen geen kantoor mag houden bij het LCH in Leusden.

⁶⁵² OAKVC1-000577624.

12.5.6 Positief benaderen VWS

831 **Functionaris 4 VWS** stuurt de reactie van **Functionaris 3 LCH** door naar **Functionaris 2 VWS** en **Functionaris 5 VWS**, en geeft daarbij het volgende aan:⁶⁵³

Zie onderstaande reactie vanuit **N** aan Hulptroepen.

De afwijzing rondom de kwaliteit, op basis van de aangeleverde stukken, kan ik volgen.

Risico is wel dat er vooral gevallen zal worden over de slot opmerking, rondom de credit check op hun organisatie, gezien daar ook voordat ze alle stukken aanleverden al over gesproken is.

N.
Functionaris
3 LCH

Figuur 106: OAKVC1-000577624

832 In gesprekken met Deloitte licht **Functionaris 4 VWS** toe dat tijdens eerdere gesprekken, waar **Functionaris 4 VWS** ter ondersteuning van **Functionaris 2 VWS** bij aanwezig was, met Van Lienden, Damme en Van Gestel al de bewuste keuze was gemaakt om af te wijken van de kredietwaardigheidscheck.

833 Op 20 april 2020 stuurt **Functionaris 4 VWS** het volgende bericht, gericht aan **Functionaris 2 VWS**, in de groepsapp 'Team Hulpmiddelen':⁶⁵⁴

Functionaris 4 VWS 11:53 AM
Functionaris 4 VWS zojuist mondeling terugkoppeling gekregen van **N** over de purchase orders die door Hulptroepen zijn aangeleverd. Van 1 van de twee PO's ontbreekt de documentatie rondom het CE certificaat. Van de andere PO is het bijgeleverde certificaat niet op orde. **N** koppelt hierover terug aan Hulptroepen. Om de orders af te kunnen ronden moet aan dit kwaliteitscriteria worden voldaan. Kunnen ze dit niet, dan kan de deal dus alsnog niet doorgaan.

Functionaris 2 VWS 12:14 PM
Functionaris 2 VWS Laten ze eerst kijken hoe het wel een succes kan worden!

Functionaris 4 VWS 12:14 PM
Functionaris 4 VWS Heb de mail, van **N** naar je doorgestuurd

N.
Functionaris
3 LCH

Figuur 107: OAKCHT-0001-00000918

⁶⁵³ OAKVC1-000577624.

⁶⁵⁴ OAKCHT-0001-00000918.

834 Op 20 april 2020 om 13:18 uur delen [Functionaris 2 VWS] en [Functionaris 1 LCH] het volgende via WhatsApp:⁶⁵⁵

Figuur 108: OAKCHT-0001-00000919

835 Op 20 april 2020, om 21:16 uur, antwoordt [Functionaris 2 VWS] naar [Functionaris 4 VWS] en [Functionaris 5 VWS] per e-mail: "Laat [Functionaris 1 LCH] kijken met [Functionaris 3 LCH] hoe het wel succesvol kan worden. Dus niet afschieten, maar positief benaderen."⁶⁵⁶

12.5.7 Antwoord Van Lienden op negatief advies LCH

836 In de avond van 21 april 2020 stuurt Van Lienden per e-mail een reactie op het op 20 april 2020 ontvangen negatieve advies van [Functionaris 3 LCH], met in de cc [Functionaris 4 VWS] en [Functionaris 1 LCH]. Van Lienden gaat in deze e-mail uitgebreid in op de opmerkingen van [Functionaris 3 LCH] en levert daarbij ook aanvullende documentatie aan ten aanzien van de certificaten en de kwaliteit van de mondmaskers.⁶⁵⁷

837 In de uren daarna hebben Van Lienden en [Functionaris 4 VWS] via WhatsApp en telefonisch contact over de kwaliteit van de mondmaskers, de reactie van de fabrikanten op de opmerkingen van [Functionaris 3 LCH], en de diplomatieke gevoeligheid met betrekking tot fabrikanten in China volgens Van Lienden.⁶⁵⁸

838 Laat in de avond van 21 april 2020 stuurt [Functionaris 4 VWS] het volgende WhatsApp bericht, gericht aan [Functionaris 2 VWS], in de WhatsApp groep 'Team Hulpmiddelen':

"morgenochtend om 09:00 uur heb ik een afspraak met Sywert en [Functionaris 1 LCH] bij het LCH, om te kijken hoe we gezamenlijk alles weer glad trekken".⁶⁵⁹

⁶⁵⁵ OAKCHT-0001-00000919.

⁶⁵⁶ OAKVC1-000577624.

⁶⁵⁷ OAKVC2-000538151.

⁶⁵⁸ OAKCHT-0001-00000142.

⁶⁵⁹ OAKCHT-0001-00000918.

839 In de nacht van 21 op 22 april 2020 communiceren **Functionaris 4 VWS** en Van Lienden over het volgende via WhatsApp:⁶⁶⁰

Figuur 109: OAKCHT-0001-00000142

12.6 Finaliseren orders bij het LCH – 22 april 2020

840 Van Lienden en Van Gestel lichten in de interviews toe dat zij op 22 april 2020 bij het LCH zijn voor een afspraak met het LCH, waarbij VWS aanwezig is. **Functionaris 2 VWS** sluit volgens Van Lienden en Van Gestel bij deze afspraak aan. Na een kort overleg geeft **Functionaris 2 VWS** een akkoord op de orders en verzoekt hij de aanwezigen het 'in orde te maken'.

841 **Functionaris 4 VWS** licht aan Deloitte toe dat **Functionaris 2 VWS** op dit moment nog geen formeel akkoord (voor orders boven € 5 miljoen) heeft gegeven: dat akkoord wordt later die dag gegeven in de telefonische afstemming tussen **Functionaris 1 LCH** en **Functionaris 2 VWS** (zie paragraaf 12.7.1).

842 In gesprekken met Deloitte geeft **Functionaris 1 LCH** aan dat de RGA-orders de enige orders zijn geweest die met bezwaar van het LCH zijn gesloten. Bij de overige overeenkomsten gaf het LCH aan welke overeenkomsten gesloten konden worden, waarna VWS toestemming gaf. Volgens diverse betrokkenen bij het LCH voldeden de orders weliswaar aan de voorwaarden die aan de prijs werden gesteld, maar zou de orderaanvraag op andere punten, zoals bijvoorbeeld de kredietwaardigheidscheck, niet door de controle van het LCH zijn gekomen. **Functionaris 1 LCH** geeft in gesprekken met Deloitte aan dat VWS druk heeft uitgeoefend op het laten doorgaan van de order.

⁶⁶⁰ OAKCHT-0001-00000142.

843 Nadat Functionaris 1 LCH, Van Lienden en Van Gestel door de inkooporderformulieren heen gelopen zijn, vertrekt Functionaris 1 LCH naar de dagelijkse stand-up van het LCH, volgens de toelichtingen van geïnterviewden die aanwezig waren op 22 april 2020. In gesprekken met Deloitte geeft Functionaris 4 LCH aan dat Functionaris 1 LCH in de stand-up vraagt wie er tijd heeft om naar certificaten te kijken. Daarop meldt Functionaris 4 LCH zich. Functionaris 4 LCH neemt samen met Van Lienden en Van Gestel de formulieren door en geeft aan welke informatie aanvullend nodig is.

844 Vervolgens stuurt Van Gestel op 22 april 2020 een e-mail naar Functionaris 4 LCH, met aanvullende documentatie ten aanzien van Ryzur⁶⁶¹, en een e-mail met aanvullende documentatie ten aanzien van Shengquan.⁶⁶² Functionaris 4 VWS stuurt daaraan voorafgaand de e-mail van Van Lienden van 19 april 2020 met daarin de door RGA ingevulde inkooporderformulieren door naar Functionaris 4 LCH.⁶⁶³

845 Functionaris 4 LCH geeft in gesprekken met Deloitte aan enkele aanpassingen te hebben doorgevoerd in de inkooporderformulieren. Op het inkooporderformulier van Ryzur komt het bedrag van € 2.260.000 vóór de eerste betaling te staan. Daarnaast wordt de betaaldatum aangepast van 20 april 2020 naar 23 april 2020. Op het inkooporderformulier van Shengquan komt het bedrag van € 4.170.000 vóór de eerste betaling te staan. De betaaldatum blijft op 20 april 2020 staan. Op beide inkooporderformulieren worden de betaalvoorwaarden en de overige afspraken over de kwaliteit vervangen door de tekst "zie bijlage". De naam van Functionaris 4 LCH komt bij 'indiener' te staan, de naam van Functionaris 3 LCH bij 'Teamlead' en de naam van Functionaris 9 LCH bij 'procuratie'.

846 Van Lienden en Van Gestel geven in gesprekken met Deloitte aan dat Functionaris 4 LCH op 22 april 2020 aangeeft dat de RIVM-richtlijnen van toepassing zijn en op het inkooporderformulier vermeld dienen te worden. Van Lienden en Van Gestel geven aan dat dit het eerste moment is waarop ze van de RIVM-kwaliteitseisen horen. Er ontstaat in het bijzijn van Functionaris 4 LCH een discussie tussen Van Lienden, Van Gestel en Functionaris 1 LCH over het accepteren van de RIVM-kwaliteitseisen. Daarop stelt Van Gestel voor om de DEKRA-conformiteitstest als referentie te nemen, waar iedereen mee akkoord gaat. Functionaris 4 LCH stelt ter plekke een aparte bijlage op, met daarin de betalingsvoorwaarden en kwaliteitseisen, en kopieert daarvoor de gegevens uit de eerste versies van de inkooporderformulieren in de bijlage.

847 Volgens Van Lienden en Van Gestel geeft Functionaris 4 LCH na dit overleg aan dat het inkooporderformulier (met bijlage) goed is ingevuld. Daarop zou Functionaris 4 VWS aan Functionaris 1 LCH hebben gevraagd om de inkooporderformulieren definitief te maken. Functionaris 1 LCH vraagt Functionaris 4 LCH dit te doen, waarna Functionaris 4 LCH naar het tradeteam gaat om de LCH-orderformulieren opnieuw aan te maken, aldus Van Lienden en Van Gestel in gesprekken met Deloitte.

⁶⁶¹ OAKLC14-003622507.

⁶⁶² OAKLC14-003622658.

⁶⁶³ OAKVC2-000531180.

848 Op 22 april 2020 stuurt **Functionaris 4 LCH** een e-mail naar 'orders@lchulpmiddelen.nl', waarin hij aangeeft: "zoals besproken met spoed omzetten in een inkooporder". Bijgevoegd zijn de twee inkooporderformulieren met mondmaskers van de fabrikanten Ryzur en Shengquan, met daarin de aanpassingen die zijn gemaakt door **Functionaris 4 LCH**, en een document 'Bijlage bij Orders maskers Relief Goods Alliance BV'.⁶⁶⁴

849 Op 22 april 2020 om 17:51 uur stuurt Mediq, in navolging van de eerder geuite bezwaren op 17 en 20 april 2020 een derde e-mail aan **Functionaris 1 LCH**, met in de cc onder andere **Functionaris 2 VWS**, **Functionaris 4 VWS**, **Functionaris 3 LCH** en **Functionaris 1 Mediq**.⁶⁶⁵

"[...] Wij hebben eerder op de dag gesproken over de 2* 20 mln. Maskers die het LCH inkoop van de inkoopcombi van Coolblue. Vanuit mijn Mediq professionaliteit wil ik nogmaals aangeven dat de hoeveelheden buiten proportie zijn en feitelijk niet nodig, gebaseerd op het LCH vraag-aanbod model. We hebben immers ruim voldoende voorraad in de pijplijn. Blijkbaar is toch besloten om tot deze zeer grote aankoop over te gaan, binnen ondergenoemde spelregels. Zowel **Functionaris 3 LCH** als **Functionaris 1 Mediq** hebben meegetekend met deze inkooporder onder de vermelding dat het vanuit de marktvraag behoefte niet nodig was geweest. De order zal verder de stromen van het LCH volgen. Gezien de omvang van deze order, wil ik dit punt toch expliciet met je delen."

850 In gesprekken met Deloitte geeft **Functionaris 1 Mediq** aan het eens te zijn met de inhoud van deze e-mail en meldt hij dat de e-mail in samenspraak met hem is opgesteld. **Functionaris 1 Mediq** legt uit dat Mediq wilde benadrukken het niet eens te zijn met de orders.

851 In interviews met het LCH hebben de geïnterviewden aangegeven dat VWS wat betreft de RGA-orders een doorslaggevende rol heeft gehad in het geplaast krijgen van de orders. Hierbij verwijzen de geïnterviewden van het LCH en VWS naar het tijdsgewricht en de als zodanig ervaren druk om maximaal PBM in te kopen. VWS geeft in de gesprekken met Deloitte aan dat werd doorgegaan met inkopen en met het aannemen van nieuwe partijen, waarbij sprake was van een druk om te blijven inkopen, versus de perceptie dat er genoeg was ingekocht.

12.7 Ondertekening RGA-orders

12.7.1 Ondertekening inkooporders LCH en akkoord VWS

852 **Functionaris 2 VWS** en **Functionaris 1 LCH** bespreken, in aanwezigheid van **Functionaris 4 VWS**, op 22 april 2020 telefonisch de afspraken die eerder door **Functionaris 1 LCH** zijn gemaakt met Van Lienden en Van Gestel. **Functionaris 2 VWS** geeft zijn akkoord (volgens de inkoopprocedure is bij een order van meer dan € 5 miljoen zijn akkoord nodig). **Functionaris 2 VWS** geeft in gesprekken met Deloitte aan enig ongemak te hebben gevoeld tijdens

⁶⁶⁴ OAKVC2-000528060.

⁶⁶⁵ OAKVC2-000538077.

het bespreken van de vraag of de controles waren uitgevoerd, maar geeft aan daarna wel een finaal akkoord te hebben gegeven en daarom de verantwoordelijkheid te nemen voor de overeenkomst.

853 In het kader van 'indiener' staat de handtekening van [Functionaris 4 LCH]. In gesprekken met Deloitte geeft [Functionaris 4 LCH] aan dat zijn handtekening nodig was om het orderproces in gang te zetten. Omdat [Functionaris 4 VWS], Van Lienden en Van Gestel over zijn schouder meekeken, ervoer [Functionaris 4 LCH] druk om zijn handtekening te zetten, aldus [Functionaris 4 LCH].

854 [Functionaris 4 VWS] geeft in gesprekken met Deloitte aan zich niet te herkennen in het door [Functionaris 4 LCH] geschetste beeld. [Functionaris 4 VWS] licht toe dat hij juist aanwezig was om [Functionaris 4 LCH] ruggensteun te geven, om zo te voorkomen dat er druk uitgeoefend zou kunnen worden.

855 Van Lienden licht aan Deloitte toe de door het LCH ondertekende inkooporderformulieren pas voor het eerst te hebben gezien toen de handtekeningen er al op stonden (dat was het moment waarop Van Lienden een foto maakte van de ondertekende LCH-inkooporderformulieren⁶⁶⁶) en zich daarom ook niet te herkennen in het door [Functionaris 4 LCH] geschetste beeld.

856 [Functionaris 12 LCH] tekent in afwezigheid van [Functionaris 3 LCH] (met de afkorting 'i.o.'), en [Functionaris 9 LCH] tekent als procuratiehouder vanuit Finance. De laatste handtekening op de ondertekende inkooporderformulieren betreft die van [Functionaris 1 LCH].⁶⁶⁷

12.7.2 Laatste aanpassing op inkooporderformulieren

857 [Functionaris 4 VWS] doet aan het einde van de middag bij de afdeling Finance van het LCH navraag naar de stand van zaken. [Functionaris 4 VWS] geeft in gesprekken met Deloitte aan dit te hebben gedaan om te voorkomen dat de (Mediq) Purchase Orders onder op de stapel terecht zouden komen. Van Gestel geeft echter in wederhoor aan dat hij en Van Lienden zelf het initiatief namen om samen met [Functionaris 4 VWS] naar de afdeling Finance te gaan, om te voorkomen dat de LCH-medewerkers van de afdeling Finance onverhoopt al naar huis waren gegaan.

858 In de gesprekken met diverse betrokkenen van Mediq en VWS komt naar voren dat [Functionaris 4 VWS], samen met Van Lienden en Van Gestel, met de getekende versies van de inkooporderformulieren naar de werkplek van [Functionaris 8 LCH] kwam, met de vraag om de ondertekende inkooporderformulieren in te voeren. [Functionaris 8 LCH] geeft in een gesprek met Deloitte aan verrast te zijn geweest bij het zien van een volledig getekend inkooporderformulier dat niet de gangbare procedure had doorlopen, waar de afdeling Finance niet bij betrokken was geweest, en waarbij er afwijkende betalingsvoorwaarden op het formulier stonden. De actieve inmenging van [Functionaris 4 VWS] en de wijze waarop het inkooporderformulier samen met de leverancier werd gebracht, droeg extra bij aan de verbazing, aldus [Functionaris 8 LCH]. Dit gold des te meer omdat [Functionaris 8 LCH] de e-mail van 20 april 2020 met het negatieve advies van [Functionaris 3 LCH] ook had gelezen.

⁶⁶⁶ OAKD0307-000000135; OAKD0307-000000137.

⁶⁶⁷ OAKLC14-000975724; OAKLC14-000975725.

859 In wederhoor met Deloitte geeft Van Lienden aan dat Functionaris 8 LCH de gegevens van de Kamer van Koophandel van RGA controleerde. Na een toelichting op de order en op de rol van RGA meldt Functionaris 8 LCH dat Functionaris 1 Mediq geconsulteerd moet worden, omdat Functionaris 1 Mediq de Purchase Orders dient te ondertekenen. Hierover heeft Functionaris 4 VWS op 22 april 2020 per WhatsApp contact met Functionaris 1 Mediq, waarbij hij vraagt of Functionaris 1 Mediq 'op afstand' de Purchase Orders kan ondertekenen. Functionaris 4 VWS maakt vervolgens de opmerking dat de inkooporderformulieren binnen het LCH reeds van vier handtekeningen zijn voorzien, en van een akkoord van Functionaris 2 VWS. Daarbij schrijft Functionaris 4 VWS: "het gaat wat mij betreft nu in ieder geval om 2 PO's die zullen lopen via Hulptroepen". De berichten hierover zijn als volgt:⁶⁶⁸

Figuur 110: OAKCHT-0001-00000810

860 In gesprekken met Deloitte geeft zowel Functionaris 1 Mediq als Functionaris 4 VWS aan dat er naast de WhatsApp berichten tussen hen ook meerdere telefoongesprekken hebben plaatsgevonden over het ondertekenen. Het totaal aan telefonische oproepen en WhatsApp berichten van Functionaris 4 VWS is door Functionaris 1 Mediq ervaren als druk en haast, zo geeft Functionaris 1 Mediq in gesprekken met Deloitte aan. Van Lienden licht aan Deloitte toe het telefoongesprek via de speaker te hebben kunnen beluisteren en gehoord te hebben dat Functionaris 4 VWS met spoed een handtekening van Functionaris 1 Mediq wenste, omdat de dag al bijna voorbij was. Functionaris 4 VWS licht aan Deloitte toe dat hij wilde voorkomen dat de voortgang een dag stil zou liggen, omdat Functionaris 1 Mediq niet aanwezig was. Daarom heeft Functionaris 4 VWS tegen Functionaris 1 Mediq gezegd dat het niet nodig was om de orders een dag uit te stellen.

⁶⁶⁸ OAKCHT-0001-00000810.

861 Op 22 april 2020 stuurt een teamlid van het LCH finance team via het e-mailaccount '[...]'@lchulpmiddelen.nl' een e-mail naar de collega die contact heeft met [Functionaris 1 Mediq]. Als bijlage bij deze e-mail zijn de aangepaste versies van beide inkooporderformulieren gevoegd en de bijlage bij de purchase orders. In de e-mail schrijft dat teamlid Finance: *"Bijgaand akkoord voor de order van RGA. Betaaldata en de bijlage is aangepast in overleg met [Functionaris 4 LCH]."*⁶⁶⁹

862 Op beide inkooporderformulieren is de tekst aangepast ten opzichte van de versie die [Functionaris 4 LCH] eerder, op 22 april 2020, opstuurde. Bij het kader 'betalingsvoorwaarden' is, naast de verwijzing naar de bijlage, de volgende opmerking opgenomen in beide formulieren: *"Betalingsovereenkomsten Overruled door VWS. Geen credit check gedaan"*. Onder de aankoopcriteria is bij de vraag of er een kredietcheck is uitgevoerd, het volgende vermeld: *"VWS Accepteert risico mbt creditcheck."*⁶⁷⁰ In een gesprek met Deloitte geeft [Functionaris 8 LCH] aan deze aanpassing te hebben doorgevoerd omdat het team Finance van het LCH geen controle op prijs, kwaliteit en betalingsvoorwaarden had uitgevoerd. [Functionaris 8 LCH] wist dat er in de daarvoor bestemde applicatie geen credit check was gedaan voor RGA. Om duidelijk te maken dat het team Finance van het LCH geen rol had in het proces, heeft [Functionaris 8 LCH] de opmerking *"Overruled door VWS"* toegevoegd.

863 Op 22 april 2020 om 22:22 uur bericht [Functionaris 8 LCH] in een e-mail binnen het LCH:

*"[...] De VWS actie daarentegen (100mln zonder enige checks vanuit LCH) is voor mij de druppel die mij heeft doen besluiten mijn "loket voor orders andere zaken" met ingang van morgen om 17:00 sluiten. Dat moet mi allemaal prima kunnen nu de organisatie volwassener wordt [...] Natuurlijk heb ik begrip voor enige spoed maar niet op de manier van vanmiddag. [...]"*⁶⁷¹

864 [Functionaris 4 VWS] geeft in gesprekken met Deloitte aan zich niet te herkennen in het door [Functionaris 8 LCH] geschetste beeld. Volgens [Functionaris 4 VWS] zijn er door het LCH controles uitgevoerd.

12.7.3 Ondertekening Purchase Orders door Mediq en RGA

865 Op 22 april 2020, om 18:22 uur, stuurt het LCH per e-mail de inkooporderformulieren (in Excel-format) en de bijlage (in Word-format) bij de RGA-orders naar [Functionaris 1 Mediq], waarbij hij aangeeft:

*"[...] Hierbij de twee PO-formulieren, zoals besproken. Graag jouw handtekening erop. [...]"*⁶⁷²

⁶⁶⁹ OAKVC2-000516279.

⁶⁷⁰ OAKVC2-000516281; OAKVC2-000516282.

⁶⁷¹ OAKLC14-001268008.

⁶⁷² OAKVC2-000524067.

866 Op 22 april 2020, om 18:30 uur, stuurt **Functionaris 8 LCH** de Purchase Orders (in pdf-versie) naar **Functionaris 1 Mediq**.⁶⁷³ In het kader voor de betalingsvoorwaarden zijn aanpassingen zichtbaar (zie onderstaande afbeeldingen) ten opzichte van de eerdere Excel-versie.

Bron Betalingsvoorwaarden

Ryzur inkooporderformulier (excel)	Downpayment:	€ 2,260,000.00			Total c
	Downpayment date:	4/24/2020			
	Payment agreement:	Zie bijlage			
	Payment term (days):	1			
	Other agreed terms:	Zie bijlage - Betalingsovereenkomsten Overruled door VWS Geen credit check gedaan			

Figuur 111: OAKVC2-000516281

Separaat gemailde Ryzur inkooporder Mediq (pdf)	Downpayment:	€ 2.260.000,00			VAI Total orde
	Downpayment date:	24-4-2020			
	Payment agreement:	100% payment after goods are finished and quality check has been done in factory			
	Payment term (days):	1			
	Other agreed terms:	down payment per delivery			

Figuur 112: OAKVC2-000515867

Bron Betalingsvoorwaarden

Shengquan inkooporderformulier (excel)	Downpayment:	€ 4,170,000.00			Total
	Downpayment date:	4/24/2020			
	Payment agreement:	Zie bijlage			
	Payment term (days):	1			
	Other agreed terms:	Zie bijlage - Betalingsovereenkomsten Overruled door VWS Geen credit check gedaan			

Figuur 113: OAKVC2-000516282

Separaat gemailde Shengquan inkooporder Mediq (pdf)	Downpayment:	€ 4.170.000,00			VAI Total c
	Downpayment date:	24-4-2020			
	Payment agreement:	100% payment after goods are finished and quality check has been done in factory			
	Payment term (days):	1			
	Other agreed terms:	downpayment per delivery			

Figuur 114: OAKVC2-000515868

867 Van Lienden, Damme en Van Gestel geven in gesprekken met Deloitte aan dat **Functionaris 1 Mediq** in eerste instantie weigert om de orders te ondertekenen, maar dat uiteindelijk op 22 april 2020 om 18:42 uur alle handtekeningen zijn gezet. **Functionaris 1 Mediq** heeft dit in gesprekken met Deloitte bevestigd en aangegeven dat hij onder protest (zie hiervoor in paragraaf 12.6) en op uitdrukkelijk verzoek van VWS getekend heeft. Volgens **Functionaris 1 Mediq** was Mediq niet betrokken bij het initiëren van de deals, het onderhandelen over de prijzen of de totstandkoming van de orders. Mediq had volgens **Functionaris 1 Mediq** als taak om de geautoriseerde orders te verwerken en dat deed **Functionaris 1 Mediq** wanneer er een handtekening van **Functionaris 1 LCH** aanwezig was. **Functionaris 1 Mediq** geeft in gesprekken met Deloitte aan dat de handtekening van **Functionaris 1 LCH** voldoende was om de order door te zetten, omdat **Functionaris 1 LCH** gemachtigd was door VWS.

⁶⁷³ OAKVC2-000515866.

868 Op 22 april 2020, om 19:56, uur meldt Functionaris 4 VWS het volgende in de groepsapp Team Hulpmiddelen en deelt hij mee dat de Purchase Orders zijn getekend: ⁶⁷⁴

Figuur 115: OAKCHT-0001-00000918

869 Zie voor de twee door Mediq (namens het LCH) en door RGA ondertekende Purchase Orders de hierna opgenomen afbeeldingen:

⁶⁷⁴ OAKCHT-0001-00000918.

PURCHASE ORDER FORM

Supplier name: Relief Goods Alliance BV Supplier address: <input type="text"/> Country: <input type="text"/> Contact person: Sywert van Lienden Phone number: <input type="text"/> Contact e-mail: <input type="text"/>	Mediq Nederland B.V. Acting as part of: the Landelijk Consortium Hulpmiddelen (LCH) <input type="text"/> Invoice address: <input type="text"/> @mediq.com	
Order number: LCH2020-0153 Order date: 22-4-2020 Reference name: Functionaris 4 LCH Reference email: <input type="text"/> @schipmooenen.nl	BTW: NL854913981B01 KVK: 62677926	

Product/service details supplier	Quantity	Expected delivery date	Price per unit ex. VAT	Amount ex. VAT
KN95 Ryzur	100.000	29-apr-20	2,26	226.000,00
KN95 Ryzur	200.000	5-mei-20	2,26	452.000,00
KN95 Ryzur	300.000	7-mei-20	2,26	678.000,00
KN95 Ryzur	300.000	8-mei-20	2,26	678.000,00
KN95 Ryzur	300000	10-mei-20	2,26	678.000,00
KN95 Ryzur	300000	14-mei-20	2,26	678.000,00
KN95 Ryzur	600000	17-mei-20	2,26	1.356.000,00
KN95 Ryzur	900000	20-mei-20	2,26	2.034.000,00
KN95 Ryzur	1100000	23-mei-20	2,26	2.486.000,00
KN95 Ryzur	1500000	26-jun-20	2,26	3.390.000,00
KN95 Ryzur	1500000	29-mei-20	2,26	3.390.000,00
KN95 Ryzur	1500000	1-jun-20	2,26	3.390.000,00
KN95 Ryzur	1500000	4-jun-20	2,26	3.390.000,00
KN95 Ryzur	1500000	7-jun-20	2,26	3.390.000,00
KN95 Ryzur	1500000	10-jun-20	2,26	3.390.000,00
KN95 Ryzur	1500000	13-jun-20	2,26	3.390.000,00
KN95 Ryzur	1500000	16-jun-20	2,26	3.390.000,00
KN95 Ryzur	1500000	19-jun-20	2,26	3.390.000,00
KN95 Ryzur	1500000	22-jun-20	2,26	3.390.000,00
KN95 Ryzur	900000	24-jun-20	2,26	2.034.000,00

	Total order value (excl. VAT): €	45.200.000,00
	VAT €	
	Total order value (incl. VAT) €	45.200.000,00

Downpayment: € 2.260.000,00
Downpayment date: 24-4-2020
Payment agreement: 100% payment after goods are finished and quality check has been done in factory
Payment term [days]: 1
Other agreed terms: down payment per delivery

Delivery condition: FOB Named place: SHANGHAI / PVG Delivery address: Centraal Boekhuis <input type="text"/>	Principal name: Functionaris 1 Mediq Principal signature: <input type="text"/> Supplier name: Relief Goods Alliance BV Supplier signature: <input type="text"/>
--	--

We kindly request you to check this order on product details, volume, delivery date, price and order value. Deviations need to be reported to the Finance department of LCH via: fin@hulpmiddelen.nl.

Delivery and billing need to be conducted stating the order number listed above.

Billing statement requires stating your VAT number and bank account details.

This purchase order, and any related agreement, is conducted under and governed by the general purchase conditions of Mediq Nederland B.V. which will be provided to you on your request. The Mediq general purchase conditions shall prevail over any general conditions of sale of the supplier, which are hereby expressly rejected.

Figuur 116: OAKVC2-000515856

PURCHASE ORDER FORM

Supplier name: Relief Goods Alliance BV (RGA) Supplier address: <input type="text"/> Country: <input type="text"/> Contact person: Sywert van Londen Phone number: <input type="text"/> Contact e-mail: <input type="text"/> Order number: LCH2020-0154 Order date: 22-4-2020 Reference name: Functionaris 4 LCH Reference email: <input type="text"/> @lch.nl	Mediq Nederland B.V. Acting as part of: the Landelijk Consortium Hulpmiddelen (LCH) Invoice address: <input type="text"/> @mediq.com BTW: NL854913981B01 KVK: 6267926
---	---

Product/service details supplier	Quantity	Expected delivery date	Price per unit ex. VAT	Amount ex. VAT
ShengQuan I	500.000	5-mei-20	2,78	1.390.000,00
ShengQuan II	500.000	6-mei-20	2,78	1.390.000,00
ShengQuan III	500.000	7-mei-20	2,78	1.390.000,00
ShengQuan I	500.000	8-mei-20	2,78	1.390.000,00
ShengQuan II	1000000	9-mei-20	2,78	2.780.000,00
ShengQuan I	1000000	10-mei-20	2,78	2.780.000,00
ShengQuan II	1000000	11-mei-20	2,78	2.780.000,00
ShengQuan III	1000000	12-mei-20	2,78	2.780.000,00
ShengQuan I	1000000	13-mei-20	2,78	2.780.000,00
ShengQuan II	1000000	14-mei-20	2,78	2.780.000,00
ShengQuan III	1000000	15-mei-20	2,78	2.780.000,00
ShengQuan I	1000000	16-mei-20	2,78	2.780.000,00
ShengQuan II	1000000	17-mei-20	2,78	2.780.000,00
ShengQuan III	1000000	18-mei-20	2,78	2.780.000,00
ShengQuan I	1000000	19-mei-20	2,78	2.780.000,00
ShengQuan II	1000000	20-mei-20	2,78	2.780.000,00
ShengQuan III	1000000	21-mei-20	2,78	2.780.000,00
ShengQuan I	1000000	22-mei-20	2,78	2.780.000,00
ShengQuan II	1000000	23-mei-20	2,78	2.780.000,00
ShengQuan III	1000000	24-mei-20	2,78	2.780.000,00
ShengQuan I	1000000	25-mei-20	2,78	2.780.000,00
ShengQuan II	1000000	26-mei-20	2,78	2.780.000,00

	Total order value (excl. VAT) €	55.600.000,00
	VAT €	
	Total order value (incl. VAT) €	55.600.000,00

Downpayment: € 4.170.000,00
Downpayment date: 24-4-2020
Payment agreement: 100% payment after goods are finished and quality check has been done in factory
Payment term (days): 1
Other agreed terms: downpayment per delivery

Delivery condition: FOB Named place: SHANGHAI / PVG Delivery address: Centraal Boekhuis <input type="text"/>	Principal name: Functionaris 1 Mediq Principal signature: <input type="text"/> Supplier name: Relief Goods Alliance BV (RGA) Supplier signature: <input type="text"/>
--	--

We kindly request you to check this order on product details, volume, delivery date, price and order value. Deviations need to be reported to the Finance department of LCH via @lchulpmiddelen.nl.

Delivery and billing need to be conducted stating the order number listed above.

Billing statement requires stating your VAT number and bank account details.

This purchase order, and any related agreement, is conducted under and governed by the general purchase conditions of Mediq Nederland B.V. which will be provided to you on your request. The Mediq general purchase conditions shall prevail over any general conditions of sale of the supplier, which are hereby expressly rejected.

Figuur 117: OAKVC2-000515858

870 Op 25 april 2020, om 12:40 uur, stuurt Functionaris 2 VWS het volgende WhatsApp bericht aan minister van VWS.⁶⁷⁵

Figuur 118: OAKCHT-0001-00000923

12.8 Bijlage bij RGA-orders

12.8.1 Aanpassingen in de bijlage

871 Bij het invoeren van de orders in de LCH-systemen is de bijlage bij de RGA-orders in overleg met Functionaris 4 LCH aangepast.⁶⁷⁶ Ten opzichte van de eerste versie van de 'Bijlage bij Orders maskers Relief Goods Alliance BV.docx' zijn in de tweede versie enkele wijzigingen zichtbaar:

Eerste versie bijlage⁶⁷⁷

De fabrikant krijgt 3 werkdagen de tijd om het model aan te passen

Indien het vernieuwde masker niet door de tests komt, wordt de order direct geannuleerd en worden geleverde goederen gecrediteerd.

Betalingsvoorwaarden:
50% bij testorder van 3.000.000 stuks bij Shengquan, danwel 2.000.000 stuks bij Ryzur ter waarde van de testorder.

Per deellevering restbetaling.

Tweede versie bijlage⁶⁷⁸

De fabrikant krijgt 5 tot 7 werkdagen de tijd om het model aan te passen

Indien het vernieuwde masker niet door de tests komt, wordt de order direct geannuleerd.

Betalingsvoorwaarden:
ShenQuan: 50% vooruitbetaling voor een testorder van 3.000.000 stuks. Restbetaling na de deellevering.
Ryzur: 50% aanbetaling voor een testorder van 2.000.000 stuks.

Restbetaling na deellevering.

12.8.2 Ondertekening bijlage LCH

872 Op 23 april 2020 ontvangt Functionaris 4 LCH van het Finance team van het LCH de documentatie inzake de RGA-orders, met de toelichting "bijgaand alle documenten bij elkaar". Bijgevoegd zijn een factuur van RGA voor Shengquan, beide inkooporderformulieren, en de tweede versie van de 'Bijlage bij Orders maskers Relief Goods Alliance BV'.⁶⁷⁹

⁶⁷⁵ OAKCHT-0001-00000923.

⁶⁷⁶ OAKVC2-000516279.

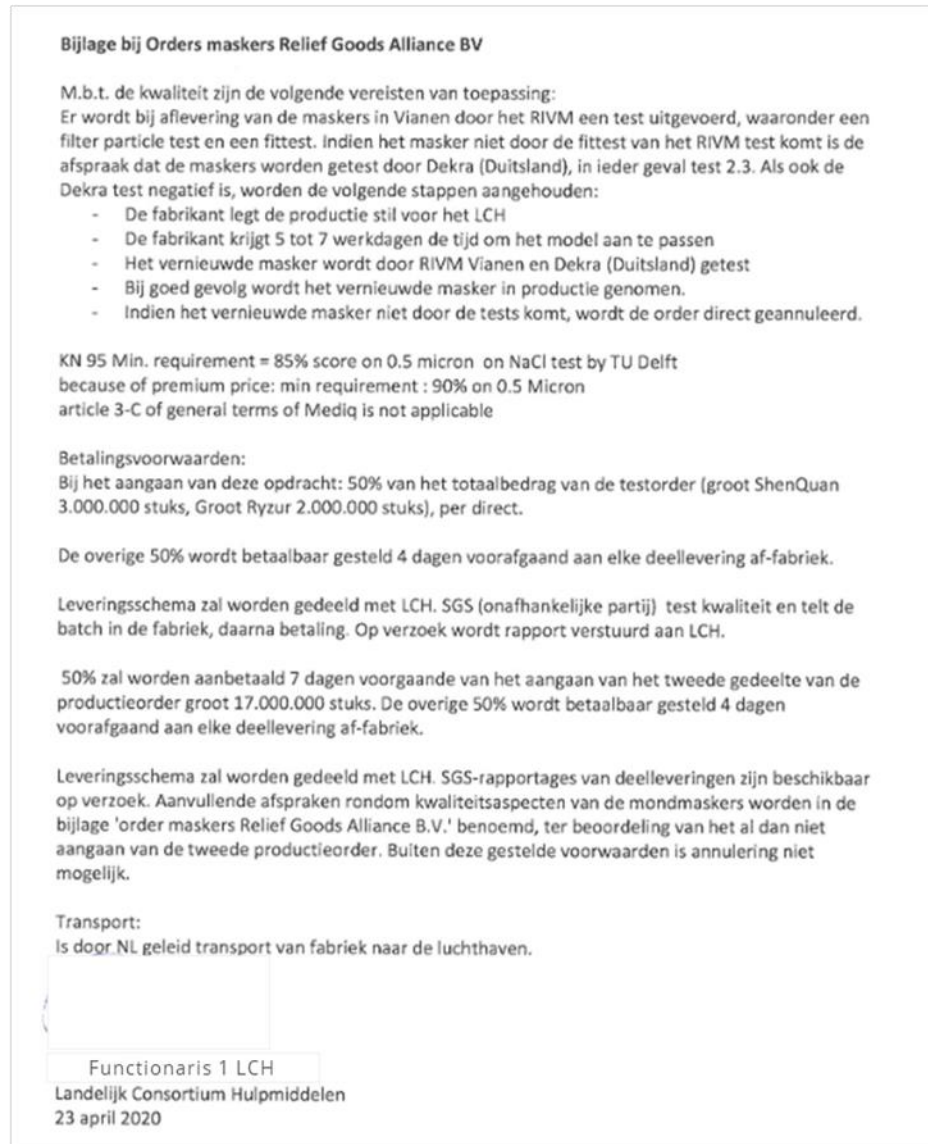
⁶⁷⁷ OAKVC2-000528063.

⁶⁷⁸ OAKVC2-000516280.

⁶⁷⁹ OAKVC3-000021565; OAKLC14-003624358.

873 Op 23 april 2020 vraagt Van Lienden via een e-mail aan **Functionaris 4 LCH** om een getekende versie van de bijlage.⁶⁸⁰ Diezelfde dag stuurt **Functionaris 4 LCH** van RGA een e-mail naar Van Lienden. **Functionaris 4 LCH** schrijft dat als bijlage een getekende versie van de bijlage behorende bij de orders bij Ryzur en Shengquan is bijgevoegd. Verder schrijft hij: “[...] We hebben de betalingsvoorwaarden aangepast op basis van de tekst op de facturen. [...]”⁶⁸¹

874 Op 23 april 2020 ondertekent **Functionaris 1 LCH** (deze derde versie van) de bijlage, waarin de tekst is aangepast naar de betalingsvoorwaarden van RGA zoals afgeleid van de facturen van RGA. De ondertekende bijlage betreft:

Figuur 119: OAKVC3-000038424

⁶⁸⁰ OAKVC3-000038423.

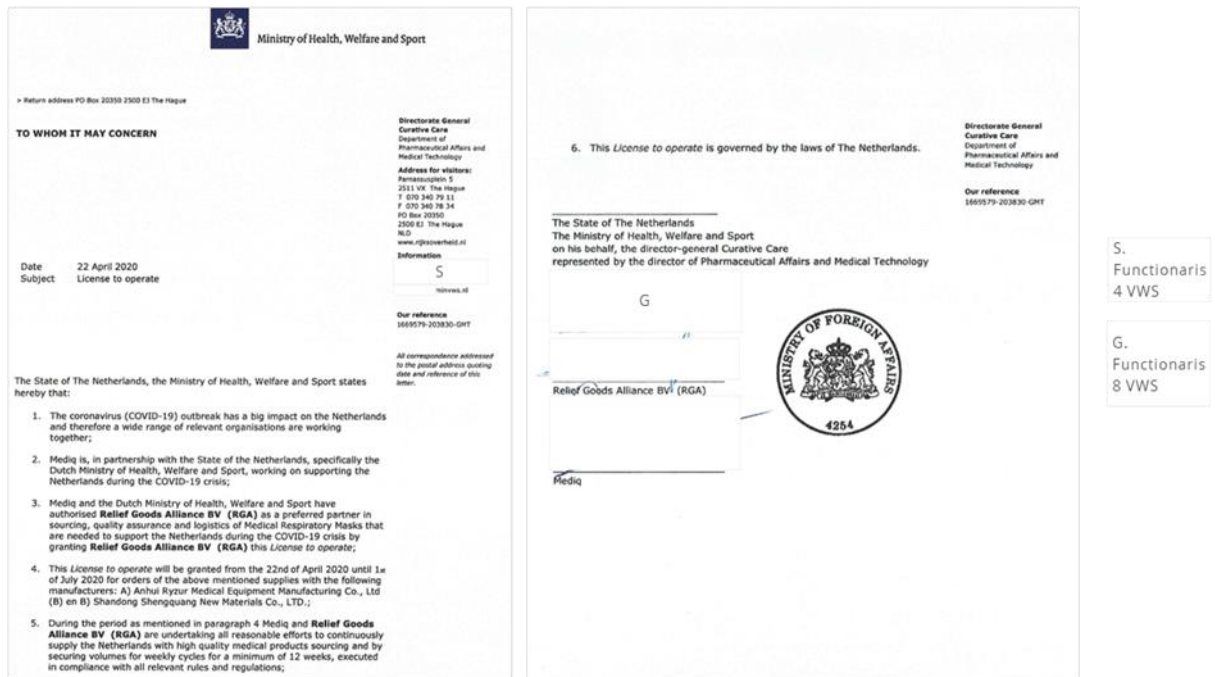
⁶⁸¹ OAKVC3-000038423. Van Gestel reageert in wederhoor met de opmerking dat de betalingsvoorwaarden op de facturen van RGA overeenkomen met datgene wat is afgesproken. De aanpassingen in de bijlage werden volgens Van Gestel veroorzaakt doordat de oorspronkelijke bijlage de gemaakte afspraken niet goed weergaf.

12.9 License to operate

875 Tijdens de gesprekken met Van Lienden, Damme en Van Gestel op 17 april 2020 geeft **Functionaris 4 VWS** aan dat Hulptroepen net als alle andere partijen een 'License to operate' kan krijgen. Van Lienden, Damme en Van Gestel lichten in gesprekken met Deloitte toe dat de Licence to operate stelde dat RGA in China mocht handelen namens de Nederlandse overheid (namens VWS, het LCH en Mediq), maar enkel met vooraf vastgestelde fabrikanten. Deze License to operate werd volgens Van Lienden, Damme en Van Gestel soms ingezet om aan fabrikanten duidelijk te maken dat er een partij aan het inkopen was voor de Nederlandse overheid.⁶⁸²

876 Op 24 april 2020 stuurt **Functionaris 4 VWS** een gescande License to operate voor RGA met een stempel van Buitenlandse Zaken naar Van Lienden en naar een medewerker van de ambassade in China. De License to operate is ondertekend door **Functionaris 8 VWS** en door RGA en Mediq.⁶⁸³

Figuur 120: OAKVC2-000531141

12.10 Memo Functionaris 4 LCH

877 Op 16 juli 2020 stuurt **Functionaris 4 LCH** LCH een memo inzake (de totstandkoming van) de RGA-orders naar **Functionaris 1 LCH**.⁶⁸⁴ **Functionaris 4 LCH** beschrijft daarin de gang van zaken op 22 april 2020. **Functionaris 4 LCH** beschrijft onder andere aan **Functionaris 4 VWS** en **Functionaris 1 LCH** gevraagd te hebben waarom de order bij RGA nodig was, gezien het reeds aanwezige surplus wat betreft mondknaskers. **Functionaris 4 VWS** zou daarop

⁶⁸² OAKCHT-0001-00000821; OAKCHT-0001-00000807; OAKCHT-0001-00000142.

⁶⁸³ OAKVC2-000531140; OAKVC2-000531138.

⁶⁸⁴ OAKBZK22-000016026; OAKBZK22-000016027.

aangegeven hebben dat reeds besloten was “op hoog politiek niveau” dat het project met RGA doorgang moest vinden. Functionaris 4 LCH beschrijft een oneigenlijke druk te hebben ervaren vanuit Functionaris 4 VWS en RGA om de order nog op 22 april 2020 verzonden te krijgen en zijn handtekening op de inkooporderformulieren te hebben gezet, om ervoor te zorgen dat het interne procuratieproces van het LCH in gang kon worden gezet. Ook refereert Functionaris 4 LCH aan de op dat moment lopende grafeen-discussie (zie voor nadere details hoofdstuk 15 ‘Kwaliteit’).

878 Functionaris 4 VWS geeft in gesprekken met Deloitte aan zich niet te herkennen in de door Functionaris 4 LCH omschreven situatie. Functionaris 4 VWS geeft aan dat hij steeds benadrukt heeft dat het aan het LCH was om de order inhoudelijk te beoordelen. Ook het niet sluiten van een order behoorde tot de mogelijkheden. Volgens Functionaris 4 VWS stond de omvang van de order niet ter discussie, omdat Functionaris 1 LCH en Functionaris 2 VWS dit al hadden besloten.

879 Van Lienden, Damme en Van Gestel lichten aan Deloitte toe zich niet te herkennen in het door Functionaris 4 LCH geschetste beeld.

12.11 Contracten RGA met fabrikanten Ryzur en Shengquan

880 Op 30 april 2020 stuurt Van Lienden aan het LCH een ‘finaal stabiel leverschema’ van beide fabrikanten, waarbij hij aangeeft dat de contracten met beide fabrikanten op 29 april 2020 zijn ondertekend. Deloitte heeft tijdens de gesprekken met RGA meerdere malen verzocht om een kopie van dan wel inzage in de inkoopovereenkomsten van RGA met de fabrikanten. RGA heeft deze informatie niet verstrekt, maar heeft de documenten en correspondentie via een scherm aan Deloitte getoond⁶⁸⁵.

881 Het aan Deloitte op het scherm getoonde contract met Ryzur, met contractnummer Ryzur-2020042330 en gedateerd op 28 april 2020, omvat een bestelling van 20 miljoen KN95-mondmaskers. Het op het scherm getoonde Shengquan-contract met nummer SQ20200428HL is deels zichtbaar. Andere delen zijn gelakt. Zichtbaar is dat het gaat om een eerste order van 3 miljoen stuks en een tweede order van 17 miljoen stuks. Het contract is voorzien van één handtekening, gedateerd op 28 april 2020. Uit de bij de documenten behorende getoonde correspondentie volgt dat de contracten op 29 april 2020 door RGA zijn ondertekend.

⁶⁸⁵ Van Lienden, Damme en Van Gestel geven aan dat zij het verstrekken van inkoopinformatie van fabrikanten beschouwen als bedrijfsgevoelige informatie.

13

Prijsstelling en prijsopbouw

13.1

Inleiding

882 In de voorgaande hoofdstukken is beschreven welke voorstellen Van Lienden, Damme en Van Gestel doen aan het LCH. Ook is toegelicht hoe de twee RGA-orders tot stand komen. Een onderdeel van het inkoopproces van het LCH is onder andere de beoordeling van de prijsstelling. Dit hoofdstuk bevat de feiten en omstandigheden inzake de prijsstelling en de prijsopbouw⁶⁸⁶ ten aanzien van de orders die zijn gesloten tussen RGA en het LCH.

883 Paragraaf 13.2 hierna bevat eerst een samenvatting. Daarna volgen de bevindingen inzake de volgende onderwerpen:

- De prijsstelling van RGA en de beoordeling daarvan door het LCH en/of VWS (zie paragraaf 13.3).
- De prijsopbouw van RGA en de beoordeling daarvan door het LCH en/of VWS (zie paragraaf 13.4).
- De mogelijkheid tot prijsverlaging van de RGA-orders (zie paragraaf 13.5).
- De door het LCH gehanteerde richtprijzen in de weken 15 tot en met 26 in 2020 (zie paragraaf 13.6).
- Een overzicht met overeengekomen prijzen voor de inkoop van mondkmaskers door het LCH bij andere leveranciers (zie paragraaf 13.7).

13.2

Samenvatting prijs

Op basis van de beschikbare onderzoeksinformatie en de toelichtingen in interviews en wederhoor, kunnen de bevindingen in dit hoofdstuk 'Prijsstelling en prijsopbouw' als volgt worden samengevat:

884 De volgende tabel bevat samengevat een overzicht van de prijsstelling in de voorstellen en orders zoals beschreven in hoofdstuk 10 'Voorstellen voor Samenwerking met het LCH', hoofdstuk 11 'Voorstellen als leverancier van het LCH' en hoofdstuk 12 'RGA-orders'.

⁶⁸⁶ Met prijsstelling wordt bedoeld op de door RGA aangeboden prijzen in verhouding tot de door het LCH en VWS gehanteerde bandbreedtes van inkooprijzen in de week waarin de transacties met RGA werden overeengekomen. Prijsopbouw betreft inzicht in de diverse prijscomponenten van de door RGA gedane voorstellen.

Voorstel	Prijsstelling	Opmerkingen
1) 12 april - Hulptroepen	€ 2,88	Bedrag inclusief 21% btw, 20% onvoorzien en levering in Nederland door Hulptroepen Prijs kan mogelijk naar € 2,20, na overheidsinterventie
2) 13 april - RGA	€ 2,88	Bedrag in gesprek genoemd, exclusief btw, inclusief 'risicomarge', gemiddelde prijsstelling over meerdere fabrieken, en levering in China
3) 15 april (ochtend) - RGA	€ 2,88	Bedrag exclusief btw, inclusief (on)voorzien kosten en levering in Nederland door RGA
4) 15 april (avond) - Hulptroepen	€ 2,88 (optie A) of € 2,29 (optie B)	Bedrag optie A betreft levering in Nederland, inclusief (on)voorzien kosten (en exclusief btw) Bedrag optie B betreft levering in China, inclusief (on)voorzien kosten (en exclusief btw)
Inkooporder-formulieren 19 en 22 april (RGA-orders)	€ 2,78 (Shengquan) en € 2,26 (Ryzur)	Bedragen zijn exclusief btw, inclusief (on)voorzien kosten en betreffen levering in China door RGA

Tabel 12: Prijsstelling in voorstellen en orders

885 Met 'prijsstelling' wordt bedoeld op de door RGA aangeboden prijzen in verhouding tot de door het LCH en VWS gehanteerde bandbreedtes van inkooprijzen in de week waarin de transacties met RGA werden overeengekomen. 'Prijsopbouw' betreft inzicht in de diverse prijscomponenten van de door RGA gedane aanbiedingen.

886 Het LCH stelt wekelijks een prijsbandbreedte vast waarbinnen de diverse soorten PBM mochten worden ingekocht. Deze bandbreedte betreft de verwachte inkooprijzen en een maximum inkooprijzen. Vanaf begin april 2020 worden binnen het LCH wekelijks de verwachte inkooprijzen, de maximumrijzen en de minimale afname van diverse soorten PM, waaronder mondmaskers, per e-mail gedeeld. Inkoopers van het LCH gebruikten dit overzicht met bandbreedtes bij de beoordeling van de prijzen waartegen de PBM werden aangeboden.

887 Op 21 april 2020 wordt de voornoemde wekelijkse e-mail met onder andere de verwachte inkooprijzen en de maximale inkooprijzen voor week 17 van 2020 gedeeld met betrokkenen binnen het LCH. Uit deze e-mail blijkt dat voor de betreffende week de verwachte inkooprijzen voor (medische) mondmaskers € 2,50 bedraagt en de maximale inkooprijzen € 3,00. Door de betrokkenen van het LCH, VWS en Mediq wordt tijdens interviews aangegeven dat de prijzen van de orders met RGA (€ 2,26 en € 2,78) binnen de in die week geldende bandbreedte (€ 2,50 – € 3,00) vielen en dat de prijzen derhalve akkoord zijn bevonden.

888 Op 22 april 2020 ontvangt Functionaris 4 VWS van Van Lienden een overzicht van de prijsopbouw behorende bij de aanbieding van de mondmaskers van Shengquan. In deze prijsopbouw wordt uitgegaan van een inkooprijzen (inclusief commissie agent) van € 2,406 per mondmasker. Inclusief diverse additionele posten, waaronder een post onvoorzien van 10%, komt de prijs per mondmasker uit op € 2,78 (exclusief btw). Van Lienden bespreekt op 22 april 2020 op locatie bij het LCH deze prijsopbouw met Functionaris 4 VWS. Van Lienden benoemt dat

[Functionaris 4 VWS] tijdens deze bespreking aangeeft dat, als de risico's goed gemanaged worden, RGA er een flink bedrag aan zou kunnen overhouden. Van Lienden en Van Gestel geven aan dat het volgens [Functionaris 4 VWS] gaat om een win-win situatie, die ook gold voor andere leveranciers.

889 [Functionaris 4 VWS] geeft in wederhoor aan niet om de prijsopbouw gevraagd te hebben, maar deze wel ontvangen en bekeken te hebben, alsmede deze getoond te hebben aan [Functionaris 2 VWS]. [Functionaris 4 VWS] geeft aan dat hij slechts kennisgenomen heeft van de prijsopbouw. Tevens geeft hij aan dat het LCH de partij is die toegang heeft tot alle relevante informatie en ook de partij is die gaat over de prijsbeoordeling. Dat is op dat moment ook medegedeeld aan Van Lienden. Daarnaast geeft [Functionaris 4 VWS] aan dergelijke uitspraken aan RGA, over het maken van winst, niet te hebben gedaan.

890 Er bestaat een verschil van inzicht tussen de partijen over de vraag welke partij de (eind)verantwoordelijkheid heeft voor de prijsbeoordeling van de overeenkomsten met RGA. Ten aanzien van de beoordeling van de prijsopbouw geven [Functionaris 4 VWS] en [Functionaris 2 VWS] in interviews aan dat deze verantwoordelijkheid bij het LCH ligt. [Functionaris 4 VWS] geeft daarbij aan dat ook Mediq een zelfstandige rol heeft in de beoordeling van de prijs. Dit vanwege de overeenkomst die bestaat tussen VWS en Mediq. [Functionaris 1 Mediq] geeft in interviews aan dat Mediq geen betrokkenheid heeft bij de beoordeling van de prijsopbouw. Wel heeft [Functionaris 1 Mediq] de prijsstelling beoordeeld, en heeft deze vastgesteld dat die paste binnen de bandbreedtes die golden voor die week. [Functionaris 1 LCH] geeft in interviews aan dat er geen inhoudelijke prijsbeoordeling is gedaan, anders dan beoordeling van de hoogte van de prijs.

891 Op 23 april 2020 stuurt [Functionaris 4 LCH] een e-mail aan RGA, waarin hij aangeeft dat er een prijsverlaging voor het LCH volgt als de productie van de Ryzur-mondmaskers met twee weken wordt uitgesteld. [Functionaris 4 LCH] geeft aan een voorstel voor deze prijsverlaging graag te ontvangen. Dit herhaalt [Functionaris 4 LCH] in een e-mail van een dag later. Van Lienden reageert op 26 april 2020 op de e-mail van 23 april 2020 met de melding dat deze potentiële prijsverlaging geldt voor de fabrikant Shengquan, en geeft aan later te zullen terugkomen op eventuele opties.

892 RGA sluit op 29 april 2020 de contracten met beide fabrikanten. RGA komt daarbij, volgens het boek van FTM 'Sywerts miljoenen',⁶⁸⁷ een stukprijs van US\$ 1,80 (omgerekend tegen de wisselkoers op deze datum bedraagt dit € 1,66) overeen voor de mondmaskers van Ryzur. De stukprijs bij Shengquan bedraagt US\$ 2,50 (€ 2,31) voor de eerste order van drie miljoen stuks en US\$ 2,05 (€ 1,89) voor de tweede order van 17 miljoen stuks.

893 Na het sluiten van de contracten met beide fabrikanten deelt Van Lienden op 30 april 2020 het finale leverschema met het LCH. Van Lienden geeft daarbij ook aan dat een prijsverlaging van US\$ 0,07 bij de order Shengquan te realiseren zou zijn geweest indien er een aanbetaling van 80% zou zijn gedaan over de gehele order. Van Lienden geeft daarvan aan dat deze 80% aanbetaling hem binnen de financiële afspraken en fasering geen optie leek.

⁶⁸⁷ Gebruikt als bron, aangezien RGA ondanks herhaald verzoek hiertoe geen inzage in de financiële administratie heeft verstrekt of een kopie van betreffende inkoopcontracten (ter inzage) heeft aangeboden.

894 **Functionaris 4 VWS** signaleert bij **Functionaris 2 VWS** het verlate leverschema en geeft aan dat het akkoord voor een tragere levering destijds is gegeven onder de voorwaarde dat daaraan een lagere prijs verbonden zou zijn. Deze door RGA aangeboden prijsverlaging wordt besproken door VWS en het LCH, maar hier wordt niet per e-mail richting RGA op gereageerd. Van Lienden geeft aan dat **Functionaris 1 LCH** het aanbod voor de prijsverlaging telefonisch heeft afgewezen. **Functionaris 1 LCH** bestrijdt dit en geeft desgevraagd aan dat uit de inhoud en toon van de e-mail blijkt dat Van Lienden al had besloten dat een prijsverlaging geen optie was.

895 Van Lienden, Damme en Van Gestel lichten in interviews de post 'onvoorzien' toe. Zij geven aan dat deze post onder meer betrekking heeft op ruimte voor de nog niet vaststaande inkooprijzen van de mondmaskers, valutaschommelingen en mogelijk afgekeurde mondmaskers. Van Lienden, Damme en van Gestel geven aan dat RGA verwachtte dat het LCH zou onderhandelen over de prijs, en dat met deze onderhandelingen rekening is gehouden in de prijsstelling. Van Lienden, Damme en Van Gestel geven aan er in het gehele proces nooit over de prijs is onderhandeld, wat RGA een financieel voordeel opleverde. In (de uitwerking van) een door Van Lienden, Damme en Van Gestel gemaakte geluidsopname van hun overleg met VWS en het LCH op 15 april 2020 zou **Functionaris 2 VWS** de volgende uitspraak hebben gedaan: "Wat we wel met jullie moeten afspreken is dat die prijs vrij scherp is." In wederhoor geeft **Functionaris 2 VWS** aan dat onderhandelingen over de prijs bij het LCH nooit aan de orde waren, omdat het samenwerken tussen de leverancier en het LCH gebaseerd was op vertrouwen. Volgens **Functionaris 2 VWS** zijn alle leveranciers gevraagd om te leveren tegen een scherpe prijs, zonder zichzelf tekort te doen.

13.3 Prijsstelling RGA

13.3.1 Prijsstelling - proces

896 In de maanden april en mei 2020 wordt binnen het LCH wekelijks een e-mail gedeeld met als onderwerp 'Forecast inkooprijzen, max prijzen en thresholds'. Deze wekelijkse e-mail bevat steeds dezelfde begeleidende tekst:

*"Hierbij de output van ons wekelijks overleg zojuist over de input op inkooprijzen (+ verwachtingen), max inkooprijzen en de threshold trade / inbox."*⁶⁸⁸

897 In deze e-mail is standaard een tabel opgenomen met de (verwachte) inkooprijzen, de maximum gestelde prijs en de minimaal gestelde afname voor diverse soorten PBM, waaronder mondmaskers. Vanaf 21 april 2020 wordt regelmatig een maximaal gestelde levertijd toegevoegd aan deze tabel.⁶⁸⁹

898 De inkopers van het LCH en Mediq gebruiken deze tabel bij het beoordelen van de prijzen waartegen PBM worden ingekocht. Diverse betrokkenen binnen VWS en het LCH geven aan dat voorstellen van PBM-leveranciers aan deze bandbreedtes (verwachte inkooprijzen – maximum inkooprijzen) werden getoetst.

⁶⁸⁸ OAKLC14-001265024.

⁶⁸⁹ OAKLC14-001265024.

13.3.2 Prijsstelling week 17 – de week van de RGA-orders

899 Op 21 april 2020 wordt de wekelijkse e-mail met het onderwerp 'Forecast inkooprijzen, max prijzen en thresholds' gedeeld met diverse betrokkenen; veelal traders van het LCH.⁶⁹⁰

900 (P) In deze e-mail is de volgende tabel opgenomen, waaruit blijkt dat in week 17 (20 april – 26 april) de verwachte inkooprijzen voor FFP2/KN95-mondmaskers € 2,50 bedraagt en de maximale inkooprijzen € 3,00 (exclusief btw). Daarnaast blijkt uit de tabel dat de minimale afname 100.000 stuks bedraagt en dat de drempel voor de levertermijn op zeven dagen is gezet.⁶⁹¹

Prijs		Forecast	Forecast	Forecast	Forecast	Forecast		max	volume threshold	levertermijn threshold
	product	week 14	week 15	week 16	week 17	week 18				
1	Mondmaskers	2,99	3,80	3,80	2,50	2,50	amerikanen	3,00	100.000	7 dagen
2	Isolatiejassen	2,85	3,80	4,70	5,00	5,00	grondstoffen	5,00	500.000	7 dagen
3	Beschermingsbrillen	1,23	1,00	1,00	1,00	1,00	t/m week 24	1,46	niet	7 dagen
4	Halterscharpen	1,50	1,50	1,50	0,60	0,60		0,75	1.000.000	7 dagen
5	Chirurgische mondmaskers	0,44	0,44	0,44	0,44	0,44	mik van strik	0,55	1.000.000	7 dagen
6	Onderzoekshandschoenen	0,07	0,09	0,09	0,09	0,09		0,10	5.000.000	7 dagen
7	Sterillium	6,00	6,00	6,00	6,00	6,00		6,00	niet	7 dagen
8	Testkits Corona	16,56	16,56	16,56	16,56	16,56				
Total										

Figuur 121: OAKVC1-000550235

901 Betrokkenen bij het LCH, VWS en Mediq bevestigen dat de bandbreedte voor mondmaskers in de week van 22 april 2020 € 2,50 tot € 3,00 bedroeg.

13.3.3 Betrokkenheid en verantwoordelijke partij beoordeling prijsstelling

902 (P) Door alle bij de transacties met RGA betrokkenen van het LCH, VWS en Mediq wordt tijdens interviews aangegeven dat de prijzen van de orders bij RGA (€ 2,26 en € 2,78) binnen (of onder) de gestelde bandbreedte (€ 2,50 – € 3,00) van die week vielen, en dat de prijzen derhalve akkoord zijn bevonden.

903 [Functionaris 4 VWS] geeft aan dat, zover hij weet, de prijsstellingen uit het voortraject tot en met 22 april 2020 niet zijn meegenomen in de uiteindelijke beoordeling van de prijs voor de orders met RGA; die prijsbeoordeling lag immers bij het LCH.

904 [Functionaris 1 LCH] geeft aan de eindprijs op de inkooporderformulieren gecontroleerd te hebben en geconstateerd te hebben dat de prijzen binnen de bandbreedtes van die week lagen.

905 [Functionaris 1 Mediq] geeft aan de prijzen op de inkooporderformulieren te hebben gecontroleerd met de op dat moment van toepassing zijnde bandbreedtes. [Functionaris 1 Mediq] geeft aan dat de inhoudelijke beoordeling van

⁶⁹⁰ OAKLC14-001265024.

⁶⁹¹ De levertermijn threshold is vanaf 21 april 2020 toegevoegd aan deze tabel. Volgens [Functionaris 3 LCH] geldt de maximale inkooprijzen van € 3,00 in week 17 alleen indien sprake is van levering binnen zeven dagen. Indien een levering niet binnen zeven dagen plaatsvond, bedroeg de verwachte inkooprijzen van de mondmaskers € 2,50.

een transactie al was uitgevoerd, door het LCH, op het moment dat Mediq de RGA-orders verwerkte. Hij licht toe dat alle orders die door Mediq werden verwerkt vanuit het LCH, eerst werden goedgekeurd en getekend door **Functionaris 1 LCH**, alvorens **Functionaris 1 Mediq** deze orders goedkeurde.

906 **Functionaris 4 VWS** zegt hierover dat Mediq de eindverantwoordelijkheid had voor de transacties, aangezien de handtekening van **Functionaris 1 Mediq** de laatste handtekening is. Op basis van artikel 2, lid 1 jo lid 2⁶⁹² van de overeenkomst, zoals van toepassing tussen VWS en Mediq,⁶⁹³ neemt Mediq, in de ogen van **Functionaris 4 VWS**, met deze handtekening de verantwoordelijkheid voor de order op zich.

907 Mediq licht hier in gesprekken op toe dat Mediq geen eindverantwoordelijkheid heeft over overeenkomsten met betrekking tot inkopen PBM, omdat de eindverantwoordelijkheid bij VWS ligt. Mediq handelt namens VWS, wat volgens Mediq ook blijkt uit de vrijwaringsovereenkomst die voor dit doel is opgesteld.

908 **Functionaris 5 VWS** geeft aan dat het LCH, via **Functionaris 1 LCH**, de orders boven € 5 miljoen ter goedkeuring voorlegt aan **Functionaris 2 VWS**, mede om te beoordelen of de prijs per mondmasker voldoende is onderbouwd. **Functionaris 5 VWS** geeft aan dat hij enkel kon beoordelen of de inkoper van het LCH voldoende onderliggende stukken had opgenomen om de prijs te kunnen onderbouwen. Hij licht toe dat hij nooit een order heeft afgekeurd op basis van de prijs. **Functionaris 5 VWS** geeft daarnaast aan dat hij geen beoordeling heeft gedaan bij de overeenkomst met RGA, omdat deze overeenkomst niet per e-mail aan hem is voorgelegd. **Functionaris 2 VWS** heeft later, op 15 januari 2021, per e-mail aan het LCH bevestigd dat hij indertijd telefonisch akkoord heeft gegeven aan **Functionaris 1 LCH** voor de RGA-orders.⁶⁹⁴

13.4 Prijsopbouw RGA en beoordeling

13.4.1 Toesturen prijsopbouw op 22 april 2020

909 In aanloop naar de totstandkoming van de transacties met RGA maakt **Functionaris 4 VWS** diverse interne vastleggingen van (voorbereidingen op) de gesprekken met Van Lienden, Damme en Van Gestel, op 16 en 17 april

⁶⁹² In deze leden is het volgende vermeld:

"1. De Minister verklaart hierbij onherroepelijk dat de Staat der Nederlanden zich ten behoeve van Mediq garant stelt voor de volgende risico's: i) het definitieve verschil tussen de door Mediq betaalde inkooprijzen en de verkoopprijzen voor de persoonlijke beschermingsmiddelen voor de gezondheidszorg en de andere relevante producten die op dit moment in de gezondheidszorg benodigd zijn; ii) het krediet risico dat Mediq loopt bij de verkoop van de producten; iii) voor het financiële risico dat bestelde Producten niet geleverd worden maar wel betaald zijn en iv) voor alle andere financiële risico's voor Mediq uit deze Overeenkomst en de hieruit voortvloeiende overeenkomst mochten voortkomen (hieronder mede begrepen de risico's met betrekking tot de distributie van de Producten) die redelijkerwijs niet zijn af te dekken in de overeenkomsten met de leveranciers

2. Mediq spant zich maximaal in om de risico's als genoemd in lid 1 zo veel mogelijk te beheersen en te beperken en de leveranciers tot nakoming te bewegen."

⁶⁹³ OAKD00-0001-00000091.

⁶⁹⁴ OAKVC1-000349823.

2020.⁶⁹⁵ [Functionaris 4 VWS] geeft in deze vastleggingen aan dat 'Hulptroupen' inzichtelijk zal maken hoe de prijs van de mondkmaskers is opgebouwd.

910 Bij de aanbiedingen die RGA op 19 april 2020 aan het LCH stuurt, en die leiden tot het sluiten van twee inkooporders op 22 april 2020, is geen prijsopbouw bijgevoegd. [Functionaris 4 VWS] meldt dit aan [Functionaris 2 VWS] en aan [Functionaris 5 VWS] na ontvangst van de aanbiedingen op 19 april 2020.⁶⁹⁶

911 Van Lienden, Damme en Van Gestel lichten aan Deloitte toe dat [Functionaris 4 VWS] op 22 april 2020 tijdens een fysieke bespreking met Van Lienden en Van Gestel bij het LCH vraagt of hij een grosso modo voorcalculatie kan inzien. Volgens Van Lienden, Damme en Van Gestel vraagt [Functionaris 4 VWS] dit wellicht om 'gevoel te krijgen' bij de buffers die RGA heeft ingecalculeerd om tegenvallers te kunnen opvangen. Van Lienden, Damme en Van Gestel lichten toe dat RGA [Functionaris 4 VWS] de keuze heeft gegeven van welke fabrikant [Functionaris 4 VWS] een voorcalculatie wil zien. Van Lienden Damme en Van Gestel geven aan dat [Functionaris 4 VWS] ervoor koos om een voorcalculatie van Shengquan in te zien, aangezien de prijs van Ryzur onder de bandbreedte van het LCH lag.

912 [Functionaris 4 VWS] geeft in een interview aan bij RGA niet gevraagd te hebben om een prijsopbouw.

913 Op 22 april 2020 om 13:41 uur ontvangt [Functionaris 4 VWS] een e-mail van Van Lienden⁶⁹⁷, met als bijlage een 'Voorstel_LCH_Hulptroupen_costs_breakdown.pdf'.⁶⁹⁸ De begeleidende tekst luidt: "Hierbij". Dezelfde bijlage is tien minuten eerder door Van Lienden met [Functionaris 4 VWS] gedeeld per WhatsApp.⁶⁹⁹ De bestandsnaam in WhatsApp luidt: 'Voorstel_LCH_Hulptroupen A.pdf'.⁷⁰⁰

914 Van Lienden en [Functionaris 4 VWS] bespreken op 22 april 2020 op locatie bij het LCH de prijsopbouw. Van Lienden licht toe dat hij in eerste instantie aan [Functionaris 4 VWS] deze prijsopbouw op zijn laptop heeft getoond en daarna heeft verstuurd aan [Functionaris 4 VWS].

915 Het 'Voorstel_LCH_Hulptroupen A.pdf' is gedateerd 22 april 2020, heeft als header een logo van Hulptroupen.nu, en heeft als titel "Voorstel tot samenwerking tussen LCH & Hulptroupen Alliantie". In de ondertitel wordt vermeld dat het project zal worden uitgevoerd door RGA.

916 De prijsopbouw bevat geen fabrikantsnaam, wel is het aantal van 20 miljoen mondkmaskers vermeld. In deze prijsopbouw wordt uitgegaan van een inkoopprijs (inclusief commissie agent) van € 2,406 per mondkmasker. Inclusief diverse additionele posten, waaronder een post 'onvoorzien' van 10%, komt de prijs per mondkmasker uit op € 2,78 exclusief btw.⁷⁰¹ Deze prijs komt overeen met de aangeboden prijs voor Shengquan.⁷⁰²

⁶⁹⁵ OAKVC2-000531259; OAKVC2-000531260; OAKVC3-000029217.

⁶⁹⁶ OAKVC1-000545111.

⁶⁹⁷ OAKVC2-000538104.

⁶⁹⁸ OAKVC2-000538105.

⁶⁹⁹ OAKCHT-0001-00000142.

⁷⁰⁰ OAKVC1-000036266.

⁷⁰¹ Ten tijde van het sluiten van de orders is de btw op nihil gesteld.

⁷⁰² OAKVC2-000538105.

917 De prijsopbouw die Van Lienden getoond heeft aan Functionaris 4 VWS, is als volgt:

Voorstel

Prijsopbouw

20.000.000 Mondkapjes KN95 per order

Supplier

Shipping details					
Aantal	1.000.000				
verpakt per	1.000				
aantal kartons	1.000				
afmeting carton	0,095 m3	0,64		0,385	
totaal volume	95 m3				
Gewicht carton	4,3 Kg				
Totaal gewicht	4.300,0 Kg				
Volumegewicht	18.973 Kg				
Valuta spread	1,0931				
Valuta €1,00 =	1,1000	Verwachte bandbreedte.			
Valuta €1,00 =	1,0861	Markt koers.			
Kostprijs FFP2		Partij	Bedrag	Omschrijving	
Inkoop China (incl. commissie agent)	US\$2.630	€2.406 p.st.	RGA		Dit is inclusief grondstoffen verzekering.
Logistiek China	US\$0.045	€0.041 p.st.	RGA		
Verzekeringen	US\$0.017	€0.018 p.st.	RGA		
Kwaliteitscontrole	US\$0.0260	€0.0238 p.st.	RGA		SGS & Lab test China & Nederland. Inclusief opzetten en runnen lab.
Luchtvracht	US\$0.000	€0.000 p.st.	LCH	US\$15,00	Per KG.
Origin charges	US\$0.003	€0.002 p.st.	RGA	US\$241,62	Per 100.000 stuks.
Destination charges	US\$0.000	€0.000 p.st.	LCH	US\$738,03	Per 100.000 stuks.
Inklaring	US\$0.0000	€0.0000 p.st.	LCH	US\$66	Stelpost per zending.
Invoyer (6,3%)	US\$0.000	€0.000 p.st.	LCH		
BTW (21%)	US\$0.000	€0.000 p.st.	LCH		
Transport & Distributie Nederland	US\$0.000	€0.000 p.st.	LCH	€950	Stelpost per zending.
Bankkosten 0,2%	US\$0.004	€0.004 p.st.	RGA		
Overhead & voorziene kosten	US\$0.050	€0.046 p.st.	RGA		Inzet van team, kantoorhuur, externe partners, administratie & accountancy, legal etc.
Onvoorziene kosten 10%	US\$0.263	€0.241 p.st.	RGA		Hier zit bij inbegrepen: verfraging door logistiek, sampling, non-delivery door fabriek, valuta schommelingen, nationalisatie van een fabriek, afkeuren van batches etc.
Totaal ex BTW (excl. marge)		€2,78			
Totaal incl. BTW		€3,36			
Aantal stuks per levering:	1.000.000				

Figuur 122: OAKVC2-000538105

918 Van Lienden, Damme en Van Gestel lichten aan Deloitte toe dat Functionaris 4 VWS op 22 april 2020 richting Van Lienden en Van Gestel heeft uitgesproken dat hij de getoonde calculatie niet tot in detail kon beoordelen, maar dat het er grosso modo goed uitzag. Daarnaast zou Functionaris 4 VWS richting hen hebben uitgesproken dat als Van Lienden, Damme en Van Gestel de risico's goed zouden managen, er een flink bedrag aan de transactie met het LCH overgehouden zou kunnen worden. Van Lienden en Van Gestel geven aan dat het volgens Functionaris 4 VWS gaat om een win-win situatie die ook gold voor andere leveranciers.

919 Functionaris 4 VWS licht aan Deloitte toe dat het klopt dat hij heeft aangegeven dat hij de prijscalculatie niet in detail kon beoordelen, maar dat hij de overige uitspraken niet heeft gedaan en Van Lienden en Van Gestel heeft verwezen naar het LCH.

920 Functionaris 4 VWS licht aan Deloitte toe de ontvangen presentatie met de prijsopbouw op 22 april 2020 te hebben bekeken en aan Functionaris 2 VWS te hebben getoond. Functionaris 4 VWS geeft aan dat Functionaris 2 VWS hierbij aangaf dat er geen opvolging aan de ontvangen prijsopbouw gegeven hoefde te worden. Functionaris 4 VWS geeft daarnaast aan niet op de presentatie te hebben gereageerd en deze niet te hebben doorgestuurd. Functionaris 4 VWS licht toe dat er geen discussie bestond over een mogelijke winst en dat de prijsopbouw er in die zin niet toe deed. Functionaris 2 VWS geeft daarnaast aan dat, als onderdeel van het reguliere inkoopproces, het een vaste werkwijze was dat ook iemand van het LCH kennis zou nemen van de prijsopbouw.

921 Functionaris 4 VWS geeft aan dat, indien het delen van de prijsopbouw een voorwaarde was voor het sluiten van een transactie, het LCH de prijsopbouw ook ontvangen zou moeten hebben, aangezien alle relevante informatie

voor de deal naar het LCH gestuurd had moeten worden. **Functionaris 4 VWS** benoemt dat hij Van Lienden er continu op gewezen heeft dat Van Lienden bij het LCH moet zijn voor alle voor de transactie relevante informatie, aangezien het LCH over de beoordeling ging. Van Lienden geeft aan deze opmerking niet te kunnen plaatsen, gezien de mate van betrokkenheid van **Functionaris 4 VWS** op 22 april 2020.

922 **Functionaris 1 LCH** geeft aan bij Deloitte dat hij de prijsopbouw niet heeft gezien.

923 Van Lienden, Damme en Van Gestel geven aan geen schriftelijke reactie op de prijsopbouw te hebben ontvangen. Deloitte treft in de beschikbare informatieverzameling geen reactie aan op de door Van Lienden aan **Functionaris 4 VWS** toegestuurde prijsopbouw.

13.4.2 Toelichting RGA op post (on)voorzien in prijsopbouw

924 Van Lienden, Damme en Van Gestel geven aan dat RGA voor het bepalen van de prijsopbouw voornamelijk rekening heeft gehouden met de mogelijkheid dat de order zich zou beperken tot de twee testorders van respectievelijk twee en drie miljoen mondmaskers, omdat het LCH de overeenkomst na de testorders immers kon ontbinden.

925 Van Lienden, Damme en Van Gestel geven aan dat bij het aangaan van de opdracht met het LCH de prijzen bij de fabrikant Shengquan nog niet vastlagen, aangezien het ging om indicaties van dagprijzen die vaak slechts 24 uur geldig waren. Van Lienden, Damme en Van Gestel lichten toe dat RGA met de offerte van € 2,78 voor een mondmasker van Shengquan de gok nam dat de onderhandelingen met de fabrikant succesvol zouden verlopen en dat anders de post 'onvoorzien' zou moeten worden aangesproken. Van Lienden, Damme en Van Gestel geven aan dat de post 'onvoorzien' daarnaast ook betrekking had op eventueel afgekeurde mondmaskers en op schommelingen in de valutakoers. Van Lienden, Damme en Van Gestel lichten in wederhoor toe dat de hoogte van de post onvoorzien inzake de afkeur mede gebaseerd was op de mededelingen vanuit het LCH dat het afkeurpercentage rond medio april 2020 op circa vier tot vijf procent lag.

926 Van Lienden, Damme en Van Gestel lichten aan Deloitte toe dat de prijsopbouw gebaseerd is op een aanbod aan Buurtzorg van 500.000 mondmaskers. De ervaring met dit aanbod plus nieuwe inzichten gaven Damme volgens Van Lienden, Damme en Van Gestel de mogelijkheid om binnen 10-15 minuten een beknopte, grove voorcalculatie op te stellen voor het LCH.

927 Van Lienden, Damme en van Gestel geven tot slot aan dat RGA verwachtte dat het LCH zou onderhandelen over de prijs, en dat met een dergelijke onderhandeling rekening is gehouden bij het aanbieden van de prijs. Deze ruimte werd voornamelijk genomen in de post 'voorzien'. Van Lienden, Damme en Van Gestel geven aan dat, hoewel **Functionaris 3 LCH** in zijn e-mail van 20 april 2020 aangeeft dat de prijs van Shengquan te hoog is, er in het gehele proces nooit over de prijs is onderhandeld, wat RGA een financieel voordeel opleverde.

928 In wederhoor geeft Functionaris 2 VWS aan dat onderhandelingen over de prijs bij het LCH nooit aan de orde waren, omdat het samenwerken tussen de leverancier en het LCH gebaseerd was op vertrouwen en aan alle leveranciers is gevraagd om te leveren tegen een scherpe prijs, zonder zichzelf tekort te doen. In (de uitwerking van) een door Van Lienden, Damme en Van Gestel gemaakte geluidsopname van hun overleg met VWS en het LCH op 15 april 2020 is de volgende uitspraak van Functionaris 2 VWS opgenomen: "Wat we wel met jullie moeten afspreken is dat die prijs vrij scherp is."

13.4.3 Betrokkenheid en verantwoordelijke partij voor beoordeling prijsopbouw

929 Functionaris 4 VWS geeft aan dat hij zelf geen prijsbeoordelingen uitvoerde, omdat dit door het LCH werd gedaan. Hij geeft aan dat de prijs van het voorstel van RGA door Functionaris 1 LCH met Functionaris 2 VWS is besproken in het telefonische overleg voorafgaand aan het akkoord voor de transactie. Functionaris 1 LCH geeft aan dat de beoordeling of de uiteindelijke prijs binnen de bandbreedte lag de verantwoordelijkheid van het LCH was. De beoordeling van de prijsopbouw was geen onderdeel van de verantwoordelijkheden van het LCH. Het LCH heeft VWS geadviseerd om een prijsopbouw te vragen, aldus Functionaris 1 LCH.

930 Functionaris 2 VWS licht aan Deloitte toe dat hij na het maken van de hoofdafpraak de deal heeft teruggelegd bij het inkoopteam van het LCH en verder uitsluitend finaal akkoord heeft gegeven op de deal. Functionaris 2 VWS voegt toe dat hij niet weet of alle checks doorlopen zijn, maar dat het doorlopen van alle checks wel een werkwijze was die normaal door het LCH werd gehanteerd. Functionaris 2 VWS geeft aan de checks aan het team te hebben overgelaten, maar wel volle verantwoordelijkheid voor de afgesloten deals met RGA te nemen.

931 Functionaris 1 LCH licht toe betrokken te zijn geweest bij het vaststellen van de randvoorwaarden van de transacties met RGA. Dat waren 40 miljoen mondkmaskers, afkomstig uit twee fabrieken, met een prijs binnen de bestaande bandbreedtes. Nadat dit op 17 april 2020 was vastgesteld, is Functionaris 1 LCH niet meer betrokken geweest bij de invulling van de deal, aldus Functionaris 1 LCH. Omdat er in de dagen daarna niet van de randvoorwaarden werd afgeweken, werd Functionaris 1 LCH hier pas bij het zetten van de handtekening opnieuw bij betrokken, waarbij hij opnieuw de naleving van de randvoorwaarden controleerde.

932 Functionaris 1 LCH geeft in een gesprek met Deloitte aan dat Functionaris 4 VWS en Functionaris 5 VWS zich samen met het inkoopteam over de inhoudelijke beoordeling van de transactie hadden moeten buigen.

933 Functionaris 4 VWS geeft aan geen inhoudelijke rol te hebben gehad bij de inhoudelijke beoordeling van welke deal van het LCH dan ook; de inhoudelijke beoordeling lag uitsluitend bij het inkoopteam van het LCH.

934 **Functionaris 1 LCH** geeft aan dat het LCH de maximprijs voor mondmaskers bepaalde en advies gaf over de hoeveelheden die ingekocht moesten worden, maar dat de eindverantwoordelijkheid voor de hoeveelheden en de prijs altijd bij VWS lag. Volgens **Functionaris 1 LCH** heeft het LCH alleen gekeken of de prijs voor de transactie met RGA in lijn lag met de op dat moment geldende bandbreedte (met een maximale prijs van € 3,00). **Functionaris 1 LCH** voegt daaraan toe dat het LCH ook niet naging of er met de transactie winst gemaakt zou worden. In wederhoor geeft **Functionaris 2 VWS** aan dat VWS eindverantwoordelijk was voor de inkopen (soort PBM, hoeveelheden en bandbreedtes van de prijs), maar dat het LCH verantwoordelijk was voor (de prijs en de hoeveelheid bij) specifieke deals. **Functionaris 2 VWS** geeft aan dat de eindverantwoordelijkheid voor deze deals uiteindelijk bij hem lag.

935 **Functionaris 1 Mediq** geeft in een interview aan niet betrokken te zijn geweest bij mogelijke afspraken over de prijs van de door RGA geleverde mondmaskers. **Functionaris 1 Mediq** benadrukt dat hijzelf en/of Mediq niet verantwoordelijk was/waren voor het initiëren en/of goedkeuren van de LCH-deals. Volgens **Functionaris 1 Mediq** was dat de verantwoordelijkheid van het trade team, onder leiding van **Functionaris 3 LCH**, met de uiteindelijke goedkeuring voor deze transacties door **Functionaris 1 LCH**. Ook geeft **Functionaris 1 Mediq** aan dat Mediq op geen enkele wijze verantwoordelijk was voor het bepalen van de prijs of voor het beoordelen van een prijsopbouw.

13.5 Mogelijkheid tot prijsverlaging

936 Bij de orders met RGA zijn de volgende prijzen overeengekomen met het LCH: € 2,26 voor de order bij fabrikant Ryzur en € 2,78 voor de order bij fabrikant Shengquan. Van Lienden geeft aan dat de op 19 april 2020 aangeboden prijzen niet meer zijn gewijzigd en zonder enige onderhandeling, na een initiële afwijzing door **Functionaris 3 LCH** op 20 april 2020, zijn geaccepteerd op 22 april 2020, door middel van het ondertekenen van de Purchase Orders.

937 Op 23 april 2020 deelt **Functionaris 4 LCH** per e-mail de getekende bijlage behorend bij de Purchase Orders met Van Lienden. In deze e-mail geeft **Functionaris 4 LCH** aan dat hij begrijpt dat er een prijsverlaging zal zijn voor het LCH als de productie van de Ryzur-maskers met twee weken wordt uitgesteld.⁷⁰³ Hij geeft aan dat het LCH het voorstel voor de prijsverlaging graag ziet verschijnen.

938 Op 24 april 2020 reageert **Functionaris 4 LCH** op een e-mail van Damme waarin Damme de totaalfacturen voor de orders Ryzur en Shengquan deelt. In deze e-mail gaat **Functionaris 4 LCH** nogmaals in op de prijsstelling van Ryzur, waarbij hij het volgende aangeeft:

*"Gisteren is er contact geweest met **Functionaris 4 VWS** over de prijsstelling van de Ryzur. We zijn overeengekomen dat de order van de Ryzur maskers met 2 weken zou worden uitgesteld en dat de prijs wordt verlaagd naar €2,16 per stuk.*

⁷⁰³ OAKVC3-000038425.

Graag jullie bevestiging dat het prijsverschil op de volgende factuur wordt verrekend m.b.t. de vooruitbetaling tegen de oude prijs. En graag een officiële bevestiging dat de nieuwe prijs voor de totale opdracht €2,16 per stuk zal zijn.⁷⁰⁴

939 Van Lienden reageert op de e-mail van 23 april 2020⁷⁰⁵ met de opmerking dat deze potentiële prijsverlaging geldt voor de fabrikant Shengquan en geeft aan later terug te zullen komen op eventuele opties.⁷⁰⁶

940 Op 29 april 2020 sluit RGA de contracten met Ryzur en Shengquan.⁷⁰⁷ De stukprijs van Ryzur bedraagt USD 1,80 (omgerekend tegen de wisselkoers op deze datum is dit € 1,66). De stukprijs bij Shengquan bedraagt USD 2,50 (€ 2,31) voor de eerste order van drie miljoen stuks en USD 2,05 (€ 1,89) voor de tweede order van 17 miljoen stuks.⁷⁰⁸

941 Op 30 april 2020 heeft Van Lienden een telefonisch gesprek met [Functionaris 4 VWS], waarin Van Lienden aangeeft dat het mogelijk is om de mondmaskers van Shengquan USD 0,07 goedkoper te leveren indien de voorfinanciering verhoogd wordt van 50% naar 80%. Van Lienden, Damme en Van Gestel lichten toe dat deze handreiking is gedaan toen na het tekenen van het contract bleek dat de kosten zich voor RGA positief ontwikkelden tijdens het orderproces. Van Lienden geeft aan dat [Functionaris 4 VWS] in dit telefoongesprek zou hebben aangegeven te verwachten dat het LCH het contract niet zou willen aanpassen en dat [Functionaris 4 VWS] van mening is dat dit voordeel past bij het ondernemerschap. [Functionaris 4 VWS] geeft aan zich niet te herkennen in de uitspraak en geen gesprekken gevoerd te hebben over de voordelen van ondernemerschap.

942 [Functionaris 4 VWS] geeft aan dat hij gebeld werd door Van Lienden met het voorstel voor een prijsverlaging van de mondmaskers indien een latere levering van de mondmaskers mogelijk was. [Functionaris 4 VWS] geeft aan dat hij in het telefonisch gesprek met Van Lienden heeft aangegeven dat de optie interessant zou zijn, maar dat Van Lienden dit soort onderwerpen met [Functionaris 1 LCH] moest bespreken. [Functionaris 4 VWS] geeft aan [Functionaris 1 LCH] geïnformeerd te hebben over de optie.

943 Op 30 april 2020 stuurt Van Lienden een e-mail aan [Functionaris 4 LCH] en [Functionaris 1 LCH]⁷⁰⁹ met het finale leverschema van de orders Ryzur en Shengquan. Daarin geeft Van Lienden ook aan dat een prijsverlaging van USD 0,07 bij fabrikant Shengquan alleen mogelijk zou zijn geweest indien een aanbetaling van 80% over de hele order zou zijn gedaan. Van Lienden geeft daarvan aan: *“Dat leek mij binnen onze financiële afspreken en fasering geen optie.”*⁷¹⁰

⁷⁰⁴ OAKLC14-003622290.

⁷⁰⁵ In de beschikbare onderzoeksdata is geen reactie aangetroffen op de mail van 24 april 2020, waarin een prijs van € 2,16 genoemd wordt.

⁷⁰⁶ OAKVC3-000038425.

⁷⁰⁷ OAKVC2-000528086.

⁷⁰⁸ Deze informatie is ontleend aan Hoofdstuk 7 van het door FTM uitgebracht boek ‘Sywerts Miljoenen’. Opgemerkt wordt hierbij dat, ondanks de informatieverzoeken van Deloitte, de inkoopcontracten met de twee fabrikanten niet door Van Lienden, Damme en Van Gestel aan Deloitte zijn verstrekt. Aldus kan Deloitte niet nagaan voor welke prijs de mondmaskers zijn ingekocht door RGA en wat het verschil is tussen de in- en de verkoopprijs.

⁷⁰⁹ Met [Functionaris 4 VWS] in de cc.

⁷¹⁰ Van Lienden, Damme en Van Gestel geven aan dat er niet per e-mail is ingegaan op het voorstel voor de prijsverlaging, maar dat [Functionaris 1 LCH] in een telefonisch gesprek heeft bevestigd de contractuele voorwaarden liever niet te willen aanpassen.

We hebben de contracten afgelopen nacht afgetekend en betaald o.b.v. onderstaande afgesproken alinea. Zoals beloofd ook nog een finaal stabiel leverschema, zie de bijlages.

ShengQuan kon alleen omlaag als er 80% aanbetaling zou plaatsvinden over de hele order. Dat leek mij binnen onze financiële afspraken en fasering geen optie (voor 7 dollarcent korting per masker). Mochten jullie dat alsnog willen, laat het dan weten. Bellen we ze. Voor nu wilden we gewoon starten en beginnen.

We stemmen met [ ] zijn team de logistiek af.

Kunnen we nog in contact komen met het kwaliteitsteam in Vianen? Zou het wel leuk vinden te zien waar ze mee bezig zijn, wat samples tzt meebrengen en na te denken over eventuele productverbeteringen obv hun testprotocol.

Groet,
Sywert van Lienden

Figuur 123: OAKVC2-000528086

944 [Functionaris 4 VWS] stuurt de e-mail van Van Lienden met het finale leverschema en de informatie ten aanzien van de prijsverlaging dezelfde dag door aan [Functionaris 2 VWS], met de opmerking dat er een tragere levering plaatsvindt dan eerder was gepresenteerd:

Zie bijgevoegd het leverschema van Hulptroepen.
Ten opzichte van hetgeen ze eerder presenteerde een behoorlijk wat tragere levering.

Akkoord voor de tragere levering is destijds gegeven onder de voorwaarde / toezegging van Sywert dat hieraan ook een lagere prijs verbonden zou zijn. Dit heeft hij dus niet gerealiseerd.

In zijn mail aan [C], spreekt hij ook over de testfaciliteiten in Vianen en daar graag op bezoek te komen om na te denken over eventuele productverbeteringen.

Met vriendelijke groet,

C.
Functionaris
1 LCH

Figuur 124: OAKVC2-000531083

945 Van Lienden, Damme en Van Gestel geven als reactie aan zich niet te herkennen in de uitspraak "Akkoord voor de tragere levering is destijds gegeven onder de voorwaarde / toezegging van Sywert dat hieraan ook een lagere prijs verbonden zou zijn" en niet in de verwijzing naar Hulptroepen.

946 [Functionaris 4 VWS] geeft in een interview aan dat deze e-mail bedoeld was als update van de ontwikkelingen die speelden en om [Functionaris 2 VWS] erover te informeren dat [Functionaris 4 VWS] dacht dat een lagere prijs mogelijk was.

947 [Functionaris 4 VWS] geeft aan dat er door hem of [Functionaris 2 VWS] geen opvolging is gegeven aan deze e-mail. Volgens [Functionaris 4 VWS] heeft [Functionaris 2 VWS] met [Functionaris 1 LCH] gesproken en heeft [Functionaris 1 LCH] aangegeven dat hij aan de e-mail van Van Lienden opvolging zal geven. [Functionaris 4 VWS] geeft aan dat de uitvoeringsvragen bij het LCH lagen. Hij geeft aan dat de vraag naar de prijsverlaging vaker is teruggekomen, maar dat er niet op gereageerd lijkt te zijn.

948 [Functionaris 1 LCH] geeft desgevraagd aan zich niets te kunnen herinneren van een prijsverlaging. [Functionaris 1 LCH] geeft aan niks te weten over de onderhandelingen over de prijs, omdat de inkopers, in dit geval [Functionaris 4 LCH], daarover gaan. [Functionaris 1 LCH] geeft daarnaast aan hij uit de gebruikte formulering in de e-mail: "Dat leek mij binnen onze financiële afspraken en fasering geen optie" afleidde dat de beslissing over een potentiële prijsverlaging reeds door Van Lienden was genomen.

949 Van Lienden geeft aan dat het LCH niet is ingegaan op de aangeboden korting, wat een financieel voordeel heeft opgeleverd voor RGA. Van Lienden geeft aan dat het inkoopvoordeel van USD 0,07 middels een hogere aanbesteding is gefinancierd uit eigen middelen, maar dat sprake had kunnen zijn van een hoger inkoopvoordeel wanneer het LCH had besloten om nog meer aan te betalen.

13.6 Richtprijzen week 15 tot en met 26

950 In de periode tussen 6 april 2020 en 28 juni 2020 is door het LCH wekelijks een bandbreedte vastgesteld voor de prijzen van (bepaalde types) PBM⁷¹¹. Uit deze wekelijkse vaststellingen volgen de volgende bandbreedtes voor de (medische) mondkmaskers (waarbij het LCH het type mondkmaskers niet nader heeft gedefinieerd in de vastgestelde prijzen):

Week	Verwachte prijs per mondkmasker	Maximale prijs per mondkmasker
15 (6 t/m 12 april 2020)	€ 3,80	€ 4,30
16 (13 t/m 19 april 2020)	€ 3,80	€ 4,30
17 (20 t/m 26 april 2020)	€ 2,50	€ 3,00
18 (27 april t/m 3 mei 2020)	€ 2,50	€ 3,00
19 (4 t/m 10 mei 2020)	€ 2,50	€ 3,00
20 (11 t/m 17 mei 2020)	€ 2,50	€ 2,50
21 (18 t/m 24 mei 2020)	€ 2,20	€ 2,50
22 (25 t/m 31 mei 2020)	€ 2,20	€ 2,50
23 (1 t/m 7 juni 2020)	Ontbreekt ⁷¹²	Ontbreekt ⁷¹²
24 (8 t/m 14 juni 2020)	€ 2,00	€ 2,30
25 (15 t/m 21 juni 2020)	Ontbreekt ⁷¹²	Ontbreekt ⁷¹²
26 (22 t/m 28 juni 2020)	€ 2,00	€ 2,30

Tabel 13 – Overzicht bandbreedte per week

⁷¹¹ OAKLC14-001265024.

⁷¹² In de onderzochte correspondentie zijn geen (richt)prijzen aangetroffen voor deze week.

13.7 Overzicht overeengekomen prijzen met overige partijen

951 Volgens de administratie van het LCH hebben er voorafgaand aan het sluiten van de RGA-Orders transacties voor FFP2-/KN95-⁷¹³mondmaskers met andere leveranciers plaatsgevonden. Deze transacties worden in Tabel 14 weergegeven, met daarbij de (gemiddelde) prijs per mondmasker per transactie. Weergegeven worden transacties die overeengekomen zijn tot en met de week van het sluiten van de overeenkomsten met RGA.⁷¹⁴ De transacties met RGA zijn in deze tabel gearceerd.

Datum	Transactie	Type masker	Omvang	(Gemiddelde) prijs per mondmasker
25-03-2020	LCH2020-0003	1. Mondmasker FFP2	210.000	€ 2,50
25-03-2020	LCH2020-0005	1. Mondmasker FFP2	420.000	€ 2,84
25-03-2020	LCH2020-0006	1. Mondmasker FFP2	300.000	€ 3,25
25-03-2020	LCH2020-0007	1. Mondmasker FFP2	400.000	€ 2,30
25-03-2020	LCH2020-0008	1. Mondmasker FFP2	400.000	€ 2,30
25-03-2020	LCH2020-0009	1. Mondmasker FFP2	400.000	€ 2,30
25-03-2020	LCH2020-0010	1. Mondmasker FFP2	4.000.000	€ 2,75
25-03-2020	LCH2020-0012	1. Mondmasker FFP2	1.250.000	€ 2,50
27-03-2020	LCH2020-0017	1. Mondmasker FFP2	300.000	€ 2,07
27-03-2020	LCH2020-0018	1. Mondmasker FFP2	300.000	€ 2,33
27-03-2020	LCH2020-0019	1. Mondmasker FFP2	50.000	€ 2,80
30-03-2020	LCH2020-0025	1. Mondmasker FFP2	1.000.000	€ 2,55
30-03-2020	LCH2020-0026	1. Mondmasker FFP2	140.000	€ 4,60
30-03-2020	LCH2020-0027	1. Mondmasker FFP2	500.000	€ 1,44
30-03-2020	LCH2020-0031	1. Mondmasker FFP2	500.000	€ 1,68
30-03-2020	LCH2020-0038	1. Mondmasker FFP2	250.000	€ 2,86
30-03-2020	LCH2020-0041	1. Mondmasker FFP2	400.000	€ 2,80
30-03-2020	LCH2020-0042	1. Mondmasker FFP2	400.000	€ 2,80
30-03-2020	LCH2020-0043	1. Mondmasker FFP2	400.000	€ 2,80

⁷¹³ De transacties met RGA hebben betrekking op de aanschaf van KN95-mondmaskers. Het LCH behandelt dit type mondmaskers qua prijsstelling op dezelfde wijze als de FFP2-maskers. Om die reden zijn de prijzen van beide type mondmaskers als ware het één type mondmasker weergegeven.

⁷¹⁴ Overeengekomen prijzen tussen LCH en leveranciers na deze periode waren bij het sluiten van de overeenkomsten met RGA nog niet bekend. Om deze reden zijn die transacties niet opgenomen in deze tabel.

Datum	Transactie	Type masker	Omvang	(Gemiddelde) prijs per mondmasker
30-03-2020	LCH2020-0048	1. Mondmasker FFP2	1.000.000	€ 3,30
31-03-2020	LCH2020-0051	1. Mondmasker FFP2	4.000.000	€ 2,26
06-04-2020	LCH2020-0064	1. Mondmasker FFP2	8.000.000	€ 2,18
06-04-2020	LCH2020-0067	1. Mondmasker FFP2	2.100	€ 3,74
08-04-2020	LCH2020-0076	1. Mondmasker FFP2	2.988.900	€ 2,18
08-04-2020	LCH2020-0078	1. Mondmasker FFP2	100.000	€ 2,75
15-04-2020	LCH2020-0099	1. Mondmasker FFP2	7.200	€ 3,70
16-04-2020	LCH2020-0102	1. Mondmasker FFP2	45.760	€ 2,26
17-04-2020	LCH2020-0111	1. Mondmasker FFP2	4.000.000	€ 2,13
20-04-2020	LCH2020-0140	1. Mondmasker KN95	6.500.000	€ 1,77
21-04-2020	LCH2020-0147	1. Mondmasker FFP2	100.000	€ 3,25
22-04-2020	LCH2020-0150	1. Mondmasker FFP2	4.000.000	€ 1,45
22-04-2020	LCH2020-0151	1. Mondmasker KN95	13.000.000	€ 2,30
22-04-2020	LCH2020-0153	1. Mondmasker KN95	20.000.000	€ 2,26
22-04-2020	LCH2020-0154	1. Mondmasker KN95	20.000.000	€ 2,78
23-04-2020	LCH2020-0158	1. Mondmasker FFP2	100.000	€ 3,22
23-04-2020	LCH2020-0161	1. Mondmasker FFP2	3.000.000	€ 2,45
24-04-2020	LCH2020-0162	1. Mondmasker FFP2	500.000	€ 2,88

Tabel 14: Transacties medische mondmaskers

14 Vooruitbetalingen en leveringen

14.1 Inleiding

952 De thema's 'vooruitbetalingen en leveringen' zijn onderdeel van het onderzoek naar de transacties tussen RGA en het LCH. Dit hoofdstuk gaat in op de feiten en omstandigheden met betrekking tot het vooruitbetalen en leveren van de mondknaskers van de RGA-orders, zoals overeengekomen met het LCH, en beschreven in het vorige hoofdstuk 'RGA-orders'.

953 Paragraaf 14.2 hierna bevat eerst een samenvatting en daarna volgen de bevindingen inzake de volgende onderwerpen:

- De afspraken over de leverings- en betalingsvoorwaarden, zoals gemaakt op 22 en 23 april 2020 (zie paragraaf 14.3.).
- Het indicatieve leverschema van 19 april 2020 (zie paragraaf 14.4).
- Het finale leverschema van 30 april 2020 (zie paragraaf 14.5).
- De facturatie gedurende de periode van april tot en met juni 2020 (zie paragraaf 14.6).
- Het overgaan van zeevracht op luchtvracht (zie paragraaf 14.7 en 14.8).
- De feitelijke levering (zie paragraaf 14.9).

14.2 Samenvatting vooruitbetalingen en leveringen

Op basis van de beschikbare onderzoeksinformatie en de toelichtingen in interviews en wederhoor, kunnen de bevindingen in dit hoofdstuk 'Vooruitbetalingen en leveringen' als volgt worden samengevat:

954 Op 22 april 2020 ondertekenen het LCH, RGA en Mediq de RGA-orders, zie hiervoor het vorige hoofdstuk 12 'RGA-orders'. In dat hoofdstuk is toegelicht dat de RGA-orders uit een aantal getekende formulieren en bijlage bestaat. De betalingsvoorwaarden zoals opgenomen in de Purchase Order (met Mediq namens het LCH), vermelden: "100% payment after goods are finished and quality check has been done in factory". In de bijlage bij de LCH-inkooporderformulieren, gedateerd 23 april 2020, zijn andere afspraken over de betalingsvoorwaarden vermeld. In deze bijlage is vermeld dat de restantbetaling van de tweede 50% per deellevering vier dagen voor afronding

van de productie ('af fabriek') dient plaats te vinden, na een aanbetaling van 50% bij het aangaan van een order. Uit deze betalingsvoorwaarden in de bijlage volgt dat sprake is van 100% vooruitbetaling aan RGA door het LCH. Feitelijk betaalt Mediq de facturen van RGA. Aangezien dit namens het LCH gebeurt, wordt in de rest van dit hoofdstuk gesproken over betalingen van facturen door het LCH.

955 Van Lienden heeft op 19 april 2020 met het LCH indicatieleverschema's voor de RGA-orders gedeeld. Daarbij is aangegeven dat het schema voor Ryzur een 'confirmed leverschema' is, en het schema voor Shengquan een 'indicatief leverschema'. Volgens deze schema's zullen de mondmaskers van Ryzur door RGA geleverd worden in 20 deelleveringen, in de periode van 29 april tot en met 24 juni 2020. De mondmaskers van Shengquan zullen door RGA geleverd worden in 22 deelleveringen, in de periode van 5 mei tot en met 26 mei 2020. Op basis van deze leverschema's van 19 april 2020 maakt Mediq namens het LCH voor RGA een deelleveringsnummering aan, waarbij RGA wordt verzocht deze deelleveringsnummers te vermelden op de facturen.

956 Op 30 april 2020 deelt RGA een 'finaal stabiel' leverschema met het LCH, naar aanleiding van het sluiten van de contracten met de twee fabrikanten Ryzur en Shengquan. Dit schema geeft de verwachte productie- en leverdata van de mondmaskers aan, waarbij de productiedata gelijk zijn aan de leverdata. Op basis van deze finale schema's produceert Ryzur en levert RGA van 9 mei tot en met 30 juni 2020 in 45 deelleveringen. Shengquan produceert en RGA levert tussen 10 mei en 11 juli 2020 in 25 deelleveringen.

957 De finale leverschema's van 30 april 2020 gaan uit van een latere start- en einddatum dan de periodes die zijn vermeld op de leverschema's van 19 april 2020 en bevatten meer deelleveringen. Van Lienden, Damme en Van Gestel hebben aan Deloitte een overzicht van de productie, de levering en het vershippen verstrekt, waaruit volgt dat de productie bij de beide fabrikanten is versneld ten opzichte van de finale leverschema's.

958 Nadat RGA de deelleveringsnummers volgens het finale leverschema van 30 april 2020 op de facturen heeft vermeld, krijgt RGA van het LCH het verzoek om de facturen van RGA – toch – te baseren op de (oude) deelleveringsnummers van het leverschema van 19 april 2020. Het koppelen van de leveringen met de (beoogde) productie volgens het te verwachten productie- en leverschema van 30 april 2020 is niet mogelijk, nu het verzoek is gedaan om de facturatie op basis van de (oude) deelleveringsnummers te doen (volgens het leverschema van 19 april 2020). Nadat enkele facturen niet tijdig door het LCH zijn betaald aan RGA, stelt Van Lienden op 10 mei 2020 aan het LCH voor om de facturatie, voor meerdere deelleveringen op één factuur, te bundelen.

959 Gedurende de periode van 24 april 2020 tot en met 9 juni 2020 stuurt RGA twaalf facturen voor de RGA-mondmaskers naar het LCH, voor een totaalbedrag van € 100,8 miljoen. Het LCH betaalt de laatste factuur op 10 juni 2020. Hierover wordt binnen het LCH op 11 juni 2020 het volgende opgemerkt: *"Inmiddels heeft LCH aan al haar financiële verplichtingen voldaan voor de twee orders. De goederenstroom komt op gang (schip), er zijn nog geen goederen ontvangen in Vianen"*. Hieraan ligt het besluit van het LCH ten grondslag om wat betreft het transport voor meerdere leveranciers, waaronder dat van de mondmaskers van RGA, de PBM-leveringen om te zetten van luchtvracht naar zeevracht, begin mei 2020. Redenen hiervoor zijn volgens het LCH: de kwetsbaarheid van de luchtbrug met China, kostenbesparingen op het transport, en prioritering wat betreft het soort PBM dat vanwege

de schaarste het snelst in Nederland moet zijn. Mede hierdoor zijn de RGA-mondmaskers langer onderweg en heeft het testen van een testorder niet plaatsgevonden voor aankomst van de (bijna gehele) productie.

960 Het (in Nederland) testen van de mondmaskers vindt pas plaats na aankomst, eind juni 2020. Tijdens de productieweeken (van begin mei tot eind juni 2020) krijgt RGA het verzoek, na contact tussen VWS en het LCH, om alsnog per fabrikant 1 miljoen mondmaskers via luchtvracht te sturen. Dit verzoek bereikt RGA op 26 mei 2020, en deze 2 miljoen mondmaskers worden eind juni (Shengquan) en begin juli (Ryzur) 2020 alsnog per luchtvracht vervoerd.

961 Naast het besluit tot het overgaan op zeevracht, is in de onderzoeksinformatie geen expliciete correspondentie aangetroffen over de acceptatie van de testorders en/of een besluit over het resterende deel van de RGA-orders.

962 Volgens een overzicht van de productie, de levering en het verschepen, dat door RGA aan Deloitte is verstrekt in wederhoor, zijn de mondmaskers van Shengquan geproduceerd in de weken 19 tot en met 24 (4 mei tot en met 14 juni 2020) en zijn ze verscheept naar Nederland in de weken 21 tot en met 26 (23 mei tot en met 22 juni 2020). Volgens dit overzicht zijn de mondmaskers van Ryzur geproduceerd in de weken 19 tot en met 25 (4 mei tot en met 21 juni 2020) en zijn ze verscheept naar Nederland in de weken 24 tot en met 27 (12 juni tot en met 5 juli 2020). De productie van de mondmaskers heeft volgens dit overzicht circa 6 tot 7 weken geduurd, waarbij door Ryzur meer dan 55% in de laatste twee weken is geproduceerd en door Shengquan circa 70% in de laatste twee weken is geproduceerd.

14.3 Leverings- en betalingsvoorwaarden

963 Op 22 april 2020 ondertekenen RGA en het LCH de LCH-inkooporderformulieren voor de twee RGA-orders (één voor de fabrikant Ryzur en één voor de fabrikant Shengquan). Daarnaast ondertekenen Mediq (namens het LCH) en RGA de bijbehorende Purchase Orders. Voor nadere details hierover verwijzen wij naar het voorgaande hoofdstuk 12 'RGA-orders'.

14.3.1 Leveringsvoorwaarden

964 Op de LCH-inkooporderformulieren⁷¹⁵ staat als incoterm⁷¹⁶ "FOB Shanghai"⁷¹⁷ en als transportmiddel "Luchtvracht" (via Shanghai). Daarnaast is aangegeven dat deze luchtvracht betaald wordt door het LCH. Op de LCH-inkooporderformulieren staan zijn deze leveringsvoorwaarden als volgt:

⁷¹⁵ OAKVC2-000516281; OAKVC2-000516282.

⁷¹⁶ Incoterm is een internationale standaard inzake de rechten en plichten van de koper en de verkoper bij internationaal transport van goederen.

⁷¹⁷ Free on Board, zijnde de levering vindt plaats bij overdracht aan boord van het vervoersmiddel.

Inkooporderformulier fabrikant Ryzur

FOB	Incoterm	FOB Shanghai
€	Currency	

Figuur 125: OAKVC2-000516281

Inkooporderformulier fabrikant Shengquan

FOB	Incoterm	FOB Shanghai
€	Currency	

Figuur 126: OAKVC2-000516282

965 In de bijlage met betalingsvoorwaarden (zie paragraaf 14.3.2) wordt over het transport (in China) het volgende
vermeld: *"Is door NL geleid transport van fabriek naar de luchthaven"*.⁷¹⁸

14.3.2 Betalingsvoorwaarden

966 In de LCH-inkooporderformulieren wordt voor de betalingsvoorwaarden verwezen naar een separate bijlage.⁷¹⁹
Deze bijlage bevat de volgende betalingsvoorwaarden:⁷²⁰

Betalingsvoorwaarden:
Bij het aangaan van deze opdracht: 50% van het totaalbedrag van de testorder (groot ShenQuan 3.000.000 stuks, Groot Ryzur 2.000.000 stuks), per direct.

De overige 50% wordt betaalbaar gesteld 4 dagen voorafgaand aan elke deellevering af-fabriek.

Leveringsschema zal worden gedeeld met LCH. SGS (onafhankelijke partij) test kwaliteit en telt de batch in de fabriek, daarna betaling. Op verzoek wordt rapport verstuurd aan LCH.

50% zal worden aanbetaald 7 dagen voorgaande van het aangaan van het tweede gedeelte van de productieorder groot 17.000.000 stuks. De overige 50% wordt betaalbaar gesteld 4 dagen voorafgaand aan elke deellevering af-fabriek.

Figuur 127: OAKVC3-000038424

967 Deze betalingsvoorwaarden maken onderscheid tussen een *"testorder"* (Shengquan 3 miljoen stuks en Ryzur 2 miljoen stuks) en *"het tweede gedeelte van de productieorder groot 17.000.000 stuks"* (hierna: *"restantorder"*).⁷²¹

- Voor de testorder luidt de afspraak: 50% aanbetaling *"bij aangaan van deze opdracht"* en 50% (restant)betaling van de testorder *"4 dagen voorafgaand aan elke deellevering af-fabriek"*.
- Voor de restantorder luidt de afspraak: 50% aanbetaling *"7 dagen voorafgaande van het aangaan"* van de restantorder en 50% (restant)betaling *"4 dagen voorafgaand aan elke deellevering af-fabriek"*.

⁷¹⁸ Door RGA is in wederhoor toegelicht dat een Nederlands (in Nederland geleid) bedrijf deels het binnenlandse transport in China vanaf de fabriek naar de luchthaven voor RGA heeft uitgevoerd.

⁷¹⁹ OAKVC3-000038424, zie hoofdstuk 12 'RGA-orders' voor nadere details.

⁷²⁰ OAKVC3-000038424.

⁷²¹ OAKVC3-000038424.

968 Volgens de LCH-inkooporderformulieren is de betaaltermijn van een factuur van RGA één dag betreft.⁷²² Van Lienden, Damme en Van Gestel lichten in gesprekken met Deloitte toe dat de ontvangen (aan)betalingen omgezet moesten worden van euro's naar dollars en dat de bedragen vervolgens overgemaakt moesten worden van Nederland naar China door RGA. Dat proces kon vier dagen duren. Om te voorkomen dat RGA niet tijdig zou (kunnen) betalen aan de fabrikanten en er vertragingen in het leverschema zouden ontstaan, is deze betaaltermijn in de betalingsvoorwaarden opgenomen, volgens hun toelichting.

969 In de Purchase Orders die zijn ondertekend door RGA en Mediq is ten aanzien van de betaling⁷²³ het volgende vermeld: "100% payment after goods are finished and quality check has been done in factory" en "downpayment per delivery". Op de Purchase Orders staan deze betalingsvoorwaarden als volgt:

Downpayment date:	24-4-2020
Payment agreement:	100% payment after goods are finished and quality check has been done in factory
Payment term (days):	1
Other agreed terms:	downpayment per delivery

Figuur 128: OAKVC2-000515868

970 De betalingsvoorwaarden in de (Mediq) Purchase Orders wijken af van de betalingsvoorwaarden in de bijlage bij de LCH-inkooporderformulieren. Volgens de betalingsvoorwaarden uit deze bijlage bij de LCH-inkooporderformulieren dient een factuur van de tweede 50% van een deellevering vier dagen voor de afronding van de productie (af fabriek) plaats te vinden. Op basis van deze betalingsvoorwaarden van de bijlage (die is gehanteerd bij de facturatie, zie hierna) is het niet mogelijk om 100% te betalen nadat de mondkmaskers op kwaliteit zijn gecontroleerd, zoals staat omschreven in de Purchase Orders: "100% payment after goods are finished and quality check has been done in factory". De betalingstermijn van de factuur van RGA van één dag is gelijk aan wat op de LCH-inkooporderformulieren is vermeld.

971 Zoals toegelicht in hoofdstuk 12 'RGA-orders', zijn de Purchase Orders op 22 april 2020 als PDF-bestanden door **Functionaris 8 LCH** naar **Functionaris 1 Mediq** verzonden. De begeleidende tekst in de e-mail luidt als volgt: "Hoi **Functionaris 1 Mediq**, Kan je hiermee uit de voeten?".⁷²⁴ Deze zijn door **Functionaris 1 Mediq** ondertekend, met de vermelding bij de betalingsvoorwaarden: "100% payment after goods are finished and quality check has been done in factory". Acht minuten eerder heeft **Functionaris 1 Mediq** de inkooporderformulieren in Excel-formaat ontvangen,⁷²⁵ waarin bij de betalingsvoorwaarden stond: "Zie bijlage – Betalingsovereenkomsten Overruled door VWS. Geen credit check gedaan".⁷²⁶ In het hoofdstuk over de RGA-orders is beschreven dat **Functionaris 8 LCH** aangeeft deze opmerking te hebben toegevoegd aan de Excel-bestanden. **Functionaris 8 LCH** geeft in wederhoor met Deloitte geen toelichting op het sturen van aangepaste tekst van de betalingsvoorwaarden op de (Mediq) Purchase Orders in PDF-formaat.

⁷²² OAKVC2-000516281; OAKVC2-000516282.

⁷²³ OAKVC2-000515858; OAKVC2-000515856.

⁷²⁴ OAKVC2-000515866.

⁷²⁵ OAKVC2-000524067.

⁷²⁶ OAKVC2-000516281; OAKVC2-000516282, met de bijlage van de (afwijkende) betalingsvoorwaarden; betalen bij aangaan order en bij af fabriek ten opzicht van "FOB Shanghai" op het LCH-inkooporderformulier.

14.3.3 Indicatie 'af fabriek' op basis van leverschema

972 In de bijlage bij de LCH-inkooporderformulieren zijn de termen "af-fabriek" en "het aangaan van het tweede gedeelte van de productieorder" gebruikt om af te spreken op welke momenten de betalingen van het LCH aan RGA plaatsvinden. Tevens is in de bijlage opgenomen dat hiervoor een "leveringsschema zal worden gedeeld met LCH".⁷²⁷

973 In een e-mail van 28 mei 2020 van Damme aan Functionaris 4 LCH geeft Damme aan dat het leveringsschema de productiedagen van een fabrikant aangeeft.⁷²⁸ Van Lienden, Damme en Van Gestel en Functionaris 4 LCH lichten toe dat het finale leverschema⁷²⁹ van 30 april 2020 de verwachte momenten van af fabriek (productie gereed) weergeeft voor bepaalde hoeveelheden mondkmaskers per fabrikant.

974 Van Lienden, Damme en Van Gestel hebben in wederhoor een schriftelijke uitleg verstrekt inzake productie, leveringen en transport.⁷³⁰ Daarin lichten zij toe dat bij een transport met luchtvracht de periode tussen het moment 'af fabriek' en het leveren aan boord van een vliegtuig ongeveer 24 tot 48 uur duurt. In geval van zeevracht zou dit volgens Damme, in zijn e-mail van 28 mei 2020 aan Functionaris 4 LCH, enkele dagen (voor wrapping, controle en transport naar Neele-Vat) zijn.⁷³¹ In wederhoor geven Van Lienden, Damme en Van Gestel aan dat de periode tussen af fabriek en het leveren (FOB) bij zeevracht langer duurde, mede omdat deelleveringen later werden opgeroepen door het LCH, zodat deelleveringen klaarstonden in magazijnen in China.⁷³² Zie voor nadere details paragraaf 14.9.

14.4 Indicatief leverschema

14.4.1 'Indicatief' leverschema 19 april 2020

975 Met de door hem ingevulde LCH-inkooporderformulieren van 19 april 2020 stuurt Van Lienden een leverschema per fabrikant mee. In de begeleidende e-mail op 19 april 2020 schrijft Van Lienden ten aanzien van Ryzur dat het een 'confirmed leverschema' betreft en dat het voor Shengquan een 'indicatief leverschema' betreft.⁷³³ Wij verwijzen naar paragraaf 14.5. hierna voor de finale leverschema's van beide fabrikanten.

⁷²⁷ OAKVC3-000038424.

⁷²⁸ OAKLC14-003493436.

⁷²⁹ Zie hierna bij paragraaf 14.5.

⁷³⁰ OAKD03-0003-00000002.

⁷³¹ OAKLC14-003493436.

⁷³² Van Lienden, Damme en Van Gestel hebben in wederhoor per fabrikant een overzicht verstrekt van de productie door de fabrikanten (via de zeevrachtvarianten) en het verschepen per schip. Dit overzicht hebben wij niet kunnen verifiëren. Wij verwijzen naar de bevindingen over de leveringen en de verscheping in dit hoofdstuk, waarin de aangereikte informatie van RGA is verwerkt.

⁷³³ OAKVC3-000117056.

976 De op 19 april 2020 door Van Lienden aangeleverde leverschema's worden door het LCH overgenomen in de (op 22 april 2020 getekende) LCH-inkooporderformulieren, en daarmee in de inkooporders die RGA en Mediq (namens het LCH) overeenkomen.⁷³⁴

977 Het leverschema per 19 april 2020 van Ryzur is als volgt:

Product/service details supplier	Quantity	Expected delivery date	Price per unit ex. VAT	Amount ex. VAT
KN95 Ryzur	100.000	29-apr-20	2,26	226.000,00
KN95 Ryzur	200.000	5-mei-20	2,26	452.000,00
KN95 Ryzur	300.000	7-mei-20	2,26	678.000,00
KN95 Ryzur	300.000	8-mei-20	2,26	678.000,00
KN95 Ryzur	300000	10-mei-20	2,26	678.000,00
KN95 Ryzur	300000	14-mei-20	2,26	678.000,00
KN95 Ryzur	600000	17-mei-20	2,26	1.356.000,00
KN95 Ryzur	900000	20-mei-20	2,26	2.034.000,00
KN95 Ryzur	1100000	23-mei-20	2,26	2.486.000,00
KN95 Ryzur	1500000	26-jun-20	2,26	3.390.000,00
KN95 Ryzur	1500000	29-mei-20	2,26	3.390.000,00
KN95 Ryzur	1500000	1-jun-20	2,26	3.390.000,00
KN95 Ryzur	1500000	4-jun-20	2,26	3.390.000,00
KN95 Ryzur	1500000	7-jun-20	2,26	3.390.000,00
KN95 Ryzur	1500000	10-jun-20	2,26	3.390.000,00
KN95 Ryzur	1500000	13-jun-20	2,26	3.390.000,00
KN95 Ryzur	1500000	16-jun-20	2,26	3.390.000,00
KN95 Ryzur	1500000	19-jun-20	2,26	3.390.000,00
KN95 Ryzur	1500000	22-jun-20	2,26	3.390.000,00
KN95 Ryzur	900000	24-jun-20	2,26	2.034.000,00
Total order value (excl. VAT) €				45.200.000,00

Figuur 129: OAKVC2-000515856

978 Het indicatieve leverschema per 19 april 2020 van Shengquan is als volgt:

Product/service details supplier	Quantity	Expected delivery date	Price per unit ex. VAT	Amount ex. VAT
ShengQuan I	500.000	5-mei-20	2,78	1.390.000,00
ShengQuan II	500.000	6-mei-20	2,78	1.390.000,00
ShengQuan III	500.000	7-mei-20	2,78	1.390.000,00
ShengQuan I	500.000	8-mei-20	2,78	1.390.000,00
ShengQuan II	1000000	9-mei-20	2,78	2.780.000,00
ShengQuan I	1000000	10-mei-20	2,78	2.780.000,00
ShengQuan II	1000000	11-mei-20	2,78	2.780.000,00
ShengQuan III	1000000	12-mei-20	2,78	2.780.000,00
ShengQuan I	1000000	13-mei-20	2,78	2.780.000,00
ShengQuan II	1000000	14-mei-20	2,78	2.780.000,00
ShengQuan III	1000000	15-mei-20	2,78	2.780.000,00
ShengQuan I	1000000	16-mei-20	2,78	2.780.000,00
ShengQuan II	1000000	17-mei-20	2,78	2.780.000,00
ShengQuan III	1000000	18-mei-20	2,78	2.780.000,00
ShengQuan I	1000000	19-mei-20	2,78	2.780.000,00
ShengQuan II	1000000	20-mei-20	2,78	2.780.000,00
ShengQuan III	1000000	21-mei-20	2,78	2.780.000,00
ShengQuan I	1000000	22-mei-20	2,78	2.780.000,00
ShengQuan II	1000000	23-mei-20	2,78	2.780.000,00
ShengQuan III	1000000	24-mei-20	2,78	2.780.000,00
ShengQuan I	1000000	25-mei-20	2,78	2.780.000,00
ShengQuan II	1000000	26-mei-20	2,78	2.780.000,00
Total order value (excl. VAT) €				55.600.000,00

Figuur 130: OAKVC2-000515868

⁷³⁴ OAKVC2-000515858; OAKVC2-000515856.

979 Direct na het ondertekenen van de inkooporderformulieren zou Functionaris 1 LCH volgens Van Lienden en Van Gestel⁷³⁵ hebben aangegeven dat er geen haast was met het delen van een update van het leverschema (na de onderhandelingen met de fabrikant), omdat er voldoende mondmaskers op voorraad zouden zijn. In wederhoor licht Functionaris 2 VWS toe dat er keuzes zijn gemaakt op basis van een prioritering van de PBM. In wederhoor licht Functionaris 1 LCH toe dat hij zich niet met de levering bemoeide en dat hij zich niet kan herinneren dat door hem is aangegeven dat er gewacht kon worden met het delen van een finaal leverschema. Ook, zo geeft Functionaris 1 LCH aan, was hij zich er niet van bewust dat het een indicatief leverschema was. Wel waren hij en meer medewerkers bij het LCH zich ervan bewust dat er in het geval van wachten (later produceren) meer verdiend kon worden (bij dalende prijzen). Functionaris 1 LCH licht toe dat hij niet naar de leverschema's keek, en dat deze verantwoordelijkheid bij de inkoper lag. De inkoper moest beoordelen in hoeverre het logistiek paste en in hoeverre het de inkoopbehoefte vervulde, zie paragraaf 14.5 hierna.

14.4.2 LCH-deelleveringsnummers

980 Op 23 april 2020 stuurt Damme een e-mail aan de financiële afdeling van Mediq, gericht aan het LCH, met de totaalfactuur (voor de gehele order) inzake de Ryzur-mondmaskers van RGA.⁷³⁶ Damme meldt daarbij: *"Zoals overeengekomen met LCH / Mediq bij deze de factuur van Relief Goods Alliance B.V. bijbehorende bij de eerste PO."*⁷³⁷

981 Op 23 april 2020 ontvangt Van Lienden twee e-mails van 'purchaseorders@lchulpmiddelen.nl', met daarin een overzicht van de deelleveringsnummers van Ryzur en een overzicht voor Shengquan met de verwachte leverdatum.⁷³⁸ Deze overzichten zijn door Mediq opgesteld namens het LCH en zijn gebaseerd op de (indicatieve) leverschema's met de 'af fabriek'-data per fabrikant, zoals opgenomen in de op 22 april 2020 ondertekende inkooporderformulieren.

- Voor de RGA-order voor mondmaskers van fabrikant Ryzur zijn 20 deelleveringsnummers aangemaakt (LCH2020-0153-01 tot en met LCH2020-0153-20), met een verwachte leverperiode van 29 april 2020 tot en met 24 juni 2020.⁷³⁹
- Voor de RGA-order voor mondmaskers van fabrikant Shengquan zijn 22 deelleveringsnummers aangemaakt (LCH2020-0154-01 t/m LCH2020-0154-22), met een verwachte leverperiode van 5 mei 2020 tot en met 26 mei 2020.⁷⁴⁰

⁷³⁵ Damme was die dag niet aanwezig op het kantoor van het LCH.

⁷³⁶ OAKLC14-000041328.

⁷³⁷ Contracten met fabrikanten zijn op 29 april 2020 gesloten.

⁷³⁸ OAKLC14-001117676; OAKLC14-003765175.

⁷³⁹ OAKLC14-001118706.

⁷⁴⁰ OAKLC14-001118218.

982 Deze deelleveringen (per datum met deelleveringsnummer) zijn als volgt:

Ryzur

LCH2020-0153-01	100.000 stuks / verwachte leverdatum: 29-04-2020
LCH2020-0153-02	200.000 stuks / verwachte leverdatum: 05-05-2020
LCH2020-0153-03	300.000 stuks / verwachte leverdatum: 07-05-2020
LCH2020-0153-04	300.000 stuks / verwachte leverdatum: 08-05-2020
LCH2020-0153-05	300.000 stuks / verwachte leverdatum: 10-05-2020
LCH2020-0153-06	300.000 stuks / verwachte leverdatum: 14-05-2020
LCH2020-0153-07	600.000 stuks / verwachte leverdatum: 17-05-2020
LCH2020-0153-08	900.000 stuks / verwachte leverdatum: 20-05-2020
LCH2020-0153-09	1.100.000 stuks / verwachte leverdatum: 23-05-2020
LCH2020-0153-10	1.500.000 stuks / verwachte leverdatum: 26-05-2020
LCH2020-0153-11	1.500.000 stuks / verwachte leverdatum: 29-05-2020
LCH2020-0153-12	1.500.000 stuks / verwachte leverdatum: 01-06-2020
LCH2020-0153-13	1.500.000 stuks / verwachte leverdatum: 04-06-2020
LCH2020-0153-14	1.500.000 stuks / verwachte leverdatum: 07-06-2020
LCH2020-0153-15	1.500.000 stuks / verwachte leverdatum: 10-06-2020
LCH2020-0153-16	1.500.000 stuks / verwachte leverdatum: 13-06-2020
LCH2020-0153-17	1.500.000 stuks / verwachte leverdatum: 16-06-2020
LCH2020-0153-18	1.500.000 stuks / verwachte leverdatum: 19-06-2020
LCH2020-0153-19	1.500.000 stuks / verwachte leverdatum: 22-06-2020
LCH2020-0153-20	900.000 stuks / verwachte leverdatum: 24-06-2020

Figuur 131: OAKLC14-001118706

Shengquan

LCH2020-0154-01	500.000 stuks / verwachte leverdatum: 05-05-2020
LCH2020-0154-02	500.000 stuks / verwachte leverdatum: 06-05-2020
LCH2020-0154-03	500.000 stuks / verwachte leverdatum: 07-05-2020
LCH2020-0154-04	500.000 stuks / verwachte leverdatum: 08-05-2020
LCH2020-0154-05	1.000.000 stuks / verwachte leverdatum: 09-05-2020
LCH2020-0154-06	1.000.000 stuks / verwachte leverdatum: 10-05-2020
LCH2020-0154-07	1.000.000 stuks / verwachte leverdatum: 11-05-2020
LCH2020-0154-08	1.000.000 stuks / verwachte leverdatum: 12-05-2020
LCH2020-0154-09	1.000.000 stuks / verwachte leverdatum: 13-05-2020
LCH2020-0154-10	1.000.000 stuks / verwachte leverdatum: 14-05-2020
LCH2020-0154-11	1.000.000 stuks / verwachte leverdatum: 15-05-2020
LCH2020-0154-12	1.000.000 stuks / verwachte leverdatum: 16-05-2020
LCH2020-0154-13	1.000.000 stuks / verwachte leverdatum: 17-05-2020
LCH2020-0154-14	1.000.000 stuks / verwachte leverdatum: 18-05-2020
LCH2020-0154-15	1.000.000 stuks / verwachte leverdatum: 19-05-2020
LCH2020-0154-16	1.000.000 stuks / verwachte leverdatum: 20-05-2020
LCH2020-0154-17	1.000.000 stuks / verwachte leverdatum: 21-05-2020
LCH2020-0154-18	1.000.000 stuks / verwachte leverdatum: 22-05-2020
LCH2020-0154-19	1.000.000 stuks / verwachte leverdatum: 23-05-2020
LCH2020-0154-20	1.000.000 stuks / verwachte leverdatum: 24-05-2020
LCH2020-0154-21	1.000.000 stuks / verwachte leverdatum: 25-05-2020
LCH2020-0154-22	1.000.000 stuks / verwachte leverdatum: 26-05-2020

Figuur 132: OAKLC14-001118218

983 Nadat Functionaris 4 LCH op 24 april 2020 aan Van Lienden verzoekt om de facturen per deellevering en per betaling op te maken, stuurt Dampe op 24 april 2020 per fabrikant de eerste deelfacturen (voor de eerste 50% van de testorder bij elke fabrikant) op naar Functionaris 4 LCH⁷⁴¹. De omschrijvingen op beide facturen bevatten geen deelleveringsnummers. Op de facturen is wel aangegeven dat de tweede 50% per deellevering, vier dagen voordat een deellevering klaar is, "wordt betaalbaar gesteld" aan RGA, en dat het leverschema zal worden gedeeld met het LCH:

De overige 50% wordt betaalbaar gesteld 4 dagen voorafgaand aan elke deellevering af-fabriek.
Leveringsschema zal worden gedeeld met LCH.
SGS-rapportages van deelleveringen zijn beschikbaar op verzoek.

Figuur 133: OAKLC14-000738299, OAKLC14-000738296

14.5 Finaal leverschema

14.5.1 Finaal leverschema 30 april 2020

984 Op 30 april 2020 stuurt Van Lienden een e-mail naar Functionaris 4 LCH en naar Functionaris 1 LCH, met het bericht dat de contracten met de fabrikanten zijn gesloten, waarbij hij verwijst naar een "finaal stabiel leverschema" in de bijlage.⁷⁴²

985 Het op 30 april 2020 door Van Lienden in een Excel-bestand aangeleverde leverschema bevat drie tabbladen⁷⁴³ en is volgens Van Lienden "een finaal stabiel leverschema" (hierna: "leverschema 30 april 2020"). Het eerste tabblad bevat een tabel met de data waarop bepaalde hoeveelheden per fabrikant worden geleverd. Op het tweede en derde tabblad zijn afbeeldingen opgenomen van de "Delivery Schedules" van de fabrikanten voor de RGA-

⁷⁴¹ OAKLC14-000738294; OAKLC14-000738297.

⁷⁴² OAKVC2-000531083.

⁷⁴³ OAKVC2-000531084.

transacties.⁷⁴⁴ De data en hoeveelheden in het leverschema zoals opgemaakt door RGA (eerste tabblad), komen overeen met de afbeeldingen op het tweede (naam 'Ryzur') en het derde tabblad (naam 'ShengQuan').

986 Het "finale stabiel leverschema" ziet er als volgt uit:

Ryzur

Annex II – Delivery schedule

Volumes x 10,000 pcs

DATE	Quantity
9-May	50
10-May	50
15-May	50
20-May	50
21-May	20
22-May	20
23-May	20
24-May	20
25-May	20
26-May	20
27-May	30
28-May	30
29-May	30
30-May	30
31-May	30
1-Jun	30
2-Jun	40
3-Jun	40
4-Jun	40
5-Jun	40
6-Jun	40
7-Jun	40
8-Jun	40

9-Jun	40
10-Jun	40
11-Jun	40
12-Jun	40
13-Jun	40
14-Jun	60
15-Jun	60
16-Jun	60
17-Jun	60
18-Jun	60
19-Jun	60
20-Jun	60
21-Jun	60
22-Jun	60
23-Jun	60
24-Jun	60
25-Jun	60
26-Jun	60
27-Jun	60
28-Jun	60
29-Jun	60
30-Jun	60

Figuur 134: OAKVC2-000531084

Shengquan

附件一: 交货排期表(Delivery Date)

月份(Month)	日期 (Date)	应交数量 (Quantity)	合计(Total)
5月	10日	300,000	5million
	15日	700,000	
	20日	1,000,000	
	25日	1,500,000	
	30日	1,500,000	
6月	1日	200,000	9million
	14日	500,000	
	5日	500,000	
	8日	500,000	
	10日	500,000	
	12日	500,000	
	15日	500,000	
	16日	500,000	
	18日	500,000	
	19日	800,000	
	22日	1,000,000	
	24日	1,000,000	
	26日	1,000,000	
	29日	1,000,000	
	7月	1日	
9日		1,000,000	
5日		1,000,000	
7日		1,000,000	
9日		1,000,000	

Figuur 135: OAKVC2-000531084

987 Het aantal mondmaskers per deellevering is voor beide fabrikanten gewijzigd. Het totaal aantal van 20 miljoen mondmaskers per fabrikant is gelijk gebleven.

- In het leverschema van 30 april 2020 van fabrikant Ryzur is het aantal leveringen toegenomen naar 45 ten opzichte van de 20 zoals vermeld in het leverschema bij de RGA-orders van 22 april 2020. De eerste levering vindt volgens het aangepaste leverschema plaats op 9 mei 2020, in plaats van op 29 april 2020, en de laatste levering vindt plaats op 30 juni 2020, in plaats van op 24 juni 2020.
- In het leverschema van 30 april 2020 van fabrikant Shengquan is het aantal leveringen toegenomen naar 25 ten opzichte van de 22 zoals vermeld in het leverschema bij de RGA-orders van 22 april 2020. De eerste levering vindt volgens het aangepaste leverschema plaats op 10 mei 2020, in plaats van op 5 mei 2020, en de laatste levering vindt plaats op 11 juli 2020, in plaats van op 26 mei 2020.

14.5.2 Communicatie over herziene deelleveringsnummers

988 Op 10 mei 2020 stuurt Van Lienden een e-mail naar **Functionaris 1 LCH** (met **Functionaris 4 LCH** in de CC), waarin hij een update geeft van de status van de eerste producties en controles (voor beide fabrikanten). Hierin meldt Van Lienden dat op 30 april 2020 een definitief leverschema is verstuurd naar het LCH, alsmede dat op 6 mei 2020 het

⁷⁴⁴ OAKVC2-000531084.

verzoek van Neele-Vat Logistics is ontvangen om hen te informeren over de “cargo ready dates van de zendingen”.⁷⁴⁵ Van Lienden deelt een bestand dat gelijk is aan het leverschema van 30 april 2020, waarin de opeenvolgende (additionele) deelleveringsnummers voor het definitieve leverschema van 30 april 2020 zijn opgenomen.⁷⁴⁶

989 Op 10 mei 2020 stuurt Damme twee facturen naar het LCH (factuur 202005004 voor Ryzur en factuur 202005005 voor Shengquan) inzake de eerste 50% van de restantorders (voor 35 miljoen mondmaskers). In het kader van de betaaltermijn is aangegeven dat het leverschema reeds beschikbaar is gesteld aan LCH.⁷⁴⁷ Dit is als volgt op de facturen vermeld:

Deze factuur dient voor 13 mei betaald te worden op het onderstaande rekeningnummer.
De overige 50% wordt betaalbaar gesteld 4 dagen voorafgaand aan de deelleveringen af-fabriek. Leveringsschema is beschikbaar gesteld aan LCH. SGS-rapportages van deelleveringen zijn beschikbaar op verzoek.

Figuur 136: OAKLC14-000041100/OAKLC14-000041468

990 Via factuur 202005004 van 10 mei 2020 brengt RGA de eerste 50% van de restantorder van achttien miljoen mondmaskers van fabrikant Ryzur in rekening⁷⁴⁸. Daarbij verwijst RGA naar de deelleveringen LCH2020-0153-08 tot en met LCH2020-0153-45, conform de mail van Van Lienden van 10 mei 2020 (zie alinea 988).

991 Via factuur 202005005 van 10 mei 2020 brengt RGA de eerste 50% van de restantorder van zeventien miljoen mondmaskers van fabrikant Shengquan in rekening⁷⁴⁹. Daarbij verwijst RGA naar de deelleveringen LCH2020-0154-06 tot en met LCH2020-0154-25, conform de mail van Van Lienden van 10 mei 2020 (zie alinea 988).

992 Op 13 mei 2020 stuurt Damme een e-mail met een aangepaste factuur voor de Ryzur-mondmaskers naar de financiële afdeling van Mediq: “In overleg met [LCH] (distributie) hebben we de LCH nummers aangepast naar de oude en afgesproken indeling. Bij deze de nieuwe versie van fabriek II (LCH 0153).”⁷⁵⁰ Op deze aangepaste factuur voor de Ryzur-mondmaskers verwijst RGA naar de deelleveringen LCH2020-0153-07 tot en met LCH2020-0153-20.⁷⁵¹ Eenzelfde bericht stuurt Damme voor een aangepast factuur voor de Shengquan-mondmaskers (LCH 154) naar de financiële afdeling van Mediq.⁷⁵² Daarmee verwijst RGA op de aangepaste facturen naar de deelleveringsnummers op het leverschema dat RGA op 19 april 2020 met het LCH heeft gedeeld.

993 Op de facturen van RGA aan het LCH met betrekking tot de tweede 50% van de deelleveringen behorende bij de restantorders, zijn de deelleveringsnummers vermeld van het leverschema van 19 april 2020 (zie het overzicht van facturen in paragraaf 14.6.2 hierna). Het gebruik van deelleveringsnummers op basis van het leverschema van 19 april 2020 is het gevolg van een verzoek van het LCH (zie hiervoor), ondanks het feit dat er op 30 april 2020 een finaal leverschema is toegestuurd door Van Lienden (zie alinea 984). In het leverschema van 30 april 2020 zijn

⁷⁴⁵ OAKLC14-003869847.

⁷⁴⁶ OAKLC14-003869848. Het leverschema dat in een Excel-bestand is bijgevoegd bij deze e-mail komt qua inhoud en format overeen met het leverschema van 30 april 2020. In het bestand zijn nu per deelorder drie kolommen toegevoegd met: het LCH-nummer, het volume in CBM en het gewicht in kilogram.

⁷⁴⁷ Op de facturen van RGA stond eerder vermeld dat het leverschema nog gedeeld zou worden.

⁷⁴⁸ OAKLC14-000041100.

⁷⁴⁹ OAKLC14-000041468.

⁷⁵⁰ OAKVC3-000021573.

⁷⁵¹ OAKVC3-000021574.

⁷⁵² OAKLC14-003625532, OAKLC14-003625533.

meer leveringen en andere volumes per deellevering over een langere periode gepland, in vergelijking met het leverschema van 19 april 2020 (zie alinea 987). Het gebruik van (oude) deelleveringsnummers voor de facturatie van RGA beïnvloedt het (kunnen) verifiëren van de momenten van 'af fabriek' voor het LCH. Van Lienden, Damme en Van Gestel geven aan dat de daadwerkelijke levering sneller is geweest dan wat is vermeld in het leverschema zoals gedeeld op 30 april 2020, en dat de daadwerkelijke levering zo goed als heeft plaatsgevonden volgens het leverschema van 19 april 2020. Van Lienden, Damme en Van Gestel hebben in wederhoor een schriftelijke uitleg verstrekt bij de facturatie, de productie, de leveringen en het transport⁷⁵³ (zie paragraaf 14.9).

14.6 Facturatie

14.6.1 Deelleveringen combineren op facturen

994 In de e-mail van Van Lienden aan **Functionaris 1 LCH** van 10 mei 2020 (zie alinea 988) deelt Van Lienden ten aanzien van de betalingen, de facturatie en het mogelijk stilvallen van de productie het volgende:⁷⁵⁴

"Betalingen naar mainland China kunnen nog wel eens 2 - 4 dagen onderweg zijn. Om geen vertragingen op te lopen in het schema als gevolg van te late betalingen, hebben we afgesproken dat wij vier dagen voor inspectiedatum over de balance payments kunnen beschikken.

Dit gaat nog niet gelijk soepel. [...] We zien twee verbetermogelijkheden: 1) we sturen komende dagen alle komende facturen uit met de betaaldatum in de facturen. Hiermee kunnen jullie e.e.a. alvast inrichten en betalingen klaarzetten i.p.v. een apart proces en communicatie per factuur of 2) we kunnen ons voorstellen om de aankomende balans betalingen niet per dag/productiedatum te doen, maar in wat gecombineerde batches om het aantal betalingen terug te brengen. Lijkt ons wat efficiënter en minder complex gezien het totaal aantal dagen dat geproduceerd wordt. Wat heeft jullie voorkeur?

Tevens zullen we de factuur sturen voor de volgende 50% betaling voor LCH-153. Het is van belang dat deze betaling tijdig binnen is (voor 13 mei), zodat de productie niet stil komt te vallen. Zonder tegenbericht zullen wij de nieuwe LCH-nummers op deze factuur vermelden, maar zouden graag van jullie morgen bevestiging ontvangen dat het leverschema incl de nieuwe LCH-nummers akkoord zijn.⁷⁵⁵

995 **Functionaris 4 LCH** geeft in de gesprekken met Deloitte aan dat het niet ongebruikelijk was dat leveranciers meerdere deelleveringen op één factuur vermelden. In reactie op een conversatie over de tijdige betaling van de RGA-facturen door het LCH reageert **Functionaris 4 LCH** op 27 en 28 mei 2020 richting Damme onder andere met:

"Als de openstaande facturen zijn voorzien van onderbouwing -Dus welke deelorders zijn geproduceerd en van welke deelorders gaat de productie starten-, helpt dat met de doorloop. Anders kan finance niet controleren of dit conform contract is en de betreffende facturen betaald kunnen gaan worden." en "We hebben zeker begrip voor je

⁷⁵³ OAKD03-0003-00000002.

⁷⁵⁴ OAKLC14-003869847.

⁷⁵⁵ Deloitte treft in de beschikbare onderzoeksdata geen reactie aan op deze e-mail.

punten en blij facturen inderdaad eerder insturen zodat er tijd is om de betaling in te plannen. Maar waar we nu behoefte aan hebben is een overzicht van de afleveringen bij de forwarder(s), zoals ook gevraagd in mijn mail. Als jullie dit overleggen, dan helpt dat zeker voor de betalingen.⁷⁵⁶

14.6.2

Overzicht facturen RGA

996 Tussen 24 april 2020 en 8 juni 2020 stuurt Damme 12 facturen met betrekking tot de leveringen van de RGA-mondmaskers⁷⁵⁷ naar de administratie van het LCH. Deze facturen zijn als volgt:

Factuur-nummer	Fabrikant	Omschrijving (deelleveringen)	Factuur-datum	Datum betaling volgens bank-afschrift Mediq ⁷⁵⁸	Datum ontvangst volgens RGA ⁷⁵⁹	Verwachte betaaldatum o.b.v. lever-schema 30 april 2020	Bedrag in € (x 1.000)	Cumulatief bedrag in € (x 1.000)
202004006 ⁷⁶⁰	Ryzur	KN95 Ryzur mond-maskers	24-apr	24-apr	27-apr	24-apr.	2.260	2.260
202004007 ⁷⁶¹	Shengquan	KN95 ShengQuan mond-maskers.	24-apr	24-apr	27-apr	24-apr.	4.170	6.430
202005001 ⁷⁶²	Ryzur	Deellevering LCH2020-0153- 01 t/m 07	4-mei	8-mei	11-mei	Van 05-05-20 t/m 16-05-20	2.260	8.690
202005002 ⁷⁶³	Shengquan	Deellevering LCH2020-0154- 01 t/m 05	5-mei	8-mei	11-mei	Van 06-05-20 t/m 21-05-20	4.170	12.860
202005004 ⁷⁶⁴	Ryzur	Deellevering LCH2020-0153- 07 t/m 20	9-mei	13-mei	14-mei	7 dagen voor 16-05-20	20.340	33.200
202005005 ⁷⁶⁵	ShengQuan	Deellevering LCH2020-154- 06 t/m 25	9-mei	13-mei	14-mei	7 dagen voor 21-05-20	23.630	56.830
202005008 ⁷⁶⁶	Ryzur	Deellevering LCH2020-153- 08 t/m 11	25-mei	29-mei	29-mei	Van 16-05-20 t/m 03-06-20	5.650	62.480
202005007 ⁷⁶⁷	Shengquan	Deellevering LCH2020-154- 06 t/m 09	25-mei	29-mei	29-mei	Van 21-05-20 t/m 06-06-20	5.560	68.040
202006001 ⁷⁶⁸	Ryzur	Deellevering LCH2020-153- 12 t/m 15	1-jun	2-jun	3-jun	Van 03-06-20 t/m 15-06-20	6.780	74.820

⁷⁵⁶ OAKLC14-003493436.

⁷⁵⁷ Exclusief verrekening omzetten van luchtvracht naar zeevracht, zie hierna bij paragraaf 14.8.2.

⁷⁵⁸ OAKLC14-001185582.

⁷⁵⁹ Op basis van een selectie van bankafschriften RGA, zoals verstrekt in wederhoor.

⁷⁶⁰ OAKLC14-000738296; OAKLC14-000738294.

⁷⁶¹ OAKLC14-000738299; OAKLC14-000738297.

⁷⁶² OAKLC14-000041463; OAKLC14-000041464.

⁷⁶³ OAKLC14-000041422; OAKLC14-000041423.

⁷⁶⁴ OAKVC3-000021573; OAKVC3-000021574.

⁷⁶⁵ OAKLC14-000041467; OAKLC14-000041468.

⁷⁶⁶ OAKLC14-000069064; OAKLC14-000069065.

⁷⁶⁷ OAKLC14-000068755; OAKLC14-000068756.

⁷⁶⁸ OAKLC14-000069032; OAKLC14-000069033.

Factuur-nummer	Fabrikant	Omschrijving (deelleveringen)	Factuur-datum	Datum betaling volgens bank-afschrift Mediq ⁷⁵⁸	Datum ontvangst volgens RGA ⁷⁵⁹	Verwachte betaaldatum o.b.v. leverschema 30 april 2020	Bedrag in € (x 1.000)	Cumulatief bedrag in € (x 1.000)
202006003 ⁷⁶⁹	Shengquan	Deellevering LCH2020-154-10 t/m 15	3-jun	5-jun	5-jun	Van 06-06-20 t/m 22-06-20	8.340	83.160
202006007 ⁷⁷⁰	Ryzur	Deellevering LCH2020-153-16 t/m 20	9-jun	10-jun	10-jun	Van 19-06-20 t/m 26-06-20	7.910	91.070
202006005 ⁷⁷¹	Shengquan	Deellevering LCH2020-154-16 t/m 22	8-jun	9-jun	9-jun	Van 22-06-20 t/m 07-07-20	9.730	100.800

997 Op 11 juni 2020 stuurt Functionaris 13 LCH een e-mail binnen het LCH met een statusupdate van de financiële verplichtingen met betrekking tot de twee orders van RGA. Daarin vermeldt hij:⁷⁷² "Inmiddels heeft LCH aan al haar financiële verplichtingen voldaan voor de twee orders. De goederenstroom komt op gang (schip), er zijn nog geen goederen ontvangen in Vianen." Deze e-mail bevat onderstaande weergave:

Order totaal (stuks)				40.000.000	
Geboekt Neelevat (stuks)				22.336.195	
Op schip onderweg (stuks)				7.132.195	17,8%
In transitie / wacht (stuks)				15.204.000	
Nog te ontvangen goederen (stuks)				17.663.805	incl luchtbrug
Reeds voldaan	Pre payment			€ 50.400.000	50,0%
	Payment after delivery			€ 50.400.000	50,0%
Totaal				€ 100.800.000	100,0%
Orderwaarde				€ 100.800.000	
Luchtbrug 2 mln	moet nog ontvangen worden in de China warehouse				
Nog niets ontvangen in Vianen					

Figuur 137: OAKVC3-000021454

14.6.3 Facturatie eerder dan leverschema 30 april 2020

998 In de overeengekomen betalingsvoorwaarden tussen RGA en het LCH is afgesproken dat elke deellevering vier dagen voor af fabriek betaald wordt door het LCH en dat elke factuur een betaaltermijn heeft van één dag. De facturatie door RGA (zie ook paragraaf 14.6.2 hiervoor) vindt deels eerder plaats dan is aangegeven op het leverschema van 30 april 2020.

⁷⁶⁹ OAKLC14-000069365; OAKLC14-000069366.

⁷⁷⁰ OAKLC14-000070007; OAKLC14-000070008.

⁷⁷¹ OAKLC14-000069792; OAKLC14-000069793.

⁷⁷² OAKVC3-000021454.

999 Van Lienden, Damme en Van Gestel lichten in wederhoor met Deloitte toe dat zij eerdere productiemomenten bij de fabrikanten konden regelen, waardoor de productie vervoegd werd ten opzichte van het leverschema van 30 april 2020. Zij geven daarbij aan dat door RGA geen nieuw leverschema aan het LCH is verstrekt. RGA heeft in wederhoor een zelf opgesteld overzicht verstrekt van het factureren, produceren en vershippen van de mondkmaskers, waaruit volgt dat ten opzicht van het leverschema van 30 april 2020 sneller geproduceerd is (zie hiervoor paragraaf 14.9).

14.7 Wisseling van luchtvracht naar zeevracht

14.7.1 Besluitvorming LCH over inzet zeevracht

1000 In LCH-e-mails over het samenstellen van rapportages voor het LCH wordt op 28 april 2020 en 1 mei 2020 ingegaan op de kwetsbaarheid van de luchtbrug en op het inzetten van alternatieve transportmiddelen:⁷⁷³

“Kwetsbaarheid luchtbrug: De luchtbrug met China is nog steeds een kwetsbaar punt om continuïteit te waarborgen. Het is een mix van de logistieke uitdagingen die samenhangen met de enorme volumes die vervoerd moeten worden, in samenhang met regelgeving (ingegeven door politieke aspecten). Het LCH bekijkt op dit moment een aantal alternatieven om, naast de luchtbrug, de goederenstroom ook nog op andere manieren te kunnen continueren.”

“Inzet alternatieve transportmiddelen. Op dit moment worden alle LCH goederen over de luchtbrug vervoerd, structureel zijn er nu 10 vluchten per week vanuit China (6 vanuit Shanghai en 4 vanuit Peking). Met de grote levervolumina aan (met name) jassen is het noodzakelijk om een goede balans te vinden tussen vliegvervoer en andere vervoermiddelen (trein/boot) voor de bulkgoederen vanuit Shanghai. Treinvervoer Er worden scenario's ontwikkeld, begin volgende week kan de beslissing genomen worden.”

1001 Op 1 mei 2020 wordt binnen het LCH een e-mail verstuurd met een aantal opmerkingen voor het “LCH Distributie Management Report (1-5-2020)VWS”. Uit deze opmerkingen blijkt de prioritering van PBM voor het vervoer per vliegtuig, waarbij mondkmaskers een lagere prioriteit hebben dan jassen en handschoenen.⁷⁷⁴ Deze e-mail is als volgt:

⁷⁷³ OAKLC14-001352546; OAKLC14-001351145.

⁷⁷⁴ OAKLC14-001354321.

We hebben vanaf 2 mei de afspraak dat 130 kuub van de 180 kuub wordt gevuld met jassen en de overige 50 kuub met andere materialen.

We hebben 6 vliegtuigen met 180 kuub per week vanaf shanghai en 4 vliegtuigen per week vanaf beijing (2x 100 kuub en 2x 180 kuub).

Dan wordt vandaag hopelijk een knoop doorgehakt over de boot/trein partij waar we mee in zee gaan.

Dan gaan we 700 containers verspreid over circa 10 weken hier naar toe halen met goederen. (vers van de pers: Daar komen circa 25 zee/trein-containers per week bij als we 50 miljoen per week aan chirurgische mondmaskers moeten gaan leveren in Nederland (of 8 vliegtuigen per week als je alleen voor AIR zou gaan). Hierin moeten we dus een goede mix kiezen tussen snelheid en continue flow).

Prio volgorde die we nu aanhouden:

1. Jassen
  2. Handschoenen
  3. Maskers (chirurgisch en ffp)
  4. Infuuspompen
  5. Beademingsapparatuur
- Laagste prio: Beschermingsbrillen.

Figuur 138: OAKLC14-001354321

1002 Eveneens op 1 mei 2020 wordt binnen het LCH een e-mail gestuurd met een analyse van de PBM die in de daaropvolgende weken per trein en boot aangeleverd kunnen worden.⁷⁷⁵ Deze analyse geeft het volgende aan⁷⁷⁶:

	wk 18	wk 19	wk 20	wk 21	wk 22	wk 23	wk 24	wk 25	wk 26	wk 27
Handschoenen										
Vliegtuig	200	100	313	350	350	307	307	270	270	378
Mondkapjes										
Vliegtuig: adm, ccc, fresco en gorcci	316	692	560	612	260	260	80	80	80	80
Boot / Trein (24 leveranciers)	1.029	1.195	1.212	1.324	662	550	930	300	390	0
IC apparatuur										
Vliegtuig	220	0	150	0	285	0	20	85	0	0
Boot / Trein (1 leverancier, QRS)		1300								
Brillen										
Boot / Trein	67	89	286	307	407	0				
Jassen										
Boot / Trein (20 leveranciers)	833	1.058	2.951	3.166	5.964	3.156	2.769	1.697	2.817	2.017
Totaal Boot / Trein (CBM)	1.929	3.642	4.450	4.797	7.033	3.706	3.699	1.997	3.207	2.017
Totaal aantal containers	35	66	81	87	128	67	67	36	58	37

Figuur 139: OAKLC14-001275205

1003 Op 7 mei 2020 informeert het LCH de medewerkers van het LCH en VWS per e-mail over het besluit dat het transport vanuit China is uitgebreid met zeevracht en trein.⁷⁷⁷ In deze e-mail is onder andere het volgende vermeld:

"Sinds kort is het transport uitgebreid vanuit China met zeevracht en trein.

In de bijgaande lijst zien jullie welke leverancier getransporteerd gaan worden door welke type transportmiddel."

[...]

"We zijn dus luchtvracht-zendingen aan het ombuigen naar zeevracht en trein. Veel leveranciers hebben dan al kosten gemaakt voor het klaarmaken van deze luchtvracht, de kosten voor zeevracht/trein zijn ca 70% lager dus deze voorbereidingskosten nemen we als verlies." [...]

⁷⁷⁵ OAKLC14-001275205.

⁷⁷⁶ Van Lienden, Damme en Van Gestel lichten in wederhoor toe dat er circa één tot anderhalf miljoen mondmaskers in een passagiersvliegtuig passen en dat de kosten voor vervoer per vliegtuig tussen de € 150.000 en € 250.000 liggen.

⁷⁷⁷ OAKLC14-001275065.

“Voor in-shanghai-aflever-week 19 en 20 is de prioriteit (voor alleen luchtvracht) als volgt:

minimaal 10 mln handschoenen

minimaal 9,3 mln chirurgische mondmaskers

minimaal 1,5 mln isolatiejassen

We hebben voor de weken daarna bepaalt welke leverancier via zeevracht / trein gaat en hebben daarnaast voldoende aanvoer om maximaal te kunnen blijven vliegen. Eventuele uitbreiding naar trein / zeevracht volgt nader.”

1004 Het bij deze e-mail gevoegde Excel-bestand bevat een verdeling van de transportwijze per leverancier. Ten aanzien van het transport van mondmaskers zijn er twee tabbladen opgenomen, namelijk: “*leverschema kapjes-boot*” en “*leverschema kapjes-vliegtuig*”. Uit het tabblad “*leverschema kapjes-boot*” blijkt dat er in totaal orders bij zestien verschillende leveranciers vervoerd zullen worden per boot. In totaal zullen er in de weken 18 t/m 26 8.035 M³ aan FFP2-mondmaskers per boot worden verscheept. Uit het tabblad “*leverschema kapjes-vliegtuig*” blijkt dat alle chirurgische mondmaskers per vliegtuig zullen worden vervoerd.⁷⁷⁸

1005 De geïnterviewden van het LCH lichten toe dat er verschillende redenen ten grondslag liggen aan het besluit om van luchtvracht over te stappen op zeevracht. Samenvattend volgt dit besluit uit: 1) de PBM met een hoge prioriteit voor de zorg zo snel mogelijk naar Nederland te krijgen en 2) kosten te besparen.

1006 In een gesprek met Functionaris 1 LCH licht hij toe dat het besluit om te wisselen van luchtvracht naar zeevracht voor (onder meer) de RGA-mondmaskers te maken had met het tekort aan schorten en handschoenen op dat moment. Daarom is een keuze gemaakt met betrekking tot de vraag welke orders met het vliegtuig vervoerd zouden worden. Volgens Functionaris 1 LCH is ervoor gekozen om de mondmaskers per boot te transporteren. Functionaris 1 LCH geeft aan dat de keuze voor het vervoer per boot niet door Van Lienden gemaakt is, maar door het LCH, in het kader van de prioritering voor de zorg.

14.7.2 Communicatie wijziging zeevracht richting RGA

1007 Op 6 mei 2020 deelt Neele-Vat op verzoek van het LCH per e-mail een concepttekst voor leveranciers met het LCH. De concepttekst informeert de leveranciers van diverse soorten PBM over de wijziging in het vervoer: van luchtvracht naar zeevracht.⁷⁷⁹

1008 Op 6 mei 2020 ontvangt Van Lienden, volgens Van Lienden in wederhoor voorafgegaan door een telefoontje van Functionaris 1 LCH, een e-mail van Neele-Vat, waarin wordt aangegeven dat het transport van de mondmaskers plaats zal vinden via zeevracht⁷⁸⁰:

*“[...] We are sending this email on behalf of LCH concerning following orders which needed to be shipped by SEA.
(Terms FOB) [...]*

⁷⁷⁸ OAKLC14-001275066.

⁷⁷⁹ OAKLC14-003834030.

⁷⁸⁰ OAKD0307-000000163.

LCH2020-0153-01 upto LCH2020-0153-20

LCH2020-0154-01 upto LCH2020-0154-22

We kindly ask you to assist with High Priority

As discussed we as Neele-Vat Logistics are appointed as Logistics Service Provider for LCH for the Sea freight part.
[...]"

14.8 Gevolgen wisseling naar zeevracht

14.8.1 Plaats van levering verandert

1009 Ten gevolge van het besluit om de mondmaskers per zeevracht te verschepen, wijzigt de plaats van levering. Volgens de ondertekende inkooporderformulieren is de incoterm "FOB Shanghai" van toepassing op de levering, en zou de levering plaatsvinden op Pudong Airport. Uit de e-mailwisselingen tussen het LCH, Neele-Vat en RGA volgt dat de levering van de mondmaskers via zeevracht verloopt vanuit de havens van Shanghai (Ryzur) en Qingdao⁷⁸¹ (Shengquan).

1010 Op 12 juni 2020 stuurt Van Gestel een e-mail aan diverse medewerkers van Neele-Vat en aan Functionaris 4 LCH, met daarin onder andere de volgende tekst:

Via T hoorde ik (via Bernd Damme uit ons team) vanochtend dat de tenaamstelling van de commercial invoices en packinglists die we 10 juni stuurden niet correct waren. Excuses, daar had T natuurlijk volkomen gelijk in aangezien de titel van het product overgaat op LCH zodra e.e.a. aan boord staat (we leveren FOB).

Bijgaand de correcte versies, meteen ook maar voor container #1 t/m #14.

T.
Functionaris
4 LCH

Figuur 140: OAKLC14-003623532

14.8.2 Kostenverrekening wisseling luchtvracht/zeevracht

1011 Op 14 juni 2020 stuurt Van Lienden een e-mail naar Functionaris 4 VWS en naar Functionaris 4 LCH, over de verrekening van de extra gemaakte kosten als gevolg van de aanpassing van luchtvracht naar zeevracht. Van Lienden schrijft in de e-mail het volgende:

⁷⁸¹ Deze haven ligt circa 775 kilometer van Pudong Airport.

Hoe gaat met jullie? Hier alles goed, druk bezig met de voorbereiding van komende week. Even een vraag: zodra wij klaar zijn met de productie krijgen we de definitieve rekening voor de zeevracht (en alle logistiek die daarbij hoort). Zoals jullie beide weten zijn we op verzoek van LCH geswitcht van luchtvracht naar zeevracht. O.a. ook om kosten voor LCH te besparen. Dit bracht naast allerlei praktische vraagstukken ook kosten met zich mee voor ons zoals destijds ook besproken met en C. Contract ging immers uit van losse dozen op Shanghai PVG (waarbij transport ook door NL geleid zou worden).

Nu vragen wij ons af: naar wie gaat deze rekening eigenlijk t.z.t.? Moet deze gewoon naar de reguliere factuurdesk van Mediq, moet deze los naar LCH (zoja: wie?), Neele Vat (lijkt mij niet?) of naar VWS (ook hier: wie?)? Als jullie daar uitsluitsel over kunnen geven, dan kunnen wij de factuur gaan opmaken zodra we weten hoeveel containers er exact gebruikt gaan worden.

Voor LCH2020-153 (Ryzur) hebben we e.e.a. via KLG geregeld. Kosten: terug gebracht naar zeecontainerniveau is dat circa €2500 (zij bijlage, verwachting o.b.v. de eerste 18 containers). Verwachting eindtotaal: circa 70 containers.

Voor LCH2020-154 (ShengQuang) hebben we het inhouse kunnen regelen direct met de fabrikant en onze local agent. iCreatepacks heeft daar het palletiseren, stempelen, documenteren, containeriseren en outbound process gedaan. Verwachte kosten over hele order: circa 70-80.000 dollar, dus dat is een mooie kostenbesparing geweest.

De extra kosten voor de losse vraag mbt de luchtvrachtzending van 2x één miljoen stuks, enkele duizenden euro's per zending, kunnen wij zelf oppakken uit de post onvoorzien (niet ervoor bedoeld, maar als gebaar).

C.
Functionaris
1 LCH

Figuur 141: OAKVC2-000530549

1012 Functionaris 4 VWS reageert op 14 juni 2020 op de e-mail van Van Lienden aan Functionaris 4 LCH, en geeft aan er van uit te gaan dat Functionaris 4 LCH de e-mail van Van Lienden afhandelt. Als reden geeft Functionaris 4 VWS het volgende aan:⁷⁸² "Afspraken over de verrekening / het in rekening brengen van kosten zijn niet ter beoordeling van VWS, maar liggen bij het LCH / trade team."

1013 Op 17 juni 2020 stuurt Van Lienden een e-mail aan Functionaris 4 LCH, waarin hij aangeeft Functionaris 4 VWS te hebben gesproken. Volgens Van Lienden zou Functionaris 4 LCH er door Functionaris 4 VWS over ingelicht moeten zijn dat de rekening van de kosten van de zeevracht aan het LCH gericht zou moeten zijn, omdat de beslissing over het wijzigen van de transportmethode ook door het LCH is genomen, en niet door VWS.⁷⁸³

1014 Op 22 juni 2020 zendt Van Lienden de financiële afdeling van Mediq en het LCH per e-mail de factuur voor de omzetting naar zeevracht wat betreft de fabrikant Shengquan. In zijn begeleidende e-mail staat het volgende⁷⁸⁴: "Hierbij zoals aangegeven de facturen van RGA voor de omzetting en verwerking van de order van luchtvracht naar zeevracht, op verzoek van LCH (kosten waren gebaseerd op levering FOB Shanghai PVG (airfreight)). Hiermee is een kostenbesparing voor LCH gerealiseerd. De verbonden meerkosten zijn eerder voorgelegd". Van Lienden schrijft daarnaast dat de factuur voor de meerkosten van Ryzur binnen enkele dagen volgt.

1015 Deze factuur van RGA aan het LCH (voor omzetting zeevracht Shengquan) bedraagt € 86.203,70⁷⁸⁵. Bij de factuur stuurt Van Lienden als bijlage ook de onderliggende factuur van een logistieke partij, geadresseerd aan RGA, voor een bedrag van USD 93.100.⁷⁸⁶

⁷⁸² OAKVC2-000530549.

⁷⁸³ OAKVC2-000535196.

⁷⁸⁴ OAKVC2-000535196.

⁷⁸⁵ OAKVC2-000535197. Exclusief btw.

⁷⁸⁶ OAKVC2-000535198.

1016 Op 23 juni 2020 verstrekt Van Lienden de financiële afdeling van Mediq en het LCH per e-mail de factuur voor de omzetting naar zeevracht voor de fabrikant Ryzur. In zijn begeleidende e-mail staat het volgende⁷⁸⁷:

Zoals besproken vanmiddag met [T] en zoals vermeld in de factuur zijn op dit bedrag de reguliere transportkosten (38 transportbewegingen - €16.251,46) in mindering gebracht. Deze kosten waren anders ook gemaakt door de fabriek bij vervoer naar de luchthaven. We krijgen dit bedrag niet terug, maar het lijkt ons na het gesprek met [T] inderdaad redelijk deze eraf te halen.

T. de
Functionaris
4 LCH

Als het goed is, is dit de laatste factuur vanuit Relief Goods Alliance BV richting LCH. Het enige dat we moeten voorkomen is dat de spullen te lang blijven staan in China en dat daarvoor extra storage fees moeten worden betaald aan onze logistieke partner. We merken dat spullen nu soms twee/drie weken langer blijven staan dan noodzakelijk. We nemen hierover morgen nog even contact op met onze accountmanager [T] en/of Neele Vat.

Figuur 142: OAKLC14-000061320

1017 Deze factuur van RGA aan het LCH (voor omzetting zeevracht Ryzur) bedraagt € 134.962,53⁷⁸⁸. Op 24 juni 2020 stuurt Van Lienden de onderliggende facturen van een logistieke partij door naar de financiële afdeling van Mediq en het LCH.⁷⁸⁹ Dit betreft drie onderliggende facturen, geadresseerd aan Hulptroepen Alliantie B.V. Voor een totaal van € 151.213,99⁷⁹⁰ minus € 16.251,46 (zie Figuur 142) geeft dit het factuurbedrag van RGA aan het LCH ad € 134.962,53. In wederhoor onderbouwt Damme dat RGA met de logistieke partij heeft gehandeld en dus ook door RGA is betaald. Daarbij geeft Damme aan dat door de logistieke partij gecorrigeerde facturen zijn verzonden, gericht aan RGA. Van Lienden heeft op 23 juni 2020 volgens Damme per abuis foutieve facturen ter onderbouwing bij de verrekeningsfactuur gevoegd.

1018 Na interne e-mailcorrespondentie⁷⁹¹ over de beoordeling van de facturen stuurt [Functionaris 4 LCH] op 26 juni 2020 een e-mail aan [Functionaris 13 LCH], waarin wordt opgemerkt dat, na overleg met Van Lienden, is besloten dat het LCH de facturen betaalt voor de extra kosten bij de fabrikanten als gevolg van het omzetten van luchtvracht naar zeevracht. [Functionaris 4 LCH] schrijft:⁷⁹² "Zoals besproken hierbij de facturen van Relief goods voor de aanvullende vrachtkosten. Hierover is met RGA (Sywert van Lienden) gesproken. RGA geeft aan dat de kosten 1-op-1 zijn doorberekend en de geraamde kosten voor het aanvankelijke transport (luchtvracht) in mindering zijn gebracht. Aangezien de wijziging van luchttransport naar zeevracht op verzoek is van het LCH, zal het LCH de facturen moeten voldoen. Willen jullie de facturen vandaag betaalbaar stellen zodat deze met de betaalbatch van maandag mee gaat?"

14.8.3 Later testen van de kwaliteit

1019 Voor de bevindingen inzake de kwaliteit van de mondklappers van RGA verwijzen wij naar hoofdstuk 15 'Kwaliteit'. Deze paragraaf bevat de bevindingen met betrekking tot het later (kunnen) testen van de RGA-mondklappers in Nederland als gevolg van de wisseling van luchtvracht naar zeevracht.

⁷⁸⁷ OAKLC14-000061320.

⁷⁸⁸ OAKLC14-000061321. Exclusief btw.

⁷⁸⁹ OAKVC2-000535121.

⁷⁹⁰ OAKVC2-000535123; OAKVC2-000535124; OAKVC2-000535122.

⁷⁹¹ OAKLC14-001983048; OAKLC14-001979831.

⁷⁹² OAKLC14-001979841.

1020 [Functionaris 2 VWS] noemt in de gesprekken met Deloitte dat het (later) testen in Nederland van de PBM op kwaliteit voor alle orders die met de boot vervoerd werden een probleem was, en dat dit dus niet alleen voor RGA geldt.

1021 [Functionaris 1 LCH] geeft in de gesprekken met Deloitte aan dat pas na het genomen besluit (begin mei 2020) om mondmaskers via zee te vervoeren, de realisatie kwam dat ook de orders van RGA per boot zouden worden verscheept. [Functionaris 1 LCH] geeft aan dat daarna ook het besef kwam dat de kwaliteit van de RGA-mondmaskers nog onbekend was.

1022 Van Lienden, Damme en Van Gestel geven in de gesprekken aan dat, als gevolg van de wisseling naar zeevracht, de transportperiode van de mondmaskers langer is. Daarnaast werd de eerste (test)productie-order ook pas na aankomst per zeevracht in Nederland beoordeeld en was de verdere (restant)productie-order toen al geproduceerd in China. Daarmee nam het risico volgens Van Lienden, Damme en Van Gestel ook toe, want als de producten zouden worden afgekeurd in Nederland, zou een groot gedeelte van de (of zouden alle) mondmaskers al onderweg zijn.⁷⁹³ In de onderzoeksinformatie is, naast het besluit voor overgaan naar zeevracht, geen expliciete correspondentie aangetroffen over de acceptatie van de testorder en het besluit voor de restantorder.

1023 Van Lienden schrijft in een e-mail van 14 juli 2020 aan het LCH, met daarin een reconstructie van de gehele RGA-orders (in verband met de discussie over grafeen in de Shengquan-mondmaskers) onder andere het volgende over het transport⁷⁹⁴:

[...] Op 6 mei krijgen we mail van [Neele Vat] dat de hele order niet per vliegtuig zal gaan, maar per boot, op verzoek van LCH. Dit is nog in de testorderperiode. Vervolgens vindt ook nog een telefoongesprek op met [Functionaris 1 LCH] waarbij Sywert hem open de vraag stelt hoe hij dan omgaat met de testen. We kunnen moeilijk later wéér switchen en alle processen omgooien. [Functionaris 1 LCH] spreekt uit dat hij verwacht dat het met de kwaliteit goed zit (alles is goed uitgezocht) en hij er vertrouwen in heeft dat zeevracht ok is. [...]"

1024 Van Lienden, Damme en Van Gestel geven aan dat in het telefoongesprek met [Functionaris 1 LCH] de keuze is gemaakt om, ondanks het feit dat de kwaliteit van de testorder niet getest was, over te gaan op de productie van de resterende mondmaskers. [Functionaris 1 LCH] bevestigt in de gesprekken met Deloitte dat hij er niet van uitging dat de kwaliteit slecht was, omdat de mondmaskers uit de, kwalitatief gezien, beste twee fabrieken kwamen.

1025 [Functionaris 4 VWS] geeft in interviews met Deloitte aan dat [Functionaris 2 VWS] [Functionaris 4 VWS] op een bepaald moment vroeg wanneer de bij RGA bestelde mondmaskers zouden arriveren in Nederland. Bij het LCH werd aangegeven dat de producten per schip getransporteerd zouden worden en dat ze over 60 dagen in Nederland zouden zijn. Over de keuze voor zeevracht is [Functionaris 4 VWS] het gesprek met [Functionaris 1 LCH] aangegaan. [Functionaris 4 VWS] geeft aan dat hij [Functionaris 1 LCH] binnen anderhalve week, en in afstemming met [Functionaris 2 VWS], meerdere keren op het transport via zeevracht heeft aangesproken. [Functionaris 1 LCH] had bij [Functionaris 4 VWS] aangegeven dat hij zou kijken wat hij nog kon doen aan het transport van de RGA-mondmaskers. Volgens

⁷⁹³ Van Lienden, Damme en Van Gestel geven aan dat het beoordelen van de testorder nog altijd had gekund wanneer het LCH en/of Mediq om samples van de testorder per luchtvracht zou(den) hebben gevraagd.

⁷⁹⁴ OAKLC14-001185579.

Functionaris 4 VWS heeft dit ertoe geleid dat één zending per fabrikant wel met het vliegtuig is getransporteerd (zie volgende paragraaf). Deze discussies zijn niet schriftelijk vastgelegd, aldus Functionaris 4 VWS.

1026 Volgens Functionaris 4 VWS had de hele lading – op een testlevering na – per schip getransporteerd kunnen worden. Als de eerste levering per vliegtuig zou zijn getransporteerd en de kwaliteit tijdig zou zijn getest, hadden de instellingen en de productieprocessen bij de fabrieken in China waar nodig kunnen worden aangepast. De rest van de bestelde mondmaskers had dan met een voldoende kwaliteit geleverd kunnen worden. Dit dus in het geval indien de mondmaskers van een onvoldoende kwaliteit zouden zijn geweest. Echter, als gevolg van het transport per schip was de hele productie van de bestelde mondmaskers al gedaan op het moment dat de kwaliteit van de goederen in Nederland getest kon worden. De overeenkomsten konden daarom niet meer worden ontbonden volgens Functionaris 4 VWS. In wederhoor licht Functionaris 1 LCH toe dat er nooit een gesprek met hem heeft plaatsgevonden over een testorder en een testorderperiode, maar dat Functionaris 4 VWS en Functionaris 2 VWS wel met hem hebben gesproken over de kwaliteit echter, niet in de zin van een testorder.

1027 Functionaris 1 LCH geeft in wederhoor aan bij Deloitte dat in een wekelijks overleg met Functionaris 2 VWS naar voren is gekomen dat de beslissing over zeevracht en de testorder niet handig was en dat er verder geen communicatie over heeft plaatsgevonden. In wederhoor licht Functionaris 2 VWS toe dat dit wel besproken is en dat er ook een beslissing aan is gekoppeld, namelijk het deels vervoeren per luchtvracht.

14.8.4 Alsnog luchtvracht

1028 Uit interne e-mailcorrespondentie tussen de betrokkenen van het LCH blijkt dat het LCH alsnog tweemaal één miljoen mondmaskers per luchtvracht transporteert, om deze te kunnen testen op kwaliteit.⁷⁹⁵

1029 Op 26 mei 2020 ontvangt RGA een e-mail van Neele-Vat, met daarin het verzoek om voor Ryzur en Shengquan één miljoen mondmaskers per luchtvracht klaar te maken:

Dear Camille,

-

[Just receive the information that we need to arrange 1 x 1 million of LCH2020-0153 and 1 x 1 million of LCH2020-0154 , via AIR](#)

[These needs to be delivered to Beconnected Shanghai for AIR - as soon as possible.](#)

-

[Can you please get in contact , with the factory and arrange needed asap?](#)

-

[Please do let us know , which of these LCH2020-0153 and LCH2020-0154 , numbers this will be transported via AIR instead of ocean.](#)

Figuur 143: OAKLC14-001368681

1030 Op 27 mei 2020 reageert Van Gestel met een e-mail waarin hij aangeeft dat het geen probleem is om de order LCH2020-0154 (Shengquan) via de lucht te verzenden, waarop Neele-Vat vraagt naar LCH2020-0153 (Ryzur). Van

⁷⁹⁵ OAKLC14-001982641.

Gestel reageert daarop in een Engelstalige e-mail⁷⁹⁶ dat de fabrikant van LCH2020-0153 geïnformeerd zal worden. Van Gestel merkt daarbij op dat voor deze levering de verpakking (weer) omgepakt zal moeten worden voor luchtvracht.

1031 Op 28 mei 2020 stuurt Van Gestel een e-mail naar Neele-Vat als reactie op de vraag van Neele-Vat op 27 mei 2020 wat de "cargo ready date" is. Van Gestel schrijft dat ze wachten op betaling door het LCH⁷⁹⁷: *"With regard to your question about airfreight, we need to pause this momentarily as we're waiting for a payment for upcoming shipments from LCH which is overdue. We cannot ask for favors if we cannot keep up our end of the agreements we have with manufacturers. Hope to be able to get back to you shortly."*

1032 Neele-Vat reageert hier op 28 mei 2020 op middels een e-mail aan Van Gestel, met de opmerking dat de betaling spoedig volgt⁷⁹⁸: *"Betaling zal vandaag of morgen plaatsvinden. Graag per order 153 [Ryzur], 1 mio en 154 [Shengquan], 1 mio aanleveren bij Beconnected. Vernemen graag planning wanneer er bij Beconnected aangeleverd zal worden, gaarne als zodanig ook de airfreight aanleverprocedure volgen."*

1033 Eveneens op 28 mei 2020 stuurt Damme een e-mail naar **Functionaris 4 LCH** waarin zij communiceren over de (tijdigheid van de) betaling en de (onderbouwing van de) levering.⁷⁹⁹ Damme geeft aan dat geen enkele factuur op tijd is betaald en dat dit impact heeft op de balance payments aan de fabrikanten, de productiedagen, de SGS-inspectiemogelijkheden en de uitleveringen.

1034 **Functionaris 4 LCH** geeft als reactie dat er begrip is voor de punten van Damme en dat RGA de facturen eerder kan insturen, zodat er voldoende tijd is voor LCH om de betalingen te plannen. **Functionaris 4 LCH** geeft in deze e-mail ook aan dat er behoefte is aan een overzicht van de afleveringen om de betalingen uit te voeren.⁸⁰⁰ Damme reageert daarop als volgt:

*"Uiteraard begrip voor je vraag rondom overzicht. Deze informatie is echter al bekend bij LCH / Neele-Vat wat betreft leveringen, data en locaties. Bekijk bv de mail naar jou en **Functionaris 1 LCH** voor de productiedagen van het indicatieve leverschema (mail 30 april + 10 mei jl). Tel daarbij enkele dagen op voor wrapping, SGS (rapporten heb je) en transport richting Neele-Vat. Wanneer er te laat betaald is, kun je die dagen er plusminus bovenop tellen. Het LCH-emailadres van Neele-Vat wordt gebruikt voor zowel afleveringen als ook het oproepen van containers - dat moet jullie gecombineerd toch voldoende beeld geven?"*

1035 Na het uitwisselen van informatie over de facturatie en de leveringen tussen Damme en het LCH, stuurt **Functionaris 4 LCH** de afdeling Finance van het LCH de volgende boodschap:⁸⁰¹ *"Zie bijgaande screenshots. Er zitten een x miljoen maskers in de boot en in de lucht. Het lijkt erop dat ze flink produceren en leveren. Dus er kan worden betaald."*

⁷⁹⁶ OAKLC14-001368681.

⁷⁹⁷ OAKLC14-001368681.

⁷⁹⁸ OAKLC14-001368681.

⁷⁹⁹ OAKLC14-003506179.

⁸⁰⁰ OAKLC14-003493436.

⁸⁰¹ OAKLC14-003493436.

1036 Op 3 juni 2020 stuurt een medewerker van Neele-Vat een e-mail naar Van Gestel met de vraag wanneer van beide orders één miljoen mondmaskers bij Beconnected worden aangeleverd voor transport via de lucht in plaats van de zee. Daarop herhaalt Van Gestel in zijn reactie het belang van tijdige betaling door het LCH⁸⁰²:

"Dank voor je bericht. Heb zojuist even nagevraagd bij finance hier en blijkt dat er wederom te laat betaald is door LCH. Zoals met [Neele-Vat] besproken is dat wel een voorwaarde om e.e.a. echt in gang te kunnen zetten. Het wordt er voor ons niet makkelijker op om de fabrikant te managen, aangezien elke betaling tot op heden te laat is geweest (8 uit 8 betalingen). Zoals zojuist telefonisch met [Functionaris 1 LCH] besproken, kunnen we e.e.a. in gang gaan zetten zodra de openstaande factuur as vrijdag op tijd is betaald. Ik verwacht dan dat het volgende week bij Beconnected aangeleverd kan worden, de LCH-nummers volgen. We gaan ons uiterste best doen voor jullie!"

1037 Op 8 juni 2020 stuurt Van Lienden een e-mail naar [Functionaris 4 LCH] met het onderwerp 'Update'. De laatste alinea in deze e-mail geeft een update inzake de deelorders wat betreft de luchtvracht.⁸⁰³

*"[...] Luchtvracht [...]
We kunnen in de loop van deze week - nu betalingen binnen - zijn e.e.a. in gang gaan zetten en zullen dit ook met Neele-vat en Beconnected communiceren. De zending van ShengQuan (LCH2020-154-12) kan qua afstand, het beste naar Beijing, echter wanneer dat voor Beconnected lastig is, kunnen we dit voor Shanghai ook organiseren. [Van Gestel] stemt dit nader af met [Neele-Vat]. Voor Ryzur gaan we LCH2020-153-14 naar Beconnected laten brengen. Deze gaat vanuit de fabrikant eerst langs een ander bedrijf ter voorbereiding op luchtvracht. [...]"*

1038 Op 10 juni 2020 wordt binnen het LCH bevestigd dat "Relief orders LCH2020-0154-19 & LCH2020-153-14" via luchtvracht verzonden worden. De genoemde 'Cargo ready date' is 15 juni 2020.⁸⁰⁴

1039 Op 14 juni 2020 stuurt Van Lienden een e-mail naar [Functionaris 4 VWS] en naar [Functionaris 4 LCH] over de verrekening van de gemaakte kosten als gevolg van de gedane aanpassing om één miljoen mondmaskers per order alsnog per lucht te vervoeren. In deze e-mail geeft Van Lienden aan dat RGA de extra kosten voor de luchtvrachtzending zal nemen uit de post onvoorzien.⁸⁰⁵

14.9 Feitelijke levering

1040 In de gesprekken hebben Van Lienden, Damme en Van Gestel eerst aangegeven dat de productie bij Shengquan eind mei 2020 voltooid was en dat dit bij Ryzur begin juni 2020 het geval was. Documentatie hierover heeft RGA, ondanks verzoeken daartoe, niet aangeleverd. RGA heeft in wederhoor een zelf opgesteld overzicht verstrekt van het factureren, produceren en verschepen van de mondmaskers, zie hierna. Bij dit overzicht is geen onderliggende documentatie aangeleverd. Derhalve heeft Deloitte dit overzicht niet kunnen verifiëren.

⁸⁰² OAKLC14-001368681.

⁸⁰³ OAKLC14-004097169.

⁸⁰⁴ OAKLC14-001982640; OAKLC14-001277641.

⁸⁰⁵ OAKLC14-001979841.

1041 Bij het voornoemde overzicht hebben Van Lienden, Damme en Van Gestel (in wederhoor) een toelichting verstrekt over de productie, de leveringen en het transport.⁸⁰⁶ Over het wijzigen van de wijze van transport naar zeevracht melden zij daarin:

Wijziging naar zeevracht (impact):

Omdat het LCH wijzigde van lucht- naar zeevracht moest er logistiek het e.e.a. aangepast worden. Alle producten moesten op pallets worden geplaatst en geshrinkwrapped (= luchtdicht gewrapt vanwege de luchtvochtigheid die de elektrostatische lading van maskers kan aantasten), en er moesten containers worden afgeroepen op momenten dat de productie klaar was incl alle bijbehorende procedures. Daarnaast moest e.e.a. naar een andere locatie enkele honderden kilometers verderop (Qingdao). Later bleek FIBS schepen in Shanghai geboekt te hebben, waardoor het alsnog naar de haven van Shanghai ging. In de tussentijd moeten de producten in de opslag gezet worden (zodat ze op afroep vrij konden worden gegeven), wat soms dagen tot weken duurde.

Al deze extra stappen moesten a) worden uitgezocht en b) daarna ingepast worden binnen enkele dagen (bv met FIBS en Neelevat). Bij Shengquan kon dat door het lokale team op locatie, bij Ryzur gebeurde dat via een expediteur in Shanghai. Dit alles gaf circa een week vertraging in de FOB levering t.o.v. luchtvracht. Ondanks dit gegeven zijn alle producten eerder geproduceerd en uitgeleverd dan kon worden verwacht op basis van het laatste leverschema.

Figuur 144: OAKD03-0003-00000002

1042 Over het leverschema van 30 april 2020 melden zij daarin:

30 april

Het leverschema van 30 april betreft een leverschema die is afgegeven door de fabrikanten in aanloop naar het sluiten van de contracten. Zoals vermeld in de mail van 10 mei 2020 (van Van Lienden aan C / T) is dit schema tweeledig gebruikt: a) voor het betaalschema aan het LCH b) voor het aanmelden van containers voor de zeevracht. Voor beide is de productiedatum/inspectiedatum van belang. Immers: het betaalmoment en het containers oproepen hangt samen met de productiedatum af-fabriek en inspectiedatum van SGS. Het leverschema (van de fabrikant) is dus een productieschema. Dit is belangrijk om te snappen, daarom hebben wij dit schema ook 1:1 bijgevoegd in de correspondentie met LCH. Dit was ook allemaal niet zo relevant in een luchtvaartscenario, omdat er dan maar 24-48 uur zat tussen de af-fabrieksdatum en aanleveren airport. Met zeevracht kan het verschil tussen af-fabrieksdatum en de datum waarop de container op het schip wordt geladen oplopen tot wel 1 of zelfs 2 weken wanneer er weinig containers beschikbaar zijn.

C.
Functionaris
1 LCH
T.
Functionaris
4 LCH

Figuur 145: OAKD03-0003-00000002

1043 Over het betalen in relatie tot de (versnelde) productie ten opzichte van het leverschema van 30 april 2020 melden zij daarin:

Betalingen i.r.t. productie

We hebben gepoogd verantwoord, maar snel te produceren zodat de producten z.s.m. beschikbaar konden komen voor het LCH. Het was immers crisis. Je was daarbij afhankelijk van de dagcapaciteit van de fabrikant. Dit was elke productiedag weer onderhandelen en afwachten, en afhankelijk van diverse factoren (machines, grondstoffen, personele beschikbaarheid, transportopties, medewerkers, interne COVID-19 regels in China etc). Belangrijk om op te merken is dat je daarbij rekening moet houden met twee factoren: betalingen vanuit LCH, en optie tot productie vanuit de fabrikant. Als het LCH te laat was met betalen, kon dat impact hebben op het productieschema of de mogelijkheid tot afname. Andersom was je afhankelijk van wisselingen in productieschema's voor wat je zelf kon/moest betalen. Mede hierom waren we zo scherp op tijdige betalingen, en het verkrijgen van zekerheid dat we bedrag X op datum Y op de rekening hadden staan. We hebben daarbij geprobeerd productie en inkomende en uitgaande betalingen zo kort mogelijk op elkaar aan te laten sluiten. We waren daarbij afhankelijk van de aanbetalingen, omdat we geen bankfinanciering gebruikten op verzoek van VWS. Het LCH heeft door de bundeling van betalingen wat eerder betaald, maar daardoor ook een snellere productie van goederen gekregen. Het heeft ons in de volgende stap van het proces (afroepen containers en zeevracht) verbaasd hoe langzaam het LCH opereerde, waardoor de tijdswinst weer teniet werd gedaan.

Figuur 146: OAKD03-0003-00000002

⁸⁰⁶ OAKD03-0003-00000002.

1044 Het (deel van het) overzicht van het factureren, produceren, leveren en verschenken van de mondmaskers van Ryzur is als volgt volgens RGA⁸⁰⁷:

Week	Week 17	Week 18	Week 19	Week 20	Week 21	Week 22	Week 23	Week 24	Week 25	Week 26	Week 27	Week 28	Week 29	Week 30	Week 31	Week 32	Week 33	Week 34	Week 35	
Datum	20-26 apr	27 apr - 3 mei	4-10 mei	11-17 mei	18-24 mei	25-31 mei	1-7 juni	8-14 juni	15-21 juni	22-28 juni	29 juni - 5 juli	6-12 juli	13-19 juli	20-26 juli	27 juli-2 aug	3-9 aug	10-16 aug	17-23 aug	24-30 aug	
HIGHLIGHT	Contract CGH	Contract Inherent	Wijzing Inherent	Contract Nieuw															Signe product	
Ontvangs bedrag in miljoen €	2.280.000	2.280.000	€ 2.280.000,00	€ 2.280.000,00																
Leveringsprogramma af-druk 19 april (in andere landen)		100.000	1.100.000	900.000	2.000.000	3.000.000	4.500.000	3.000.000	3.000.000	2.400.000										
Leveringsprogramma af-druk 19 april (cumulatief in andere landen)		100.000	1.200.000	2.100.000	4.100.000	7.100.000	11.600.000	14.600.000	17.600.000	20.000.000										
Leveringsprogramma af-druk 30 april (cumulatief na auitien contract fabriek)			1.000.000	500.000	1.300.000	1.900.000	2.700.000	3.000.000	4.200.000	4.200.000	1.200.000									
Leveringsprogramma af-druk 30 april (cumulatief na auitien contract fabriek (zsevrachten))			1.000.000	1.500.000	2.800.000	4.700.000	7.400.000	10.400.000	14.600.000	18.800.000	20.000.000									
Leveringsprogramma af-druk 30 april (cumulatief na auitien contract fabriek (zsevrachten))			1.000.000	500.000	1.300.000	4.248.200	3.423.900	2.524.100	10.183.800											
Leveringsprogramma af-druk 30 april (cumulatief na auitien contract fabriek (zsevrachten))			1.000.000	1.500.000	2.800.000	5.789.200	9.173.100	11.703.200	21.887.000											
Leveringsprogramma af-druk 30 april (cumulatief na auitien contract fabriek (zsevrachten))			1.000.000	1.500.000	2.800.000	8.789.200	11.293.200	14.817.300	26.004.300											
Leveringsprogramma af-druk 30 april (cumulatief na auitien contract fabriek (zsevrachten))			1.000.000	1.500.000	2.800.000	8.789.200	11.293.200	14.817.300	26.004.300											
Leveringsprogramma af-druk 30 april (cumulatief na auitien contract fabriek (zsevrachten))			1.000.000	1.500.000	2.800.000	8.789.200	11.293.200	14.817.300	26.004.300											
Leveringsprogramma af-druk 30 april (cumulatief na auitien contract fabriek (zsevrachten))			1.000.000	1.500.000	2.800.000	8.789.200	11.293.200	14.817.300	26.004.300											
Leveringsprogramma af-druk 30 april (cumulatief na auitien contract fabriek (zsevrachten))			1.000.000	1.500.000	2.800.000	8.789.200	11.293.200	14.817.300	26.004.300											
Leveringsprogramma af-druk 30 april (cumulatief na auitien contract fabriek (zsevrachten))			1.000.000	1.500.000	2.800.000	8.789.200	11.293.200	14.817.300	26.004.300											
Leveringsprogramma af-druk 30 april (cumulatief na auitien contract fabriek (zsevrachten))			1.000.000	1.500.000	2.800.000	8.789.200	11.293.200	14.817.300	26.004.300											
Leveringsprogramma af-druk 30 april (cumulatief na auitien contract fabriek (zsevrachten))			1.000.000	1.500.000	2.800.000	8.789.200	11.293.200	14.817.300	26.004.300											

Figuur 147: OAKD03-0003-00000003

807 OAKD03-0003-00000003.

1045 Het (deel van het) overzicht van het factureren, produceren, leveren en vershippen van de mondmaskers van Shengquan is als volgt volgens RGA⁸⁰⁸:

Week	Week 17	Week 18	Week 19	Week 20	Week 21	Week 22	Week 23	Week 24	Week 25	Week 26	Week 27	Week 28	Week 29	Week 30	Week 31	Week 32	Week 33
Datum	20-26 apr	27 apr - 3 mei	4-10 mei	11-17 mei	18-24 mei	25-31 mei	1-7 juni	8-14 juni	15-21 juni	22-28 juni	29 juni - 5 juli	6-12 juli	13-19 juli	20-26 juli	27 juni-2 aug	3-9 aug	10-16 aug
Highlights																	
Onvanger betalingen Mediq	Contract LCH	Contract	Wijziging lucht-zeevervoer														
Onvanger betalingen Mediq in miljoenen €		€ 4.170.000 rester 50%		€ 4.170.000,00 rester 50%		€ 4.560.000,00	€ 6.340.000	€ 9.730.000									
Leveringschema af-fabriek 19 april in offerte d.m.v. leveringschema af-fabriek 19 april na sluiten contract d.m.v. luchtvaart			4.000.000	7.000.000	7.000.000	2.000.000											
Leveringschema af-fabriek 30 april na sluiten contract			300.000	700.000	1.000.000	3.000.000	1.200.000	1.500.000	2.300.000	3.000.000	4.000.000	3.000.000					
Leveringschema af-fabriek 30 april cumulatief na sluiten contract			4.000.000	11.000.000	18.000.000	20.000.000											
Leveringschema af-fabriek 30 april cumulatief na sluiten contract d.m.v. luchtvaart			300.000	1.000.000	2.000.000	5.000.000	6.200.000	7.700.000	10.000.000	13.000.000	17.000.000	20.000.000					
Contract af-fabriek			312.000	712.000	1.024.000	4.098.000	5.632.000	8.224.000									
Generalisatie productie af-fabriek cumulatief			312.000	1.024.000	2.048.000	6.144.000	11.776.000	20.000.000									
Zeetransport 1 China - NL:				Containers 23 mei: 2 containers (7 dagen)	FOB Qingdao: 2 containers	1.024.000 stuks	20.000.000										
Zeetransport 2 China - NL:				Containers 23 mei: 2 containers (7 dagen)	FOB Qingdao: 2 containers	1.024.000 stuks	20.000.000										
Zeetransport 3 China - NL:				Containers 23 mei: 2 containers (7 dagen)	FOB Qingdao: 2 containers	1.024.000 stuks	20.000.000										
Zeetransport 4 China - NL:				Containers 23 mei: 2 containers (7 dagen)	FOB Qingdao: 2 containers	1.024.000 stuks	20.000.000										
Zeetransport 5 China - NL:				Containers 23 mei: 2 containers (7 dagen)	FOB Qingdao: 2 containers	1.024.000 stuks	20.000.000										
Zeetransport 6 China - NL:				Containers 23 mei: 2 containers (7 dagen)	FOB Qingdao: 2 containers	1.024.000 stuks	20.000.000										
Zeetransport 7 China - NL:				Containers 23 mei: 2 containers (7 dagen)	FOB Qingdao: 2 containers	1.024.000 stuks	20.000.000										
Zeetransport 8 China - NL:				Containers 23 mei: 2 containers (7 dagen)	FOB Qingdao: 2 containers	1.024.000 stuks	20.000.000										
Luchtvaart																	

Figuur 148: OAKD03-0003-00000003

⁸⁰⁸ OAKD03-0003-00000003.

1046 Uit de vrachtbrieven⁸⁰⁹ blijkt dat de mondkmaskers van Ryzur in drie fases op een boot zijn geladen. De eerste mondkmaskers van Ryzur zijn op 12 juni 2020 aan boord geladen, de tweede levering op 19 juni 2020 en de laatste levering op 5 juli 2020.

1047 Uit de vrachtbrieven blijkt dat de mondkmaskers van Shengquan in acht fases op een boot geladen zijn. De data van het aan boord laden zijn als volgt: 23 mei 2020, 30 mei 2020, 6 juni 2020, 7 juni 2020, 14 juni 2020, 15 juni 2020, 19 juni 2020 en 22 juni 2020.

1048 De eerste lading mondkmaskers van Ryzur is volgens de vrachtbrieven op 4 augustus 2020 in Nederland aangekomen⁸¹⁰. De eerste lading mondkmaskers van Shengquan is volgens de vrachtbrieven op 29 juni 2020 in Nederland aangekomen.⁸¹¹

1049 Functionaris 4 LCH geeft aan dat een versnelde levering ook plaatsvond bij andere leveranciers. Hij geeft aan dat fabrieken soms extra konden draaien, dat er in dat geval meer geleverd kon worden op een eerder moment, en dat de versnelde levering in dat opzicht niet afweek van de gang van zaken bij andere leveranciers.

⁸⁰⁹ OAKLC14-000197033; OAKLC14-000185254; OAKLC14-000185246; OAKLC14-000185248; OAKLC14-000185247; OAKLC14-000185280; OAKLC14-000185281; OAKLC14-000185279; OAKLC14-000185270; OAKLC14-000185272; OAKLC14-000185273; OAKLC14-000185268; OAKLC14-000185263; OAKLC14-000185261; OAKLC14-000185262; OAKLC14-000185260; OAKLC14-000185274; OAKLC14-000185256.

⁸¹⁰ OAKVC2-000172842.

⁸¹¹ OAKVC2-000172842.

15

Kwaliteit

15.1

Inleiding

1050 Een onderdeel in het inkoopproces van het LCH is de controle van de kwaliteit van de geleverde RGA-mondmaskers. Dit hoofdstuk gaat in op de feiten en omstandigheden met betrekking tot de inrichting van deze controle, het testen van de RGA-mondmaskers, en de discussie over de resultaten van deze kwaliteitscontroles. Hierover zijn met betrekking tot de RGA-mondmaskers in de media medio 2021 diverse berichten verschenen.⁸¹²

1051 Paragraaf 15.2 hierna bevat eerst een samenvatting en daarna volgen de bevindingen inzake de volgende onderwerpen:

- De afspraken en vragen over de RGA-mondmaskers voorafgaand aan het overeenkomen van de orders (zie paragraaf 15.3).
- Het controleren van de kwaliteit van de RGA-mondmaskers in China vóór het transport naar Nederland (zie paragraaf 15.4).
- Het volledig betaald zijn van de RGA-orders voor een controle op kwaliteit in Nederland (zie paragraaf 15.5).
- De kwaliteitscontroles van de RGA-mondmaskers na aankomst in Nederland (zie paragraaf 15.6).
- Het vervolg na het afkeuren van de RGA-mondmaskers door het RIVM (zie paragraaf 15.7).
- De aanvullende controles op de RGA-mondmaskers na het testen door het RIVM (zie paragraaf 15.8).
- Het goedkeuren van de RGA-mondmaskers en het vrijgeven van de goederen (zie paragraaf 15.9 en 15.10).
- De (latere) reactie van de verzoeken aan notified bodies (zie paragraaf 15.11).
- De berichtgeving over kwaliteit van de RGA-mondmaskers medio 2021, (zie paragraaf 15.12).

⁸¹² Dit hoofdstuk belicht de bevindingen rondom de kwaliteitscontroles van de door RGA geleverde mondmaskers. Wij hechten eraan op te merken dat er door Deloitte geen oordeel wordt gevormd over de kwaliteit van de door RGA geleverde mondmaskers, noch over de kwaliteit van de uitgevoerde controles. Het betreft een feitelijke weergave van de geuite meningen, gevoerde correspondentie en gedeelde documenten rondom de kwaliteitscontrole. Deloitte heeft geen onderzoek gedaan naar de kwaliteit van de mondmaskers.

15.2 Samenvatting kwaliteit

Op basis van de beschikbare onderzoeksinformatie en de toelichtingen in interviews en wederhoor, kunnen de bevindingen in dit hoofdstuk 'Kwaliteit' als volgt worden samengevat:

1052 Onderdeel van de aanschaf van PBM is het beoordelen en controleren van de kwaliteit van de geleverde PBM. Wat betreft het te hanteren kwaliteitsniveau heeft het LCH in april 2020 instructies gekregen van VWS: CE-gecertificeerde PBM mogen gebruikt worden en PBM zonder CE-certificaat worden getest door het RIVM. De RGA-transacties worden gekenmerkt door wijzigingen in de kwaliteitsinspecties en -controles, alsmede door een door VWS aangekondigde wijziging (voor alle leveranciers) in het beoordelen van PBM door het RIVM.

1053 Op 19 april 2020, doet RGA een aanbieding voor het leveren van 40 miljoen mondmaskers, waarbij RGA aan het LCH informatie verstrekt over de kwaliteitscontroles en de CE-certificering van de twee fabrikanten van de mondmaskers. Na twijfel bij het LCH over de echtheid van deze certificaten levert RGA extra informatie aan over deze certificaten op 21 april 2020. Uiteindelijk beoordeelt en accepteert het LCH de door RGA verstrekte certificaten op 22 april 2020. Verder komen het LCH en RGA (aanvullende) afspraken overeen over de kwaliteit en het testen van de te leveren mondmaskers. Deze afspraken liggen vast in een bijlage bij het inkooporderformulier dat is gedateerd op 23 april 2020. Deze bijlage wordt door sommige betrokkenen een 'side letter' genoemd.

1054 Op basis van de afspraken tussen het LCH en RGA vinden inspecties op de mondmaskers plaats in China, voorafgaand aan het transport naar Nederland. In de hiervoor genoemde bijlage is, tussen het LCH en RGA, overeengekomen dat de inspecties door de firma SGS worden uitgevoerd. Eind mei 2020 meldt het LCH aan RGA (en aan andere leveranciers) dat een ander (Chinees) inspectie-instituut (namelijk HQTS) tevens een beoordeling op de mondmaskers dient te verrichten. Uit correspondentie volgt dat het LCH ontevreden is over de wijze waarop SGS de inspecties heeft uitgevoerd. Het LCH beoordeelt de resultaten van de inspecties bij beide fabrikanten van RGA (Ryzur en Shengquan) als onvoldoende. Na de HQTS-inspecties zet het LCH de levering van de RGA-mondmaskers op 23 juni 2020 'on hold'. De inspecties die zijn uitgevoerd door SGS en HQTS leiden volgens een aantal geïnterviewden niet tot het aanpassen of tot het stopzetten van de productie. Volgens Van Lienden, Damme en Van Gestel hebben de SGS-inspecties wel geleid tot een aanpassing van het product, namelijk tot het aanbrengen van verstelbare oorlussen bij de Ryzur-mondmaskers. Overigens volgen deze inspecties door SGS en HQTS op eerdere informatie van CCQS en DEKRA (notified bodies) met betrekking tot de verstrekte CE-certificaten voor de RGA-mondmaskers van respectievelijk Shengquan en Ryzur.

1055 Uit de overeenkomsten tussen RGA en het LCH volgt dat RGA en het LCH afspreken dat de levering van de mondmaskers door RGA aan het LCH in China plaatsvindt. Mediq betaalt, namens het LCH, beide orders van RGA conform de overeengekomen betalingsvoorwaarden 'af fabriek'. De in het vorige hoofdstuk beschreven wijziging in de wijze van het transport, van luchtvracht naar zeevracht, op initiatief van het LCH, heeft tot gevolg dat de door RGA geleverde mondmaskers volledig betaald zijn, alvorens deze aankomen in Nederland.

1056 De eerste deelleveringen komen eind juni 2020 aan in Nederland en worden geïnspecteerd door het RIVM. Het RIVM geeft een negatief advies over de mondmaskers van beide fabrikanten. Voor de mondmaskers van Shengquan is dit advies negatief omdat het RIVM vaststelt dat op de verpakking van de mondmaskers is vermeld dat in de mondmaskers de stof grafeen is verwerkt, terwijl dit, volgens het RIVM, niet volgt uit de productspecificaties. De stof grafeen is volgens RIVM mogelijk schadelijk en/of brengt gezondheidsrisico's met zich mee. Het RIVM constateert (tijdens de volgende beoordelingen) ook dat de filtratie onvoldoende is. De mondmaskers van Ryzur krijgen een negatief advies van het RIVM omdat het RIVM vaststelt dat op de verpakking van deze mondmaskers vermeld is dat deze niet voor medisch gebruik zijn bedoeld.

1057 Voor deze Ryzur mondmaskers volgt het LCH het advies van het RIVM niet. Het LCH geeft de Ryzur mondmaskers, na intern overleg, vrij op 18 augustus 2020.

1058 Begin juli 2020 discussiëren het LCH en VWS over de testresultaten van het RIVM met betrekking tot de mondmaskers van Shengquan. Door VWS en het LCH verzoeken om aanvullende testen bij het RIVM en bij de niet eerder betrokken firma BSI (testinstantie/notified body). RGA wordt hier niet bij betrokken, maar wordt hier wel over geïnformeerd. Daarnaast vragen het LCH en VWS aanvullende documentatie op bij RGA wat betreft de aanwezigheid van grafeen in de mondmaskers. RGA stelt in dit kader dat het LCH c.q. het RIVM moet aantonen dat de mondmaskers ongeschikt zijn voor gebruik. Dit aangezien RGA van mening is dat zij met documentatie heeft aangetoond dat de mondmaskers wel geschikt zijn.

1059 VWS besluit in augustus 2020 om de reeds bestaande CE-certificering van de Shengquan-mondmaskers te volgen, aangezien deze is afgegeven door CCQS als notified body. Hierbij constateert VWS, op basis van de aanvullende documentatie van RGA, dat de op de verpakking van de mondmaskers vermelde aanwezigheid van grafeen is meegenomen tijdens de CE-certificering door CCQS. Hierop besluit VWS op 13 augustus 2020 de Shengquan-mondmaskers door het LCH te laten vrijgeven. VWS deelt dit besluit met het LCH en met RGA op 17 augustus 2020. VWS geeft hierbij aan te steunen – zoals afgesproken binnen de EU – op het reguliere (Europese) kwaliteitscontroleproces. De bestaande CE-goedkeuring van de mondmaskers wordt daarbij door VWS voldoende geacht om markttoegang te krijgen. De resultaten van de beschreven aanvullende testen zijn ten tijde van dit besluit nog niet ontvangen.

1060 Het LCH laat op 1 september 2020 aan RGA weten dat aan alle ordervoorwaarden voor zowel de Shengquan- als de Ryzur-mondmaskers is voldaan. Op 8 oktober 2020 stuurt BSI de testresultaten van de aanvullende testen op de Shengquan-mondmaskers naar het LCH. Omdat daarbij een niet meer in gebruik zijnd e-mailadres is gebruikt, ontvangt LCH het rapport uiteindelijk pas op 2 december 2020. De Shengquan-mondmaskers krijgen een 'pass', volgens het testrapport van 8 oktober 2020 van BSI.

1061 Uit een (openbaar) rapport van het RIVM van januari 2022 inzake de kwaliteitsbeoordeling van PBM over de periode tussen maart en oktober 2020 volgt, op basis van de door het RIVM uitgevoerde testen op alle ingekochte ademhalingsbeschermingsmiddelen (i.e. FFPx- en KN-maskers), dat 14% van de chirurgische mondmaskers en 22% van de ademhalingsbeschermingsmiddelen is goedgekeurd. Dit rapport van het RIVM bevat geen details over het vrijgeven van de RGA-mondmaskers of over de herkomst van de leveranciers van de andere mondmaskers. Het RIVM licht aan Deloitte toe dat de bevoegdheid van het RIVM om te testen volgt uit de Kamerbrief van 15 april 2020. Daarin wordt toegelicht dat het RIVM een mandaat heeft gekregen om te testen – niet als notified body – en dat daarvoor kwaliteitstesten zijn ingericht. Het tijdelijk toestaan van niet-CE-gemarkeerde PBM op de markt was de basis voor het door het RIVM uitvoeren van deze testen.

15.3 Vragen en afspraken over kwaliteit vóór RGA-order

15.3.1 Kwaliteitsvereisten PBM

1062 Van Functionaris 7 VWS ontvangt het LCH op 10 april 2020 via de 'Opdrachtmail Inzake LCH' de kwaliteitsvereisten van PBM⁸¹³. Over het gewenste kwaliteitsniveau wordt in dit bericht het volgende opgemerkt:

2. Bij de kwaliteit van de in te kopen PBM te blijven streven naar het gewenste kwaliteitsniveau (i.e. CE-certificering) maar indien onvoldoende aanbod van dit kwaliteitsniveau ingekocht kan worden, zoals thans gebeurt in het geval van wereldwijde vraag, u hier van af kunt wijken. Dan kunnen ook producten met een Amerikaanse keurmerk (FDA) of Chinees certificaat ingekocht worden mits deze producten voldoende bescherming bieden. Met behulp van de beschikbare testfaciliteiten kan dit kwaliteitsniveau op basis van de geldende RIVM criteria bij proefzendingen worden vastgesteld. Voor mondkapjes heeft VWS in samenwerking met ISZW hier al eerder een brief over doen uitgaan.

Figuur 149: OAKVC2-000047695

15.3.2 Kwaliteitstesten PBM

1063 Van Lienden, Damme en Van Gestel hebben in interviews toegelicht dat zij Hulptroupen verder hebben opgebouwd nadat er in maart 2020 geen samenwerking tot stand was gekomen met het LCH. Ook met betrekking tot de kwaliteit heeft Hulptroupen nadere acties ondernomen.⁸¹⁴ Hulptroupen heeft in samenwerking met andere partijen zelf testfaciliteiten opgezet voor het testen van PBM. Daarvoor heeft Hulptroupen bij externe instituten - zoals TNO, ziekenhuizen en Greencycl/TU Delft - in maart 2020 navraag gedaan naar de kwaliteitsvereisten en -testen voor mondmaskers.⁸¹⁵ Per e-mail stuurt Van Lienden aan VWS het bericht door dat hij eerder van TNO heeft ontvangen, met daarbij de volgende vraag aan het LCH:

⁸¹³ OAKVC2-000047695.

⁸¹⁴ In interviews hebben zij als aanvullende toelichting aangegeven dat Hulptroupen een eigen teststraat in Nederland heeft ingericht, testapparatuur heeft aangeschaft die naar China is verscheept, en dat is samengewerkt met verschillende (wetenschappelijke) onderzoekers en testinstituten om de kwaliteit van de mondmaskers van Hulptroupen voor de zorg te borgen. Daarnaast stellen Van Lienden, Damme en Van Gestel dat, naast inspecties door SGS (volgens een internationale standaard), op elke productiebatch een test bij DEKRA is gedaan volgens de NEN-EN 149:2001+A1:2009 norm, alsmede filtratietesten in China en Nederland op elke productiebatch en een FIT-test op elke productiebatch.

⁸¹⁵ OAKVC2-000539364; OAKVC1-000503769.

"[...] We willen met grote spoed een aantal testsamples naar Nederland laten komen zodat we snel orders kunnen uitzetten. Zou je ons kunnen helpen om via het LCH de onderstaande mail met prioriteit onder de aandacht te brengen? Wij verzamelen nu de private initiatieven, zodat we samen tot één landelijk en snel testprotocol komen. Aan de Chinese kant zijn we daar nu mee bezig via SGS en [naam bedrijf weggelaten] (die o.a. import doen voor [naam bedrijf weggelaten]). Aan de Nederlandse kant moet hiervoor e.e.a. afgestemd gaan worden.

Onze voorkeur zou het hebben om vanuit jullie een go ahead te krijgen om een testprotocol op te zetten i.s.m. TNO waar partijen samples naartoe kunnen sturen en snel een uitslag krijgen. Jullie profiteren daar ook van, want je krijgt opeens suppliers erbij die een TNO-vinkje krijgen. Die willen we met alle plezier opzetten voor jullie. Zoals gezegd zien wij nu handel ontstaan waar dit niet het geval is (en het al op certificeringsniveau misgaat) - waardoor nieuwe uitglijders op de loer liggen. [...]"

1064 Het hieraan voorafgaande verzoek aan TNO is op 28 maart 2020 als volgt ingeleid door **Teamlid Hulptroupen**:

Verzoek:

- * Kunnen jullie mondkapjes voor ons testen? (4-5 per week). Zo niet, kunnen jullie ons doorverwijzen naar instanties die dat wel doen? (Hieronder meer.)

Samenvatting:

- * We zijn een non-profitorganisatie
- * We hopen vanaf volgende week op een stabiele stroom van 100.000 - 500.000 mondkapjes per week
- * Samen met KLM hebben we een luchtbrug opgezet. Deze hebben we ook aan de overheid beschikbaar gesteld.
- * We verkopen aan eerstelijnszorginstellingen tegen inkoopprijs (vermoedelijk 1.50 euro per stuk) via hulptroupen.nu (wordt momenteel gebouwd).

* Partners:

- We werken nauw samen met het ministerie VWS
- CoolBlue verzorgt de distributie van hun magazijn naar de instellingen
- Rode Kruis ondersteunt ons.
- Talloze ondernemers, waaronder oprichter thuiszorgorganisatie Buurtzorg en [naam bedrijf weggelaten] (CoolBlue), zorgen voor funding. Als het nodig is, kunnen we een bankafschrift laten zien.

Figuur 150: OAKVC2-000539364

1065 TNO informeert Hulptroupen erover dat het LCH de centrale regie voert over de testprocedures van PBM⁸¹⁶. In een reactie op voorgaande e-mails stuurt Hulptroupen bovenstaande vraag aan het LCH door naar VWS, die deze vraag doorstuurt naar het LCH. Daarop stuurt VWS, na afstemming met het LCH, aan Van Lienden op 2 april 2020 het volgende bericht:⁸¹⁷

"[...] Goed te lezen dat de activiteiten van de Hulpmiddelen Alliantie zo voorspoedig verlopen.

Wat betreft uw vraag over het opzetten van een snelle testprocedure met behulp van TNO het volgende. Omdat de Hulpmiddelen Alliantie en het LCH in aanvulling op elkaar en daarmee parallel werken, is het niet aan het LCH toestemming te geven voor een testprocedure voor de door u verkregen middelen. TNO werkt in opdracht van allerlei publieke en private opdrachtgevers, dus het staat u vrij zelf met TNO hierover in gesprek te gaan. LCH heeft daar uiteraard dan ook geen bezwaar tegen – en VWS ook niet. [...]"

⁸¹⁶ OAKVC2-000539364.

⁸¹⁷ OAKVC3-000117223.

15.3.3 Kwaliteitscertificaten PBM van RGA

1066 Nadat VWS en het LCH het voornoemde verzoek van Hulptroepen over een testprocedure afwijzen, volgen in april 2020 (zoals beschreven in eerdere hoofdstukken) de voorstellen tot een samenwerking van Hulptroepen met het LCH, en vervolgens de voorstellen en uiteindelijk de overeenkomst met RGA voor het leveren van mondmaskers aan het LCH. Bij de inkooporderformulieren van deze mondmaskers verstrekt RGA aan het LCH op 19 april 2020 de informatie over de testresultaten, licenties en certificaten van deze mondmaskers.⁸¹⁸

1067 Bij de controle van deze documentatie door het LCH bij externe partijen worden twijfels geuit over (de echtheid van) de certificaten, omdat deze als vals zijn geregistreerd.⁸¹⁹ Binnen het LCH wordt dan ook geadviseerd het aanbod van RGA af te wijzen. Dit negatieve advies wordt door het LCH aan Van Lienden kenbaar gemaakt per e-mail.⁸²⁰

1068 Na deze e-mail aan Van Lienden communiceren Functionaris 2 VWS en Functionaris 1 LCH ten aanzien van de mogelijke levering van mondmaskers met elkaar over de vraag "hoe het wel succesvol kan worden".⁸²¹ In de interviews is hierbij toegelicht dat, indien door het LCH zou kunnen worden vastgesteld dat de juiste certificaten (wel) aanwezig waren voor de mondmaskers die RGA wilde leveren, er mogelijkheden waren om toch een overeenkomst te sluiten met RGA. Door het LCH is hierover tijdens de interviews toegelicht dat betrokkenen van het LCH vanuit VWS druk voelden om tot een overeenkomst met RGA te komen. VWS heeft hierbij later toegelicht dat het ging een inhoudelijke beoordeling van de kwaliteit.

1069 Van Lienden, Damme en Van Gestel betwisten bij Deloitte dat de constatering van het LCH wat betreft de valse certificaten correct is. Volgens Van Lienden, Damme en Van Gestel betrof dit de status van deze documentatie; namelijk dat de certificering tijdelijk afgegeven was, in aanloop naar een volwaardig CE-certificaat. Van Lienden verwijst hierbij naar de communicatie na 19 april 2020 (zie hiervoor de volgende alinea).

1070 Van Lienden neemt vanwege het negatieve advies van het LCH contact op met VWS, om aandacht te vragen voor deze mogelijke afwijzing.⁸²² Van Lienden meldt daarop aan VWS en aan het LCH de maskers (aanvullend) te laten testen.⁸²³ Op 21 april 2020 informeert Van Lienden het LCH dat fabrikant Ryzur is geslaagd voor de FFP2 CE-certificering bij DEKRA (een Duitse notified body) en deelt hij de uitkomsten daarvan met het LCH. Tevens is in dat bericht vermeld dat voor fabrikant Shengquan de CE-certificaten door CCQS, een notified body uit Ierland, al eerder aan het LCH zijn verstrekt.⁸²⁴ Ook biedt Van Lienden aan om samples van de mondmaskers te laten testen door het RIVM in Vianen, om uitsluitsel te krijgen over de kwaliteit van de mondmaskers. Op dit verzoek gaat het LCH niet in.⁸²⁵ Betrokkenen van het LCH geven aan dat dit een gebruikelijke reactie was op een dergelijk verzoek.

⁸¹⁸ OAKVC1-000577624; OAKVC3-000117056.

⁸¹⁹ OAKVC3-000021552; OAKVC3-000021537; OAKVC1-000577624.

⁸²⁰ OAKVC1-000577624.

⁸²¹ OAKVC1-000577624.

⁸²² OAKCHT-0001-00000142, Van Lienden laat ook aan Deloitte weten dat de diplomatieke gevoeligheid van de afwijzing in China mede aanleiding is om contact op te nemen met VWS.

⁸²³ OAKVC1-000539854; OAKCHT-0001-00000142.

⁸²⁴ OAKVC2-000538151, gedeeld binnen LCH op 16 juli 2020.

⁸²⁵ OAKLC14-002060824; OAKVC2-000537737.

1071 Door betrokkenen van het LCH is in interviews met Deloitte toegelicht dat sprake was van indicaties die twijfels oproepen over de echtheid van de door RGA aangeleverde certificaten. In een op 16 juli 2020 gedateerde notitie van **Functionaris 4 LCH**⁸²⁶ wordt vermeld dat **Functionaris 4 LCH** op 22 april 2020 tijdens een overleg in het kantoor van LCH zijn hulp heeft aangeboden toen werd gevraagd of iemand de certificering van RGA-mondmaskers kon beoordelen. Van Lienden, Van Gestel en een vertegenwoordiger van VWS waren op dat moment bij het LCH aanwezig. RGA zou aanvullende documentatie hebben meegenomen om aan te tonen dat de door hen aangeboden mondmaskers een correcte certificering hadden. Deze documentatie is door **Functionaris 4 LCH** ter plekke beoordeeld en leek volgens **Functionaris 4 LCH** *“op het vlak van (CE) certificering kloppend te zijn”*.⁸²⁷

1072 Van Lienden, Damme en Van Gestel lichten toe dat het onjuist is om te stellen dat de certificering in eerste instantie niet echt zou zijn, en dat deze later wel echt zou zijn. Van Lienden, Damme en Van Gestel geven aan dat de eerder aangeleverde documentatie enkel een andere formele status had (tijdelijke certificering) dan de later aangeleverde documentatie (definitieve certificering).

15.3.4 Afspraken met RGA over de kwaliteit

1073 Op 22 april 2020 komt de overeenkomst met RGA tot stand voor de levering van mondmaskers van de fabrikanten Shengquan en Ryzur. Deze overeenkomst is door alle betrokken partijen (het LCH, Mediq en RGA) ondertekend. De LCH-inkooporderformulieren verwijzen naar een bijlage, die is ondertekend door **Functionaris 1 LCH**. Hierin zijn onder andere (aanvullende) afspraken opgenomen over kwaliteitsvereisten en -controles en over de afhandeling bij zorgen over de kwaliteit, mochten die ontstaan.⁸²⁸ Door sommige betrokkenen wordt deze bijlage een ‘side letter’ genoemd.

1074 Via deze bijlage bij de LCH-inkooporderformulieren komen RGA en het LCH onder andere overeen dat de firma SGS ter plaatse, in de fabriek in China, een inspectie uitvoert op de mondmaskers die gereed zijn voor levering aan Nederland. Indien de mondmaskers door het RIVM worden afgekeurd, dienen deze aanvullend te worden getest door DEKRA. Deze bijlage van 23 april 2020 is hierna – in zijn geheel – weergegeven (behoudens de ondertekening door **Functionaris 1 LCH**).

⁸²⁶ OAKLC14-003625984.

⁸²⁷ OAKLC14-003625985. In dit memo wordt ook de ervaren druk vanuit VWS bij het LCH benoemd.

⁸²⁸ OAKVC2-000572204. De bijlage is ondertekend door **Functionaris 1 LCH**. Mediq is niet betrokken c.q. genoemd.

Bijlage bij Orders maskers Relief Goods Alliance BV

M.b.t. de kwaliteit zijn de volgende vereisten van toepassing:

Er wordt bij aflevering van de maskers in Vianen door het RIVM een test uitgevoerd, waaronder een filter particle test en een fittest. Indien het masker niet door de fittest van het RIVM test komt is de afspraak dat de maskers worden getest door Dekra (Duitsland), in ieder geval test 2.3. Als ook de Dekra test negatief is, worden de volgende stappen aangehouden:

- De fabrikant legt de productie stil voor het LCH
- De fabrikant krijgt 5 tot 7 werkdagen de tijd om het model aan te passen
- Het vernieuwde masker wordt door RIVM Vianen en Dekra (Duitsland) getest
- Bij goed gevolg wordt het vernieuwde masker in productie genomen.
- Indien het vernieuwde masker niet door de tests komt, wordt de order direct geannuleerd.

KN 95 Min. requirement = 85% score on 0.5 micron on NaCl test by TU Delft
because of premium price: min requirement : 90% on 0.5 Micron
article 3-C of general terms of Mediq is not applicable

Betalingsvoorwaarden:

Bij het aangaan van deze opdracht: 50% van het totaalbedrag van de testorder (groot ShenQuan 3.000.000 stuks, Groot Ryzur 2.000.000 stuks), per direct.

De overige 50% wordt betaalbaar gesteld 4 dagen voorafgaand aan elke deellevering af-fabriek.

Leveringsschema zal worden gedeeld met LCH. SGS (onafhankelijke partij) test kwaliteit en telt de batch in de fabriek, daarna betaling. Op verzoek wordt rapport verstuurd aan LCH.

50% zal worden aanbetaald 7 dagen voorgaande van het aangaan van het tweede gedeelte van de productieorder groot 17.000.000 stuks. De overige 50% wordt betaalbaar gesteld 4 dagen voorafgaand aan elke deellevering af-fabriek.

Leveringsschema zal worden gedeeld met LCH. SGS-rapportages van deelleveringen zijn beschikbaar op verzoek. Aanvullende afspraken rondom kwaliteitsaspecten van de mondmaskers worden in de bijlage 'order maskers Relief Goods Alliance B.V.' benoemd, ter beoordeling van het al dan niet aangaan van de tweede productieorder. Buiten deze gestelde voorwaarden is annulering niet mogelijk.

Transport:

Is door NL geleid transport van fabriek naar de luchthaven.

Figuur 151: OAKVC2-000572204

1075

Van Lienden ontvangt deze bijlage⁸²⁹ en stuurt aan het LCH de volgende reactie op 26 april 2020:⁸³⁰

"[...] N.a.v. het telefoongesprek van gisteren met [Functionaris 1 LCH] het volgende over de afspraken mbt de FIT-test en DEKRA-files in de bijlage. We hebben vanochtend afgesproken dat de RIVM-fitttest gedaan wordt, maar dat de uitkomst geen ontbindende voorwaarde is voor het contract aangezien er geen hard testprotocol incl noodzakelijke bijbehorende meetresultaten is (waarop we de fabrikant kunnen aanspreken). We volgen het eerder afgesproken en gevolgde DEKRA-testprotocol voor de CE-conformiteitstest voor respiratory masks af als harde cut-off (testing principle for Corona SARS-CoV-2 pandemic respiratory masks - zie bijlages). Doel van het onderzoek: "The technical efficiency of the above-mentioned product is to be presumed within the framework of the European Commission Recommendation (EU) 2020/403 of 13th March 2020 on conformity assessments and market surveillance procedures in the context of the COVID-19." Hierbij ligt de nadruk op genoemde test die aansluit op NEN-norm EN 149:2001A. We gaan hiervoor alvast contact zoeken met DEKRA, zodat er op tijd testcapaciteit beschikbaar kan zijn. Zo klopt de weergave toch [...]"

⁸²⁹ Van Lienden licht met betrekking tot de bijlage toe dat de afspraken tussen het LCH en RGA vastliggen op de LCH-inkooporderformulieren, maar nader zijn verduidelijkt in de bijlage. Deze bijlage is een uitgeschreven interpretatie door het LCH van de afspraken op de inkooporderformulieren en van de gemaakte mondelinge afspraken, en zijn gedicteerd door [Functionaris 1 LCH] aan [Functionaris 4 LCH]. Deze bijlage is niet ondertekend door RGA, maar wel toegestuurd aan RGA, aldus Van Lienden.

⁸³⁰ OAKVC2-000528086.

1076 In aanvulling op deze reactie vraagt Van Lienden of hij bij het testen van de mondmaskers aanwezig kan zijn. Dit verzoek wordt door het LCH niet gehonoreerd.⁸³¹ Volgens de betrokkenen van het LCH was het gebruikelijk dat dergelijke verzoeken werden afgewezen. Van Lienden, Damme en Van Gestel lichten toe dat zij, in verband met de kwaliteitscontrole die het RIVM uitvoerde op de mondmaskers, een bezoek wilden brengen aan Vianen, om visueel te inspecteren hoe de kwaliteitscontrole door het RIVM werd uitgevoerd, zodat hier tijdens de productie eventueel nog rekening mee gehouden kon worden. Daarbij hebben zij toegelicht dat zij op dat moment nog steeds niet wisten wat het eisenpakket was van het LCH en het RIVM met betrekking tot de kwaliteit van de mondmaskers. Daarbij hebben zij benadrukt dat het RIVM geen notified body is. Hun afdronk van het gesprek met **Functionaris 2 VWS** en **Functionaris 1 LCH** was dat noch VWS, noch het LCH wilde dat zij de testlocatie van het RIVM in Vianen zouden bezoeken. **Functionaris 1 LCH** bericht op 30 april 2020 aan Van Lienden dat de suggestie van Van Lienden om te gaan kijken bij het kwaliteitsteam een goede suggestie is, maar dat het gevoelig ligt op dit moment, en dat er op een later moment, zodra de eerste leveringen van RGA binnenkomen, beoordeeld wordt of er dan ruimte is om langs te komen.⁸³²

1077 In de interviews is toegelicht dat deze aanvullende afspraken na enig onderhandelen zijn gemaakt in een 'side letter'. Van Lienden, Damme en Van Gestel hebben tijdens interviews toegelicht dat RGA namelijk wilde voorkomen dat de productie enkel als gevolg van een mogelijk negatief testadvies van het RIVM stil zou komen te liggen. Daarom wilde RGA met het LCH afspraken maken over de kwaliteitseisen, de kwaliteitsprocedure en de gevolgen indien de mondmaskers zouden worden afgekeurd.

1078 In interviews met het LCH is toegelicht dat het initiatief voor het opstellen van deze 'side letter' vooral van Van Lienden kwam. Van Lienden zou dit hebben voorgesteld omdat het RIVM de testprotocollen niet op voorhand wilde delen met RGA en omdat het RIVM geen notified body is. Volgens het LCH wilde Van Lienden afspreken dat er in het geval van een negatieve beoordeling door het RIVM een hertest door de notified body DEKRA zou plaatsvinden.

1079 Van Lienden, Damme en Van Gestel lichten toe dat RGA met een reden niet wilde dat de productie als gevolg van een negatief RIVM-advies kon komen stil te liggen. RGA had namelijk zorgen, gebaseerd op ervaringen van andere leveranciers, over de, volgens RGA, gebrekkige testprotocollen van het RIVM. Als voorbeeld noemen Van Lienden, Damme en Van Gestel de FIT-test, die volgens hen niet uitgevoerd werd conform de relevante wet- en regelgeving. Van Lienden, Damme en Van Gestel benadrukken dat zij het LCH en VWS herhaaldelijk hebben verzocht om inzicht te geven in de kwaliteitseisen van het RIVM, maar dat zij deze nooit hebben ontvangen. Van Lienden, Damme en Van Gestel geven aan dat dit hen geen vertrouwen gaf en leek te wijzen op grote risico's, zodat RGA wilde uitwijken naar een notified body met de nodige ervaring en technische kennis.

1080 **Functionaris 4 VWS** heeft in interviews toegelicht dat hij heeft begrepen dat tussen het LCH en RGA overeengekomen is dat, indien de kwaliteitsbeoordeling van de pasvorm (fittest) door het RIVM negatief zou zijn, de productie van nieuwe mondmaskers stopgezet zou kunnen worden. Indien er aanpassingen aan de mondmaskers gedaan zouden moeten worden, zou het productieproces bij de producent in China worden

⁸³¹ OAKLC14-002060824; OAKVC2-000537737.

⁸³² OAKVC2-000537737.

aangepast. Na een nieuwe test door DEKRA zou het verdere proces worden bepaald. Indien de uitslag van de kwaliteitstest negatief zou zijn, zou het LCH de order kunnen stopzetten. Bij een positieve testuitslag zouden de andere aangepaste mondklappers worden geleverd.

15.4 Controleren kwaliteit in China voor transport naar Nederland

15.4.1 Inspectie door SGS

1081 Begin mei 2020 staan de eerste zendingen met RGA-mondklappers klaar in China voor verzending naar Nederland. Initieel zouden de leveringen per vliegtuig worden getransporteerd naar Nederland. Hierdoor zou het RIVM de mogelijkheid hebben om de eerste deelleveringen (en ook de testorder) te testen. Zo nodig zou op basis van deze testresultaten het productieproces in China kunnen worden aangepast alvorens alle mondklappers worden geproduceerd en verscheept naar Nederland. Uiteindelijk zijn bijna alle mondklappers verscheept per schip. Doordat de reistijd per schip langer is, vangt het RIVM pas met het testen aan nadat alle mondklappers geproduceerd zijn (eind juni 2020).⁸³³ **Functionaris 1 LCH** heeft hierbij toegelicht dat het LCH achteraf gezien had gewild dat er één partij mondklappers (eerder) met het vliegtuig zou zijn vervoerd, zodat er dan meer kennis zou zijn geweest over de kwaliteit van de mondklappers van RGA. Volgens VWS is meerdere keren door hen aangedrongen op vervoer per luchtvracht. De keuze voor het vervoer per schip is niet door RGA genomen, maar door het LCH. Dit had als reden dat andere PBM, met een hogere prioriteit, per luchtvracht dienden te worden vervoerd. Ook andere leveranciers kregen met deze omzetting te maken. Zie voor meer details het voorgaande hoofdstuk 14 'Vooruitbetalingen en leveringen'.

1082 Conform de afspraak tussen RGA en het LCH, stuurt RGA kwaliteitsrapporten per deellevering van SGS naar het LCH (19 en 25 mei 2020).⁸³⁴ De inspectierapporten gaan in op de "overall inspection conclusion" met "Subject to client's decision". Het is daarmee aan de klant van SGS om een uiteindelijk oordeel te vormen. Volgens Van Lienden, Damme en Van Gestel is dit een gebruikelijke bepaling bij inspectierapporten en laten deze rapporten geen 'critical' of 'major defects' zien met betrekking tot de kwaliteit, maar wordt enkel een aantal visuele punten genoemd die niets met de kwaliteit van het product te maken hebben.

1083 Begin juni 2020 stelt het LCH vast dat deze rapporten van SGS over visuele inspecties gaan.⁸³⁵ Daarbij wordt binnen het LCH ook gecommuniceerd over het feit dat de mondklappers onderweg zijn per boot en dat er, ondanks dat er 'grote aanbestedingen'⁸³⁶ zijn gedaan, in Nederland nog geen tests hebben kunnen plaatsvinden op

⁸³³ Van Lienden, Damme en Van Gestel lichten hierbij toe dat aan RGA nimmer door het LCH is verzocht om samples uit de productie ter beschikking te stellen aan het LCH.

⁸³⁴ OAKLC14-003622947; OAKLC14-003622970.

⁸³⁵ OAKLC14-003493566. SGS heeft niet enkel visuele inspecties gedaan, maar ook fit- en filtratietesten.

⁸³⁶ OAKVC3-000021454. Dit betreft een melding binnen het LCH van 11 juni 2020, met een overzicht van de RGA order waarvoor het LCH aan alle financiële verplichtingen heeft voldaan: alle orders van RGA zijn aan RGA betaald.

de mondkmaskers.⁸³⁷ Op 9 juni 2020 is wederom sprake van intern contact binnen het LCH over het betalen van deelleveringen zonder dat de RGA-mondmaskers zijn ontvangen in Nederland.⁸³⁸ Door het LCH is toegelicht dat het kon voorkomen dat bij leveranciers voor goederen betaald werden voordat de PBM op kwaliteit werden gecontroleerd.

15.4.2

Inspectie door HQTS

1084 Het LCH stuurt vanaf eind mei 2020 aan op controle in China bij alle leveranciers van PBM voor verzending naar Nederland door de firma HQTS. Op 3 juni 2020 bericht het LCH aan RGA dat zij hun aanstaande leveringen van mondkmaskers bij HQTS kunnen aanmelden voor controle in China.⁸³⁹ Van Lienden reageert hierop met de melding dat op basis van de overeenkomst tussen RGA en het LCH de controle voor verzending dient te worden uitgevoerd door SGS.⁸⁴⁰ Het LCH komt intern tot het oordeel dat de SGS rapporten niet naar verwachting zijn; er is volgens het LCH namelijk enkel visueel geïnspecteerd en op de dozen zou FFP2 staan, in plaats van de overeengekomen norm KN95⁸⁴¹. Intern wordt geadviseerd om voorlopig geen rekeningen van RGA te betalen tot het LCH zelf de kwaliteitscontrole heeft laten plaatsvinden.⁸⁴² Deloitte heeft op basis van de beschikbare informatie geen gegevens aangetroffen waaruit blijkt dat aan dit advies gehoor wordt gegeven.

1085 Overigens volgt uit communicatie op 3 juni 2020 tussen VWS en het LCH dat VWS een besluit heeft genomen over het niet nogmaals testen van PBM waarbij al een certificaat van een notified body is afgegeven. Dit besluit dient op dat moment nog te worden vastgelegd.⁸⁴³ Zie voor nadere details paragraaf 15.9 hierna.

1086 Van Lienden uit zijn verbazing bij het LCH over het feit dat RGA nu naar HQTS moet voor een inspectie van de mondkmaskers, terwijl de afspraak was dat SGS de inspectie zou verrichten en dat dus niet nog een andere partij een inspectie zou uitvoeren.⁸⁴⁴ Uit deze e-mail volgt dat er geen inhoudelijke vragen zijn gesteld bij de door RGA verstrekte SGS rapportages. Dit leidt tot discussie tussen het LCH en RGA.⁸⁴⁵

1087 Op 8 juni 2020 meldt Van Lienden dat hij na overleg met het LCH het verzoek van het LCH beter begrijpt, dat een andere derde partij een filtratietest (in China) gaat uitvoeren, dat RGA contact gaat opnemen met HQTS, en dat Van Lienden op verzoek een aantal filtratietesten van hun eigen lab in Shanghai voor beide fabrikanten meestuurt.⁸⁴⁶ Ook schrijft Van Lienden het volgende: *“Tot slot: we werken hieraan mee omdat we - net als jullie - voor kwaliteit willen gaan en vertrouwen hebben in onze productiepartners. Ik maak hier wel de kanttekening bij dat we hier vrijwillig aan meewerken en het de bestaande gemaakte contractuele afspraken niet vervangt of wijzigt.”* Intern laat het LCH weten dat Van Lienden akkoord is met het laten uitvoeren van de kwaliteitsinspecties door HQTS en dat het

⁸³⁷ OAKLC14-003493566; OAKLC14-003622557; OAKLC14-003810920.

⁸³⁸ OAKLC14-003493566.

⁸³⁹ OAKLC14-003785385; OAKLC14-003790876.

⁸⁴⁰ OAKVC2-000572204; OAKLC14-001348838.

⁸⁴¹ OAKLC14-001348838. Van Lienden, Damme en Van Gestel lichten toe dat deze dubbele vermelding volgt op een dubbele certificering.

⁸⁴² OAKLC14-001348838.

⁸⁴³ OAKCHT-0001-00000212.

⁸⁴⁴ OAKLC14-004097169.

⁸⁴⁵ OAKLC14-003785689.

⁸⁴⁶ OAKLC14-003790876.

LCH deze kwaliteitsinspecties zal regelen met HQTS.⁸⁴⁷ Na een verdere discussie over het uitvoeren van de inspecties door HQTS worden deze inspecties uitgevoerd.⁸⁴⁸

1088 De omvang en de aard van de inspecties in China door HQTS lijken op basis van deze interne e-mailcorrespondentie onduidelijk te zijn geweest voor het LCH.⁸⁴⁹ HQTS bericht namelijk naar aanleiding van een verzoek van het LCH om een filtratietest uit te voeren dat zij enkel een visuele inspectie verrichten, en niet een filtratietest. Later licht HQTS aan het LCH toe dat zij niet zelf testen, maar slechts getuige zijn van de testen ('inspectie') die de producent uitvoert.⁸⁵⁰ Na de discussie tussen Van Gestel, het LCH en HQTS stelt HQTS een filtratietest voor die HQTS kan uitvoeren op apparatuur van de fabrikant.⁸⁵¹ Dit voorstel bevestigt HQTS aan Van Gestel.⁸⁵²

15.4.3

Uitkomsten inspectie HQTS

1089 Op 15 juni 2020 wordt het inspectierapport van HQTS over de Ryzur-mondmaskers (LCH-ordernummer 'LCH2020-153') gedeeld binnen het LCH. In deze correspondentie worden door het LCH zorgen geuit over het type masker (type KN95 is besteld en type FFP2 is vermeld op de verpakking) en wordt aangegeven dat de foto van de fittest 'boekdelen spreekt'.⁸⁵³ Op 15 juni 2020 wordt ook het HQTS-inspectierapport⁸⁵⁴ van de Shengquan-mondmaskers (LCH-ordernummer 'LCH2020-0154') gedeeld binnen het LCH. Hierbij wordt vermeld dat er mondmaskers van type KN95 zijn besteld en dat er FFP2 op de verpakking staat.⁸⁵⁵ RGA merkt bij Deloitte op dat volgens hen met HQTS en met het LCH is afgesproken om alleen een filtratietest te doen. RGA merkt verder op dat er expliciet over de fittest duidelijke afspraken zijn gemaakt met het LCH. Het laten uitvoeren van een fittest door HQTS was geen onderdeel van die afspraken.⁸⁵⁶

1090 Binnen VWS wordt op 18 juni 2020 een overzicht "*huidige en toekomstige communicatie-issues*" gedeeld. Hierop is het volgende vermeld onder de "*LCH - afbreukrisico's*" bij "*Continuïteit en juistheid van de cijfers*": "*Sywert Van Lienden - 40 mln FFP-2 - nog niet gecheckt op kwaliteit en mogelijk verlies 100 mln*".⁸⁵⁷

1091 Op 23 juni 2020 wordt binnen het LCH een HQTS-statusoverzicht per leverancier, product en ordernummer gedeeld.⁸⁵⁸ De mondmaskers van Ryzur staan daarbij op "*No-Go*", met als toelichting "*Onacceptabele fit (foto) en*

⁸⁴⁷ OAKLC14-001351195.

⁸⁴⁸ OAKLC14-003785689. RGA heeft later toegelicht dat het hier alleen om een filtratietest ging.

⁸⁴⁹ OAKLC14-003785619.

⁸⁵⁰ OAKLC14-003785570; OAKLC14-003785619.

⁸⁵¹ OAKLC14-003785570.

⁸⁵² OAKLC14-003783489. Van Lienden, Damme en Van Gestel merken later op dat naar hun mening HQTS meer heeft geïnspecteerd dan was overeengekomen en dat op basis van deze aanvullende, naar mening van RGA niet overeengekomen, testen zendingen 'on hold' worden gezet. RGA merkt verder op dat zij, ondanks het verzoek daartoe, niet op de hoogte zijn gesteld van de kwaliteitsvereisten van HQTS.

⁸⁵³ OAKVC2-000076829.

⁸⁵⁴ Zowel de SGS- als de HQTS-inspectierapporten vermelden bij de (eind)beoordeling dat deze 'subject to client's decision' zijn.

⁸⁵⁵ OAKLC14-003785690. Van Lienden, Damme en Van Gestel lichten toe dat deze dubbele vermelding volgt op een dubbele certificering.

⁸⁵⁶ Van Lienden, Damme en Van Gestel lichten hierbij het volgende toe: "*De fabrikant heeft alle maskers op FIT getest voor vrijgave, en de FIT-test scores waren ook onderdeel van het contract met de fabrikant (die daar streng op werd aangestuurd). Alle FIT-scores die wij hebben ontvangen en gecheckt met FIT-testapparatuur in Nederland hebben ook altijd bevestigd dat de FIT in orde was.*"

⁸⁵⁷ OAKVC2-000571845 en OAKVC2-000571846.

⁸⁵⁸ OAKLC14-003751325. Per abuis is RGA vermeld als leverancier bij de order LCH-222.

verschil ik kwaliteit". Bij de bestelling Shengquan is vermeld "On hold", met als toelichting: "KN95 besteld, staat FFP2 op doos". Op dit statusoverzicht per leverancier is dit als volgt aangegeven:

Leverancier	Fabriek	Ordernr	Report No.	Product	Datum	Status	Toelichting
Relief Goods B.V.		LCH2020-0222-02	H-20062555	CM type IIR	9-jun	ON HOLD	Geen IIR op verpakking
		LCH2020-0222-02/03	H-20062556	CM type IIR	10-jun	ON HOLD	Geen IIR op verpakking
		LCH2020-0222-03	H-20062724	CM type IIR	10-jun	ON HOLD	Geen IIR op verpakking
		LCH2020-0222-03	H-20062913	CM type IIR	13-jun	ON HOLD	Geen IIR op verpakking
Relief Goods B.V.	Anhui Ryzur Medical Equipment Manufacturing Co.,Ltd	LCH2020-0153	H-20063240	KN95	14-jun	NO-GO	Onacceptabele FIT (foto) en verschil ik kwaliteit
Relief Goods B.V.	Shandong Shengquan New Material Co. LTD	LCH2020-0154	H-20063477	KN95	14-jun	ON HOLD	KN95 besteld, staat FFP2 op doos
		LCH2020-0222-04	H-20063047	CM type IIR	15-jun	NO-GO	Gaat niet door AQL, tests ontbreken, geen IIR
		LCH2020-0211	H-20063599	CM type IIR	16-jun	GO	
		IO200793	H-20064111	KN95	19-jun	OVERLEG NODIG	N95 of FFP2? Levering is KN95
		LCH2020-0115-01/02	H-20063523	Isolatiejas	19-jun	GO	
		LCH2020-0211	H-20063769	CM type IIR	20-jun	GO	
		LCH2020-0115-04	H-20063525	Isolatiejas	20-jun	GO	

Figuur 152: OAKLC14-003751325

1092 Bij het door het LCH op 29 juni 2020 bestuderen van de resultaten van een andere HQTs-inspectie worden de zorgen over de kwaliteit van de RGA-mondmaskers door LCH herhaald.⁸⁵⁹ Het interne LCH-advies luidt dat het "wat mij betreft een NO GO momenteel" is, waarbij wordt opgemerkt dat het belangrijk is dat de mondmaskers zo spoedig mogelijk getest worden door het RIVM. RGA geeft bij Deloitte aan niet over deze uitkomsten, noch over de vermelding 'no go' te zijn geïnformeerd door het LCH.

15.5 Orders betaald vóór controle op kwaliteit in Nederland

1093 Op 11 juni 2020 informeert Functionaris 13 LCH andere betrokkenen bij het LCH erover dat het LCH aan al haar financiële verplichtingen heeft voldaan voor de twee RGA-orders. Ook meldt deze LCH-medewerker dat de goederenstroom op gang is gekomen, maar dat er op dat moment nog geen goederen zijn ontvangen in Vianen. Dus het vraagstuk of de kwaliteit van de verscheepte mondmaskers voldoende is, staat nog uit.⁸⁶⁰

1094 Verder wordt er volgens de notulen van een teamoverleg op 11 juni 2020 van de Directie GMT over gesproken dat bij alle PBM sprake is van issues wat betreft de kwaliteit en dat "Gedurende het traject zijn de normen/voorwaarden veranderd". Afgesproken wordt dat het LCH-team in gesprek gaat met VWS, waarbij "die norm ter discussie wordt gesteld". Over de kwaliteit (in het algemeen en niet RGA-specifiek) is in deze notulen het volgende opgenomen:⁸⁶¹

⁸⁵⁹ OAKLC14-003622100; OAKLC14-003624329; OAKLC14-003624330; OAKLC14-003622363; OAKVC3-000021463.

⁸⁶⁰ OAKVC3-000021454; OAKLC14-003493566.

⁸⁶¹ OAKVC2-000277192.

- **Kwaliteit**

Op alle producten zijn issues wat betreft kwaliteit. Gedurende het traject zijn de normen/voorwaarden veranderd. Het LCH-team gaat in gesprek met VWS waarbij die norm ter discussie wordt gesteld.

- a. Wellicht is een andere verdeling van gebruik/testen PBM's of ander moment van testen van PBM's mogelijk. Dus bijvoorbeeld differentiatie in gebruik operatiejassen in combinatie met andere producten per zaal afhankelijk van aandoening. Of het testen van PBM's al in China?
- b. Voorbeeld zijn: handschoenen en verpakking daarvan zijn niet in orde. Mogelijk wordt andere melding op doosje gezet.
- c. Voorbeeld: bij kwaliteit mondmaskers spelen vele issues.
  1. Bijvoorbeeld meerdere soorten/types in doos, daarmee zijn informatie en toepassing onduidelijk.
  2. 6 van 9 Maskers komen niet door de spattest. Type test afhankelijk van bescherming die nodig is. Spatwaterbestendigheid gaat over 2R, KN95 (notified body test), KFC2 en FFP 2. Deze onduidelijkheid kan juridische problemen opleveren.

Het kwaliteitsissue moet verbeteren, betere lijnen en communicatie. Het is wel zo dat HFQT tests in China nu aan voorkant beter worden gehanteerd en interne uitwisseling ook beter wordt gestroomlijnd. Er is een verhaal op gemaakt door / C . P vraagt nog wat meer concrete cijfers en prijzen. Een handelings-repertoire van wat we eigenlijk doen is nodig, want van een deel weten we nog niet wat het oplevert/is onderweg. Zoals de levering (FFP2 mondmaskers) van Sywert van Lienden, die is onderweg en wordt mogelijk afgekeurd door test.

C.
Functionaris
1 LCH

P.
Functionaris
2 VWS

Figuur 153: OAKVC2-000277192

15.6 Kwaliteitscontrole door het RIVM na aankomst in Nederland

15.6.1 RIVM-testen

1095 Ambtenaren van VWS lichten in interviews toe dat VWS in maart 2020 aan het RIVM heeft gevraagd om een teststraat in te richten, waarbij onder andere de filtratie en de fit van de mondmaskers getest konden worden. Daarbij pakte het RIVM, naar de mening van VWS, deze rol steeds breder op, door ook PBM te testen die al waren voorzien van een CE-certificering. De ambtenaren van VWS lichten hierbij toe dat het RIVM over de uitkomsten van de testen rapporteerde aan het LCH, en dat deze resultaten ook met VWS werden gedeeld. VWS wilde namelijk graag op de hoogte worden gehouden van de kwaliteit van de diverse geleverde PBM.

1096 Het RIVM geeft in gesprekken met Deloitte aan dat het de opdracht van het RIVM was om te controleren of de CE-certificering van de bij het RIVM aangeleverde PBM echt was. Het RIVM is daarbij van mening dat de opdracht niet is verbreed. Het RIVM licht aan Deloitte toe dat de bevoegdheid van het RIVM om te testen volgde uit de Kamerbrief van 15 april 2020⁸⁶² (zie de volgende alinea). Voor het RIVM is deze Kamerbrief het mandaat geweest

⁸⁶² Kamerstukken II 2019/20, 25295, nr. 249.

om te testen - niet als notified body - en heeft het RIVM daarvoor kwaliteitstesten ingericht. Voor het RIVM was het tijdelijk toestaan van niet CE-gemarkeerde PBM op de markt de basis voor het uitvoeren van deze testen.⁸⁶³

1097 Blijkens een brief van **minister van VWS** aan de Tweede Kamer, gedateerd op 15 april 2020,⁸⁶⁴ heeft de Europese Commissie de aanbeveling gedaan om ook niet CE-gekeurde PBM op de markt toe te laten. De markttoezichthouder diende hierbij na te gaan of de PBM voldeden aan de essentiële veiligheids- en gezondheidseisen. Hiertoe is samengewerkt met het RIVM, waarbij het RIVM de voorgeschreven tests uitvoerde ten aanzien van de mondmaskers die door het LCH geleverd werden. Hierbij licht de minister verder toe:

In de afgelopen weken is gebleken dat een deel van de aangeschafte ademhalingsbeschermingsmiddelen (FFP2) niet volledig blijkt te voldoen aan de prestatie-eisen die zij claimen. Het RIVM heeft van een aantal mondneusmaskers geconstateerd dat deze met een aanvullende gebruikersinstructie om het masker passend te maken op het gezicht wel te gebruiken zijn. Daarnaast zijn bepaalde mondneusmaskers niet te gebruiken in de setting met de hoogste bescherming omdat het filtermateriaal niet aan deze hoge eisen voldoet waar ze normaal voor bedoeld zijn, maar wel in een setting waar, conform de richtlijnen van het RIVM, met een lager beschermingsniveau gewerkt kan worden omdat het blootstellingsrisico daar lager is.

Ondanks het feit dat deze procedure (waaronder testen door RIVM en aanvullende RIVM-richtlijnen voor een aangepast gebruik van deze middelen) niet geheel conform de wettelijke vereisten is, heeft de Staatssecretaris van SZW, gelet op de uitzonderlijke situatie, ermee ingestemd dat deze handelwijze wordt gevolgd en dat de Inspectie SZW tijdelijk de door het RIVM gehanteerde normen en instructies voor gebruik van persoonlijke beschermingsmiddelen als uitgangspunt hanteert bij de invulling van haar toezichtstaken. Dit geldt ook voor het hergebruik van mondneusmaskers en beschermende disposable isolatiekleding (isolatiejassen, pakken, schorten en coveralls). De minister voor MZS richt het proces in, mede op basis van de richtlijnen van het RIVM, zodat aan een verantwoord beschermingsniveau wordt voldaan.

Figuur 154: OAKLC14-001277394

1098 Bij aankomst van de RGA-mondmaskers in Nederland vraagt het LCH op 29 en 30 juni 2020 aan het RIVM om de mondmaskers van RGA met voorrang te testen.⁸⁶⁵ Het RIVM test de mondmaskers op basis van haar testprotocol en geeft het LCH naar aanleiding van deze testen een oordeel en advies over de kwaliteit van de mondmaskers. Van Lienden verzoekt het LCH of zij aanwezig mogen zijn op de testlocatie van het RIVM tijdens het testen van de mondmaskers van Shengquan en Ryzur. Het LCH gaat niet akkoord met het verzoek van "Relief Goods (Hulptroepen)". Het LCH meldt dat zij wel het beoordelingsformulier kunnen ontvangen, zoals andere leveranciers dat ook kunnen.⁸⁶⁶

⁸⁶³ <https://www.igj.nl/actueel/nieuws/2020/08/11/medische-hulpmiddelen-vanaf-1-september-weer-alleen-met-ce-markering-toegestaan>

⁸⁶⁴ OAKLC14-001277394.

⁸⁶⁵ OAKLC14-002058929; OAKLC14-002067618.

⁸⁶⁶ OAKLC14-001349620.

1099 Uit een overzicht van het RIVM volgt dat in de periode 28 juni 2020 tot en met 12 september 2020 de lots van RGA met de mondmaskers van Ryzur en de Shengquan in Nederland zijn gearriveerd en getest. De meeste van deze testen zijn uitgevoerd in de maanden augustus en september 2020.⁸⁶⁷

15.6.2 RIVM-beoordeling grafeen

1100 Op het RIVM-eindbeoordelingsformulier van lotnummer 1891 van RGA (Shengquan-maskers), gedateerd op 28 juni 2020, is 'afkeur' aangekruist⁸⁶⁸. Op dit eindbeoordelingsformulier (van de test van dit productielot) vermeldt het RIVM: "er zit grafeen in de maskers. Dit zou los kunnen komen en ingeademd kunnen worden. Dit geeft een onacceptabel gezondheidsrisico." Het eindbeoordelingsformulier bevat bijlagen waaruit volgt dat deze constatering voortkomt uit een vermelding dat de mondmaskers grafeen bevatten, zoals de fabrikant op de verpakking meldt.

1101 Het RIVM-eindbeoordelingsformulier van lotnummer 1891 van 28 juni 2020 bevat de volgende informatie (op het eerste deel van het document):

Eindbeoordelingsformulier - FFP Mondmaskers (LOT-nummers)			
Datum	28-06-2020		
Lotnummer	1891		
Leverancier/LCH-nummer	Relief goods Alliance 2020-0154-0103		
Productnaam of naam fabrikant			
Productiedatum	17-06-2020		
Type mondmasker (volgens de fabrikant)	FFP2		
Q1 Particle Penetration 0,3	Percentage	Type P1/P2/P3	
Masker 1	99%	P3	
Masker 2	99%	P3	
Masker 3	99%	P2	
Q2 Fittest	Zonder clip	Met clip	
Testpersoon 1	-	24	
Testpersoon 2	-	20	
Testpersoon 3	-	114	
FFP2	☐ FAIL ☐ PASS		
Q3 en Q4	+	+/-	-
Oordeel RIVM			
Oordeel AH/TOXI			-
Artikelnummer VWS	Quality Check		
☐ 957 (FFP1)	☐ Goedgekeurd		
☒ 958 (FFP2)	☒ Afkeur		
☐ 971 (KN95)			
Algemene bevindingen:			
Er zit grafeen in de maskers. Dit zou los kunnen komen en ingeademd kunnen worden. Dit geeft een onacceptabel gezondheidsrisico.			

Figuur 155: OAKLC14-001369991

1102 In de overige delen van het beoordelingsformulier is het volgende over grafeen opgenomen: "volgens verpakking zou er grafeen in het masker aanwezig zijn. à het is onvoldoende onderbouwd dat dit niet los kan komen en

⁸⁶⁷ OAKLC14-000081355.

⁸⁶⁸ OAKLC14-001369991.

ingeademd kan worden à onacceptabel gezondheidsrisico!" en "er zit grafeen in à gezondheidsrisico? Wrsch. Grafiet. Gewonnen uit maïskolven Eigenschappen vlgs leverancier ShenQuan op [website]"

1103 Bij de volgende RIVM-testen, vanaf eind juni 2020, van de Shengquan-mondmaskers blijft het RIVM constateren dat op de verpakking vermeld is dat er grafeen aanwezig is in de mondmaskers.

1104 Binnen VWS is medio juli 2020 op een overzicht van "B. Leverancierskwesties" opgenomen dat bij het contract "6. LCH-Sywert van der Linden" een geschil bestaat vanwege de aanwezigheid van grafeen volgens de test van het RIVM.⁸⁶⁹ Dit heeft betrekking op de mondmaskers die geproduceerd zijn door Shengquan. Deze vermelding luidt als volgt:

6. LCH-Sywert van der Linden

- geschil over geleverde Chinese mondmaskers (20 mio maskers á 2,50 per stuk) . Uit test RIVM blijkt dat er grafeen in de mondkapjes zit, Is mogelijk zeer schadelijk voor de longen. De order is al volledig betaald, ca 50 mio Euro.

Figuur 156: OAKVC2-000655426

1105 Het RIVM benadrukt dat zij niet getest hebben of het grafeen daadwerkelijk in het RGA-mondmasker aanwezig is, maar dat zij dit hebben geconstateerd op basis van de verpakking van het mondmasker. Het RIVM geeft aan dat zij aan VWS hebben gevraagd of zij deze test mochten uitvoeren. VWS heeft deze opdracht echter nooit aan het RIVM verstrekt.

1106 Van Lienden, Damme en Van Gestel lichten toe dat uit de 'brushing test' van onder andere BSI, DEKRA, CCQS en SGS gebleken is dat het grafeen niet loskomt van het masker. In wederhoor heeft RGA een link meegestuurd van de Canadese autoriteiten, waaruit blijkt dat bepaalde modellen mondmaskers van Shengquan op 13 juli 2021 zijn vrijgegeven voor gebruik⁸⁷⁰. Daarnaast geven Van Lienden, Damme en Van Gestel aan dat het verwerken van grafeen is vermeld op de dozen en samples die zij bij het LCH hebben achtergelaten ten tijde van het sluiten van de overeenkomst.

15.7 Vervolg na afwijzend advies RIVM

15.7.1 Procedure volgens betrokkenen

1107 De reden voor het negatieve advies van het RIVM verschilt per type mondmasker van de producenten Shengquan en Ryzur. In de volgende paragrafen wordt de discussie over de afwijzende adviezen van het RIVM gesplitst per type mondmasker.

⁸⁶⁹ OAKVC2-000655426. Het overzicht is gedateerd op 30 juni en is op 13 juli 2020 gedeeld binnen VWS via e-mail (OAKVC2-000655425).

⁸⁷⁰ <https://recalls-rappels.canada.ca/en/alert-recall/graphene-face-masks>

1108 In interviews met de betrokkenen is toegelicht dat het aan het LCH was, als inkoper, om tot een eindoordeel over de kwaliteit van de PBM te komen. Normaliter had VWS geen rol in het eindoordeel over de kwaliteit van PBM volgens het LCH. VWS heeft wel een rol gespeeld bij de RGA-mondmaskers en ook bij PBM van andere leveranciers, volgens de geïnterviewden. Een betrokkene van VWS concludeert dat VWS een beleidsmatige rol heeft, dat het RIVM toetst op basis van vooraf gestelde criteria, en dat het LCH uiteindelijk het besluit neemt om goederen wel of niet uit te geven.

1109 Uit het in de interviews toegelichte proces bij het LCH volgt dat na een afwijzend oordeel door het RIVM, het uitleveren van de betreffende PBM en de resterende (vooruit)betalingen konden worden stopgezet.⁸⁷¹ Daarnaast kon, in het geval van een dispuut tussen de leverancier en het LCH, over de uitslag van de RIVM-kwaliteitstest, worden besloten om een alternatieve testinstantie een hertest te laten uitvoeren. In dat geval conformeerden de leverancier en het LCH zich vooraf aan de uitslag van de test door deze testinstantie. Hierbij geven de betrokkenen aan dat er veel aandacht was voor de kwaliteit van PBM in het voorjaar van 2020; iedereen wilde dat er kwalitatief goede PBM beschikbaar waren voor de zorg. Ten slotte is door betrokkenen ook toegelicht dat het RIVM ten aanzien van de RGA-mondmaskers (vanaf de eerste beoordelingen) zorgen heeft geuit over de kwaliteit hiervan, op basis van de vermeldingen op de verpakkingen.

1110 In interviews met de betrokkenen is toegelicht dat het RIVM CE-gecertificeerde PBM ook aan controles heeft onderworpen. Dit had volgens de betrokkenen onder andere als reden dat er vervalste CE-certificaten zijn aangetroffen, terwijl bovendien de omschrijvingen op de verpakkingen niet altijd correspondeerden met de inhoud van deze verpakkingen.⁸⁷² Het RIVM heeft begin augustus 2020 van VWS de opdracht gekregen om PBM met een bestaande CE-certificering niet meer te testen.⁸⁷³ Deze opdracht om PBM met een CE-certificering niet meer door het RIVM te laten testen, is niet onmiddellijk opgevolgd. Onder andere begin september 2020 laat **Functionaris 14 LCH** aan VWS weten dat *“we [RIVM] op dit moment nog niet zover zijn dat bij CE markeringen er geen testproces meer plaatsvindt door het RIVM”*.⁸⁷⁴

1111 Van Lienden, Damme en Van Gestel lichten toe dat, vanwege de rapportages van het RIVM die zij vooraf hadden gezien en de klachten van andere leveranciers over het testen bij het RIVM, zij bezorgd waren over het acceptatieproces van de leveringen van RGA op basis van een voor hen onbekend testprotocol. Zij dachten dat wanneer de zending zou worden afgekeurd, dit op hen verhaald zou worden. Zij hebben daarbij aangegeven dat pas op 17 augustus 2020 het bericht van VWS werd ontvangen dat de leveringen van RGA aan het LCH zouden worden vrijgegeven, zie hiervoor bij paragraaf 15.9. Van Lienden, Damme en Van Gestel benadrukken dat deze hele situatie tot september 2020 heeft geduurd. Pas in die periode, zo geven Van Lienden, Damme en Van Gestel aan, ontvangen zij een e-mail van het LCH waarin is aangegeven dat de mondmaskers worden vrijgegeven, zie hiervoor paragraaf 15.10.

⁸⁷¹ Zie paragraaf 15.3.4 over de afspraken inzake kwaliteit en testorder.

⁸⁷² OAKD04-0005-00000015.

⁸⁷³ OAKLC14-003554332.

⁸⁷⁴ OAKLC14-001927988.

15.7.2 Overleg met RGA na negatief advies RIVM

1112 Na overleg tussen het LCH en het RIVM⁸⁷⁵ deelt het LCH op 3 juli 2020 aan RGA mede dat het RIVM negatief adviseert over de Shengquan-mondmaskers, mede vanwege de aanwezigheid van grafeen in de mondmaskers (zie Figuur 155).⁸⁷⁶ Van Gestel geeft in een reactie per e-mail hierop aan dat juist (de innovatieve toepassing van) dit grafeen expliciet de aanleiding was om voor Shengquan te kiezen, en verstrekt daarbij aanvullende documentatie.⁸⁷⁷

1113 Het afwijzende advies van het RIVM wordt besproken in het kwaliteitsoverleg van het LCH.⁸⁷⁸ Besloten wordt om aanvullende studies te doen naar het gebruik van grafeen. Daarnaast stelt Van Lienden op verzoek van het LCH en VWS, en na afstemming met VWS, aanvullende vragen aan CCQS over grafeen.⁸⁷⁹ Blijkens interne correspondentie van VWS zijn VWS en [Landsadvocaat](#) op de hoogte gebracht van het gebruik van een "onbekende stof".⁸⁸⁰

1114 Het LCH meldt op 7 juli 2020 aan RGA dat het LCH in zijn maag zit met de verwerking van grafeen in de mondmaskers.⁸⁸¹ Het LCH geeft daarbij aan graag te willen overleggen met RGA. RGA beantwoordt, alvorens zij in overleg gaat met het LCH, al enkele van de aanvullende vragen van het LCH. RGA stelt voor om de Shengquan-mondmaskers bij DEKRA te laten testen.

1115 Op 8 juli 2020 vindt er overleg over grafeen plaats tussen het LCH en RGA⁸⁸². In de e-mailcorrespondentie na dit overleg is vermeld:

- (i) dat het omruilen van de mondmaskers tot het faillissement van RGA zou leiden,
- (ii) dat het LCH zal navragen bij het RIVM welke informatie nodig is "om overtuigd te raken",
- (iii) dat RGA aanvullende informatie over de mondmaskers zal opvragen en deze zal delen met LCH, en
- (iv) dat er door RGA vragen zijn gesteld over de formele rol van het RIVM.⁸⁸³

1116 Verder merkt Van Gestel op, over de e-mail van 9 juli 2020, dat de vraag of RGA opties ziet om de betreffende mondmaskers aan het buitenland te verkopen, hen verbaasde. Van Gestel schrijft dat er theoretisch gezien dan twee scenario's zijn, namelijk:

- (i) de maskers zijn veilig; waarom zou je goedgekeurde mondmaskers willen verkopen, en
- (ii) de maskers zijn niet veilig; waarom zou je deze mondmaskers dan willen verkopen aan een andere organisatie en/of overheid.⁸⁸⁴

⁸⁷⁵ OAKLC14-002059004, OAKLC14-002059003, OAKLC14-002059014.

⁸⁷⁶ OAKLC14-003622231.

⁸⁷⁷ OAKLC14-003622231.

⁸⁷⁸ OAKLC14-001178293.

⁸⁷⁹ OAKLC14-001768769.

⁸⁸⁰ OAKVC2-000572333.

⁸⁸¹ OAKLC14-001185579.

⁸⁸² OAKLC14-002059158.

⁸⁸³ OAKLC14-001185579; OAKLC14-002013068.

⁸⁸⁴ OAKLC14-001185579.

15.7.3

Zorgen over de kwaliteit binnen het LCH en VWS

- 1117 **Functionaris 15 LCH** heeft zijn zorgen geuit over de kwaliteit van de RGA-mondmaskers en vastgelegd in een memorandum, gedateerd op 9 juli 2020. Deze zorgen hebben onder andere betrekking op het gebruik van grafeen en op het risico dat het RIVM daarbij ziet. In het memorandum is tevens opgenomen dat bij de besluitvorming over het vrijgeven van de mondmaskers beïnvloeding door VWS en (politieke) druk op het LCH wordt ervaren.⁸⁸⁵ Dit wordt aan **Functionaris 2 VWS** gemeld, die aangeeft dat de kwaliteit akkoord moet zijn en dat andere factoren daarbij geen rol mogen spelen. Ook schrijft **Functionaris 2 VWS** dat het belangrijk is om na te gaan of, en zo ja hoe, kan worden vastgesteld of er grafeen kan worden gebruikt.⁸⁸⁶
- 1118 Op 9 en 10 juli 2020 wordt er binnen het LCH en met externe partijen gecommuniceerd over de aanwezigheid van grafeen in de mondmaskers, eventuele implicaties hiervan, en de rol van de side letter.⁸⁸⁷
- 1119 Op 16 juli 2020 stuurt **Functionaris 4 LCH** een notitie naar **Functionaris 1 LCH**, met daarin opmerkingen over de totstandkoming van de overeenkomst met RGA. **Functionaris 4 LCH** schrijft dat ook **Functionaris 1 LCH** het standpunt innam dat de RIVM-inspectie onderdeel moest zijn van de overeenkomst met RGA en dat in zijn beleving **Functionaris 4 VWS**, vooral hierop de overeenkomst met RGA niet wilde laten klappen. Verder schrijft **Functionaris 4 LCH** dat er nooit gesproken is over grafeen en geeft hij aan dat er nauwelijks samples beschikbaar waren. Met de samples die RGA op dat moment beschikbaar had, moest het trade team van het LCH namelijk voorzichtig zijn, omdat RGA nauwelijks zelf nog samples beschikbaar had. Derhalve had het trade team niet de mogelijkheid om de mondmaskers op dat moment uitgebreid te onderzoeken, aldus **Functionaris 4 LCH**. **Functionaris 4 LCH** geeft in de notitie aan dat het hem duidelijk was dat dit project hoe dan ook doorgang zou vinden, in opdracht van VWS.⁸⁸⁸ In een reactie hierop lichten betrokkenen van VWS bij Deloitte toe altijd te hebben benadrukt dat de inhoudelijke beoordeling aan het LCH was en dat het niet sluiten van een deal tot de mogelijkheden behoorde, zolang dit maar gebaseerd zou zijn op een inhoudelijke beoordeling van de kwaliteit en de prijs van het aanbod.
- 1120 Naar aanleiding van het afwijzende eindoordeel van het RIVM vraagt het LCH bij CCQS aanvullende informatie op.⁸⁸⁹ Deze reactie wordt pas eind augustus 2020 ontvangen (zie paragraaf 15.11).⁸⁹⁰ Daarnaast is er binnen VWS naar aanleiding van een "LCH standup" intern gemaïld over de communicatielijnen die met het LCH zijn uitgewerkt voor het geval "Sywert" mocht besluiten tot persuitingen in het geval de RGA-order op 'on hold' zou worden gezet vanwege de kwaliteit.⁸⁹¹

⁸⁸⁵ OAKVC3-000021595.

⁸⁸⁶ OAKLC14-002060660.

⁸⁸⁷ OAKLC14-002013068; OAKLC14-001185579; OAKLC14-003624049; OAKLC14-003624049; OAKLC14-001185579; OAKVC3-000021595.

⁸⁸⁸ OAKBZK22-000016027.

⁸⁸⁹ OAKLC14-002059250.

⁸⁹⁰ OAKVC2-000586715.

⁸⁹¹ OAKVC1-000511551. Van Lienden, Damme en Van Gestel berichten in wederhoor: "Het bevreemdt RGA om achteraf te moeten constateren dat er veel aandacht is gegaan naar communicatie, PR en verantwoordelijkheidsvragen vanuit het LCH, maar er relatief weinig aandacht is besteed aan het uitzoeken van de vraag of de toepassing en verwerking van grafeen in de mondmaskers veilig en conform wet- en regelgeving heeft plaatsgevonden. Zelfs verzoeken om overleg op locatie om de voortgang van de order te bespreken werden niet gehonoreerd, kortom de afstemming liet erg te wensen over."

15.7.4 Aanvullende informatie van RGA

- 1121 RGA en het LCH hebben, medio juli 2020, per e-mail verder contact over de kwaliteit van de RGA-mondmaskers.⁸⁹² RGA vraagt het LCH in deze correspondentie of het RIVM, of de juiste toezichthoudende instantie, kan aantonen of er daadwerkelijk sprake is van een onderbouwd gevaar voor de gezondheid van de gebruikers van de mondmaskers. Hierbij dient de geldende wet- en regelgeving te worden gehanteerd en moet duidelijk worden gemaakt op welke wijze het product daar niet aan voldoet. RGA geeft in haar verzoek hierbij aan dat de status van het testinstituut RIVM onduidelijk is en dat niet is overeengekomen dat het RIVM een rol heeft bij het testen⁸⁹³. Met een samenvatting van de gevoerde correspondentie tussen medio april 2020 en begin juli 2020 geeft RGA aan dat het voor het LCH zichtbaar of duidelijk had moeten zijn dat de mondmaskers grafeen bevatten.⁸⁹⁴ RGA stelt zich in deze correspondentie op het standpunt dat kwaliteitsissues/veiligheidsrisico's een probleem zijn van het LCH, waarbij RGA wel zegt het LCH te willen helpen. RGA heeft eerder aan het LCH laten weten⁸⁹⁵, en later ook aan Deloitte toegelicht, dat naar hun mening niet zij, maar dat (formeel) Mediq als importeur deze gegevens diende te verstrekken. Van Lienden, Damme en Van Gestel voegen hieraan toe dat zij als leverancier van Mediq in China inderdaad bereid waren te helpen met het verkrijgen van de juiste informatie, zodat een goede beoordeling kon volgen.
- 1122 Gedurende het onderzoek door het RIVM van de mondmaskers van RGA biedt RGA (Van Lienden) nogmaals aan om de Shengquan-mondmaskers te laten testen bij DEKRA, in lijn met de afspraken in de bijlage, zie paragraaf 15.3.4.⁸⁹⁶ Hier wordt geen gebruik van gemaakt. Daarnaast geeft RGA aan bij het LCH dat het RIVM toegang heeft tot de gegevens van het LCH om de ontvangen informatie van RGA met betrekking tot de Shengquan-mondmaskers te kunnen analyseren en te beoordelen. Van Lienden, Damme en Van Gestel lichten toe dat RGA vervolgens op eigen initiatief nog een brushing test heeft laten uitvoeren door DEKRA, die liet zien dat er bij wrijving geen deeltjes, grafeen noch ander materiaal, loskwamen.
- 1123 Tussen 14 en 17 juli 2020 wordt er gecommuniceerd tussen het LCH en VWS.⁸⁹⁷ De correspondentie leidt tot een plan van aanpak om uitsluitel te krijgen over de Shengquan-mondmaskers. Voorgesteld wordt om de mondmaskers aan te bieden bij een tweede testinstantie (dit wordt later BSI), het RIVM te vragen om nader onderzoek te doen naar het risico van grafeen, en ISZW een uitspraak te laten doen over de eventuele toelating op de markt van de mondmaskers. Dit plan deelt het LCH op 17 juli 2020 met RGA.⁸⁹⁸

⁸⁹² OAKLC14-001185579; OAKLC14-002059240; OAKLC14-003622219.

⁸⁹³ Zie paragraaf 15.3.4 voor de afspraken in de bijlage en de rol van RIVM.

⁸⁹⁴ Van Lienden verwoordt dit na de samenvatting van de correspondentie in de e-mail op 14 juli 2020 als volgt: "Al met al is het een vrij lange reeks van kansen, informatiestromen en grafeenvermeldingen aan vele medewerkers van het LCH. Als je een mail wilt hebben: laat het vooral weten. Alles onder elkaar gezet kan ik moeilijk geloven dat jullie niet op de hoogte waren van het product. Tegelijkertijd voel ik ook teleurstelling over de manier waarop er is samengewerkt (had veel meer ingezet) en het gebrek aan reactie op maandenlange uitnodigingen om de order zo goed als mogelijk te laten verlopen incl betrokkenheid van de teststraat in Vianen. Als het echt zo is dat jullie verrast zijn op het allerlaatste moment, is er behoorlijk veel misgegaan intern. Mogelijk zijn er overigens nog wel meer momenten geweest als ik de mailbox eens verder omkeer van alle teamleden hier. Ook zijn in bovenstaande overzicht niet eens alle mondelinge gesprekken meegenomen."

⁸⁹⁵ OAKLC14-001185579.

⁸⁹⁶ OAKLC14-001479672.

⁸⁹⁷ OAKLC14-001268729; OAKLC14-002013209; OAKVC2-000533994.

⁸⁹⁸ OAKVC3-000021496.

1124 In de gesprekken met Deloitte hebben het LCH en VWS toegelicht dat er in het reguliere proces bij het LCH geen betrokkenheid was van VWS voor wat betreft het komen tot een eindoordeel met betrekking tot de kwaliteit van de PBM. VWS heeft in het proces met betrekking tot het eindoordeel over de kwaliteit van de mondmaskers van RGA wel een rol gehad, nadat was gebleken dat het proces op een aantal vlakken niet functioneerde en dat er onduidelijkheden waren over de geldende criteria voor marktoelating (gezien de CE-certificering op deze mondmaskers), zie hiervoor paragraaf 15.9. Betrokkenen van het LCH en VWS lichten toe dat VWS wel vaker betrokken is geweest bij disputen rondom leveringen, niet alleen bij de RGA-mondmaskers. RGA verwijst bij Deloitte naar hun toelichting dat de discussie over grafeen is ontstaan na de constatering van het RIVM dat de grondstof grafeen op de verpakking van de Shengquan-maskers vermeld werd. RGA herhaalt bij Deloitte dat de aanwezigheid van grafeen in de mondmaskers op het moment van het aanbieden van de maskers al bekend was bij het LCH.

15.8 Aanvullende controles op RGA-mondmaskers

15.8.1 Beoordelingen RIVM

1125 Op 21 juli 2020 communiceert het RIVM met VWS over (onderzoeks)vragen met betrekking tot de gezondheidsrisico's van grafeen in mondmaskers.⁸⁹⁹ Het RIVM krijgt de opdracht om het gevaar van grafeen te onderzoeken. Op 21 juli 2020 zegt het RIVM aan VWS toe dat het over een week de voorlopige bevindingen aan VWS zal verstrekken. Gedurende dit RIVM-onderzoek levert RGA aanvullende informatie aan met betrekking tot de CE-certificaten bij de FFP2-maskers van Shengquan.⁹⁰⁰

1126 Hierna is het eindbeoordelingsformulier van het RIVM van 20 juli 2020 opgenomen met betrekking tot de Shengquan-mondmaskers (met productielot 100.048). Bij het testen van de Shengquan-mondmaskers constateert het RIVM dat de filtratie onvoldoende is en dat een gezondheidsrisico voor grafeen onduidelijk is.⁹⁰¹

⁸⁹⁹ OAKLC14-002068378.

⁹⁰⁰ OAKLC14-001479672; OAKVC2-000533802; OAKVC2-000533776.

⁹⁰¹ Het RIVM licht aan Deloitte toe "Naast de zorgen over grafeen kwamen knelpunten aan het licht met betrekking tot de praktische kwaliteit van de Shengquan mondmaskers. Uit de testen van het RIVM bleek dat de aansluiting op het gezicht onvoldoende was. Deze was alleen acceptabel te krijgen als de elastieken met een aparte niet bij het masker horende clip achter het hoofd werden samengebracht. De testresultaten voor de filtratie van de Shengquan maskers waren over het algemeen voldoende. In een enkel geval, zoals bij lotnummer 100.048, voldeed de filtering (particle penetration) niet aan eisen van het RIVM."

 Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport			
Eindbeoordelingsformulier - FFP Mondmaskers (LOT-nummers)			
Datum	20-07-2020		
Lotnummer	100.048		
Leverancier/LCH-nummer	Shengquau		
Productnaam of naam fabrikant	FFP2 particle Filtering Half Mask		
Productiedatum	13-05-2020		
Type mondmasker (volgens de fabrikant)	FFP2		
Q1 Particle Penetration 0,3	Percentage	Filterkwaliteit P1/P2/P3	
Masker 1	90	P1	
Masker 2	96	P2	
Masker 3	97	P2	
Q2 Fittest	Zonder clip	Met clip	
Testpersoon 1			
Testpersoon 2			
Testpersoon 3			
	☒ FAIL ☐ PASS		
Q3 en Q4	+	+/-	-
Oordeel RIVM			-
Oordeel AH/TOXI			-
Artikelnummer VWS	Eindoordeel (op basis van Q1, Q2, Q3 én Q4)		
☐ 957 (FFP1)	☐ Goedgekeurd		
☒ 958 (FFP2)	☒ Afkeur		
☐ 971 (KN95)			
☐ 972 (FFP3)			
Algemene bevindingen:			
Gezondheidsrisico grafeen in masker is onduidelijk. Nadere beoordeling noodzakelijk. FAIL Fittest wordt niet meer uitgevoerd ivm grafeen. Fail op Particle Penetration.			

Figuur 157: OAKVC2-000533905

1127 Uit de eindbeoordelingsformulieren van 23 juli 2020 voor verschillende productielots volgt de beoordeling van het RIVM van de Ryzur-mondmaskers met "afkeur".⁹⁰² Bij het testen van de Ryzur-mondmaskers constateert het RIVM dat deze mondmaskers volgens de verpakking niet geschikt zijn voor medisch gebruik en dat ze niet beschermen tegen infecties. Daarnaast zijn de mondmaskers volgens de verpakking ventielhoudend, terwijl dat niet zo is.⁹⁰³ Ook is de aansluiting op het gezicht van de mondmaskers uit verschillende productielots wisselend. Eén van deze afkeurende beoordelingsformulieren van het RIVM is het onderstaande eindbeoordelingsformulier van productielot 1966 van Ryzur van 23 juli 2020:

⁹⁰² OAKVC2-000533907; OAKVC2-000533908; OAKVC2-000533909.

⁹⁰³ OAKVC2-000533909.

Rijksinstituut voor Volksgezondheid
en Milieu
Ministerie van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport

Eindbeoordelingsformulier – KN95 maskers (LOT-nummers)

Datum	23-07-2020		
Lotnummer	1966		
Leverancier/LCH-nummer			
Productnaam of naam fabrikant	RYZUR		
Productiedatum			
Type mondmasker (volgens de fabrikant)	KN95 model KN95B		
Q1 Particle Penetration 0,3	Percentage	Filterkwaliteit P1/P2/P3	
Masker 1	100	P3	
Masker 2	100	P3	
Masker 3	100	P3	
Q2 Fittest	Zonder clip	Met clip	
Testpersoon 1	68	Koortjes verstelbaar	
Testpersoon 2	29		
Testpersoon 3	12		
	☒ FAIL ☐ PASS		
Q3 en Q4	+	+/-	-
Oordeel RIVM			-
Oordeel AH/TOXI			-
Artikelnummer VWS	Eindoordeel (op basis van Q1, Q2, Q3 én Q4)		
971 (KN95)	☐ Goedgekeurd ☒ Afkeur		
Algemene bevindingen: masker niet geschikt voor medisch gebruik (vlgs verpakking), daarnaast verwijzing naar ventielhoudend masker, welke dit niet is. Het masker beschermt niet tegen infecties (volgens waarschuwing op verpakking). DEKRA test wijkt af van RfU, deze is niet volledig gevolgd, waaronder ontbreken Paraffine test. Bovendien wisselend resultaat FIT tussen verschillende lots (1972/1962/1965)			

Figuur 158: OAKVC2-000533907

1128 In gesprekken met Deloitte hebben de betrokkenen bij het LCH toegelicht dat het vermelden van 'non-medical use' op de verpakking gebruikelijk was in verband met de Chinese regelgeving. Bedrijven die op een juiste (MOFCOM-) lijst stonden in China konden exporteren zonder de vermelding van 'non-medical use'. Uiteindelijk zijn de regels in China aangepast volgens betrokkenen bij het LCH, zodat deze vermelding niet meer nodig was. De betrokkenen van VWS hebben aanvullend toegelicht dat Shengquan op de MOFCOM-lijst stond. Daarom mocht Shengquan op haar verpakkingen de aanduiding 'for medical use' plaatsen, en deed Ryzur dat niet bij de geleverde mondmaskers. Van Lienden, Damme en Van Gestel lichten hierbij toe dat Ryzur, net nadat de productie voor het LCH was afgerond, uiteindelijk ook op de MOFCOM-lijst is opgenomen.

1129 Bij deze aanvullende testen door het RIVM betoogt Van Lienden dat het LCH niet transparant was. Van Lienden vraagt het LCH om die reden naar: de contactgegevens van de opdrachtgever bij VWS, een uitleg bij de testen, en een planning en werkwijze van het LCH.⁹⁰⁴ Het LCH zoekt in deze discussie contact met VWS.⁹⁰⁵ Op 29 juli 2020 stuurt Van Lienden Functionaris 4 LCH bij het LCH een bericht waar onder andere het volgende is opgenomen⁹⁰⁶:

Verder is het teleurstellend om te moeten lezen dat het LCH niet transparant en gesloten is over het nader testen van de mondkapjes van ShengQuan op basis van een enkele opmerking op het indicatieve oordeel van RIVM. Helaas moet ik constateren dat dit inmiddels een herhalend patroon is. Dit is niet persoonlijk tegen jou gericht, ervaar je als cooperatief, maar meer als verzuchting richting LCH in het algemeen. We hebben destijds afgesproken als partners samen te werken, waarbij openheid, vertrouwen en samenwerking de kernwaarden zouden zijn (zoals ook beschreven in het LCH-convenant). Wat was/is dit praktisch waard? Graag zou ik daar eens met jullie met een kop koffie over van gedachten wisselen. Staan jullie daar voor open? Ben eerlijk gezegd wel benieuwd naar jullie visie op de samenwerking. Zo langzamerhand begin ik daar echt forse moeite mee te krijgen. Wij proberen jullie zo goed mogelijk te ondersteunen bij vragen, incl. alle onderliggende documentatie (ook als die al X keer gestuurd is) en (extra) testen. Het is daarbij moeilijk voor te stellen dat er voor een contract van circa 55 miljoen euro geen tijd of mogelijkheden zijn om nader samen te werken, informatie te delen, een introductie te doen of zelfs maar te overleggen. Na recent contact dat ik had met het ministerie over deze levering, is het voor mij wel duidelijk dat het LCH/Mediq zelf in the lead is en het gaat om een testvraag aan het RIVM, dat onderdeel is van VWS. Samenwerking is daarnaast ook in het voordeel van het LCH – we kunnen dan beter ondersteunen in de testen met bv de juiste informatie over de materiaalsamenstelling. We zouden zelfs het (gratis) ter beschikking stellen van apparatuur kunnen bespreken wanneer dat mogelijk van pas komt. Kortom: ik herhaal graag het verzoek om nader betrokken te zijn bij de testen die nu uitgevoerd gaan worden. Zonder openheid houdt het anders gewoon van onze kant ook een keer op.

Figuur 159: OAKLC14-001479672

1130 Op 3 augustus 2020 bericht het LCH aan RGA over de Shengquan-mondmaskers, zoals met VWS is afgesproken, dat:

- 1 het LCH een onafhankelijke test laat doen bij BSI,
- 2 VWS het RIVM zal vragen een test te doen naar grafeen in mondkapjes,
- 3 VWS de resultaten van deze twee testen ter beoordeling zal voorleggen aan ISZW, en
- 4 het eindoordeel van ISZW voor VWS en voor het LCH leidend zal zijn wat betreft het vervolg.⁹⁰⁷

1131 Van Lienden licht toe dat het voorleggen aan ISZW enkel zou gebeuren bij een negatieve uitslag en dat is niet het geval gebleken. Met betrekking tot de Ryzur-maskers wordt aangegeven dat een oplossing bespreekbaar is voor de vermelding 'not for medical use' op de verpakking. Van Lienden vraagt hierop om onderbouwing van het gepercipieerde gezondheidsrisico. Hem is niet duidelijk welke testen BSI en het RIVM nu gaan uitvoeren. Tevens wil Van Lienden weten of de testen worden aangemeld bij de Europese Commissie. Het blijft onduidelijk voor RGA waarom wordt afgeweken van de gemaakte afspraken over de kwaliteit.

15.8.2 Beleidslijn vanuit VWS

1132 VWS laat het LCH begin augustus weten dat PBM met een geldig CE-certificaat niet meer ter beoordeling naar het RIVM gaan.⁹⁰⁸ Volgens een betrokkene vindt deze wijziging plaats wegens een grote achterstand bij het testen van PBM. Het RIVM licht hierbij toe dat er inderdaad sprake was van een achterstand, maar dat dit niet de reden kon zijn om geen PBM meer naar het RIVM te sturen. Voor de RGA-mondmaskers betekent dit dat, als blijkt dat de

⁹⁰⁴ OAKLC14-001479672.

⁹⁰⁵ OAKVC2-000533802; OAKLC14-002011392; OAKLC14-002011298; OAKVC2-000530067.

⁹⁰⁶ OAKLC14-001479672.

⁹⁰⁷ OAKLC14-001471227.

⁹⁰⁸ OAKLC14-001471212; OAKLC14-001479683.

notified body het testen van grafeen onderdeel heeft laten zijn van de test, kan worden gesteld dat de kwaliteit van het mondkapje voldoende is, gelet op de CE-certificering. In communicatie van VWS zijn het hiervoor aan RGA voorgestelde ISZW-traject en de BSI-check niet opgenomen en is de volgende tekst opgenomen: *“geen ISZW traject, mogelijk geen BSI check”*.⁹⁰⁹ In wederhoor licht **Functionaris 2 VWS** toe dat de wijziging niet plaatsvond vanwege de testcapaciteit van het RIVM, maar vanwege het teruggaan naar het reguliere proces, te weten: niet testen bij een CE-certificaat.

1133 De CE-certificaten van de Shengquan-mondmaskers worden gedeeld met het RIVM⁹¹⁰ en besproken met VWS.⁹¹¹ Hierna blijft het RIVM vasthouden aan het standpunt dat men niet kan stellen dat het gebruik van het product veilig is, gelet op het grafeen.⁹¹² Gedurende deze discussie wordt door VWS aangegeven dat het beoordelen van de CE-goedkeuring niet aan het RIVM is. Deze verantwoordelijkheid ligt volgens VWS bij de notified body die de kwaliteit beoordeeld heeft.⁹¹³ Het RIVM geeft aan dat CE-gemarkeerde PBM regelmatig volgens het RIVM niet voldeden aan de CE-kwaliteitseisen, ondanks de CE-markering.

1134 VWS-ambtenaren lichten toe dat het RIVM in hun testprocedure geen onderscheid maakte in wel of niet CE-gecertificeerde PBM. VWS wilde echter dat het RIVM hier wel onderscheid in ging maken, vooral met het oog op de wachtrij voor de kwaliteitsbeoordeling, en heeft op 3 juni 2020 besloten dat CE-gecertificeerde PBM niet meer getest hoefden te worden door het RIVM.⁹¹⁴ Deze goederen waren namelijk al ten behoeve van de CE certificering getest door een notified body. Met het wel testen van CE-gecertificeerde PBM ging het RIVM verder dan eigenlijk nodig was volgens de betrokkenen. Het RIVM geeft aan alleen te hebben getest wat werd aangeboden door het LCH. Bovendien bleek, volgens het RIVM, bij het testen vaak dat sprake was van aandachtspunten op het gebied van CE-markeringen, zoals valse certificaten. Volgens VWS was het standpunt van VWS dat het bestaande wettelijke stelsel de veiligheid van de PBM dekte en dat het alsnog laten keuren van CE-gecertificeerde PBM door het RIVM daarom niet nodig was. Ook is in interviews met VWS toegelicht dat het RIVM geen notified body is, en dus geen CE-certificaten kan uitgeven of intrekken.

15.9 Goedkeuring RGA-mondmaskers

15.9.1 Informeren LCH over beleidslijn vanuit VWS

1135 Op 4 augustus informeert VWS het LCH dat de certificaten bij de RGA-mondmaskers naar het RIVM zijn gestuurd. Daarin staat dat VWS en het RIVM hebben afgesproken dat er gehandeld moet worden conform de reguliere werkwijze rondom CE-gecertificeerde producten. VWS wil in alle casussen terugkeren naar de gebruikelijke werkwijze en controles, zoals in het Europese systeem van medische hulpmiddelen is afgesproken. Dit betekent

⁹⁰⁹ OAKVC1-000428722, OAKLC14-001479683.

⁹¹⁰ OAKVC2-000078564.

⁹¹¹ OAKVC1-000428722.

⁹¹² OAKVC1-000428722. RIVM meldt: *“Wij betwijfelen of in het CE-traject de mogelijke gezondheidsrisico's die de aanwezigheid van grafeen met zich meebrengt voldoende zijn onderzocht. We raden daarom aan dat er aanvullend onderzoek wordt verricht naar het vrijkomen van grafeen uit het product en de gezondheidsrisico's die daarmee zijn gemoeid.”*

⁹¹³ OAKLC14-001768769; OAKLC14-001268729.

⁹¹⁴ OAKCHT-0001-00000212.

dat geen aanvullend onderzoek nodig is bij het overgaan tot uitlevering, indien een geldige CE-certificering aanwezig is.⁹¹⁵

1136 Op 5 augustus 2020 overleggen het LCH, VWS en Van Lienden over de mondmaskers met grafeen⁹¹⁶. Van Lienden stuurt het LCH een onderliggend CCQS-rapport van de controle van de Shengquan-mondmaskers. In deze e-mailcorrespondentie verwijst RGA ernaar dat het uit de documentatie een 'pass' is die op de EN149.2001A norm is gegeven.⁹¹⁷ Daarnaast schrijft Van Lienden dat hij naar aanleiding van het gesprek met het LCH en VWS heeft begrepen dat VWS graag expliciet een bevestiging zou willen van de betrokken notified body en/of de fabrikant waarin is vermeld dat grafeen meegenomen is in de beoordeling en in de afgifte van het CE-certificaat. Van Lienden schrijft dat RGA voor VWS de vragen zal uitzetten bij de notified body, de fabrikant, en de Europese importeur en distributeur van Shengquan.⁹¹⁸

1137 Binnen het LCH is er nog wel discussie over het loslaten door VWS van de RIVM-testresultaten in die gevallen waarbij sprake is van een CE-certificering van mondmaskers.⁹¹⁹ Zoals hierna uit paragraaf 15.9.2 volgt, wordt deze discussie echter verder afgedaan door VWS.⁹²⁰

15.9.2 Bevestiging op basis van bestaande CE-certificering

1138 Na een eerste memo en een voorstel voor het afhandelen van de grafeenkwestie binnen VWS is Functionaris 6 VWS intern geïnformeerd op 6 augustus 2020. Dit voorstel leidt tot overleg binnen VWS en tot overeenstemming over de wijze van afhandelen: de notified body moet evestigen dat de specifieke toepassing van grafeen is meegenomen in de beoordeling.⁹²¹ Binnen VWS wordt dit op 13 augustus 2020 als volgt verwoord⁹²²:

"Zie hieronder de mail waar we het net over hadden: de bevestiging van Functionaris 6 VWS dat we de grafeen casus conform voorstel kunnen afhandelen. Ik begreep net van Functionaris 4 VWS dat Sywert heeft laten weten de aanvullende informatie te hebben ontvangen en ons daarover vandaag mailt. Functionaris 4 VWS en ik kijken dan even met ons gezond verstand of het idd klopt. Wij zullen dat dan vanuit VWS bevestigen en dan kunnen we hopelijk tot afronding overgaan."

1139 Deze bevestiging van CCQS (de notified body) verstrekt Van Lienden aan VWS op 13 augustus 2020.⁹²³ Op basis van de door Van Lienden bijgevoegde stukken concludeert VWS dat CCQS bij de certificering rekening heeft gehouden met grafeen in de mondmaskers, en dat RGA aan haar verplichtingen heeft voldaan.⁹²⁴

⁹¹⁵ OAKLC14-001479683.

⁹¹⁶ OAKVC1-000220727.

⁹¹⁷ OAKCHT-0001-00000142; OAKVC2-000071037.

⁹¹⁸ OAKLC14-001768769; OAKVC1-000220727.

⁹¹⁹ OAKVC1-000559193; OAKLC14-001471394.

⁹²⁰ OAKLC14-001268729.

⁹²¹ OAKVC2-000083717; OAKVC2-000527992.

⁹²² OAKVC1-000231093.

⁹²³ OAKLC14-001768769.

⁹²⁴ OAKVC1-000225819; OAKVC1-000225815; OAKVC2-000601585.

- 1140 Op 17 augustus 2020 bericht VWS, na interne voorafgaande afstemming, aan Van Lienden (met het LCH in de cc) dat er voldoende informatie aanwezig is over het grafeen in de mondkmaskers en dat de mondkmaskers voldoen aan de bestaande wet- en regelgeving op het gebied van markttoelating van beschermingsmiddelen.⁹²⁵

Onderwerp: RE: Follow-up gesprek - mailtjes naar fabrikant/notified body

Beste Sywert,

Nogmaals dank voor je werk en je aangeleverde informatie. Met deze informatie heb je ons van voldoende inzicht voorzien in de beoordeling van de notified body en hun afweging over de aanwezigheid van grafeen in de mondkmaskers, waarmee het voldoet aan de bestaande wet- en regelgeving op het gebied van markttoelating van beschermingsmiddelen op de Europese markt.

Ik zal dit mededelen aan het LCH, zodat ze kunnen overgaan tot uitlevering van de maskers.

Het was even een inspanning, maar gelukkig hebben we het hiermee goed kunnen oplossen.

Met vriendelijke groet,

Figuur 160: OAKVC2-000068208

- 1141 Van Lienden reageert hierop met⁹²⁶:

“Dank voor de update en de inhoudelijke beoordeling. Prettig dat we hiermee ordernummer LCH2020-154 kunnen afronden en het product is geaccepteerd en (veilig) inzetbaar is voor de zorg. Was inderdaad even een gedoe, maar goed dat er een dubbelcheck daarop heeft plaatsgevonden. Zoals ook gezegd tegen Functionaris 4 VWS vanochtend: dank voor jullie gezamenlijke constructieve bemiddeling, de openheid en goede procesmatige benadering. Zeer gewaardeerd.”

- 1142 Op 18 augustus 2020 bericht het LCH Van Lienden over de conclusie dat de Ryzur-mondmaskers, na intern overleg van VWS en het LCH over de opmerkingen die het RIVM over de verpakking van deze mondkmaskers had gemaakt⁹²⁷, als KN95-maskers kunnen worden vrijgegeven.⁹²⁸

- 1143 Functionaris 4 VWS licht toe dat hij het signaal had ontvangen dat er grafeen in de door RGA geleverde mondkmaskers zou zitten. Functionaris 4 VWS heeft daarop contact gezocht met een collega van de directie GMT die beschikte over expertise op het gebied van productveiligheid, en die verantwoordelijk was voor het beleid rondom kwaliteit en markttoelating. De directie GMT achtte het niet correct dat mondkmaskers met een CE-keurmerk ook aan het RIVM werden aangeboden voor een kwaliteitscontrole en was van mening dat het RIVM de consequenties van het verwerken van grafeen niet kon beoordelen. In interviews met ambtenaren van VWS is toegelicht dat het bijzonder is dat het RIVM een mondkmasker dat al door een notified body was goedgekeurd, kon afkeuren, vooral omdat het geen inhoudelijke beoordeling betrof. Volgens deze geïnterviewden houdt de certificering door een notified body in dat er geen stoffen in het product zitten die op basis van de Europese wet- en regelgeving gevaarlijk kunnen zijn. Het RIVM is geen notified body en was niet in staat het al bestaande oordeel van een notified body te herzien, aldus deze geïnterviewden. Het RIVM licht hierbij toe dat het niet beschikt over de juiste bevoegdheid om het al bestaande oordeel van een notified body te herzien, maar dat het wel in staat is – en de juiste kennis heeft – om een beoordeling te doen. Het RIVM heeft nader toegelicht dat het niet de juiste productspecificaties heeft ontvangen om een beoordeling te kunnen doen. Er was onvoldoende informatie verstrekt om een oordeel te kunnen vormen of te testen.

⁹²⁵ OAKVC2-000068208.

⁹²⁶ OAKLC14-002058553.

⁹²⁷ OAKVC1-000558468.

⁹²⁸ OAKLC14-001470309.

15.10

Vrijgeven goederen

1144 Nadat VWS Van Lienden heeft geïnformeerd over de uitlevering van de Shengquan-mondmaskers, vraagt het LCH voor het definitieve vrijgeven van de mondmaskers nog formele toestemming van VWS op 21 augustus 2020.⁹²⁹ VWS geeft aan dat dit al gedaan is, door het met het LCH delen van de eerdere e-mail aan Van Lienden door VWS. Het LCH is het hier niet mee eens.⁹³⁰ VWS deelt vervolgens, op verzoek van het LCH, de onderliggende documentatie over de goedkeuring van de mondmaskers van RGA met het LCH op 24 augustus 2020.⁹³¹

1145 Op 1 september 2020 bericht het LCH per e-mail aan Van Lienden *“daarmee zijn de openstaande zaken tussen RGA en LCH afgedaan”*.⁹³² In deze e-mail van het LCH is het volgende vermeld:

Inderdaad stond ik in de CC van wat emailtjes tussen jou en min. VWS. Hieruit kon ik opmaken dat het min. VWS tevreden is over de documenten die jij hebt aangeleverd, en daar ook de conclusie aan verbindt dat het LCH de maskers van Shenq quan kan uitleveren.

We hadden zelf de maskers van Ryzur al geaccepteerd en vrijgegeven en hebben nu via het VWS het bericht ontvangen dat ook de maskers van Shengquan in orde zijn en kunnen worden uitgeleverd. Daarmee zijn de openstaande zaken tussen RGA en LCH afgedaan. Volgens mij moet nog een aantal maskers binnenkomen in ons magazijn, maar die zijn al onderweg en door jullie FOB aangeleverd. Daarmee is alles in orde.

Rest mij natuurlijk jullie hartelijk te danken voor jullie inzet en toewijding van de afgelopen maanden. Samen met jullie leveringen hebben we nu voldoende goede artikelen op voorraad voor de medewerkers in de zorg.

Figuur 161: OAKLC14-001470316

1146 Op 10 september 2020 wordt een memo over de gang van zaken voor de FFP2-maskers van RGA gedeeld met het kwaliteitsteam van het LCH. Daarin wordt onder de 'conclusie' vermeld dat de RGA-mondmaskers vrijgegeven worden op basis van de VWS-richtlijn.⁹³³ In dit memo staat:

⁹²⁹ OAKLC14-003465507; OAKLC14-002058553.

⁹³⁰ OAKVC2-000529796.

⁹³¹ OAKVC1-000275385; OAKLC14-001768769.

⁹³² OAKLC14-001470316.

⁹³³ OAKLC14-000241144.

Memo van Kwaliteitsteam LCH over FFP2 maskers van Relief Good Alliances (RGA)

10 september 2020

Inleiding

RIVM heeft bij een test van de FFP2 maskers van Shenquan (leverancier Relief Good Alliances) geconstateerd dat er grafeen in de mondmaskers zit dat de gevolgen hiervan voor de volksgezondheid niet bekend zijn.

Aangescherpt beleid van MinVWS

Als een product een geldige CE markering heeft dan worden deze producten direct uitgeleverd aan de zorg. Dit geldt ook voor dit masker. MinVWS heeft LCH opdracht gegeven om dit masker uit te leveren aan de zorg.

Theoretische screening FFP2 maskers van leverancier Shenquan:

- CE markering is aanwezig.
- De stof grafeen wordt genoemd in de testrapporten en in de technisch file waarop de CE markering is gebaseerd.

Aanvullend vanuit het kwaliteitsteam

Grafeen is een nieuwe grondstof die in verschillende toepassingen op de wereldmarkt komt. Door het gebruik van deze nieuwe toepassing in mondmaskers heeft het kwaliteitsteam LCH extra informatie ingewonnen en op basis van deze ingewonnen informatie geen aanleiding gezien voor verder onderzoek aangaande de kwaliteit.

Conclusie:

Grafeen is meegenomen in de testen en in de certificering van een geaccrediteerd testburo. Daarmee voldoet het masker aan de gestelde kwaliteitseisen en normen en wordt op basis van de VWS richtlijn vrijgegeven. Met de kennis van nu, ziet het kwaliteitsteam geen redenen voor nader onderzoek met betrekking tot de kwaliteit.

Figuur 162: OAKLC14-000241144

1147 De vrijgave van de RGA-mondmaskers in de systemen van het LCH bevestigt het LCH op 22 september 2020 via de wekrapportage aan VWS.⁹³⁴

15.11 Reactie verzoeken aan CCQS en testuitslag BSI

1148 Op 25 augustus 2020 reageert CCQS op eerdere vragen van het RIVM van 20 juli 2020 met de melding dat ze van mening waren dat het op de verpakking van de mondmaskers genoemde grafeen een "marketing exercise" was.⁹³⁵ Het geteste product bevatte namelijk geen grafeen, maar een kleine hoeveelheid actieve koolstof, dat volgens CCQS al jaren wordt gebruikt in mondmaskers.⁹³⁶

⁹³⁴ OAKVC1-000209440.

⁹³⁵ OAKVC2-000586715.

⁹³⁶ Het RIVM licht toe aan Deloitte: "Dit hebben zij geconcludeerd op basis van het technische dossier. Dit betekent dat, ondanks wat RGA en LCH zijn overeengekomen, de mogelijke risico's van grafeen niet zijn meegenomen in het CE-markeringstraject én dat de claim op de verpakking staat mogelijk niet klopt. CCQS heeft hun conclusie over de afwezigheid van grafeen niet opgenomen in de documentatie en de CE-markering afgegeven zonder eisen te stellen aan het aanpassen van de verpakking. Dit betekent dat het traject niet zorgvuldig is verlopen."

1149 Op 8 oktober 2020 heeft BSI haar testrapport verstrekt aan het LCH. Uit de door hen uitgevoerde testen volgt dat de geleverde RGA-mondmaskers (van Shengquan) voldoen aan de gestelde eisen.⁹³⁷ BSI stuurt dit bericht naar een e-mailadres van het LCH dat niet meer in gebruik is. Deze e-mail met het BSI-testrapport is pas op 2 december 2020 opgemerkt binnen het LCH.⁹³⁸ De samenvatting op de eerste pagina van het BSI-testrapport is als volgt:

Objectives.

This is a direct test evaluation to only certain clauses or sub-clauses of the agreed specification in accordance with the following test programme:

BSI COVID-19 filtering face piece technical specification, for COVID-19 masks for use by healthcare workers

Product Scope.

COVID-19 masks for use by healthcare workers

Report Summary.

The samples were received on 11 August 2020 and the testing was started on 20 August 2020.

The samples submitted complied with the requirements of the test work conducted.

Figuur 163: OAKLC14-001992069

15.12 Berichtgeving over kwaliteit

1150 In mei 2021 is er binnen het LCH en VWS gecommuniceerd over de RGA-mondmaskers, naar aanleiding van vragen van de pers. Deze vragen worden intern beantwoord op basis van de gebeurtenissen en luiden als volgt:⁹³⁹

8. Waarom heeft VWS de medische mondmaskers die Relief Good Alliances leverde goedgekeurd, terwijl het RIVM ze had afgekeurd vanwege de aanwezigheid van grafeen?
9. Heeft VWS nog advies ingewonnen over grafeen?
10. Hoe kijkt VWS naar de recente waarschuwing van de Canadese overheid over grafeen in mondkapjes, en de aanbeveling die niet langer te gebruiken vanwege mogelijke gezondheidsrisico's?
- Gecombineerde reactie op 8 t/m 10.**
- De betreffende mondmaskers waren in het bezit van een CE-markering die was afgegeven door een Europese (Ierse) notified body (nobo). Hierbij is ook de aanwezigheid van grafeen in de mondmaskers door de nobo gecontroleerd en goedgekeurd. Hiermee werd voldaan aan de bestaande wet- en regelgeving op het gebied van markttoelating van beschermingsmiddelen op de Europese markt. Tijdens met name de eerste fase van de coronacrisis heeft het RIVM via een zogenaamde teststraat kwaliteitsbeoordelingen gedaan bij producten die bij het LCH binnenkwamen. RIVM is normaliter niet de partij in Nederland voor dergelijke inspecties van producten, omdat in Nederland normaal gesproken gewerkt wordt met CE gemarkeerde producten. Het RIVM heeft de producten beoordeeld. Echter, bij de genoemde producten van Relief Good Alliances bleek dat er toch een CE-markering aanwezig was. RIVM gaf op basis van deze controle een negatief advies, omdat zij geen uitspraak over mogelijke risico's konden geven omdat er bij het RIVM niet veel bekend is over grafeen en ook niet over de blootstelling via een mondmasker.**
- Het is aan de inspecties – IGJ, NVWA en ISWZ – in Nederland om toezicht te houden op de verschillende soorten mondneusmaskers. Hierbij betrekken zij ook actuele (internationale) inzichten.**

Figuur 164: OAKVC1-000509695

1151 RIVM licht toe aan Deloitte dat het niet duidelijk was in hoeverre het grafeen geïnhaleerd zou kunnen worden bij het dragen van een mondkapje en dat in studies het inhaleren van grafeen in verband wordt gebracht met longeffecten. Hierdoor had het RIVM zorg over de toepassing van grafeen in mondkapjes. Het RIVM licht verder toe dat het voor hen onbekend was welk type grafeen was gebruikt en hoe het grafeen was verwerkt in de

⁹³⁷ OAKLC14-001182225; OAKLC14-001992069.

⁹³⁸ OAKLC14-001182225.

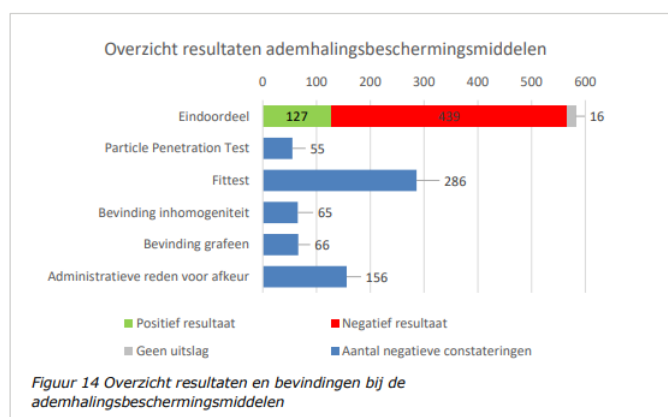
⁹³⁹ OAKVC1-000367566; OAKVC2-000607161; OAKVC1-000509695.

mondmaskers. Van Lienden, Damme en Van Gestel lichten toe aan Deloitte dat zij in de zomer van 2020 de fysisch-chemische eigenschappen van grafeen die betrekking hebben op het mondmasker hadden opgevraagd bij de fabrikant Shengquan. Vervolgens hebben zij deze informatie ontvangen en hebben ze deze op 31 juli 2020 en 3 augustus 2020 per e-mail verstrekt aan het LCH. Verder lichten zij toe dat zij in juli en augustus 2020 een tiental rapporten en gedetailleerde product(ie)specificaties hebben verstrekt aan het LCH over de precieze samenstelling, verwerking, veiligheid en het productieproces van grafeen in de mondmaskers. Deze documentatie was volgens hen ook beschikbaar voor het RIVM.

1152 Van Lienden, Damme en Van Gestel geven bij Deloitte aan dat de kwaliteit van de mondmaskers op orde was. Zij betreuren het dat, mede vanwege het lekken van onjuiste informatie richting de media, het beeld is gecreëerd dat de kwaliteit van de mondmaskers van RGA niet voldoende zou zijn. Zij benadrukken daarbij dat RGA juist de kwaliteit van de mondmaskers op orde had, dat ook heeft onderbouwd, en dat helaas het beeld is ontstaan in de media, en daardoor in de publieke opinie, dat de RGA-mondmaskers zouden zijn afgekeurd dan wel ondeugdelijk zouden zijn bevonden. Zij hebben geconcludeerd dat er onzorgvuldig met de feiten is omgegaan, ondanks de publiekelijke bevestiging van VWS dat de mondmaskers veilig voor gebruik werden bevonden, voldeden aan de wettelijke Europese eisen, en waren goedgekeurd voor vrijgave en gebruik.

1153 Op 19 januari 2022 heeft het RIVM een rapport uitgebracht over de kwaliteitsbeoordeling van PBM⁹⁴⁰ in de periode tussen maart en oktober 2020. In dit rapport, met als titel "Overzicht kwaliteitsbeoordeling beschermende middelen in de COVID-19-crisis", geeft het RIVM een overzicht van de door hen uitgevoerde testen van PBM voor het LCH. Uit dit overzicht volgt dat 14% van de chirurgische en 22% van alle⁹⁴¹ ingekochte ademhalingsbeschermingsmiddelen (FFPx & KN Maskers) die door het LCH aan het RIVM zijn aangeboden, zijn goedgekeurd. Dit rapport van het RIVM bevat geen details over de, uiteindelijk via een besluit van VWS, vrijgegeven RGA-mondmaskers, dan wel de herkomst van de leveranciers van de andere mondmaskers. Het RIVM meldt in dit rapport dat zij 566 ademhalingsbeschermingsmiddelen (FFPx & KN Maskers) heeft voorzien van een eindbeoordeling. Daarvan is 22% goedgekeurd en 78% afgekeurd (of heeft geen eindbeoordeling doorlopen). De resultaten van deze beoordeling zijn als volgt in het RIVM-rapport weergegeven:

Figuur 165: RIVM-rapport 2021-1037

⁹⁴⁰ www.rivm.nl/nieuws/kwaliteit-beschermingsmiddelen-liet-te-wensen-over-tijdens-covid-19-crisis, RIVM rapport 2021-0137.

⁹⁴¹ Zie paragraaf 15.6.2. Het RIVM heeft de RGA-mondmaskers afgekeurd. Dit RIVM-rapport betreft meer testen dan alleen de RGA-orders.

16

Vervolgaanbiedingen

16.1

Inleiding

1154 Dit hoofdstuk beschrijft de feiten en omstandigheden met betrekking tot de aanbiedingen die Hulptroepen dan wel RGA hebben gedaan na het overeenkomen van de RGA-orders op 22 april 2020 inzake het door RGA leveren van 40 miljoen mondmaskers. Deze aanbiedingen volgen op de eerdere voorstellen, zoals beschreven in hoofdstuk 10 'Voorstellen tot samenwerking met LCH' en hoofdstuk 11 'Voorstellen als leverancier van LCH'.

1155 Paragraaf 16.2 hierna bevat eerst een samenvatting en daarna volgen de bevindingen inzake de volgende onderwerpen:

- Een aanbod op 29 april 2020 van Hulptroepen, gericht aan VWS, aangaande 80 miljoen FFP2-mondmaskers (zie paragraaf 16.4).
- Een voorstel op 3 mei 2020 van Hulptroepen aangaande een samenwerking met onder andere VNO-NCW inzake een gecontroleerde supply chain voor meer dan 100 miljoen mondmaskers (zie paragraaf 16.5).
- Een aanbod van Hulptroepen op 11 mei 2020 met LCH-inkooporderformulieren vanuit RGA, gericht aan het LCH, aangaande ruim een miljard (chirurgische) mondmaskers (zie paragraaf 16.6).
- Een aanbod op 15 mei 2020 van Hulptroepen gericht aan het LCH aangaande de overname van een restvoorraad chirurgische en FFP2-mondmaskers (zie paragraaf 16.7).

1156 In Tabel 15 hierna zijn de kernelementen uit de verschillende vervolgaanbiedingen opgenomen die in dit hoofdstuk aan bod komen. In de eerste kolom van deze is de datum van het voorstel vermeld en in kolom twee is de titel van het voorstel vermeld. De derde kolom, 'Voorstel gedaan door', laat zien welke entiteit is opgenomen op het achterblad van het voorstel, onder de contactgegevens. In de vierde kolom wordt zichtbaar welke entiteit is vermeld in het voorstel, als het gaat om de contracterende partij. In de vijfde kolom wordt de aard van het voorstel bondig weergegeven. De laatste kolom verwijst naar de paragraaf in dit hoofdstuk waarin het voorstel nader wordt toegelicht.

Vervolgaanbiedingen

Winstoogmerk

Communicatie mei 2021

Datum	Omschrijving/ titel voorstel	Voorstel gedaan door	Beoogde contractspartij	Aard voorstel	Wijze van financiering	Prijs per mondmaskers (inclusief btw)	Aantal mondmaskers	Rol HA en partners	Beschreven in paragraaf
29 april 2020	Een voorstel voor de 1,5 meter economie Nederland bescherrnt aan het werk'	Hulptroepen Alliantie	Hulptroepen Alliantie	PBM leveren aan het LCH als leverancier	Afamegarantie en/of voorfinanciering door overheid	Niet genoemd	Referentie aan zowel 80 miljoen als capaciteit van honderden miljoenen	Leverancier van het LCH en adviseur overheid verbetering inkoopproces PBM	16.4
3 mei 2020	Nederland bescherrnt aan het werk' Mondmaskers en de 1,5 meter samenleving	Hulptroepen Alliantie	Hulptroepen Alliantie	Opzetten van een inkoop- en distributiekanaal naast het LCH	Afamegarantie overheid en financiering door Rabobank	Niet genoemd	100 miljoen per week	Inkoop- en distributiekanaal naast het LCH	16.5
11 mei 2020	Overflow voorstel Chirurgische mondmaskers	Hulptroepen Alliantie	Relief Goods Alliance	PBM leveren aan het LCH als leverancier	Private financiering	Diverse prijzen	> 1 miljard	Leverancier van het LCH	16.6
15 mei 2020	Aanbod IIR Overname voorraad Hulptroepen	Hulptroepen Alliantie	Hulptroepen Alliantie	PBM leveren aan het LCH als leverancier	n.v.t.	€ 0,65 voor type IIR	Ca. 3 miljoen IIR en 160.000 FFP2	Leverancier van het LCH	16.7

Tabel 15: Vervolgaanbiedingen

16.2 Samenvatting vervolgaanbiedingen

Op basis van de beschikbare onderzoeksinformatie en de toelichtingen in interviews en wederhoor, kunnen de bevindingen in dit hoofdstuk 'Vervolgaanbiedingen' als volgt worden samengevat:

- 1157 Op 22 april 2020 komen RGA en het LCH overeen dat RGA 40 miljoen mondmaskers levert aan het LCH. Deze overeenkomst wordt gevolgd door verschillende vervolgaanbiedingen van Hulptroepen tot het leveren van in totaal 120 miljoen mondmaskers.
- 1158 Op 29 april 2020 doet Hulptroepen een (eerste vervolgaanbieding met een) voorstel tot het uitleveren van 80 miljoen (additionele) mondmaskers aan VWS: "Een voorstel voor de 1,5 meter economie". In een versie van dit voorstel verwijst Hulptroepen naar het contact met Kamerlid Omtzigt. Kamerlid Omtzigt neemt vanaf 30 april 2020 een paar keer contact op met minister voor MZS, om na te gaan of minister voor MZS op het voorstel gaat reageren.
- 1159 Op 4 mei 2020 stuurt Van Lienden WhatsApp berichten naar minister van VWS. Van Lienden deelt daarin een link naar het document "plan voor mondkapjes voor de 1,5 meter economie", dat is opgesteld namens Hulptroepen. Het plan beschrijft een samenwerking met andere partijen naast Hulptroepen, dat ten doel heeft een gecontroleerde supply chain op te bouwen voor meer dan 100 miljoen mondmaskers die zullen worden aangeboden op de Nederlandse markt. Op het plan komt geen reactie van minister van VWS, noch van minister voor MZS. Bij het uitblijven van deze reacties stelt Van Lienden Functionaris 3 VWS voor om inkooporderformulieren in te dienen bij het LCH en dan de afwijzing of acceptatie daarvan af te wachten. Functionaris 3 VWS geeft aan Van Lienden aan dat dit de juiste weg lijkt.
- 1160 Op 11 mei 2020 stuurt Van Lienden een voorstel uit naam van Hulptroepen naar het LCH, genaamd "Overflow voorstel". Bij dit voorstel zijn zeventien ingevulde LCH-inkooporderformulieren gevoegd. De LCH-inkooporderformulieren staan op naam van RGA en hebben betrekking op mondmaskers bij acht fabrikanten. Per fabrikant zijn de kosten per mondmasker en de leveringsvoorwaarden bijgevoegd. Gezamenlijk zouden volgens dit voorstel bij de acht fabrikanten meer dan een miljard chirurgische mondmaskers kunnen worden afgenomen, tegen een totaalprijs van ruim € 760 miljoen. Het LCH reageert op 12 mei 2020 per e-mail aan Van Lienden met de mededeling dat de huidige voorraad voldoende is om aan de vraag te voldoen, maar dat het aanbod in overweging zal worden genomen. Binnen het LCH vindt men de stukprijs van deze mondmaskers echter te hoog en het LCH gaat niet verder op het aanbod in.
- 1161 Op 15 mei 2020 reageert Van Lienden per e-mail op de mail van het LCH van 12 april 2020, waarin het LCH aangeeft dat de huidige voorraad voldoende is om aan de vraag te voldoen. Van Lienden geeft aan dat het LCH daarmee aangeeft dat het schaarste probleem is opgelost en, ziet Van Lienden derhalve geen bestaansrecht meer voor Hulptroepen. Van Lienden doet namens Hulptroepen als 'preferred supplier' van het LCH het aanbod aan het LCH om de voorraad mondmaskers van Hulptroepen tegen inkoopprijs over te nemen. Ook hiervan vindt het LCH de stukprijs te hoog en komt er geen transactie tot stand.

16.3 120 miljoen mondkmaskers

1162 Op 22 april 2020 komen RGA en het LCH overeen om 40 miljoen mondkmaskers te laten leveren door RGA. Tijdens de daaraan voorafgaande besprekingen tussen RGA, het LCH en VWS is over verschillende hoeveelheden te leveren mondkmaskers gesproken. Op 12 april 2020 is door Hulptroepen een (eerste) aanbod van 120 miljoen mondkmaskers gedaan via het Hulptroepen-initiatief (een aanbod met Hulptroepen als tweede PBM-kanaal). Deze hoeveelheid komt daarna vaker ter sprake in de correspondentie en de vervolgbesprekingen, alsook in de aanbiedingen die worden gedaan na de RGA-orders van 22 april 2020.

1163 Tijdens de gesprekken met Deloitte citeren Van Lienden, Damme en Van Gestel uit een geluidsopname⁹⁴² die is gemaakt op 17 april 2020, waarin **Functionaris 2 VWS** zou hebben gezegd 120 miljoen mondkmaskers een te groot volume te vinden en 40 miljoen een reële propositie te vinden om mee te beginnen. Deze opmerking hebben Van Lienden, Damme en Van Gestel gezien als een uitnodiging tot een mogelijke vervolgorde. **Functionaris 1 LCH** geeft in zijn gesprekken met Deloitte aan dat na de order van 40 miljoen mondkmaskers, Van Lienden nog drie of vier aanbiedingen heeft gedaan. Omdat er voldoende PBM waren, aldus **Functionaris 1 LCH**, zijn de vervolgaanbiedingen afgewezen door het LCH. In wederhoor geeft **Functionaris 2 VWS** aan dat er voldoende aanbieders van PBM waren.

16.4 Aanbieding 29 april 2020

16.4.1 Ontvangst en inhoud aanbieding 29 april 2020

1164 Op 29 april 2020 stuurt Van Lienden een voorstel tot het (additioneel) leveren van 80 miljoen mondkmaskers per WhatsApp aan **minister van VWS**. Van Lienden stuurt het voorstel in, in opvolging van een persconferentie⁹⁴³ waarin **minister van VWS** uitleg geeft over het in ontvangst nemen en verwerken van aanbiedingen inzake PBM.⁹⁴⁴ In gesprekken met Deloitte geeft **minister van VWS** aan dat hij in de betreffende persconferentie aangaf dat er nog steeds druk gezocht werd naar nieuwe PBM en dat Van Lienden via WhatsApp in reactie daarop dit voorstel stuurde. Van Lienden stuurt op 29 april 2020 twee versies van het voorstel naar **minister van VWS**.

1165 Het voorstel (waarbij beide versies "Hulptroepen" in de bestandsnaam hebben) heeft als titel: "Een voorstel voor de 1,5 meter economie", en als ondertitel: "Nederland beschermd aan het werk".⁹⁴⁵ Van Lienden geeft in gesprekken met Deloitte aan dat dit voorstel is opgesteld door een teamlid dat op dat moment bezig was met een presentatie voor VNO-NCW/het ministerie van EZK, die op 4 mei 2020 door Hulptroepen is verzorgd (zie alinea 1187 en

⁹⁴² Van Lienden, Damme en Van Gestel hebben aan Deloitte aangegeven over een geluidsopname van dit gesprek te beschikken. Deze geluidsopname is, ondanks een herhaald verzoek hiertoe van Deloitte, niet aan Deloitte verstrekt.

⁹⁴³ Van Lienden stuurt dit voorstel per WhatsApp bericht, met als inleiding: "zag dit fragment en dacht: toch even appen."

⁹⁴⁴ OAKVC3-000050265; OAKVC3-000050266; OAKVC3-000050267.

⁹⁴⁵ OAKVC3-000050274.

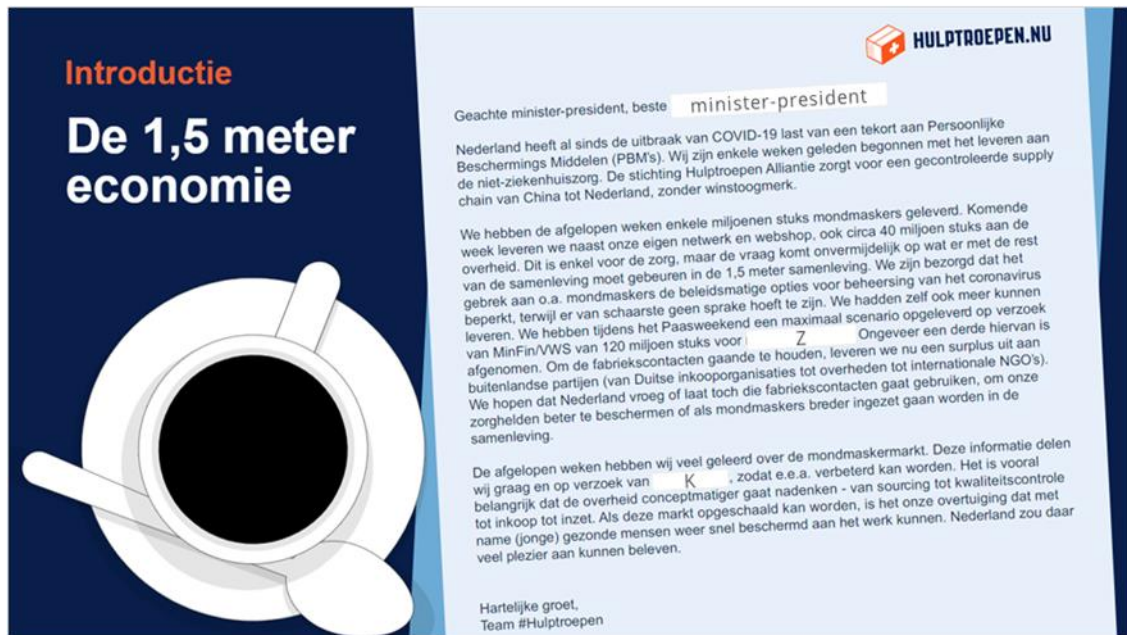
Vervolgaanbiedingen

Winstoogmerk

Communicatie mei 2021

verder). Dat teamlid heeft die presentatie volgens Van Lienden als basis gebruikt voor dit op 29 april 2020 gedane voorstel (zie paragraaf 16.5).

1166 Het logo van Hulptroepen.nu is zichtbaar in het voorstel op negen van de 15 pagina's, waaronder op de titelpagina en de introductiepagina. De introductiepagina sluit af met de tekst: "Hartelijke groet, Team #Hulptroepen"⁹⁴⁶ Deze introductiepagina (versie 'Hulptroepen (2) (1).pdf') ziet er als volgt uit:

Figuur 166: OAKVC3-000050274

1167 Op de introductiepagina is verder het volgende te lezen: "De stichting Hulptroepen Alliantie zorgt voor een gecontroleerde supply chain van China tot Nederland, zonder winstoogmerk. We hebben de afgelopen weken enkele miljoenen stuks mondknaskers geleverd. Komende week leveren we naast onze eigen netwerk en webshop, ook circa 40 miljoen stuks aan de overheid" en "We hebben tijdens het Paasweekend een maximaal scenario opgeleverd op verzoek van MinFin/VWS van 120 miljoen stuks voor minister [voor MZS]. Ongeveer een derde hiervan is afgenomen". Zowel minister voor MZS als Functionaris 3 VWS licht in gesprekken met Deloitte toe dat zij niet hebben verzocht om een voorstel voor 120 miljoen mondknaskers. Op de introductiepagina is niet vermeld dat de levering van 40 miljoen (een derde van de 120 miljoen) mondknaskers een transactie van RGA betreft (en niet van SHA of HABV). In wederhoor geeft Functionaris 3 VWS aan dat er geen relatie was met het ministerie van Financiën. Volgens Functionaris 3 VWS doelt Van Lienden op hem, als Van Lienden schrijft over het ministerie van Financiën.

1168 Op 24 april 2020 hebben Van Lienden en Kamerlid Omtzigt een ontmoeting op het kantoor van Van Lienden. Aan Kamerlid Omtzigt is, volgens Van Lienden en Damme, uitgelegd dat op 12 april 2020 door Hulptroepen Alliantie een voorstel was gedaan aan het LCH voor 120 miljoen mondknaskers en dat de uiteindelijke overeenkomst betrekking had op 40 miljoen mondknaskers. Er lag daarmee volgens Van Lienden en Damme een ongebruikte mogelijkheid voor het leveren van een aanvullende 80 miljoen mondknaskers. Volgens Van Lienden en Damme gaf Kamerlid

⁹⁴⁶ OAKVC3-000050274.

Vervolgaanbiedingen

Winstoogmerk

Communicatie mei 2021

[Omtzigt] daarop aan een week later een gesprek te hebben met [minister-president]. Hij bood aan om het voorstel van 120 miljoen mondkmaskers ten opzichte van een afname van 40 miljoen mondkmaskers aan te kaarten.

1169 [Kamerlid Omtzigt] bevestigt in een brief met antwoorden op vragen van Deloitte op 24 april 2020 op bezoek te zijn geweest bij Van Lienden en Damme.⁹⁴⁷ In de brief geeft [Kamerlid Omtzigt] aan tijdens het bezoek met Van Lienden gesproken te hebben over onvoldoende mondkmaskers voor de zorg, waarna Van Lienden vertelt over de eerste order en de mogelijkheid tot het leveren van meer mondkmaskers. Volgens [Kamerlid Omtzigt] geeft Van Lienden aan dit zonder winstoogmerk te doen⁹⁴⁸ en zegt dat de mondkmaskers anders onder meer naar Duitsland gaan. Daarnaast heeft Van Lienden desgevraagd uitleg gegeven over de structuur van Hulptroepen. [Kamerlid Omtzigt] geeft verder aan dat hij na dit gesprek een presentatie heeft ontvangen van Van Lienden, die hij op 28 april 2020 zegt te hebben overhandigd aan [Functionaris AZ], voorafgaand aan een reeds gepland gesprek (over vaccins) met [minister-president].⁹⁴⁹

1170 Van Lienden heeft WhatsApp verkeer met [Kamerlid Omtzigt] gedeeld met Deloitte waarin, naast de informatie-uitwisseling over de mogelijkheid om 120 miljoen mondkmaskers te leveren, [Kamerlid Omtzigt] een aanzet geeft voor een voorwoord bij het voorstel, dat door een teamlid is gebruikt en aangevuld volgens Van Lienden.⁹⁵⁰ [Kamerlid Omtzigt] geeft in wederhoor aan dat hij hiermee aandacht wilde vragen voor de problemen in de zorg en de economie. Daaraan voegt [Kamerlid Omtzigt] toe dat de uiteindelijke introductiepagina anders is dan zijn aanzet. Tevens heeft hij niet gevraagd om te benoemen dat er geen winst wordt gemaakt (zoals vermeld op de introductiepagina).

1171 Zoals hiervoor vermeld, stuurt Van Lienden op 29 april 2020 twee versies van het voorstel naar [minister van VWS]. Van Lienden stuurt eerst het voorstel dat is gericht aan de TK en daarna de versie die is gericht aan [minister-president], met de opmerking dat de laatste versie de juiste versie is, waar de cijfers van LCH in staan. Dit WhatsApp verkeer is als volgt:

⁹⁴⁷ Aanvullend op de brief met antwoorden, heeft [Kamerlid Omtzigt] dit toegelicht in wederhoor.

⁹⁴⁸ Van Lienden licht in wederhoor toe dat in het gesprek op 24 april 2020 niet gesproken is over een winstoogmerk (het maken van winst was op dat moment nog onzeker). Ook is volgens Van Lienden niet gesproken over de structuur inzake RGA. Van Lienden geeft aan dat in een gesprek met [Kamerlid Omtzigt] op 4 oktober 2021 wel over het maken van winst is gesproken in de maanden na april 2020. [Kamerlid Omtzigt] benadrukt in wederhoor dat Van Lienden op 24 april 2020 heeft gesteld dat zonder winstoogmerk mondkmaskers geleverd zijn. Ook verwijst [Kamerlid Omtzigt] naar latere uitlatingen van Van Lienden daarover.

⁹⁴⁹ Zie ook hoofdstuk 10 'Voorstellen tot samenwerking met het LCH' voor de toelichting over de contacten tussen [Kamerlid Omtzigt] en Van Lienden.

⁹⁵⁰ OAKD0306-00000158, in de dit app-verkeer wordt op verschillende momenten gecommuniceerd over Covid-19, het LCH en PBM, alsmede over het aanbieden van mondkmaskers en Hulptroepen. Over de aanzet meldt [Kamerlid Omtzigt] in dit WhatsApp bericht: "opzetje maar verander het maar zoals je wilt."

Vervolgaanbiedingen

Winstoogmerk

Communicatie mei 2021

Figuur 167: OAKVC3-000050265

Figuur 168: OAKVC3-000050266

Figuur 169: OAKVC3-000050267

1172

Alleen op de introductiepagina zijn verschillen tussen beide versies van het voorstel zichtbaar, waarbij in de versie, gericht aan minister-president, een Kamerlid met naam wordt genoemd en de totaal aangeboden hoeveelheid van 120 miljoen is aangegeven. Van Lienden, Damme en Van Gestel lichten hierbij toe dat er twee versies zijn gemaakt in verband met de geheimhouding die is afgesproken met het LCH. Van Lienden, Damme en Van Gestel gingen ervan uit dat deze geheimhouding wel gold richting de Kamerleden, maar niet richting VWS. Van Lienden, Damme en Van Gestel benadrukken dat uiteindelijk is afgezien van de versie gericht aan Kamerleden.

Vervolgaanbiedingen

Winstoogmerk

Communicatie mei 2021

Voorstel gericht aan de minister-president**Verskil in voorstel gericht aan Kamerleden**

Geachte minister-president, beste Mark,

Geacht Kamerlid,

We hebben tijdens het Paasweekend een maximaal scenario opgeleverd op verzoek van MinFin/VWS van 120 miljoen stuks voor **minister voor MZS**. Ongeveer een derde hiervan is afgenomen.

Van het aanbod dat is neergelegd als optie is ongeveer een derde afgenomen.

Deze informatie delen wij graag en op verzoek van **Kamerlid Omtzigt**, zodat e.e.a. verbeterd kan worden.

Deze informatie delen wij graag, zodat e.e.a. verbeterd kan worden.

1173 Van Lienden licht in gesprekken met Deloitte toe dat de opmerking 'zonder winstoogmerk' in de WhatsApp conversatie met **minister van VWS** betrekking heeft op de additionele 80 miljoen mondkmaskers. **Minister van VWS** licht toe destijds niet op de opmerking 'zonder winstoogmerk' te zijn 'aangeslagen'. Volgens **minister van VWS** was dat destijds niet van belang, omdat het doel van VWS was om PBM in te kopen zonder daarbij over een concurrerend initiatief te kunnen beschikken.

1174 De kostendoorrekening van het voorstel is als volgt:⁹⁵¹

Figuur 170: OAKVC3-000050274

1175 Aan het einde van deze aanbieding op 29 april 2020 vraagt Hulptroepen om een beslissing:⁹⁵²

Ervaring**Beslissing**

Hulptroepen is in staat om op korte termijn het tekort aan mondkmaskers weg te nemen, maar mist nu mandaat en middelen om de 'trekker over te halen' op grote deals. Daarom gaan wij graag met u in gesprek om te bespreken in welke vorm en onder welke voorwaarden een dergelijk mandaat gecreëerd zou kunnen worden. Los daarvan helpen we graag de Rijksoverheid met het verbeteren van inkoopprocessen en het voorkomen dat opgedane kennis en fabriekslijnen verloren gaan aan het buitenland.

Figuur 171: OAKVC3-000050274

⁹⁵¹ OAKVC3-000050274.

⁹⁵² OAKVC3-000050274.

Vervolgaanbiedingen

Winstoogmerk

Communicatie mei 2021

1176 De op één na laatste pagina bevat een logo van Hulptroepen en een disclaimer van Hulptroepen Alliantie B.V. en Stichting Hulptroepen Alliantie. Van beide zijn de KVK-nummers weergegeven en de contactgegevens van Van Lienden als initiatiefnemer:⁹⁵³

Figuur 172: OAKVC3-000050274

Figuur 173: OAKVC3-000050274

1177 Minister van VWS geeft in gesprekken met Deloitte aan dat het om een ongevraagde aanbieding ging, waar niets mee is gedaan. De opmerking "Dank! Ik ga het goed lezen."⁹⁵⁴ betreft beleefdheid volgens minister van VWS. Verder geeft minister van VWS aan geen contact met minister-president of met Kamerlid Omtzigt te hebben gehad over het voorstel, hetgeen Kamerlid Omtzigt bevestigt in wederhoor bij Deloitte.

16.4.2 Reactie op aanbieding 29 april 2020

1178 Minister van VWS stuurt het bericht van Van Lienden op 29 april 2020 door naar minister voor MZS en naar Functionaris 1 VWS en vraagt ze om het te lezen.⁹⁵⁵ Richting minister voor MZS maakt minister van VWS de opmerking dat hij niet snapt waarom er 40 miljoen mondmaskers zijn afgenomen als er een aanbod lag van 120 miljoen mondmaskers:⁹⁵⁶

Tkn - stuurt Sywert net. Ik ga het lezen. Wil jij dat ook doen en kijken of je dingen ziet die ons kwetsbaar maken? (Snelle scan: als men 120 mln kon leveren en we hebben maar 40 mln willen hebben....., snap ik niet)

Figuur 174: OAKCHT-0001-00000973

1179 Minister voor MZS reageert hierop door aan te geven dat volgens hem de afspraak is: "begin nu maar snel met die 40 mln. Kunnen we daarna verder zien." Ook geeft minister voor MZS aan dit te zullen nagaan bij Functionaris 2 VWS, waarna minister voor MZS het voorstel op 29 april 2020 doorstuurt naar Functionaris 2 VWS. Functionaris 2 VWS reageert nog op 29 april 2020 met het onderstaand bericht, dat minister voor MZS vervolgens doorstuurt naar minister van VWS.⁹⁵⁷ Minister voor MZS licht in gesprekken met Deloitte toe de reactie van Functionaris 2 VWS te hebben gedeeld met minister van VWS, omdat hij het ermee eens was. De reactie van Functionaris 2 VWS is als volgt:

⁹⁵³ OAKVC3-000050274.

⁹⁵⁴ OAKVC3-000050267.

⁹⁵⁵ OAKCHT-0001-00000237; OAKCHT-0001-00000973.

⁹⁵⁶ OAKCHT-0001-00000973.

⁹⁵⁷ OAKCHT-0001-00000205; OAKCHT-0001-00000973.

Vervolgaanbiedingen

Winstoogmerk

Communicatie mei 2021

Paar punten in steekwoorden als reactie:.. Hij heeft een deal met het LCH kunnen sluiten voor 40 mln ffp2 maskers. . Dat is een grote deal. Zeker met zijn propositie: wel goed verkend welke fabrieken zouden kunnen leveren met testsamples, maar hij had nog geen productieervaring!. Dat geldt wel voor andere Supply-lines. Die waren al verder dan hij. Hij werkte daarom met een grotere foutmarge (12 🤔 itt Lch tot nu (8 🤔).. Gezien ook zijn inzet en kwaliteitsbewijzen zijn wij toch met hem in zee gegaan.. Vind het heel teleurstellend dat hij vervolgens zo negatief doet over het LCh. Dat had hij juist beloofd niet te doen.. Het verder opschalen van volumes kan met al beproefde productie lijnen waarmee we al ervaring hebben.. Hij heeft het over einde lockdown. Dan gaat het over 'niet-zorg'! Daarover spreken wij nog verder zo spraken jij en ik vanochtend af. Dan gaat het ook over chirurg. maskers en niet over ffp2.. Dreigingen met dutse tandartsen en Griekse ... komen heel ongeloofwaardig over.. Hij raakt op dit moment zijn eigen voorraad ffp2nog niet kwijt zien wij bij zijn webshop.Tot slot: hij heeft een heel goede deal kunnen sluiten en moet zich echt nog bewijzen.

Figuur 175: OAKCHT-0001-00000205

1180 De aanbieding van 29 april 2020 heeft niet geleid tot een transactie. In de beschikbare onderzoeksinformatie is geen informatie achterhaald waaruit blijkt dat de aanbieding van 29 april 2020 is gedeeld met of behandeld door het LCH. Van Lienden, Damme en Van Gestel lichten toe dat zij geen reactie hebben ontvangen op het voorstel van 29 april 2020.

16.4.3 **Navraag door Kamerlid**

1181 Op 30 april 2020 stuurt **Kamerlid Omtzigt** een WhatsApp bericht naar **minister voor MZS**. Op 2 mei 2020 heeft **minister voor MZS** hier nog niet op gereageerd en stuurt **Kamerlid Omtzigt** een rappel, waarop **minister voor MZS** reageert met "LCH spreekt met Sywert. Moet ik nu niet tussen gaan zitten".⁹⁵⁸ In gesprekken met Deloitte geeft **minister voor MZS** aan niet te weten waarom **Kamerlid Omtzigt** hem direct heeft benaderd. **Kamerlid Omtzigt** geeft in wederhoor dat hij graag wilde dat het contact gelegd werd.

1182 Op 5 mei 2020 stuurt een ambtenaar van het ministerie van AZ een WhatsApp bericht naar **minister voor MZS**, na contact met **Kamerlid Omtzigt**.⁹⁵⁹ Dit contact verloopt als volgt:

[05-05-2020 13:33:00] **Dag Z**, ik heb **Kamerlid Omtzigt** weer op de lijn over 80 mln mondkapjes die afgenomen konden en kunnen worden. Hij gaf aan dat er nog geen contact met hem is opgenomen. Ik wil niet zeuren, maar het zou heel fijn zijn als iemand van vws hier achteraan zou kunnen gaan. Mogelijk levert dat 80 mln mondkapjes op, maar in elk geval een tevreden politicus of een politicus die zich gehoord voelt. Is er iemand die hem kan bellen? Vast dank en een fijne dag.

[05-05-2020 13:36:39] **Z**: ?? Ik had hem dag na jouw verzoek al gesproken. En hij wilde dat (weer) met Sywert werd gesproken. Ik zorg dat weer iemand hem belt.

[05-05-2020 14:05:27] **Zucht. Sorry. Blijkbaar verwacht hij nog iets. Dank vast voor het oppakken. Hoop dat je nog een beetje mooie dag hebt.**

Z.
minister
voor MZS

Figuur 176: OAKZLB1-000000421

⁹⁵⁸ OAKCHT-0001-00000980.

⁹⁵⁹ OAKZLB1-000000421.

Vervolgaanbiedingen

Winstoogmerk

Communicatie mei 2021

1183 Van Lienden, Damme en Van Gestel lichten hierbij toe dat Kamerlid Omtzigt deze contacten niet legde op verzoek van Hulptroepen of RGA. Kamerlid Omtzigt licht in wederhoor toe dat deze contacten puur maatschappelijk gericht waren.

1184 Eveneens op 5 mei stuurt Kamerlid Omtzigt een WhatsApp bericht naar minister voor MZS, om aan te geven dat er nog geen contact is gelegd met Van Lienden. Kamerlid Omtzigt stuurt daarna een bestand met de naam 'Hulptroepen (2).pdf', zijnde het aanbod van 29 april 2020, gericht aan minister-president, aan minister voor MZS.⁹⁶⁰ Dit contact verloopt als volgt:

Figuur 177: OAKCHT-0001-00000980

1185 In een brief met antwoorden op vragen van Deloitte geeft Kamerlid Omtzigt aan eraan geïnformeerd te hebben of het voorstel goed was aangekomen en was opgepakt. Daarbij geeft hij aan dat het niet aan hem was om te beoordelen welk aanbod het beste was, maar dat hij zich ervan wilde verzekeren dat er voldoende mondmaskers in Nederland zouden zijn wanneer dat nodig zou zijn. Kamerlid Omtzigt stelt in zijn antwoorden dat Van Lienden hem ervan had overtuigd dat Hulptroepen geen winstoogmerk had.

16.5 Plan mondmaskers voor 1,5-metereconomie

16.5.1 Ontvangst Plan 1,5-metereconomie

1186 In gesprekken met Deloitte geeft Functionaris 2 VWS aan dat op het moment dat de vraag ontstond welke mondmaskers buiten de zorg geleverd moesten worden, een parallel project is opgestart door VNO-NCW. Functionaris 2 VWS heeft Van Lienden daar op een bepaald moment naar verwezen.

1187 Op 4 mei 2020 stuurt Van Lienden WhatsApp berichten naar minister van VWS, met een link naar het voorstel "Plan voor mondkapjes voor de 1,5 meter economie", gedateerd op 3 mei 2020. Op 5 mei 2020 reageert minister van VWS op Van Lienden met de opmerking later in de week naar het voorstel te zullen kijken.⁹⁶¹ Dit contact start als volgt:

⁹⁶⁰ OAKCHT-0001-00000980.

⁹⁶¹ OAKCHT-0001-00000361.

Vervolgaanbiedingen

Winstoogmerk

Communicatie mei 2021

SL Sywert van Lienden 11:35 PM
Hi V, we zijn inmiddels een paar dagen en slagen verder. We hebben samen met VNO NCW en McKinsey een plan gemaakt voor mondkapjes voor de 1,5 meter economie. Als je geïnteresseerd bent, hierbij een link: <https://docs.google.com/presentation/d/1Xj4bcn5Kxgu8T5VwuCZavgKGNp8YhyonBvrEFWimYyg/edit?usp=sharing>

SL Sywert van Lienden 11:36 PM
Geloof dat zij er morgen ook meer verder gaan. Wij staan in elk geval klaar met de stichting om de overheid te helpen om de slagen te maken met bescherming voor OV, supermarkten, kappers etc als dat nodig is.

SL Sywert van Lienden 11:36 PM
Mocht je tijd hebben, dan zou ik het heel leuk vinden om er eens over te bellen. Veel geleerd en meegemaakt - en zie best wel grote kansen voor NL. Gr. Sywert

V. minister van VWS

Figuur 178: OAKCHT-0001-00000361

16.5.2 Inhoud Plan 1,5-metereconomie

1188 De aanbieding is gedaan vanuit Hulptroepen, zo volgt uit de eerste slide van het voorstel.⁹⁶² Op de introductiepagina is de volgende tekst opgenomen: *"We hebben de afgelopen weken enkele miljoenen stuks mondkapjes geleverd aan meer dan 2.000 zorgorganisaties. Komende week leveren we naast ons eigen netwerk en webshop, ook aan het Landelijk Consortium Hulpmiddelen."* De introductie is ondertekend met *"Team www.hulptroepen.nu"*.

1189 Op de pagina waarop de inhoud van het plan en een samenvatting zijn opgenomen, is te lezen: *"Hulptroepen – Non-profit met volledig gecontroleerde supply-chain, 100% batch testen en meer dan 50M geplaatste bestellingen"*.

1190 De volgende beslissing is gevraagd door Hulptroepen:

Vervolgstappen

Beslissingen & vervolg

Wat Hulptroepen kan bieden
Wij kunnen met Hulptroepen een volledig gecontroleerde supply chain bieden van fabriek in China tot de deur in Nederland, inclusief eigen kwaliteitstest op elke batch. Binnen enkele weken is van schaarste geen enkele sprake meer, waardoor de zorg goed beschermd is en ook voor de rest van Nederland alle beleidsopties op tafel liggen. We bieden deze spullen i.s.m. de Rijksoverheid aan de markt aan voor het opstarten van de economie. Bestaande marktpartijen kunnen direct afnemen en zelf distributie naar klanten voor rekening nemen.

Wat wij nodig hebben
Het enige wat voor Hulptroepen nodig is, is een afnamegarantie van de overheid als 'buyer of last resort', mits aan bepaalde harde, objectieve vereisten voldaan is. Op basis hiervan kan zelfs de volledige operatie privaat worden gefinancierd. Met pilot kan binnen week gestart worden.

Gaan we 100 miljoen+ mondkapjes IIR naar NL halen?

Figuur 179: OAKD03-0006-00000001

⁹⁶² OAKD03-0006-00000001.

1191 De laatste pagina van het voorstel vermeldt "Hulpdiensten Alliantie" en de namen van de entiteiten SHA, HABV en RGA⁹⁶³ daaronder, als volgt:

Figuur 180: OAKD03-0006-00000001

1192 Op 5 mei 2020 stuurt Van Lienden meerdere personen die betrokken zijn bij het voorstel "Plan voor mondkapjes voor de 1,5 meter economie" een overzicht van de fabrikanten die voor Hulpdiensten in totaal 280 miljoen mondkapjes kunnen fabriceren:⁹⁶⁴

Zoals besproken op verzoek hierbij de productiecapaciteit bij de grootste en meest betrouwbare suppliers in China voor chirurgische mondkapjes. Kunnen deze week al beginnen, totaal is volgende week af te leveren. Schrik niet: minimaal 280 miljoen stuks. Circa 200 zeecontainers vol. We verwachten dat het eerder meer dan minder kan worden als we ons best doen. Uiteraard kunnen we ook een pilot doen met 1 of 2 fabrieken, bv degene die op dit moment al draaien voor ons.

We hopen dat jullie hiermee ook anderen kunnen overtuigen dat er **geen fundamentele schaarste** is qua productiecapaciteit. Mocht de overheid niet over de brug komen, dan kunnen jullie dit aanbod ook neerleggen bij private partijen die willen bestellen.

Figuur 181: OAKVC1-000531693

1193 Op 5 mei 2020 hebben minister voor MZS en Van Lienden een gesprek over onder andere het LCH en de RGA-transacties.⁹⁶⁵ Minister voor MZS geeft in gesprekken met Deloitte aan Van Lienden te hebben toegezegd na te gaan wat er met het voorstel was gebeurd.

16.5.3 Reacties op Plan 1,5-metereconomie

1194 Op 5 mei 2020 hebben minister voor MZS en VNO-NCW met elkaar afgesproken ervoor te zorgen dat de vraag naar mondkapjes als gevolg van een 1,5-metereconomie (binnen delen van de samenleving of sectoren buiten de

⁹⁶³ Van Lienden, Damme en Van Gestel lichten hierbij toe: "Deze slide is niet door BD, CvG en SvL gemaakt maar door een teamlid. Zij hebben de laatste slide ook niet gezien, nog zelf opgemaakt. Anders had RGA niet onder het kopje bij Hulpdiensten Alliantie gedaan. Want dit is natuurlijk niet correct."

⁹⁶⁴ OAKVC1-000531693.

⁹⁶⁵ Het telefoongesprek op 5 mei 2020 ging ook over een uitzending van Nieuwsuur.

Vervolgaanbiedingen

Winstoogmerk

Communicatie mei 2021

zorg) niet gaat concurreren met de vraag naar mondkapjes binnen de zorg, zo staat te lezen in de e-mail van VNO-NCW aan **minister voor MZS** op 17 mei 2020:⁹⁶⁶

“Op dinsdag 5 mei hebben wij met je afgesproken dat we samen zorgen dat persoonlijke beschermingsmiddelen die voor de zorg bestemd zijn, daar ook benut kunnen worden (en dus dat de 1,5 meter economie niet gaat concurreren met de zorg).”

1195 Op 6 mei 2020 heeft **minister MZS** telefonisch contact met VNO-NCW, waarna aan **Functionaris 3 VWS** wordt gevraagd om contact te leggen met VNO-NCW. In de VNO-NCW e-mail van 17 mei 2020 is daarover het volgende te lezen:⁹⁶⁷

*“[...] Afgelopen week hebben wij, samen met EZK, met 1) contactberoepen 2) vervoerders en 3) de grootste retailers en groothandels gesprekken gevoerd over de te verwachten vraag en aanbod en knelpunten c.q. hulpvragen. Zie de bijgevoegde slides met de belangrijkste bevindingen en de hulpvraag/voorstellen die uit deze gesprekken zijn voortgekomen [...]. Deze zijn eerder deze week met EZK [...] gedeeld, met de afspraak dat zij met VWS kortsluiten. Andersom is, zo begrijp ik, **Functionaris 3 VWS** gevraagd een connectie te leggen met dit proces vanuit VWS/MinFin na het telefonisch gesprek met jou op woensdag 6 mei.[...]”*

1196 Op 6 mei 2020 stuurt Van Lienden een e-mail met de melding dat de fabrikanten (die in het “Plan voor mondkapjes voor de 1,5 meter economie” staan) via **Functionaris 4 VWS** zijn gecontroleerd met het LCH. Dit om te controleren of er tussen Hulptroupen en het LCH overlappende fabrikanten zijn. Van Lienden schrijft dit te hebben gedaan om zo te voorkomen dat “Nederlanders onderling gaan concurreren”. Op twee fabrikanten na is er geen overlap, en dus kunnen er volgens Van Lienden 262,5 miljoen mondkapjes worden aangeboden. **Functionaris 4 VWS** stuurt dit bericht op 6 mei 2020 door naar **Functionaris 2 VWS**.⁹⁶⁸ Van Lienden licht hierbij toe dat hij met **Functionaris 4 VWS** de afspraak had gemaakt dat hij niet zou concurreren met het LCH, dus ook fabrikanten voor andere projecten zou Van Lienden eerst langs het LCH halen, aldus Van Lienden.

1197 **Functionaris 2 VWS** vraagt dezelfde dag aan **Functionaris 4 VWS** of het LCH op de hoogte is van de fabrikanten. **Functionaris 4 VWS** reageert door aan te geven dat **Functionaris 1 LCH** ervan op de hoogte is dat hij de lijst met fabrikanten niet heeft:

*“Hulptroupen was met name bang dat als zij hun fabrieken zouden delen dat LCH dan zonder hen daar zou gaan inkopen, maar was wel bereid toe te zeggen dat als ik zou doorgeven dat een fabriek al op de lijst voorkwam dat zij daar dan niet meer mee verder zouden gaan. In het kader van de vertrouwens band die ik met hen onderhoud, om de rol van Zwitserland te kunnen blijven spelen, is de lijst zelf dus niet met LCH **Functionaris 1 LCH** gedeeld, maar heb ik hem wel de fabrieken benoemd die zowel bij LCH als bij Hulptroupen op de lijst voorkwamen.”⁹⁶⁹*

⁹⁶⁶ OAKVC1-000537618.

⁹⁶⁷ OAKVC1-000537618.

⁹⁶⁸ OAKVC2-000537474.

⁹⁶⁹ OAKVC2-000537474.

Vervolgaanbiedingen

Winstoogmerk

Communicatie mei 2021

1198 Op 6 mei 2020 stuurt Van Lienden het plan naar **Functionaris 3 VWS**, die daarop laat weten het plan eerst met **minister voor MZS** te willen bespreken.⁹⁷⁰ **Functionaris 3 VWS** geeft in gesprekken met Deloitte aan niet gevraagd te hebben om de aanbieding, maar het voorstel, gezien de achtergrond van de gesprekken die gevoerd werden met VNO-NCW (zie alinea 1186), te hebben doorgestuurd naar het LCH.

1199 Vervolgens heeft **minister voor MZS** bij Van Lienden aangegeven dat hij een formele aanbieding moest doen bij het LCH, aldus **minister voor MZS** in de gesprekken met Deloitte. Daarop zou Van Lienden het voorstel voor ruim een miljard mondmasker hebben ingediend. Zie vanaf alinea 1208 voor een bespreking van het aanbod van ruim een miljard mondmaskers.

1200 Op 7 mei 2020 stuurt Van Lienden WhatsApp berichten naar **Functionaris 3 VWS**.⁹⁷¹ Van Lienden komt hierin terug op het verzoek van **Functionaris 4 VWS** om voor de fabrikanten na te gaan of sprake is van overlap met de bestaande leveranciers van het LCH. Daarbij verwijst Van Lienden naar de eerdere contacten met **minister van VWS**, **minister voor MZS** en **Functionaris 2 VWS**, en geeft hij aan niets van hen vernomen te hebben. Het WhatsApp gesprek tussen **Functionaris 3 VWS** en Van Lienden gaat daarna verder, waarbij Van Lienden voorstelt om inkooporderformulieren in te vullen en **Functionaris 3 VWS** daarmee instemt. Dit contact verloopt als volgt:

[07-05-2020 10:13:15] Sywert van Lienden: Dag **R** hierbij overigens het vluchtschema (commerciele cargo's) die bij het productieschema hoort.

[07-05-2020 10:13:16] Sywert van Lienden: <bijgevoegd: 00000152-PHOTO-2020-05-07-10-13-16.jpg>

[07-05-2020 10:14:37] Sywert van Lienden: met complete oplossing voor 80 miljoen FFP2/320 miljoen IIR in +- een maand (met vorige order LCH hebben we moeten aanleveren in Shanghai, gaat uiteindelijk via de boot). Dit lijkt ons het snelste. Fabrieken zijn al gedubbelcheckt met **S**. Als we het aan LCH kunnen leveren en het is nog van nut, prima: dan horen we het graag.

[07-05-2020 10:15:49] Sywert van Lienden: we concurreren dus niet in de fabrieken, niet in de lucht etc. **V** **V** **Z** en **W** weten dat het speelt. Tot nu toe niks gehoord (**P** ook niet te pakken gekregen).

[07-05-2020 10:17:59] Sywert van Lienden: Alternatief is dus soort PPS waarbij in een cockpit door bv McKinsey afstemming plaatsvindt tussen VWS/EZK/markt om de juiste spullen tegen de juiste prijs op de juiste plek te leggen - met voorrang voor de zorg

[07-05-2020 12:54:55] Sywert van Lienden: Hi **R**, wat moet ik verwachten van vanmiddag? Gr. Sywert

[07-05-2020 13:14:18] **R**: Mijn mensen zijn nu parallel aan het schakelen met Ich (waarom maken jullie hier geen gebruik van) en Ezk (hoe zorgen we ervoor dat in overleg met vno/ncw wordt gezekerd dat er geen medische mondkapjes worden gebruikt in sectoren waar dit volgens RIVM niet nodig is.

[07-05-2020 13:14:49] **R**: Ik wacht even die uitslagen af en dan kan bekeken worden wie er met wie in een call moet.

[07-05-2020 13:20:37] Sywert van Lienden: OK

[07-05-2020 13:20:37] Sywert van Lienden: zal ik zelf ook nog even met **C** bellen van LCH?

[07-05-2020 13:20:45] **R**: Is goed

[07-05-2020 14:24:54] Sywert van Lienden: Hi **R**, zojuist **C** gesproken. Hij geeft aan dat ze bij LCH niks meer nodig hebben, er meer dan een jaar aan voorraad is en het dus sowieso een nee is. Gr. Sywert

R.
Functionaris
3 VWSS.
Functionaris
4 VWSV.
minister van
VWSZ.
minister
voor MZSW.
minister-
presidentP.
Functionaris
2 VWSC.
Functionaris
1 LCH

⁹⁷⁰ OAKZLB1-000001649.

⁹⁷¹ OAKZLB1-000001649.

Vervolgaanbiedingen

Winstoogmerk

Communicatie mei 2021

[07-05-2020 14:31:12] Sywert van Lienden: (het blijft dus een beetje verwarrend - óf er is een vraagmodelprobleem óf een groot misverstand rondom het gebruik in de rest v/d samenleving. Het aanbod dat hier boven zou staan kán toch niet de jaarvraag van NL in de zorg zijn?)

[07-05-2020 15:34:08] Functionaris 3 VWS : Mijn bericht is: we (Ich) hebben nu in ieder staan in principe 40 mln chirurgische maskers, we (Ich) willen even de kwaliteitscheck afwachten. Als die goed is dan ben jij in principe een prima partij om aanvullende afspraken te maken tegen uiteraard de juiste prijs. Bevestigd door C en P aan X . Dus graag op basis hiervan gesprekken met Ich vervolgen.

[07-05-2020 15:34:21] Functionaris 3 VWS : Ezk is nog pending

[07-05-2020 15:38:57] Sywert van Lienden: Hoe bedoel je dat? Wij leveren geen chirurgische maskers op het moment? Of bedoel je wat LCH nu in huis heeft?

[07-05-2020 15:40:11] Sywert van Lienden: okido

[07-05-2020 16:09:23] Functionaris 3 VWS : Om spraakverwarring te voorkomen beter om rechtstreeks contact te houden met Ich. Bottom line van mijn opmerking was dat ze bij de juiste kwaliteit en juiste prijs gewoon met je aan de slag willen.

[07-05-2020 16:30:59] Sywert van Lienden: Ok

[07-05-2020 16:31:11] Sywert van Lienden: We'll see

[07-05-2020 17:05:14] Sywert van Lienden: Krijg nog steeds het bericht dat LCH niets nodig heeft. Wat ik dan maar zal doen is concrete purchase orders indienen en dan de afwijzing of acceptatie afwachten. Dan is het tenminste duidelijk hoe het nou zit

[07-05-2020 17:15:19] Functionaris 3 VWS : Lijkt mij de juiste weg. Ik zal ook aan mijn kant blijven vragen....

C.
Functionaris
1 LCHP.
Functionaris
2 VWSX.
Functionaris
10 VWS

Figuur 182: OAKZLB1-000001649

1201 **Functionaris 3 VWS** stuurt de berichten die hij via WhatsApp op 7 mei 2020 van Van Lienden ontvangt door naar **Functionaris 7 VWS**. **Functionaris 7 VWS** reageert later op 7 mei 2020 via de WhatsApp met: "[...] belt VNO met boodschap geen medische kapjes kopen (van Sywert). Medische spullen zijn voor de zorg. Specs niet medisch hebben we nog niet. Krijg van hem terugkoppeling".⁹⁷²

1202 Op 7 mei 2020 stuurt **Functionaris 1 LCH** een WhatsApp bericht naar **Functionaris 2 VWS**. In deze communicatie uit **Functionaris 1 LCH** zijn zorgen over de overloop van contacten bij fabrikanten. Daarbij verwijst **Functionaris 1 LCH** ook naar het "kennelijk de ruimte krijgen bij minister voor MZS, minister van VWS en diverse ambtenaren".⁹⁷³

Functionaris 1 LCH 10:37 PM
Morgen ook Sywert cs even op de agenda. Zitten voor tweede keer bij een suplieer van ons met bij de eerste een brief van VWS en bij de tweede met een verhaal dat ze voor LCH gaan inkopen. Ook het feit dat ze kennelijk de ruimte krijgen bij Z, V en diverse ambtenaren met steeds wisselende verhalen begint te irriteren. Zeker omdat er in tegenstelling tot collega's die later een order kregen nog geen product geleverd is. Wat ze van B2C uitleveren (maar ook zorg) komt onder andere van onze fietsenverkoper.

Functionaris 2 VWS 10:40 PM
Prima. Bespreken we morgen. Ik ken geen ruimte die wordt gegeven. Sywert schermt wel altijd zelf met goede contacten. **Functionaris 2 VWS**

Functionaris 1 LCH 10:54 PM
Fijn om te lezen.

Z. minister
voor MZSV. minister
van VWS

Figuur 183: OAKCHT-0001-00000207

⁹⁷² OAKCHT-0001-00000532.⁹⁷³ OAKCHT-0001-00000207.

Vervolgaanbiedingen

Winstoogmerk

Communicatie mei 2021

1203 Uit de beschikbare onderzoeksinformatie en de in de interviews verkregen toelichtingen volgt dat het voorstel van 3 mei 2020 niet heeft geleid tot een transactie.

16.6 Aanbieding 11 mei 2020

16.6.1 Ontvangst aanbieding 11 mei 2020

1204 Op 11 mei 2020 doet Hulptroepen per e-mail aan Functionaris 4 LCH en aan Functionaris 1 LCH⁹⁷⁴ het "Aanbod chirurgische mondkapjes". Als bijlagen daarbij stuurt Hulptroepen het voorstel "Overflow voorstel Hulptroepen aan LCH (1)" en zeventien ingevulde inkooporderformulieren: "PO Proposals for LCH – 11 mei 2020". In de e-mail staat onder meer:⁹⁷⁵

[...] "Als preferred partner van LCH hebben wij de afspraak gemaakt om eerst te zorgen voor voldoende mondkapjes voor de zorg, voordat wij andere branches op verzoek bedienen. We hebben vorige week woensdag gesproken met minister [voor MZS], op zijn verzoek. Hij heeft ons gevraagd naar de voortgang en capaciteit van Hulptroepen en was enigszins verbaasd te horen dat we minder uitleveren dan door het ministerie gevraagd rondom Pasen. Zijn voorstel was om Functionaris 3 VWS te vragen om een gesprek tot stand te brengen, [...] Daarop heb ik ook met jou gebeld om te checken of e.e.a. nog nodig is. Je gaf daarop aan niet per sé iets nodig te hebben, maar het leek ons goed om ook voor de terugkoppeling aan de minister het aanbod ook met jullie te delen zodat er serieus naar gekeken kan worden, voor een beslissing valt erover (bij LCH of elders) waarbij jullie de eerste keus hebben." [...]

1205 Dit voorstel is gedaan namens Hulptroepen "als preferred partner van LCH". Hulptroepen heeft geen eerdere transacties met het LCH uitgevoerd. Zie paragraaf 12.9 voor de 'license to operate' aan RGA als preferred partner.

1206 In de e-mail geeft Van Lienden⁹⁷⁶ aan dat voor negen fabrikanten een "PO" [inkooporderformulier] is ingevuld, maar dat de voorkeur uitgaat naar "ShengQuan, Ryzur, Powecom en ShengGuang". Verder geeft Van Lienden aan dat de volumes op de meegeleverde inkooporderformulieren "niet maximaal zijn", maar ook "bescheidener zijn uit te voeren". Volgens Van Lienden is het mogelijk te leveren via luchtvracht, treinvracht of zeevracht. Van Lienden sluit af met onder andere de vraag om een terugkoppeling te geven aan 'beide ministers':⁹⁷⁷

[...] "Laat ons s.v.p. graag weten of er vanuit LCH behoefte is voor de korte of middellange termijn voor de zorgsector of als strategische voorraad in Nederland. We hopen jullie hiermee te kunnen helpen, maar als er nu geen behoefte meer is, horen we dat ook graag. Mocht onverhoopt (een deel van) de PO niet voldoen, horen wij graag op welk onderdeel dat is, zodat wij eventueel ook later goed kunnen beargumenteren waarom e.e.a. niet in

⁹⁷⁴ In de cc naar [inkoop@lchulpmiddelen.nl], [Functionaris 3 VWS], [Functionaris 4 VWS], Van Gestel en Damme.

⁹⁷⁵ OAKVC2-000537203.

⁹⁷⁶ Van Lienden geeft aan de e-mail niet te hebben verzonden. De presentatie, de e-mail en de voorstellen zijn alle door verschillende personen gedaan volgens Van Lienden.

⁹⁷⁷ OAKVC2-000537203.

Vervolgaanbiedingen

Winstoogmerk

Communicatie mei 2021

de zorg is ingezet. Ook als terugkoppeling naar beide ministers welke zij van ons hebben gevraagd. Uiteraard vinden we het beter/fijner om direct voor jullie te gaan bestellen zodat de voorraden er zijn voor de zorg.” [...]

1207 De inkooporderformulieren die zijn meegestuurd met dit voorstel zijn ingevuld op naam van RGA en niet op naam van Hulptroepen.⁹⁷⁸ Van Gestel en Van Lienden lichten in gesprekken met Deloitte toe dat Van Gestel tijdens het invullen van de formulieren reeds wist dat er geen behoefte bestond bij het LCH om meer in te kopen. Van Gestel heeft de eerder ingevulde inkooporderformulieren gebruikt en heeft zich alleen gericht op de inhoud, en niet op de contactgegevens (op naam van RGA).⁹⁷⁹

16.6.2 Inhoud aanbieding 11 mei 2020

1208 Het bij de e-mail van 11 mei 2020 gevoegde voorstel heeft als titel: *“Overflow voorstel”*, met de ondertitel: *“Chirurgische mondkmaskers”*. Op de titelpagina is het logo van Hulptroepen.nu zichtbaar. Het voorstel is gedateerd op 11 mei 2020.⁹⁸⁰ Behalve op de titelpagina staat het logo van Hulptroepen.nu ook op de pagina waarin gevraagd wordt om een beslissing, en op de laatste pagina van het document. Daarnaast komt de verwijzing naar Hulptroepen Alliantie terug in de uitleg over de supply chain in het voorstel. De introductiepagina sluit af met *“Hartelijke groet, Team #Hulptroepen”*.⁹⁸¹

Figuur 184: OAKVC2-000537204

⁹⁷⁸ OAKVC2-000537212.

⁹⁷⁹ Van Gestel licht toe aan Deloitte dat hij deze inkooporderformulieren heeft gemaakt en daartoe gebruik heeft gemaakt van de door RGA ingevulde formulieren voor de orders van Ryzur en Shengquan. Van Gestel vult daarbij aan dat hij onzorgvuldig geweest is met de tenaamstelling, deze hadden allemaal op Hulptroepen moeten staan. Volgens Van Gestel zou dit in een vervolgesprek zeker nader zijn toegelicht; echter, is dat er nooit van gekomen.

⁹⁸⁰ OAKVC2-000537204.

⁹⁸¹ OAKVC2-000537204.

Vervolgaanbiedingen

Winstoogmerk

Communicatie mei 2021

1209 In het document is een overzicht (tabel) opgenomen inzake de 'Productiecapaciteit', inclusief informatie over de prijs van de mondkmaskers:

Productie capaciteit

3 weken luchtvracht, daarna per trein

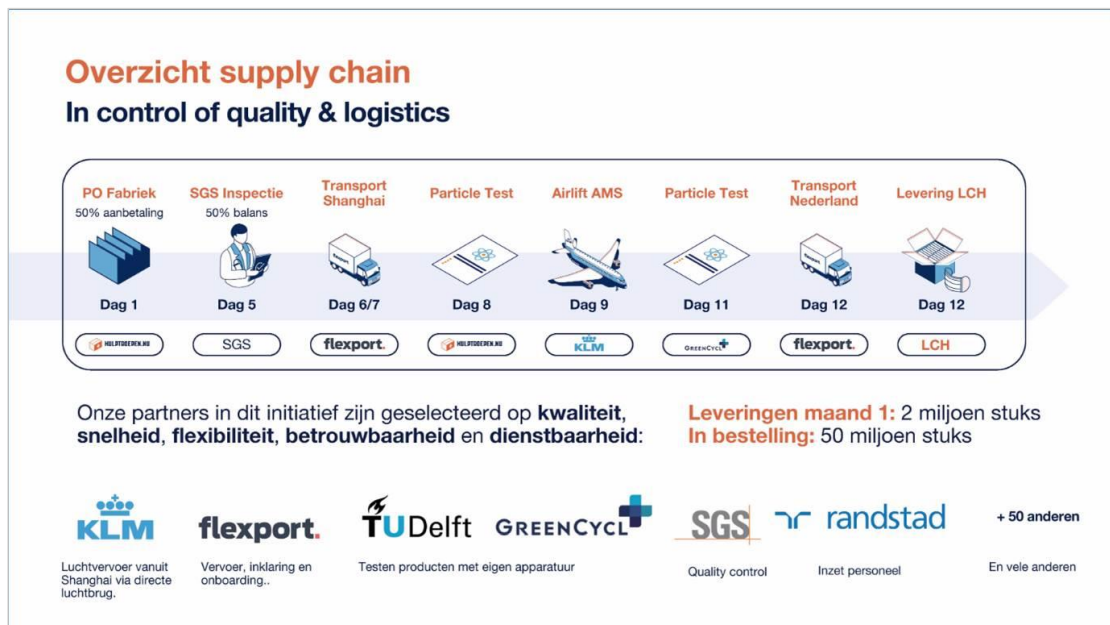
Fabrikant	Type	Certificering/export lijst	BFE	Prijs ex BTW FOB Shanghai vs DDP Wenen			beschikbare capaciteit p. week	Beschikbaar volume per datum X miljoen stuks					
				FOB	DDP train	DDP Air		20 mei air	27 mei air	3 juni air	10 juni train	17 juni train	24 juni train
	IRF	NMPA, FDA, CE expected	99.3%	€0,42	€0,47	€0,59	50-100 min	10	30	40	50	50	50
	IRF	FDA, DEKRA expected, TuV expected	99%	€0,42	x	€0,59	35-70 min	20	20	35	35	35	35
	IRF	DEKRA, Pony report	99.7%	€0,44	€0,49	x	10 min	5	7	10	10	10	10
	IRF	TuV	99.3%	€0,49	€0,51	€0,63	35 min	10	25	35	35	35	35
	IRF	NMPA, FDA		€0,41	€0,46	x	20 min	10	20	20	20	20	20
	IRF	NMPA, PRC shortlist, FDA, bio based	99.5%	€0,46	€0,48	€0,60	15 min		9	15	15	15	15
	II	NMPA, CDC List, FDA, CE expected		€0,41	€0,45	€0,57	30 min	20	30	30	30	30	30
	I	NMPA, FDA, produceert meltblown	98%	€0,37	x	€0,48	70-100 min	50	70	70	70	70	70
	I	CDC List, FDA		€0,36	€0,40	x	14 min	7	10	14	14	14	14
TOTAAL								132	221	269	279	279	195

Beschikbare capaciteit met luchtvracht						
	20 mei	27 mei	3 juni	10 juni	17 juni	24 juni
CEV 20 min stuks per dag / 170 min per week	Nodig aan CBM	3200	5600	5600	5600	5600
Capaciteiten opgevraagd 1 st begin juni	Aanbod aan CBM	8975	7110	5680	3555	3275
	Surplus aan CBM	5775	1510	80	-2045	-2325
Extra capaciteit luchtvracht voor surgical masks in mln stuks	Surplus in mln stuks	144	38	2	-51	-53
TOTAAL						

Figuur 185: OAKVC2-000537204

1210 In het document komt verder een "Overzicht supply chain" aan de orde waarin is weergegeven hoe "in control of quality & logistics" er uitziet:⁹⁸²

Figuur 186: OAKVC2-000537204

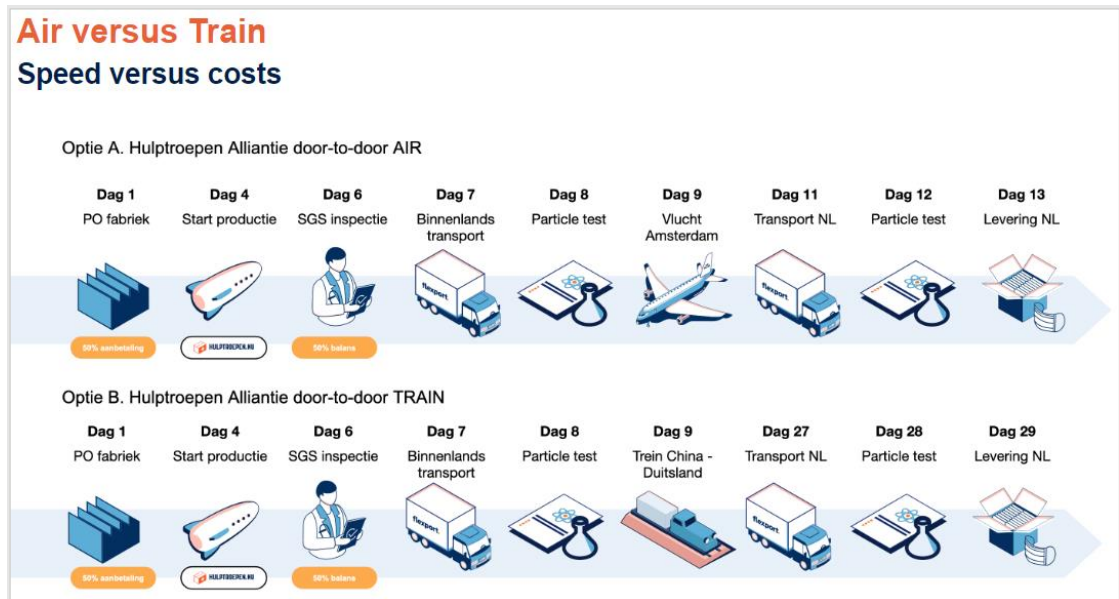
⁹⁸² OAKVC2-000537204.

Vervolgaanbiedingen

Winstoogmerk

Communicatie mei 2021

1211 Verder wordt vervolgens de volgende uitleg gegeven bij "Air versus Train", waarbij verwijzingen naar Hulptroepen zijn opgenomen:

Figuur 187: OAKVC2-000537204

1212 Op de één na laatste pagina vraagt Hulptroepen om een beslissing.⁹⁸³

Vervolgstappen
Beslissingen & vervolg

Wat bieden wij
Wij kunnen een volledig gecontroleerde supply chain bieden van fabriek in China tot de deur in Nederland, inclusief eigen en een onafhankelijke kwaliteitstest op elke batch.

Wat wij nodig hebben
Op basis van een getekende PO kan de aankoop privaat gefinancierd worden.

 HULPTROEPEN.NU

Figuur 188: OAKVC2-000537204

⁹⁸³ OAKVC2-000537204.

Vervolgaanbiedingen

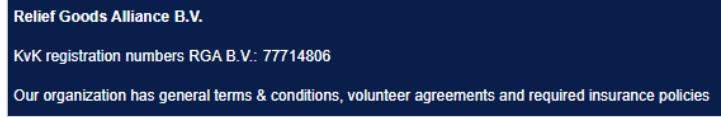
Winstoogmerk

Communicatie mei 2021

1213 De laatste pagina bevat een logo van Hulptroepen en een verwijzing naar de algemene voorwaarden, waarbij de vermelding "Relief Goods Alliance B.V." leesbaar is.⁹⁸⁴

Figuur 189: OAKVC2-000537204

Figuur 190: OAKVC2-000537204

1214 Het KVK-nummer 77714806, zoals vermeld achter "KvK registration number RGA BV", blijkt het KVK-nummer van Hulptroepen Alliantie B.V. te zijn. Van Lienden en Van Gestel lichten toe dat de presentatie is gemaakt door een teamlid die deze slide foutief heeft opgemaakt, waarna ze er geen controle meer op hebben uitgevoerd. Van Gestel geeft aan dat waar nu 'Relief Goods Alliance' staat, 'Hulptroepen Alliantie' had moeten staan.

16.6.3 17 Inkooporderformulieren 11 mei 2020

1215 Met het voorstel zijn zeventien inkooporderformulieren meegestuurd waarop RGA als leverancier is vermeld.⁹⁸⁵ De formulieren hebben betrekking op mondkmaskers van verschillende types bij negen verschillende fabrikanten, onder de voorwaarden "Incoterm FOB Shanghai". Alle prijzen op het formulier zijn exclusief btw. In totaal worden circa 1,7 miljard mondkmaskers aangeboden. Het totaal bedraagt € 761.820.000 en de leverperiode loopt van 18 mei 2020 tot en met 30 juni 2020.⁹⁸⁶

1216 Voor acht fabrikanten is dezelfde aanbieding gedaan, maar dan onder de "Incoterm DDP Air of DDP Train"⁹⁸⁷. Alle prijzen op het formulier zijn exclusief btw. In totaal worden circa 1,1 miljard mondkmaskers aangeboden. Het totaal bedraagt € 657.340.000 en de leverperiode loopt van 18 mei 2020 tot en met 20 juli 2020.⁹⁸⁸

16.6.4 Reactie op aanbieding 11 mei 2020

1217 Op 12 mei 2020 stuurt minister voor MZS een WhatsApp bericht van Van Lienden door naar Functionaris 3 VWS.⁹⁸⁹

⁹⁸⁴ OAKVC2-000537204.

⁹⁸⁵ Van Lienden licht hierbij toe dat hij dit bestand niet heeft gestuurd, maar dat het verstuurd is vanuit zijn e-mailaccount.

⁹⁸⁶ OAKVC2-000537205; OAKVC2-000537206; OAKVC2-000537207; OAKVC2-000537208; OAKVC2-000537209; OAKVC2-000537210; OAKVC2-000537211; OAKVC2-000537212; OAKVC2-000537213.

⁹⁸⁷ Delivery Duty Paid.

⁹⁸⁸ OAKVC2-000537214; OAKVC2-000537215; OAKVC2-000537216; OAKVC2-000537217; OAKVC2-000537218; OAKVC2-000537219; OAKVC2-000537221; OAKVC2-000537222.

⁹⁸⁹ OAKCHT-0001-00000961.

Vervolgaanbiedingen

Winstoogmerk

Communicatie mei 2021

Z

12:26 AM

Van Sywert 😊 ag [Z], heb vanavond formeel 1,3 miljard chirurgische mondkapjes (IIR) aangeboden aan LCH van 9 fabrikanten. Zo kunnen zij zelf kijken wat eventueel nodig is (klein of groot). Maar het laat zien hoe breed en diep deze markt is in China, en dat we als samenleving allemaal goed beschermd rond kunnen lopen zonder elkaar in de weg te zitten. Morgen gesprekken met grote retailers in NL (Albert Heijn, Blokker, Hema etc etc samen met VNO NCW, Min EZ en McKinsey). We geven LCH op alle 9 fabrikanten het eerste 'recht', zodat de zorg altijd voor gaat. Benieuwd naar de reactie. We hebben verder nog niet gesproken met LCH of VWS na ons contact - vanochtend wel goed en prettig telefonisch contact met [R]. Als ik de mail kan doorsturen en je het zelf eens wilt zien: laat het weten. Fijne avond. Gr. Sywert van Lienden

Z. minister voor MZS

R. Functionaris 3 VWS

Figuur 191: OAKCHT-0001-00000961

- 1218 Van Lienden, Damme en Van Gestel lichten hierbij toe dat dit niet gaat om een aanbod, maar om het aan de politiek laten zien dat er geen sprake kan zijn van een tekort aan PBM.
- 1219 [Functionaris 4 LCH] stuurt de volgende reactie op het aanbod van 11 mei 2020: "Ho[Functionaris 1 LCH], We hebben gisteren voor gemiddeld €0,40 per stuk ingekocht. Sywert doet nu een aanbod van een Tüv gecertificeerd masker voor €0,49 FOB.990 Maar dan komt het dus wel van onze 'preferred supplier'991
- 1220 (P) Op 12 mei 2020 stuurt [Functionaris 1 LCH] een e-mail met een reactie naar Van Lienden aangaande het 'Overflow voorstel', waarin [Functionaris 1 LCH] onder andere schrijft: "De huidige voorraad in Nederland is wat betreft mondkapjes (FFP2 en IIR) voldoende om aan de huidige vraag te voldoen. Hierbij neem ik niet mee de Business to Consumer vragen van bijvoorbeeld NS reizigers, wij richten ons op de zorg. Maar met de recente opgehoogd naar in totaal 1 miljard mondkapjes en de extra productielijnen in Nederland die opgezet zijn voor FFP2 behoort zelfs dat snel tot de mogelijkheden." [Functionaris 1 LCH] geeft aan het aanbod in overweging te nemen.992
- 1221 [Functionaris 10 VWS] verzoekt [Functionaris 2 VWS] om met [Functionaris 1 LCH] te gaan praten over zijn reactie. [Functionaris 2 VWS] geeft daarop aan het eerst te willen bespreken met [minister voor MZS] en met [Functionaris 3 VWS].993
- 1222 [Functionaris 9 LCH] geeft aan, ook op 12 mei 2020, het eens te zijn met de reactie van [Functionaris 1 LCH]. Ook schrijft [Functionaris 9 LCH] aan te nemen dat zij bij de vaste leveranciers blijven inkopen en niet via Hulptroupen een nieuwe leverancier zullen toevoegen. [Functionaris 9 LCH] vraagt of het verstandig is om te controleren of de in het aanbod genoemde fabrieken zijn geaccrediteerd door de Chinese regering. [Functionaris 1 LCH] reageert als volgt: "Lijkt me inderdaad niet de bedoeling om meer te gaan kopen bij hulptroupen. Ze hebben ten slotte nog steeds niet geleverd. Wel verstandig om ze voor te zijn en de check te doen.994 Wij merken op dat RGA, en niet Hulptroupen, een overeenkomst met LCH had. In wederhoor geeft [Functionaris 2 VWS] aan dat met de term vaste leveranciers

990 Van Lienden, Damme en Van Gestel lichten toe, bij de vergelijking van de prijsstelling, dat de prijs van Hulptroupen inclusief transport was.

991 OAKLC14-003622684.

992 OAKVC1-000532596.

993 OAKVC2-000596836; OAKVC1-000545621.

994 OAKLC14-001358927.

Vervolgaanbiedingen

Winstoogmerk

Communicatie mei 2021

wordt bedoeld dat er destijds een voldoende aantal leveranciers beschikbaar was waar het LCH gebruik van kon maken.

1223 **Functionaris 9 LCH** vraagt aan **Functionaris 16 LCH** de fabrieken te controleren. **Functionaris 16 LCH** stuurt op dezelfde dag een eerste reactie op de fabrieksnamen, maar geeft ook aan dat hij soms *"koffiedik blijft kijken"*, vanwege bijvoorbeeld onderhandse uitbestedingen. **Functionaris 9 LCH** stuurt de reactie van **Functionaris 16 LCH** door naar **Functionaris 1 LCH** en vraagt of Van Lienden meer informatie moet opvragen bij de fabrieken. **Functionaris 1 LCH** reageert met: *"Gezien prijsstelling niet verder gaan."*⁹⁹⁵

1224 Op 18 mei 2020 contact **Functionaris 7 VWS** per e-mail **Functionaris 2 VWS** over het voorstel van Van Lienden.⁹⁹⁶ In wederhoor geeft **Functionaris 7 VWS** aan dat deze vragen aan **Functionaris 2 VWS** zijn gesteld in het kader van de voorbereiding op een Kamerdebat.

Extra q and a:

Waarom heeft LCH de miljard mondkapjes van Sywert die hij aan u heeft aangeboden op 1 geweigerd?

Precies en eerlijk antwoord nodig, dus inclusief wat hij echt heeft aangeboden en wat niet.

Figuur 192: OAKVC2-000597935

1225 **Functionaris 2 VWS** reageert met: *"Ik ken zelf het aanbod van Sywert niet. Maar vraag staat uit."*⁹⁹⁷ Op 19 mei 2020 vraagt **Functionaris 2 VWS** via WhatsApp aan **Functionaris 1 LCH** of Van Lienden een miljard mondkapjes heeft aangeboden:

Functionaris 2 VWS 8:52 AM

Heeft Sywert aangeboden 1 miljard kapjes te verkopen? **Functionaris 2 VWS**

Figuur 193: OAKCHT-0001-00000207

1226 Op 19 mei 2020 stuurt **Functionaris 2 VWS** een e-mail met daarin een reactie naar **Functionaris 7 VWS**:

Onderwerp: 1 miljard

Net gecheckt, klopt met mijn eigen kennis:

- . Sywert heeft het LVH niet 1 miljard chirurgische maskers aangeboden.
- . Wel aangeboden: 120 miljoen Ffp2 maskers
- . Maar hij had nog geen aantoonbare ervaring/producten.
- . Afgesproken: 40 mln ffp2 maskers leveren
- . De eerste zending is onderweg maar nog niet aangekomen.
- . Recent heeft hij zijn restant chirurgische maskers (3mln)aangeboden; reactie is: prijs nog te hoog(1,5x); gesprek is nog open.

Figuur 194: OAKVC2-000279900

⁹⁹⁵ OAKLC14-001358963.

⁹⁹⁶ OAKVC2-000597935.

⁹⁹⁷ OAKVC1-000001367.

Vervolgaanbiedingen

Winstoogmerk

Communicatie mei 2021

1227 Eveneens op 19 mei 2020 stuurt **Functionaris 4 VWS** een e-mail binnen VWS met daarin bijgevoegd onderstaand formulier:⁹⁹⁸

Q Waarom koopt het LCH de beschermingsmiddelen van Sywert van Lienden niet?

- Het LCH heeft al sinds de opstart van het LCH contact met dhr van Lienden.
- Het LCH heeft mij laten weten dat dhr. van Lienden geen 1 miljard chirurgische maskers heeft aangeboden, maar wel 120 mln. FFP2 maskers heeft aangeboden.
- Net zoals bij alle partijen, kijken we hier goed naar de kwaliteit en benodigde certificaten en geldt de gebruikelijke kwaliteitsprocedure. Ook hierover zijn we continu in overleg met dhr. van Lienden.
- Er is afgesproken dat hij in ieder geval 40 mln. FFP2 maskers zou leveren. De eerste zending hiervan is onderweg.
- Daarnaast zijn op 15-05-2020 chirurgische maskers (3mln) en FFP2 maskers (160K) aangeboden. Het gesprek hierover is nog gaande, deze prijs is ruim hoger dan waarvoor het LCH deze producten op dit moment in de markt koopt .
- Het is goed dat dit overleg met dhr. van Linden plaatsvindt, zodat we elkaar niet beconcurreren in China.

Figuur 195: OAKVC2-000530892

1228 Uit de beschikbare onderzoeksinformatie en uit de tijdens de interviews verkregen toelichtingen volgt dat het voorstel van 11 mei 2020 niet heeft geleid tot een transactie.

16.7 Aanbieding 15 mei 2020

1229 Op 15 mei 2020 stuurt Van Lienden een e-mail naar **Functionaris 4 LCH** en naar **Functionaris 1 LCH**, als reactie op de e-mail van **Functionaris 1 LCH** van 12 mei 2020. Van Lienden schrijft: *“Volgend op de vorige mail van **Functionaris 1 LCH** dat de tekorten in de zorg zijn opgelost zijn wij van mening dat er beperkte meerwaarde is voor een exclusief online zorgretailmodel voor Hulptroepen. We hebben ook niet meer gehoord of aanvullende capaciteit of hulp nog ergens nuttig is. Volgens mij komen we daarmee in een afrondende fase als verdere hulp niet meer per s? nodig is. Voor het wegwerken van de zorgschaarste zijn we immers opgericht.”*⁹⁹⁹

1230 Daarna doet Van Lienden het aanbod om circa drie miljoen type 2 chirurgische mondmaskers IIR en 160.000 FFP2-mondmaskers die bij partners van Hulptroepen in het magazijn liggen door het LCH te laten overnemen. De prijs

⁹⁹⁸ OAKVC2-000530886.

⁹⁹⁹ OAKVC1-000532948.

Vervolgaanbiedingen

Winstoogmerk

Communicatie mei 2021

zal voor het LCH gelijk zijn aan de inkoopprijs, die volgens Van Lienden € 0,65¹⁰⁰⁰ per IIR-mondmasker bedraagt. Van Lienden geeft aan dat het alternatief zou zijn om het aan een bredere doelgroep te verkopen, waaronder consumenten. *“Maar als preferred partner LCH hebben we de afspraak dat jullie eerste keus hebben.”*¹⁰⁰¹ In wederhoor geeft Functionaris 2 VWS aan dat hier een aanbod is gedaan door Hulptroepen en dat zij zich ‘preferred partner LCH’ noemen. Echter, RGA en niet Hulptroepen is een preferred partner van het LCH.

1231 Functionaris 1 LCH stuurt op 15 mei 2020 dit bericht door naar twee collega's binnen het LCH, met de opmerking *“voelt toch als een overwinning”,* waarop een bevestigende reactie volgt.¹⁰⁰² Rond dezelfde tijd reageert ook Functionaris 4 LCH richting Functionaris 1 LCH op de e-mail van Van Lienden: *“Wat mij betreft wijzen we zijn aanbod af. We hebben voldoende voorraad en (meer dan) voldoende onderweg. Tevens veeel te duur. Zal ik Sywert mailen?”* Functionaris 1 LCH geeft als reactie aan dat Functionaris 4 LCH moet wachten met een reactie, omdat Functionaris 1 LCH nog overleg voert met Functionaris 2 VWS. Functionaris 4 LCH reageert als volgt: *“ik lees zijn mail net nog even goed en zie dat ze ook 160K FFP2 hebben. Dat kan nog wel nuttig zijn gezien de afkeuringen?”*¹⁰⁰³

1232 Functionaris 3 VWS stuurt op 16 mei 2020 de e-mail van 15 mei 2020, met het aanbod van Van Lienden, door naar Functionaris 10 VWS en naar Functionaris 7 VWS. Functionaris 10 VWS reageert op 16 mei 2020 met: *“Gisteren is er nog contact geweest tussen Sywert en LCH. Volgens mij wordt er wel met hem hier over gesproken, maar de prijs ligt hoger dan wat LCH normaal betaalt. Ik dacht 1,5 keer hoger.”*¹⁰⁰⁴

1233 Op 16 mei 2020 hebben Functionaris 7 VWS en Functionaris 3 VWS een WhatsApp conversatie over Van Lienden:¹⁰⁰⁵

Figuur 196: OAKCHT-0001-00000532

¹⁰⁰⁰ Geen prijsonderbouwing opgenomen.

¹⁰⁰¹ OAKVC1-000532948.

¹⁰⁰² OAKLC14-001358964.

¹⁰⁰³ OAKLC14-002060819.

¹⁰⁰⁴ OAKVC2-000046958.

¹⁰⁰⁵ OAKCHT-0001-00000532.

Vervolgaanbiedingen

Winstoogmerk

Communicatie mei 2021

1234 Op 17 mei 2020 vraagt **Functionaris 2 VWS** via WhatsApp **Functionaris 1 LCH** naar het voorstel van Van Lienden.¹⁰⁰⁶ Damme merkt hierover in gesprekken met Deloitte op dat het aanbod inclusief transport was, en dat de onderstaande opmerking van **Functionaris 1 LCH** daarom onjuist is.

Figuur 197: OAKCHT-0001-00000207

1235 Op 17 mei 2020 stuurt **Functionaris 2 VWS** een WhatsApp bericht naar **Functionaris 1 LCH**, waarin hij aangeeft een gesprek hebben gehad met Van Lienden:¹⁰⁰⁷

Figuur 198: OAKCHT-0001-00000207

1236 Later op 17 mei 2020 stuurt **Functionaris 2 VWS** een WhatsApp bericht naar **minister voor MZS**:¹⁰⁰⁸

Figuur 199: OAKCHT-0001-00000205

1237 Uit de beschikbare onderzoeksinformatie en de tijdens de interviews verkregen toelichtingen volgt dat het voorstel van 15 mei 2020 niet heeft geleid tot een transactie.

¹⁰⁰⁶ OAKCHT-0001-00000207.

¹⁰⁰⁷ OAKCHT-0001-00000207.

¹⁰⁰⁸ OAKCHT-0001-00000205.

17

Winstoogmerk

17.1

Introductie

17.1.1

Inleiding

1238 Het thema 'winstoogmerk' is onderdeel van het onderzoek naar PBM-transacties met betrekking tot leveranciers van het LCH die het Convenant¹⁰⁰⁹ ondertekend hebben en/of gesteld hebben PBM-transacties zonder winstoogmerk te verrichten. Dit hoofdstuk gaat in op de feiten en omstandigheden met betrekking tot het onderdeel winstoogmerk.

1239 Paragraaf 17.2 hierna bevat eerst een samenvatting van de bevindingen met betrekking het winstoogmerk van Hulptroepen Alliantie en RGA. Daarna volgen de bevindingen inzake de volgende onderwerpen:

- Het LCH-Convenant (zie paragraaf 17.3).
- De communicatie en kennis over het winst (kunnen) maken (zie paragraaf 17.4).
- De communicatie over de winstbestemming (zie paragraaf 17.5).

17.2

Samenvatting winstoogmerk

Op basis van de beschikbare onderzoeksinformatie en de mededelingen die zijn gedaan tijdens interviews kunnen de feiten en gebeurtenissen in dit hoofdstuk 'Winstoogmerk' als volgt worden samengevat:

1240 In de voorgaande hoofdstukken is beschreven hoe Van Lienden, Damme en Van Gestel in maart 2020 zijn gestart met het initiatief Hulptroepen, om zorghulpverleners van PBM te voorzien. Hulptroepen Alliantie (via SHA en HABV) krijgt support van partners, financiers, freelancers, (betaalde) professionals en vrijwilligers. Met het initiatief zetten Van Lienden, Damme en Van Gestel zich in om, binnen het doel van SHA, zonder winstoogmerk PBM naar Nederland te halen.

1241 Voorts is hiervoor beschreven dat Van Lienden, na Twitterberichten van hem, eind maart 2020 door het LCH wordt uitgenodigd om in Leusden te spreken over de samenwerking met het LCH. Daarna stelt Van Lienden, Damme en Van Gestel voor om vanuit Hulptroepen een voorstel tot samenwerking aan het LCH te doen. Nadat tweemaal blijkt dat de uitgangspunten van het LCH en die van Hulptroepen voor een samenwerking niet op elkaar aansluiten, volgt op 13 april 2020 een nieuw voorstel. Van Lienden, Damme en Van Gestel delen dit voorstel,

¹⁰⁰⁹ In het Convenant is onder andere opgenomen dat deelnemende partijen aan het LCH meewerken zonder winstoogmerk.

waarbij voor de levering een nog op te richten entiteit wordt voorgesteld: RGA.¹⁰¹⁰ Net als in de voorstellen die door Van Lienden, Damme en Van Gestel zijn gedaan in het kader van Hulptroepen, is ook hier in de prijsstelling sprake van een post 'onvoorziene kosten'. Van Lienden, Damme en Van Gestel zijn van mening dat een post 'onvoorzien' gebruikelijk is, zeker in deze risicovolle (COVID-19-)periode. De post 'onvoorzien' dient om risico's op te vangen wanneer deze zich voordoen. Voorafgaand aan de RGA-orders zijn voorstellen tot leverancier van het LCH gedaan door Hulptroepen en RGA. De RGA-orders zijn op 22 april 2020 overeengekomen met het LCH.

1242 De RGA-transacties leiden tot een winst voor RGA, onder meer vanwege: (1) het niet hoeven aanspreken van de post onvoorzien, (2) een marge als gevolg van het verschil tussen de verkoop- en de inkooprijzen, (3) een voordelig USD - EUR valutakoersverschil, en (4) schaalvoordelen met betrekking tot de gehele order (na de testorder). RGA geeft in haar (voorlopige) aangifte Vpb over het verlengde boekjaar 2020-2021 een belastbare winst aan van € 27.346.920 en betaalt vennootschapsbelasting ad € 6.815.074. Van Lienden, Damme en Van Gestel keren de (netto)winst grotendeels uit door middel van circa € 20,5 miljoen aan dividenduitkeringen aan hun persoonlijke holdings.

1243 Nadat de omvang van de winst bij RGA in mei 2021 publiekelijk bekend wordt, ontstaat hierover een maatschappelijke discussie. Deze discussie in de diverse media gaat over de winst bij RGA, terwijl door Van Lienden, Damme en Van Gestel eerder is verkondigd dat zij zich belangeloos inzetten en 'zonder winstoogmerk' mondmaskers leveren. In de media ontstaat vervolgens het beeld dat Van Lienden, Damme en Van Gestel het gebruikmaken van de entiteit RGA niet aan VWS, noch aan het LCH hebben medegedeeld. Aldus zouden Van Lienden, Damme en Van Gestel geld hebben verdiend met een initiatief dat als 'belangeloos' werd gepresenteerd. Van Lienden, Damme en Van Gestel lichten aan Deloitte toe dat hun uitspraken waarin de termen 'belangeloos', 'zonder winstoogmerk' en 'om niet' zijn gebruikt, zijn gedaan in het kader van Hulptroepen Alliantie, en dat dit gescheiden is van RGA.

1244 Uit de onderzoeksinformatie en uit de in de interviews gedane mededelingen volgt dat zowel het LCH als VWS, voorafgaand aan het sluiten van de overeenkomsten met RGA, weet had dat de transactie werd afgesloten met RGA. Tevens waren de betrokkenen van het LCH en VWS ermee bekend dat de overeenkomsten zouden kunnen leiden tot winst aan de kant van leveranciers, waaronder RGA. Het maken van winst was als criteria voor het LCH en VWS niet relevant, zo melden de betrokkenen van VWS en het LCH in de interviews; de focus lag op het inkopen van mondmaskers binnen de vastgestelde criteria van kwaliteit, leveringszekerheid en prijs. Dit gold niet slechts voor RGA; dit gold voor iedere leverancier die PBM kon leveren binnen deze vastgestelde criteria.

1245 Voorafgaand aan, gedurende en na afloop van het sluiten van de overeenkomsten met het LCH heeft in ieder geval Van Lienden, naast de uitingen in de correspondentie met het LCH en VWS, in het publieke domein uitingen gedaan over het handelen zonder winstoogmerk. Van Lienden stelt daarover dat hij niet expliciet kenbaar maakte

¹⁰¹⁰ In hoofdstuk 11 'Voorstellen als leverancier van het LCH' is toegelicht dat na dit tweede voorstel ook nog voorstellen gedaan worden vanuit Hulptroepen Alliantie, voordat de RGA-orders op 22 april 2020 overeengekomen worden.

in welke hoedanigheid (i.e. SHA, HABV of RGA) deze uitingen gebezigd werden.¹⁰¹¹ Wij merken op dat (ook) in de voorstellen van Hulpstroepen een post 'onvoorzien' is opgenomen, die had kunnen leiden tot winst. Blijkens de voorlopig opgestelde cijfers beschikt HABV eind 2021 over een eigen vermogen van circa € 1,6 miljoen en heeft HABV over 2020 en 2021 samen een omzet behaald van € 13,6 miljoen.

1246 Naast het (kunnen) maken van winst is de wijze waarop aan de gemaakte winst een bestemming wordt gegeven in dit kader van belang. Volgens de statuten van SHA beoogt SHA niet het maken van winst en bij ontbinding en vereffening wordt het batig liquidatiesaldo van SHA *"besteed ten behoeve van een algemeen nut beogende instelling met een gelijksoortige doelstelling"*. Van Lienden, Damme en Van Gestel hebben medegedeeld dat een surplus bij SHA in overeenstemming met het doel van SHA zal worden aangewend. RGA kent een dergelijke winstbestemming niet volgens de statuten. Echter, Van Lienden, Damme en Van Gestel hebben vóór¹⁰¹² en na¹⁰¹³ het sluiten van de RGA-orders met het LCH uitspraken gedaan over een winstbestemming met een maatschappelijk karakter, en Van Lienden heeft, onder andere in het tv-programma Buitenhof, in juni 2021, aangegeven de winst (ten minste gedeeltelijk) een maatschappelijke bestemming te zullen geven. Van het uitvoeren van deze winstbestemming met een maatschappelijk karakter is, ten tijde van het schrijven van het onderhavige (deel)Verslag van Handelingen, niet gebleken op basis van de beschikbare onderzoeksinformatie.¹⁰¹⁴

1247 Ten slotte dient te worden opgemerkt dat er bij een aantal betrokkenen van VWS en het LCH onduidelijkheid heeft bestaan over de wijze waarop RGA zich verhield tot SHA en HABV en tot het Hulpstroepen-initiatief. Van Lienden, Damme en Van Gestel zijn betrokken bij al deze rechtspersonen en bij het Hulpstroepen-initiatief. In de voorstellen die voorafgaand aan en na het afsluiten van de RGA-orders zijn gedaan, was geen sprake van een duidelijk onderscheid. Dit blijkt voor de geïnterviewden bijvoorbeeld uit het aanhouden van de huisstijl van 'hulpstroepen.nu' in de voorstellen gedaan waar RGA leverancier van het LCH zou worden. Daarnaast is in de vervolgaanbiedingen van Hulpstroepen, met de vermelding *"zonder winstoogmerk"*, verwezen naar eerdere orders van het LCH (zonder te benoemen dat deze overeengekomen zijn met RGA en zonder de mogelijkheid tot winst daarbij te benoemen). Tevens is bij het doen van uitlatingen (e.g. in presentaties, e-mails en de media) niet expliciet aangegeven in welke hoedanigheid (i.e. RGA of SHA en HABV) de betreffende uitlating gedaan werd. Aldus bleef volgens een aantal betrokkenen de onduidelijkheid hierover in stand. Andere betrokkenen van VWS en van het LCH geven aan dat zij bekend waren met het (kunnen) maken van winst, en melden dat de orders met RGA zijn overeengekomen.

¹⁰¹¹ Van Lienden geeft in wederhoor aan dat hij gedurende de contractonderhandelingen tussen RGA en het LCH, Mediq en/of VWS in de periode 18-22 april 2020 dergelijke uitlatingen niet heeft gedaan.

¹⁰¹² In de werksessie op 12 april 2020.

¹⁰¹³ In het 'moreel kompas' naar aanleiding van vragen van een bank inzake dividenduitkeringen en in (wederhoor) gesprekken met Deloitte.

¹⁰¹⁴ Door Van Lienden is in dit kader toegelicht dat door hem een voorbehoud is gemaakt ten aanzien van de mediastorm rondom de RGA-transacties.

17.3 Het LCH-Convenant

17.3.1 Bepalingen uit het Convenant

1248 In hoofdstuk 2 'Normenkader', is beschreven binnen welk raamwerk van afspraken de inkoop van PBM door het LCH plaatsvindt. Het LCH heeft de afspraken voor de partijen die samenwerken in het LCH vervat in een Convenant. In dit Convenant is vastgelegd dat de aan het LCH deelnemende partijen zonder winstoogmerk (samen)werken.¹⁰¹⁵

1249 Dit is als volgt vervat in het Convenant:

- *"Alle deelnemende partijen werken mee zonder winstoogmerk met betrekking tot de huidige problematiek" (kernafspraken).*
- *"Partijen werken en overleggen open, transparant en volstrekt belangeloos met elkaar – doch wel onder strikte geheimhouding"(artikel 2.1).*
- *"Partijen beogen geen misbruik te maken van de onderhavig maatschappelijke noodsituatie, die is terug te voeren op de pandemie, en uit dien hoofde (bijvoorbeeld) een toenemende vraag aan Hulpmiddelen van het toenemende aantal patiënten getroffen door COVID 19 niet te beantwoorden met hogere prijzen en/of anderszins tegenprestaties die niet horen bij een noodsituatie als de onderhavige"(artikel 2.3).*
- *"De samenwerking tussen Partijen berust op het beginsel van belangeloosheid en de maatschappelijke verantwoordelijkheid die rust op Partijen ter bestrijding van de negatieve gevolgen van de pandemie"(artikel 2.5).*
- *"Partijen komen overeen om de (gewijzigde) omstandigheden, onder meer gelegen in ontstane afhankelijkheden van Hulpmiddelen, (daarover) opgedane kennis en kunde of anderszins ter zake van, maar niet gelimiteerd tot, de pandemie en/of veranderde marktomstandigheden en/of overige relevante informatie dientengevolge niet – direct en/of indirect – te misbruiken voor eigen gewin"(artikel 2.6).*

17.3.2 Ondertekening door Van Lienden, Damme en Van Gestel

1250 Zoals beschreven in paragraaf 2.4.5.8, ondertekent Van Lienden het Convenant¹⁰¹⁶ met zijn eigen naam, waarbij niet een naam van een rechtspersoon is vermeld. Damme ondertekent het Convenant als vertegenwoordiger van SHA.¹⁰¹⁷ Anders dan Damme ondertekent Van Gestel het Convenant als vertegenwoordiger van 'Hulptroepen

¹⁰¹⁵ OAKBZK22-000002170.

¹⁰¹⁶ OAKVC7-000026615. Wij merken op dat Van Lienden het Convenant op persoonlijke titel heeft ondertekend. Van Lienden was op het moment van ondertekening vrijwilliger bij Hulptroepen Alliantie en had geen bestuursfunctie.

¹⁰¹⁷ OAKVC1-000198554.

Vervolgaanbiedingen

Winstoogmerk

Communicatie mei 2021

Alliantie'.¹⁰¹⁸ Van Gestel duidt derhalve niet namens welke (Hulptroepen-)entiteit hij tekent; SHA of HABV. Van Lienden, Damme en Van Gestel ondertekenen het Convenant op 17 april 2020.

1251 Van Lienden, Damme en Van Gestel hebben in interviews benadrukt dat RGA de PBM-transacties heeft gesloten met het LCH, waarbij RGA optreedt als leverancier van het LCH en niet als samenwerkingspartner van het LCH (zoals beoogd via Hulptroepen Alliantie). Tevens is toegelicht dat de ondertekening van het Convenant plaatsvond als voorwaarde voor het betreden van het LCH-pand in Leusden op 17 april 2020 (zie hiervoor hoofdstuk 11 'Voorstellen als leverancier van het LCH' en zie voor nadere details over het Convenant paragraaf 2.4.5).

17.4 Winst (kunnen) maken

17.4.1 Kennis bij VWS en het LCH over kunnen maken van winst door RGA

1252 Uit de onderzoeksinformatie volgt dat de focus van het LCH lag op het kopen van PBM binnen de vastgestelde criteria voor kwaliteit, leveringszekerheid en prijs (bandbreedte). In de interviews is toegelicht dat de vraag of door een leverancier winst gemaakt zou (kunnen) worden, niet door VWS en/of door het LCH in overweging werd genomen bij het besluit tot inkopen van PBM bij leveranciers. Tevens volgt uit de onderzoeksinformatie dat ook andere leveranciers dan RGA winst (kunnen) maken op de PBM-transacties.

1253 In de interviews is toegelicht hoe de voorstellen van Van Lienden, Damme en Van Gestel tot een (commerciële) deal hebben geleid. Hiervoor verwijzen wij naar het hoofdstuk 11 'Voorstellen als leverancier van het LCH'. Daarin is beschreven dat de juridische entiteit die optreedt als leverancier in de voorstellen wisselt tussen Hulptroepen Alliantie en RGA in de periode van 12 april 2020 tot en met 18 april 2020. Uiteindelijk leiden de overleggen met VWS en het LCH tot de RGA-orders op 22 april 2020, na de aanbidding van RGA op 19 april 2020. Het gebruik van de benamingen SHA, HABV, Hulptroepen Alliantie, Hulptroepen en/of RGA loopt door elkaar in deze voorstellen, zoals blijkt uit de onderzoeksinformatie en de toelichtingen daarover in de interviews. Functionaris 2 VWS geeft aan dat hij: "geen problemen had met het sluiten van een deal met een zakelijke partij, omdat de heren van RGA net als elke leverancier risico liepen." Functionaris 2 VWS geeft over dat risico bij Deloitte aan:

"Bij partijen in China was onzeker of door de fabriek naar behoren zou worden geleverd. Functionaris 2 VWS geeft aan dat als de levering niet naar behoren was, het LCH niet betaalde en de fabriek niet terugbetaalde. De leverancier zou die kosten voor zich moeten nemen. Om die reden vond Functionaris 2 VWS het niet bezwaarlijk om zaken te doen met een zakelijke partij. Functionaris 2 VWS benadrukt dat het voorstel van de heren van RGA binnen de inkoopkaders, die gesteld werden aan prijs, volume en levering voldeden en dat hij in het kader van de opdracht maximaal in te kopen zaken met hen heeft gedaan."

¹⁰¹⁸ OAKVC1-000198555.

Vervolgaanbiedingen

Winstoogmerk

Communicatie mei 2021

1254 Door [Functionaris 1 LCH] is in de interviews ook een toelichting gegeven op de visie van het LCH ten aanzien van het maken van winst in algemene zin. [Functionaris 1 LCH] heeft toegelicht dat het voor hem ook niet relevant was dat RGA een commerciële partij was, *“omdat het LCH nou eenmaal zaken deed met commerciële partijen”*.

1255 In het tweede voorstel van 13 april 2020, waarin voor het eerst de entiteit RGA wordt geïntroduceerd, wordt het volgende vermeld over het onderscheid tussen, en naast elkaar bestaan van, RGA en Hulptroepen Alliantie:

Structuur:

- Inkoop voor LCH vindt plaats via nieuw op te richten entiteit: Relief Goods Alliance B.V. welke separaat gefinancierd zal worden;
- Bestaande stichting Hulptroepen Alliantie en Hulptroepen Alliantie B.V. blijven zich op non-profit basis richten op levering van PBM's aan zorgverleners die geen spullen kunnen verkrijgen via het reguliere kanaal.

Figuur 200: OAKVC2-000507006

1256 In interviews met Van Lienden, Damme en Van Gestel geven zij aan dat VWS en het LCH bekend waren met de mogelijkheid dat de transacties met RGA zouden kunnen leiden tot winst voor RGA. Van Lienden, Damme en Van Gestel lichten in de gesprekken met Deloitte toe dat dit volgens hen onder meer zou blijken uit het volgende redenen en factoren:

- Het delen van de prijsopbouw met VWS op 22 april 2020 (van de mondmaskers van de fabrikant Shengquan) waarin, naast de verschillende (kosten)componenten van de verkoopprijs, ook een risico-opslag en een post voor onvoorziene kosten is opgenomen. Hiermee is geen kostprijs-plus aangeboden maar een commerciële prijsopbouw voor deze mondmaskers.
- Een opmerking van [Functionaris 3 VWS] aan Van Lienden, waarin [Functionaris 3 VWS] suggereert dat Van Lienden ondernemersrisico moet nemen, alsmede dat 'optie A' (de Hulptroepen Alliantie) niet mogelijk was.¹⁰¹⁹
- Uitspraken door [Functionaris 1 LCH] als: *“ik zie dat jullie wel echt wat verdienen”* en *“wat gaan jullie met het geld doen?”*, tijdens een vergadering met [Functionaris 11 LCH], Van Lienden, Damme en Van Gestel op 14 april 2020. In wederhoor is door [Functionaris 1 LCH] aangegeven dat [Functionaris 1 LCH] zich deze uitspraak niet kan herinneren.
- Een opmerking op 18 april 2020 van [Functionaris 4 VWS] over het gesprek met [minister voor MZS] op 13 april 2020, waarin gesuggereerd wordt dat als de betrokkenheid onder het Convenant cq. samenwerking in het LCH niet werkt, Van Lienden, Damme en Van Gestel worden voorgesteld als leverancier van het LCH, evenals opmerkingen op 14 april 2020 (over het RGA-voorstel) vanuit VWS *“Inderdaad, als zij zich voegen in LCH is geen tweede kanaal nodig. Dan is het gewoon een lead!”*, *“De vaste prijs voor een purchase order per product categorie voor 4-8 weken lijkt gericht op het inbouwen van een marge (winst oogmerk)”* en *“een tweede LCH (maar dan met mogelijk winstoogmerk)”*¹⁰²⁰.

¹⁰¹⁹ Zie paragraaf 17.4.3 voor nadere details en de reactie van [Functionaris 3 VWS] hierop.

¹⁰²⁰ OAKVC2-000538557.

Vervolgaanbiedingen

Winstoogmerk

Communicatie mei 2021

- De mededeling van Functionaris 1 LCH: *"Ik wil in de relatie met het LCH dan ook de huidige opzet van een preferred partner hanteren"* bij het ontvangen van de aanbiedingen van RGA op 19 april 2020.¹⁰²¹ Waarbij in de overeenkomsten (daarna op 22 april 2020) met RGA niets wordt opgemerkt over het niet (mogen) maken van winst.
- Dat na het afsluiten van de overeenkomsten tussen het LCH en RGA een lagere prijs door het LCH is verzocht vanwege een latere levering door RGA en dat RGA een lagere prijs heeft aangeboden als meer vooruitbetaald zou worden. De mogelijke lagere prijs zou kunnen leiden tot een kostenbesparing van € 1,4 miljoen tot € 2 miljoen voor het LCH. Deze lagere prijs is voor het LCH niet geëffectueerd.
- Dat het LCH na ontvangst van de testorders alsnog kon besluiten om de samenwerking met Van Lienden, Damme en Van Gestel te beëindigen.
- De beantwoording van Kamervragen d.d. 1 juni 2021, waarin onder meer het volgende wordt opgemerkt: *"Het type construct zoals Stichting Hulptroepen of Relief Goods Alliance (RGA) maakte voor VWS niets uit. Het enige dat namelijk telde was om de zorg in Nederland zo snel mogelijk te voorzien van voldoende, kwalitatief goede mondmaskers. Daarnaast waren binnen het LCH duidelijke procesafspraken gemaakt die richting gaven aan een aantal belangrijke aspecten bij de inkoop. Deze waren ook van toepassing op Relief Goods Alliance (RGA) net zoals dat ook bij andere (potentiële) leverancier(s) en order(s) het geval was. De kern daarvan was: is de kwaliteit goed, is de prijs redelijk en is de leverancier in staat de beoogde producten te leveren."*¹⁰²²
- Een mondelinge bevestiging door Functionaris 2 VWS jegens Van Lienden, Damme en Van Gestel dat RGA winst zou gaan maken. In dit kader zou Functionaris 2 VWS hebben opgemerkt: *"ik wist dat er marge was"*, en Functionaris 4 VWS heeft gekeken, maar niet hoeveel". Functionaris 2 VWS licht in wederhoor toe dat er in zijn beleving sprake was van een beperkte risicomarge, niet van een excessieve risicomarge.

Enkele van deze punten worden in de volgende alinea's nader toegelicht, in aanvulling op de voorgaande hoofdstukken.

1257 Ten aanzien van het ondernemersrisico (zie tweede opsommingsteken hierboven) is op 13 april 2020 via

WhatsApp sprake van contact tussen Van Lienden en Functionaris 3 VWS. In dit kader schrijft Functionaris 3 VWS:

*"Wij zullen geen werkkapitaal verstrekken en dat is ook niet nodig als wij een afnamegarantie geven van een x volume tegen een reële prijs (waarin jullie ondernemersrisico in zullen verdisconteren)".*¹⁰²³

¹⁰²¹ OAKLC14-001358770.

¹⁰²² Aanhangsel Handelingen II 2020/21, 3038.

¹⁰²³ OAKZLB1-000001649.

Vervolgaanbiedingen

Winstoogmerk

Communicatie mei 2021

1258 Vervolgens neemt **Functionaris 3 VWS** contact op met **Functionaris 2 VWS**. Over een samenwerking met Van Lienden schrijft **Functionaris 3 VWS**:¹⁰²⁴

Heb Sywert nog uitgebreid gesproken en geprobeerd hem in een iets ander film te krijgen, namelijk gebruik je netwerk, je kanalen, andere leveranciers, extra vrachtcapaciteit, je creativiteit om nu de komende maanden zoveel mogelijk spullen naar nl te krijgen. Daar kan gewoon voor betaald worden, evt ook vooraf met afname garantie, maar rijdt het de loods in Leusden binnen! Zodat we vandaar uit verdelen en distribueren en geen concurrerend netwerk krijgen. Daar wilde hij over nadenken. Wie weet.

Figuur 201: OAKCHT-0001-00000199

1259 In paragraaf 17.4.3 hierna gaan wij nader in op de overgang naar het commerciële voorstel van RGA, alsmede de toelichting van **Functionaris 3 VWS** op voorgaande.

1260 Voor het feitelijke verloop van de voorstellen, aanbiedingen, overeenkomen van orders en beoordelen van prijs verwijzen wij naar de voorgaande hoofdstukken 10 'Voorstellen tot samenwerking met het LCH', 11 'Voorstellen als leverancier van het LCH', 12 'RGA-orders' en 13 'Prijstelling en prijsopbouw'.

17.4.2 Kennis over winst gaan maken door RGA

1261 Wat betreft de kennis van Van Lienden, Damme en Van Gestel van het maken van winst bij RGA is een aantal momenten van belang. Met deze feitelijke gebeurtenissen kan ook de communicatie over het handelen met of zonder winstoogmerk in een context worden geplaatst. Hiervoor geldt dat dit enerzijds het moment betreft waarop Van Lienden, Damme en Van Gestel vaststellen dat de PBM-transacties tot winst *kunnen leiden*, en anderzijds het moment waarop wordt vastgesteld dat de transacties tot winst *gaan leiden*.

1262 Wat betreft de wetenschap van het maken van winst zijn onder andere de volgende feiten en omstandigheden relevant, die hierna in meer detail worden beschreven:

- het besluit tot een commerciële koers en de oprichting van RGA op 14 april 2020;
- de aanbieding op 19 april 2020, het vaststellen van de verkoopprijs met het LCH op 22 april 2020 en het vaststellen van de inkoopprijs door RGA bij haar fabrikanten op 29 april 2020;
- de afronding van de levering en de kwaliteitsdiscussie.

17.4.3 Overgang naar de commerciële koers in voorstellen

1263 In de hoofdstukken 10 'Voorstellen tot samenwerking met het LCH' en 11 'Voorstellen als leverancier van het LCH' is beschreven dat Van Lienden, Damme en Van Gestel, in de periode voorafgaand aan 19 april 2020, verschillende voorstellen doen voor het leveren van PBM aan het LCH. Daarbij is zowel het Hulptroepen-initiatief (zonder winstoogmerk met SHA en HABV) als het (commerciële) RGA-construct voorgesteld. Uiteindelijk hebben Van

¹⁰²⁴ OAKCHT-0001-00000199.

Vervolgaanbiedingen

Winstoogmerk

Communicatie mei 2021

Lienden, Damme en Van Gestel gekozen voor de RGA-optie, nadat VWS en het LCH het Hulptroepen-initiatief zagen als concurrerend (en daarmee ongewenst) ten opzichte van het LCH. Dit volgt uit de onderzoeksinformatie en de toelichtingen van de geïnterviewden zoals toegelicht in de hoofdstukken 10 'Voorstellen tot samenwerking met het LCH' en 11 'Voorstellen als leverancier van het LCH'. Aldus hebben Van Lienden, Damme en Van Gestel de stap gezet naar de commerciële koers en is RGA leverancier geworden van het LCH. In de volgende alinea's wordt uiteengezet hoe en in welke context deze stap is gezet. Deze overgang vindt plaats tussen het eerste voorstel, op 12 april 2020, van Hulptroepen Alliantie, en het tweede voorstel, op 13 april 2020, van RGA.

1264 De overgang naar RGA start onder andere op 9 april 2020 met de registratie van de domeinnamen 'www.reliefgoodsalliance.nl' en 'www.reliefgoodsalliance.com'. Ook is op deze datum de oprichting van RGA in gang gezet, via een verzoek per e-mail aan een notaris (oprichtingsdatum RGA is 14 april 2020).

1265 De volgende dag, op 10 april 2020, vindt er (WhatsApp) contact plaats tussen Functionaris 1 VWS en Van Lienden, naar aanleiding van berichten die Van Lienden op het twitter-platform heeft geplaatst. In een van de berichten meldt Van Lienden:

"Overweeg inmiddels maar te stoppen met de stichting en commercieel te gaan. Kennelijk wil de overheid niet meer geholpen worden zonder winstoogmerk en net als ons zijn er vele anderen".¹⁰²⁵

1266 In de nacht van 11 op 12 april 2020 e-mailt Van Lienden met Functionaris 3 VWS over een eerste voorstel voor leveringen van PBM.¹⁰²⁶ Van Lienden meldt in de mail:

"Met een samenwerking tussen overheid en vertrouwde Nederlandse kampioenen uit het bedrijfsleven kunnen we dit snel opschalen. Dat doen we met hart voor de mensen in de zorg, zonder winstoogmerk, vrij van belangen en zonder direct geld te vragen aan de Rijksoverheid. We horen graag wie bij de call met minister voor MZS en/of een eventueel vervolgesprek aanwezig kunnen zijn."

1267 Van Lienden deelt in deze e-mail het voorstel van 'de Hulptroepen Alliantie' aan de overheid.¹⁰²⁷ Aangaande het maken van winst is op pagina 3 het volgende vermeld:

"Dit initiatief zonder winstoogmerk wil een betrouwbare markt voor beschermingsmiddelen creëren. Zo kunnen zorgverleners snel en tegen een fatsoenlijke prijs, kwalitatief goede producten aanschaffen."

1268 In interviews is door Van Lienden, Damme en Van Gestel toegelicht over het eerste voorstel op 12 april 2020 van Hulptroepen Alliantie dat wanneer er een surplus binnen de Hulptroepen Alliantie zou ontstaan, dit gebruikt kon worden als werkkapitaal voor HABV. Ook is opgemerkt dat in geval van een positief resultaat, het bestuur op grond van de statuten¹⁰²⁸ daar "iets mee moest". Een dergelijk surplus zou kunnen ontstaan door zaken als inkoopvoordelen of het niet aanspreken van de post 'onvoorzien'. In interviews met Deloitte is toegelicht dat in dit kader op 17 april 2020 door Functionaris 1 LCH aan Van Lienden, Damme en Van Gestel is uitgelegd dat een batig

¹⁰²⁵ OAKVC9-000000342. Zie hoofdstuk 11 'Voorstellen als leverancier van het LCH' waarin is toegelicht dat Van Lienden, Damme en Van Gestel na deze contacten een eerste voorstellen (van Hulptroepen Alliantie) uitbrengen aan het LCH en VWS.

¹⁰²⁶ OAKVC2-000192464.

¹⁰²⁷ OAKD0315-00000091. Zie dit document voor de desbetreffende presentatie.

¹⁰²⁸ Zie hoofdstuk 5.03 inzake achtergrond SHA. Volgens de statuten van SHA is het doel van SHA [...] het bevorderen van het beschikbaar komen van medische hulpmiddelen en aanverwante producten voor de zorg in tijden van nood [...]."

Vervolgaanbiedingen

Winstoogmerk

Communicatie mei 2021

saldo van de Hulptroepen Alliantie zou moeten terugvloeien naar het LCH. **Functionaris 1 LCH** zou gezegd hebben "zonder winst is zonder winst hé?!", zo volgt uit de interviews. In wederhoor is door **Functionaris 1 LCH** opgemerkt dat het terugvloeien van een batig saldo niet is besproken. **Functionaris 1 LCH** geeft in dit kader aan dat het LCH 'niets is', en dat aldus een dergelijk saldo niet naar het LCH zou kunnen terugvloeien. Van Lienden, Damme en Van Gestel geven bij Deloitte aan dat "als het LCH risico's voor Hulptroepen niet wilde afdekken, en er geen winst mocht ontstaan, er slechts een neerwaarts risico bestond zonder een beloning voor dat te nemen risico voor Hulptroepen. Aldus vroegen zij zich hardop af waarom zij dit moesten willen. Vooral ook omdat de doelgroep een totaal andere was dan Hulptroepen die zich inzetten voor de eerstelijnszorg / kleine zorgverlener, en het feit dat een overeenkomst in strijd was met de gemaakte afspraken met Coolblue.¹⁰²⁹ Hierop heeft **Functionaris 1 LCH** aangegeven persoonlijk ook geen samenwerking te wensen en is uit de ruimte vertrokken".

1269 Op 12 april 2020 reageert **Functionaris 3 VWS** op het eerste voorstel. **Functionaris 3 VWS** geeft in een e-mail een aantal vragen mee aan Hulptroepen.¹⁰³⁰ Deze vragen betreffen onder meer de wijze waarop het initiatief van Van Lienden, Damme en Van Gestel zich verhoudt tot het LCH en het aanpassen van het voorstel om tot een samenwerkingsmodel te komen.¹⁰³¹ In de interviews is toegelicht dat, in aanvulling op deze reactie, Van Lienden op de avond van 12 april 2020 (telefonisch) heeft gesproken met **Functionaris 3 VWS**. Van Lienden heeft een uitwerking van dit telefoongesprek vanuit zijn herinnering opgesteld en heeft deze verstrekt aan Deloitte.¹⁰³²

1270 Uit de uitwerking van het gesprek door Van Lienden volgt dat in dit gesprek door **Functionaris 3 VWS** zou zijn aangegeven dat VWS op zoek is naar een oplossing voor een urgent probleem: het verkrijgen van mondkapjes. De wijze waarop Van Lienden, Damme en Van Gestel een oplossing beogen te bieden (via Hulptroepen), is te ingewikkeld en werkt niet goed voor het LCH.¹⁰³³ In dit kader zou **Functionaris 3 VWS** hebben aangegeven dat Van Lienden zou kunnen overwegen zijn initiële plan los te laten en een gemakkelijk uitvoerbare weg te kiezen, zoals het inzetten van een commercieel bedrijf. In de uitwerking is hierover vermeld:

"Wij willen mondkapjes. Het maakt ons niet zoveel uit hoe, als het maar simpel is. Ik wil gewoon met jou een afspraak kunnen maken. Als jij dat doet zoals alle anderen, dan vind ik dat prima. Je kan ook wat commerciëler gaan denken. Als we maar producten krijgen."¹⁰³⁴

Verder bevat de uitwerking van Van Lienden de volgende opmerking die **Functionaris 3 VWS** gemaakt zou hebben:

*"Wij willen het zo makkelijk mogelijk houden. Kijk om je heen, hoe doet ieder ander het. En dan doe je dat ook. We doen daar op die manier gewoon dagelijks snel zaken mee. Dat doen **Functionaris 2 VWS** en ik elke dag."¹⁰³⁵*

¹⁰²⁹ Zie hoofdstuk 7 'Achtergrond en oprichting Hulptroepen Alliantie en RGA' voor nadere details.

¹⁰³⁰ OAKVC1-000272910.

¹⁰³¹ Zie hoofdstuk 7 'Achtergrond en oprichting Hulptroepen Alliantie en RGA' voor de interne VWS correspondentie aangaande het (aangepaste) voorstel.

¹⁰³² OAKD0315-00000071. Deloitte heeft geen (eventuele) opname van dit gesprek ontvangen.

¹⁰³³ OAKD0315-00000071.

¹⁰³⁴ OAKD0315-00000071.

¹⁰³⁵ OAKD0315-00000071.

Vervolgaanbiedingen

Winstoogmerk

Communicatie mei 2021

1271 Voorgaande zou volgens Van Lienden leiden tot een 'scenario B', als alternatief voor het initiële voorstel.

*[Functionaris 3 VWS] Denk er zelf maar over na vanavond of morgenoctend en bespreek het met je mensen [...] of er een 'scenario B' mogelijk is zoals jij dat noemt als dat makkelijker uitvoerbaar is (de naam 'scenario B' viel in dat gesprek, die ik daarna herhaal bij [een van de betrokken partners van Hulptroepen]). Het lijkt mij inderdaad praktisch dat je daarvoor dat bedrijfje in oprichting zou inzetten, als je weinig kan met mijn vragen.*¹⁰³⁶

1272 In zijn reactie op de door Van Lienden opgestelde weergave van het telefoongesprek geeft [Functionaris 3 VWS] aan dat deze weergave niet helemaal correct is. [Functionaris 3 VWS] geeft aan dat het mogelijk is dat er opmerkingen zijn gemaakt als "Wij willen mondkapjes. Het maakt ons niet zoveel uit hoe, als het maar simpel is. Ik wil gewoon met jou een afspraak kunnen maken. Als jij dat doet zoals alle anderen, dan vind ik dat prima". Er is volgens [Functionaris 3 VWS] echter niet gesproken over een alternatief (commercieel) plan naast het LCH. Wel is volgens [Functionaris 3 VWS] gesproken over het (gewoon) worden van leverancier van het LCH.

17.4.4 Aanloop naar de commerciële koers

1273 Op de avond van 12 april 2020 vindt een (online) werksessie plaats, waarbij [Teamlid Hulptroepen], Van Lienden, Damme en Van Gestel aanwezig zijn. Van deze (online) werksessie is aan Deloitte een geluidsopname verstrekt. Deloitte heeft van deze opname een transcript opgesteld.¹⁰³⁷

1274 Tijdens de sessie wordt gesproken over de vragen van [Functionaris 3 VWS] (zie paragraaf 17.4.3) en over de sessie met VWS, de volgende dag, op 13 april 2020.¹⁰³⁸ In dit kader wordt tijdens deze werksessie onder meer het volgende opgemerkt: "zij[VWS] vinden het onwenselijk dat er twee distributiekkanalen ontstaan in Nederland". Ook wordt onbegrip geuit over de wijze waarop VWS omgaat met het gedeelde eerste voorstel van Hulptroepen Alliantie. Op een zeker moment tijdens de sessie geeft Van Lienden het volgende aan:

"ja maar we hebben twee oplossingsrichtingen of we gaan ons voorstel verdedigen wat ik wél voor ben want het is beter voor de zorg. [...] Als ze er niet toe in staat zijn laat ze maar een prijs quoten en we gaan gewoon de shit naar Nederland halen en we worden alle vier miljonaire".

1275 Daarbij wordt de eerste oplossing (i.e. het voorstel van Hulptroepen) als 'optie A' en de tweede oplossing (i.e. een nieuw voorstel via RGA) als 'optie B' betiteld door Damme. Afgesproken wordt dat eerst het gesprek met VWS wordt aangegaan, met optie A als voorkeur: "take it or leave it".

1276 In het vervolg van het gesprek wordt gesproken over de potentiële problemen en oplossingen bij het uitvoeren van het initiële voorstel. In dit kader wordt door Van Lienden het volgende opgemerkt:

¹⁰³⁶ OAKD0315-00000071.

¹⁰³⁷ OAKD0311-00000029.

¹⁰³⁸ OAKD0311-00000029.

Vervolgaanbiedingen

Winstoogmerk

Communicatie mei 2021

“Ja, die hebben het al gekregen ik denk dat dit is de final push. Ik denk serieus en daar moet je echt over nadenken als dit morgen niet werkt, wie heeft er zin in een commercieel avontuur. [...] Als wij driehonderd miljoen omzet moeten draaien van de overheid verplicht dan gaan we maar driehonderd miljoen euro omzet draaien”.

1277 Vervolgens wordt verder gesproken over een commerciële koers. In dit kader wordt een aantal keren gerefereerd aan het feit dat VWS Van Lienden, Damme en Van Gestel ‘dwingt’ tot een commerciële koers.¹⁰³⁹ Tevens wordt gesproken over ‘de Rabobank-constructie’.¹⁰⁴⁰ Over het werkkapitaal wordt opgemerkt:

“[...] ik weet niet om wat voor een volumes het zou gaan maar het werkkapitaal wat je daarmee realiseert daarmee kun je de hele operatie voor de zorg mee financieren. Dan gaan we echt hard”

en

“Als wij drie euro leveren en er zit anderhalve euro tussen nou laten we zeggen een euro, 30 miljoen werkkapitaal wat we in één keer hebben, dat gaat ineens best wel hard, ik kan me nog herinneren dat we aan het aan het zoeken waren voor vijf of tien miljoen”.¹⁰⁴¹

1278 Daarnaast wordt gesproken over de wijze waarop de commerciële koers vormgegeven kan worden. In dit kader komt een aantal onderwerpen aan bod, zoals: (1) de ingang in de politiek; (2) de prijs en het gebruik van verschillende orders; en (3) het ‘Coolblue-traject’.¹⁰⁴² Ten aanzien van deze onderwerpen wordt onder meer het volgende opgemerkt.

- *“En dan het enige wat we dan hebben is dat we ten opzichte van alle anderen dat we zo'n leverage hebben politiek, dat we nu top ambtelijk een soort van mega-inkoopcontract hebben gekregen die geen enkel mens in Nederland heeft gekregen.”*
- *“Wacht even dit is een goede, we organiseren precies hetzelfde als we de Coolblue webshop hebben ingericht. We kopen duur in het begin en we kopen goedkoop in op termijn. [...] Dus we gaan nu een order neerleggen van tien miljoen ofzo, dan vervolgens kopen we alles in in China wat we bij elkaar kunnen krijgen dat flikkeren we in Shanghai in een warehouse, zodra het warehouse vol zit.”*
- *“En parallel hieraan het Coolblue traject? en Ja dat doen we dan gewoon met ons private geld” en “doen we dan maar een paar honderdduizend stukjes per week hartstikke leuk joh gezellig voor de ZZP-er in de zorg” en “dit is gewoon gescheiden stichting, gaat een BV'tje voor de stichting van Coolblue en er is een BV voor de inkoop van LCH, twee gescheiden organisaties.”*

¹⁰³⁹ In interviews is toegelicht dat hiermee wordt verwezen naar het telefoongesprek tussen [Functionaris 3 VWS] en Van Lienden op 12 april 2020. Van Lienden, Damme en Van Gestel lichten in wederhoor toe dat “zij de weerstand op het non-profit voorstel van Hulptroepen onbegrijpelijk vonden. Een commercieel / regulier voorstel, net als alle andere leveranciers, zagen zij als het enige alternatief na het gesprek met [Functionaris 3 VWS]. Daarmee kwam het op Van Lienden, Damme en Van Gestel over alsof de overheid hen wel dwong tot een commerciële aanpak.”

¹⁰⁴⁰ Dit betreft het verschaffen van werkkapitaal door Rabobank aan RGA, op basis van een afnamegarantie door de overheid.

¹⁰⁴¹ OAKD0311-00000029.

¹⁰⁴² OAKD0311-00000029.

Vervolgaanbiedingen

Winstoogmerk

Communicatie mei 2021

1279 Tijdens de werksessie wordt ook een aantal keren gesproken over het maken van winst.¹⁰⁴³ Er wordt door de vier aanwezige personen onder meer gesproken over “gillend” en “knetter rijk worden”, het maken van “vieze winst”, en het “worden van miljonair”. Afgesproken wordt: “wat wij bespreken dat we altijd niet buiten deze kamers bespreken” en aan [Teamlid Hulpstroepen] wordt gezegd: “daar wil ik jou ook nog even expliciet vragen dat als het om dit soort bedragen gaat iedereen absoluut zijn waffel houdt”.¹⁰⁴⁴

1280 In het kader van het spenderen van de winst wordt het volgende gezegd: “Geen nieuwe auto's, geen nieuwe geen nieuwe huizen, geen nieuwe kleren”. Bevestigend wordt opgemerkt: “[...] maar verder hou ik me in. Nee nee nee, nee als wij nu ineens allemaal mooie huizen gaan kopen of nieuwe auto's dan gaat dan gaat het heel veel vragen oproepen”.

1281 Voorts wordt tijdens de werksessie gesproken over het te presenteren voorstel en over het overgaan van een voorstel van Hulpstroepen (i.e. SHA en HABV) naar dat van een andere juridische entiteit, hetgeen in het tweede voorstel van 13 april 2020 RGA is. Dit wordt als volgt verwoord:

“Maar goed aangezien dit een commercieel voorstel is kan dit niet langer onder Hulpstroepen dit. en Ja, dat veranderen we daarom tekenen we pas de deal als we een nieuw BV'tje hebben gemaakt”

en

“Dan moet hier dus ook geen Hulpstroepen in voorkomen. en Jawel, mag wel het daarop versturen maar de uiteindelijke deal wordt niet getekend door Stichting Hulpstroepen. en Nee, je kan wel zeggen Hulpstroepen blijft de zorg bedienen met eigen privaat kapitaal, ik bedoel ja ik zou niet zeggen in kleine volumes”.¹⁰⁴⁵

1282 Tevens wordt ook gesproken over de op te richten entiteit voor 'optie B', na het uitspreken van de 'optie A' als voorkeursscenario (zie alinea 1274). Het op dat moment opgestelde voorstel (van Hulpstroepen) tot samenwerking met het LCH wordt in de werksessie aangepast.¹⁰⁴⁶ In de werksessie wordt de naam Relief Goods Alliance voorgesteld om te gebruiken in het (tweede) voorstel.¹⁰⁴⁷ Wat betreft het (aan te passen) voorstel worden opmerkingen gemaakt over de opmaak (i.e. het gebruik van de logo's van Hulpstroepen), dat de overeenkomst met

¹⁰⁴³ Van Lienden, Damme en Van Gestel lichten in wederhoor toe dat: “[...] zij enorm verbaasd waren onder andere over de houding van de overheid, de onwelwillendheid ten opzichte van Coolblue als distributiekanaal en het non-profit voorstel dat een geheel ontzorgde order compleet met distributie naar de zorg kon opleveren. Zij waren allen moe en gefrustreerd en werden opeens geconfronteerd met de mogelijkheid dat er een levering van mogelijk een slordige 300 miljoen euro geplaatst zou worden binnen een dag of mogelijk enkele dagen. Maar niet tegen de non-profit voorwaarden die wij voorstelde. Dat heeft tot een wat brallerig en ongenueanceerd gesprek geleid in een huiselijke setting, zich onbewust van het feit dat een freelancer hen op afstand opgenomen heeft. Van Lienden, Damme en Van Gestel benadrukken dat zij de daarop volgende dagen getracht hebben om in plaats van een commerciële opdracht binnen te halen, de samenwerking bij Hulpstroepen onder te brengen.”

¹⁰⁴⁴ OAKD0311-00000029.

¹⁰⁴⁵ OAKD0311-00000029.

¹⁰⁴⁶ Dit document wordt later gebruikt om antwoord te geven op de vragen van [Functionaris 3 VWS] en wordt verstrekt voor de bespreking van 13 april 2020. Zie hoofdstuk 11 'Voorstellen als leverancier van het LCH' voor de nadere details van de voorstellen die tot en met 17 april 2020 gedaan worden en de inzet van Hulpstroepen Alliantie en RGA die gedurende die dagen is voorgesteld.

¹⁰⁴⁷ Wij merken op dat op dit moment (i.e. 12 april 2020) de RGA-gerelateerde domeinnamen geregistreerd zijn. Zie hoofdstuk 7 'Achtergrond en oprichting Hulpstroepen Alliantie en RGA'.

Vervolgaanbiedingen

Winstoogmerk

Communicatie mei 2021

een nog op te richten entiteit¹⁰⁴⁸ wordt gesloten en over de verwijzing naar RGA later in de presentatie, wordt het volgende gezegd:¹⁰⁴⁹

- [...] Damme: oké mensen wat moet er nog gebeuren voordat we ons mandje gaan opzoeken*
- Teamlid: even nog een keer doorlezen wacht effen*
- Van Gestel: even doorheen lopen ik ga pdf'je openen, kijk voorstel tot samenwerking met LCH kijk eens effen, huppakee*
- Van Gestel: kan er niet een ander plaatje op want nu is het verwarrend dat die twee presentaties lijken een beetje op elkaar*
- Damme: dat is de bedoeling, is dezelfde stijl*
- Van Lienden: hoort bij elkaar hè*
- Van Gestel: juist oké hebben niet een ander poppetje, na jah goed*
- Teamlid: maar ik denk dat het wel want het is nu een klein beetje verwarrend de zin we zouden het waarderen als bestaande afspraken en beloftes daar voor Stichting Hulpverleners in stand blijven, maar overal staat het logo Hulpverleners en dan denk je ja maar, want je schrijft nu letterlijk*
- Van Gestel: ja*
- Teamlid: je gooit het nu een beetje door elkaar want wij weten dat het een ander bedrijf gaat zijn maar zij hebben hier nog geen idee bij slide vier*
- Damme: jawel dat staat verderop*
- Van Gestel: ja dat is ook waar staat er heel duidelijk*
- Teamlid: ja maar niet bij slide vier*
- Damme: hoeft ook niet, kijk ze krijgen straks gewoon een andere overeenkomst op huppelepup huppelepup BV*
- Van Gestel: je moet het maar gewoon lezen, op het moment dat we gaan gas geven dan gewoon een overeenkomst op een andere BV*
- Teamlid: als eindredacteur had ik het teruggestuurd maar oké, zijn slimme jongens ze onthouden dat wel*
- Van Gestel: ook nog een keer tactisch*

¹⁰⁴⁸ Wij merken op dat in de introductie op pagina 2 (en de daaropvolgende pagina's) wordt gesproken over 'we' en 'wij', en dat deze pagina afgesloten wordt met de namen van de betrokkenen. In dit kader wordt geen verwijzing naar een specifieke entiteit opgenomen.

¹⁰⁴⁹ Zie paragraaf 17.4.5 voor een beschrijving van de verwijzing naar RGA.

Vervolgaanbiedingen

Winstoogmerk

Communicatie mei 2021

Teamlid: ik bedoel meer dat het onduidelijkheid geeft in slide vier

Damme: nee maar nee maar anders ben je vooringenomen, wij zeggen dat de overheid ons dwingt om dit te doen in plaats van onze non-profit koers

Van Gestel: wij zijn ook gewoon nu op dit moment Hulptroepen, als zij ja zeggen moet er een BV worden opgezet die is er nu nog helemaal niet

Teamlid: maar dan is slide vier nog steeds chaotisch onduidelijk

Van Gestel: ze spreken Hulptroepen aan op de presentatie die ze gestuurd hebben

Teamlid: maar dan zouden we kunnen zetten buiten deze afspraken zouden we het waarderen als bestaande afspraken en beloftes voor Stichting Hulptroepen in stand blijven dat je het apart dat je zegt oké dit is dit is dit is hoe we dit gaan regelen maar de bestaande afspraken daarnaast, nou ja maakt niet uit want het wordt toch nog helemaal doorgesproken [...]”

17.4.5

Contractspartij RGA in tweede voorstel

1283 De volgende dag, op 13 april 2020, deelt Van Lienden een PDF, getiteld 'Voorstel LCH.pdf', met Functionaris 3 VWS. Van Lienden meldt in de e-mail: “Ter info straks bij gesprek - we hebben hierin de antwoorden staan op de gestelde vragen”.¹⁰⁵⁰ Het aangehechte document betreft een voorstel (met RGA als leverancier, naast Hulptroepen Alliantie) met daarin de voorwaarden voor de samenwerking met het LCH.¹⁰⁵¹ In de introductie van dit tweede voorstel wordt vermeld dat het gaat om “een forse aanpassing van het [eerste] voorstel”. Opgemerkt moet worden dat dit tweede voorstel is opgesteld als reactie op de vragen van en het telefoongesprek met Functionaris 3 VWS naar aanleiding van het initiële voorstel van 12 april 2020, zoals beschreven in paragraaf 17.4.3. De e-mail van 13 april 2020 vermeldt niet dat de bijlage met de 'Voorstel LCH.pdf' een (commercieel) voorstel van RGA bevat ten opzichte van het eerste voorstel van Hulptroepen Alliantie.¹⁰⁵²

1284 Het voorstel dat wordt gedeeld op 13 april 2020 is opgezet in de huisstijl van Hulptroepen.¹⁰⁵³ Dit blijkt onder andere uit het gebruik van het logo van Hulptroepen, de verwijzing naar de website “*hulptroepen.nu*”, en het gebruik van de kleurstellingen van Hulptroepen. Bovendien wordt op pagina 1 verwezen naar “*Copyright SHA 2020*”. Op de afsluitende pagina zijn de gegevens van HABV en SHA opgenomen, met inbegrip van de KVK-nummers.¹⁰⁵⁴

¹⁰⁵⁰ OAKVC1-000272910.

¹⁰⁵¹ OAKVC1-000272911.

¹⁰⁵² OAKVC1-000272910.

¹⁰⁵³ OAKVC1-000272911.

¹⁰⁵⁴ Van Lienden, Damme en Van Gestel lichten aan Deloitte toe “dat dit is gedaan om een aantal redenen: a) RGA was nog niet opgericht en had nog geen huisstijl b) de vragen van Functionaris 3 VWS waren gesteld aan Hulptroepen en Hulptroepen reageerde met deze presentatie c) er werd 16-20 uur per dag gewerkt en Van Lienden, Damme en Van Gestel vonden het belangrijk om afspraken en voorstellen vast te leggen via dit soort presentaties, daar was al weinig tijd voor, laat staan het maken van een nieuwe template d) van Lienden, Damme en Van Gestel hadden niet de indruk dat het template er veel toe deed, het ging wat hen betreft om de inhoud van het voorstel en het doel: om zsm zoveel mogelijk mondkapjes naar NL te halen.

Vervolgaanbiedingen

Winstoogmerk

Communicatie mei 2021

1285 Op pagina 11 van het voorstel, onder het kopje “structuur”, is een verwijzing naar Relief Goods Alliance opgenomen:

“Inkoop voor LCH vindt plaats via nieuw op te richten entiteit: Relief Goods Alliance B.V. welke separaat gefinancierd zal worden”

1286 In deze opsomming wordt ook geduid wat de rol van de bestaande SHA en HABV in de context van dit voorstel is.

“Bestaande stichting Hulptroepen Alliantie en Hulptroepen Alliantie B.V. blijven zich op non-profit basis richten op levering van PBM's aan zorgverleners die geen spullen kunnen verkrijgen via het reguliere kanaal”

17.4.6 Vaststellen in- en verkoopprijs

1287 Op 22 april 2020 stuurt Van Lienden een e-mail aan Functionaris 4 VWS, met als onderwerp “Costs breakdown” en de korte toelichting “bijgaand”.¹⁰⁵⁵ Van Lienden hecht een bijlage aan, getiteld ‘Voorstel_LCH_Hulptroepen_costs_breakdown.pdf’.¹⁰⁵⁶ Deze bijlage is opgesteld in het format van Hulptroepen en op de voorpagina is aangegeven: “Copyright Stichting Hulptroepen Alliantie. [...] Project zal worden uitgevoerd door Relief Goods Alliance B.V.”.¹⁰⁵⁷ Pagina 2 bevat een prijsopbouw voor de mondmaskers van fabrikant Shengquan (i.e. “Kostprijs FFP2”). Zie hoofdstuk 12 ‘RGA-orders’ voor nadere details.

1288 De prijsopbouw voor de mondmaskers van fabrikant Shengquan leidt tot een totaalprijs van € 2,78 “Totaal ex. BTW (excl. marge)”.¹⁰⁵⁸ In de prijsopbouw is een post onvoorziene kosten van 10% van de inkoopprijs per mondmasker “Inkoop China (incl. commissie agent)” opgenomen. In de bijlage is bij deze onvoorziene kostenpost het volgende vermeld: “Hier zit bij inbegrepen: vertraging door logistiek, sampling, non-delivery door fabriek, valuta schommelingen, nationalisatie van een fabriek, afkeuren van deelleveringen etc”.¹⁰⁵⁹ Zie hoofdstuk 13 ‘Prijsstelling en prijsopbouw’ voor nadere details aangaande de totstandkoming van de prijs.

1289 Op 22 april 2020 ondertekenen vertegenwoordigers van het LCH en van Mediq met RGA de overeenkomsten voor de RGA-orders.¹⁰⁶⁰ Er wordt een verkoopprijs van € 2,78 overeengekomen voor de mondmaskers geproduceerd door Shengquan en van € 2,26 voor de mondmaskers geproduceerd door Ryzur. Voorafgaand hieraan vragen Van Lienden, Damme en Van Gestel in de nacht van 18 op 19 april 2020 opnieuw prijzen op bij beide fabrikanten.¹⁰⁶¹

1290 In de interviews is toegelicht dat het LCH Van Lienden, Damme en Van Gestel niet naar productiekosten in China heeft gevraagd. Het LCH richtte zich namelijk op de prijs die het Consortium zou moeten betalen in verhouding tot de geldende bandbreedte, evenals op zaken als leveringszekerheid en kwaliteit. Aldus waren inkooprijzen en -

¹⁰⁵⁵ OAKVC2-000538104.

¹⁰⁵⁶ OAKVC2-000538105.

¹⁰⁵⁷ Het document heeft drie pagina's: een voorblad, een tabel met een voorstel tot prijsopbouw, en een afsluitende pagina met daarop de contactgegevens van Van Lienden, Damme en Van Gestel, evenals de gegevens van HABV en SHA, met inbegrip van de Kamer van Koophandel-nummers.

¹⁰⁵⁸ Zie hoofdstuk 13 ‘Prijsstelling en prijsopbouw’ voor nadere details aangaande de totstandkoming van de prijs.

¹⁰⁵⁹ OAKVC2-000538105.

¹⁰⁶⁰ OAKLC14-000975724; OAKLC14-000975725.

¹⁰⁶¹ De prijzen werden opnieuw opgevraagd vanwege van de snelle verandering in de prijzen van PBM toentertijd. Van Lienden, Damme en Van Gestel hebben de prijsopgaven en/of inkoopcontracten met fabrikanten niet verstrekt aan Deloitte.

Vervolgaanbiedingen

Winstoogmerk

Communicatie mei 2021

kosten, alsook de winst voor de leverancier, in beginsel niet relevant voor het LCH. In dit kader is in de interviews opgemerkt dat het LCH ook geen problemen had met leveranciers die winst maken. Immers, *“dit gold voor alle leveranciers van PBM”*.

1291 Ten aanzien van de verkoopprijs van RGA wordt tijdens de (online) werksessie op 12 april 2020 het volgende door Van Lienden opgemerkt:

*“wacht even dit is een goede, we organiseren precies hetzelfde als we de Coolblue webshop hebben ingericht. We kopen duur in het begin en we kopen goedkoop in op termijn” en “dus we gaan nu een order neerleggen van tien miljoen ofzo, dan vervolgens kopen we alles in China wat we bij elkaar kunnen krijgen dat flikkeren we in Shanghai in een warehouse, zodra het warehouse vol zit”.*¹⁰⁶²

1292 Uit de onderzoeksinformatie volgt dat RGA een week na het afsluiten van de LCH-orders met de twee fabrieken twee inkoopovereenkomsten sluit op 29 april 2020.¹⁰⁶³ Opgemerkt wordt hierbij dat, ondanks de informatieverzoeken van Deloitte, de inkoopcontracten met de twee fabrikanten niet door Van Lienden, Damme en Van Gestel aan Deloitte zijn verstrekt. Aldus kan Deloitte niet nagaan voor welke prijs de mondmaskers zijn ingekocht door RGA en wat de marge voor RGA is (verschil in- en verkoopprijs).¹⁰⁶⁴

1293 Van Lienden, Damme en Van Gestel lichten toe dat de winst van RGA ontstaat door meerdere factoren. Zij lichten toe dat de winst onder meer ontstaat door:

- (i) het niet hoeven aanspreken van de post 'onvoorzien',
- (ii) een surplus als gevolg van de marge tussen de inkoop- en de verkoopprijzen¹⁰⁶⁵,
- (iii) een voordelig USD-EUR valutakoersverschil,
- (iv) schaalvoordelen met betrekking tot de gehele order (doorgaan na testorder),
- (v) het ontbreken van onderhandelingen met het LCH over de prijs, waar rekening mee was gehouden in de prijsstelling, en
- (vi) andere factoren zoals het managen en overnemen van risico's.

1294 RGA geeft in haar (voorlopige) aangifte Vpb over het verlengde boekjaar 2020-2021 een belastbare winst aan van € 27.346.920.¹⁰⁶⁶ Na het betalen van de vennootschapsbelasting (€ 6.815.074) keren Van Lienden, Damme en Van

¹⁰⁶² OAKD0311-00000029.

¹⁰⁶³ OAKBZK22-000011562; OAKBZK22-000011563.

¹⁰⁶⁴ RGA komt daarbij, volgens het boek van FTM, 'Sywerts miljoenen', een stukprijs van USD 1,80 [Deloitte: omgerekend tegen de wisselkoers op deze datum bedraagt dit € 1,66] overeen voor de mondmaskers van Ryzur. Volgens deze informatie bedraagt de stukprijs bij Shengquan USD 2,50 [€ 2,31] voor de testorder van drie miljoen stuks en USD 2,05 [€ 1,89] voor de restantorder van zeventien miljoen stuks.

¹⁰⁶⁵ RGA is een vaste verkoopprijs overeengekomen met het LCH, terwijl er volgens de communicatie van RGA een week na het afsluiten van de orders met het LCH is ingekocht bij de twee fabrikanten en de productie volgens de verstrekte informatie van RGA loopt tot en met eind juni 2020. Zie hoofdstuk 13 'Prijsofbouw en prijsstelling' en hoofdstuk 14 'Vooruitbetalingen en leveringen' voor nadere details.

¹⁰⁶⁶ OAKD0306-00000155; Dit bevat, naast de orders met het LCH, ook enkele andere PBM-transacties van RGA. Het aandeel in de omzet van de beide transacties met het LCH van 40 miljoen mondmaskers bedraagt ca. 98% op de totale omzet van RGA in deze periode volgens Van Lienden, Damme en Van Gestel. In wederhoor heeft Damme een voorlopige aangifte Vpb van 12 augustus 2022 gedeeld met een belastbare winst aan van € 27.614.435 en vennootschapsbelasting ad € 6.882.241 (OAKD03-0003-00000010).

Vervolgaanbiedingen

Winstoogmerk

Communicatie mei 2021

Gestel de winst (grotendeels) uit door middel van circa € 20,5 miljoen aan dividenduitkeringen aan hun persoonlijke holdings.¹⁰⁶⁷ Tevens ontvangen Van Lienden, Damme en Van Gestel management fees.

1295 Wij herhalen hier dat, ondanks herhaalde verzoeken, Van Lienden, Damme en Van Gestel geen inzage hebben willen geven in de (gehele) RGA-administratie, noch in bankafschriften en/of contracten met de fabrikanten Ryzur en Shengquan.

17.4.7 Vaststelling kwaliteit na levering

1296 In de zomer van 2020 ontstaat er, gedurende de leveringsperiode, discussie over de kwaliteit van de door RGA geleverde mondmaskers. Zie hoofdstuk 15 'Kwaliteit' voor een nadere beschrijving van deze discussie. Een negatieve uitkomst zou volgens Van Lienden, Damme en Van Gestel kunnen leiden tot het moeten aanspreken van de post 'onvoorzien', en daarmee tot het maken van minder winst of zelfs verlies.

1297 Op 18 augustus 2020 worden de RGA-mondmaskers van Ryzur door het LCH vrijgegeven, zonder dat er aanpassingen vereist zijn.¹⁰⁶⁸ Na eerdere kennisgeving door VWS op 17 augustus 2020 over de Shengquan mondmakers, bevestigt het LCH op 1 september 2020 dat *"daarmee zijn de openstaande zaken tussen RGA en LCH afgedaan"*.¹⁰⁶⁹ Van Lienden geeft in wederhoor aan dat *"dit voor hem het moment was waarop de bestaande positieve cashflow voor hem beschouwd mocht worden als een winstresultaat"*.

17.4.8 Kennis (zonder) winstoogmerk

1298 In voorgaande paragrafen is beschreven dat Van Lienden, Damme en Van Gestel op 13 april 2020 een tweede voorstel doen met levering door RGA, waarmee dit een moment is dat er winst *gemaakt kan worden* voor de aandeelhouders van RGA.

1299 De omvang van de potentiële winst is, via het vaststellen van de verkoop- en inkooprijzen op respectievelijk 22 april 2020 en 29 april 2020, nader te concretiseren. De uiteindelijke omvang van de winst wordt later duidelijk: in de periode van begin mei 2020 tot en met begin september 2020 waarin de mondmaskers geleverd worden, discussies over de kwaliteit worden beslecht worden, en eventuele (onvoorziene) risico's (en de daarmee gepaard gaande kosten) zich al dan niet manifesteren. Op 1 september 2020 krijgen Van Lienden, Damme en Van Gestel het bericht van het LCH dat de mondmaskers zijn geaccepteerd en worden vrijgegeven; de post voor onvoorziene kosten hoeft niet (verder) te worden aangesproken.¹⁰⁷⁰ Dit is het moment dat aan de leveringsplicht jegens het LCH is voldaan en dat er winst *gemaakt wordt* (over 2020).

¹⁰⁶⁷ Damme heeft bij Deloitte aangegeven dat Sphinx B.V. € 9.380.239 dividend heeft ontvangen, Laborare Omnia Vincit B.V. € 5.761.669 en Noah Holding B.V. € 5.389.655.

¹⁰⁶⁸ OAKLC14-001470316.

¹⁰⁶⁹ OAKLC14-001470316.

¹⁰⁷⁰ OAKLC14-001470316.

Vervolgaanbiedingen

Winstoogmerk

Communicatie mei 2021

- 1300 Aldus is op 29 april 2020 sprake van een eerste ijkmoment voor het vaststellen van een potentieel bedrijfsresultaat, van de transacties met het LCH, voor RGA en volgt begin september 2020 de realisatie daarvan. Uit de beschikbare onderzoeksinformatie en de toelichtingen van Van Lienden, Damme en Van Gestel volgt dat de eerste dividenduitkeringen (aan de persoonlijke holdings) eind mei 2020 zijn gedaan.¹⁰⁷¹ De dividenduitkeringen gaan door in juni 2020, en in het najaar van 2020 is het merendeel van de dividenduitkeringen (circa € 20,5 miljoen) gedaan, volgens Van Lienden, Damme en Van Gestel.

17.5 Communicatie over de winstbestemming

17.5.1 Communicatie in de (sociale) media

- 1301 Voorafgaand aan 29 april 2020 communiceert Van Lienden in de (sociale) media over het handelen zonder winstoogmerk (onder meer via “#zonderwinst”) en over het zich inzetten voor zorg(helden) in Nederland.¹⁰⁷² In dit kader wordt door hem onder meer het volgende opgemerkt.
- 1302 Op 21 maart 2020 meldt Van Lienden op Twitter: *“Zicht op nieuwe lading. Nu ruimte tot miljoen gecertificeerde mondkapjes, binnen ongeveer een week. Zorgorganisaties die iets nodig hebben: DM. Nog steeds (ruim) onder de 2 EUR per masker (kostprijs).”*¹⁰⁷³
- 1303 Op 10 april 2020 schrijft Van Lienden op Twitter: *“Waar verhaal: we geven grote thuiszorgorganisatie beschermende mondkapjes van niveau (je kan er duizenden werknemers wekenlang mee beschermen). Belletje van inspectie: of ze daarmee willen stoppen qua inkopen en spullen van lagere kwaliteit willen gebruiken.”*¹⁰⁷⁴
- 1304 Later die dag tuitert Van Lienden: *“Geloof mij: binnen 1-2 weken kan iedereen in Nederland goed beschermd werken in de zorg. [...] En als dat gebeurt, dan zal ik met plezier de afgelopen weken vergeten. Als het niet gebeurt, dan ben ik benieuwd naar de parlementaire nabeschuiving van de afgelopen periode.”*¹⁰⁷⁵
- 1305 Op 16 april schrijft Van Lienden op Twitter: *“We zijn live met hulptroupen.nu! Ongelooflijk mooi dat het ons gelukt is samen een supply chain te bouwen waarmee we structureel mondkapjes beschikbaar maken voor de zorg. Veel dank aan @Coolblue @KLM @Flexport @TU Delft.”*
- 1306 Van Lienden communiceert ook na 29 april 2020 in de (sociale) media over de belangeloze inzet.¹⁰⁷⁶ Zo schrijft Van Lienden op 3 mei 2020 op Twitter: *“Er is nul eigen gewin in deze - doe het om niet en heb m'n werk opzij gezet. Incl*

¹⁰⁷¹ Van Lienden, Damme en Van Gestel hebben daarbij toegelicht dat deze eerste dividenduitkeringen zijn gedaan met de onderlinge toezegging dat deze zouden worden teruggestort wanneer dat nodig mocht zijn.

¹⁰⁷² Volgens Van Lienden, Damme en Van Gestel heeft deze communicatie plaatsgevonden in het kader van Hulptroepen Alliantie. Zie voor nadere details hoofdstuk 3 ‘Tijdsgewricht’.

¹⁰⁷³ OAKD0305-000000749.

¹⁰⁷⁴ Dit Twitter-bericht is, ten tijde van het schrijven van dit (deel)Verslag van Handelingen, verwijderd.

¹⁰⁷⁵ Dit Twitter-bericht is, ten tijde van het schrijven van dit (deel)Verslag van Handelingen, verwijderd.

¹⁰⁷⁶ Volgens Van Lienden, Damme en Van Gestel heeft deze communicatie plaatsgevonden in het kader van Hulptroepen Alliantie. Zie voor nadere details hoofdstuk 3 ‘Tijdsgewricht’.

Vervolgaanbiedingen

Winstoogmerk

Communicatie mei 2021

accountant die er toezicht op houdt.”, waarbij deze reactie volgt op een tweet van een persoon die stelt: *“Wij kennen de prijzen goed in China. Er wordt door jullie winst gemaakt”*¹⁰⁷⁷ Van Lienden benadrukt bij Deloitte dat deze tweet betrekking heeft op Hulptroepen Alliantie.¹⁰⁷⁸

1307 Later die maand, op 18 mei 2020, is Van Lienden te gast bij het tv-programma Op1. Tijdens de uitzending geeft Van Lienden aan op dat moment al miljoenen mondmaskers naar Nederland te hebben gebracht. In het kader van de (toekomstige) schaarste markt Van Lienden op dat het wenselijk zou zijn dat de retailers gaan samenwerken met de overheid, om de zorg van mondmaskers te voorzien. Volgens Van Lienden is dit de kern van het probleem in Nederland; er wordt niet samengewerkt. Tevens geeft Van Lienden aan reeds een miljard mondmaskers aan de overheid te hebben aangeboden, waarna hij slechts ‘een paar regels op de mail’ terugkreeg.¹⁰⁷⁹

1308 Na voornoemd optreden bij Op1 op 18 mei 2020 stuurt een anonieme persoon (‘eerlijke verkoper’) per e-mail in de nacht van 18 op 19 mei 2020 een bericht aan ‘[...]@issuemakers.nl’, met ‘middelencorona@NFU.nl’ in de CC.¹⁰⁸⁰ In deze e-mail is ten aanzien van het handelen zonder winstoogmerk het volgende opgemerkt: *“Wil graag reageren op de uitzending van Op1 van vandaag. Meneer aan tafel wist doodleuk te vertellen dat alles zonder winstoogmerk wordt aangeboden.”* Daarbij wordt door de anonieme afzender een berekening toegevoegd. Volgens de ‘eerlijke verkoper’ wordt op een mondmasker van het type IIR € 0,50 winst gemaakt¹⁰⁸¹ en wordt op een KN95-mondmasker meer dan € 1¹⁰⁸² winst gemaakt.¹⁰⁸³

1309 Op 29 mei 2020 publiceert de NRC een interview met Van Lienden, Damme en Van Gestel.¹⁰⁸⁴ Gesproken wordt over Hulptroepen, over het importeren van mondmaskers uit China, en over het feit dat dit gedaan wordt met behulp van eigen financiers en zonder tussenkomst van de Nederlandse overheid, als ook zonder winstoogmerk. In dit artikel worden Van Lienden, Damme en Van Gestel vermeld, alsmede dat zij enkele tientallen miljoenen mondmaskers geleverd hebben aan het LCH.

1310 Op 19 juni 2020 wordt Van Lienden geïnterviewd door GeenStijl.¹⁰⁸⁵ In dit interview beschrijft Van Lienden de aanleiding voor zijn propositie en voor het Hulptroepen-initiatief. Tevens geeft Van Lienden op dat moment het volgende aan: *“We hebben iets van 4.000 zorginstellingen en meer dan 50 miljoen van die dingen naar Nederland gehaald”*¹⁰⁸⁶. Later in het gesprek wordt Van Lienden gevraagd of ‘hij er ook aan verdient’. Van Lienden antwoordt:

¹⁰⁷⁷ OAKD0307-000000043.

¹⁰⁷⁸ OAKD0313-00000001. Van Lienden licht daarin toe dat deze persoon later spijt betuigt aan Van Lienden en dat hij de oorspronkelijke tweet waarop Van Lienden reageert weghaalt, maar dat zijn tweet aangehaald wordt door diverse media.

¹⁰⁷⁹ https://www.npostart.nl/volgens-sywert-van-lienden-kunnen-ook-de-meest-veilige-mondkapjes-geleverd-woorden-voor-iedereen/18-05-2020/POMS_BV_16152245

¹⁰⁸⁰ OAKLC14-001506029, Opgemerkt wordt dat de ‘Issuemakers’ een communicatiebureau is dat Hulptroepen ondersteunt. Het e-mailadres van het NFU is aan het LCH verbonden.

¹⁰⁸¹ Hierbij wordt uitgegaan van een kostprijs van € 19 cent per stuk (inkoopprijs van € 0,15, keer 25 procent voor kosten als transport, opslag en invoer) en een gevoerde prijs van € 0,76 cent.

¹⁰⁸² Hierbij wordt uitgegaan van een kostprijs van € 1,63 per stuk (inkoopprijs van € 1,25, keer 25 procent voor kosten als transport, opslag en invoer) en een gevoerde prijs van € 2,85.

¹⁰⁸³ Van Lienden, Damme en Van Gestel delen in wederhoor documentatie met daarin de inkooprijzen van HABV (van hun inkoop in Nederland) voor type IIR ad € 0,65 en voor FFP2 € 2,65, in april 2020, evenals de verkoopdocumentatie van type IIR ad € 0,72 en type FFP2 ad € 2,80.

¹⁰⁸⁴ <https://www.nrc.nl/nieuws/2020/05/29/chef-mondkapjes-sywert-van-lienden-je-moet-in-china-ballen-hebben-en-gewoon-cash-op-tafel-gooien-a4001293?t=1655899334>

¹⁰⁸⁵ https://www.youtube.com/watch?v=7_4Q9IPUM6Q

¹⁰⁸⁶ In het interview wordt niet duidelijk wat de bron van dit aantal is.

Vervolgaanbiedingen

Winstoogmerk

Communicatie mei 2021

“Nee, het is een stichting dus dat hebben we om niet gedaan”. Van Lienden licht in interviews toe dat “deze opmerking niet de schoonheidsprijs verdient. Hij kent de interviewer persoonlijk en het gesprek zou eigenlijk niet over Hulpstroepen gaan. De interviewer was destijds op de hoogte van het bestaan van RGA en wist dat Van Lienden daar geld mee verdiende en is bereid dit schriftelijk te verklaren. Van Lienden wilde op dit moment tijdens het interview vertellen over een nieuwe BV waarmee hij ook het buitenland zou willen gaan bedienen, echter werd hij daar onderbroken.”

1311 In interviews met Deloitte is door Van Lienden, Damme en Van Gestel toegelicht dat de uitspraken van Van Lienden, aangaande het opereren zonder winstoogmerk, altijd zijn gedaan in de context van Hulpstroepen. Van Lienden had weliswaar geen formele rol als woordvoerder, maar werd veelal naar het initiatief gevraagd omdat het algemeen bekend was dat Van Lienden bij het initiatief betrokken was.

17.5.2 (Interne) communicatie van VWS en het LCH aangaande het handelen (zonder) winstoogmerk

1312 Zoals beschreven in paragraaf 17.4.3, deelt Van Lienden op 12 april 2020 een presentatie met daarin het voorstel van ‘de Hulpstroepen Alliantie’.¹⁰⁸⁷ Na een reactie daarop vanuit VWS wordt het voorstel aangepast. Op 13 april 2020 wordt het ‘Voorstel LCH.pdf’ gedeeld.¹⁰⁸⁸ De volgende dag wordt in e-mailcorrespondentie binnen VWS gesproken over het voorstel van Van Lienden van 13 april 2020.¹⁰⁸⁹ In dit kader wordt onder meer opgemerkt: *“De insteek van het voorstel (ook het tweede) is vooral in het belang van de “hulpstroepen”, “De vaste prijs voor een purchase order per product categorie voor 4-8 weken lijkt gericht op het inbouwen van een marge (winst oogmerk)” en “een tweede LCH (maar dan met mogelijk winstoogmerk).”¹⁰⁹⁰*

1313 Ten aanzien van deze laatste opmerking over het winstoogmerk wordt tevens gesteld:

“Voorstel bevat een behoefte aan/vraag voor werkkapitaal vanuit de overheid (inclusief vooruitbetaling), terwijl elders wordt gesteld dat het werkkapitaal door Coolblue geleverd zou worden. Dit roept ook de vraag voor risico dekking op, en indien risico toch geheel bij de overheid komt te liggen is dit dus in feite een tweede LCH (maar dan met mogelijk winstoogmerk)”.

1314 Ten slotte wordt opgemerkt:

“De gekozen structuur, met diverse BV’s en een stichting roept bij mij vragen op hoe een en ander zich tot elkaar verhoudt en met wie welke afspraken worden gemaakt. Ook hier komt duidelijk een verstoring naar voren van de schaarste verdeling die door de ROAZ wordt gemaakt, doordat blijvend wordt ingezet op de levering aan partijen die niet via de reguliere verdeling in aanmerking komen”.

¹⁰⁸⁷ OAKVC2-000192464.

¹⁰⁸⁸ OAKVC1-000272910.

¹⁰⁸⁹ OAKVC2-000538557.

¹⁰⁹⁰ OAKVC2-000538557.

Vervolgaanbiedingen

Winstoogmerk

Communicatie mei 2021

1315 Voorgaand begrip van de ingeslagen commerciële koers met een winstoogmerk blijkt tevens uit een tijdlijn die in 2021 is opgesteld door VWS. Ten aanzien van de op 13 april 2020 gedeelde presentatie is in de tijdlijn het volgende opgenomen:

“Meerwaarde naast LCH wordt niet gezien. Eerder contraproductief. Dat er vanuit de Hulptroepen Alliantie niet positief wordt gekeken naar meedoen met LCH, roept vragen op. Uit het voorstel lijkt een winstoogmerk naar voren te komen en een behoefte aan werkkapitaal vanuit de overheid (inclusief vooruitbetaling), terwijl elders wordt gesteld dat het werkkapitaal door Coolblue geleverd zou worden. Dit roept ook de vraag voor risico dekking op, en indien risico toch geheel bij de overheid komt te liggen is dit dus in feite een tweede LCH (maar dan met mogelijk winstoogmerk). De gekozen structuur, met diverse BV's en een stichting roept vragen op hoe een en ander zich tot elkaar verhoudt en met wie welke afspraken worden gemaakt.”¹⁰⁹¹

1316 Op 17 april 2020 neemt Mediq contact op met Functionaris 1 LCH over de rol van een van de partners van 'Hulptroepen'.¹⁰⁹² Aangegeven wordt dat Mediq deze rol onacceptabel vindt, om een aantal redenen. Opgemerkt wordt door Mediq:

“Wij hebben fair play regels opgesteld met de deelnemers. Dat zijn grondregels waar alle partijen zich aan houden. Dit is de basis van onze open samenwerking en heeft geleid tot het punt waar wie nu zijn. Coolblue¹⁰⁹³ houdt zich hier niet aan en heeft een heel ander belang. Zij gaan immers voor eigen gewin. Zo is reeds gebleken. Dat kan echt niet.”

En

“De sources die wij in het consortium gebruiken voor onze inkopen zijn van grote waarde: zowel de leveranciers waar wij kopen, als de inkooprijzen die wij betalen. Het is voor ons onacceptabel dat een commerciële partij van buiten de zorg, voor eigen gewin, toegang heeft tot deze informatie en rondloopt in Leusden.”¹⁰⁹⁴

1317 In interviews met het LCH is toegelicht dat Van Lienden, Damme en Van Gestel bij het LCH ook wel 'de jongens van Coolblue' genoemd werden, zonder daarbij expliciet te (kunnen) maken op welke feitelijke basis zo over hen gesproken werd (zie hoofdstuk 10 'Voorstel tot samenwerking met het LCH').

1318 Op 20 april 2020 neemt Functionaris 1 LCH contact op met Van Lienden en Van Gestel. Functionaris 1 LCH geeft aan dat de order in behandeling wordt genomen en dat terugkoppeling volgt.¹⁰⁹⁵ Ten aanzien van het winstoogmerk merkt Functionaris 1 LCH het volgende op:

“Gezien onze grondregels van transparant/open boek, geen winstoogmerk en FairPlay had ik jullie uitgenodigd om kantoor te houden in Leusden. Echter hebben jullie aangegeven ook actief te blijven in de Business to Consumer kanaal met Coolblue en het product van Fox. Dit kan ik me goed voorstellen gezien de mogelijk toekomstige consumer markt op dit gebied. Ik begrijp ook dat jullie consumer breder definiëren. Hier vallen ook wat jullie betreft

¹⁰⁹¹ OAKVC1-000009231.

¹⁰⁹² OAKVC2-000538077.

¹⁰⁹³ Zie hoofdstuk 7 'Achtergrond en oprichting Hulptroepen Alliantie en RGA'. Wij merken op dat op basis van de onderzoeksinformatie en de toelichtingen van Van Lienden, Damme en Van Gestel Coolblue niet betrokken is bij de RGA-transacties.

¹⁰⁹⁴ OAKVC2-000538077.

¹⁰⁹⁵ OAKLC14-001358770.

Vervolgaanbiedingen

Winstoogmerk

Communicatie mei 2021

*individuele zorgverleners (ZZPers). Ook al hebben jullie een Non-disclosure getekend, denk ik dat de volledige transparantie die wij hier betrachten niet past bij dit tweede kanaal. Ik wil in de relatie met LCH dan ook de huidige opzet van een preferred partner hanteren. Dat houdt in dat we met extra aandacht jullie aanbiedingen zullen behandelen, maar dat aanwezigheid op lokatie niet past. Los van een bezoek als preferred partner.*¹⁰⁹⁶

1319 Begin mei 2020 wordt binnen VWS gecommuniceerd over een persmoment inzake de levering door "Relief Goods Alliance BV (RGA) (Sywert van Lienden)".¹⁰⁹⁷ Afgewogen wordt of moet worden gewacht tot er daadwerkelijk is geleverd én goedgekeurd.¹⁰⁹⁸ In een van de eerdere e-mails (van april 2020) over een persmoment is de volgende concepttekst opgenomen, waarin de input van RGA meegenomen zou zijn: "Relief Goods Alliance BV (RGA) heeft het Landelijk Consortium Hulpmiddelen een aanbieding gedaan om via hun bestaande contacten in China mondkmaskers in te kopen. De mondkmaskers worden via de Skyteam/KLM luchtbrug getransporteerd naar Nederland, en worden verspreid via de distributiekanaalen van LCH."¹⁰⁹⁹

1320 Terugblikkend op de RGA-transacties worden in mei 2021 door de Volkskrant vragen gesteld aan VWS. Onder meer wordt gevraagd of er afspraken zijn gemaakt over het maken van winst: "Stichting Hulptroepen heeft altijd gecommuniceerd dat het geen winstoogmerk heeft. Zijn daar met het ministerie afspraken over gemaakt?". Hierop stelt VWS het volgende antwoord voor in een interne mailwisseling: "Nee, hier zijn geen afspraken over gemaakt".¹¹⁰⁰ Tevens vraagt de Volkskrant: "Sywert van Lienden en zijn compagnon beweren nu dat VWS geen zaken wilde doen met de Hulptroepen BV, omdat die verbonden was met een non-profit-stichting. Dat zou 'mededingingstechnisch' moeilijk liggen. Daarom moesten ze wel een eigen zaak opzetten Relief Goods Alliance die wel gewoon commercieel was. Het zou in overleg en op aandringen van VWS zijn gebeurd. Kun je dat ook nog even checken?", waarop VWS voorstelt te reageren met: "VWS heeft niet aangedrongen op de oprichting van een aparte BV. VWS en Sywert van Lienden wilden graag tot afspraken komen om de Nederlandse zorg zo snel mogelijk te voorzien van mondkmaskers".¹¹⁰¹

17.5.3 Overige (politieke) communicatie

1321 Op 24 april 2020 bezoekt [Kamerlid Omtzigt] het kantoor van Hulptroepen. In een schriftelijke reactie op de vragen van Deloitte¹¹⁰² stelt hij dat hij tijdens het bezoek met Van Lienden heeft gesproken over de structuur van het initiatief en over het al dan niet maken van winst.¹¹⁰³ [Kamerlid Omtzigt] schrijft daarover aan Deloitte onder andere dat:

"Tijdens het gesprek met Sywert vraag ik hem expliciet naar de structuur van zijn initiatief en of er winst gemaakt wordt. Hij zegt dat er een bv is, die onder de stichting Hulptroepen hangt waarvan de aandelen voor 100% in

¹⁰⁹⁶ OAKLC14-001358770.

¹⁰⁹⁷ OAKVC1-000538500.

¹⁰⁹⁸ OAKVC1-000538432.

¹⁰⁹⁹ OAKVC1-000509567.

¹¹⁰⁰ OAKVC2-000607161; OAKVC1-000127116.

¹¹⁰¹ OAKVC2-000607161; OAKVC1-000127116.

¹¹⁰² Naast de schriftelijke reactie, heeft [Kamerlid Omtzigt] dit toegelicht in wederhoor.

¹¹⁰³ Zie voor de toelichting over de contacten tussen [Kamerlid Omtzigt] en Van Lienden in hoofdstuk 10 'Voorstellen tot samenwerking met het LCH' en hoofdstuk 16 'Vervolgaanbiedingen'.

Vervolgaanbiedingen

Winstoogmerk

Communicatie mei 2021

handen zijn van de stichting en dat Hulptroepen geen winstoogmerk heeft. Hij geeft aan dat bedrijven zoals Coolblue en Randstad belangeloos meewerken, mensen ter beschikking stellen (Randstad) en ook garanties/werkkapitaal verschaffen (Coolblue). De bv is nodig om zaken te kunnen doen en verder werkt iedereen als vrijwilliger.”

1322 Voorts merkt Kamerlid Omtzigt in zijn schriftelijke reactie aan Deloitte op dat Van Lienden een presentatie heeft gemaakt ten behoeve van een gepland gesprek tussen Kamerlid Omtzigt en minister-president. In dit kader schrijft Kamerlid Omtzigt aan Deloitte het volgende.

“Hij maakt een presentatie ten behoeve van mijn gesprek met minister-president en stuurt die naar mij toe. Op de eerste pagina van deze presentatie staat expliciet: “De stichting Hulptroepen Alliantie zorgt voor een gecontroleerde supply chain van China tot Nederland, zonder winstoogmerk.”

1323 Na WhatsApp contact tussen Kamerlid Omtzigt en Van Lienden¹¹⁰⁴ neemt Van Lienden op 29 april 2020 via WhatsApp contact op met minister van VWS,¹¹⁰⁵ Van Lienden refereert aan de transactie van 40 miljoen mondmaskers en geeft aan in totaal 120 miljoen mondmaskers te hebben aangeboden.¹¹⁰⁶ Van Lienden meldt daarbij over het winstoogmerk:

“We zijn ze nu aan het doorleveren aan oa Duitsland, Artsen zonder Grenzen, Duitse tandartsen, Griekenland etc etc om überhaupt fabrikanten gaande te houden qua relatie. Kwaliteitsproducten kortom waar LCH de waarde niet van in ziet, zonder winstoogmerk. Als NL wil, kan het morgen veel en veel meer spullen krijgen. LCH is met zeer veel moeite tot beweging te krijgen [...]”¹¹⁰⁷

17.5.4 Winstbestemming

1324 Uit de jaarrekening van HABV volgt dat over 2020 circa € 7,4 miljoen omzet is behaald en een nettoresultaat van € 0,9 miljoen (na belastingen).¹¹⁰⁸ Uit de concept-jaarrekening van HABV volgt dat over 2021 circa € 6,2 miljoen omzet is behaald en een nettoresultaat van circa € 0,7 miljoen (na belastingen). Tevens volgt hieruit dat HABV eind 2021 over een eigen vermogen van circa € 1,6 miljoen beschikt (op basis van voorlopige cijfers).¹¹⁰⁹

1325 Hulptroepen Alliantie had ook winst kunnen maken op basis van de voorstellen die zijn gedaan aan het LCH en VWS door Hulptroepen Alliantie. Immers, in zowel de voorstellen van Hulptroepen Alliantie als in die van RGA was een post ‘onvoorzien’ opgenomen. Hulptroepen Alliantie is wat betreft de winstbestemming gebonden aan de statutaire doelstellingen van SHA en HABV, die de mogelijkheid van *het maken van winst* niet in de weg staan; deze doelstellingen beperken slechts de wijze waarop aan de winst een bestemming mag worden gegeven. Wij verwijzen naar het hoofdstuk 11 ‘Voorstellen als leverancier van het LCH’ voor de details over het afwijzen van ‘optie A’ Hulptroepen Alliantie vanwege het concurrerende tweede distributiekanaal volgens VWS en het LCH.

¹¹⁰⁴ OAKD0306-00000158.

¹¹⁰⁵ OAKVC3-000050265.

¹¹⁰⁶ Zie voor nadere details het hoofdstuk 16 ‘Vervolgaanbiedingen’.

¹¹⁰⁷ OAKVC3-000050265.

¹¹⁰⁸ OAKD0326-00000049.

¹¹⁰⁹ OAKD0326-00000211.

Vervolgaanbiedingen

Winstoogmerk

Communicatie mei 2021

Daarnaast verwijzen wij naar de toelichting van Van Lienden, Damme en Van Gestel dat de financieringsafspraken van SHA geen ruimte boden om de risico's van de RGA-transacties daarin te plaatsen.

1326 Zoals hiervoor beschreven, is het doel van Hulptroepen om zonder winstoogmerk PBM te leveren. Hiertoe zijn SHA en HABV opgericht op 25 maart 2020. Nadat de samenwerking tussen Hulptroepen en het LCH niet tot stand was gekomen, volgt uiteindelijk een overeenkomst met het LCH, Mediq en RGA op 22 april 2020. De winst die hieruit zou voortvloeien, zou, ten minste gedeeltelijk, worden aangewend voor een goed c.q. maatschappelijk doel, zoals het bouwen van een ziekenhuis of zorghotel.¹¹¹⁰ Deze al dan niet gedeeltelijk maatschappelijke bestemming van de winst is op een aantal momenten gecommuniceerd door Van Lienden, Damme en Van Gestel.

1327 Zoals eerder beschreven, vindt er op 12 april 2020 een interne (online) werksessie plaats, waarin het initiële voorstel wordt aangepast, en gekozen wordt voor een commercieel voorstel. In de werksessie is ook besproken om eerst het initiële voorstel te verdedigen.

1328 Op de avond van 12 april 2020 wordt door Van Lienden jegens Damme, Van Gestel en Teamlid Hulptroepen opgemerkt: *“hey mensen laten we even afspreken dat als hier echt een vieze winst uit komt dan doen we iets goeds voor de wereld goed”* en *“want los of dan bouwen we een mooi ziekenhuis of weet ik veel of een mooi zorghotel”*.¹¹¹¹ Damme, Van Gestel en Teamlid Hulptroepen reageren hierop met: *“we vergeten elkaar ook niet dat spreken we ook af maar we gaan zeker iets goed voor de wereld ermee doen”*.¹¹¹² In interviews benadrukken Van Lienden, Damme en Van Gestel dat de voornoemde werksessie plaatsvond in een huiselijke sfeer. Hierbij werd gesproken over ‘iets goeds doen voor de wereld’.

1329 Van Lienden geeft aan: *“Het is alleen een verraad aan onze idealen”*. Damme bevestigt dit en voegt hieraan toe: *“ja en nee Sywert, [...] als we het niet doen krijgen we minder producten in de zorg, dat is gewoon een feit”*. Ten aanzien van een potentiële winst in dit kader wordt door Van Gestel opgemerkt: *“Als wij drie euro leveren en er zit anderhalve euro tussen nou laten we zeggen een euro, 30 miljoen werkkapitaal wat we in één keer hebben, dat gaat ineens best wel hard, ik kan me nog herinneren dat we aan het aan het zoeken waren voor vijf of tien miljoen”*.¹¹¹³ Van Lienden, Damme en Van Gestel geven bij Deloitte aan dat met de opmerking *“Het is alleen een verraad aan onze idealen”* bedoeld wordt op het opgeven van een samenwerking tussen SHA en het LCH. Desalniettemin hebben Van Lienden, Damme en Van Gestel tijdens de op de werksessie volgende dagen gepoogd een samenwerking met het LCH, dan wel VWS, voor Hulptroepen Alliantie tot stand te brengen.

1330 Aangaande de winstbestemming merkt Van Lienden op 6 juni 2021 in het tv-programma Buitenhof op dat de gemaakte winst wat hem betreft een maatschappelijke bestemming zal krijgen.¹¹¹⁴ Van Lienden betuigt spijt¹¹¹⁵ en geeft aan dat hij begrijpt dat een dergelijke winst in de COVID-19-situatie niet uit te leggen is. Van Lienden geeft bij

¹¹¹⁰ OAKD0311-00000029. Geluidsopname van 12 april 2020.

¹¹¹¹ Voor Van Lienden, Damme en Van Gestel was het voorstel van 12 april 2020 het voorkeursscenario (zie voorgaande alinea).

¹¹¹² OAKD0311-00000029.

¹¹¹³ OAKD0311-00000029.

¹¹¹⁴ https://www.npostart.nl/buitenhof/06-06-2021/VPWON_1325464

¹¹¹⁵ In de Buitenhof uitzending verwijst Van Lienden daarbij over *“[...] wat ik zelf had moeten doen was transparanter zijn, opener zijn en denk ik in de kern nooit akkoord gaan met geheimhoudingen [...]”*

Vervolgaanbiedingen

Winstoogmerk

Communicatie mei 2021

Deloitte aan dat hij zich heeft beseft dat het ingewikkeld was om in een talkshow de totstandkoming van het bedrag dat met de RGA-transacties is verdiend uit te leggen.

1331 Van Lienden, Damme en Van Gestel hebben in (de zomer van) 2020 besloten de bestemming van de aan hen toekomende winsten op individuele wijze vast te stellen, omdat zij allen op een andere wijze aan de winst een (maatschappelijke) bestemming beogen te geven. Uit interviews volgt dat Van Lienden, Damme en Van Gestel een 'moreel kompas' hebben opgesteld op verzoek van een bank waar onder meer RGA rekening houdt.¹¹¹⁶ Het doel van een dergelijk document betreft het 'bevriezen van de intentie en visie van Van Lienden, Damme en Van Gestel in de tijd'. Hierin is onder meer door Van Lienden, Damme en Van Gestel beschreven hoe (ten tijde van het opstellen van het document in de zomer van 2020) beoogd wordt het verdiende geld (i.e. het uitgekeerde dividend van de winst die is gemaakt door RGA) onder andere in te zetten voor goede doelen, non-profit initiatieven en maatschappelijk verantwoord ondernemen.

1332 Van Gestel en Damme hebben in wederhoor voorbeelden gedeeld van hun maatschappelijke intenties.¹¹¹⁷ Van Gestel licht bij Deloitte toe dat hij begin 2021 is gestart met een start-up om bomen planten voor CO-2 compensatie. Damme heeft bij Deloitte toegelicht dat hij de maatschappelijke intenties heeft rondom natuur en cultureel erfgoed. Uit interviews volgt dat van het winstdeel dat aan Van Lienden toekomt € 9 miljoen onder de commanditaire vennootschap Duyfken C.V. is ingebracht. Hierbij geldt dat Stichting 't Nut als beherend vennoot is aangemerkt en Sphinx Holding B.V., een andere entiteit van Van Lienden, als stille vennoot. In gesprekken met Deloitte heeft Van Lienden toegelicht dat hij voornemens was een vermogensbeheerder aan te stellen om zijn winstdeel te beleggen. Hiertoe zou ook een beleidsplan worden opgesteld. Dit heeft echter niet plaatsgevonden, omdat Van Lienden door de (media)aanacht en door het onderhavige onderzoek naar de RGA-transacties (en aldus naar zijn winstdeel) is overvallen. Tevens is er inmiddels beslag gelegd op de rekening waarop zijn winstdeel is opgenomen. In dit kader merkt Van Lienden op nog geen uitkeringen te hebben gedaan vanuit het onder Stichting 't Nut ondergebrachte (gedeelte van het) winstdeel; in theorie, zo stelt Van Lienden, kan hij op ieder moment zijn winstdeel terugstorten.

1333 Wat betreft de communicatie in de zomer van 2021 met het CDA, rondom de opvolging van zijn kandidaatstellingsprocedure voor de Tweede Kamer in 2020, verwijst Van Lienden ook naar het moreel kompas en naar het interview bij Buitenhof. Tevens beschrijft Van Lienden in deze communicatie¹¹¹⁸ hoe hij in 2020 gecommuniceerd heeft over de wijze waarop met de RGA-transacties geld heeft verdiend:

"In 2020 heb ik stichting Hulptroepen Alliantie helpen oprichten (ben geen bestuurder). Die alliantie van bedrijven i.s.m. jonge werkenden (vrijwilligers) richtte zich op non-profit leveren van persoonlijke beschermingsmiddelen tijdens de COVID-19 crisis aan zorghelden. Door de rijksoverheid zijn wij gevraagd het LCH te helpen. In eerste instantie non-profit, later op verzoek van de overheid als reguliere leverancier via een alternatieve entiteit (waarvan ik DGA ben). Deze heeft op basis van de kostprijs+ miljoenen kwalitatieve mondkapjes geleverd. Hierbij is een

¹¹¹⁶ Deloitte heeft kennisgenomen van het bestaan van een 'moreel kompas' in interviews en via inzage.

¹¹¹⁷ OAKD03-0003-00000007.

¹¹¹⁸ Van Lienden heeft Deloitte inzage verstrekt in deze communicatie. Van Lienden licht toe dat voornoemde tekst ook eind augustus 2020 is gedeeld tijdens de kandidaatstellingsprocedure en door hem is toegelicht in een gesprek met drie leden van de vertrouwenscommissie in september 2020. In dit gesprek zou volgens Van Lienden ook explicieter gesproken zijn over de verdiende bedragen.

Vervolgaanbiedingen

Winstoogmerk

Communicatie mei 2021

tamelijk fors bedrag verdiend, o.a. door wisselkoersverschillen en een zeer strak kwaliteitsmanagement met daarbij minder afschrijvingen t.o.v. hoe de overheid dit gedaan heeft (ondanks fors lagere prijzen dan de reguliere inkoop van de overheid)."

1334 RGA heeft in juni 2021 in vastleggingen expliciet opgenomen dat RGA een winstoogmerk heeft. Zo is in een tweetal bevestigingen van afnemers van RGA met betrekking tot transacties in 2020 en 2021 de volgende passage ondertekend door deze afnemers:¹¹¹⁹

"Hierbij geef ik aan dat onze organisatie op het moment van afsluiten van de orders die ik geplaatst heb (inclusief facturen) wist dat de contractspartij Relief Goods Alliance BV was en dat deze entiteit een winstoogmerk had ten behoeve van de betrokken ondernemers. In tegenstelling tot Stichting Hulpstroepen Alliantie, dat geen winstoogmerk heeft, is Relief Goods Alliance een reguliere BV en ingericht om grootzakelijke aanvragen te verwerken die niet binnen de missie of het risicoprofiel vallen van Stichting Hulpstroepen Alliantie. Ik heb hiervan geen zakelijk nadeel ervaren. De leveringen zijn naar tevredenheid afgerond."¹¹²⁰

17.5.5 Uitbetaling aan aandeelhouders RGA

1335 RGA heeft een aangifte vennootschapsbelasting gedaan over het verlengde boekjaar 14 april 2020 tot en met 31 december 2021.¹¹²¹ RGA heeft een kopie van de voorlopige Vpb-aangifte aan Deloitte verstrekt. Uit deze aangifte blijkt dat RGA € 27.346.920 belastbare winst heeft aangegeven over het verlengde boekjaar 2020-2021. Hiervoor heeft RGA op 4 februari 2021 € 6.815.074 aan (voorlopige) Vpb betaald aan de Belastingdienst. Het aandeel in de omzet van de beide transacties met het LCH van 40 miljoen mondmaskers bedraagt circa 98%¹¹²² op de totale omzet van RGA in deze periode volgens Van Lienden, Damme en Van Gestel.

1336 In gesprekken met Deloitte hebben Van Lienden, Damme en Van Gestel toegelicht dat er gedurende het uitleveren van de RGA-orders dividend is uitgekeerd aan de aandeelhouders van RGA (aan de persoonlijke holdings). De eerste dividenduitkeringen zijn gedaan eind mei 2020 met volgende dividenduitkeringen in juni en juli 2020. Volgens de toelichtingen in de gesprekken is per eind november 2020 van de (netto)winst van RGA circa € 20,5 miljoen in totaal uitgekeerd aan de drie aandeelhouders.

1337 In de gesprekken is toegelicht dat Van Lienden, Damme en Van Gestel spijt hebben van de dividenduitkering voorafgaand aan het afronden van de orders in september 2020. Door hen wordt benadrukt dat er een uitkeringsstoets heeft plaatsgevonden.

¹¹¹⁹ In wederhoor is aan Deloitte een gelakte factuur van RGA van april 2021 verstrekt. Op deze factuur is de volgende disclaimer opgenomen: "Voor afnemers met een andere doelgroep en risicoprofiel dan waarvoor Stichting Hulpstroepen Alliantie is opgericht (consumenten, (kleine)zorginstellingen) is een alternatieve entiteit opgezet, Relief Goods Alliance B.V. Deze is commercieel van aard. Op al onze overeenkomsten zijn de algemene voorwaarden van Relief Goods Alliance B.V. van toepassing zoals gedeponereerd bij de Kamer van Koophandel."

¹¹²⁰ OAKD0307-000000159.

¹¹²¹ OAKD0306-00000155. Dit document bevat, naast de orders met het LCH, ook enkele andere PBM-transacties van RGA.

¹¹²² Deloitte heeft geen inzage gehad in de (gehele) administratie van RGA. Volgens Van Lienden, Damme en Van Gestel bedraagt de totale omzet circa € 103 miljoen ten opzichte van de twee orders met LCH van circa € 101 miljoen (98%).

Vervolgaanbiedingen

Winstoogmerk

Communicatie mei 2021

1338 Tevens is toegelicht dat er, naast de dividenduitkeringen, ook management fees aan Van Lienden, Damme en Van Gestel zijn uitbetaald. Ook deze betalingen zijn gedaan aan de persoonlijke holdings Pologos Holding B.V., Laborare Omnia Vincit B.V. en Noah Holding B.V.

17.5.6 Reactie Van Lienden, Damme en Van Gestel op vermenging

1339 Tot slot herhalen wij hier, dat over het al dan niet zonder winstoogmerk handelen op verschillende momenten bij VWS en het LCH onduidelijkheid bestaat. Het is niet altijd helder vanuit welke hoedanigheid (i.e. als RGA of vanuit het Hulptroepen-initiatief (i.e. SHA en HABV) door Van Lienden, Damme en Van Gestel gesproken wordt. Van Lienden licht aan Deloitte toe dat hij een sterke voorkeur had voor een samenwerking tussen Hulptroepen en het LCH. Aldus probeerde hij een dergelijk voorstel tijdens de gesprekken voor te stellen zodra de mogelijkheid daartoe zich voordeed.

1340 Ten aanzien van deze onduidelijkheid wordt door Van Lienden, Damme en Van Gestel in interviews benadrukt dat het Hulptroepen-initiatief zonder winstoogmerk is en blijft. Dit is op enig moment in de uitingen en de beeldvorming vermengd geraakt met het commerciële initiatief RGA. Van Lienden, Damme en Van Gestel geven aan nooit publiekelijk gecommuniceerd te hebben over RGA, en erkennen dat de communicatie destijds beter had gekund. Van Lienden, Damme en Van Gestel geven aan dat deze verwarring of vermenging veroorzaakt is door de door henzelf of derden gemaakte fouten in de communicatie, of is terug te voeren op een verkeerde mediaberichtgeving in de nasleep van de kwestie.

1341 Van Lienden, Damme en Van Gestel hebben ten aanzien van deze onduidelijkheid een notitie opgesteld en hebben deze aan Deloitte verstrekt. In deze notitie wordt door hen uitgelegd hoe de verwarring tot stand is gekomen.¹¹²³ In de notitie wordt onder andere beschreven dat een deel van de verwarring te wijten is aan fouten van werknemers en freelancers, administratieve fouten, de snelheid waarmee documenten zijn opgesteld, interpretaties door niet-betrokkenen, het gebrek aan afdoende reviews op de documentatie, en het feit dat met de referenties aan 'Hulptroepen' eigenlijk aan Van Lienden, Damme en Van Gestel gerefereerd wordt. Daarbij hebben Van Lienden, Damme en Van Gestel toegelicht dat zij de intentie hebben gehad om het Hulptroepen-initiatief (zonder winstoogmerk) te laten samenwerken met het LCH. Echter, vanwege de afwijzingen van VWS en het LCH resteerde er geen andere mogelijkheid, vanwege het ondernemersrisico, dan de orders uit te voeren vanuit RGA.

---

¹¹²³ OAKD0315-00000068.

18 Communicatie mei 2021

18.1 Inleiding

1342 Dit hoofdstuk bevat de feiten en omstandigheden met betrekking tot de communicatie tussen RGA en VWS na de media-aandacht in mei 2021.¹¹²⁴ Na het publiekelijk bekend worden van de transacties tussen RGA en het LCH, en het winstoogmerk daarbij, ondernemen Van Lienden, Damme en Van Gestel een aantal acties die teruggaan naar de afspraken met het LCH en VWS rondom de RGA-transacties, zoals beschreven in de voorgaande hoofdstukken.

1343 Dit hoofdstuk bevat de bevindingen inzake de volgende onderwerpen:

- Media-aanloop (zie paragraaf 18.2).
- Vormen van geheimhouding (zie paragraaf 18.3).
- Pogingen tot het opheffen van de geheimhoudingen (zie paragraaf 18.4).

18.2 Media-aanloop

1344 De artikelen van de Volkskrant en Follow the Money van respectievelijk 15 en 22 mei 2021 zorgen ervoor dat publiekelijk bekend wordt dat Van Lienden, Damme en Van Gestel vanuit RGA transacties zijn aangegaan met het LCH en dat zij hier winst mee hebben gemaakt. Deze artikelen volgen op tips die via publeaks binnenkwamen.¹¹²⁵ Van Lienden, Damme en Van Gestel benoemen dat het eerste artikel van de Volkskrant, met de titel: *“De geheime coronadeals van Sywert van Lienden”*, direct een bepalend beeld neerzet van RGA. Van Lienden, Damme en Van Gestel benoemen bij Deloitte dat zij het liefst eerder openheid van zaken hadden willen geven over de transacties tussen RGA en het LCH, maar dat dit in hun beleving, vanwege verschillende vormen van geheimhouding, niet mogelijk was.

1345 Wat betreft de onduidelijkheid over de afspraken en de gevolgen van de verschillende geheimhoudingen geven Van Lienden, Damme en Van Gestel bij Deloitte het volgende aan: *“Wat valt precies onder de geheimhoudingsbijlage die op persoonlijke titel getekend is? Wat valt precies allemaal onder de algemene voorwaarden van Mediq. Gezien de teksten van de drie documenten, en daarbovenop de mondeling afgesproken vertrouwelijkheid: veel. Maar zonder jurist konden wij dat niet goed beoordelen, waardoor wij gezien de grote belangen gezocht hebben naar expliciete bevestiging van Mediq, LCH en VWS over het opheffen van geheimhoudingen. Die kregen we niet. We voelden ons kortom driedubbel vast zitten: via het convenant met Hulptroepen, persoonlijk via de geheimhoudingsbijlage en via de Algemene Voorwaarden van Mediq met RGA. Dat was geen kwestie van 'gevoel', maar een juridische realiteit.”*

¹¹²⁴ Het Onderzoek waarop dit (deel)Verslag van Handelingen betrekking heeft, beslaat de onderzoeksperiode van 1 januari 2020 tot 1 juni 2021.

¹¹²⁵ <https://web.archive.org/web/20211202073617/https://publeaks.nl/blog/sywerts-miljoenendeal-van-tip-tot-verhaal-met-behulp-van-publeaks/>

1346 In de volgende paragraaf worden deze verschillende vormen van geheimhouding uiteengezet, zoals toegelicht door Van Lienden, Damme en Van Gestel.

18.3 Vormen van geheimhouding

18.3.1 Vertrouwelijkheid in voorstellen en gesprekken

1347 Van Lienden, Damme en Van Gestel benoemen bij Deloitte dat in het eerste voorstel¹¹²⁶ door Hulptroepen Alliantie gevraagd is om vertrouwelijkheid. Deze vertrouwelijkheid werd enerzijds gevraagd vanwege de bedrijfsgevoelige informatie in het voorstel van Hulptroepen Alliantie, en anderzijds vanwege de privacy van de daarbij betrokken partijen. Van Gestel geeft aan dat het vragen om vertrouwelijkheid ook werd ingegeven door het feit dat hij zich ervan bewust was dat de wijze waarop zij (via Hulptroepen Alliantie) de schaarste aan PBM wilden oplossen anders was dan de wijze waarop de overheid dat deed.

1348 Ook in de gesprekken met VWS, het LCH en Mediq (in het voorjaar van 2020) is door de partijen aangegeven dat de gesprekken vertrouwelijk waren en dat bedrijfsgevoelige informatie als dusdanig behandeld diende te worden, volgens Van Lienden, Damme en Van Gestel. Zij herinneren zich specifiek dat **Functionaris 1 LCH** op zowel 24 maart 2020 als op 14 en 15 april 2020 om vertrouwelijkheid heeft gevraagd, en dat **Functionaris 2 VWS** hetzelfde heeft gevraagd op zowel 25 maart 2020 als op 17 april 2020. Van Lienden, Damme en Van Gestel geven aan dat op 17 april 2020 wordt gesproken over een "gentlemen's agreement". **Functionaris 2 VWS** bevestigt dat het woord "gentlemen's agreement" door hem gebruikt is in de gesprekken met Van Lienden, Damme en Van Gestel. **Functionaris 2 VWS** legt uit dat het hier gaat over vertrouwen in relatie tot alle afspraken die zijn gemaakt tussen VWS en/of het LCH en Van Lienden, Damme en Van Gestel. Dit vertrouwen is volgens **Functionaris 2 VWS** de basis geweest van de samenwerking tussen beide partijen.

18.3.2 LCH-Convenant en bijlage

1349 Het door Van Lienden, Damme en Van Gestel op 17 april 2020 ondertekende LCH-Convenant noemen zij een voorbeeld van de afspraken over geheimhouding en de mogelijke onduidelijkheid van wat wel of niet onder de geheimhouding viel.¹¹²⁷ Van Lienden, Damme en Van Gestel geven aan dat zij vanwege de volgende artikelen uit het LCH-Convenant gebonden waren aan geheimhouding.¹¹²⁸

"[...] 3.4 Vertrouwelijke Informatie omvat niet:

* informatie die bekend is of bekend wordt aan het publiek, tenzij dit te wijten is aan een handelen of nalaten van een der Partijen in strijd met dit Convenant;

¹¹²⁶ Verstuurd door Van Lienden aan VWS op 12 april 2020.

¹¹²⁷ Van Lienden tekent op 17 april 2020 het LCH-convenant als natuurlijk persoon (OAKVC7-000026615). Van Gestel tekent op 17 april 2020 vanuit zijn functie als bestuurder bij 'Hulptroepen Alliantie' het LCH-convenant (OAKVC1-000198555). Damme tekent op 17 april 2020 vanuit zijn functie als directeur bij 'Hulptroepen Alliantie Stichting' het LCH-convenant (OAKVC1-000198554).

¹¹²⁸ OAKBZK22-000002170.

Vervolgaanbiedingen

Winstoogmerk

Communicatie mei 2021

* informatie die met schriftelijke goedkeuring van Partijen bekend wordt gemaakt.

[...]

3.7 Een Partij bij dit Convenant zal niet bekend maken dat:

* zij Vertrouwelijke Informatie heeft ontvangen van een andere Partij bij dit Convenant;

* zij dit Convenant is aangegaan.

[...]

5.1 De verplichtingen van Partijen bij dit Convenant om de Vertrouwelijke Informatie vertrouwelijk te houden zullen gelden voor onbepaalde tijd.

[...]

5.4 Wanneer de het COVI-19 virus en de daarmee gepaard gaande crisis is bezworen het bestaan van het LCH overbodig is zullen alle gegevens en alle gewisselde communicatie die via de in het voorgaande lid bedoelde middelen zijn opgeslagen, permanent worden verwijderd. [...]"

1350

Volgens artikel 3.2 van het Convenant betreft 'Vertrouwelijke Informatie' het volgende:

"Onder "Vertrouwelijke Informatie" zoals gebruikt in dit Convenant verstaan Partijen alle intellectuele, technische, wetenschappelijke en/of commerciële informatie, documenten, bescheiden en andersoortige gegevens, ongeacht op welke wijze dergelijke informatie is verstrekt of beschikbaar gesteld die (i) a. eigendom is van een der Partijen en b. door een te goeder trouw en redelijk handelende, als concurrent van een Partij kwalificerende, potentiële andere Partij redelijkerwijs als vertrouwelijk moet worden beschouwd, waaronder (maar niet beperkt tot) mondeling dan wel schriftelijk, waaronder (maar niet beperkt tot) technische of financiële informatie, modellen, namen van potentiële zakenpartners, contracten, voorgestelde zakelijke transacties, rapporten, plannen, (markt)verwachtingen, software, tekeningen, research, gegevens, know-how, strategieën, werknemerslijsten, prototypen, of enige andere vertrouwelijke informatie met betrekking tot die Partijen (ii) betrekking hebben op de tussen Partijen gevoerde besprekingen aangaande het Doel, met inbegrip van het enkele feit dat Partijen dergelijke besprekingen voeren, de daarbij geuite intenties of belangstelling, identiteit van de betrokken Partijen, de inhoud van dit Convenant en alle overige ter zake relevante informatie."

1351

Naast de voornoemde artikelen noemen Van Lienden, Damme en Van Gestel ook 'Bijlage 1 Verklaring tot geheimhouding' van het LCH-convenant als voorbeeld van afspraken over geheimhouding.¹¹²⁹ Deze bijlage luidt als volgt:

"[...] BIJLAGE 1 VERKLARING tot GEHEIMHOUDING

Wet- en regelgeving schrijft voor dat Partijen volledig voldoen aan alle toepasselijke concurrentie- en mededingingswetgeving en handelsregelingen in Nederland. De mededingingsregels verbieden veel soorten

¹¹²⁹ In wederhoor lichten Van Lienden, Damme en Van Gestel toe dat zij deze passage uit de bijlage opvallend vinden. Het lijkt er volgens hen op alsof er specifieke afspraken zijn gemaakt om te voorkomen dat er sprake zou kunnen zijn van een kartel.

overeenkomsten en onderling afgestemde feitelijke gedragingen tussen concurrenten met betrekking tot de voorwaarden waaronder zij concurreren. Een uitwisseling van informatie die in het recente verleden nog vertrouwelijk was, kan al in strijd zijn met concurrentiewetgeving, zelfs wanneer de bedrijven die aan een dergelijke uitwisseling deelnemen op geen enkele wijze zijn betrokken bij concurrentiebeperkende of frauduleuze praktijken.

Omdat een rechtbank of overheidsinstantie zou kunnen concluderen (al dan niet terecht) dat personen die hebben gesproken over een onderwerp ook expliciet of impliciet overeenstemming hebben bereikt over dit onderwerp, dan wel zich schuldig maken aan onderling afgestemde feitelijke gedragingen, mogen vertegenwoordigers van Partijen in geen geval de volgende onderwerpen bespreken (of daaromtrent informatie uitwisselen) met hun concurrenten, met uitzondering van gevallen waarin de betreffende discussie onder de omstandigheden volgens advies van juristen wel gepast is:

a. informatie of afspraken over prijzen, prijscomponenten, kortingen, prijsstrategie en -calculatie evenals geplande prijswijzigingen;

b. algemene leverings- en betalingsvoorwaarden, informatie over overeenkomsten met derden;

c. informatie over bedrijfsstrategieën, toekomstig marktgedrag en nieuwe productlanceringen of -introducties;

d. gedetailleerde informatie over winsten, winstmarges, marktaandelen, capaciteit en geplande investeringen, voor zover deze informatie niet openbaar is;

e. commercieel gevoelige informatie over bepaalde onderzoeks- en ontwikkelingsprojecten;

f. coördinatie van offertes aan derden, regionale of personele verdeling van markten, klanten of leveranciers, expliciete of stilzwijgende afspraken over het boycotten van bepaalde bedrijven of het staken van leveringen aan of afname van een bepaald bedrijf.

Partijen begrijpen dat deze richtlijnen niet alleen van toepassing zijn op besprekingen bij formele ontmoetingen, maar ook op alle informele besprekingen buiten formele ontmoetingen. Partijen zijn zich ervan bewust dat er geen 'onofficiële besprekingen' bestaan als het gaat om concurrentie- en mededingingswetgeving.

Bij dezen zij benadrukt dat er naar aanleiding van informele gesprekken op zakelijke vergaderingen of in sociale kringen al vaker onderzoeken, procedures, aanklachten en civiele rechtszaken zijn gestart op basis van concurrentie- en mededingingswetgeving.

Als een Partij ooit twijfelt aan de legitimiteit van een voorgestelde handelswijze zal die Partij de kwestie onmiddellijk door verwijzen (intern of extern) naar de juridische afdeling van zijn opdrachtgever om te garanderen dat de toepasselijke concurrentie- en mededingingswetgeving geheel wordt nageleefd. [...]'¹³⁰

¹¹³⁰ OAKBZK22-000002170.

18.3.3 Algemene voorwaarden van Mediq

1352 RGA heeft voor de transacties met het LCH ook de purchase orders van Mediq ondertekend, zoals gebruikelijk voor andere leveranciers bij het inkopen van PBM door het LCH (zie hoofdstuk 12 'RGA-Orders'). Hiermee zijn voor de RGA-orders de algemene voorwaarden van Mediq van toepassing op de transacties met RGA. Van Lienden, Damme en Van Gestel geven aan dat de volgens Artikel 9 opgelegde vertrouwelijkheid hen specifiek verbiedt om over de opdracht te spreken. Dit artikel 9 van de algemene voorwaarden van Mediq luidt als volgt:

"[...] 9. CONFIDENTIALITY | The supplier shall not disclose to anyone or use, except with the prior written authorization of MEDIQ any information that is considered confidential, if: (i) it concerns the Deliveries, (ii) it is delivered in written form marked confidential", (iii) it is delivered orally, described as confidential and its confidential nature is confirmed in writing within thirty (30) days and (iv) in any event if the supplier might reasonably be expected to judge it as confidential, provided by MEDIQ to the supplier or discerned by the supplier from information obtained from MEDIQ in the course of performing its obligations, provided however, that such information shall not be considered as confidential if such information (i) is in the public domain or known by the supplier prior to disclosure, (ii) becomes known to the public after disclosure, other than through breach of this confidentiality obligation, (iii) becomes known to the supplier from a source other than MEDIQ without breach of any obligation to preserve such information in confidence by such source, or (iv) is required by a court ruling or by law to be disclosed, provided such disclosure is subject to all available protection from further disclosure. [...]"¹³¹

18.4 Pogingen tot opheffing van geheimhoudingen

18.4.1 Eerste verzoeken aan VWS

1353 Wat betreft het opheffen van de geheimhoudingen lichten Van Lienden, Damme en Van Gestel het volgende toe aan Deloitte. In aanloop naar de publicatie van het artikel van de Volkskrant op 15 mei 2021 zoekt de schrijver van het artikel contact met Van Lienden. Naar aanleiding hiervan neemt Van Lienden telefonisch contact op met VWS om de geheimhouding ten aanzien van het LCH-convenant, inclusief de bijlage en de algemene voorwaarden van Mediq, op te heffen. VWS zou volgens hem hierop hebben aangegeven eerst de publicatie van het artikel te willen afwachten. Na de publicatie op 15 mei 2021 spreekt Van Lienden opnieuw telefonisch met VWS, waarbij wordt afgesproken om op 17 mei 2021 te overleggen over de geheimhoudingen.

1354 Op 17 mei 2021 spreken Van Lienden, Damme en Van Gestel met VWS.¹³² Van Lienden, Damme en Van Gestel geven in dit gesprek onder andere aan de geheimhoudingen te willen opheffen, om zo naar buiten te kunnen treden met hun kant van het verhaal. Als een van de actiepunten van het gesprek noteert VWS dat RGA op

¹³¹ OAKD0307-000000138.

¹³² OAKVC1-000563794.

Vervolgaanbiedingen

Winstoogmerk

Communicatie mei 2021

maandag 17 mei z.s.m. een tekstvoorstel stuurt voor een gezamenlijke verklaring, waarbij VWS nog zal aangeven of, en zo ja op welke manier, VWS daaraan zal meewerken.¹¹³³ Zij delen hiertoe een “statement maandag 17 mei” met VWS.¹¹³⁴ Volgens hen bedenkt VWS zich en laat VWS het initiatief aan RGA.¹¹³⁵

1355 Volgens Van Lienden, Damme en Van Gestel stelt VWS tevens in het gesprek voor dat zij een brief sturen aan VWS waarin zij het LCH-convenant opzeggen. Deze brief kan VWS dan aan de deelnemers van het convenant doorsturen. Daarnaast zou VWS aangeven te zullen uitzoeken op welke wijze Van Lienden, Damme en Van Gestel gebonden zijn aan de door hen gedurende het transactieproces gesloten ‘gentlemen’s agreement’.

1356 In wederhoor licht VWS toe dat meermaals bij Van Lienden, Damme en Van Gestel is aangegeven dat zij niet aan de geheimhouding zullen worden gehouden. De geheimhouding van het LCH kan VWS echter niet opheffen.

18.4.2 Correspondentie met VWS

1357 Per brief van 17 mei 2021 zeggen Van Lienden, Damme en Van Gestel hun deelneming aan het LCH-convenant op.¹¹³⁶ Deze brief wordt per e-mail van 19 mei 2021¹¹³⁷ gestuurd naar ‘bureaulch@minvws.nl’. In de brief geven Van Lienden, Damme en Van Gestel het volgende aan:

“[...] Wij hebben geen getekende kopie van het convenant. Het is daarom onduidelijk onder welke titel wij getekend hebben. Onder welke titel dan ook: wij achten ons in geen van deze gevallen nog langer gebonden aan de afspraken in het convenant [...]”

1358 In de e-mail aan VWS vragen Van Lienden, Damme en Van Gestel om de opzegbrief te “adresseren aan alle personen/organisaties aan wie deze opzegbrief gericht moet zijn”.¹¹³⁸ Na correspondentie tussen VWS en Van Lienden, Damme en Van Gestel over het completeren van de adreslijst en over het versturen van de opzegbrief door VWS aan de LCH-deelnemers¹¹³⁹, volgt in de correspondentie met VWS daarna op 21 mei 2021 het verzoek om onderstaande alinea te verwijderen.¹¹⁴⁰ Hierbij geeft VWS aan: “Het gaat namelijk om een bericht van jullie en niet van VWS”.

“[...] Wij verzoeken alle betrokken leden van het convenant alle informatie die beschikbaar is over onze onderlinge contacten, contracten, onderling overleg, samenwerkingen (mondeling en schriftelijk), prijzen, berichtenverkeer en al het andere dat relevant is vooral niet te verwijderen en eventueel door te sturen naar het bureau LCH/ministerie VWS. Dit geeft de mogelijkheid later tot een reconstructie te komen, als dat nodig is. Wij vinden art. 3.9 van het convenant belemmerend werken voor een eventueel later uit te voeren onderzoek voor t.b.v. een externe audit, de Algemene Rekenkamer of Tweede Kamer. [...]”¹¹⁴¹

¹¹³³ OAKVC1-000563795.

¹¹³⁴ OAKVC1-000503734.

¹¹³⁵ RGA heeft op 17 mei 2021 een statement gepubliceerd.

¹¹³⁶ OAKVC7-000019987.

¹¹³⁷ OAKVC7-000019986.

¹¹³⁸ OAKVC7-000019986.

¹¹³⁹ OAKVC7-000019962.

¹¹⁴⁰ OAKVC1-000549939.

¹¹⁴¹ OAKVC7-000019962.

Vervolgaanbiedingen

Winstoogmerk

Communicatie mei 2021

- 1359 Van Lienden, Damme en Van Gestel laten VWS weten de bovenstaande alinea niet te willen verwijderen uit de brief. VWS brengt Van Lienden telefonisch¹¹⁴² op de hoogte van de bezwaren van VWS en meldt dat VWS de brief in deze vorm niet gaat versturen aan de andere ondertekenaars van het LCH-convenant. Dit bevestigt VWS aan Van Lienden per e-mail.¹¹⁴³
- 1360 Van Lienden, Damme en Van Gestel stellen bij Deloitte dat voornoemde ervoor gezorgd heeft dat Van Lienden, Damme en Van Gestel in deze eerste periode van de berichtgeving in de media niet naar buiten konden treden met informatie over de transacties tussen RGA en het LCH; zij konden immers de andere ondertekenaars van het LCH-convenant niet informeren over hun opzegging.
- 1361 Van Lienden, Damme en Van Gestel verzoeken VWS vervolgens of zij de lijst met ondertekenaars¹¹⁴⁴ van het LCH-convenant kunnen ontvangen¹¹⁴⁵, volgens hen om op deze wijze de LCH-deelnemers zelf van hun opzegging te verwittigen. VWS geeft daarop per e-mail op 31 mei 2021 aan bij Van Lienden, Damme en Van Gestel dat de lijst met ondertekenaars van het LCH-convenant via een advocaat kan worden ingezien.¹¹⁴⁶
- 1362 Na contact over de antwoorden op Kamervragen vanaf 25 mei 2021 bericht VWS via e-mail aan Van Lienden, op 27 mei 2021: "dat wij het niet nodig vinden om met elkaar in overleg te treden, dat geldt ook voor de beantwoording van de Kamervraag." Hierop volgt correspondentie tussen Van Lienden, VWS en Mediq ten aanzien van specifieke stukken die wel of niet met de Tweede Kamer gedeeld mogen worden inzake de RGA-orders.¹¹⁴⁷
- 1363 Op 28 mei 2021 verstuurt VWS het door Van Lienden ondertekende LCH-convenant aan Van Lienden.¹¹⁴⁸ In wederhoor geeft Damme aan dat hij op 28 mei 2021 zijn ondertekende LCH-convenant heeft opgevraagd bij VWS en dat het dit op 2 juni 2021 heeft ontvangen.¹¹⁴⁹
- 1364 Op 2 juni 2021 berichten Van Lienden, Damme en Van Gestel namens RGA Functionaris 12 VWS,¹¹⁵⁰ Hierin geven zij een toelichting op de contacten met VWS in de voorgaande weken. In deze brief herhalen zij het verzoek om van de geheimhouding ontheven te worden, onder verwijzing naar hun opzeggingsbrief van 17 mei 2021.
- 1365 Na interne afstemming binnen VWS¹¹⁵¹, ontvangt Van Lienden de volgende reactie met betrekking tot de ontheffing van de geheimhouding door VWS op 3 juni 2021:¹¹⁵²

"VWS heeft jou, RGA, en jouw zakenpartners ontslagen van iedere vorm van door VWS bedongen geheimhouding en ook Mediq is hiervan ontslagen. Zoals eerder aangegeven dien je zelf de andere partners in het gelegenheidssamenwerkingsverband LCH te vragen om de met hen overeengekomen geheimhouding vrij te geven,

¹¹⁴² Van Lienden, Damme en Van Gestel hebben een gesprek met VWS op 21 mei 2021 opgenomen waarin zij vernemen dat VWS de informatie ook niet wil of kan ontvangen, omdat hier mogelijk informatie van derden bij zit.

¹¹⁴³ OAKVC1-000549939.

¹¹⁴⁴ In wederhoor licht VWS toe dat VWS een spreadsheet heeft ontvangen met de namen van privépersonen en bedrijven die het Convenant bij binnenkomst hebben ondertekend, maar dat VWS geen beheerder van deze Excel-sheet was.

¹¹⁴⁵ OAKVC2-000600996.

¹¹⁴⁶ OAKVC2-000600996.

¹¹⁴⁷ OAKVC2-000601072; OAKD0326-00000259.

¹¹⁴⁸ OAKVC7-000024100.

¹¹⁴⁹ Deloitte merkt op dat de gecollecteerde data is begrensd tot 31 mei 2021, zie hoofdstuk 1 'Opdracht'.

¹¹⁵⁰ OAKD0326-00000016.

¹¹⁵¹ OAKD0325-00000009.

¹¹⁵² OAKD0326-00000018.

Vervolgaanbiedingen

Winstoogmerk

Communicatie mei 2021

wij kunnen dit niet voor RGA vragen. We hebben ook al diverse malen aangegeven dat voor zover je niet beschikt over contactgegevens, wij die niet kunnen geven waar het natuurlijke personen betreft. De reden hiervoor is dat wij gebonden zijn aan de AVG. We hebben ook gezegd dat we bereid zijn om jouw verzoek door te zenden, maar niet als hier verzoeken in staan waar wij niet achter staan, zoals het verzoek om alle beschikbare informatie naar ons te sturen zodat wij deze bewaren en ter beschikking stellen aan welke bevoegde instantie dan ook.”

18.4.3 Correspondentie met Mediq

1366 Van Lienden, Damme en Van Gestel melden op 18 mei 2021 per mail aan Mediq dat zij de algemene voorwaarden van Mediq opzeggen. Dit verzoek luidt als volgt:¹¹⁵³

“Bij deze willen we graag de algemene voorwaarden (General Conditions of Purchase) per direct opzeggen die van kracht zijn op de overeenkomst tussen Mediq Nederland B.V. (als onderdeel van het Landelijk Consortium Hulpmiddelen (LCH)) en Relief Goods Alliance B.V..

Dit n.a.v. de recente berichtgeving in o.a. de Volkskrant over onze leveringen aan het Landelijk Consortium Hulpmiddelen via Mediq Nederland BV. Ons is gebleken dat diverse organisaties, medewerkers en/of partijen van het LCH bij voortduring (bedrijfs)vertrouwelijke informatie lekken, waar geheimhouding aan gebonden is.

Wij houden na het opzeggen het recht voor om als leverancier van Mediq Nederland B.V. (als onderdeel van het LCH) om alle informatie te openbaren die noodzakelijk is voor een fatsoenlijk verweer, weergave van de gang van zaken en herstel van reputatie.”

1367 Naar aanleiding van de voornoemde e-mail hebben Mediq en Damme telefonisch contact. Mediq geeft naar aanleiding van dit contact per e-mail op 20 mei 2021 aan te begrijpen gevraagd te zijn de geheimhoudingsverplichting met RGA op te heffen en meldt: *“onder bepaalde voorwaarden gehoor te geven aan uw verzoek”*. Vervolgens wordt verzocht om een overleg tussen Mediq, VWS en RGA¹¹⁵⁴ VWS meldt Mediq het niet nodig te vinden een gesprek met drie partijen te voeren, en geen bezwaar te hebben *“tegen vrijgave van stukken”*¹¹⁵⁵, waarna de communicatie tussen Mediq en VWS wordt vervolgd en Mediq bij VWS aangeeft voor het LCH namens VWS te hebben opgetreden.¹¹⁵⁶

1368 Van Lienden, Damme en Van Gestel lichten bij Deloitte toe dat Van Lienden en Damme op 26 mei 2021 een afspraak hebben met Mediq. Volgens Van Lienden, Damme en Van Gestel betreft het een constructief gesprek, waarin Mediq aangeeft het opheffen van de geheimhouding met VWS te moeten afstemmen. Volgens Van Lienden, Damme en Van Gestel worden zij heen en weer gestuurd tussen VWS en Mediq.

¹¹⁵³ OAKVC1-000055134.

¹¹⁵⁴ OAKVC2-000601165.

¹¹⁵⁵ OAKVC1-000009221.

¹¹⁵⁶ OAKVC2-000601111. In dit document verwijst Mediq ook naar het afraden van de RGA-orders (zie voor details hoofdstuk 12 'RGA-orders').

Vervolgaanbiedingen

Winstoogmerk

Communicatie mei 2021

1369 Op 26 mei 2021 stuurt VWS een uitnodiging aan Van Lienden, Damme en Van Gestel en Mediq om op 27 mei 2021 samen te komen.¹¹⁵⁷ In wederhoor lichten Van Lienden, Damme en Van Gestel toe dat zij VWS op 26 mei 2021 hebben voorzien van relevante informatie waarmee de TK is geïnformeerd. Van Lienden, Damme en Van Gestel geven aan dat er dus wel gebruik is gemaakt van hun medewerking en *“vervolgens de deur dicht is gegooid voor verder overleg.”*

1370 In hoofdstuk 3, 'Tijdsgewricht' is in paragraaf 3.4.4 'RGA in antwoorden op Kamervragen' gerefereerd aan de overeenkomst met RGA. Daarin antwoordt **minister voor MZ** op 1 juni 2021, met onder andere de volgende bewoordingen: *“Daarnaast waren binnen het LCH duidelijke procesafspraken gemaakt die richting gaven aan een aantal belangrijke aspecten bij de inkoop. Deze waren ook van toepassing op Relief Goods Alliance (RGA), net zoals dat ook bij andere (potentiële) leverancier(s) en order(s) het geval was. De kern daarvan was: is de kwaliteit goed, is de prijs redelijk en is de leverancier in staat de beoogde producten te leveren?”*¹¹⁵⁸ en *“Zowel VWS als LCH ging er niet van uit dat RGA een non-profitorganisatie was, omdat duidelijk was dat het hier een bv betrof.”*¹¹⁵⁹ Tijdens het debat op 3 juni 2021, waarin Kamerleden vragen stellen over de transactie met RGA, stelt **minister voor MZ**: *“En zij hadden als Relief Goods Alliance een overeenkomst, en zij hebben conform die voorwaarden geleverd. [...] Ik kan niet die overeenkomst nietig verklaren omdat erin de communicatie naar buiten toe iets is gezegd wat niet in die overeenkomst staat. In die overeenkomst was helder dat dit een bv was. Dus dat is mijn antwoord op die vraag.”*¹¹⁶⁰

18.4.4

Berichtgeving door RGA

1371 Op 28 mei 2021 deelt Van Lienden via zijn Twitteraccount een verklaring, getiteld *“Verklaring Relief Goods Alliance BV – vrijdag 28 mei 2021”*.¹¹⁶¹ Hierin wordt aangegeven dat VWS haar verdere medewerking weigert, om de *“geheimhouding-constructies inzake de veelbesproken mondkapjeslevering volledig op te heffen”*. De verklaring luidt als volgt:

Verklaring Relief Goods Alliance BV - vrijdag 28 mei 2021

Ministerie van Volksgezondheid weigert opheffing geheimhouding mondkapjeslevering

Na bijna twee weken overleg heeft het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS) haar verdere medewerking geweigerd aan onze pogingen om de geheimhouding-constructies inzake de veelbesproken mondkapjeslevering volledig op te heffen en tevens te voorkomen dat door deze opzegging relevante informatie verwijderd zal worden. Wij hebben daarom de betrokkenen verzocht alle relevante informatie en documentatie veilig te stellen binnen het ministerie van VWS voor eventueel toekomstig onafhankelijk vervolgonderzoek door bijvoorbeeld de Algemene Rekenkamer of voor een enquête van de Tweede Kamer. Het ministerie is hiertoe niet bereid, waardoor deze opzegging niet in behandeling wordt genomen. Een alternatieve manier om informatie van het consortium onafhankelijk vast te leggen is nog niet gevonden.

Om bovenstaande reden zijn wij helaas nog steeds niet in staat - in de volledige context - openheid van zaken te geven in antwoord op de vele vragen die de afgelopen twee weken aan ons en aan het ministerie gesteld zijn. Wij begrijpen niet dat een ministerie - dat ons samen met veel partnerbedrijven tijdens het hoogtepunt van de coronacrisis op zeer korte termijn om hulp vroeg en waarvoor we het afgelopen jaar altijd constructief klaar hebben gestaan - ons nu niet in staat stelt om onszelf te kunnen verdedigen tegen vragen uit de media door volledige openheid van zaken te geven.

Wij willen daarom een dringende oproep doen aan de betrokken ministers zelf om - niet in de laatste plaats in de geest van de zo gewenste nieuwe transparante bestuurscultuur - zo snel mogelijk volledige openheid van zaken te geven aan de Tweede Kamer en uit te spreken dat ook wij vrij van enige juridische consequentie openheid van zaken kunnen geven.

Figuur 202: Verklaring RGA 28 mei 2021

¹¹⁵⁷ OAKVC2-000606825.

¹¹⁵⁸ Aanhangsel Handelingen II 2020/21, 3038, p. 2.

¹¹⁵⁹ Aanhangsel Handelingen II 2020/21, 3038, p. 3.

¹¹⁶⁰ Handelingen II 2020/21, nr. 84, item 12, p. 35.

¹¹⁶¹ <https://twitter.com/sywert/status/1398211185879785472>

1372

Van Lienden, Damme en Van Gestel geven aan ruim twee weken bezig te zijn geweest om ontheven te worden van diverse geheimhoudingen. VWS heeft in deze periode aangegeven dat wat betreft VWS geen sprake (meer) is van geheimhouding (zie paragraaf 18.4.2), waarmee volgens Van Lienden, Damme en Van Gestel de indruk werd gewekt dat Van Lienden, Damme en Van Gestel zelf niets wilden zeggen in de media, en dat gedurende deze periode de media vrijwel vrij spel had om zonder tegengeluid een beeld te vormen van wat is gaan heten 'de mondkapjesdeal'. Van Lienden, Damme en Van Gestel geven aan dat het niet vrijuit kunnen spreken, ertoe heeft geleid dat op een aantal onderwerpen ten aanzien van de transacties tussen RGA en het LCH een onjuiste en zeer negatieve beeldvorming is ontstaan in krantenartikelen, nieuwsuitzendingen, Twitterberichten, Kamerdebatten en het beantwoorden van Tweede-Kamervragen. Onderstaand zijn de volgens Van Lienden, Damme en Van Gestel belangrijkste onderwerpen opgesomd, met daarbij een verwijzing naar het hoofdstuk in het onderhavige (deel)Verslag van Handelingen, voor een feitelijke weergave van en context bij het betreffende onderwerp.

- De aanwezigheid van Van Lienden, Damme en van Gestel in maart 2020 bij het LCH: zie hoofdstuk 10 'Voorstellen tot samenwerken met het LCH' en hoofdstuk 11 'voorstellen als leverancier van het LCH'.
- Of de media (publiciteit) gebruikt is om druk uit te oefenen op VWS: zie hoofdstuk 3 'Tijdsgewricht' inclusief bijbehorende bijlagen en hoofdstuk 11 'voorstellen als leverancier van het LCH'.
- De (concurrerende) verhouding tussen Hulptroepen Alliantie en het LCH en de vraag of sprake was van een vooropgezet plan om tot een order te komen: zie hoofdstuk 10 'Voorstellen tot samenwerken met het LCH' en hoofdstuk 11 'voorstellen als leverancier van het LCH'.
- Het orderproces dat leidde tot de transacties tussen RGA en het LCH: zie hoofdstuk 11 'voorstellen als leverancier van het LCH' en hoofdstuk 12 'RGA-orders'.
- De kennis van het LCH en VWS over het zaken doen met een (commerciële) entiteit als RGA: zie hoofdstuk 11 'voorstellen als leverancier van het LCH' en hoofdstuk 12 'RGA-orders'.
- De afspraken met RGA in verhouding tot die met andere leveranciers: zie hoofdstuk 14 'Vooruitbetalingen en leveringen'.
- De kwaliteit van de door RGA aan het LCH geleverde mondkapjes, het al dan niet in de mondkapjes aanwezig zijn van grafeen en het vrijgeven van de mondkapjes: zie hoofdstuk 15 'Kwaliteit'.
- De prijsvorming en -stelling van de mondkapjes van RGA: zie hoofdstuk 11 'voorstellen als leverancier van het LCH' en hoofdstuk 13 'Prijsstelling en prijsopbouw'.
- Het handelen 'om niet' en kennis over het handelen met (of zonder) winstoogmerk: zie hoofdstuk 13 'Prijsstelling en prijsopbouw' en hoofdstuk 17 'Winstoogmerk'.

Slotopmerking

1373 Dit (deel)Verslag van Handelingen is opgesteld ten behoeve van de huidige SG VWS. Het verslag is dan ook niet bedoeld, en mogelijk ook niet geschikt, voor enig ander gebruik, zoals bepaald in hoofdstuk 1 'Opdracht'.

1374 Onder verwijzing naar hoofdstuk 1 'Opdracht' merkt Deloitte op dat gegeven de aard van de door ons verrichte werkzaamheden de huidige SG VWS en derden zichzelf een oordeel zullen moeten vormen betreffende de werkzaamheden en bevindingen die in het verslag zijn weergegeven en daaruit hun eigen conclusies moeten trekken.

1375 Indien feiten en omstandigheden zoals opgenomen in voorliggend verslag geheel of gedeeltelijk worden ingevoegd in andere geschriften, dan geschiedt dat geheel voor verantwoording en risico van de samensteller van die geschriften.

1376 Genoemde beperkingen in dit (deel)Verslag van Handelingen gelden onverkort indien de inhoud van voorliggend verslag geheel of gedeeltelijk in een procedure wordt opgevoerd.

1377 De lezer en/of gebruiker van dit verslag is verantwoordelijk voor het correcte gebruik van dit verslag. Deloitte aanvaardt hiervoor geen enkele verantwoordelijkheid. Aan de inhoud van het verslag kunnen door derden geen rechten worden ontleend.

1378 Wij benadrukken nogmaals dat het verslag in zijn geheel gelezen en beschouwd moet worden. Samenvattingen zijn niet bedoeld om allesomvattend te zijn.

1379 Wij vertrouwen erop u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Hoogachtend,

Deloitte Forensic & Dispute Services B.V.

